

**DE LEER DER WAARHEID,
DIE NAAR DE GODZALIGHEID IS**

Voorgesteld, bevestigd en toegepast in
85 oefeningen over de

HEIDELBERGSE CATECHISMUS

ZONDAG 45 - 52

door

Mr. JUSTUS VERMEER

in leven doctor in de beide rechten en ouderling der Gereformeerde Gemeente
behorend bij de Nederlands Hervormde Kerk
te Utrecht

met een voorrede van Gerhardus van Schuylenborgh
bedienaar van het heilig Evangelie in de gemeente van Jezus Christus
te Thienhoven

Eerste uitgave:
Boekverkoper Nikolaas van Vucht,
1749-1750 te Utrecht

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

ZONDAG 45 (eerste deel) (Vraag 116)

VAN HET GEBED (De natuur van het gebed in het algemeen)

Vraag 116: *Waarom is het gebed de christenen van node?*

Antwoord: ***Daarom, dat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is, hetwelk God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen die geven wil, die Hem met hartelijk zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.***

De ware dankbaarheid aan God voor de verkregen en toegepaste verlossing door Christus is het derde stuk, dat nodig is om te komen tot de ware troost, beide in leven en in sterven. De verklaring van de leer hiervan is nog steeds onze tegenwoordige stof. In de vorige oefening beëindigden wij de behandeling van de natuur van deze dankbaarheid in het algemeen, als een vrucht van het geloof en als een bewijs van de verlossing door de vereniging met Christus (zondag 32 tot en met 44).

Nu gaan wij er dan met de onderwijzer toe over om het voornaamste stuk van deze ware dankbaarheid in het bijzonder te behandelen, namelijk het gebed (zondag 45 tot en met zondag 52).

De onderwijzer behandelt dit grote stuk in dier voege:

- Dat hij eerst de natuur van het gebed in het algemeen verklaart (zondag 45).
- Daarna gaat hij dan in het bijzonder het gebed des Heeren verklaren, als het volmaakte voorbeeld en voorschrift (zondag 46 tot en met zondag 52).

De verklaring van de onderwijzer van de natuur van het gebed in het algemeen (zondag 45) is onze stof voor dit ogenblik. Wij kunnen daarin levendig zien hoe bevindelijk onze dierbare Catechismus is opgesteld. Geheel naar de bevinding van Gods volk op de weg naar de hemel, en gegrond op Gods heilig Woord. Het is toch zo, dat het leven van een christen hier is als een gesloten cirkel. Gebrek aan dankbaarheid wordt wederom ellende, en dan wordt het gebed noodzakelijk vereist om de weg der verlossing weder dierbaar voor de ziel te doen zijn en deze toegepast te krijgen door de Geest der genade. En wanneer deze weg der verlossing gevonden is, spruit daar het ware danken en de verheerlijking van God weer uit voort. Ja, hier is het zo, dat waar het ene eindigt, daar begint het andere. De dankbaarheid eindigt hier aan deze zijde van de eeuwigheid altijd in de onvolmaaktheid en in velerlei gebrek. Zoals wij dit duidelijk zagen in de juist voorafgaande vragen 114 en 115. Daarom begint in de zondag, welke wij nu behandelen, terstond de bespreking van het gebed. In de behandeling van deze stof staan wij bij twee hoofddelen nader stil:

- I. *Wij zullen de noodzakelijkheid aan het gebed voor een christen aanwijzen (vraag 116).*
- II. *En dan de vereisten tot een recht gebed (vraag 117-119).*

Wat betreft het eerste hoofddeel, letten wij:

- A. op het bidwerk van een christen, en
- B. op de noodzakelijkheid daarvan.

A. Zie hier de gepastheid van de overgang van de onderwijzer van werken tot bidden. En zulks uit een gevoel van onvolmaaktheid en onmacht. Gelijk ook David afsmeekte hetgeen de Heere hem gebod (Psalm 51:12, 143:10 en 119:4-5): "Heere, Gij hebt geboden dat men Uw bevelen zeer bewaren zal. Och dat mijn wegen gericht werden om Uw inzettingen te bewaren." Vandaar ook het spreekwoord: *Ora et labora*. Bidt en werkt. Ofwel, *werkt al biddende*.

Wat is het gebed?

Daarbij willen wij allereerst letten op de betekenis van het woord bidden.

1. In de ruime betekenis van dit woord komt het wel voor als aanduidende *de gehele dienst van God*, omdat het tot het voornaamste daarvan behoort (Gen. 4:26, Joël 2:32 enz., Matth. 4:10 en Joh. 4:24).
2. In nauwere zin betekent het gebed *het aanspreken van God*, zowel in het stuk van *het danken als van het bidden*. Paulus spreekt deswege van het bidden met de geest en met het verstand (1 Kor. 14:15-16) en noemt het dankzeggen met de geest. Daarom spreekt hij in die plaats dan ook van een amen zeggen op de dankzegging.
3. Maar in de allernauwste zin betekent bidden *iets begeren van God*, zoals dit dan van het dankzeggen wordt onderscheiden (1 Tim. 2:1).

Wij zien dat het gebed in het heilig Woord verscheidene benamingen met nadruk draagt.

1. Het wordt een *bede of begeerte* genoemd. Hanna zegt (1 Sam. 1:27): "De Heere heeft mij mijn bede gegeven, die ik van Hem gebeden heb."
2. Ook wordt het wel een geroep, of *een sterk geroep* genoemd. En dan zowel in gezang en blijdschap, als in het treuren, schreeuwen, krijten en schreien voortgebracht (1 Kon. 8:28 en Psalm 17:1). David roept uit (Psalm 5:3): "Merk op de stem mijns geroeps, o mijn Koning en mijn God." En ook lezen wij (Lukas 18:7): "Zal God dan geen recht doen Zijn uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?"
3. Hier kunnen wij dan nog bijvoegen de vier onderscheiden benamingen, welke Paulus gebruikt in 1 Timothéüs 2:1: *Smekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen*. Deze alle behoren tot een recht gebed.
 - De smekingen kunnen zien op de afbidding van het kwade.
 - De gebeden op het verzoeken om het goede.
 - De voorbiddingen op de begeerten voor anderen.
 - En de dankzeggingen op de nederige erkenning van het hart voor ontvangen zegeningen.
 Paulus leert ons dat dit alles tot het gebed behoort (Filipp. 4:6): "Laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God. Zie ook Kol. 4:2.
4. Het bidden is dus *een spreken tot God*, gelijk van Abraham staat geschreven (Gen. 18:27).
5. *Het is een uitstorten of uitgieten van de ziel voor God*, gelijk wij van Hanna lezen (1 Sam. 1:15). Zij zeide dit tot de priester Eli, die in zulk een afgezakke toestand verkeerde, dat hij dit werk bijna niet meer kende en dacht dat Hanna dronken was.
6. Bidden is een zoeken van Gods aangezicht. Zo noemt de Heere het Zelf (2 Kron. 7:14).
7. Het is een opheffen van de ziel tot God (Psalm 25:1).
8. Het is een aanlopen van de Heere als een waterstroom. Daarmede wordt de grote ernst bij het gebed uitgedrukt (Psalm 34:6).

9. Ook wordt het genoemd, afgezien nog van vele andere uitdrukkingen, een aanroepen van Gods Naam (Psalm 50:15): "Roep Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren."

Van het gebed sprekende, willen wij vervolgens bezien hoe dit kan worden omschreven.

Het is een nederige opheffing of verheffing van het hart van een gelovige tot de Heere, waarin hij de begeerten van zijn gemoed in de Naam van de Heere Jezus Christus aan de Heere voorstelt en opoffert. En dit met vertrouwen van verhoring op des Heeren tijd, wijze en mate. Welke begeerten door de Heilige Geest in hem zijn gewerkt naar des Heeren heilige wil en naar hetgeen zijn nood vereist.

Het is dus eigenlijk een geestelijke ademhaling van een christen. Ontledigd zijnde van zichzelf, krijgt hij wat van boven, hetwelk hij ook weer naar boven zendt. Dus is het een werk van verloochening. De in deze omschrijving opgesloten zaken zullen aan de hand van de uitbreiding van de onderwijzer in deze zondag bij de stukken wel nader blijken.

Daarom willen wij nu nog in het kort de verschillende soorten gebeden nagaan.

Er zijn openbare en bijzondere gebeden.

1. De openbare gebeden hebben openlijk plaats in de grote gemeenten Gods, en ook in de vergaderingen der oprechten (Psalm 111). Ook Paulus spreekt daarvan (1 Kor. 11).
2. De bijzondere gebeden geschieden met de huisgenoten of anderen samen, en ook wel in de verborgen eenzaamheid. Hetzij dan in de binnenkamer (Matth. 6:6), of in het veld. Dit laatste schijnt Izak gewoon te zijn geweest in het nalen van de avond (Gen. 24:63).
3. Dan zijn er ook de gebeden voor bijzondere gelegenheden, zowel vóór als tegen anderen. David bad menigmaal ten goede voor Sion (Psalm 51:20-21) en ook ter verdelging van de vijanden van God en Zijn kerk (Psalm 55). Dus zijn wij zelfs gehouden, uit liefde tot God en van Zijn zaak en kerk, te bidden om de verhaasting van de val van de antichrist, ja om zijn totale ondergang (Openb. 18:21).
4. Voorts zijn er ook plechtige en uitschietende gebeden.

De *plechtige* gebeden geschieden op zekere tijden. Wanneer men zich met opzet stelt om het aangezicht des Heeren over het één of ander te zoeken. En om zijn staat, toestand en bijzondere noden voor God te brengen. Daniël had zijn drie gezette tijden des daags om plechtig te bidden (Dan. 6:11).

De *uitschietende* gebeden geschieden onder het gaan of staan, onder het beroep, ja zelfs midden onder het rumoer der wereld. En dan houdt het in het inkeren naar binnen en naar boven, opdat de Heere nadere tot het hart. Om dus uit de eigen onmacht, blindheid, dwaasheid en verlegenheid naar binnen en naar bovenop te zien en zijn gedaante te tonen. Nehemia bad .tot de Heere terwijl hij wijnvoor de koning schonk (Neh. 2:4). O, naast zijn plechtige afzonderingen heeft een christen ook de binnenkamer zo zeer van node. De ouden waren gewoon om de woorden (Matth. 6:6): "Ga in uw binnenkamer", alzo uit te leggen: Keer naar binnen, namelijk in uw hart. Dit was ook de gestalte van Habakuk (Hab. 2:1).

5. En dan zijn er gebeden, welke met woorden worden uitgedrukt, maar ook stille gebeden in het hart. De heiligen vermelden van *hun spreken en roepen, van hun stemmen tot God* (Psalm 77:2 en 142:2). Mozes zond een stil gebed tot God op als hij aan de zee stond (Ex. 14:15). O, het is zo goed, als het gebed in stilheid tot de Heere is (Psalm 65:2).

B.

Wij komen tot het tweede, *de noodzakelijkheid van het gebed*. Dan worden wij bepaald bij de reden, waarom de onderwijzer de vraag doet: ***Waarom is het gebed de christenen van node?*** Letten wij eerst op hetgeen de onderwijzer met deze vraag niet bedoelt.

De onderwijzer wil met deze vraag niet te kennen geven dat een natuurlijk mens het gebed niet van node zou hebben, en een christen wel. In geen enkel opzicht. De natuurlijke mens heeft het ten hoogste nodig. Ja, hij is er toe verplicht uit kracht van de eis van God in het eerste en het tweede gebod van de wet, om God alleen en met zijn ganse hart, ja in geest en in waarheid aan te roepen. God is het toch alleen, Die hem kan helpen en redden. Maar dit is wel het grootste deel van zijn ongeluk, dat hij niet kan bidden. En nog minder kan hij recht bidden. Hij mist de Geest der gebeden, en deze Geest zoekt hij niet bij Jezus. Integendeel, hij is zeer tevreden en kan het heel goed stellen met zijn gewaande bidden en zijn gewaande ernst. Hij slaat zijn prevelen of opzeggen van enige woorden zonder geest, hart of inhoud hoog aan. Daaruit blijkt wel dat het ware bidden alleen het werk van *een christen* is.

Maar welke is dan wel de ware reden en oorzaak van deze vraag van de onderwijzer?

Deze is, dat alleen een christen gestaltelijk het gebed van node heeft. En wel door het gevoelen van noden en van gebrek aan heiligheid, waarvan in de vorige zondag is gesproken. En wel voornamelijk omdat merkbaar kan afzakken. Zijn handen kunnen slap worden en aldus kan hij van het bidden afraken, ja het afwennen. En wel door moedbenemingen en ongodvruchtige gedachten, én door de aandringen en bestrijdingen van de boze daarbij. Dan kan het hem wel toeschijnen dat hij niet meer behoeft te bidden.

Laat ons eens enige van deze boze gedachten en voorwendsels bezien, welke onder de toelating van God een christen kunnen bezetten tegen de noodzakelijkheid van het gebed.

- *Dan kan het in het hart van een christen opkomen, om hem van het bidden af te trekken, dat de Heere beter weet wat hij van node heeft dan dat hij het zelf weet.* Gelijk wij dit lezen in Matth. 6:8: "Uw Vader weet wat gij van node hebt, eer gij Hem bidt." Zie ook Psalm 139:24.

Maar hierop antwoorden wij, dat dan op menselijke wijze van het Opperwezen wordt gesproken. Aan mensen vertelt men toch hetgeen zij niet weten, en daarna doet men aan hen zijn verzoek. Maar dit is juist tot sterkte van een christen in zijn bidden, dat God zijn noden kent, en weet wat hij van node heeft.

Verder willen wij er op wijzen, dat de Heere wil dat wij al onze noden met ootmoed aan zijn voeten erkennen. En dat niettegenstaande alles is in het licht Zijns aangezichts. Ziet dit toch duidelijk in Matth. 6. Op hetzelfde ogenblik als de Heere aan Zijn volk tot hun bemoediging onder het oog brengt, dat hun Vader in de hemel van hun noden weet eer zij bidden, leert Hij hen evenwel te bidden.

- *Ook kan een christen bestreden worden met het vaste en onveranderlijke besluit van God, waarnaar de Heere alles en buiten dat niets werkt, om hem aldus ten onrechte van het bidden af te trekken.* Hier kan een christen deerlijk in de klem raken en met zware aanvallen en naarheden worden gekweld, dat hij het gebed onnodig acht. Want Gods raad zal toch wel bestaan, en de Heere zal al Zijn welbehagen doen. En dit gaat dan niet zelden gepaard met het innerlijk besluit of vermoeden, dat Gods besluit te zijnen nadele is en zal worden uitgevoerd.

Maar hierop antwoorden wij:

- dat dit een zeer droeve ongestalte is, daar werkelijk meer hoogheid en trotsheid van het hart in wordt gevonden dan men wel denkt. Ja, zelfs onder al die moedeloosheid. Want met al zijn besluiten en vaststellen dat Gods eeuwig besluit te zijnen nadele is, zegt zulk een nietige aardworm *dat Gods besluit voor hem geen gesloten boek is*. Vrienden, deze taal mag zelfs de allergoddelooste mens niet spreken. Te zeggen dat hij een verworping is en nooit bekeerd zal worden. Hij mag niet zeggen hetgeen de Joden zeiden (Ezech. 33:10): "Dewijl wij in onze ongerechtigheden versmachten, hoe zouden wij dan leven?" O, dat weet gij niet. Al bent u nu nóg zo vijandig, u zou de eerste niet zijn, die tegen zijn eigen gedachten en ook tegen de gedachten van anderen in met kracht door de Geest van Jezus werd geroepen tot de gemeenschap van God en tot het wonderbaar licht.
- Voorts willen wij er op wijzen, dat er een aanbiddelijke samenhang is tussen Gods raad, de uitvoering daarvan en het gebed. De Heere heeft besloten deze en die dingen te doen of te geven op het tussenkommende bidden. De Heere heeft het gebed mede besloten als het middel tot verkrijging van die dingen, welke Hij in Zijn raad besloten heeft. Ziet dit toch duidelijk in Jer. 29:10-11, waar de Heere zegt: "Zekerlijk, als zeventig jaren te Babel zullen vervuld zijn, zal ulieden bezoeken, en Ik zul Mijn goed woord over ulieden verwekken, u wederbrengende tot deze plaats: Want Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, spreekt de Heere; gedachten des vredes en niet des kwaads, dat Ik u geve het einde en de verwachting." En dan volgt er. in vers 12-14: "Dan zult gij Mij aanroepen, en heengaan en tot Mij bidden; en Ik zal naar u horen. En gij zult Mij zoeken en vinden, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw ganse hart. En Ik zal van ulieden gevonden worden, spreekt de Heere, en Ik zal uw gevangenis wenden." Ook zegt de Heere (Ezech. 36:36): "Ik, de Heere, heb het gesproken en zal het doen." En dan volgt in vers 37: "Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe."
- En tenslotte antwoorden wij hierop nog, dat de vastheid en onveranderlijkheid van het eeuwig besluit van God voor een christen eigenlijk zeer tot sterkte in zijn bidden dient. Want het rechte werk van een christen is met Habakuk Bemoedigd op zijn wacht te staan (Hab. 2:1), om dus van boven, namelijk van de Geest der gebeden, het rechte bidden naar de raad des Heeren te krijgen. Want de leiding van de Heilige Geest in het gebed is naar die vaste raad, opdat de ziel met meer vrucht zal mogen bidden. O vrienden, dat men veel bidt en niet ontvangt, mankeert niet aan de Heere. Maar dat ligt aan. het gebed. Dat is dan het werk van de Geest van Christus niet, en daarom ook niet naar de goede raad en de wil van God bestuurd. Daarom zou het ook niet nuttig voor zulk een ziel zijn, wanneer zij zou krijgen hetgeen zij naar haar eigen oordeel of eigen wil van de Heere begeert. O, het is alles nog geen bidden, waar men zulk een grote ophef van maakt en waarin schijnbaar zulk een grote ernst is. Het is veel meer een wandelen in de spranken van zijn eigen vuur Jesaja 50:11). Het rechte bidden is een werk van verloochening, en dat is voor een christen zelfs iets zeldzaams.

Maar bezien wij nu het voldoening gevend antwoord van de onderwijzer op de vraag, waarom het gebed de christenen van node is. Dan noemt de onderwijzer twee gewichtige redenen. Eerst vanwege het bevel van God, en dan vanwege de nuttigheid, welke een christen door het gebed verkrijgt.

De onderwijzer zegt dus eerst, dat het gebed de christenen van node is: ***Omdat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is, hetwelk God van ons vordert.***

Hoe moeten wij deze woorden van de onderwijzer verstaan? De woorden "welke God van ons vordert" kunnen wij zowel bepalen tot het gebed als tot de dankbaarheid, en wederom zowel tot de dankbaarheid als tot het gebed. Want deze beide zaken vordert de Heere overal in Zijn Woord van ons.

Maar ik denk dat men deze woorden hier gevoegelijk kan brengen tot de dankbaarheid. En dan zal dit de zin er van zijn, *dat het gebed de christenen van node is omdat dit het voornaamste of meest bijzondere stuk van de dankbaarheid is*. Wij zullen daar nog nader bijilstaan. En God *vordert* deze dankbaarheid van ons, aangezien de dankbaarheid vooral in het gebed tot uitdrukking komt en krachtig wordt bewezen, gelijk wij dit straks nog zullen zien. Dit doet ons dus bij tegenstelling zien, dat het de grootste en voornaamste ondankbaarheid is, wanneer wij het gebed nalaten of onnodig achten.

Zien wij dan vervolgens hoe het gebed het voornaamste stuk der dankbaarheid is, welke God van ons vordert.

1. Het gebed is het voornaamste stuk der dankbaarheid, want wie God recht om iets bidt, die eert en verheerlijkt daarin God ten hoogste. Die mens erkent toch dat God is de alleen zalige en machtige Heere, Die door het spreken van één woord en door een wenk van Zijn almachtige wil alle noden, zowel geestelijke als tijdelijke, kan vervullen. Ja, Die de meest onwaarschijnlijke dingen kan doen. En tevens erkent die mens daarmede ook, dat hij zulk een gevoelen ten aanzien van de grote God heeft, voortspruitende uit de bevinding van voorheen genoten weldaden. En dat hij daarom ook nu weer de toevlucht tot de Heere neemt, dat Hij (Ef. 3:20): "mchtig is overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken."
2. Die mens erkent ook dat God alleen is de goedertieren, barmhartige, algenoegzame en getrouwe Heere, Die gewillig is om Zijn hand er aan te leggen en dit ook zal doen. Hij doet door zijn bidden zien dat hij zulk een gevoelen en zulke goede gedachten van de Heere in zijn hart heeft, mede voortvloeiende uit vorige bevindingen van Gods liefde. Want vrienden, de hoop op verhoring van het gebed moet voortvloeien uit het gevoel dat de Heere ons liefheeft en wèl wil. O, die doet ons het naar Hem heenwenden en de Heere aanroepen. Maar hieruit, blijkt ook, wanneer iemand harde gedachten van de Heere voedt, alsof de Heere hem niet zou willen helpen, dat hij dan ook nooit enige hoop van verhoring op zijn gebed hebben kan.
3. Zulk een bidder eindigt zijn gebed met danken en prijzen van de Allerhoogste, vanwege enerzijds zijn eigen onwaardigheid, en anderzijds Gods grote goedheid, liefde en weldadigheid. Maar dit niet alleen. Zijn prijzen zal altijd weer in bidden eindigen. Want met het danken gaat gepaard een zich verlaten op en toevertrouwen aan de Heere. En daar vloeit weer uit voort een zich keren en wenden tot Hem en een zich gewennen aan Hem, om met alle noden gelovig, ja vertrouwende tot Hem te komen.

Dit zien wij duidelijk in Gods weg met de bijbelheiligen.

- Als David de aan hem bewezen goedheid Gods overdenkt, zegt hij (Psalm 25:3): "Allen die u verwachten, zullen niet beschaamd worden", enz. En dan volgt daarop in vers 4 en 5 terstond het gebed: "Heere, maak mij Uw wegen bekend; leer mij Uw paden. Leid mij in Uw waarheid en leer, mij, want Gij zijt de God mijns heils" enz. Zie ook Psalm 3:3-5.
- En als Paulus het goede van de gelovige Efeziërs gehoord heeft, zegt hij (Ef. 1:16): "Ik houd niet op voor u te danken." Waarop dan weer volgt: "Gedenkende uwer in mijn gebeden."

- Dit lezen wij ook van de Heere Jezus bij de opwekking van Lazarus (Joh. 11:41-42): "Vader, Ik dank U dat Gij Mij gehoord hebt; maar om der schare wil, die rondom staat, heb Ik dit gezegd, opdat zij zouden geloven, dat Gij Mij gezonden hebt."
4. Zulk een rechte bidder oefent gehoorzaamheid ten opzichte van Gods geboden, waarin de ware dankbaarheid bestaat. Want hij bidt alleen God aan, Hem erkennende als de Soevereine en boven alles Verhevene.
 - (1) Ja, daarmee erkennende Zijn aanbiddenswaardige Majesteit en al Zijn deugden, hetwelk het eerste gebod gebiedt.
 - (2) Hij bidt God aan in geest en in waarheid, hetwelk het tweede gebod gebiedt.
 - (3) Hij bidt God ook aan met ontzag en eerbied, hetwelk het derde gebod gebiedt.
 - (4) Hij streeft niet tegen, maar hij is er met zijn ganse hart voor om dit werk, als zijnde iets van de hemel op de aarde, op een plechtige wijze te verrichten. Hij stemt daarin overeen met al de vromen op de aarde, onder het staken van zijn tijdelijk beroep op een zevende dag na zes werkdagen, hetwelk het vierde gebod gebiedt.
 - (5) En gelijk hij in het gebed de wet der liefde ten aanzien van God gehoorzaamt, doet hij dat ook ten aanzien van zijn naaste. Want het is de lust van zulk één ook al de geboden van de tweede tafel te onderhouden, ja dat deze mogen zijn geschreven in zijn hart.
 - (6) Daar de zonde voor een rechte bidder een last is, is de zelfverloochening voor hem een lust.
 5. Zulk een rechte bidder vertoont in zijn bidden de vruchten van de Heilige Geest. En in de voortbrenging daarvan bestaat de ware dankbaarheid. O, de Geest der genade wordt in het hart van die mens een Geest der gebeden. Dat is één van de voornaamste werkingen van deze inwonende Geest (Zach. 12:10). Hierdoor roept deze mens als tot een Vader (Rom. 8:15): "Abba, Vader." En deze Geest bidt in hem met onuitsprekelijke zuchtingen (vers 26).
 6. Ook dankt een rechte bidder de Heere tegelijk. Want het danken is een wezenlijk deel van het gebed en doorgaans gaat het samen (Psalm 25, 116. enz.). Daarom worden de woorden bidden en danken dikwijls verwisseld, zoals wij reeds zagen uit 1 Kor. 14:15-16 en andere plaatsen meer.

Deze waarheid, dat het gebed het voornaamste stuk der dankbaarheid is, blijkt ons ook zeer duidelijk uit de zware ondankbaarheid, waarover de Heilige Geest dezulken bestraft, die niet tot God bidden.

1. Wij lezen van velen onder Israël, die Gode zo ondankbaar waren, dal zij de Baal Astaroth aanbaden en deze met de heidense koningen aanriepen om hulp. Dit was tegen Gods verbond en dit heeft de Heere zwaar gestraft (Richt. 3:6-7, 1 Kon. 11:6, 18:16, 1 Kron. 16:2, enz.)
2. Ook lezen wij de klachten van de Heere Zelf hierover (Jer. 2:4-6): "Hoort des Heeren Woord, gij huis van Jakob, en alle geslachten van het huis Israëls. Zo zegt de Heere: Wat voor onrecht hebben uw vaders aan Mij gevonden, dat zij verre van Mij geweken zijn, en hebben de ijdelheid nagewandeld, en zij zijn ijdel geworden? En zeiden niet: Waar is de Heere, Die ons opvoerde uit Egypteland?" En God klaagt (Micha 6:3-4): "O Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? en waarmee heb Ik u vermoeid? Betuig tegen Mij. Immers heb Ik u uit Egypteland opgevoerd, en u uit het diensthuis verlost: en Ik heb voor uw aangezicht henen gezonden Mozes, Aaron

en Mirjam." Uit dit alles blijkt dus dat het gebed het voornaamste stuk van de dankbaarheid is.

Maar letten wij er nu nog op dat God dit van ons vordert, gelijk de onderwijzer dit zegt: ***Hetwelk God van ons vordert.*** De Heere heeft het gebed geboden en bevolen.

- (1) Wij zien dit uit vele schriftuurplaatsen. Paulus zegt (Rom. 12:12): "Volhardt in de gebeden." En 1 Thess. 5:17: "Bidt zonder ophouden." Zie ook Ef. 6:8, Jak. 1:5-6, 4:2-3 en 5:13-14, 16, enz.
- (2) Wij zien dit ook uit het gedrag der heiligen, die te allen tijde bij het gebed hebben geleefd. O, hun voorbeeld is voor ons een bevel. Wij lezen reeds vóór de zondvloed "dat ze de Naam des Heeren aanriepen" (Gen. 4:26). Abraham bad overal waar hij was (Gen. 12:8, 13:4, 20:7, 21:33). Izak ging bij het naken van de avond in het veld om te bidden (Gen. 24:63, en 26:24-25). Jakob worstelde met Goden liet Hem niet gaan voordat hij gezegend was (Gen. 32 :26,28). Ja, Mozes, Aaron, Samuël enz. worden genoemd onder de aanroepers van Gods Naam (Psalm 99:6). En Jozua, Gideon, Manóach, Hanna, David, Salomo, Elia, Eliza, Daniël, Ezra, Nehemia, Paulus enz., zij allen waren bidders. Gelijk zij in het natuurlijke leefden door adem te halen, schepten zij ook in het geestelijke adem door het gebed.
- (3) Voorts blijkt dit ons ook uit de praktijk van de Heere Jezus Zelf. Want de Heere Jezus heeft niet alleen Zelf het bidden geleerd en daarop aangedrongen (Matth. 6:5-13, Lukas 11:1-4), ja het ernstig vermaand (Lukas 11:9): "Bidt, en u zal gegeven worden", en ook door een gelijkenis doen zien dat men altoos bidden moet en niet vertragen (Lukas 18:1). Maar de Heere Jezus is daarin ook Zelf met Zijn voorbeeld voorgegaan. Dan eens zocht de Heere de eenzaamheid van een woeste plaats om te bidden (Markus 1:15). Ook lezen wij dat de Heere Jezus gewoon was op de Olijfberg te bidden (Matth. 14:23), dikwijls zelfs de gehele nacht. En ook wel weer elders (Lukas 11:1). Ja, wij lezen van het Hogepriesterlijk gebed, dat Hij uitsprak juist vóór de aanvang van Zijn lijden (Joh. 17), en ook Zijn bidden temidden van Zijn zielslijden in Gethsémané, en zelfs aan het kruis voor Zijn vijanden (Matth. 26:36, 39, 42, 44, Lukas 23: 34). Zo heeft dan Jezus (Hebr. 5:7): "in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Degene, Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd."
- (4) Ook lezen wij met nadruk dat de Heere het gebed bevolen heeft als het voornaamste stuk van de dankbaarheid (Psalm 50:14-15): "Offert Gode dank, en betaalt de Allerhoogste uw geloften. En roept Mij aan in de dag der benauwdheid; Ik zal er u uithelpen en gij zult Mij eren." Kol. 4:2: "Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelfde met dankzegging." Zie ook Hos. 14:2-3, enz.

Ziet hier dan de eerste reden, welke de onderwijzer aangeeft, waarom het gebed voor de christenen nodig is.

Toepassing

Vanwege het reeds gevorderd uur zullen wij de behandeling van de tweede reden, welke de onderwijzer noemt, voor een volgende oefening bewaren. Deze reden spreekt van de nuttigheid, welke een christen door het gebed verkrijgt, *namelijk dat God Zijn genade en de Heilige Geest niet anders dan op het gebed wil geven*. Dan hopen wij ook te spreken van de vereisten tot een recht gebed, aan de hand van de volgende vragen. Nu willen wij het in deze oefening verhandelde tot ons nut nader toepassen.

Vrienden, wanneer het is gelijk wij u hebben aangewezen, dat het gebed voor een christen nodig is, en dat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is. Ja, dat God Zijn genade en de Heilige Geest aan niemand wil geven, dan die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidt en daarvoor dankt. Dan kunnen wij daaruit zien:

1. Dat de mens, die in zijn natuurstaat leeft en niet bidt, geen *christen* kan worden genoemd, wat hij zich ook verbeelden mag. Want de christen heeft immers het gebed netzo nodig als in het natuurlijke het ademen om in leven te blijven. Maar indien u het vanwege uw consciëntie maar durfde te laten, wie weet of u wel ooit zou bidden! Maar is dat dan een roepen uit een gevoel van drukkende nood?
2. Gij kunt geen christen zijn, want het gebed is het voornaamste stuk van de dankbaarheid. En de dankbaarheid behoort tot de volkomenheid van het werk Gods in de mens. Dus het werk Gods in uw hart is niet volkomen inde delen. Maak nu zelf het besluit maar op.
3. En wat u dan betreft, die meent dat het met u beter is gesteld, omdat gij op uw wijze bidt; ja omdat gij de ongodsdienstigheid en de biddeloosheid als het ware verfoeit. Och, bezie uw doen en bidden eens. Kunt gij het altijd stellen met het bidden of lezen van een formulier uit een boek, of met dat uit het hoofd op te zeggen? Is dat dan uit de nood bidden? Schrijf aan iemand, die recht arm is en zwart van de honger, eens een lesje voor om daarmede ergens om brood te gaan bedelen. Hij heeft dat briefje niet nodig en hij zal dat lezen wel vergeten. Er is in hem wel wat anders, dat roept. Zijn nood doet hem schreeuwen. Onder zijn tranen en kermen zal het briefje hem wel uit de hand vallen en hij zal het niet meer oprapen. Die man bidt anders. Daarom, o mens, waar hangt u toch gewicht aan? Wel, aan enige woorden, die u voor ogen komen en welke u met uw mond uitspreekt. En dan hebt ge gedaan. Welk een verschrikkelijk bidden!
4. Weet u wat het zeggen wil: Losgemaakt te worden van zonden en banden om recht te kunnen bidden? U zult wel beter weten wat het is met zonden in de hand in het gebed tot God te komen. Dat is het opzetten van de dregoden in het hart en dan de Heere te vragen. Hierop wil de Heere vreselijke dingen in gerechtigheid antwoorden. O mens, u waagt veel als u zó komt bidden.
5. Eindelijk, weet u ook wat het zeggen wil, tot sterkte van uw ziel uw gebeden in het openbaar met die van Gods volk samen te paren? En zo in geest en in waarheid uw noden daar voor te dragen? U weet wel woordelijk, ja overluid een predikant na te praten. En ook wel te zingen dat de gehele kerk er van dreunt. Net als lege vaten, die het hardst klinken. En onder dat zingen of bidden kunt u dan nog overal heen zien ook. Ja, u kunt veel werk tegelijk doen. Zingend bidden tot de Heere, en tegelijk toch ook alles nagaan wat er in de kerk gebeurt. Och mens, zingen is bidden! Denk dan toch eens na hoe ge bidt. Wat is het toch anders dan maar een geschilderde godsdienst. Het is net als bij die van het pausdom. Die maken een kruis en daar laten ze het dan bij. En daarop, op zulk een werk vindt u dan innerlijk rust en vrede. Het kost u geen tranen, nog geen uur slapen, wanneer die goddeloze godsdienst u onder het oog komt. Vrienden, het wil wat zeggen, in zulk een blindheid en grote dood neer te liggen.

Daarom, och mens, zie dan uit dit alles dat u niet alleen geen christen zijt, maar zie daaruit toch ook dat u nog nooit recht gebeden hebt. Och, mocht Gods Geest het u doen zien en geloven. En u zult nooit kunnen bidden voordat u het geluk hebt dat God u tot een christen maakt. U ligt zo diep gezonken in uw verdoemeniswaardige onmacht.

- (1) Weet dan, vrienden, dat u de Geest van Christus mist. Die moet het gebed werken. u hebt dus geen hemels vuur, dat de offeranden aan moet steken. u kunt geen goed werk doen, omdat u dood zijt, al weet u het niet. Een dode in de natuur weet ook niet met al. Indien u uw dood maar eens zoudt zien, dat zou een beginsel van leven zijn. O, mocht dat u eens recht bewegen: Ik moet recht bidden, en er is zo veel te bidden, en ik kan niet. Wat zou dat u tot een voorwerp voor de Geest der gebeden maken!
- (2) Weet ook, dat God Zijn toorn uitstort over die Zijn Naam niet aanroepen (Psalm 79:6). God wil hen zwaar straffen, die met enige versleten woorden of met zonden in hun hand en hart tot Hem komen. Leest eens Jesaja 1 en Amos 5, welke oordelen zulken boven het hoofd hangen. Och mens, bedenk toch eens wat dat voor God moet zijn, wanneer een mens, eer hij zich te slapen legt, half slapende wat opzegt, dan weer wat slaapt, en dan weer wat opzegt. Ja, wanneer iemand zomaar uit het hoofd wat woorden samenraapt, maar zonder hart, zonder geest, zonder gestalte, ja zonder te scheiden van de zonden. Wat dunkt u, vrienden, hoe zou het iemand vergaan die slaperig en onoprecht voor een aards koning zou verschijnen? En als deze dan merkte dat u niet meent hetgeen u verzoekt? En zo slaperig, en opgelapt gaat u daar naar de eeuwigheid. O, Jezus zegt dat zulke lappen afscheuren, en het wordt een erger scheur. Vrienden, hier hebt u de reden te zoeken waarom u zonder zegen onder het preken en bidden neerzit.
- (3) Weet daarom dat al deze dingen hier in de tijd u op het hart zullen moeten wegen, zult u ooit weten wat het is het doodvonnis op uw bidden te schrijven, en u deswege verdoemeniswaardig te zien. Ja, wat het zeggen wil met Daniël uw gebed neer te werpen, dat wil zeggen: er van af te zien. Wanneer dat uw deel mocht worden, dan zou daaruit een ander werk voortkomen. Dan zou het u gaan als Saulus (Hand. 9:11): "Zie, hij bidt." Dit hebt u nodig om zalig te worden. Bidt en roept dan toch veel om recht te mogen bidden. Klaagt het toch veel aan de Heere, dat u niet bidden kunt zoals het behoort, en dat God u dat wil laten zien.

Maar wat u betreft, o kinderen van God, aanvankelijk herstelden in de gemeenschap van een Drie-enig God, laat geen stilzwijgen bij u zijn. De toegang is u genadig geopend, daarom past het bidden u wel in het bijzonder.

1. Indien u niet zou bidden, wie zal dan wel bidden? De onverzoende mens ligt daar in zijn diepe en deerlijke ellendestaat neder, aan handen en voeten gekluisterd en biddeloos. En de Heere heeft Zich over u ontfermd en over u uitgestort de Geest der genade en der gebeden (Zach. 12:10). U hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, Die in uw hart roept: "Abba, Vader!" (Rom. 8:15). Althans, u hebt het recht op die Geest, om Deze uit de hand van Jezus te zoeken.
2. Ja, zou u niet bidden, terwijl er toch niets is, of u kunt het door het gebed verkrijgen? U hebt toch een recht op de Persoon van de Middelaar, en dus wil de Vader u in Hem alle dingen schenken. O, het gebed is een sleutel om de hemel te ontsluiten, en om de schatkamers van de algenoegzaamheid en de eeuwige liefde en ontferming des Heeren voor u te openen.
3. Zou u niet bidden? Het van boven in het hart geschonken gebed is toch zulk een krachtig middel om hier in alle wederwaardigheden God aan uw zijde te krijgen, zelfs tegen de grootste menigte van vijanden, die tegen u kan opstaan. Toen Eliza over de bergen een talloos heir op zich zag aankomen, riep hij zijn God aan. En God opende hem de ogen, dat hij vurige wagens en paarden rondom zich zag. En zijn jongen riep mede uit de benauwdheid, en de profeet bad ook voor hem, dat hij het ook zien mocht. Toen deed de Heere dit ook aan de jongen zien.

4. Zou u niet bidden, vrienden, terwijl anders toch uw nieuwe schepsel moet kwijnen, ja als wegsterven? Het gebed is toch de ademtocht der ziel en van het nieuwe leven. Dit wordt er gezond door en het neemt er door toe als een mestkalf. Ja zelfs het overige, dat sterven zou, wordt er door versterkt.
5. Zou u niet bidden, terwijl toch het gebed zo zoet is? Ja, het is een dubbele zegen, wanneer u iets op uw bidden verkrijgt. Heel wat meer dan wanneer men weinig bidt en toch veel geniet. God doet dit wel eens om de ziel vanwege haar nalatigheid te beschamen en om haar tot bidden te brengen. Om haar dus te tonen dat Hij als het ware wacht en verlangt, dat de ziel aan het roepen zal gaan. Wanneer men niet bidt, en in die nalatigheid toegeeft, dan doet de Heere de ziel wel eens bij bevinding gewaar worden dat de afvalligen in het dorre wonen. En dit ook weer opdat zulk een ziel uit haar dorre toestand zal gaan bidden. God zegt (Hos. 5:15): "Ik zal heengaan en keren weder tot Mijn plaats, totdat zij zichzelf schuldig kennen en Mijn aangezicht zoeken; als hun bange zal zijn, zullen zij Mij vroeg zoeken." Wij lezen dat Gods volk eerst wel eens in de smeltkroes komt, en dan gaat roepen (Zach. 13:9). Ziet; zo wacht God om Zijn volk genadig te zijn.
6. Eindelijk, ja zou u niet bidden, terwijl toch het gebed een christen hier op aarde heerlijk maakt? Van Jabes wordt gezegd dat hij heerlijker is geweest dan zijn broederen (1 Kron. 4:9-10). En de reden was deze: "Hij riep de God Israëls aan."

Het volgende moge nog tot uw besturing dienen.

- (1) Staat er toch naar om uw geringheid recht te mogen zien. O, zal zulk een verheven volk hier zo gering leven, en daarmede in het geheel niet voor God werkzaam zijn? En vrienden, wat zult u dan doen als u de vleugelen der gebeden mist? Al uw sterkte is toch in de Heere. Zoekt dit gemis dan veel voor God te beklagen, en verzoening en kracht te vinden door het opnieuw aangrijpen van Jezus.
- (2) Gij hebt een grote Voorspraak voor de troon, Die uw gebeden bij Zijn Vader veraangenaamt. Och, dat u veel gebruik van Hem mocht maken uit de nood en uit de onmacht in uw bidden. Opdat Hij u door Zijn Geest lere bidden, en u dan ook lere uw bidden neer te leggen op het reukaltaar van Zijn verdiensten, en aldus uw gebeden van de hand des engels mochten opgaan. O, u kunt naar het hof des hemels zo veel verzoeken inzenden als ge wilt. Maar niet één er van zal worden verhoord, dan alleen wat door de hand van Jezus wordt opgebracht en ingeleverd. Hij alleen is daartoe bevoegd.
- (3) Gewent u toch veel aan het gebed. Er kan immers geen toestand zo duister zijn, in het geestelijke zowel als in het tijdelijke, of door het gebed kan men sterkte genieten. O, het aan de Heere vertonen van alle zaken, welke men ontmoet, is een hart onder de riem. Dan heeft men Gods redding op 's Heeren tijd in te wachten. Ja, er is heerlijkheid, rijkdom en leven voor een naar binnen ingekeerde ziel. Daar vindt men God, en die mens kan in een dal der moerbeziënbomen Hem tot zijn Fontein stellen. Ja, hij kan zelfs met David door een bende lopen.
- (4) Ziet ook op de beloften en voorzeggingen voor onze dagen, begerende dat de Heere deze aan u en ons allen samen vervullen zal. De tijd zal eens komen Jesaja 66:23) "dat van de ene nieuwe maan tot de andere, en van de ene sabbat tot de andere, alle vlees komen zal om aan te bidden voor Mijn aangezicht, zegt de Heere." Ja, "om aan te bidden de Koning, de Heere der heirscharen, en om te vieren het feest der loofhutten." Maar intussen zal de Heere (Zach. 13:9) het derde deel Zijns volks in het vuur brengen en het louteren als zilver, en het beproeven als goud. En dan zal het de Naam des Heeren aanroepen. *En de Heere zegt: Ik zal het*

verhoren. Ik zal zeggen: Het is Mijn volk. En dat zal zeggen: De Heere is mijn God. Amen.

ZONDAG 45 (tweede deel)
(Vraag 116)

VAN HET GEBED
(Vervolg over de natuur van het gebed in het algemeen)

Vraag 116: *Waarom is het gebed de christenen van node?*

Antwoord: ***Daarom, dat dit het voornaamste stuk der dankbaarheid is, hetwelk God van ons vordert, en dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen die geven wil, die Hem met hartelijk zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.***

Nu moeten wij vervolgens de tweede reden bezien, welke de onderwijzer geeft betreffende de nuttigheid, welke een christen door het gebed verkrijgt. De onderwijzer zegt dat het gebed de christenen van node is; omdat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen die geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.

Bezien wij deze heerlijke nuttigheden eerst op zichzelf, zoals elk mens in het bijzonder deze van node heeft. De onderwijzer noemt deze ***Gods genade en de Heilige Geest***. Wat moeten wij verstaan door Gods genade? Door Gods genade verstaan wij in algemene zin de uitlatingen van Gods liefde tegen verdiensten in. Dus moet deze deugd van God bij ons mensen hier worden onderscheiden van de deugd der barmhartigheid, welke bewezen wordt tegenover ellende en rampzaligheid.

I. We kunnen de genade dan als volgt omschrijven. *Het is een onbegrijpelijke en onnaspeurlijke deugd in God, waarin een eeuwigheid is, waardoor de Heere opeen Hem betamelijke wijze Zijn goedheid en liefde in Christus uitlaat ten aanzien van schuldige mensen, zonder ook maar de minste verdiensten van hun zijde. Integendeel, tegen de kracht van vijandigheid en afkerigheid van hun hart in, alleen om de tussenkomende voldoening en gehoorzaamheid van de Zoon van Zijn welbehagen.* Waar deze genade dus valt, daar valt zij louter soeverein en vrij, naar het vrije welbehagen van Hem, Wiens wegen oneindig hoger zijn dan die der mensen. Dan ziet de Heere God geen ongerechtigheden aan in Jakob (Num. 23 :21). Daarbij komen zelfs de minste deugden of een van tevoren geschikt zijn niet in aanmerking. Dus is de genade zo geheel vrij als de soevereine en vrije verkiezing van eeuwigheid dit is. Nu is genade, zoals deze ontvangen wordt, hetzelfde als gunst of vrede te vinden in Gods ogen (Gen. 19:19), of op- en aangenomen te worden. Of. ook de Heere te behagen (Hebr. 11:5), of aangezien te worden (Gen. 16:13). God zag Hagar aan, of eigenlijk: naar haar om. Zo is genade een welgevallen trekken van den Heere (Spr. 8:33).

Dit tot een grondslag gelegd hebbende, moeten wij door genade niet alleen verstaan de allereerste herstelling van een zondaar in de gunst van God. Ofwel de wegruiming van die oneindige kloof, welke er is tussen God en de ziel in haar natuurstaat. Deze kloof deed de tollenaar beschaamd roepen (Lukas 18). Hij durfde zijn ogen niet opslaan naar de hemel, vanwege zijn gezicht en gevoel van het gemis van deze herstelling. Maar door genade moeten wij ook verstaan al de weldaden, zegeningen en gunstbewijzen van God, welke uit deze eerste herstelling voortvloeien.

A. Dus allerlei *geestelijke* weldaden.

- Noemen wij eerst de vergeving van tussen komende zonden door het bloed van Jezus, en de daaruit voortvloeiende aanneming tot kinderen en de bewaring.
- Voorts de aanwas in de genade, en de vermeerdering van oprechtheid en heiligheid.
- Ook de oefeningen van nederigheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, lijdzaamheid, vermeerdering van geloof, van sterkte in de hoop, en van vurigheid in de liefde.
- En tenslotte nog gemeenzaamheid met de grote God, gelijk Abraham (Gen. 18:3). Ofwel die betere en ruimere voetstap, dat de gelovige als tot een Vader mag roepen, met de vraag van een goede consciëntie. En dus alles met de vervulling van al zijn noden mag kunnen begeren met de gelovige uitroep (Jer. 3:4): "Mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd."

B. Maar door genade moeten wij dan ook allerlei *tijdelijke* weldaden en zegeningen verstaan.

- En wel de zorg des Heeren over de persoon van de gelovige, over zijn huis en familie, zijn zeker brood, zijn gewisse water, het wonen in welverzekerde woningen, in stille geruste plaatsen Jesaja 32:11).
- Ook allerlei nodige gaven van wijsheid, verstand, nederigheid en beleid. Om alle tijdelijke zaken in afhankelijkheid van de Heere te besturen.
- Voorts de zegen, ofwel het gunstige voorzienige beleid Gods in al onze wereldlijke aangelegenheden. Om dus, al is het in het donker, de voetstappen des Heeren te mogen volgen naar Zijn Woord.
- En tenslotte matiging en heiliging van de roeden, welke de Heere over ons brengt. Vrienden, al die dingen zijn genade, en wie deze dingen heeft, kan gemakkelijk leven. en sterven.

Gods Woord leert ons duidelijk dat deze dingen, zowel als de eerste herstelling in de gunst van God, genade genaamd worden. Wij zien dit in Noach, wanneer God hem behouden heeft ten tijde van de zondvloed, waarin alles verdorven werd (Gen. 6:8): "Maar Noach vond genade in de ogen des Heeren." Ook in Lot. Toen God Sodom met vuur verbrandde, noemde hij het genade dat hij behouden werd (Gen. 19:19).

En ook Mozes en David spreken aldus in een ruimere zin van de genade (Ex. 34:6 en Psalm 103:1), gelijk ook de Heere Zelf in Zijn wet (Ex. 20:9).

II. *En wat moeten wij hier vervolgens verstaan door de Heilige Geest?*

Door de Heilige Geest verstaan wij de derde Getuige in de hemel, Welke Heilige Geest genaamd wordt vanwege Zijn heilige uitgang van de Vader en van de Zoon. En wel gelijk Hij in diezelfde orde, als Hij bestaat, ook werkt van de Vader en van de Zoon in het werk van de heiliging van een zondaar. Wij verstaan hierdoor dus niet alleen de *Persoon* des Heiligen Geestes, Welke een gelovige deelachtig wordt zodra hij gemeenschap aan Christus ontvangt. Want hij, die de Geest van Christus niet heeft, komt ook niet aan Christus toe (Rom. 8).

Maar wij verstaan hier door de Heilige Geest ook alle *zalige werkingen* van de Heilige Geest.

- Zoals de gedurige deelachtigmaking van de besprenging van het bloed van Christus over de onreine consciëntie.
- De opening van het verstand in de Schriften en in alle Goddelijke zaken.
- De vernieuwende, heiligende en vertroostende werkingen.

- Ja, ook nog de leiding in het bidden en in alle andere zaken.
- De bewaring te midden van een stroom van wereld en verzoeken. Het behouden in het geloof en de zalige verzegeling.

Dat al deze werkingen van de Heilige Geest hier zowel worden bedoeld als de Persoon des Heiligen Geestes, blijkt wel hieruit dat de Persoon des Geestes nooit afgescheiden is van Zijn werkingen. O, waar Hij woont, daar werkt Hij. Wie Hem deelachtig wordt, wordt dit uit Zijn werkingen gewaar. Dit getuigt Jezus (Joh. 16:13): "Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden. Want Hij zal van Zichzelf niet spreken, maar zowat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen." Zie ook Joh. 14:26 en Hand. 1:8: "Gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, Die over u komen zal, en gij zult Mijn getuigen zijn."

Maar bezien wij dan nu nog hoe niemand deze allerheerlijkste nuttigheden kan verkrijgen, dan door het gebed. De onderwijzer zegt: ***dat God Zijn genade en de Heilige Geest alleen die geven wil, die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.***

Letten wij hier op de voorwaarde, welke hier wordt voorgesteld. Niet waarom, maar waarop, of zonder welke God dit grote goed niet geven wil. Dit noemt de onderwijzer: *Met hartelijke zuchten zonder ophouden God daarom te bidden en daarvoor te danken.*

Wat wil dit zeggen: God *met hartelijke zuchten* zonder ophouden om die zaken te bidden?

1. Het met hartelijke zuchten God om Zijn genade en de Heilige Geest bidden wil allereerst zeggen dat men licht ontvangen heeft. Ja, dat de algehele ellende en het gemis van die dingen gevoelig drukt op het hart. O, zonder dit is het bidden niet anders dan woorden zonder hart of geest, en maar een naderen met de mond en een eren met de lippen. Dan doet men het hart verre van God: Daarom zegt de Heere dat Hij met zulken wonderlijk en wonderbaarlijk zal handelen Jesaja 29:13-14).
2. Het wil ook zeggen dat men door de Geest van Jezus is ingeleid in zijn schuld en diepe onmacht, zodat de ziel gewaar wordt te zijn gezonken in een kuil zonder water, ja te moeten vergaan, ten enenmale hulpeloos zijnde. O, die mens kan zichzelf niet helpen, en niemand kan dat, dan God alleen in Zijn weg. Hier komt de ziel in nood, en nood leert hier bidden. Hier verschuilt men er zich niet achter dat men het zichzelf niet geven kan. Dan roept de ziel des te sterker om hulp, want haar onmacht verzwaart hier haar ellenden.

Dan zal *het hartelijk zuchten tot God* het bidden om deze zaken insluiten.

- (1) Het bidden uit waarachtige nood, dus dat men het van harte meent en dat men de vervulling van zijn noden alleen in Gods gemeenschap zoekt. Dit is (Jer. 29:12) een vragen naar de Heere met zijn ganse hart. Gelijk men ook leest van David (Psalm 42:2): "Als een hert schreeuwt naar de waterstromen, also schreeuwt mijn ziel tot U, o God."
- (2) Dit hartelijk bidden sluit ook in het bidden door de hulp des Geestes. Want dit alleen is het hartewerk, naar de betekenis van het woord in Rom. 8:26. Dit is afgeleid van een onderwijzer, die aan zijn leerling voor of vooraf spelt, en de leerling daarna. Dan bidt deze Geest vooruit, en dit brengt die hartelijke of onuitsprekelijke zuchtingen voort.

- (3) Het zal ook insluiten het gelovig bidden, ziende op Hem alleen, in Wie de Vader een welbehagen heeft. Het is een vrijmoedig, en dus een hartelijk naderen en toegaan met vertrouwen door het geloof in Christus (Ef. 3:12).
- (4) Ja, het sluit ook in een verloochend bidden. Dat namelijk de wil in het gebed verbonden is aan de wil des Heeren. Dat men de begeerde zaak aan God overgeeft, en er mede voldaan is zoals de Heere het maakt. O, nooit is iemand hartelijker in zijn bidden, dan wanneer hij zijn hart kwijt raakt en het los kan laten. Dan eerst ontvangt hij menigmaal de begeerde zaak, wanneer hij haar loslaat en kwijt raakt aan de Heere. Dit noemt Daniël een neerwerpen van zijn smekingen (Dan. 9:17-18). En dat wil zeggen een volkomen afzien van dit zijn hartelijk werk.

En wat wil het dan zeggen: *zonder ophouden God om de genade en de Heilige Geest te bidden?*

- (1) Het wil zeggen dat men God tot zijn eerste toevlucht stelt in allerlei noden. Dat men er aan gewend wordt eerst naar binnen te vluchten in den gebede, voordat men zo driftig naar de tweede oorzaken loopt (Filipp. 4:6).
- (2) Het wil ook zeggen sterk aan te houden, ofwel een wassend geloof gewaar te worden, en dit tegen alle donkerheden en onwaarschijnlijkheden in. Juist als bij de Syro-Fenisische vrouw, die zo menigmaal werd afgewezen, en evenwel aanhield totdat zij geholpen werd (Matth., 15:22). Zie ook de Heere Jezus Zelf (Matth. 26:44, vergeleken met Lukas 22:43). Tot drie malen toe bad Hij Zijn Vader in Zijn grote angsten, totdat Hij versterkt werd.
- (3) Het wil ook zeggen altijd een biddende gestalte te hebben. Ingekeerd te leven en in zijn hart steeds met de Heere te spreken. Dat men in Christus door de Geest een open toegang tot de Vader behoudt. Dan wordt men gezegd te zijn (Ef. 6:18): "biddende te allen tijd in de Geest."

Maar wat wil het hier zeggen: Met hartelijke zuchten zonder ophouden God *voor die zaken te danken?*

Het is zeer opmerkenswaardig, dat dit *danken* hier voorkomt in de voorwaarde, waarop God de begeerde zaken geven wil.

Eerst moeten wij dan zeggen wat deze zaken wel uitdrukken. *Met hartelijk zuchten de Heere danken*, wil hier zeggen dat het danken uit het hart voortkomt. Dat het innerlijke opwellingen zijn uit liefde tot God, of een heiligen prijzen van God in het hart, hetwelk de mond uit. Dit is een werk van de Geest van Jezus, waar David veel van had (Psalm 9:1, 103:1, 111:1 en 138:1. enz.).

Ook sluit het in het volkomen wedergeven en wederopdragen van zichzelf, met al wat men is en heeft, tot een dankoffer of een offerande des lofs aan de Heere, om voor Hem alleen te leven (Rom. 12:1 enz.). O, er is geen danken zonder een weggeven van zichzelf, wat iemand zich ook verbeelden moge.

En dan wil het *zonder ophouden God danken* mede zeggen, dat men bij alle gelegenheden te allen tijde, ook vanwege zelfs de minste zaken, welke men geniet, zijn onwaardigheid gevoelt. Ja, dat men Gods hand, Zijn goedheid en liefde in dat alles opmerkt. Zodat er een hebbelijkheid is en men een vaste geest heeft om ingezonken, klein en nederig te worden bij het minste dat de Heere te genieten geeft.

Hiertoe behoort ook de vergenoegdheid des harten, hoe de Heere het ook maken moge. Gelijk Paulus zegt (Filipp. 4:11): "Ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben."

Dit alles behoort tot de dankende gestalte, welke een christen te allen tijde, ja zonder ophouden past. Paulus beveelt dit met nadruk (Ef. 5 :18-20): "Wordt vervuld met de Geest. Sprekende onder elkander met psalmen, en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende en psalmende de Heere in uw hart; dankende te allen tijd over alle dingen God en de Vader, in de Naam van onze Heere Jezus Christus."

Nogmaals wijs ik er op, dat het wel zeer opmerkenswaardig is, dat onder een voorwaarde van danken, waarop God de begeerde zaak, Zijn genade en Zijn Geest, wil geven, het danken wordt gesteld, en wel als een noodzakelijke eigenschap in het gebed.

Mogelijk zal men hier vragen: *Gaat het danken dan vóór, eer men de zaak heeft?*

Hierop antwoorden wij slechts dat deze woorden, hiervoor danken, uitdrukking geven aan de volkomenheid van het werk van de Geest der gebeden in het hart. Want een door de Geest opgezonden gebed wordt altijd verhoord, en eindigt dus op 's Heeren tijd altijd in danken. En dit niet alleen, maar in het gelovig bidden heeft zelfs direkt een danken plaats. Want daarbij spruit altijd in meerder of in minder mate de hoop van verhoring en dus de dankerkentenis uit. Het is toch de Heilige Geest, welke een gelovige ziel dan in het bidden bestuurt naar de eeuwige raad. En dan kan het niet anders zijn of deze Geest wordt in zulk een ziel ook een Geest der dankzegging, Welke het erkennen en danken ook werkt.

Wij willen nog meer noemen, dat behoort tot *het vertrouwend bidden*, dat terecht *een danken* genaamd wordt.

En wel dat men onder het kwijt raken van zichzelf en van zijn begeerde zaken aan de Heere, zulke beloften, of althans de kracht ervan terug krijgt, dat men om Christus' wil het amen in het hart gevoelt. Als gevolg daarvan zal men onder zulk bidden door de Geest gebracht worden tot het prijzen van de Allerhoogste, vanwege Zijn onveranderlijke waarheid, goedheid en getrouwheid. Dan ziet men de vervulling van zijn begeerten zo duidelijk en zeker alsof men ze reeds heeft. Derhalve kan men de Heere daarvoor dan prijzen en verhogen.

Dit geeft de Heere naar Zijn soevereine vrijmacht wel eens aan Zijn volk, opdat zij in duistere tijden, als zij dan zo licht zouden wankelen, daarop zouden zien en daardoor zouden worden gesterkt in de hoop. Het bidden van de Heere Jezus bij de opwekking van Lazarus hield ook een dankerkentenis in. Voordat Hij Lazarus opwekte, riep Hij Zijn Vader aan (Joh. 11:41-42): "Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt. Doch Ik wist dat Gij Mij altijd hoort; maar om der schare wil, die rondom staat, heb Ik dit gezegd, opdat zij zouden geloven dat Gij Mij gezonden hebt."

Men ziet hier dus uit dat het uit de natuur der zaken vloeit en dat het niet anders zijn kan, of die zo bidden, moeten ook met Hanna de bede verkrijgen, die zij van de Heere gebeden hebben (1 Sam. 1).

Bezien wij vervolgens nog hoe gewoonlijk niemand deze zaken anders krijgt dan door het gebed. Dit toont ons de onderwijzer als hij zegt, *dat God deze dingen alleen geven wil aan die Hem met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom bidden en daarvoor danken.*

Dat dit zo is, leert ons Jer. 29:12. En ook zeer nadrukkelijk 2 Kon. 22:19-20. Daar zei de priester tot Josia: "Omdat uw hart week geworden is, en gij u voor het aangezicht des Heeren vernederd hebt, als gij hoordet wat Ik gesproken heb tegen deze plaats en derzelve inwoners, dat zij tot een verwoesting en vloek zullen worden, en dat gij uw klederen gescheurd en voor Mijn aangezicht geweend hebt; zo heb Ik u ook verhoord,

sprekt de Heere. Daarom zie, Ik zal u verzamelen tot uw vaderen, en gij zult met vrede in uw graf verzameld worden, en uw ogen zullen al het kwaad niet zien, dat Ik over deze plaats brengen zal. En zij brachten de koning het antwoord weder." Ook zegt Jezus (Joh. 14:13): "Zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen." En Joh. 15:7: "Indien gij in Mij blijft, en Mijn woorden in u blijven, zo wat gij wilt, zult gij begeren, en het zal u geschieden." Ziet ook Psalm 50:11, 81:11 en Jak. 1:5-6. Uit dit alles blijkt wel dat het gelovig gebed vereist wordt, zal men zaken van de Heere deelachtig worden.

Nu zijn er wel schriftplaatsen, welke tegen hetgeen wij zeiden worden ingebracht. We zullen deze hier noemen en ze dan tevens toelichten.

* Dan voert men wel aan Jesaja 65:1): "Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; tot het volk, dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Ziet, hier ben Ik; ziet, hier ben Ik." En vers 24, waar de Heere zegt: "Eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen." Ook belooft God te zullen uitstorten de Geest der genade en der gebeden (Zach. 12:10). En ook (Gal. 4:6) zendt God de Geest Zijns Zoons slechts in de harten dergenen, voor wie dat bestemd is, en Die roept: "Abba, Vader!"

1. Hierop antwoorden wij dan allereerst, dat wanneer wij zeggen dat het gelovig gebed noodzakelijk vereist wordt, wij dan spreken naar het aan ons geopenbaarde Woord en de wil van God. En daarnaar hebben wij ons te gedragen. Maar wij beperken de Heere niet in het onmiddellijk schenken van Zijn genade. Dat zij verre! God kan dit doen wanneer het Hem behaagt, want de Heere neemt het bidden in het geheel niet als iets verdienstelijks of noodzakelijks aan de zijde des mensen in aanmerking. O nee, de genade valt toch immers soeverein, zowel waar gebeden, als waar niet gebeden wordt. En gelijk er geen zonden worden aangemerkt in Jakob, zo ook geen deugden wanneer het de tijd van 's Heeren welbehagen is. De genade is en blijft altijd vrij.
2. En verder antwoorden wij hierop, dat er een groot onderscheid is tussen een zondaar vóór zijn eerste bekering, en tussen een gelovige, die op de Heere in Zijn weg moet wachten. En op deze laatste doelt hier de onderwijzer. Een natuurlijk mens is enkel vijandschap en afkerigheid. In de eerste bewerking door de Geest der genade is hij geheel lijdelijk, en hij heeft dus nooit recht gebeden om hetgeen de Heere aan hem schenkt. God maakt zulk één in die weg juist tot een bidder. En het moge dan zijn, dat een kind van God al eens met genade voorgekomen wordt, en met zaken waarom hij op dat ogenblik niet heeft gebeden. Maar wie zal zeggen welke gelovige gebeden tevoren opgezonden zijn door hem en anderen. En zou het dan nu de tijd des Heeren soms zijn om die gelovige begeerten te vervullen? Ja, wanneer God dan in Zijn liefde aan Zijn zwakke en dikwijls biddeloze kinderen zaken geeft, zonder hun bidden, geschiedt zulks om hen met vrije liefde en genade te beschamen, en om hen in die weg weer te maken tot aanroepers van Zijn Naam.

* Men zou hier ook wel kunnen inbrengen, dat er zulk een menigte van goddeloze mensen voortgaat in de weg huns harten, welken toch grote weldaden genieten. Zij ontvangen vele aardse zegeningen in overvloed, veel natuurlijke wijsheid, oordeel, verstand en beleid in tijdelijke zaken. Zelfs zo, dat zij zeer nuttig op de wereld kunnen zijn.

1. Dan antwoorden wij hierop echter, dat dit bij menigeen alles is wat hij heeft. En dan heeft hij het duur genoeg. Vrienden, wanneer men daarin licht heeft en er goed

op let, dan zal men zien dat het grote er in wordt gemist (Psalm 37 en 73). Hoe hoog het ook moge gaan, het is niet Gods genade en de Heilige Geest. AL wat zij hebben, laat op het einde hun arme zielen in de nood. Ook strekt al hetgeen die mens krijgt en geniet slechts tot verzwaring van zijn schuld en van zijn oordeel. Hij geniet dit niet als een door de Heere Jezus verworven goed, maar integendeel alleen maar als wanneer een hond iets toegeworpen wordt. Dat maakt maar vet voor de dag der slachting (Matth. 5:45 en Deut. 32:6).

2. Aldus Schrift met Schrift vergelijkende, besluiten wij uit dit alles, dat van onze zijde het gelovig gebed allernoodzakelijkst is ter verkrijging van de vervulling van al onze noden. De woorden van Jakobus zijn met nadruk (Jak. 4:2-3): "Gij begeert en hebt niet; gij benijdt en ijvert naar dingen, en kunt ze niet verkrijgen; gij vecht en voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt. Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt" enz. En de woorden van David (Psalm 32:6): "Hierom zal U een ieder heilige aanbidden in vindenstijd." En welk een grote belofte is hier aan vastgemaakt: "Ja, in een overloop van grote wateren zullen zij hem niet aanraken." En dan volgt daarop wel eens die juichende gestalte des harten in de Heere (vers 7): "Gij zijt mij een Verberging - namelijk in tijd van oordelen - Gij behoedt mij voor benauwdheid. Gij omringt mij met vrolijke gezangen der bevrijding. Sela!"

Toepassing

Vrienden, ziet hier het ene nodige u voorgesteld, dat niemand onzer missen kan of mag om zalig te worden, namelijk genade en de Heilige Geest. Alsook de weg u aangewezen hoe die grote dingen te verkrijgen. Namelijk door bidden met hartelijke zuchten zonder ophouden.

Och mens, die het gewicht hiervan niet, of slechts weinig of niet op de rechte wijze gevoelt, hoe hebt ge hier onder gezeten? Heeft het u tot uzelf doen inkeren? En valt uw hart er dan bij, wanneer gij hoort spreken van de genade en van de Heilige Geest?

- Vrienden, zal er bij u voor de genade en de Heilige Geest hoogachting zijn, en begeerte daarnaar uit de rechte grond des harten, dan zal dit niet slechts moeten zijn met het verstand en, een algemeen verlicht oordeel. Maar dan zult gij uw schuld en vloekwaardigheid voor God zo moeten hebben gevoeld, dat uw mond voor God ten enenmale is gestopt. Dan zult gij met de tollenaar alle wapenen van rebellie, opstand en zelf redeneren voor de Heere hebben moeten neerleggen.
- Dan zult gij op uw doen en plichten, ja zelfs op uw meest hartelijke werkzaamheden het doodvonnis moeten geschreven hebben. Dan zegt zulk één: o, al had ik niet één zonde dan alleen maar mijn denken aan de Heere, mijn bidden, mijn zoeken, mijn kerkgaan en verkeren onder de vromen, mijn geesteloze en indrukkeloze gesteldheid vooral op Gods dag. Dan zou de Heere deswege rechtvaardig een afgesneden zaak kunnen doen.
- Ja, dan. zult gij bij Goddelijk licht uw onmacht als uw eigen verdoemelijk kwaad hebben gezien. En vrienden, dat is geen schuilen achter de onmacht. Het is ook niet dat gevoel van onmacht, dat een helse radeloosheid veroorzaakt en ook wel in de hel gevoeld zal worden. Maar het is een van alles afgedreven worden, met een schreiend oog naar Jezus opgeslagen, om in Zijn sterkte werkzaam te worden. Vrienden, hier worden de genade en de Heilige Geest dierbaar voor de ziel.
- Dan zult gij bij het licht des Heeren hebben gezien dat uw hart enkel vijandschap en afkerigheid tegen God is, en tegen de weg van de eeuwig vrije genade. En dat dit de voornaamste reden van uw onmacht is. Het drukkend gevoel daarvan zal bij zulk een ziel blijven. O, zodra het hart maar met liefde tot iets overgebogen wordt,

heeft het ook kracht. Maar tot iets onwillig zijnde, zegt de mens zo heel gemakkelijk: *ik kan niet*. Maar dit gevoel maakt het voor de ziel recht hopeloos bij zichzelf, en voor zulk één worden de genade en de Heilige. Geest dierbaar. Die mens heeft die Geest nodig, Die voor doornen en distelen dennen- en mirtenbomen doet opgaan, ja Die door Zijn soevereine en almachtige wil voor het één het ander schept en doet opgaan.

Ja vrienden, als het gemis hiervan voor u een ondragelijke krankheid is, dan zult u weten wat het is, met hartelijke zuchten zonder ophouden daarom te bidden. O mens, schreeuwt uw ziel daarom? Ziet ge u verloren wanneer gij geen genade en de Geest van Jezus verkrijgt? Of zoekt gij in uw bidden slechts enige verlichting voor uw zwaarmoedige gedachten aan een eindeloze eeuwigheid? Dit laatste sterkt u slechts in uw valse hoop.

- Daarom vrienden, weet u wat het is met hartelijke zuchten zonder ophouden te bidden om die grote zaken? Weet gij wat het is, te bidden uit nood en uit geestelijke armoede? Dit behoeft ge niet zo ver te zoeken. Vraagt maar eens aan een arme bedelaar waarom hij loopt te bedelen. Dan zal bij zulk een man wel boven liggen hetgeen hij gevoelt. Hij zal u zeggen: Ik ben arm, en anders moet ik vergaan. Och mens, indien gij maar zaagt uw gemis van de genade en de Heilige Geest. En dat gij deze nodig hebt, zult gij uw ziel niet verliezen. Al zou er dan als bij Daniël de dood op staan, ge zoudt er alles aan wagen en het bidden niet nalaten. Bedenkt toch dat God heilig is. En gebeden zonder nood zijn niet anders dan mooie woorden. Welk een verschrikkelijk bidden is dat!
- Weet u wat bidden met hartelijke zuchten is? Vergeleken bij het ene nodige, dat uw ziel begeert, zal al wat buiten God is alle waarde voor uw hart en oog verliezen. Dan is het als wanneer iemand recht honger heeft. Al geeft ge aan zulk één een kamer vol goud. Hij zal zeggen dat dit hem niet kan helpen. Daar moet hij bij sterven. Hij zal zeggen: Ik moet brood hebben. O, dit is een zeer hartelijk werk.
- Ja, weet gij wat bidden zonder ophouden is? Ligt deze grote zaak u altijd in meerder of minder mate bij, zodat uw oog gedurig naar boven druipt vanwege het gevoel van een ogenblikkelijk gevaar? O vrienden, daar gaat zulk één mee naar bed, en daar staat hij mee op. Daar gaat hij mee naar de kerk, ja dit weegt hem onder zijn bezigheden en onder zijn beroep, zelfs onder al het gewoel van de wereld. Dan is het een bidden zonder ophouden.
- Weet u ook wat een gelovig bidden is? Om als een schuldige en onwaardige, die in uzelf niet één eigenschap bezit, voor de troon te pleiten op de gerechtigheid en de verdiensten van Jezus. En dat gij daaruit iets in uw hart terug ontvangt, waardoor het pak wat lichter voor u wordt, ofwel geheel wordt afgenomen. En dat daaruit dan een danken en een prijzen van de Allerhoogste voortvloeit, vanwege deze hoge weg van verlossing en de ontdekking daarvan aan zulk één als u bent. Daar gaat grote tederheid mee gepaard om voor de Heere te leven. O, zo menig een verstaat zelfs de klank der woorden niet, en evenwel zit hij of zij maar gerust neder.

Och mens, bezie toch uzelf en handel getrouw met uw arme ziel. Gij die hier niets van kent, besluit dan toch daaruit dat gij zonder genade zijt. En zucht toch dat de Heere u dat moge doen zien. Dit zou de weg kunnen zijn, dat u aan het bidden zou raken en langs die weg genade zoudt vinden in Gods ogen. Welk een onheilen anders voor uw deur staan en u boven het hoofd hangen, daarvan zullen wij nu niet spreken. De Heere schenke u Zijn licht en Hij geve u verstand om het op te merken!

Maar gij, o mens, die iets ziet van hetgeen gij mist en op uw wijze daarom bidt. En vooral u, *die zo staat in het werk der wet*. Ziet hier enige zaken ter onderscheiding.

- Weet dan tot uw waarschuwing, dat van nature niemand met ware genade in de wereld komt (Ef. 5:8). En zonder deze zal niemand ooit God zien.
- Ook kan een mens een soort van belijdenis, vernedering en scheiding van grove zonden hebben, en evenwel buiten de genade blijven. Achab kreeg in zijn dagen wel uitstel van het oordeel Gods, maar geen ware genade.
- Ja, iemand kan zelfs iets doen waarin de Heere een soort van genoeg heeft en een zegen op geeft, en dat het evenwel niet is tot behoudenis der ziel. Dit zien wij in de Egyptische vroedvrouwen en in Jehu; evenwel waren zij verwerpelijk. Dus kan iemand veel nut doen voor land en kerk, en evenwel daarom niet gelukkiger zijn.
- De Heilige Schrift leert ons, dat aan iemand genade bewezen kan worden, en dat dit toch geen behoudenis aanbrengt (Jesaja 26:18). Menigeen geniet wel veel algemene goedertierenheden, en dan maakt de arme mens daaruit een vals besluit op.
- U moet dan weten, vrienden, dat er een groot onderscheid is tussen uitlokkingen en ondersteuning in het zoeken, en tussen het waarlijk genade vinden in Gods ogen, gelijk wij dit bij Noach lezen (Gen. 6:8). Het eerste krijgt een begerige ziel dikwijls. Maar wie hiermede tevreden is en wegloopt, alsof dat de zaak zelf is, die is er maar ongelukkig aan toe, want dat loopt meestal op niets uit. Ik zeg niet dat deze dingen niet van de Heere zijn. Zeker niet. Het is wel van de Heere en het is ook een bewijs dat God Zijn hand nog aan zulk één houdt. Maar ik zeg dit: Wanneer iemand deze dingen misbruikt en daarop gaat rusten, dan kan dit de weg zijn dat hij de zaak zelf nooit vindt. En dat is ongelukkig.
- Daarom moeten wij er aan vasthouden, dat allen die in Sion geboren worden, vroeg of laat, in meerder of in minder mate, de ware genade en de gunst van God ondervinden. O, het is niet maar een werk van één kant. Gelijk het van uw zijde is een overgeven en een toevlucht nemen en aannemen, is het van de zijde des Heeren Zijn aannemen, Zijn welgevallen, Zijn goedkeuren. En dit laatste alleen mag de grond zijn. O, het getuigenis des mensen kan uw grond niet zijn. Dit moet het getuigenis van God zijn. Allen ontvangen toch dat zegel en merk (Ef. 1). Wanneer iemand een kind is, dan openbaart de Heere Zijn liefde en vriendschap aan zulk één. Het gaat daarbij niet over de wijze of mate. En wanneer dit bij die mens bestreden wordt, buiten dit vindt die ziel evenwel geen rust.
- U moet daarbij ook weten, dat er een groot onderscheid is in de wijze en mate, hoe iemand de gunst van God deelachtig wordt. Sommigen worden schielijk en onverwacht in genade bezocht. Jezus zegt (Hoogt. 6:12): "Eer Ik het wist, zette Mij Mijn ziel op de wagens van Mijn vrijwillig volk." Of zoals de verloren zoon (Lukas 15). Toen hij nog verre was, bij wijze van spreken nog niet halverwege, viel de vader, de eeuwige goedheid hem toe. Het gemeste kalf werd geslacht. Sommigen worden dronken in het wijnhuis, zij worden in de binnenkamers ingeleid en met liefde overstelpt. En anderen krijgen geen bokje. Soms is er wel eens enige ruimte, maar meestal zijn zij in duisterheid en bestrijding over hun oprechtheid. Zo gaan zij al hun dagen heen als gebonden onder een geest der dienstbaarheid tot vreze. Zij zijn Al hun leven onder veel vreze des doods aan de dienstbaarheid onderworpen (Hebr. 2:15). Ja, zonder bijzondere oorzaken leidt God sommigen in zware proefwegen, zoals Job, Paulus, enz. Het minste der zaak is maar, dat het een werk moet zijn van de door Jezus verworven Geest. En daar is een oprechte op gezet. Dit moet God hem doen zien.

- B. Ziet dan nu nog, vrienden, hoe het doorgaans gaat waar ware genade in het hart is.
1. Daar zal vooraf verootmoediging zijn en deze zal er ook mede gepaard gaan. De Heere is toch nabij een verbroken hart (Psalm 34:19 en Jes. 66:2). Daar past zo wonderlijk de gebroken Christus bij. Het rechte wegzinken in zijn vloekwaardigheid, onwaardigheid en doemwaardigheid en in geringheid voor God wordt niet gevonden dan alleen bij het volk van God. Wanneer God Zich openbaart, zegt Job (Job 42:6): "Ik verfoei mij." En Jesaja zegt (in Jesaja 6:5): "Wee mij, ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben" enz.
 2. Daar is de ziel er naar uitgestrekt om voor de Heere te leven. Die mens. jaagt de heiligheid na, al kan hij die niet bereiken. Daar is een tederheid ten aanzien van God en Zijn geboden. Hieraan kunt gij ze kennen. Wanneer gij hoort roemen dat die en die zo veel van boven mag genieten, beproeft het dan hieraan, of deze tederheid er wordt gevonden. Ja, naar de mate dat iemand veel geniet, zal er ook een bijzonder heilig leven zijn, en anders is het niet waar. Want dit is zeker: hoe dichter bij de Heere, hoe verder van de wereld, van al het eigene, en van de wortel der bitterheid en de partijschap. Paulus zegt ons dat al deze zaken bewijzen zijn dat men vleselijk is (1 Kor. 3:3-4). Want daaruit zal ook volgen dat zulk één gunst vindt bij het volk van God, en dat de wereld hem zal haten en smaden. De vleselijke vromen zullen hem van terzijde aanzien. De kerk klaagt in Hoogl. 1:6-7, dat de kinderen harer moeder tegen haar ontstoken waren en haar maar smadelijk aan de kant gezet hadden, als maar een hoederin der wijngaarden, die men niet zo veel telt. O, wie Jezus vindt, die brengt Hem in het huis harer moeder, en in de binnenste kamer van degene, die haar gebaard heeft (Hoogl. 3:4).
- C. Maar nu nog een woord in het bijzonder tot het volk des Heeren.
1. Kinderen van God, weet dan tot uw vernedering dat er een groot onderscheid is tussen het hebben van genade in de grond, en het vinden van genade in Gods ogen. Dit laatste maakt een christen welgesteld en behoort tot zijn opkomen uit zijn diepten. De Heere kan op één, die genade heeft, wel toornen en hem schelden (Jesaja 14:8-9). Vrienden, u kunt in zulk een droeve stand geraken, dat gij zijt als een verlaten en verstoten vrouw. Zulk één is dan wel een kind van God, maar de Heere handelt met hem als een vertoornd Vader.
 2. Weet ook, dat het bij een christen voor een tijd wel kan zijn of het maar geleende genade was, en dat daarnaar het gewicht van zijn genadestaat niet is te schatten. Want die ziel is zo klein in de hebbelijke genade. Er kan zulk een klein beginsel zijn, dus dat hij wel een kind is. En de Heere kan door zulk één wel eens een grote daad doen, zoals een man door de hand van een kind. Dan kan een christen voor één keer bijzonder in bidden en spreken iets ontvangen om voor anderen nuttig te zijn. Dan kan hij wel eens zeer vrijmoedig worden om voor de Naam en de zaak van God getrouw uit te komen. Anderen kunnen dan wel menen dat het wonderwel staat tussen de Heere en zijn ziel. Maar wanneer die mens zich dan in het verborgene voor de Heere stelt, dan stelt de Heere zijn heimelijke zonden in het licht Zijns aanschijns (Psalm 90:8). Zo waren er (1 Kor. 3:3-4) die veel gaven hadden, en evenwel vleselijk waren.
 3. Ja, weet ook dat een christen uit een zware weg kan worden gered, en dat het daarom van binnen toch niet beter is. O, zulks kan hij wel genieten, en evenwel ver af zijn en blijven van de rechte inwendige herstelling. Ziet dit in Josafat (1 Kon. 22:32-33). Vrienden, het is hier als wanneer een vader zijn kind, dat hij in de grond zijns harten liefheeft, uit een gevaar redt. Als dat kind gered is, komt het evenwel

niet tot een belijdenis, vernedering en scheiding van zijn kwaad. Dus blijft er daarna dezelfde zaak tussen liggen, welke er tevoren was. Ja, die goede redding verzwaart de schuld van het kind.

Daarom vrienden, wanneer het ooit tijd is om er naar te zoeken en te staan om met de Heere in een bevredigde weg komen, dan is het nu wel tijd. Het staat er met Nederland zo hachelijk voor. Kinderen van God, uw hulp is nu zo zeer nodig (Deze oefening werd gehouden in 1742, toen het land in groot gevaar was).

- a. Ziet toch eens welk een droeve stand het is, om te zwerven buiten God, en daarbij tevens hoog van hart te zijn. O, wanneer gij ooit terugkeert en dan ziet waar ge zijt geweest, dan zult gij het moeten uitroepen (Spr. 5 :14): "Ik ben bijna in alle kwaad geweest." Dat zal de ziel dan zien, en niet eerder. Hebt gij dit, vrienden? Wat verschilt dat veel met het zich als de grote man te vertonen.
- b. Zoekt toch bij de Heere, dat gij door de Heilige Geest bij de oorzaken mocht worden geleid, waardoor gij voor het eerst van God zijt afgeraakt. Wanneer gij daar niet komt, dan komt gij er nooit uit. Door wederkeren en rust zult gij behouden worden. U mag dan wel aan een Avondmaal of anderszins iets tot uw ondersteuning ontvangen om nog in het leven te blijven, maar u zult nooit terechtkomen. Nooit zult u weder op uw voeten worden gezet en nuttig worden voor land en kerk, dan in die weg. En vrienden, zolang gij uw kwaad niet kunt horen, of niet dulden kunt of niet zeer gaarne hebt dat het wordt genoemd en aangewezen, deugt uw hart niet en zijt ge nog verre van de ware redding.
- c. Waakt ook tegen moedeloosheid. O, ziet gij er iets van en kunt ge er nu niet meer doorheen zien? Meent u dit, vrienden? En is het u waarlijk om redding en om de Heere te doen? Wel, ziedaar een Held, bij Wie hulp is besteld (Psalm 89:20), op Wie u toch in de grond des harten betrekking hebt, en Hij op u. Wel, geeft het dan niet op.

Het volgende moge daarom tot uw bemoediging en opwekking dienen.

- (1) O, wekt op de trage handen en stelt de struikelende knieën vast. Vernedert u toch en bukt onder de hemel. Mocht een aanstaand Avondmaal uw ziel goed doen. Het mocht u eens gaan als Jonathan en als de Emmaüsgangers, wier ogen onder de breking des broods werden geopend, dat zij Jezus kenden. Dat gij zo de Heere en uzelf weer eens recht mocht zien en één bij u blijvend werk mocht ontvangen.
- (2) Volk des Heeren, die in deze boze dag nog bij de Heere zijt bewaard. O, biedt uzelf toch in het bijzonder met al de nog hartelijk en zonder ophouden zuchtenden in Nederland in een aanstaand Avondmaal aan de Heere aan. Want de pestilentie en het zwaard zouden Nederland welhaast kunnen treffen. O, eer dan het besluit baart, want dan zal er geen genezing meer aan zijn (Zef. 2:2). Zo nog ter hulp te mogen komen, en gevonden te worden onder de rechte aanroepers van de Naam des Heeren. Het zou wel kunnen zijn dat u van die vrucht des wijnstoks aan deze zijde van de eeuwigheid of in die rust niet meer zult drinken tot op die dag, wanneer gij dezelve nieuw zult drinken in het Koninkrijk van Jezus en van uw Vader.
- (3) En daarom eindig ik met de raad van Mozes aan zijn broeder Aaron in een donkere dag. Toen waren er veertien duizend en zeven honderd mensen gestorven en Aaron stond tussen de levenden en de doden (Num. 16:46.): "Neem het wierookvat en doe 'vuur daarin van het altaar, en leg reukwerk daarop, haastelijk gaande tot de vergadering, doe over hen verzoening. Want een grote toorn is van voor het aangezicht des Heeren uitgegaan, de plaag heeft aangevangen." De Heere geve ons genade om op te komen en in de bres te staan voor een zinkend land! Amen.

ZONDAG 45 (derde deel)
(Vraag 117)

VAN HET GEBED
(De vereisten tot een recht gebed)

Vraag 117: *Wat behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en van Hem verhoord wordt?*

Antwoord:

Eerstelijk dat wij alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord ons geopenbaard heeft, om al hetgeen Hij ons geboden heeft Hem te bidden, van harte aanroepen.

Ten andere, dat wij onze nood en ellende recht en grondig kennen, opdat wij ons voor het aangezicht Zijner Majesteit verootmoedigen.

Ten derde dat wij deze vaste grond hebben, dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft.

Wij komen nu tot het tweede hoofddeel: de vereisten tot een recht gebed (vraag 117-119). Letten wij dan:

- A. op hetgeen behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en van Hem verhoord wordt (vraag 117);
- B. op de zaken, waarom men mag en moet bidden (vraag 118); en
- C. op het volmaakte patroon of voorschrift voor zulk een gebed, dat Jezus Zelf heeft opgesteld (vraag 119).

A. Van het eerste sprekende, daarin zien wij de eerste vereiste tot de rechte inwendige en uitwendige gesteldheid van het gebed. Betreffende de inwendige rechte gesteldheid van het gebed zegt de onderwijzer: ***Eerstelijk, dat wij alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden, van harte aanroepen.***

In een recht gebed mag en moet alleen het rechte voorwerp aangebeden worden. Dit toont de onderwijzer ons aan als hij zegt: *Dat wij alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, aanroepen.*

Men mag dus geen afgestorven heiligen of anderen, of ook engelen aanbidden.

- Dit is gericht tegen de papisten. Want God heeft deze daad als een zeer zware zonde scherp verboden en te allen tijde zeer zwaar gestraft. De Heere zegt toch Zelf (Jesaja 42:8): "Mijn eer zal Ik geen anderen geven." O, God is een jaloers God. Hiertoe moet men eens nadrukkelijk nazien Deut. 4:19, Jesaja 63:1 6 en Jeremia 17:5.
- Ook weren alle heiligen deze Goddelijke eer van zich af. Dit deed Petrus (Hand. 10:25), Paulus en Barnabas (Hand. 14:15), en ook de engel (Openb. 19:10 en 22:8-9) toen Johannes hel wilde doen. Hij zeide: "Zie toe dat gij dat niet doet, want ik ben uw mededienstknecht; aanbid God."

- De Heere heeft zeer zware straffen over dezulken gebracht, die dit deden. Wij zien dit in Israël telkens weer herhaald, en wel met nadruk (Psalm 81:1 1-13): "Dies heb Ik hen overgegeven", enz. Zie ook Psalm 78 enz.

a. Hetgeen de papisten hiertegen inbrengen heeft geen waarde. Zij zeggen dan: *De voorbedding voor anderen is niet alleen geoorloofd, maar deze wordt bevolen*. Paulus verzocht aan de gelovigen (1 Thess. 5:25): "Broeders, bidt voor ons." En hij beveelt (1 Tim. 2:1): "Dat voor alle mensen in de gemeente gedaan worden smekingen, gebeden, voorbeddingen en dankzeggingen." En met nadruk zegt Jakobus (Jak. 5:16): "Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt; want een krachtig gebed des rechtvaardigen eermug veel." Zie ook Ef. 6:18-19 en Kol. 1:3.

Ons antwoord hierop is:

- Dat uit geen van deze plaatsen, ja op niet één plaats in de Bijbel blijkt dat men afgestorven heiligen of engelen mag aanbidden. Ook is er niet één heilige in Gods Woord daartoe tot een voorbeeld. Het hier aangevoerde houdt dus geen stand.
- Hetzelfde geldt ook voor het aanbidden van de heiligen op de aarde. Deze plaatsen en nog vele andere meer bewijzen wel dat men voor de ander op aarde mag en moet bidden. Maar niet dat men elkander mag aanbidden. Hiertussen is een oneindig onderscheid.

b. Dan zeggen de papisten verder, *dat de heiligen en engelen in de hemel van ons moeten weten*. Want wij lezen (Lukas 15:10): "Er is blijdschap in de hemel over één zondaar, die zich bekeert." Ja, dat daarover blijdschap is voor de engelen Gods.

Hierop antwoorden wij dat het waarheid is, dat er blijdschap is in de hemel wanneer er hier op de aarde een zondaar bekeerd wordt. Want de Heere God Zelf verblijdt er Zich in. Ja de Middelaar Gods verblijdt Zich in Zijn arbeidsloon. Hiervan nu zijn de engelen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen getuigen, en zij verblijden zich derhalve mede.

- De engelen verblijden zich als God hun dit bekend maakt. Zij zijn toch zeer begerig om in te zien in die hoge weg van verzoening, over mensen uitgevonden. O, die grote verwondering, welke er was in de velden van Bethlehem-Efratha, waarbij zij het uitriepen: "In de mensen een welbehagen", blijft onder hen in de hemel ook nog.
- Ook verblijden de geesten der volmaakt rechtvaardigen in de hemel zich wanneer God aan hen bekend maakt de verhoring van hun gelovige gebeden. Zij hebben deze op de aarde opgezonden om de bekering van deze of gene, en vóór hun dood hebben zij de vervulling daarvan niet gezien. Maar het werk des Geestes in hen is toch een volkomen werk, waardoor ook het gelovig bidden gewerkt wordt. Daar zal vroeg of laat opvolgen het danken en blijde zijn na smarten, ja het verhogen Gods. Hetzij gebrekkig hier op de aarde, hetzij dan volmaakt in de hemel. Dit is naar mijn gedachte de zin van deze schriftplaats (Lukas 15:10).
- En verder antwoorden wij nog, dat uit dit alles in het geheel niet blijkt dat God al de bijzondere noden en begeerten van mensen aan die heiligen ontdekt. En dan nog wel met het doel, dat de mensen op de aarde het naar die heiligen als voorspraken zouden wenden. Want het gaat niet altijd op dat men voorspraken gebruikt om bij koningen te komen. Het tegendeel lezen wij in 2 Sam. 14:4. Daar ging de Thekoitische vrouw rechtstreeks tot David. Zie ook 2 Kon. 4:26 en Lukas 18:1. Dit zou wel zeer in strijd zijn met Gods eigen woorden Jesaja 45:22): "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde; want Ik ben God, en niemand meer." Ook kan geen voorspraak bij een koning iets bereiken, of hij moet zelf bij

uitstek een gunsteling van deze koning zijn. En ook vooral in dat werk van voorsprekende koning aangenaam zijn, want anders zendt hij die mens weg.

Nu, de Heere Jezus, de Zoon van God, is met kracht en met nadruk de Man, de Gunstgenoot des Vaders. Ja, Hij is van de Vader Zelf tot een Voorspraak gesteld, met de belofte dat Hij Hem aangenaam is en dat allen Hem aangenaam zijn, die door Hem tot de Vader komen (1 Joh. 2:1): "Mijn kinderkens, indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige." En Jezus Zelf getuigt (Joh. 14:6): "Ik ben de Weg, en de Waarheid, en het Leven. Niemand komt tot de Vader dan door Mij." Zie ook Hebr. 7:25.

Bezien wij vervolgens *hoe men alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, moet aanroepen.*

Door de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord geopenbaard heeft, moeten wij enkel en alleen God verstaan (Deut. 6:4). O, Hij is een enig Heere.

- Die God, Die Zich als een Drie-enig God in Zijn Woord geopenbaard heeft als Vader, Zoon en Heilige Geest. Daarom kan God een God van genade en zaligheid zijn, en wij hebben de genade van de drie Personen naar Hun huishouding in het grote werk der verlossing ten hoogste nodig in het bidden (2 Kor. 13:13 en Openb. 1:4).
- Die God, Die Zich door het werk der schepping als de ware God onderscheidt van alle zogenaamde goden (Jer. 10:11). Hij moet onze hulp in ons bidden zijn (Psalm 124:8): "Onze hulp is in de Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft."
- Ja, die God, Die Zichzelf geopenbaard heeft. Zulks in tegenstelling tot een onbekende god (Hand. 17 :23). Daarom zegt Jezus (Joh. 4:22): "Gijlieden aanbidt wat gij niet weet; wij aanbidden wat wij weten." God openbaart Zichzelf alleen in Zijn Woord. En alleen deze God nu mag en moet men aanbidden.

Dit wordt ons op verscheiden plaatsen uitdrukkelijk bevolen. Bijvoorbeeld Matthéüs 4:10. Jezus haalt daar de woorden uit Deut. 6:13 en 10:20 aan: "De Heere, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen." Zie ook Ex. 20:3 en Jes. 42:8. Dit kan ook niet anders zijn, want:

- (1) De Heere is de alles en dus ook de eer alleen waardige God. De God en Heere der heerlijkheid (Jer. 10:6, 7, 10): "Omdat niemand U gelijk is, o Heere, zo zijt Gij groot", enz. Zie ook Jer. 17:5 en Rom. 10:4.
- (2) Ja, want de Heere toch alleen is een God, volmaakt in deugden. De Heere alleen is de alomtegenwoordige God, Die niet verre is van een iegelijk van ons (Psalm 139:7 en Jes. 23:23).
- (3) Hij alleen is de alwetende Hartenkenner, Die de noden van een ieder tot in de grond toe kent (1 Kon. 8:39, 1 Kron. 28:9 en Rom. 8:27).
- (4) Hij alleen is de almachtige en algenoegzame God, Die al onze noden kan en wil vervullen. Die redden en verlossen wil, ja Die overvloedig doen kan en wil boven bidden en denken (Gen. 17:1, Deut. 32:4, 39, Psalm 68:20-21. Jes. 45:22 en Ef. 3:20).
- (5) Hij alleen is een genadig, goedertieren en getrouw God, Die ook zal doen hetgeen Hij heeft beloofd (Psalm 50; 91:15; Matth. 19:17).
- (6) Hij is ook de alleen wijze God, Die middelen weet om de ziel van ongeneeslijke ellenden te verlossen (Jak. 1:5).
- (7) Ja, Hij alleen is die God, in Wiens deugden een eeuwigheid is, om zelfs de meest goddeloze en meest ellendige der mensen te behouden (Jesaja 64:5).

Bij dit alles komt dan de vraag naar voren: *Mag ook de Heere Jezus als Middelaar worden aangebeden?* Hierover is veel geredetwist. *An Christus adorandus est qua, an qui mediator.* Dat is: *Moet Christus aangebeden worden als Godmens, of als Die God, Mens en Middelaar is?*

Om alle dubbelzinnigheid en verschuiling achter woorden weg te nemen, antwoorden wij dat het laatste geheel zeker is. Dus dat Christus, Die de Middelaar is, mag en moet aangebeden worden. Want de Goddelijke Persoon, in Wiens enigheid de menselijke natuur bestaat, is eigenlijk en alleen de grondslag van aanbiddelijkheid.

Maar zo is er in de eerste uitdrukking, of Christus als Middelaar mag worden aangebeden, dan ook in het geheel geen bezwaar. Wij lezen dit met nadruk in Psalm 2:10-11, waar de Zoon van God als Middelaar voorkomt. En in Jesaja 45:23-24 spreekt de Heiland: "Ik heb gezworen bij Mijzelf, er is een woord der gerechtigheid uit Mijn mond uitgegaan, en het zal niet wederkeren: dat Mij alle knie zal gebogen worden, alle tong Mij zal zweren. Men zal van Mij zeggen: Gewisselijk, in de Heere zijn gerechtigheden en sterkte", enz. Ook hebben de discipelen van Jezus, de apostelen en anderen, toen Hij op aarde was Hem telkens aangebeden om licht, om geloof en om vermeerdering daarvan. Ja, Maria viel aan Zijn voeten, uitroepende: Rabbouni! En van Johannes staat geschreven (Openb. 1:17), dat hij als dood aan Jezus' voeten viel. En dit vanwege diepe eerbied en gevoel van geringheid en onwaardigheid, toen Eén, de Zoon des mensen gelijk zijnde, Zichzelf aan Hem te zien gaf,

A. Beschouwen we nu dat de inhoud van een recht gebed alleen mag zijn geoorloofde of geboden en beloofde zaken. De onderwijzer zegt *dat wij God moeten aanroepen om al hetgeen Hij ons geboden heeft te bidden.* Dit wordt ons bevestigd (1 Joh. 5:14): "En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort." Gods wil is in Zijn woorden en beloften bekend. En niemand kan verhoord worden, tenzij hij in zijn bidden door de Geest naar die wil geleid wordt. Dit, alsook wat God ons bevolen heeft van Hem te bidden, wordt nader uitgebreid door de onderwijzer in de volgende 118e vraag.

Een recht gebed moet ook een rechte oorsprong hebben, waaruit het voortkomt. De begeerten moeten dus door de Geest zijn gelegd in het hart. Zij moeten ook door de hulp. des Geestes vanuit het hart worden opgezonden. De onderwijzer noemt dit een *van harte* aanroepen. Bij de behandeling van vraag 116 zagen wij wat hartelijke zuchten zijn en hoe men daarmee bidt. Nu zullen wij alleen maar in het kort bezien wat in een ziel aanwezig is, welke van harte aanroept.

- (1) Wanneer iemand van harte aanroept, dan zal zulk een bidder een gelovige moeten zijn, die de Geest van Jezus deelachtig is en die zijn hart aan de Heere gegeven heeft. Wiens hart ook door de Heere Jezus is ingenomen en dus Zijn bezit is. Want anders heeft zulk één op zijn best een hart en een hart, en dan is hij een dubbelhartig man. De persoon moet eerst goed zijn, zal zijn werk de Heere behagen. Wij lezen in Gen. 4:4-5, dat God eerst Abel en toen zijn offer aanzag. Salomo zegt (Spr. 28:9): "Die zijn oor afwendt van de wet te horen, diens gebed zelfs zal een gruwel zijn." God hoort de zondaars niet (Joh. 9:31). En indien iemand de Geest der genade mist, dan kan hij ook de Geest der gebeden niet hebben (Zach. 12:10), en dus niet Gode behagelijk bidden.
- (2) Het van harte aanroepen geeft voorts te kennen een bidden met een behoorlijke voorbereiding des harten. Dus dat men een weinig tevoren zijn wegen overdenkt, de plagen van zijn hart, al zijn noden, maar ook de goedheden Gods naar ziel en.

lichaam. Ja, ook zijn diepe onmacht en innerlijke vijandschap. Wij lezen (Job 11:13): "Indien gij uw hart bereid hebt, zo breidt uw handen tot Hem uit." Ook Psalm 108:2: "O, God, mijn hart is bereid." En daarop volgt dan: "Ik zal zingen en psalmzingen, ook mijn eer."

- (3) Het van harte aanroepen wil ook zeggen God aanbidden in geest en in waarheid (Joh. 4 :24). Dat de Geest het gebed eerst legt in het hart, en het dan door Zijn hulp doet voortbrengen. Dit is de eigenlijke betekenis van Romeinen 8:26, een hartelijk navolgen van de eerst biddende Geest. Hier geldt het spreekwoord: *Wat geheel vol is, lekt niet*. O, met het hartelijk bidden door de Geest gaat zo veel gerammel niet gepaard. Dan roepen het hart en de nood harder dan de mond. David zegt (2 Sam. 7:27) *dat hij in zijn hart gevonden had een gebed tot God te spreken*. Zie ook Psalm 119:10.
- (4) Ja, het wil zeggen te bidden met welmenendheid, ijver, ernst, aanhoudendheid en geloof. Gelijk Jezus zegt (Matth. 11:12): "Van de dagen van Johannes de Doper tot nu toe wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld." Deze woorden willen hier zeggen dat het Koninkrijk eerst geweld doet op het hart. En nadat het Koninkrijk op de ziel geweld heeft gedaan, wederom geweld te doen op de Vaderlijke en ontfermende ingewanden des Heeren. Jezus zegt (Hoogt. 4:9): "Gij hebt Mij het hart genomen met één van uw ogen, met een keten van uw hals". En Hoogt. 6:5: "Wend uw ogen van mij af, want zij doen Mij geweld aan." Jakob zegt (Gen. 32:26): "Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij ,mij zegent." Dit is een vurig, krachtig, sterk aanhoudend en gelovig bidden. Zie ook Ex. 8:8, Jak. 5:16, Kol. 4:2, enz. Het van harte aanroepen wil ook zeggen een bidden in de vereniging met Gods wil. O, er is geen hartelijker bidden dan dit bidden. Zulk één verkrijgt zijn bede altijd, aangezien hij zijn hart en zijn wil kwijt is. Ziet dit in het gebed van Jezus (Matth. 6:10): "Vader, Uw wil geschiede." En Zelf bad Hij in zijn bitterste lijden (Matth. 26:39): "Vader, niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." Het woord van Eli past in het hart en de mond van de hartelijke bidder (1 Sam. 3:18): "Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen."

Nu moeten wij nog bezien de uitwendige gestalte in het bidden. Dus ten opzichte van de

- woorden,
- gebaren,
- tijden en
- plaatsen.

- (1) Eerst de woorden in het bidden. *Het mag met uitdrukkelijke woorden overluid geschieden*. Dit zien wij in Job 32:18-20. En Jakobus zegt dat. onze tong een lid is, waarmee wij God moeten verheerlijken (Jak. 3:9). Ook kan zulks een goed middel zijn om ons te bewaren voor het afzwerven der gedachten en tegen de inwerpingen van de vijand.
- Het moet zelfs met uitgedrukte woorden duidelijk geschieden wanneer men in de tegenwoordigheid van anderen bidt. Dit is duidelijk (1 Kor. 14), want anders lijkt het meer op een paapse stomme bedevaart. En toch, in hoe menig huisgezin wordt zo gebeden.
- Dan moet het geschieden in een bekende taal (1 Kor. 14:15, 16, 19). Dus niet zoals de papisten wat in het Latijn spreken, want een ander moet *Amen* kunnen zeggen.
- Het moet ook geschieden met weinige, Bijbelse woorden. Dus eenvoudig, onder de indruk dat God in de hemel is en de mening des Geestes kent. Dus verre van

versieringen en woorden van menselijke wijsheid, waardoor men de verwondering van anderen tot zich trekt. Alleen maar met woorden, welke de Heilige Geest leert en welke de nood duidelijk uitdrukking geven (Pred. 5:1 en Matth. 23:14).

- Verder staat het voor een ieder, die voor zich alleen bidt, geheel vrij, of hij hardop of wel stil bidt. Elk moet hier zichzelf kennen. David zegt (Psalm 38:10): "Heere, voor U is al mijn begeerte, en mijn zuchten is voor U niet verborgen." In Psalm 66:2 en 6 was zijn ziel stil tot God. En wij lezen in Psalm 65:2: "De lofzang is in stilheid." En Jes. 26:16: "Zij hebben hun stil gebed uitgestort als Uw tuchtiging over hen was." Dit zien wij in Mozes, Hanna, Nehemia en anderen.

(2) Vervolgens de lichamelijke gebaren in het gebed. *Hoe dit te doen in de vergadering der oprechten.*

- Onder de oude christenen was het de gewoonte knielende te bidden. Dit doet men nog in sommige kerken in Schotland en in Duitsland, en het is zeer te prijzen en betamelijk. Maar heden ten dage geschiedt het in de meeste kerken door de mannen staande en met ongedekt hoofd (1 Kor. 11:4, 5, 13 en Neh. 9:5). In deze zal een ieder in zijn doen in zijn gemoed ten volle verzekerd moeten zijn. Die niet kan staan, moet blijven zitten. Elk heeft zijn doel waarom hij gaat staan, of waarom hij blijft zitten, en moet dit maar onderzoeken. Niemand mag uit luiheid blijven zitten. Vrienden, men mag het vlees wel wat ongemak aandoen, want in het bidden verschijnt men voor de hoge God. En daarin is men dan ook ten voorbeeld voor anderen, welke er dikwijls op zien.
- Maar met betrekking tot de particuliere gebeden van een ieder voor zichzelf, deze zijn wat betreft de lichamelijke gebaren ook te onderscheiden.
- Dan zijn er de stille, uitschietende gebeden of de alleenspraken met de Heere in het hart. Deze kunnen en mogen geschieden onder elke gesteldheid van het lichaam. Dus al gaande of staande, in zijn beroep bezig zijnde, al liggende op het bed. Dan is er geen enkele gesteldheid van het lichaam uitgesloten (Psalm 4:4).

Maar er is ook de plechtige afzondering van een christen. En dan is het betamelijk dat de gestalte des lichaams de inwendige gestalte der ziel volgt.

- Dan hebben sommige heiligen gestaan en zij hieven aldus hun hart naar boven (1 Sam. 1:16).
- Anderen vielen op de knieën, hetwelk vanwege de verootmoediging des harten zeer betamelijk is. Dit deed Paulus (Hand. 20:36 en Ef. 3:14). Daniël (Dan. 6:11). Ja Jezus Zelf (Lukas 22:41).
- Sommigen neigden hun hoofd en bogen zich ter aarde neder. Dit deed Abrahams knecht (Gen. 24:26, 52).
- Ook vielen er met hun aangezicht ter aarde vanwege een gevoel van Gods hoogheid en eigen geringheid, onwaardigheid, ja zondigheid. Dit deed Jozua (Joz. 5:14 en 7:6). Dit deed ook Jezus Zelf (Matth. 26:39).
- Sommigen weenden bitterlijk over hun zonden uit liefdesmart tot Jezus. Zo deed Petrus (Matth. 26:75), en die zondares (Lukas 7:37-38), welke de voeten van Jezus natmaakte met haar tranen en deze met haar haren afdroogde.
- Weer anderen hebben van verre gestaan. Zij durfden de ogen niet naar de hemel op te slaan en sloegen zich op de borst vanwege het gevoel van verlorenheid in zichzelf. Zij vonden niets in zich om ook maar iets te kunnen eisen. Dit deed de tollenaar (Lukas 18:13), en deden ook de drieduizend (Hand. 2).
- Ja, er waren er ook, die hun ogen ophieven naar de hemel, om daarmee uitdrukking te geven aan hun verlangen naar de Heere. Zo deed Jezus Zelf (Joh.

17:1 en Matth. 14:19). Ook hieven zij hun handen omhoog, ofwel breiden ze naar bovenuit. Dit deed Mozes (Ex. 9:29, 33). Dit is ook hetgeen Paulus vermaant (1 Tim. 2:8). Zulks is het uitstrekken van de handen naar God, wanneer het uit verlangen voortkomt, volgens Psalm 88:10.

- (3) En wat betreft de tijden van het gebed, dan betaamt het een christen om te allen tijde te bidden. Dat wil zeggen: Een biddend hart en gestalte te hebben, en te bewaren (Ef. 6:18), want dan zal het te allen tijde bidden hem niet vreemd zijn.
- Van sommigen lezen wij, dat zij ook des nachts zich afzonderden. Dit deed David (Psalm 119:72): "Ter middernacht sta ik op." En Paulus (2 Tim. 1:3). Ja, zo deed Jezus Zelf (Lukas 6:12), Die wel de nacht aan de voet van de Olijfberg overbleef om te bidden.
 - Het past een christen driemaal daags zich plechtig af te zonderen in het gebed. Dit kan voor een christen bijzonder nuttig en tot sterkte zijn in zijn beroep en in alles wat hem ontmoet en wat er voorvalt. Ook is het een groot bewaarmiddel voor het hart, om oprecht te zijn tegen de zonde en bij de Heere te blijven. Dit was de praktijk van David (Psalm 55:18): "Des avonds, en des morgens, en des middags zal ik klagen en getier maken; en Hij zal mijn stem horen." En ook van Daniël (Dan. 6:11). "Hij knielde drie tijden 's daags op zijn knieën, en hij bad, en deed belijdenis voor zijn God."
- (4) Bezien wij tenslotte nog de bidplaatsen.
- Wij weten dat een christen in de Nieuw-Testamentische dag niet meer aan bijzondere plaatsen gebonden is, zoals oudtijds de plechtige gebeden plachten te geschieden. Hoewel echter ook toen de heiligen wel degelijk ook buiten Jeruzalem baden. Jezus zegt dit Zelf tot de Samaritaanse vrouw (Joh. 4:21-22).
 - Dus is het naar de Heilige Schrift, dat de openbare gebeden geschieden in de vergaderingen der oprechten aan alle plaatsen. Wij zien dat dit ook geschied is ten tijde dat de Heere Jezus op de aarde was. En wel overal waar Hij maar gelegenheid er toe had. Dan lezen wij dat dit geschiedde op de weg, zelfs in Zijn opgaan naar Jeruzalem, op een berg (Matth. 5), aan het strand of elders. Wij lezen dit ook van de apostelen, welke baden in de synagogen, in de huizen of elders. Paulus wil ook (1 Tim. 2:8) "dat de mannen aan alle plaatsen opheffen heilige handen." En dan wil dit zeggen, dat zij overal met gehele vergaderingen zullen samenstemmen.
 - Maar het is ook naar het heilig Woord dat door een ieder voor zichzelf de bijzondere gebeden in het eenzame geschieden. En dan wel voornamelijk in de binnenkamer, en wel met gesloten deuren, naar het onderwijs van Jezus (Matth. 6:6). Izak verkoos veel het veld, waar hij tegen het nalen van de avond heenging (Gen. 24:63). Petrus koos veel het dak van zijn huis om te gaan bidden (Hand. 10:9). Wij lezen dat de Heere daar niet verre was. En Jezus Zelf verkoos tot Zijn bidplaats veel de voet van de Olijfberg. De beste plaats is dus daar, waar men vrij en ongehinderd zijn werk kan verrichten, bijzonder heilig eenzaam.

B. Maar komen wij nu tot de tweede vereiste, en wel wat betreft de nederige ootmoed in het gebed. Wat is tot deze ware ootmoed dienstbaar?

De onderwijzer zegt: *Ten andere, dat wij onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen.*

Staan wij eerst bij de betekenis van deze woorden stil, om te zien wat wij *door onze nood en ellendigheid* verstaan.

a. Door *onze nood* verstaan wij *allerlei soorten van gevaren, waarin een ieder soms verkeert*.

- Dit kunnen *uitwendige* gevaren zijn. Dus de velerlei tijdelijke rampen of tegenheden, welke iemand in zichzelf of in de zijnen kinnen overkomen. Hetzij dan door ziekten, of door andere kwaden, welke het ene kind van Adam het andere aandoet; of door de onmiddellijke oordelen Gods. Deze alle moeten in het gebed als gevolgen van de zonden worden erkend (Klaagt. 3:39).
- Het kunnen ook *inwendige* gevaren zijn. Want elk natuurlijk mens verkeert gedurig in gevaar om in de allerzwaarste zonden te vallen en dus door de vorst der duisternis tot alles te worden vervoerd. Gelijk Kaïn, Saul, Judas enz. En ook om onverzoend in een eeuwig verderf neer te storten en daar zijn ogen op te slaan. O vrienden, er is geen beschutting of omtuining rondom hem, hij is onveilig. God stelt geen heil om hem tot muren en voorschansen.
- Maar ook elk kind van God verkeert gedurig in nood en gevaar. En wel om uit zijn rechte stand te raken door middel van zijn inwonende zonden, en vooral zijn boezemzonden. Alsmede door het verderf in de wereld, in welker midden hij leeft, en door zijn vele vijanden. Ja ook om door zijn boos en ongelovig hart en door de vorst der duisternis te worden gebracht tot velerlei twijfelmoedigheid wat betreft het werk Gods in hem. O, de bestrijdingen van de boze en de desperate inwerpingen, zelfs tot lastering van de Heere en tot alle kwaad, kunnen zeer hoog gaan. De duivel is loos en boos, en hij spant zijn netten. Hij rust niet vóór en aleer hij een natuurlijk mens voor eeuwig in zijn strikken heeft, en vóór hij ook Gods volk hier in de tijd verstrikt. Ja dat hij het leven hun bang en bitter maakt, en het verkwikkelijke van hun geestelijke leven hun ontnomen heeft (1 Petrus 5:8). Al deze noden moeten in het gebed gekend worden.

b. En door *onze ellendigheid* verstaan wij al die dingen, welke de oorzaken van de plagen zijn, waardoor iemand in nood en gevaar komt.

- En dan is daar wel voornamelijk de zondige wortel, de grondverdorvenheid of bron van alle kwaad. De geneigdheid van het hart tot afdwalen, waaruit al de zondige daden, woorden en gedachten voortkomen, welke dan rechtvaardige oorzaken worden waarom de Heere zware wegen over zulk één brengt. En daarbij ook de blindheid des harten in dit alles. De diepe onmacht, ongevoeligheid en de verkeerdheid in al zijn werken voor de Heere. Deze ellendigheid moet een ieder kennen in het gebed.
- Dit recht en grondig kennen van onze nood en ellendigheid wil zeggen, dat dit is bij de verlichting van de Heilige Geest. Daardoor ziet men de zonde in haar natuur en walgelijkheid voor God, als zijnde tegen God begaan, Die dit aan ons niet heeft verdiend. En dus als de oorzaak van al de zware wegen, welke de Heere met ons houdt. De onderwijzer noemt het een rechte kennis, welke een evangelisch gevoel en gewicht aan de zonde toebrengt, waardoor men meest klaagt dat men tegen de Heere gezondigd heeft (Psalm 51:6): "Tegen U, U alleen heb ik gezondigd." Daardoor zal men meer over de zonde dan over de plagen klagen (Klaagl. 3 :39). ook de bijzondere kennis.
- Voorts, dit recht en grondig kennen houdt ook in onze persoonlijke nood en ellendigheid, waar het bij ons in de grond der zaak aan mankeert. Dies noemt de onderwijzer het een *grondige* kennis, dus welke onze bijzondere kwaden en boezemzonden zijn, waar wij het meest voor open liggen en waar wij het zwakst zijn. Dus waardoor wij het meest in- of uitwendig in nood raken. David noemt dit

in Psalm 51:11 zijn, dat wil zeggen, zijn bijzondere of de hem eigen zonde, welke de oorzaak was dat hij niet naar boven kon zien.

- Bezien wij nu nog welke zaken hier naar de Heilige Schrift liggen opgesloten in de woorden van de onderwijzer. Slechts een kort woord hiervan.
- Het recht en grondig kennen van zijn nood en ellendigheid sluit in het rechte zien van de zonde als zonde. Namelijk zoals deze niet het medelijden waardig is, maar hatelijk en walgelijk is in Gods ogen. De Heere moet de zondaar verdoen (Psalm 5:7). Wij verdoen een walgelijke en ellendige pad, al is deze ellendig en verwond. O, God kan buiten Zijn Zoon niet anders doen. Ziet dán eens welk een verkeerd begrip hier menigeen van Gods barmhartigheid heeft.
- Ja, het sluit in het zien van de zonde in haar verzwarende omstandigheden, als tegen de Heere en zo vele goedheden begaan, ja tegen liefde en ontvangen genade. O, indien er iets is, dat rechte droefheid naar God veroorzaakt, dan is het dit. Ook sluit het in dat men een bijblijvend gevoel op het hart draagt van wat de zonde veroorzaakt en nalaat, namelijk een pak van schuld. Dit wordt nooit recht gezien of gevoeld dan bij de heiligheid en rechtvaardigheid van de Heere God. Daarom heeft Gods volk de belofte, dat de Heilige Geest hen niet alleen zou inleiden in hun zonden, maar ook in de rechtvaardigheid Gods (Joh. 16). O vrienden, hier duidelijk te staan en hier duidelijk uit te worden gered, dat maakt een goed christen. David zegt (Psalm 51:5): "Ik ken mijn overtredingen, en mijn zonde is steeds voor mij."
- En daarbij sluit het ook nog in, dat men de zonden en ook zijn bijzondere boezemzonden, ja het gruwelijke en ongekende hart zo ziet, als die het op zijn leven toelagen en die hem de dood zullen aandoen, indien de Heere dit door Zijn weg niet voorkomt. O, dit behoort tot het zien van de zonde in haar verblindende en verslindende kracht. En dit veroorzaakt de radeloosheid en het opgeven aan 's mensen kant, ja het afdrijven van eigen gerechtigheid en kracht.
- Ja, dit recht en grondig kennen van zijn nood en ellendigheid maakt de ziel vatbaar voor en is dus bijzonder geschikt tot het tweede stuk, waarvan de onderwijzer spreekt dat het in een recht gebed vereist wordt. Dit gaan wij nu behandelen.

Ons staat dan te letten op *het doel* van deze rechte en grondige kennis, namelijk op **de verootmoediging voor het aangezicht van Gods majesteit**, zoals de onderwijzer dit zegt. Dit is een allerwezenlijkste vereiste in een gebed, dat Gode aangenaam is en door Hem verhoord wordt.

Wat moeten wij verstaan door het aangezicht van Gods majesteit?

1. Door Gods majesteit moeten wij verstaan *de oneindige luister en heerlijkheid des Heeren, betoond door Zijn grootheid en almacht, zuivere heiligheid en wraakoefenende gerechtigheid*. Zoals niemand God zien en leven kan. Ja, dan zijn de engelen en de hemelen niet zuiver in Zijn ogen. En daarbij ook de vreselijkheid¹ Gods. O, wanneer David de majesteit van God verhoogt en de Heere lofzingt, dan zegt hij (Psalm 145:5-6): "Ik zal uitspreken de heerlijkheid der eer Uwer majesteit, en Uw wonderlijke daden. En zij zullen vermelden de kracht Uwer vreselijke daden; en Uw grootheid, die zal ik vertellen."
2. Door *het aangezicht van Gods majesteit* verstaan wij ook de overaltegenwoordigheid van de majestueuze God. Dus zoals Gods majesteit overal is en zoals alles, in het licht van Zijn aangezicht geschiedt. Wij lezen (Ex. 20:3): "Gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben." Dat wil zeggen; nergens. En David zegt (Psalm 96:6): "Majesteit en heerlijkheid zijn voor Zijn aangezicht." Dat wil zeggen: overal waar Hij is. God is toch een Geest, en dus

¹ Hebreeuws: ontzagwekkend

heeft Hij in de eigenlijke zin van het woord geen aangezicht. Ook is het maar eigen wijsheid en te ver gezocht dat men door het aangezicht de Zoon van God verstaat. Want Deze komt hier voor als de verdienende oorzaak, om Wiens wil God het gebed Zijns volks wil verhoren. O, indien wij God kenden, wij zouden mede met David uitroepen (Psalm 148:13): "Zijn Naam alleen is hoog verheven; Zijn majesteit is over de aarde en de hemel."

Bezien wij nu *wat het verootmoedigen voor het aangezicht van Gods majesteit insluit.*

- (1) Het sluit in dat men met eerbied en ontzag voor de hoge en verschrikkelijke God zijn schuld volkomen aanvaardt, met een hartelijke belijdenis en uitbreiding van zijn zonden. Ja, met een billijken en rechtvaardigen van God, wanneer Hij vanwege de vloek- en strafwaardigheid het doodvonnis over de ziel zou uitvoeren. En dit gepaard gaande met een zich alle genade onwaardig verklaren. Dit behoort tot het rechte verootmoedigen en tot het rechte bukken (1 Petrus 5:5): "God wederstaat de hovaardigen." Dit verootmoedigen is hier ontleend aan een misdadiger, die bij zichzelf van zijn misdaad recht overtuigd is en in de tegenwoordigheid van een groot vorsten rechter daarvan openlijk belijdenis dóet. Welke daar dus recht onder gebukt gaat. Voor deze mens blijft niets anders over dan het belijden van zijn strafwaardigheid en te smeken om vrije gunst en genade. Zo deed die dienstknecht, die zijn heer tienduizend talentponden schuldig was en niets had om te betalen (Matth. 18:15). Hij verootmoedigde zich en viel voor zijn heer neder. Dus viel ook Simeï voor David neder (2 Sam. 19:19-20): "Mijn heer rekene mij niet toe de misdaad, en gedenke niet wat uw knecht verkeerdelijk gedaan heeft te dien dage, als mijn heer de koning uit Jeruzalem uitging, dat het de koning zich ter harte zoude nemen. Want uw knecht weet het zekerlijk: ik heb gezondigd."
- (2) Ja, dit verootmoedigen voor het aangezicht van Gods majesteit sluit in het vrij verklaren van de Heere met een gebroken hart, onder gevoel van geringheid en onwaardigheid. Dat men dus zijn Rechter in nederigheid toevalt, van verre ziende op een weg, welke er nog bij de Heere is, en in welke God evenwel nog in gunst het gebed kan en wil verhoren. Zo verootmoedigde Jakob zich (Gen. 32:10), en Daniël (Dan. 9:4), en Abraham (Gen. 18:27), en Job (Job 13:11). Dit deed ook de tollenaar (Lukas 18:13). O, God zal een gebroken en verslagen hart niet verachten (Psalm 51:19). De Heere zegt Jesaja 66:2): "Op deze zal Ik zien, op de arme en verslagene van geest, en die voor Mijn woord beeft." Ezra zegt (Ezra 9:6): "Ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God", enz. Aan zulke verootmoedigde gestalten wordt de zegen vastgemaakt Jesaja 57:15): "Want alzo zegt de Hoge en de Verhevene, Die in de eeuwigheid woont, en Wiens Naam heilig is: Ik woon in de hoogte en in .het heilige, en bij die, die van een verbrijzelde en nederige geest is, opdat ik levend maks de geest der nederigen, en opdat Ik levend maks het hart der verbrijzelden."

C. En bezien wij ook nog de derde vereiste, welke betreft *het gelovig vertrouwen* in het gebed. *Wat moeten wij hierdoor verstaan? Welk gelovig vertrouwen op God wordt in een recht gebed vereist?*

1. Allereerst komt daarbij naar voren wat wij van onszelf moeten zien, denken en erkennen in het bidden, met betrekking tot de verhoring van onze gebeden. Dan zegt de onderwijzer: **dat wij zulks onwaardig zijn.** Dit is het licht, hetwelk de mens zijn onwaardigheid voor God openbaart. O vrienden, het vloeit voort uit de rechte zelfkennis door de Geest wanneer iemand met uitgebreidheid des harten voor God rondborstig verklaart dat God rechtvaardig is, en dat hij alles heeft verbeurd en in

zichzelf niets bezit om iets van God te eisen. Zulks behoort tot dat zalige loslaten, waarvan, hoewel in een andere zin, gesproken wordt in Lukas 6:36: "Laat los, en gij zult losgelaten worden." Dan krijgt de ziel weer terug hetgeen zij loslaat. Hierop ziet de spreuk van de Heers Jezus (Matth. 16:25): "Wie zijn leven zal willen verliezen, die zal het vinden." Ziet dit in de verloren zoon (Lukas 15:21). Toen hij met zijn hart mocht zeggen: "Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden", werd hij gekust en het gemeste kalf werd geslacht. En toen de hoofdmans met zijn hart zei (Matth. 8:8): "Heere, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord", antwoordde Jezus (vers 10): "Ik heb zelfs in Israël zo groot een geloof niet gevonden" als in deze heiden. Gij ziet dus dat dit een wezenlijke vereiste in het bidden is.

2. Dan komt hierbij ook naar voren *wat wij in het bidden hebben te zien, te denken en te geloven van de grote God.*

- (1) Dan moeten wij van de Heere denken en geloven dat Hij is een oneindig algenoegezaam God, **Die** - gelijk de onderwijzer zegt - **het gebed verhooren wil**. En dit moet zijn een *gegeven geloof*. Het geloof der uitverkorenen Gods, hetwelk niet aller is. Want van nature heeft een ieder een soort van geloof of een algemeen vertrouwen zonder grond, omdat men God niet kent. En men gaat verloren omdat men dat geloof niet kwijt raakt. Ja, dit geloof is een groeiend geloof, hetwelk niemand alleen maar door uiterlijk lezen of horen kan aanleren. De Geest leert het aan de hand van het Woord in de bevinding te oefenen, en dus kent niemand het, dan die het heeft. Ik zeg: het groeit in tegen de onwaarschijnlijkheden aan onze zijde. Het breekt in het bidden door ongeloof en twijfelingen heen. En dus maakt het een ziel ijverig, ernstig, Bemoedigd, vrijmoedig, en het doet de handen naar boven opheffen. Hebr. 11:6: "Die tot God komt, moet geloven dat Hij is, en een Beloner is dergenen, die Hem zoeken." En Jakobus zegt ook (Jak. 1:5-8): "Indien iemand wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere." Maar in geloof, want wie aan God en aan Zijn belofte twijfelt, en dus aan de verhoring van zijn gebeden, Die is aan een baar der zee gelijk, enz.

En dit geloof staat nu lijnrecht tegenover het hebben en voeden van harde gedachten tegen de Heere in het bidden. En ook tegenover dat droevig willen bewegen van de Heere door het bidden. O, dit veroorzaakt maar ongeloof, ijverloosheid, moedeloosheid, en het maakt de handen maar slap. Bij Elia was het anders gesteld (1 Kon. 18:42), en ook bij Eliza (2 Kon. 4 ' : 33). En ook bij de Syrofenisische vrouw (Markus 7:15). Die braken in het geloof door. Wij lezen met nadruk (Rom. 8:15): "Gij hebt niet ontvangen die Geest der dienstbaarheid wederom tot vreze; maar gij hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader!"

Ook hebben wij van de Heere te denken en te geloven de zekere verhoring van het gelovig gebed. Zoals de onderwijzer zegt: Dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren." Dus hoe ellendig het ook in de ziel gesteld moge zijn.

- (2) Dus hebben wij te geloven dat God een Zoon heeft, Welke Hij tot een Middelaar, tot een Vorst en Zaligmaker heeft daargesteld. En Welke door lijden en gehoorzaamheid aan de gerechtigheid en aan de wet van God voldaan heeft, en een eeuwige gerechtigheid heeft aangebracht ten behoeve van hen, die in waarheid met hun zonden tot Hem komen en Hem aannemen.

Nu moet elk door genade al zijn voden van eigengerechtigheid, doen en plichten, van al zijn vermeende aardigheid en aangenaamheid voor God, maar laten varen.

En dus de hand geven aan deze Zoon van Gods liefde, tot vereniging, dekking en bescherming. Om met en op die Zoon in de gebeden voor de Vader te gaan pleiten. Ziet vrienden, hoe Jezus het middelpunt des geloofs is, en hoe dus nooit recht gebeden wordt door hen, die niet in waarheid tot Hem gekomen zijn en dus niet in Hem geloven, welke gedachten zij ook mogen hebben. Dit lezen wij met zoveel woorden (Rom. 10:14): "Hoe zullen zij dan Hem aanroepen, in Welke zij niet geloofd hebben?"

- (3) Voor zover wij door genade in Jezus zijn ingelijfd en met Hem verenigd, hebben wij daarom de verhoring van het gelovig gebed om Christus' wil zeker te wachten. O vrienden, door het zien op Jezus in het bidden gaat die kracht van hoop op verhoring des gebeds uit in het hart. De Vader heeft toch van de hemel getuigd (Matth. 3:17 en elders): "Deze is Mijn Zoon, Mijn Geliefde, in Dewelke Ik al Mijn welbehagen heb." Zo heeft Hij ook een welbehagen in al degenen, die, vuil en stinkend zijnde in eigen ogen, met een walging afzien van al hun eigen waardigheid en aangenaamheid, en die mede alleen hun welbehagen in de Zoon hebben. Aldus wordt een kind van God het met de Heere eens en wordt zijn gebed om Christus' wil zekerlijk verhoord. Deze verhoring vloeit voort uit kracht van Gods rechtvaardigheid (1 Joh. 1:9). Daarom zegt Jezus Zelf (Joh. 14:13): "Al wat gij de Vader zult bidden in Mijn Naam, Hij zal het doen."

Beschouwen wij nu welke dan de vastigheid en grond van deze zekere verhoring van het gebed moet zijn?

Niet anders dan de beloften van een onveranderlijk getrouw God. Dit toont ons de onderwijzer aan als hij zegt: ***Gelijk Hij ons in lijn Woord beloofd heeft, en dat dit de vaste grond van verhoring is, welke wij hebben.***

Dat God deze belofte in Zijn Woord gedaan heeft, zien wij de gehele Bijbel door (Psalm 50:15, 91:15, Joh. 14:13, 16:23, enz.). Deze beloften Gods zijn zo waarachtig en onveranderlijk als de Heere Zelf, Die ze gesproken heeft, waarachtig en onveranderlijk getrouw is. En daaruit volgt dus dat het in de beloften gegrond zijnde geloof eigenlijk aan geen twijfeling kan onderworpen zijn. Integendeel, naar het woord van de onderwijzer, het geloof moet *een vaste grond hebben*.

Zie hier dan het gruwelijke van het ongeloof in het bidden. Zulks is niet beter dan dit gevoelen van God te hebben, dat Hij in Zijn beloften aan ons gelijk en dus leugenachtig is (1 Joh. 5:4). Paulus zegt ons (Hebr. 11:1): "Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet." En door dit geloof geniet men de verhoring van zijn gebed. Dan zegt de Heere (Matth. 21 :22): "Al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, gij zult het ontvangen." En Markus 11:24: "Alle dingen, die gij biddende begeert, gelooft dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden." Hoe krachtig wijzen deze schriftplaatsen de zekere verhoring in Christus aan, wanneer het gebed gelovig geschiedt.

Nu moeten wij met een enkel woord nog iets zeggen *van de gestalten, welke zijn verbonden aan het gelovig en vertrouwend bidden.*

1. Daaraan is verbonden dat het hart is aangedaan van liefde tot God, als de algenoegzame God in Zijn lieve Zoon, gepaard gaande met een uitgebreide oprechtheid voor de Heere. Dan is de Heere nabij degenen, die Hem liefhebben en met onbedrieglijke lippen bidden (Psalm 145:18 en 17:1). Ziet deze gestalte in Hanna. Zij had haar hart uitgegoten voor de Heere (1 Sam. 1:15), en daarop zegt zij (1 Sam. 2:1): "Mijn hart springt van vreugde op in de Heere; mijn hoorn is

verhoogd in den Heere; mijn mond is wijd opengedaan over mijn vijanden; want ik verheug mij in Uw heil."

2. Daaraan is ook verbonden onderwerping des harten onder de wil des Heeren. O, hier buigen de eigen zin, wil en verdorven rede van de mens. Zulks valt hier geheel weg en verzinkt in Gods weg en Zijn eeuwig vrijmachtig welbehagen. Het grote Voorbeeld had dit op volmaakte wijze (Matth.26: 39): "Vader, niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." En dit zelfs in Zijn uiterste angsten en benauwdheden, toen Hij op Zijn aangezicht ter aarde lag.
3. Aan het gelovig en vertrouwend bidden is voorts verbonden een nederige vrijmoedigheid des harten in Christus tot de Vader. Dat is die zalige toekering, zoals een kind zich vrijmoedig in de armen werpt om gedragen te worden, en zoals het daar ook zonder zorg is. Zo draagt de Heere als een voedsterheer zijn zuigeling Jesaja 49:15). Paulus zegt (Hebr. 4:16): "Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade." Vrienden, het is niet dat men alleen maar met woorden van Christus in het bidden gewag maakt, maar het wil zeggen Hem in de armen te hebben en daarop vrijmoedig te worden. Dit deed Simeon toen hij het Kindeke Jezus in Zijn armen had (Lukas 2:29): "Nu laat Gij, Heere, Uw dienstknecht gaan in vrede." Toen wilde hij wel sterven.
4. Ja daaraan is ook verbonden dat men al zijn sterkte, kloekmoedigheid, lijdzaamheid en hoop onder het bidden alleen uit Christus put (Hebr. 4:14-16 en 1 Joh. 5:13-15). O, hier is de ademtocht voor zulk een ziel. Die mens is ook bekommerd ten aanzien van verkeerde sterkte en hoop, of ten aanzien van sterkte en hoop van een verkeerde kant.
5. En ook is aan het gelovig en vertrouwend bidden verbonden het einde van de in het bidden begeerde zaak aan de Heere over te laten en met lijdzaamheid de verhoring van het gebed te verwachten. Dat wil niet zeggen werkeloos, gelijk hedendaagse dwaalgeesten wel leren, maar met een werkzaam uitzien naar de Heere. O, het is zo goed, de Heere vrij te verklaren en evenwel te wachten op Zijn Goddelijk antwoord; wat en wanneer en op welke wijze de Heere zal believen te antwoorden. Ja, hoe en in welke mate en op welke tijd het de Heere zal believen naar Zijn soevereine vrijheid de begeerde zaak te geven. Vrienden, in het stuk van het wachten op antwoord is het zeer nuttig veel acht te geven op de dagelijkse voorzienigheden Gods na het bidden. En ook op de besturing van het woord der tong van anderen, daarbij met een oog op de Heere en op de zaken, welke wij gebeden hebben. O, wanneer wij ons maar open kunnen stellen voor licht, dan kunnen wij wel licht krijgen, hetzij onder de prediking des Woords, hetzij ook in de particuliere gesprekken, hetzij door het zien en horen van zaken in de voorzienigheid. Als wij het maar opmerken. Daarom staat er geschreven (1 Sam. 15:22): "Opmerken is beter dan het vette der rammen." David zegt, (Psalm 85:9): "Ik zal horen wat God de Heere spreken zal." En Psalm 130:5-6: "Ik verwacht de Heere; mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord. Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen; de wachters op de morgen." En Micha zegt (Micha 7:7): "Ik zal uitzien naar de Heere; ik zal wachten op de God mijns heils; mijn God zal mij horen." Ja, in deze is het altijd het veiligste en het nederigste, dat een christen tevoren, dus met betrekking tot de uitvoering van de eeuwige raad, blind wil zijn. Dus dat men een indruk in het hart heeft en behoudt van hetgeen Jezus zegt (Hand. 1:7): "Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in' Zijn eigen macht gesteld heeft." Dan is er in het bidden een heilige onwetendheid, welke God verheerlijkt.

Toepassing

Zie vrienden, hier iets getoond van hetgeen behoort tot een recht gebed, dat Gode aangenaam is en van Hein verhoord wordt: Vanwege de korthed van de tijd en de dierbaarheid van de zaken zullen wij de zaken, welke God bevolen heeft van Hem te bidden, en welke Christus heeft genoemd in het allervolmaaktst gebed, bewaren voor de volgende oefening. Nu zullen wij in het kort nog iets voorstellen tot nadere ontdekking, besturing en opwekking.

A. Mensen, die in, het geheel niet bidt, of indien gij al op uw manier bidt, u er toch niet om bekreunt of uw, gebed wel Gode behagelijk is. Ja, die reeds tevreden bent als u maar gebeden hebt, er niet bezorgd over zijnde of u naderhand wel de verhoring vindt. Wilt u toch bij het hier behandelde eens neerleggen.

1. Vrienden, bidt gij wel de enige ware God alleen van harte aan? Is de Heere het enige Voorwerp van uw hoogste lust, liefde, hoogachting en vertrouwen? Of komt dat er maar bij omdat de religie nu eenmaal meebrengt zo te moeten spreken? Is het dus de werelden het aardse, hetwelk uw hart bezit? Wel, dan is God niet de alles alleen waardige en aanbiddelijke God in uw achting. O, dan zet gij uw vertrouwen op uw afgod en deze aanbidt u. Wilt u daarvan het bewijs hebben, vrienden?
2. Wanneer u de aardse behoeften mist, dan bent u zonder hoop en dan kent u geen God in Israël. Ja, weet u wat het is om met het hart naar boven te zuchten om wat te krijgen, en dus begeerten uit het binnenste voort te brengen? O, waar steeds nacht en dag uw overleggingen zijn, daar is uw hart, en dat werk doet u van harte. Is het zo niet? En is dat dan God alleen van harte aan te roepen?
3. Wanneer u bidt, verootmoedigt ge u dan zo diep voor het aangezicht van de majestueuze God, vanwege de bevindelijke kennis en het gevoel van uw nood en ellende? Weegt uw gedurig gevaar u op het hart, dat u er voor openligt elk ogenblik uw ziel te kunnen verliezen? Ja, dat uw ziel in het uiterste gevaar is en dat u in de zonde gebonden ligt? En dat u uzelf niet kunt helpen? Dat ,gij in uzelf zelfs geen zucht ten goede hebt? Vrienden; weegt dat op uw zielen?
4. O mens, weet u er ook van wat het is uw voet vast te kunnen zetten op de beloften van God, en zo de verhoring van het gebed gelovig in te wachten om Christus' wil, niettegenstaande u uw algehele onwaardigheid gevoelt? Kunt u niet rusten, of Christus moet in u bidden? Moet Hij tussen u en uw vloekwaardige ziel tussenbeide komen als de enige grondoorzaak van alle hoop? U weet toch immers niet wat het is, en deze dingen behoren evenwel tot een recht gebed. Hoe kunt u dan enig respect en achting hebben voor uw eigen werk? Och arme ziel, wat zal dat eens slecht uitkomen. Wat zal er toch van u worden indien u blijft die u bent!

Ziet dan nog eens bij de stukken hoe het met deze en gene is gesteld.

- (1) Velen ontvangen niet omdat zij niet bidden. En zij bidden niet omdat zij aan banden liggen. En zij weten van niets af. Noch van de afkerigheid des harten van het bidden, noch van banden. Zij gevoelen geen banden, zij leven gerust daarhenen naar eigen zin en wil, ja zij zijn dood. Het is wel waar, dat hier ook de meesten sterven. Maar het gebeurt ook wel, dat er hieronder zijn die het allernaast zijn aan het Koninkrijk Gods, en die vele anderen, die veel gerucht maken, voorgaan in het Koninkrijk der hemelen.
- (2) Sommigen bidden veel, maar zij ontvangen niet, omdat zij kwalijk bidden, zoals Jakobus zegt (Jak. 4 :3). Zij rusten en zitten op het ellendige en geesteloze bidden. De consciëntie is stil op het stoffelijke werk. Zo zijn er miljoenen naamchristenen,

die wel pilaren van de kerk schijnen en die zichzelf daar ook voor houden, en zij gaan met al hun bidden verloren. Zij ontvangen niets (Psalm 18:42): "Zij riepen, maar er was geen verlosser." O, er is een Heere, maar Hij antwoordt niet. God walgt van zulk bidden (Jesaja 1:15), het is tot zonde (Psalm 109:7) en Gode een gruwel (Spr. 15:8, 29). O goddeloos mens, al vermenigvuldigt u uw gebed nacht en dag, het zal u niet helpen. Ja, al zoudt u zelfs bloedige tranen schreien, het zal u niet helpen. Uw bidden zal u moeten ontvallen, en de Geest der gebeden zal onuitsprekelijke zuchtingen in uw hart moeten leggen, en u moeten leren tot Jezus te komen. Dat eerst zal u helpen, wanneer u er ooit toe verwaardigd wordt.

- (3) Er zijn ook, die veel ontwaking in hun consciëntie hebben, die toch in hun bidden worden gestremd. En wel omdat zij weten dat zij banden hebben en welke deze zijn, en dat zij er niet van af willen. Dit benauwt hen en maakt hen afkerig van het bidden, uit liefde tot die banden. O, dit is een krachtig bewijs van in de macht des satans te zijn. Vrienden, dit is een ongelukkige stand. u waagt veel, misschien wel uw zaligheid. Het zou wel kunnen zijn dat God uw banden nog eens breekt tegen uw wil en dank in, omdat Hij de onafhankelijke Soeverein is. Maar het zou ook kunnen zijn, en dat gebeurt niet zelden, dat één band, waar u niet af wilt, een oorzaak is dat u verloren gaat. O, u zondigt niet blindelings, want u bent ontrouw aan uw licht. u kiest in deze de dood voor het leven, en dat tegen uw licht in.
- (4) Sommige zoekende en begerende zielen kunnen niet bidden. Zij gevoelen dat zij een afkerig hart hebben, dat aan geen bidden wil. Het moet er als het ware toe gesleept worden. Zij zijn zo blind. Zij weten niet welke hun banden zijn. Zij gevoelen alleen dat zij rondom in banden liggen, en dat zij niet tot Jezus kunnen komen en tot Hem bidden. En uit benauwdheid raken zij somtijds wel eens aan het roepen, wanneer hun gedachten zeer vermenigvuldigen over wat er nog eens van hen zal worden. En evenwel blijft het voor hen rondom donker en gesloten.

Het volgende moge tot uw besturing dienen.

- U hebt nodig veel naar boven te zien en te staan naar een gevoel van uw schuld, onmacht en onwaardigheid. O, wanneer u dat krijgt, zal zich een geheel ander werk in uw ziel opdoen. Dan zal uw eigen bidden en spinsel u ontvallen. Dan zult u wenende aan de voeten van de Heere Jezus blijven liggen met een werkzaam hart.
- Vrienden, naar Jezus heen. Hij heeft de Geest des gebeds verworven en Hij wacht om Deze te geven aan degenen, die er Hem om bidden. O, veel zuchten om een zucht, veel bidden om nog- eens recht te bidden. En dat met een druipend oog tot God, onder nederige klachten over uw niet kunnen en uw onwaardigheid.
- En u moet ook de tijd waarnemen. O vrienden, het is hier de tijd om te bidden. Die hier bidt, die ontvangt; die zoekt, die vindt; die klopt, zal opengedaan worden. Na deze tijd zal er geen tijd meer zijn.

B. Maar kinderen van God, u hebt, wat uw grondslag betreft, aanvankelijk de sleutel des gebeds ontvangen. U kunt daardoor het Koninkrijk der hemelen, ja het hart van Jezus en van Zijn Vader ontsluiten, wanneer u deze sleutel maar goed gebruikt. Moet menig een uwer zich niet schamen, dat zijn kracht zo zeer vervallen is door zijn ongerechtigheid? Dat hij nu niet meer bidden kan en ook die kracht uit zijn gebed niet meer ontvangt als in vorige dagen? Vrienden, waar komt dat vandaan?

- Dit komt hier vandaan, dat het rechte bidden een werk van de hemel in de ziel is, en die deur is nu toe. En hoe minder u daarvan ziet, hoe ongelukkiger en ongeneselijker het is. Tevoren zag u om dat hemelse werk gedurig op naar de hemel wanneer ge u tot het gebed schikte. En nu kunt ge zelf wel voort. Ja,

sommigen kunnen voortbrengen wat zij willen, en zijn dus hoger van hart geworden. Vrienden, dat vormelijk opzien, zonder Geest, zal geen kracht bijzetten. Velen menen in hun mening dit nog wel te hebben, maar het doet u dezelfde blijven die ge zijt.

- Het komt ook hierdoor, dat u het bij het werk, dat u nu hebt, en dat u als zulk één gekregen hebt, het zo goed kunt stellen. Uw eigen werk wordt u nu het meest dodelijk. Werd het voor u maar eens als een wegwerpelij klee d, dan zou er wel spoedig verandering komen.
- Dat u nu niet meer zo bidden kunt, vloeit ook daaruit voort, dat er velen onder Gods volk zijn, die het met elkaar zo kunnen stellen. Zij sterken elkander maar en houden dikwijls *de gaven* voor de genade des gebeds. En dan is er menigmaal niemand onder hen die eens rood van schaamte wordt. Ja, die als der woorden vol zijnde, uit de volheid van zijn hart eens spreekt om lucht te krijgen, gelijk Jeremia. En wanneer er eens zo'n arme bidder onder is, die maar stamelende zucht, dan telt men die niet. Dan denkt men dat bij hem de gaven en het verstand ontbreken. Ja vrienden, dat verstand en die gaven wil hij u wel laten houden. Hij beklaagt u daarmee, want hij weet dat al dat gerammel geen wonderen zal doen. Lege vaten klinken het hardst, maar het vat dat overloopt, lekt niet. Hij zucht er dus tegen, en het is zijn hartelijke wens dat God hem voor zulk verstand en zulke gaven bewaart.
- Dat u de kracht uit uw gebed niet ontvangt als in vorige dagen komt dus daaruit voort, dat u niet arm zijt naar de geest. Dat de hoogheid van God, uw nood en ellende, ja uw onmacht u niet grondig drukken. Daardoor kunt u ook van Christus geen recht gebruik maken, en dus mist u ook het rechte vertrouwen van de verhooring.

Vrienden, mocht u eens opstaan uit die slaap, opdat u mocht zien wie ge zijt. O, wanneer God uw ogen eens opent en u licht geeft, dan zult u verbaasd staan kijken, ja dan zult ge schrikken van uzelf. Dan zult ge uw Vader danken, dat Hij zo goed over u geweest is om u terug te halen. Staat er dan toch naar uw hart mee te krijgen wanneer u naar boven zucht om licht. O, de Heere zal Zijn volk niet begeven en Hij zal hen niet al te zeer verlaten.

C. Maar ook een woord tot u, volk van God, dat nog wat naderbij leeft.

- Zoekt toch die deur, om het gebed in uw hart te krijgen, open te houden. En wel door er zelf naar te staan hoe langer hoe armer te worden. Want alleen armen bidden recht. Houdt u daartoe dan bij de beste en bij de wakende vromen. O, bij slapenden valt men menigmaal zelf ook in slaap.
- En houdt dan ook nauwgezet uw tijden van afzondering. Want dit heeft veel invloed op het geestelijke leven. Daniël was op zijn vaste tijden van afzondering zo gezet, dat toen er de dood op stond, hij zich er maar aan waagde. Het is de geestelijke ademtocht der ziel, zonder welke men geestelijk moet sterven. Daarom zijn Gods kinderen zo blij wanneer de Heere hen in hun bidden helpt. Dan willen zij zo gaarne het eten en drinken en alles er aan geven.
- Weet ook dat het van harte aanroepen de enige weg is om wat van de hemel te krijgen. O geen luie en slappe bidders, die maar zeggen: had ik dit maar en had ik dat maar, kunnen daar terecht.
- Tot het rechte bidden behoort een grondige kennis van uw nood en ellende, gepaard met ootmoed. En klaagt u zo zeer over de blindheid en ongevoeligheid van uw hart? O vrienden, dan hebt ge stof om daar te beginnen. Wat is de Heere goed dat Hij u er iets van doet zien.

- Tot het rechte bidden behoort ook verloochening. O, laat dan die weg, om als een bedelaar te leven op de vrije gunst van een ander, u maar hoe langer hoe meer dierbaar worden. En stelt de Heere toch nooit palen in de verhoring. Noch wat de tijd betreft, noch in wijze of mate. O, laat dat maar aan de Heere over.
- Tot het rechte bidden behoort ook geloof. Men geeft God eerst recht de eer wanneer men de gebeden zaken in Zijn hand overgeeft en het Hem toevertrouwt, op grond van het door Jezus aangebrachte rantsoen en van Zijn eeuwige voorbidding. Wel vrienden, zie dan en betreurt toch hartelijk het gruwelijk en zondig ongeloof. Dat sluit de deur zo dikwijls en weert de zegen en het goede. O, laat u sterken in het geloof, dat al de beloften gedaan zijn door een onveranderlijk God, Die er daarenboven nog de zegels aan heeft gehangen. Dat dit ons bevestige. Amen, het zij zo!

ZONDAG 45 (Vraag 118-119)

HET GEBED**(Wat men naar het voorschrift van Jezus bidden mag en bidden moet)**Vraag 118: *Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?*Antwoord: *Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift, welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons zelf geleerd heeft.*Vraag 119: *Hoe luidt dat gebed?*Antwoord: *Onze Vader, Die in de hemelen zijt. Uw Naam worde geheiligd.**Uw Koninkrijk kome.**Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde.**Geef ons heden ons dagelijks brood.**En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schulduren.**En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.**Want Uw is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid in der eeuwigheid.**Amen.*

In de vorige oefening behandelden wij het eerste gedeelte van het tweede hoofddeel, de vereisten tot een recht gebed. Dus *hetgeen behoort tot zulk een gebed, dat Gode aangenaam is en door Hem verhoord wordt.*

Nu komen wij tot het tweede gedeelte, *de zaken waar men om mag en moet bidden* (vraag 118).

Om welke redenen doet de onderwijzer deze vraag: ***Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?***

Deze vraag komt voort uit het eerste stuk van het vorige antwoord, waarin gezegd wordt dat het een wezenlijke vereiste in het bidden is, dat wij God van harte aanroepen *om al datgene, dat Hij ons geboden heeft van Hem te bidden.* En zulks opdat wij nu zouden mogen weten wat God geboden heeft van Hem te bidden, ten einde wij daar niet bezijden zouden geraken.

Daarom stelt de onderwijzer ons nu deze vraag voor, en dit is van zeer groot belang.

a. Want wij mogen niets anders van God begeren dan datgene, waaromtrent de Heere beloften gedaan heeft. Ofwel waarvan direct of indirect de grondslag ligt in het richtsnoer van het beschreven Woord. Daarom beroept David zich zo menigmaal op dat Woord (Psalm 119). En dan naardat de beloften in dat Woord zijn gedaan. Hetzij dat men de zaken volstrekt, hetzij dat men ze onder voorwaarden van de Heere begeert. Johannes zegt (1 Joh. 5:14): "Dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort." Het gebed moet dus gelovig geschieden en daarom zijn grondslag hebben in de beloften. Anders kan men nooit in het gebed heilige handen naar God opheffen. Menigeen is zo blind en verdorven van zinnen, dat hij om zaken bidt, welke zijn tegen de eer en de wil van God, tegen de liefde tot de naaste en tegen het eigen welzijn. En dan meent hij evenwel dat hij recht bidt. O, zulken ontvangen niet (Jak. 4 :3), omdat zij kwalijk bidden en zij het in hun wellusten zouden doorbrengen. De moeder van de zonen van Zebedeüs bad tot Jezus, dat haar twee zonen zouden mogen aanzitten, de één aan Zijn rechterhand en

de ander aan Zijn linkerhand in Zijn Koninkrijk (Matth. 20:21). Maar dit was niet naar Gods wil, en daarom gaf Jezus haar ten antwoord: "Gij weet niet wat gij begeert." Want zelfs in een rechte zaak mogen wij nooit van God begeren deze te ontvangen op een wijze, of in een trap en mate en op een bepaalde tijd naar onze zin. O, hierin moet losgelaten worden. De Heere beantwoordt het gelovig gebed op Zijn wijze. Dikwijls ook door wat anders of wat beters te geven. Wij lezen (Hand. 1:7): "Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, welke de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft."

b. Deze vraag: *Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden?* Wordt hier dan ook gesteld met het oog op allerlei soorten van ketters en dwaalgeesten.

- Er zijn er toch, die stellen dat een christen in de Nieuwtestamentische dag niet mag en niet moet bidden, maar altijd moet danken. Dat zij namelijk niets begrijpen van de dingen, die des zijn, door hun trotse biddeloosheid en door hun vermeende danken. Dat zij namelijk niets begrijpen van de dingen, die des Geestes Gods zijn, maar slechts natuurlijke mensen zijn, de Geest niet hebbende.
- Er zijn er ook, die stellen dat men in de Nieuwtestamentische dag alleen maar om geestelijke, en niet, om lichamelijke zaken mag bidden. Dit laatste zou voor een christen te gering zijn. Wij willen wel geloven dat het te gering is voor zulke hoge en trotse harten. Zij schatten zichzelf zulke geestelijke mensen te zijn, maar zij weten niet door welke verleidende geest zij worden gedreven. Maar een nederig mens zegt: O, het is voor God niet te gering om te onderhouden en Zijn gedurige voorzienigheid er over te doen gaan. Hij noemt het alles onder Zijn beloften in het verbond. Daarom is het voor mij niet te gering dat ik er de Heere om aanroep en dat ik Hem ken in al mijn wegen. Maar menigeen heeft nooit gebrek aan brood gehad, en dus is hij als een schipper aan land. Anders zou de nood hem wel doen roepen.

Letten wij dus op het antwoord van de onderwijzer, waarin hij noemt *al hetgeen God ons bevolen heeft van Hem te bidden, naar de vorm van het voorschrift van Christus*.

Wat heeft ons God bevolen van Hem te bidden? De onderwijzer zegt: ***Alle geestelijke en lichamelijke nooddrift.***

Men mag en moet dus bidden om geestelijke en lichamelijke nooddrift. De onderwijzer noemt de geestelijke nooddrift in de eerste plaats, omdat deze zoveel zwaarder en gewichtiger is dan de lichamelijke. Zoals de geest het lichaam, en zoals de zaken, die van eeuwig belang zijn, het lichamelijke overtreffen.

Wat moeten wij door geestelijke en lichamelijke nooddrift verstaan?

A. Door geestelijke nooddrift.

1. Door geestelijke nooddrift *met betrekking tot God* moeten wij *Zijn verheerlijking* verstaan. Dus dat de Naam en de eer des Heeren niet mogen worden verdonkerd, maar mogen worden verhoogd en uitgebreid. Want vrienden, anders lijden wij daardoor schade. Het is hier als wanneer een vader wordt aangetast in zijn naam, goederen enz. Dan lijden zijn kinderen schade. Dit is aan elkaar verbonden (Psalm 74:7-10). Wanneer de heerschappij en de eer van God worden geschonden, dan verkeert de welstand van veler zielen in gevaar.
2. Dan is er de geestelijke nooddrift *met betrekking tot de staat van Gods kerk in het algemeen en in een land*. Daardoor verstaan wij de uitbreiding van het Koninkrijk van God en Christus onder alle volkeren tot de heerlijkheid des Konings.

- (1) Daartoe is dienstbaar *de bekering van Joden en heidenen, de laatste val van de antichrist*, enz.
 - (2) Ook de gunstige en genadige inwoning van God in een land. Dat de Heere moge blijven en met Zijn heerlijkheid niet om der zonden wil vertrekken zal.
 - (3) En daartoe zal dienstbaar zijn een algemene uitstorting van de Heilige Geest over Zijn zwakke volk in een land, opdat zij uit hun diepten en graven weer mochten opkomen. Ja, opdat zij de oorzaken van de oordelen en van het wijken Gods op hun hart mochten dragen voor de Heere. Dat zij zo God mogen verbidden en het land behoudenis aanbrengen.
 - (4) Want daarvan zal weer een wezenlijk gevolg zijn dat de Heilige Geest medewerkt onder de middelen der genade, opdat allerlei soorten van mensen bekeerd en tot Gods gemeenschap mochten worden gebracht.
 - (5) En vooral opdat er velen uit de overheid en zij, die het land besturen, uit de predikanten en uit vele anderen, die aan het algemeen nut zo veel zouden kunnen toebrengen, mogen gerekend worden in het opschrijven der volken.
3. Maar er is ook *de geestelijke nooddrift in het bijzonder met betrekking tot de eigen omstandigheden, ten aanzien van onbekeerden en bekeerden*.
- (1) Dan behoeven de *onbekeerden* licht van de hemel in de ziel, om te mogen zien wie zij zijn. Om te zien hun blindheid, geestelijke dood en vijandschap tegen God, en om aldus uit dat gevaar aan het roepen te geraten. Ja, dat zij zo door ontdekkende genade hun zonde en vloekwaardigheid voor God in het oog en het hart mogen krijgen. Om voortgeholpen door de Geest der gebeden, in belijdenis van deze dingen en in het billijken van de Heere vanwege eigen schuld met de mond voor God in het stof te mogen vallen. Dan zouden wij drijvende worden op de wateren van vrije genade. Af te mogen drijven van eigen kracht en gerechtigheid, en daar tegenover te mogen genieten de openbaring van Christus aan en in de ziel. Opdat de ziel de weg van verzoening en van vrede met God in het oog moge krijgen en deze vinden. Om het met alle ellenden, zo goddeloos als men is, om des levens wil daarheen te wenden. Ja, dan behoeven de onbekeerden de genade des geloofs om die grote en eeuwige stap uit zichzelf in Christus te doen. En dit gepaard met waarachtige bekering en omwending of verandering van hart en staat, en ook van werkzaamheden. O vrienden, dit is de geestelijke nooddrift van elk onbekeerd mens.
 - (2) Ten opzichte van de bekeerden verstaan wij door deze geestelijke nooddrift het volgende.
 - De behoefte aan gedurig licht om maar te mogen zien de scheiding en de tussenstand, welke er door de zonde komt tussen God en de ziel. Om dus te leren dagelijks gebruik te maken van het bloed van Jezus tot wegruiming daarvan. Want dat is de grondslag voor de welgesteldheid van een christen.
 - Daartoe behoort ook de aanwas in de genade en in geestelijke kennis. Zoals de vermeerdering van licht en kracht des geloofs. Ook de toeneming in heiligheid. Namelijk in nederigheid, in liefde, in verloochening van eigen zin en wil, in zachtmoedigheid, in oprechtheid tegen de zonde, en aan de zijde Gods ook in standvastigheid in de hoop op God.
 - Dan verstaan wij door deze nooddrift ook de behoefte aan meer evangelische leiding. Om meer als tot een Vader te mogen roepen, en om vanwege de zonde niet van Jezus weg te blijven. Om niet maar te trachten de Heere te bewegen, maar om van de Heere gunstiger gedachten te hebben en te voeden.

- Hiertoe behoort ook het mogen opkomen uit de diepe ongestalten. Dus door de Heere weer te worden gehaald (Psalm 68 en Ezech. 37:11) om zo weer nederwaarts wortelen te mogen schieten als in het eerst, en weer vruchten te mogen dragen. Menig kind van God heeft dat zo nodig vanwege zijn oproepbaar ver af zijn van de Heere, en vanwege zijn blindheid in deze zaak. Dan meent hij nogal redelijk gesteld te zijn, maar hij heeft zijn eerste liefde verlaten en is uit deze eerste liefde uitgevallen.
- Tot deze geestelijke nooddrift behoort voor de bekeerde ook het nuttig worden naar buiten. In Gods hand te worden gebruikt tot de uitbreiding van Gods Koninkrijk. Om dus naar de belofte (Hoogl. 4:2) "tweelingen voort te brengen."
- Ja, ook te mogen ontvangen vertroostende genade en vermeerdering van de geestelijke blijdschap der ziel in de Heere. Om dus losser te worden van de aarde en al het aardse, en om iets van het hemelse Kanaan te mogen zien en proeven, tot vermeerdering van de hemelsgezindheid. Ziet vrienden, dit alles is de geestelijke nooddrift van elke christen.

B. En wat moeten wij door de *lichamelijke nooddrift* verstaan?

In het algemeen verstaan wij daardoor *alles wat wij ter onderhouding, versterking en bevordering van ons tijdelijke leven nodig hebben.*

Maar ook in het bijzonder verstaan wij daardoor: al het nodige voedsel, dekking, gezondheid en bewaring. Ook de zegen Gods in onze goederen en tijdelijke stand. De wegneming van alle vloek uit het onze. De nodige gaven en wijsheid in ons tijdelijk beroep. Ook de vrede over het land en een zegen over deszelfs wapenen in oorlogstijd en de overwinning over deszelfs vijanden. Een algemene vruchtbaarheid, een goede oogst en vele andere zaken meer, welke Mozes aanwijst (Deut. 28:1-15).

Om dit alles mogen en moeten wij dus bidden. De onderwijzer zegt, ***dat God ons bevolen heeft zulks van Hem te bidden.***

A. Met betrekking tot *onszelf* heeft God ons geboden Hem te bidden om:

1. Alle *geestelijke* nooddrift.

Dit vinden wij overal in de Heilige Schrift. Naast hetgeen geschreven staat in Psalm 50:15, Jes. 55 enz., lezen wij ook dat Jezus Zelf zegt (Joh. 14:13-14): "Zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen; opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde. Zo gij iets begeren zult in Mijn Naam, Ik zal het doen." Joh. 16:23-24: "Al wat gij de Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven. Totnogtoe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij." En Lukas 11:13: "Uw hemelse Vader zal de Heilige Geest geven degenen, die Hem daarom bidden." Ook Jakobus spreekt aldus (Jak. 1:5).

2. Met betrekking tot onszelf heeft God ons ook geboden Hem te bidden om alle *lichamelijke* nooddrift.

Dit beveelt Jezus (Matth. 6:11): "Geef ons heden ons dagelijks brood." Dus al het noodzakelijke, dat wij voor ons tijdelijk bestaan en tot instandhouding van ons wezen nodig hebben. Paulus zegt (Filipp. 4:6): "Laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God." Wie durft hier de lichamelijke noden uit te sluiten, daar dit woord in de samenhang tegenover het bezorgd zijn staat: "Weest in geen ding bezorgd"? Vergelijkt hiermede ook Matth. 6:28, 31, 35, en Psalm 91:14-16 en Hos. 2:19-22.

Ook hebben de heiligen te allen tijde om lichamelijke zegeningen gebeden.

- Izak bad om een vrouw (Gen. 24), en ook dat zij zwanger worden mocht (Gen. 25:21).
- Jakob bad dat God hem wilde behoeden op de weg en hem brood en klederen zou geven (Gen. 28:20).
- Hanna bad om een zoon (1 Sam. 1:10-12 en 27).
- David bad om het leven van zijn kind (2 Sam. 12:16).
- Ook Salomo bad om lichamelijke zegeningen (1 Kon. 8).
- Agur bad om het brood van zijn bescheiden deel (Spr. 30:8).
- Hiskia bad om de herstelling uit zijn ziekte (2 Kon. 19 en 20).
- En dit ene moest genoeg zijn: De Heere Jezus Zelf bad om verpozing in zijn zware lijden (Lukas 22:42).

B. En ook met betrekking tot anderen of ook met betrekking tot een land heeft God ons geboden van Hem alle geestelijke en lichamelijke nooddrift te bidden.

Abraham bad dat Ismaël voor God mocht leven (Gen. 17:18).

Wij lezen ook (Jak. 5:14-16): "Is iemand krank onder u? Dat hij tot zich roepe de ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in de Naam des Heeren. En het gebed des geloofs zal de zieke behouden, en de Heere zal hem oprichten; en indien hij zonden gedaan zal hebben, het zal hem vergeven worden. Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt."

De Heere zegt ook (Jer. 29:7): "Zoekt de vrede der stad en bidt voor haar tot de Heere; want in haar vrede zult gij vrede hebben."

Zo bad ook Abraham voor Sodom (Gen. 18:27).

Maar hoe moeten en mogen wij nu om geestelijke en lichamelijke nooddrift bidden?

Wij mogen en moeten *absoluut* bidden om die zaken, die wij ter zaligheid niet kunnen missen. Zoals het vinden van genade in Gods ogen, wedergeboorte, bekering, vergeving van zonden in de openbaring van Jezus Christus, dat God onze God moge zijn, enz.

Wanneer wij zeggen, dat wij daarom absoluut moeten bidden, dan bedoelen wij daarmee niet dat wij in deze maar met een hoog hart voor God mogen komen. Ook niet dat wij ons niet in de hand des Heeren moeten geven en loslaten. Dat wij maar streng onze arbeid zouden eisen gelijk de Joden deden, Jesaja 58. O, ganselijk niet. In ons is niets waarop wij eisen zouden. Wij zijn walgelijke schepselen in Gods ogen en dit zou dus de grootste trotsheid zijn.

Maar wij bedoelen daarmee dat wij het absoluut van node hebben. En dat wij het in nederigheid en uit onwaardigheid van God zullen begeren, en daarbij geloven zullen dat de Heere aan Zijn begerig gemaakte volk ook absoluut beloofd heeft het te zullen schenken (Lukas 12:32, Psalm 81, Micha 7:19, Jer. 2:4 7, 31:34).

Wij mogen en moeten *onder voorwaarde* bidden om die zaken, zonder welke wij evenwel zalig kunnen worden. Ik zeg: onder voorwaarde, en daarmee bedoel ik: *wanneer het Gode tot heerlijkheid en voor ons zalig en voordelig voor onze inwendige stand zou zijn*. Anders zou God het Zijn kinderen ook niet geven, en wanneer Zijn kinderen recht gesteld zouden zijn, zouden zij het ook niet begeren.

- En door deze zaken verstaan wij dan naar de Heilige Schrift de verzekering van ons aandeel aan Christus. De verzekering van ons geestelijk kindschap en van de vergeving onzer zonden. Grote aanwas in genade en kennis en in geestelijke gaven. Bevrijding van geestelijke verlating en verberging Gods, en van de aanvechtingen en kwellingen van de boze.

- Ook verstaan wij daardoor voorspoed in de wereld, wegruiming van tegenheden en lichaamskwalen. Vermeerdering van gezondheid, wat ruimer bezit in de wereld, en wat dies meer zij.

In al deze dingen moeten wij het loslaten en aan de Heere overgeven, ons onderwerpende onder Gods wijze bestuur en wil. Dan moeten wij meer zuchten om die weg, langs welke wij heiliger en beter worden. Jezus bad onder deze voorwaarde (Matth. 26:39): "Vader, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." Dan moet men dus de Heere van harte vrij verklaren in Zijn wijze beschikkingen. Augustinus zegt met nadruk: *Soms geeft God in Zijn toorn hetgeen waarom gij bidt, en Hij weigert u in genade hetgeen waarom gij bidt.* Wanneer u bidt om tijdelijke goederen, bid daarom met mate, ja bid daarom met vreze. Laat het aan Hem over, dat Hij ze u geve indien zij voor u nuttig zijn. Maar indien Hij weet dat ze schadelijk voor u zijn, dat Hij ze u dan niet geven mocht. Want een geneesmeester weet beter dan de zieke zelf wat voor hem schadelijk of voordelig is.

Nu komen wij tot de vorm van het voorschrift van Christus, naar hetwelk God ons bevolen heeft deze dingen van Hem te bidden. De onderwijzer zegt: ***Welke de Heere Christus begrepen heeft in het gebed, dat Hij ons Zelf geleerd heeft.***

Wanneer de onderwijzer hier spreekt van een door Christus ons geleerd gebed, bedoelt hij daarmede een gebedsformulier. En wel het allervolmaaktste voorschrift voor het bidden, hetwelk wij beschreven vinden in Matth. 6:9-13, en dat herhaald wordt in Lukas 11:2-4. Het is bij die gelegenheid, als één der discipelen van Jezus, nadat Jezus Zelf gebeden had, Hem verzocht hun ook te leren bidden. Johannes had het zijn discipelen toch ook geleerd. Het is mogelijk dat deze discipel op de berg niet tegenwoordig was geweest, óf dat hij een uitgebreider gebed van de Heere verwachtte. Of ook dat hij steeds duidelijker zijn onmacht gevoelde, zodat hij het leren van Jezus met macht wederom nodig had. Jezus beantwoordt zijn verzoek althans met hetzelfde gebed, dat Hij hun in Matthéüs 6 reeds geleerd had als de inhoud of samenstelling van het gebed, evenwel niet verbindende aan dezelfde woorden.

Want hetgeen in de vierde bede in Matth. 6 "heden" wordt genoemd, dat noemt de Heere in Lukas 11 "elke dag." En hetgeen in de vijfde bede in Matth. 6 "schulden" genoemd wordt, noemt de Heere in Lukas 11 "zonden." Ook wordt voor de woorden "Gelijk wij ook vergeven onze schuldenaren" in Lukas 11 gezegd: "Want ook wij zelf vergeven een iegelijk, die ons schuldig is."

En zo ook wat betreft het besluit van het gebed (Matth. 6:13). De Heere laat het er in Lukas 11 geheel af. Misschien omdat de Heere Jezus slechts antwoord gaf op de vraag van de discipel. Deze had gevraagd hem bidden te leren. En het besluit is meer een lofspraak en een verhoging van God, hetwelk vanzelf wel op het rechte bidden volgt.

Uit dit alles kunnen wij de volgende lering trekken:

- *Jezus noemt in Lukas 11 hetzelfde formulier, dat Hij in Matthéüs 6 op de berg geleerd had.* Dit is voor ons een krachtig bewijs voor de volmaaktheid van dit gebed, en dat het allerlei soorten van algemene en bijzondere noden behelst.
- Bij de herhaling in Lukas 11 blijkt ook dat Jezus Zichzelf niet bindt aan precies dezelfde woorden en uitdrukkingen, en dus ook anderen daaraan niet binden wil. Maar wel dat de zin der zaken behouden blijft.
- Hieruit leren wij hoe wij met de formuliergebeden moeten handelen en hoe men daardoor de Geest niet binden mag of moet. Want Jezus bindt Zijn discipelen niet aan Zijn eigen woorden en lettergrepen, welke Hij in Matthéüs 6 had geleerd. Daarom mag een mens nog veel minder anderen aan zijn woorden, of aan de

woorden van enig menselijk formulier binden. Wanneer dat geschiedt, dan noemt Petrus zulks (1 Petrus 5:3): "Heerschappij te voeren over het erfdeel des Heeren."

De onderwijzer zegt dan: *dat Christus ons dit gebed Zelf geleerd heeft.*

a. De voorwerpen, aan welke Jezus dit gebed leerde, noemt de onderwijzer met het woord "*ons*." Hierdoor moeten wij in de eerste plaats verstaan de discipelen van Jezus, in hun kwaliteit als gelovigen, en in hun personen dus alle gelovigen. Want die alleen weten dat zij gedurig onderwijs van de hemel gestaltelijk nodig hebben, hoe tot God te naderen en Hem als een Vader aan te roepen. Want die alleen hebben in de grond des harten lust om zichzelf te verloochenen en uit zichzelf te gaan. En om te zoeken hetgeen Godes is, Zijn eer, roem en heerlijkheid. Om dus niet in zichzelf, maar in Hem te eindigen.

Van al deze zaken is een blind en onbekeerd mens afkerig. Hij is zo arm en hovaardig, dat hij de klank der woorden van dit gebed niet verstaat, veel minder nog de zaken. Zonder genade kan hij deze niet begeren, en evenwel is deze mens met zijn soort van bidden wel tevreden. Hij gevoelt geen gebrek en heeft dus het onderwijs van Jezus gestaltelijk niet van node. En afgezien van dit alles, een natuurlijk mens is geen kind van God. En alleen een kind kan in waarheid tot God in Christus *Váder* zeggen, zoals de Heere in dit gebed in volstreckte zin wordt genoemd. Wij lezen (Gal. 4:6): "Overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader!"

Dus is dit alleen het voorrecht van Gods volk, boven de wereld. Ieder weet, dat in het natuurlijke niemand vader mag zeggen, in de betrekking van een eigen of een aangenomen kind, of hij moet werkelijk een eigen of een aangenomen kind zijn. Anders zal dit onder de mensen, en wel in het bijzonder onder de groten der aarde zeer kwalijk worden genomen. Vooral als dat door slechts geringe mensen zou geschieden.

Maar door het hier gezegde zou een vraag naar voren kunnen komen. En wel deze: *Mag dan een onbekeerd mens dit gebed niet bidden? Mag hij uit kracht van scheppingen onderhouding God niet zijn Vader noemen?*

- Hierop antwoord ik, dat ik niet weet of ergens het woord Vader voorkomt uit kracht van schepping, dan alleen in Lukas 3:38, waar Adam een zoon van God genoemd wordt. Naar mijn gedachte zien teksten als Maleáchi 2:10: "Hebben wij niet alleen één Vader? En heeft niet één God ons geschapen?" enz., vooral op de uitwendige verbondsbetrekking, waarin Israël met God stond. Gelijk ook Jes. 63:16: "Gij zijt toch onze Vader" enz. En wel om deze reden, dat het schepsel uit dat voorrecht, God uit kracht van de schepping naar Gods beeld Vader te mogen noemen, is uitgevallen. Van nature komt niemand met dat beeld van God op de wereld, dan alleen Adam en Eva. Wanneer wij lezen (Num. 16:22): dat "God de Vader der geesten van alle vlees is", dan bewijst dit woord alleen maar dat de geesten niet zoals het lichaam worden voortgeteeld, maar geschapen. Dus dat de Heere er de onmiddellijke Oorsprong van is, zoals God ook genoemd wordt (Job 38:28) de "Vader van de regen." En in Jak. 1:17: "De Vader der lichten, en van alle goede gaven en volmaakte giften."
- Verder antwoord ik, dat een onbekeerd mens dit gebed geestelijk bidden moet. Want anders doet hij zichzelf groot nadeel en hij bidt zich dood. Ik bedoel: hij raakt er anders door in een vastere verbeelding dat God zijn Vader is, en dan liegt en roemt hij tegen de waarheid. O vrienden, dan is alles wat hij zegt leugen en tot zijn nadeel. Want God is zijn Vader niet, en hij kan niet zeggen: *Onze Vader*. Want hij is met Gods kinderen niet verenigd. Al de beden zijn dan tot zijn nadeel.

Wanneer God Zijn Naam heiligt en Zijn rijk doet komen, wanneer Zijn wil geschiedt, dan zal hij óf bekeerd, óf verbroken worden. En het eerste wil hij net zo min als het laatste. Hij zoekt geen dagelijks brood. Hij zit met zijn hart in de wereld en ziet vooruit. Hij zucht er naar om rijk te worden, ook al bereikt hij dat nooit. Eigengerechtigheid en eigen kracht staan hem niet in de weg. O nee, die richt hij juist op, en anders wordt hij moedeloos, omdat hij geen andere gerechtigheid of kracht kent dan alleen de zijne. Ja, voor zulk één is ook het besluit tot zijn nadeel, en het is een leugen wanneer hij dat noemt. Want hij eindigt nooit in de Heere, maar altijd in zichzelf en in het schepsel. En wanneer hij toch die woorden maar gebruikt, dan haalt hij een oordeel over zich. Dan zal de Heere hem eens tonen dat Zijn scepter een ijzeren scepter is, en dat Hij Zijn kracht eens in zijn ten onderbrenging zal openbaren; en dit tot Zijn eigen heerlijkheid. En dit zal dan tot in eeuwigheid duren en wordt door de valse bidder verzegeld wanneer hij "Amen" zegt. Daarom vrienden, het geestelijk bidden van dit gebed kan een onbekeerd mens niet. En dit niet kunnen moest hem in de engte brengen, dat hij niet kon rusten voordat God in Christus zijn Vader zou zijn geworden. Met dit doel en dit onderwijs moeten alle ouders hun kinderen dit gebed ook leren.

- Verder antwoord ik hier ook nog, dat het wat anders is wanneer iemand begint bedroefd te worden dat hij tegen een goedertieren God gezondigd heeft. En wanneer zulk één hartelijk begerig wordt dat hij nog eens tot de Heere als tot zijn Vader roepen mocht. O, laat die mens maar met hartelijke begeerten met de verloren zoon zeggen (Lukas 15:21): "Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor U, en ik ben niet meer waardig Uw zoon genaamd te worden." Wij lezen in Jeremia 3:4, dat zulk één van nu af tot God roepen mag: "Mijn Vader, Gij zijt de Leidsman mijner jeugd." En dat hij zo wel onder de kinderen geraakt en het gewenste land verkrijgt.

Hier zou men verder nog kunnen tegenwerpen, *dat Judas ook onder de apostelen was, aan wie Jezus dit gebed voorstelde.*

Hierop antwoord ik, dat het mij nog niet duidelijk is, dat Judas er ook bij was. En nu al genomen dat hij er bij geweest zou zijn. Hij was een man, welke de Heere verkoren had om hem vanwege zijn gaven in de kerk te gebruiken. Maar hij was niet de man, die aan Jezus vroeg: "Heere, leer ons bidden." En uit die onmacht zette hij zich niet open voor het onderwijs van Jezus. Jezus antwoordt op dat verzoek, dus aan allen, die met de vrager dezelfde nood en dezelfde begeerten hadden: "Gij dan bidt aldus." Het is hier als met een medicijnmeester, die enige zieken onder een hoop gezonden vindt. Onder die gezonden spreekt hij alleen de zieken aan en geeft hun raad en besturing. De gezonden hebben dat niet nodig en zullen zich van die raad of middelen ook niets aantrekken. En wanneer Jezus dit ook tot Judas zou hebben gezegd, dan leerde dit aan Judas waartoe hij nog moest worden bekeerd, en dat hij anders zichzelf dood zou bidden. God heeft Zijn Naam ook hier in het particulier geheiligd, Zijn rijk doen komen en Zijn wil uitgevoerd. En dit alles in de verbreking van hem, waar deze mogelijk ook al, hoewel onwetend, tot zijn nadeel om zal gebeden hebben. Ons tot duidelijk voorbeeld. Zie dan eens welk een bewijzen men aan Judas ontleent. Zal men zo doen, omdat Judas zo gedaan heeft? Dan zou men ook wel met Judas kunnen omkomen. O vrienden, hebt toch uw eigen ziel en de zielen uwer kinderen te lief, dan dat u ze zonder te waarschuwen, met dat gebed in hun mond zou ten verderve zenden.

In de eerste christenkerk was het anders. Toen moest men eerst veranderd en bekeerd zijn. Daarom werd het toen het "gebed der gelovigen" genoemd. De catechumenen

lieten zij het niet bidden. Eer dit gebed dus uitgesproken werd, lieten zij dezen eerst de vergadering verlaten. Theodoretus zegt: Wij leren dit gebed niet aan de ongewijden, maar aan de gewijden. Want niemand der ongewijden durft zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt", aangezien hij de genade van de aanneming tot kinderen nog niet heeft ontvangen.

Daarom is het geheel naar de Heilige Schrift wanneer wij zeggen, dat de onderwijzer met "ons" *alleen de ware gelovigen* bedoelt, gelijk ook in geheel de Catechismus. En dat Jezus dus dit gebed aan niemand anders leert bidden dan aan ware gelovigen. Maar dit neemt niet weg dat ieder dit moet zoeken te worden om het dan recht te kunnen bidden. Aan deze genoemde voorwerpen heeft Christus dus Zelf dit gebed geleerd.

b. De onderwijzer wijst *Christus Zelf* hier als de Leraar aan, en wel in Zijn betrekking als Profeet, Hogepriester en Koning.

- Ten eerste als Profeet. Profeten gaven dikwijls formuleren van gebeden, belijdenissen, dankzeggingen en zegeningen, zoals wij zien in Mozes, Daniël, Habakuk enz. Zie de vele psalmen, en ook Hos. 14:3 en Joël 2:17.
- Ten tweede als Hogepriester. Want diens werk was het de mindere priesters voor te gaan in gebeden en zegeningen. En dit komt Jezus hier alleen toe.
- En ten derde als Koning. Want het past alleen een koning zulke verzoeken en aanspraken in de mond van zijn onderdanen te leggen, als hem welgevallig is. En wij vinden zelfs dat koningen veel in het bidden voorgingen. Dit blijkt ons in Mozes, David, Salomo en Hizkia.

Christus, Gods eigen Zoon, de bestelde Voorbidder voor de troon, leert hier dit gebed, ofwel Hij legt Zelf de zaken in de mond en is dus Zelf de Insteller van dit gebed. Dit is zeer tot troost en bemoediging voor Gods volk. O, dit dient zeer tot sterkte in het wachten op verhoring. En ook dit, dat hetgeen het werk van Jezus is in de hemel, het werk des Geestes is in het hart. O vrienden, twee Voorspraken, hoe zou dan de verhoring kunnen missen?

c. En dan zegt de onderwijzer tenslotte: '*dat Hij ons dit gebed geleerd heeft*'. Jezus heeft dit gebed geleerd in Zijn voorschrift, toen Hij op de aarde was (Matthéüs 6 en Lukas 11). Maar ook, en wel voornamelijk, heeft Hij het door Zijn Geest aan Zijn discipelen geleerd. En Hij leert het nog dagelijks met macht in het hart van iedere gelovige. Zo wordt de inhoud van dit gebed het leven hunner ziel. Daarom, in wiens hart deze zaken niet zijn overgedrukt, en wiens hart hier dus niet naar uitgaat, aan hem heeft Jezus dit gebed niet geleerd.

Het doel van dit leren van Jezus in Matthéüs 6 en Lukas 11 is dus niet om nu in het vervolg maar woordelijk dit gebed in de kerk te gebruiken. De woorden van Jezus: "Zegt, of bidt aldus", doen het wel geoorloofd schijnen, maar het is niet bekend dat de apostelen het ooit woordelijk hebben gebruikt. Wij lezen daarvan niets in Handelingen 1 en 4, waar zij toch plechtig in het gebed waren. Het kan en mag echter wel geschieden.

In de oudste tijd der kerk, direkt na de tijd der apostelen, werd dit gebed eerst gebeden, en na dit gebed werden dan de noden uitgebreid. Later is het juist op het einde gevoegd. Hier is dus wel vrijheid toe, wanneer men er maar enige gestalte toe heeft. Maar ik denk dat het voornaamste doel en oogmerk van Jezus is geweest de inhoud der zaken onder het oog te brengen. Om dus een formulier of handleiding te geven, waarnaar de gebeden moeten zijn gericht, willen zij Gode behagen. Ja, om tevens een christen met de handen te doen tasten dat hij genade heeft, en wel uit de vereniging van zijn hart met al de zaken in dit gebed. Alsook om een afgezakte christen zijn diepe

ongesteldheid te doen zien, omdat hij in die gestalte in dit gebed overal zal blijven steken. Ja, om ook aan elk christen, zelfs de grootste onder hen, te doen zien hoe ver hij nog van de ware heiligheid en zelfverloochening af is. Want dit is toch de volmaakte inhoud van dit gebed.

Ook getuigt de onderwijzer, *dat Christus alle geestelijke en lichamelijke nooddrift in dit gebed begrepen heeft.*

- Christus heeft in dit gebed niet alleen begrepen alles wat gebeden mag en moet worden. Dus alles wat wij nodig hebben opdat God zal worden verheerlijkt en opdat wij zalig worden. Ja, opdat wij zullen komen tot het welwezen van de staat der genade en ook opdat wij naar het lichaam wel zullen varen. Dit alles heeft de Heere als in een bundeltje in dit gebed opgesloten. Maar Christus heeft in dit gebed ook begrepen de wijze hoe daarom moet worden gebeden. En wel zo, dat men eerst en meest zal zoeken de dingen van Gods Koninkrijk, naar de vermaning van Jezus (Matth. 6:33). Het allervoornaamste staat vooraan.
- Ook dat men in zijn bidden zal tonen dat de tijdelijke zaken minder op het hart drukken dan de geestelijke. Dan is er hier in de zes beden maar één om de tijdelijke zaken.
- En tenslotte dat men om de zaken, waarom men bidt, gelovig, nederig, verloochend, kort, zakelijk en met een geestelijk hart zal bidden. Dus dan ook los te laten en de zaken in de hand des Heeren te geven, en de verhoring op 's Heeren tijd, wijze en mate in de Naam van Christus gelovig te verwachten.

C. Aangaande ons derde hoofdstuk, het volmaakte patroon en voorschrift van dit rechte gebed zelf, door de Heere Jezus opgesteld, volgens Vraag 119, daarin slaan wij gade:

a. Iets over het gebed des Heereen in het algemeen, waarin ons te letten staat:

1. Op de allervoortreffelijkstheid en volmaaktheid. Er kan toch niets bedacht worden, hetwelk enige gelijkheid heeft met dit gebed.

- a. De Opsteller is de eigen en eeuwige Zoon van de eeuwige Vader, de bestelde Middelaar en Voorbidder, de zelfstandige Wijsheid des Vaders, ja de Opperste Wijsheid. Die geeft hier aan hellewichten, van nature in oorlog staande met de grote God, wapenen in de hand om Zijn Vaders Koninkrijk in te nemen.
- b. De inhoud is enkel heiligheid. In elke bede is een volheid van geestelijke en hemelse zaken. In de orde en stijl straalt een oneindige wijsheid uit; waarmee echter is gepaard een Goddelijke eenvoudige klaarheid, zodat de minste ziel, die geestelijk licht heeft en welgesteld is, het *Amen* in zijn hart voelt.

2. Nog staat ons te letten op de gepastheid van dit gebed, in het hart en in de mond van alle gelovigen, van alle tijden. Hetwelk ons uitzonderlijk blijkt uit elke bede in het bijzonder, wat van Adams tijd af tot de oordeelsdag toe, het leven der ziel van een kind van God geweest is en zijn zal.

a. Hiervan worden wij te meer overreed, als wij nagaan hoe de Heere Jezus het meest van dit gebed ontleend heeft *uit de formulieren der Joden*. Zoals de Heere Jezus gewoon was, in al Zijn predikatiën zulke spreekwijzen te gebruiken, die in die tijd, onder de Hebreeën gewoon waren. Behalve dat het ganse Oude Testament ons leert, dat al de spreekwijzen in dit gebed vervat, met dezelfde of met weinig verschillende bewoordingen, door de heiligen oudtijds gebruikt zijn, - waarvan de Bijbel vol is - zo vinden wij van verscheiden geleerde mannen, diezelfde uitdrukkingen die in het gebed

des Heeren zijn, uit de geschriften en formulieren van de Joden bijeen verzameld. Namelijk, wij vinden:

- Ten opzichte van de voorrede van het gebed, dat Maimonides heeft geschreven: *Onze Vader, die in de hemelen zijt, handel also met ons, als Gij door Uw profeten beloofd hebt.*
- Ook hebben de Portugese Joden in hun dagelijkse gebeden: *Onze Vader, die in de hemelen zijt, zijt ons genadig.*
- Ten opzichte tot de zes beden vinden wij dit navolgende; namelijk, omtrent de eerste en tweede bede lezen wij, dat Drusius heeft uit de Joodse formulieren:
*Onze God, Die de Enige zijt, in de hemel.
Laat Uw naam altoos bevestigd worden!
Uw Koninkrijk heerse over ons altoos en eeuwiglijk.
Dat Uw Naam worde geheiligd door onze werken.*
- Omtrent de derde en vierde bede lezen wij, dat Rabbi Eliëzer, op een vraag, (wat een kort gebed was?) antwoordde:
Doe Uw wil in de hemelen, en geeft rust des geestes aan die U vrezen op aarde.
En verder: *De behoeften van Uw volk Israël zijn vele, en haar kennis is klein, zodat zij al haar noden aan U niet weten te openbaren. Het zij Uw welbehagen dat Gij aan een ieder geeft zoveel als tot zijn voedsel genoeg is.*
- En ook omtrent de vijfde en zesde bede lezen wij in vele gebeden der Joden:
Vergeef en scheld kwijt aan allen die mij kwellen.
En onder andere heeft Drusius aangetekend:
En leid ons niet in de handen der zonden, noch in de handen der verzoeking; maar verlost ons van alle kwade ontmoeting; (anderen voegen er bij) en van de satan die een verderver is.
- Nog ten opzichte tot het besluit van het gebed vinden wij, namelijk, omtrent de verhoging en verheerlijking Gods en het eindigen met alles in Hem, lezen wij in het slot van de liturgieën der Joden: *Dewijl Uw is het Koninkrijk, en Gij tot in alle eeuwigheden in heerlijkheid zult heersen.*
- En eindelijk omtrent het bevestigend slotwoord *Amen*, lezen wij, dat de Joden zeer zelden hun gebeden daarmee besloten, maar wel dat het volk *Amen* riep, op het einde van de openbare gebeden, zoals blijkt, 1 Kor. 14:16. Doch echter dat zij grote achting voor dat woord hadden.
Een Jood zegt: Er staat geschreven: Psalm 31:24, *De HEERE bewaart de gelovigen.* En hij vraagt, wie zijn de gelovigen? En het antwoord was: die *Amen* zeggen met een waarachtig geloof.
Daarbij lezen wij nog in Buxtorfius: *voor een iegelijk die Amen zegt, met al zijn krachten, worden de poorten van het paradijs geopend, volgens Jes. 26:2.*

Bijgevolg besluiten wij nog met reden:

- Dat dit gebed niet alleen Jezus discipelen raakte in Zijn tijd, welke Hij toen stond uit te zenden; maar ook alle gelovigen van alle tijden.
- Dat Jezus dit gebed aan de kerk van het Nieuwe Testament niet heeft gegeven, in tegenstelling van die van het Oude Testament. O, de Schrift is vol van spreekwijzen van dezelfde aard als in dit gebed. *Mijn Vader*, zegt Elihu, Job 34:36: *Laat Job beproefd worden.* En Klaagl. 3:41, dat zij haar harten en handen opheffen tot God in de hemel, enz.
- Noch ook, dat Jezus in dit gebed een oog gehad heeft op de zogenaamde versierde tijdperken van het Nieuwe Testament. Dit is zeer oneerbiedig en ongerijmd. Want

Jezus heeft geboden dit gebed geheel te bidden. En anders zou dit niet kunnen en niet mogen geschieden. Want om de periode, die voorbij is, mag men niet meer bidden. Te dien aanzien heeft de Heere Zijn raad reeds uitgevoerd. En wat betreft de periode waarin wij nu verkeren, daaromtrent zouden de geleerden het naar de Schrift dan eerst eens moeten zijn. Derhalve zou het voor ons dan een raadsel zijn welke bede wij nu moeten bidden.

Welk een gepaste verdeling is er ook in dit gebed, hetwelk wel een geheel is, maar waarin wij toch delen zien. Er is de voorrede of de ingang in het hart van God. O, dit is allerverhevenst, alleroetmoedigst, allergelovigst, allertederst, allereerbiedigst en allerverloochendst. Het is: *Onze Vader, Die in de hemelen zijt*.

En wat het gebed zelf betreft, dit is vervat in zes afzonderlijke hoofdbeden.

Wij kunnen deze weer zo verdelen, dat de eerste drie onmiddellijk zien op God, en dat deze Zijn eer en heerlijkheid bedoelen. En dat de laatste drie zien op onszelf en op onze naasten. Dit alles dus in navolging van de twee tafelen van de wet, welke dezelfde verdeling hebben. Maar het zou hier dan schijnen alsof de Heere heeft bevolen dat in de laatste drie beden ten opzichte van onszelf eerst het tijdelijke moet worden gezocht (de vierde bede).

Maar het blijkt toch genoegzaam, dat de Heere het eerst en het meest wil zijn gezocht om geestelijke zaken. Want er is maar één bede om lichamelijke nooddrift. En het zou wel kunnen zijn dat deze bede vooraan staat, omdat het ogenblikkelijk ontbreken van brood iets is, dat de inwendige mens zeer ontstellen kan, en waar de vijand zo zeer op af kan komen. Gelijk de vrouw van Job tegen haar man zei (Job 2:9): "Zegen God en sterf." Dit sprak de duivel door haar.

Deze zes beden zouden zeer gevoegelijk ook aldus kunnen worden verdeeld, dat de eerste vier beden toebiddingen of beden zijn om goede zaken, en dat de laatste twee afbiddingen zijn van kwade zaken.

Maar naar ons oordeel is de volgende verdeling de meest geschikte.

Dat de eerste bede het hoogste doel van het bidden van een recht gesteld christen inhoudt. Want dit moet toch zijn de verheerlijking, heiliging of verhoging van de Naam van God. En de volgende vijf beden houden de middelen ter bereiking van dit hoge doel in. En deze zouden wijk dan als volgt kunnen onderverdelen.

De eerste drie, dus de tweede, de derde en de vierde bede zijn dan beden of toebiddingen, welke het leven der ziel van Gods volk betreffen (de tweede en de derde bede), en ook het tijdelijke leven raken (de vierde bede).

De laatste twee beden zijn dan afbiddingen van het kwade (de vijfde en de zesde bede). Dan is er tenslotte het besluit van dit gebed. Dit is het Hallel, het Hallelujah, de lofspraak, het eindigen en zich verliezen met alles in de Heere. O, hier het Amen in het hart te gevoelen, dat is genade. Dus houdt dit korte gebed de ganse wet en het ganse Evangelie in. In de verhandeling bij de stukken zal dit in het vervolg nog nader blijken.

Toepassing

A. O mens, die nog in uw natuurstaat leeft en evenwel roemt dat u zo wel bidt als een ander, wat dunkt u? Bezie toch uzelf eens bij al hetgeen hier naar de Heilige Schrift is gezegd.

1. Zet u ook altijd in uw bidden de geestelijke zaken vooraan? Ligt dit zo in uw hart en komt dat dus het eerst boven? Ik denk dat daar wel veel aan mankeren zal. Het zal het eerst en het meest wel zijn om koren en most. Dus als in Psalm 4:7: "Wie

zal ons het goede doen zien?" Wanneer u bidt, is al uw zorg dan wel daarover, of u wel naar de wil van God bidt, en om hetgeen Hij bevolen heeft van Hem te bidden? En is daarom uw verzuchting naar boven om de lering en leiding van de Geest van Jezus? Ik denk dat u daarvan niet veel zult weten.

2. Weet u ook wat het is, wanneer u gebeden hebt, de wijze, trap, mate en tijd van verhoring in Gods hand over te geven? Hier zal het ook wel blijven steken, vrienden. Ik geloof dat u hetgeen u eist gaarne op uw tijd hebt, en niet op Gods tijd. Is het wel waarlijk nooddrift, vrienden, waarom u bidt? Gevoelt u het gemis van God, dat God uw God niet is en dat u onbekeerd zijt en onverzoend met God? Roept u uit die nood? O mens, ik denk dat u geen nood hebt. In het lichamelijke zoekt u geen nooddrift, want daar bent u niet mee tevreden. U moet meer hebben. O, u bent zover van uw onwaardigheid af. Hoe arm ge ook naar de wereld zijn moogt, evenwel is uw hart niet te verzadigen van de dingen van de tijd. Daardoor komt het dat ge u zo kunt vermaken in uw verbeelding, en in de begeerten om die verbeeldingen te voldoen. Hier is het hart van de arme even aards en trots en laatdunkend als dat van de rijke. En ziet dit dan eens: Wanneer u in lichamelijke nood komt, waar dan heen? O, is God dan uw eerste toevlucht? Of grijpt u eerst naar de middelen? Vrienden, het eerste moge misschien genoemd worden, maar het laatste zal wel waar zijn. En men moet de middelen zeker getrouw gebruiken, maar wanneer men in de nood het eerst daartoe de toevlucht neemt, dan wil dat zeggen dat men de middelen tot zijn God stelt.
3. Wanneer u dan uit benauwdheid op een ziekbed of anderszins in nood komt, waar roept u dan om? Is het niet: Och, dat ik verzekerd zijn mocht dat mijn zonden vergeven zijn? En zulks in plaats van om vurig te roepen om waarheid in het binnenste, om ontdekking en om licht, om zijn vloekwaardigheid te zien. Zult u tot God roepen om verzekering, om te mogen weten dat u genade hebt? Hoe kan de Heere u verzekeren dat u genade hebt, wanneer u nog nooit genade in Gods ogen hebt gezocht en gevonden? O mens, al zou u duizend jaar leven, dan zou u wel duizend jaar daar om kunnen bidden, zonder het ooit te krijgen, en dus tenslotte nog verloren gaan. De verzekering mag eerst worden begeerd door iemand, die reeds genade heeft. En dan nog maar voorwaardelijk.
4. Wanneer u ergens om roept, bijvoorbeeld om veel voorspoed in de wereld, en u ontvangt deze, hebt u dan ook de handen vol werk, met zorg en bekommring of u het wel in de gunst van God ontvangt? Israël begeerde vlees, en zij ontvingen het. Maar zij stierven er mede tussen hun tanden. Salomo zegt (Spr. 1:32): "De voorspoed der zotten zal hen verderven." En Paulus (1 Tim. 6 ; 9): "Die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in de strik." O vrienden, geld en goed zijn zo zwaar. Menigeen blijft er dood onder.
5. Nogmaals, vrienden, u zegt ook onbekommerd: *Onze Vader, Uw Naam worde geheiligd*, enz. Waarom zegt u niet liever: Mijn Vader? Want u wilt immers niet bidden voor Gods kinderen? Die haat u, en u bidt nooit dat het hun wel mocht gaan. U verblijdt u veeleer in hun ondergang. U weet dit wel, als u het maar weten wilt. En u doet het ook uw arme kinderen maar bidden, zonder hen te onderwijzen. Dus alsof zij daartoe maar gerechtigd zijn. En daar sterkt u ze ook in als ze ouder worden. O, wat handelt u toch wreed met uw zaad. U zult wel anders spreken als het eens aan u zal worden bewaarheid, dat God Zijn Naam aan u zal heiligen, in uw verbreking. Want zo bidt ge uzelf en uw arme kinderendood, en ge weet het niet. En aldus handelt ge ook met de andere formulieren. Of ze op de stand van u of uw kinderen passen of niet, ge gaat evenwel uw gang. En dan wil menigeen dat er geen

woordje wordt overgeslagen van het menselijke formulier, alsof dat de religie uitmaakt. Zij zinken met hun gewaande zorg voor de kerk ten verderve.

Och mens, hoe naar is uw staat; hoe groot is uw gevaar en ongeluk. Zo naar de eeuwigheid, en nog blind en dood in zonden en misdaden. Mocht God uw ogen nog eens openen, en mocht uw werk u eens ontvallen. Mocht u nog ontdekt en een voorwerp voor Christus worden eer u sterft. Bid toch vurig tot de Heere, dat Hij die grote dood haastelijk van u wegneme. Anders zult u zeker een eeuwig naberouw hebben.

B. En vrienden, bij wie de geestelijke nood soms het zwaarste weegt en die daar dan ook het eerst en het meest om roept. Is het waar, dat uw geestelijke nooddrift en gebrek meest dit is: uw blindheid, onvernederdheid, ongevoeligheid, eigengerechtigheid, eigen wijsheid, eigen kracht en ongeloof? En dat u de Fontein Christus niet kunt vinden? En blijft u naar Hem begerig? En bidt u om bewaring, dat u toch daarbuiten niet zoudt mogen rusten?

- (1) O, houdt toch aan. De Heere heeft Zijn eigen tijd om banden los te maken. De Doorbreker zal nog eens voor uw aangezicht heengaan, zodat u met kracht zult doorbreken. O, dat zal zulk een wonder voor u zijn!
- (2) En geeft u ook veel aan de Heere Jezus over, dat Hij u leide en u lere bidden en "Abba Vader" roepen. En dat Hij u toch door en langs Zijn weg terecht brenge. Hebt toch geen harde gedachten van de Heere. Het is immers Zijn werk om u daar te brengen en u te bewaren waar u staat. Wel, zou hij u dan niet verder willen brengen? Zeg dan maar liever met de vrouw van Manóach (Richt. 13:23): "Zo de Heere lust had ons te doden, zo ware Hij ons niet verschenen."
- (3) En vrienden, ontvangt u van binnen iets? Zoals tederheid des harten en liefde tot de goede Heere? En zou het hart wel eens Vader zeggen, wanneer de mond het zou durven uitspreken? Of hebt u sterke begeerten naar vereniging met de Heere Jezus en naar al de zaken, in het volmaakte gebed ingesloten? Zodat het uw lust is om het mede uit te roepen: Onze Vader, Uw Naam, Uw rijk, Uw wil? O, stuit dat dan niet. Laat het liever gaan en volgt het op. Uw zeilen mochten eens wind vatten en u de haven binnenraken. Zo worden dezulken wel eens onder de kinderen gezet. *O vrienden, de Heere zegene u uit Sion!*

C. Maar o kinderen van God, uw nooddrift mocht u maar recht wegen. Het geestelijke mocht mede bij u vooraan staan. Dan zou het er nog niet zo donker uitzien. En wanneer het dan ook maar om tijdelijke nooddrift te doen was. Niet om groot en rijk te worden en om op te leggen voor vele jaren. Hierdoor worden Gods kinderen doorgaans aan hun hart gekrenkt. En dit leert Jezus Zijn volk niet. Integendeel, dit leert de mens zelf. Jezus spreekt met kracht de heidense zorg tegen (Matth. 6), en Hij leert Zijn volk de zaken hunner nooddrift toe te vertrouwen aan hun Vader, Die wel weet wat hun behoefte is.

- Is het waar, dat God u beveelt van Hem allerlei nooddrift te bidden? En dat uw Borg en Middelaar, Gods eigen Zoon, uw Voorbidder voor de troon, de Opsteller is van de woorden, waarmede u uw Vader zult aanspreken? Ja, heeft Hij Zijn Geest voor u verworven om u te leren en u die woorden te doen voortbrengen? O vrienden, vanwaar dan uw machtig ongeloof? Vernedert u toch vanwege uw ongelovig hart. Zie toch de zonde van uw ongeloof en van uw zich onttrekken van de Heere. Wanneer dit recht gezien wordt, zal het de zwaarste zonde zijn.
- En geeft Jezus Zelf u zulk een voorschrift? Beziet dan toch veel dit wonderlijk formulier tot uw sterkte. En leert er toch uit, dat u in uw toenadering in het hart

uws Vaders indringt, en met een tedere kinderlijke gestalte *Vader* zegt. O vrienden, het is een wapen, dat Jezus Zelf u in de hand geeft, om Zijn Vader als het ware te verbinden en te verplichten.

- Leert hier ook uit, dat u in uw bidden altijd gedachtig zult zijn aan uw medechristenen. O, wanneer het hun welgaat, zal het u ook welgaan. Draagt toch elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus. Dit behoort tot de oefening van de gemeenschap der heiligen. Wanneer die band nauw is, dan is een christen op zijn best.
- Leert hier ook uit, dat uw woorden in uw gebed toch weinig zullen zijn. Uw hemelse Vader weet wat u behoeft. En wanneer u het zo van stuk tot stuk in den brede voor God uitbreidt, dan ligt daarin meer ongeloof dan u weet. Want dan lijkt het immers net of de Heere het niet weet. Jezus zegt dat de heidenen dit doen (Matth. 6). Ook zegt Hij (Hoogl. 2:14): "Toon Mij uw gedaante." Hij weet wel wat uw geest bedoelt.
- Leert hier ook uit, dat u in een rechte gesteldheid der ziel zult toegaan. Het eerste en hoogste doel moet toch zijn dat u uw naam, de heerschappij over uzelf, uw eigen zin, wil en genoegen in de schepselen, uw eigen gerechtigheid en kracht uit handen geeft en verliest, en dat God verhoogd en verheven wordt. Zijn roem is toch boven alle lof. O, dan zal het uw lust, zin en wil zijn dat de hemel heerst en die maar verheerlijkt wordt. Dan zingt Lodensteyn (Uitspanningen, 1ste deel, blz. 79):

*Wis, de Hemel is het al
waardig, en wij niet met al.
Mag Die maar in glorie blinken,
Hij doe dan vrij wat Hij doet;
Of wij drijven, of wij zinken,
Wat Hij doet is even goed.*

- En leert dan ook uit dit gebed waaraan u kunt weten dat de Geest van Christus de werkende Oorzaak is van uw bidden. Want waar de Geest het gebed werkt, daar werkt Hij ook de dankzegging. Daar werkt Hij de verheerlijking van God, de lof en het Hallelujah in hart en mond. Want Zijn werk is een volkomen werk. O, de Heere schenke het Amen in ons hart en in onze mond, en Hij doe ons eens Hem volmaakt prijzen en verhogen zonder zonden, op allerlei geestelijke instrumenten op het tegenbeeldige Loofhuttenfeest in de hemel. Daar zal dezelfde taal als in het gebed des Heeren volmaakt worden gesproken. Zie dit in Openbaring 7. Daar vallen de dieren en de ouderlingen op hun aangezichten voor de troon neer en zij aanbidden God, zeggende: "Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onze God in alle eeuwigheid. Amen."

ZONDAG 46 (eerste deel)
(Vraag 120)

**DE VOORREDE OF AANSpraak VAN HET GEBED DES HEEREN
(Onze Vader)**

Vraag 120: *Waarom heeft ons Christus geboden God also aan te spreken: Onze Vader.*
Antwoord: *Opdat Hij van stonde aan in het begin onzes gebeds in ons de kinderlijke vreze en toevorrecht tot God verwekke, welke beide de grond onzes gebeds zijn, namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal datgene, wat wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen.*

In de voorgaande oefeningen maakten wij een begin met de behandeling van het voornaamste stuk der dankbaarheid, namelijk het gebed. Daarin hebben wij de natuur van het gebed in het algemeen verklaard (zondag 45).

Gaan wij er nu met de onderwijzer toe over om het gebed des Heeren in bijzonderheden te verklaren, als het volmaakte patroon en voorschrift (zondag 46 tot en met 52). De onderwijzer doet dit zo, dat hij:

- eerst de voorrede of aanspraak behandelt (zondag 46).
- En dan vervolgens het gebed zelf, uit zes hoofdbeden bestaande (zondag 47 tot en met 52, vraag 127).
- Tenslotte behandelt hij het besluit of slot van het gebed (zondag 52, vragen 128 en 129).

De voorrede of aanspraak van het gebed staat ons nu te behandelen (zondag 46). Doen wij dit aan de hand van twee voornamen hoofddelen:

- I. Hoe Jezus wil dat Zijn volk zichzelf zal aanmerken in hun toenadering tot God. Namelijk als kinderen, die hun Vader aanroepen. Hij leert hun zeggen: *Onze Vader* (vraag 120).
- II. Hoe Jezus wil dat Zijn volk hun Vader zal aanmerken in hun toenadering tot Hem. Namelijk met betamelijke ootmoed en nederigheid, en evenwel in de verheffing of opheffing van het hart naar boven, als zijnde in de hemelen. Hij leert hun zeggen: *Die in de hemelen zijt* (vraag 121).

Bezien wij dan:

- A. hetgeen de Heere Jezus Zijn volk leert zeggen in hun toenadering tot God in het gebed, namelijk: *Onze Vader*; en
- B. de redenen, waarom de Heere dit wil (vraag en antwoord 120).

I. A.

Hier rijst de vraag: Wat geeft het woord *Vader* te kennen, en krachtens wat is God de Vader van een gelovige?

Eerst zullen wij bezien wat het woord *Vader* te kennen geeft. Er zijn verscheiden betrekkingen, waarin het woord *Vader* ten opzichte van de Heere in Gods Woord voorkomt. Want niemand anders dan God is hier de Vader, Wie alleen de aanbidding

toekomst (Matth. 23:9). Dit woord Vader wordt dan gebruikt voor het *Drie-enige Wezen*, vanwege al de zaken, welke aan de drie Goddelijke Personen eigen zijn.

1. Zo wordt Adam de zoon van God genoemd uit kracht van zijn schepping naar Gods beeld (Lukas 3:38). Daarom was de Heere God ook de Vader van alle mensen, uit kracht van de schepping naar dat heilige beeld. Maar de mens dat beeld verloren hebbende, is zo ook uit zijn kinderlijke betrekking uitgevallen. God is dus zijn Vader niet meer. Ik weet dan ook niet dat ergens in Gods Woord het woord Vader voorkomt, alleen uit kracht van schepping, namelijk krachtens het beeld Gods.
 2. Ook uit kracht van *het verbond* wordt God wezenlijk genoemd de Vader van een volk. Dan zegt de Heere (Jer. 31:9): "Want Ik ben Israël tot een Vader, en Efraïm is Mijn eerstgeborene." En Ex. 4:22: "Gij zult Mij ten eerstgeboren zoon zijn." En dit omdat God deze gehele natie op voorbeeldige wijze als een Vader behandelde. En ook omdat alleen onder hen die waren, welke de aanneming tot kinderen deelachtig waren (Rom. 9:4). Hierom moesten zij zich ook als kinderen gedragen. Zo zegt God Jesaja 30 :. 9): "Het zijn leugenachtige kinderen." En in Deut. 32:5: "Het zijn Mijn kinderen niet; de schandvlek is hunner." Ook lezen wij dat geheel Israël zeide Jesaja 54:8 en 63:16): "Gij zijt toch onze Vader." En Mal. 2:10-11: "Hebben wij niet allen één Vader?" In het algemeen wordt dit wel veel teruggebracht tot het werk der schepping en der onderhouding. Maar wanneer men de tekst goed inzielt, dan zal men toch overtuigd worden dat dit voortvloeit uit de verbondsbetrekking. Want wij lezen: "Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen?" Een Vader namelijk, Die Zich also over ons betoond heeft in de uitvoering van Zijn verbondsbeloften. En dan ziet het woord God meer op het werk der schepping. Dit blijkt te meer uit hetgeen op deze woorden volgt: "Waarom handelen wij dan trouwelooslijk de één tegen de ander, ontheiligende het verbond onzer vaderen?" En vervolgens in vers 11: "Juda handelt trouwelooslijk." Dit alles staat hier dus in betrekking tot het verbond aan de Sinaï.
 3. God wordt ook wezenlijk Vader genoemd daarom, dat Hij *de Oorsprong en Fontein is van alles wat er is*, uitgenomen de zonde. Ook van alle heil en weldadigheid. Dan wordt de Heere genoemd (Num. 16:22) "de Vader der geesten van alle vlees", ten bewijze dat de geesten niet worden voortgeteeld, maar onmiddellijk van God voortkomen. De Heere wordt ook genoemd "de Vader van de regen" (Job 38:28). En Jakobus spreekt van "de Vader der lichten, van Wie alle goede gave en alle volmaakte gift afkomen" (Jak. 1:17).
 4. Het woord Vader wordt in Gods Woord, vooral in de geschriften van het Nieuwe Testament, veel en misschien wel altijd gebruikt *voor de eerste Getuige in de hemel*, zoals Deze tevens is
 - A. de hemelse Vader van Christus (Matth. 18:35)
 - B. en van de gelovigen (Matth. 5:48). Doch dit laatste dan met een bijzonder en oneindig onderscheid.
- A.
- De eerste Persoon in het geduchte Wezen is van nature de Vader van de tweede Persoon. Namelijk uit kracht van een Goddelijke, eigenlijke teling, of van een altoosdurende, in het Wezen inblijvende daad van genereren, waardoor de tweede Getuige waarachtig is en genoemd wordt de eigen en eeuwige Zoon van Zijn eigen en eeuwige Vader. Van deze geopenbaarde verborgenheid lezen wij duidelijk in Psalm 2, Spreuken 8:22, 24, 25, 30, vergeleken met Joh. 5:26. Het onbegrijpelijke hoe wordt ons daar duidelijk aangewezen. Daarom is dit ook

een allervoornaamst artikel des geloofs en een fundament van onze gehele religie.

- Maar op een andere wijze is de eerste Persoon Vader der gelovigen en wordt Hij ook zo genoemd. Namelijk alleen uit genade, om redenen welke in het vervolg nog zullen blijken. Jezus schijnt ook op dit grote onderscheid te doelen, wanneer Hij tot Maria niet zegt: Ik vaar op tot onze Vader en tot onze God, maar (Joh. 20:17): "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God." Daarmede willende te kennen geven dat de gronden van het Vaderschap onderscheiden zijn.

Vraag. *Maar in welke zin moet het woord Vader hier in het gebed des Heeren dan worden aangemerkt?*

Eerst nog dit: Gesteld dat het zo zou zijn, dat ergens in de Heilige Schrift God ook maar op de allerflauwste wijze Vader wordt genoemd uit kracht van voortbrenging en van zijn gedurig uitgestrekte hand ten goede, zelfs over de onbekeerde, die Hij in Zijn lankmoedigheid draagt. Evenwel kan dit dan toch niet de bedoeling zijn hier in dit gebed. Wij zullen daar aanstonds de redenen voor aangeven.

Daarom komt het er hier op aan, of wij het woord Vader hier *Wezenlijk* of *Persoonlijk* moeten nemen.

- (1) Het is niet onvoegzaam, dat wij het woord Vader hier *Wezenlijk* opvatten voor de Drie-enige God. Want toch het aanbiddelijke en geduchte Wezen is door ons niet te genaken dan in de Middelaar en door de door Hem verworven Geest. Sommigen hebben hier wezenlijke redenen voor genoemd. Want het woord Vader komt dikwijls inde Heilige Schrift in die zin voor. Wanneer de Joden in hun gebeden tot God naderden, hebben zij God doorgaans als Vader wezenlijk aangemerkt, meestal zeggende: *Onze Vader, Die in de hemelen is*. Dan heeft het ook de volste zin. Want de Vaderlijke gedraging Gods in de werken naar buiten behoort aan de drie Personen eigen. En buiten andere noodzaak moet dit dus ook zo gehouden worden. Daarmede kan men ook de socinianen beter weerleggen, die de Godheid van de Zoon loochenen.
- (2) Toch is het ook niet onvoegzaam wanneer men het woord Vader hier *Personeel* neemt voor de eerste Persoon inde aanbiddelijke Drie-eenheid. Dus de Vader van de Heere Jezus Christus, Die tevens de Vader der gelovigen is. Want Deze kan toch niet aanbeden worden met uitsluiting van de Zoon en van de Heilige Geest. Want de Zoon is in de Vader, en de Vader is in Hem (Joh. 14:1 1). Daarom (Joh. 5:23): "Wie de Zoon niet eert, die eert ook de Vader niet." En Paulus zegt van Christus (Ef. 2:18): "Want door Hem hebben wij beiden de toegang door één Geest tot de Vader."

De meest voorname uitleggers hebben hiervoor de volgende redenen.

- a. Omdat God Zichzelf zo ontdekt in *de huishouding der genade*. De eerste Persoon komt daarin voor als handhavende de opperhoogheid en heerlijkheid van de Godheid, en tevens als de Fontein van alle zaligmakende heil en weldaden. De tweede Persoon is daarin als de Wegen de Deur om toegang te geven tot de Vader, gegrond in Zijn borgtochtelijke gehoorzaamheid en voorbidding. En de derde Persoon komt daarin voor als de Bewerker van de harten, om de ziel tot Christus, en in Hem tot de Vader te brengen. Om in hun hart de zuchtingen te leggen en als het ware voor te zeggen, en hun te leren deze door Zijn hulp naar bovenop te zenden. Hierdoor komt het, dat wij in de Heilige Schrift lezen dat de eerste Persoon het meeste wordt genoemd in de

gebeden der heiligen. De tweede Persoon wordt minder genoemd, en de derde Persoon wel het minst. En wel omdat de ene Persoon niet kan worden aanbeden zonder de Anderen.

- b. Door de Vader te noemen *wordt Christus duidelijk van de Vader onderscheiden*, en onderscheidt Hij ook Zichzelf. Wij zien dit met nadruk in Matth. 23:8-, 9, 1 Kor. 8:6 en Ef. 4:5, 6. Hiervan worden wij ook overreed wanneer wij de gebeden van de apostelen nagaan. Bijvoorbeeld Romeinen 8:14-15, waar de Heilige Geest "Abba, Vader" doet roepen tot de eerste Getuige. En 1 Kor. 1:3: "Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en de Heere Jezus Christus." Ook Ef. 3:14: "Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot de God en Vader van onze Heere Jezus Christus." Ja, Jezus zegt Zelf tot Zijn discipelen (Matth. 6:7): "Gij dan, bidt aldus: Onze Vader", enz.
- c. Ook omdat de Heere Jezus Zelf uitdrukkelijk beveelt Zijn Vader als de eerste Getuige in Zijn Naam aan te bidden (Joh. 15:18 en 16:23): "Al wat gij de Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven." Dan zijn er ook menigerlei raadgevingen, welke de Heere Jezus aan Zijn volk geeft, waarin Hij hen naar Zijn Vader wijst. Bijvoorbeeld Matth. 6:6 en 8: 14, 15.

In deze gedachte worden wij nog gesterkt omdat de Heidelbergse Godgeleerden het ook aldus verstaan. Want in de tweede bede zeggen zij: *Vader, regeer ons alzo door Uw Woord en Geest*. En in de zesde bede: *Vader, wil ons toch behoeden en sterken door de kracht van Uw Heilige Geest*.

Ten besluite van dit alles zeggen wij dan, dat hoe men het woord Vader hier ook neemt, hetzij *Persoonlijk* of als *het Wezen Gods*, het is onder de rechtzinnigen hetzelfde en het komt op één uit. Want elke toenaderende ziel moet in de Zoon gevonden worden en bidden door de Geest.

Alleen zouden wij in algemene zin nog kunnen opmerken, dat het in den gebede naderen tot *het Drie-enige Wezen* als tot een Vader het werk is van meer geoefende en bevestigde christenen, welke vast staan in Christus. Zij naderen, als een recht op Christus hebbende, op nederige wijze en met meer vrijmoedigheid des geloofs tot dat zalige Wezen.

B. Maar zien wij dan nu uit kracht waarvan God de Vader van een gelovige is.

Eerst de gronden voor het geestelijk kinschap der gelovigen.

1. Zij zijn kind uit kracht van geboorte uit God, anders genoemd: *de wedergeboorte* (Joh. 3:3). Oudtijds werd het ook genoemd *de besnijdenis des harten* (Deut. 10:13); of *de herschepping naar Gods beeld*. Het is het hartveranderend genadewerk van de Heilige Geest, door middel van het zaad van Gods Woord, waardoor zulk een ziel levend wordt gemaakt en een nieuw schepsel wordt, "geschapen in Christus Jezus tot goede werken" (Ef. 2:10). Hiervan lezen wij in Joh. 1:13 en Jak. 1:18: "Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen Zijner schepselen", uit God geboren.

- In dit opzicht hebben de gelovigen een soort van gelijkheid met de geboorte van de Zoon. Want zij zijn (2 Petrus 1:3) mede uit God geboren en de Goddelijke natuur mede deelachtig geworden. Maar zoals reeds gezegd, er is nochtans een oneindig verschil. Want de eeuwige generatie van de Zoon is een mededeling van hetzelfde Goddelijke Wezen, en daarin heeft de Zoon van God geen medegenoten (Psalm 45:8).
- Ja, hierdoor zijn de gelovigen allen van de hemelse adel en van het allerdoorluchtigst geslacht. Zij mogen Vader zeggen tegen de hoogste Majesteit,

tegen de grote God. O, laat hier eens iemand Vader zeggen tegen een groot heer of een- voornaam persoon, hoe kwalijk zou hem dat genomen worden. Wat zou die mens daardoor de toorn van zulk een heer opwekken en zich op de hals halen!

- Hierdoor is ook de kerk hun moeder. Want daarin worden zij voortgebracht. O vrienden, zij erkennen de onbekeerden niet voor broeders en zusters, al roepen zij ook duizendmaal mede: *Vader!* Zij houden hen voor vijanden en verraders van deze hemelse benedenstad. En daarom houden de onbekeerden het ook niet met hen, en dat is hun van binnen wel bekend.
- Door deze geboorte uit God is de hemel hun Vaderland. Daar hebben zij eerst recht hun burgerschap (Filipp. 3:21). O, daar heeft een onbekeerd mens geen voetstap eigendom, en wat helpt dan al zijn *Vader* roepen?

2. Vervolgens noemen wij als grond voor het geestelijk kindschap van de gelovigen *de soevereine en vrije genadige aanneming tot kinderen*. En dit naar het vrijmachtig voornemen Gods, de eeuwige voorverordining ten leven (Ef. 1:5). O, zulk een ziel is van eeuwigheid bij God bekend. Het is als het ware, dat de Heere Zelf wacht op dat ogenblik in Zijn raad, dat Hij die ziel, zo vuil en zo walgelijk als ze daar lag op het veld (Ezech. 16:5), opneemt en aanneemt tot Zijn kind. Ja, het is een onbegrijpelijke handeling Gods, waardoor Hij uitverkoren vijanden van Hem als uit de drek en uit hun bloed van de straat opneemt. En waardoor Hij hen zet onder de kinderen, onder de prinsen Zijns volks, ja waardoor Hij hen tot Zijn erfgenamen maakt (Rom. 8:23 en Gal. 4:5, 7). Zulken nu krijgen het recht of de macht tot dit zalige kindschap alleen in de aanneming van Christus, in en door Hem (Joh. 1:12): "Zo velen Hem aangenomen hebben, die heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk, die in Zijn Naam geloven."

- Uit kracht van deze aanneming worden zij genoemd (Hos. 1:10): Ammi, Ruchama, Mijn volk, Mijn ontfermde, ja kinderen des levenden Gods. En dus verkrijgen zij een nieuwe naam, welke, de mond des Heeren uitdrukkelijk noemt Jesaja 62:2 en Openb. 2:17). Zij krijgen een witte keursteen, en op die keursteen een nieuwe naam geschreven, welke niemand kent dan die hem ontvangt, enz.
- Ja, hierdoor worden zij erfgenamen Gods. Alleen een kind moet en kan erven. Niemand kan een erfgenaam van God zijn, of hij moet in de Goddelijke familie zijn op- en aangenomen. O, een Drie-enig God is hun erfdeel (Psalm 73:26, Klaagl. 3:24). Zij zullen een geestelijk en eeuwig Koninkrijk erven. Jezus zegt (Lukas 22:29): "Ik verordineer U het Koninkrijk."
- Ja, zij erven onnoemelijke schatten, welke Jezus gewonnen heeft. Dus zijn zij ook erfgenamen van Christus (Rom. 8:17). Zij erven ook de tijdelijke goederen. Zij krijgen namelijk het verloren recht tot alles hier reeds terug. Paulus zegt (1 Kor. 3:21-23): "Alles is uwe, omdat gij van Christus zijt." En hierna zullen zij de bezitters zijn van het ganse aardrijk (Matth. 5:5), wanneer het hun geen kwaad meer zal kunnen doen.

3. Ook noemen wij als grond voor het geestelijk kindschap van de gelovigen het geestelijke huwelijk met de natuurlijke Zoon van de hemel, gesloten door de Geest. Dat is dat waarachtig *ja en amen* zeggen op de aanbieding van Christus om een allereendigste, allervuilste, allerarmste, allerzwartste, ja de allerlelijkste in te laten in Zijn innigste gemeenschap. Om zulk één te maken tot een liefelijke, schone en rijke bruid, ja tot de lust Zijner ogen, tot een Hefsisbah, "*Mijn lust is aan haar*", Jesaja 62. Hiervan leest men het ganse Hooglied door. Zie ook Ezech. 16:8, Hos. 2:18, 19 enz. Als Laban aan Rebekka vraagt of zij met Abrahams knecht zal meegaan naar Izak, zegt zij (Gen.

24:58): "Ik zal trekken." O, zo vastbesloten zegt zulk een ziel ook: *Ik zal met Jezus trekken! Ik wil met Hem zuur en zoet uitstaan.* Moet zij, ook (Psalm 45:11) haar volk en haars vaders huis verlaten, het is voor haar geen zwaar werk. De Koning heeft lust aan haar schoonheid. Hij leidt haar uit haar volk en haars vaders huis, en Hij brengt haar binnen in het huis van Zijn Vader. O vrienden, hierdoor is deze wederzijdse band zeer nauw (Hoogl. 2:16): "Mijn Liefste is de mijne, en Ik ben de Zijne." Ja zó nauw, dat zij eensgeestes met Hem worden (1 Kor. 6:17). Dit moet toch alle monden stoppen vanwege het hoge en onbegrijpelijke hiervan. De Heere Jezus *vergelijkt* dit bij het één zijn van Hem met Zijn Vader (Joh. 17:21): "Opdat zij allen één zijn, gelijkewijs Gij, Vader, in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons één zijn."

- Hierdoor worden zij ook verzwaagd met de hemel. O, door dit huwelijk met de Zoon van God worden zij dochters des hemels, (Psalm 45:11). Tevoren, toen zij iets van hun ellende en ongeluk zagen, hebben zij geen Vader durven zeggen. Maar na het trouwen, dan komt het er uit (Rom. 8:15): "Abba, Vader."
- Hierdoor raken zij ook geheel uit hun schulden. Die neemt Jezus geheel over, en al Zijn verworven en gewonnen goederen en schatten zonder tal worden de hunne. Zo zal de ziel mede als de koningin op de troon zitten. Zie vrienden, dit behoort tot de hoge hemelse huwelijksvoorwaarden.
- Ja, hierdoor worden zij vruchtbaar gemaakt en nuttig tot uitbreiding van deze Goddelijke familie. Zij worden vervuld met vruchten der gerechtigheid (Filipp. 1:2). O, zij dragen anderen op hun hart voor God en zij zijn werkzaam voor de troon met hun nabestaanden of anderen, die menigmaal in het geheel geen werk met zichzelf hebben. Daar zijn zij als zwanger en in arbeid om dezen voort te brengen. Gelijk ook Paulus zegt (Gal. 4:19), om ze te baren, "opdat Christus een gestalte in hen krijgje." Zij zoeken hen door het Evangelie te telen (1 Kor. 4:15). O, dit ligt in het hart van elke christen. Het is ook de belofte (Hoogl. 4:2 en 6:6), dat *geen van de schapen, die uit de wasstede opkomen, jongeloos zal verschijnen.* Zij zullen alle tweelingen voortbrengen. En dus komt er ook menigeen tot aan de geboorte, maar Jesaja 37:3) dan komt er geen kracht van boven om te baren. Wij lezen (Hoogl. 1:16) dat hunlieder bedstede groent. Vrienden, hoe kan iemand nu toch *Vader* zeggen, die buiten dit alles staat?

4. Als laatste bewijs voor dit geestelijk kinschap noemen wij nog *het Vaderlijk hart*, dat de Heere ten aanzien van zulk een ziel vertoont. En ook de onderlinge tedere liefde, welke er komt tussen God en deze ziel, en waaruit alle tedere gehoorzaamheid en algehele overgave van zichzelf voortvloeit. Wij lezen met nadruk (Psalm 103:13): "Gelijk Zich een vader ontfermt over de kinderen, ontfermt Zich de Heere over degenen, die Hem vrezen." En Jes. 49:15-16: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik toch u niet vergeten. Zie, Ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd; uw muren zijn steeds voor Mij."

- Hierdoor is het dat de Heere hen zo dierbaar schat, ja als Zijn oogappel. God zegt Jesaja 43 :4): "Van toen af, dat gij kostelijk zijt geweest in Mijn ogen, zijt gij verheerlijkt geweest, en Ik heb u liefgehad." En Jer. 31:20: "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon, is hij Mij niet een troetelkind? Mijn ingewand rommelt over hem. Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen."
- Hierdoor is het ook dat de Heere hun zonden vergeeft. O, dan merkt Hij geen zonden aan in Jakob, en geen overtreding in Israël (Num. 23:21). Hij zwijgt in Zijn liefde en verschoont hen als een Vader. En daarbij zijn Zijn kastijdingen zo Vader-

lijk. Onder de roede door zegt Hij wel eens tot de ziel: *Ik ben uw Vader* (Hebr. 12:6).

- Ja, hierdoor verhoort de Heere ook steeds hun roepen. Hij geeft hun al het nodige in het tijdelijke en in het geestelijke (Lukas 11:13). O, Hij zorgt voor hen, en Zijn oog is zowel over hun lichamelijke als over hun geestelijke stand geopend (Matth. 6:32 en Psalm 111:5). Al wat hun bejegt, doet Hij hun ten goede medewerken (Rom. 8:28).
- Hierdoor is het ook dat zij de Heere als hun Vader ook weer hartelijk liefhebben. O, uit die liefde gevoelen zij een volle lust om Hem gehoorzaam en in alles welbehaaglijk te zijn. Het smart hen zo, dat zij God niet meer liefhebben en dat zij tegen Hem misdoen. Dan is het met David (Psalm 18:2): "Ik zal U hartelijk liefhebben, o Heere, mijn Sterkte." Zoals hij ook in Psalm 116:1 zegt: "Ik heb de Heere lief."

Zie eens, vrienden, welk een gronden er moeten zijn om Vader te zeggen. En ook welke bewijzen dit nalaat.

Maar wat volgt er nu wezenlijk uit de hier gelegde gronden?

1. Dit, dat Vader de, meest gepaste Naam is, welke Jezus hier in de mond van Zijn kinderen legt. Want hierdoor gedenken zij aan het Vaderlijk hart, en vooral aan hetgeen God aan hen in het eerst gedaan heeft, toen Hij hen tot Zijn kinderen maakte. Gelijk toch iemand, die een groot voordeel ontvangen heeft, dat nooit zal vergeten. Wanneer de Heere de woorden *Rechter* of *Heere der heerlijkheid* in hun mond had gelegd, dan zou hen dat toch menigmaal moeten doen schrikken, zoals een misdadiger schrikt wanneer hij voor zijn rechter komt. Of ook zou de heiligheid en de heerlijkheid van God als de Heere der heirscharen zulk een indruk op hen maken, dat zij niet alleen hun strafwaardigheid zouden zien, maar ook zouden vrezen dat de grimmigheid van God zou worden opgewekt om hen door allerlei wegen en middelen te straffen. Wanneer Jesaja iets ziet van de heiligheid Gods, roept hij uit Jesaja 6:5): "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben", enz.
2. Uit de hier gelegde gronden voor het geestelijk kindschap volgt ook dat de gelovigen van alle tijden, zowel onder het Oude als onder het Nieuwe Testament, het recht hadden om in het gebed God als *hun* Vader aan te spreken. Een enkel woord hiervan.
 - Wel, waarom de gelovigen van de oude dag minder dan de gelovigen van het Nieuwe Testament? Zij hadden toch dezelfde gronden? De Heere had hun hart besneden, en dus waren zij wedergeboren en herschapen naar Gods beeld. Zij waren de aanneming tot kinderen deelachtig (Jer. 3:19). Zij waren ondertrouwd met de Zoon van God, de Messias (Ezech. 16:8 en Hos. 2:19). Ja, de Heere noemt hen daar *Ammi* en *Ruchama*, in plaats van Lo-Ammi [niet bemind] en Lo-Ruchama [niet ontfermd]. Zij hadden dus de bewijzen van dit kindschap, van het Vaderlijk hart en de vergeving der zonden, om de Zoon, Die de Vader Zich gesterkt had. Zo bad David in Psalm 80:16, en zo lezen wij in Hoséa 1.
 - Wij lezen ook nadrukkelijk dat zij Vader gezegd hebben Jesaja 63:16 en 64:8): "Zie van de hemel af, Gij zijt toch onze Vader." Dit hebben de oprechten in waarheid en oprecht gezegd. Hoewel buiten de gemeenschap met Israël staande, bad Elihu (Job 34:36): "Mijn Vader, laat Job beproefd worden." Deze oude vadersen, deze oude, oprechte gelovigen hadden dus hetzelfde recht om God als een Vader aan te roepen.

- Het verschil was alleen daarin, dat de bedeling des Geestes in onze dagen over het algemeen rijker en uitgebreider is. De erfgenaam was toen een kind, en Paulus zegt dat die niet veel verschilt van een dienstknecht (Gal. 4:1). Maar vrienden, wat hindert dit? Mag een onmondig kind geen *vader* zeggen? Daarom houden wij dit geheel naar de Bijbel staande.
3. Maar uit de hier gelegde gronden van het geestelijke kindschap volgt ook, dat een afkerig, onbekeerd mens geen recht heeft om in het gebed God aan te spreken als *Vader in Christus*. Die geen zucht en geen hart heeft om door God vernieuwd en tot Zijn gemeenschap gebracht te worden.
- Wij zullen de reden hiervan nu maar kort aanwijzen, dewijl wij dit reeds breder behandeld hebben in de verklaring van de vorige zondagsafdeling (vraag 118).
- De reden hiervan is dan deze:
- Het is niet waar.* Paulus zegt (Gal. 4:6): "Overmits gij kinderen zijt, zo heeft God de Geest Zijns Zoons uitgezonden in uw harten, Die roept: Abba, Vader." En nu mag men net zo min, ja nog veel minder tegen God en de waarheid liegen, als tegen de naaste.
- Hier zou men kunnen vragen: *Wanneer het dan zo is, dat een vijandig, onbekeerd mens geen Vader in Christus tot God mag zeggen, mag hij dan in het geheel niet bidden?*
- Wij antwoorden hierop:
- dat het zijn plicht is en blijft. God eist het van hem en beveelt hem in Christus te geloven, en dus met Christus in de armen in waarheid tot God als Vader te naderen. En dus ook alles, op grond van de volmaakte gehoorzaamheid van Jezus, van God als Vader gelovig te begeren. Hier uit volgt dat hij niet kan. Hij mag niet liegen, en evenwel moet hij bidden. Deze engte moest werkzaamheden in zijn ziel veroorzaken.
 - Daarom mogen wij dit gebedsformulier niet veranderen. Ook niet het woord *Vader* hier alleen maar zien als aanwijzende de Oorsprong van alles. Dat mogen wij niet doen. Want dan is het geen bidden. Het is altijd vruchteloos en tevergeefs. God kan toch uit kracht daarvan, dat Hij een vertoornde Oorsprong is, aan de ziel niets geven. Want het gebed, zal het Gode behagen, zal gelovig moeten geschieden. Wanneer nu God niet in Christus de Vader van zulk één is geworden, kan hij geen geloof op God oefenen als de Oorsprong der schepping.
 - Daar komt nog bij dat een onbekeerd mens dit gebed voor ogen heeft te houden en te lezen, om te zien wat hij wel mist. Om te zien hoe ver hij er van verwijderd is dat God Zijn Vader in Christus zou zijn, en hoe diep de afgrond is van zijn ellende en zijn vervreemding van God in Christus. Want vrienden, vroeg of laat, althans vóór zijn dood, zal ieder mens. dit gebed in waarheid moeten kunnen bidden, of hij gaat ten verderve. Zie nu eens welke vrucht hij van al dat gewaande bidden heeft. Maar ook welk een vrucht hij hiervan zou kunnen hebben wanneer het de Heere zou believen mee te werken tot zijn levendmaking.

Maar dan zeg ik met betrekking tot dit bidden ook nog: *Moet die mens dan evenwel niet op zijn manier bidden?*

Antwoord. Wij houden naar de Heilige Schrift staande, dat het een eeuwige waarheid is dat een onbekeerd mens niet recht kan bidden. Dit zij dan zo, en daarvan is hij zelf de oorzaak. Niet alleen uit kracht daarvan, dat hij gevallen ligt, maar vooral daardoor, dat hij in vijandschap gevallen is. Daaruit volgt nu dat hij niet wil doen wat hij zou kunnen.

- Vrienden, kan een onbekeerd mens niet dagelijks in zijn eenzaamheid op zijn knieën voor zijn Rechter neervallen, al zou hij niet kunnen spreken? Zou hij het op zijn knieën niet uit kunnen roepen: *O, mijn Maker en de Weldoener van mij en mijn huis en geslacht?*
 - Kan hij het niet zeggen: *Ik hoor van anderen, dat ik blind ben; vervreemd van God en Christus, ja dood. O, dat het U beliefd mij dat eens recht te doen zien en gevoelen.*
 - Ja, kunnen meerderen niet zeggen: *Gij zijt de God van mijn vaderen. Ik ben in de Doop aan U opgedragen, en ik heb nog mijn oude natuur. Wil mij toch eens des ontfermens gedenken.*
 - Zou hij niet kunnen zeggen: Ik hoor, dat Gij een Zoon hebt, en dat Gij Die wel eens aan de meest goddeloze schenkt. Ook, dat ik Die hebben moet, en daarvan heb ik geen indruk.
 - Kan zulk één niet op zijn knieën uitroepen: *Heere, ik kan niet bidden; ik ken mijn nood, ellende, onmacht en vijandig hart niet. Och, wil dat maar aan mij doen, wat gij aan al uw volk doet wanneer Gij hen bekeert. Dit hoor ik toch van Uw volk.*
 - Ja, is de zaak het dan niet dubbel waard, dat hij zo tweemaal per dag voor die God op de knieën komt, Die de zaak in handen heeft?
- Vrienden, in die weg zoudt ge met uzelf kunnen werkzaam worden. Christus zou u dierbaar en God *uw Vader* kunnen worden. Dan zou u door de Geest recht kunnen leren bidden: *Onze Vader.*

Hier zou zich nog een vraag kunnen voordoen. Gesteld dat er iemand is, die hartelijk voor God werkzaam is en bewustheid heeft van die zaken, welke er omgaan tussen God en de ziel van Gods kind. Wie het om de Heere te doen is, zodat niets hem meer dierbaar is dan dat de band van vereniging met Christus mocht worden aangehaald en hij God als een Vader mag aanroepen. Maar zulk één leeft in veel vrees of zijn werk wel waarheid en uit God is. Ja, die om verschillende redenen zeer bevreesd is dat hij geen kind van God is. *Hoe kan zulk één nu Vader zeggen?*

Antwoord.

1. Er kan een duisterheid zijn in deze stand. Of deze nu veroorzaakt wordt door eigen innerlijke ongestalte, dan wel door de verzoeken der wereld of de kwellingen van de boze. Maar dat mag geen reden zijn waarom men God *zijn Vader* niet zou mogen noemen. Want het Vaderschap in het hart van God zal hem uit deze donkerheid moeten uithelpen. En dan geldt hier ook wat wij zo juist reeds zeiden tot de onbekeerden. Het is de plicht van zulk een, en hij moet. Maar ten aanzien van de hier genoemde komt daar nog bij dat hij ook mag, al kan hij dan niet. Daarin is zulk één dan onderscheiden van een onbekeerd mens.
2. Hier wil ik eens vragen: Gebeurt het niet dat u van binnen enige tederheid en een kinderlijke betrekking tot de Heere gevoelt? Ja, dat u zulk een stille trek hebt naar de ontfermende Vaderlijke ingewanden, om u daarvoor open te leggen? Zou uw hart dan wel *Vader* willen roepen? En houden dan de donkerheid en het bezet zijn met honderden gedachten en allerlei vrees u tegen, dat u dit *Vader* zeggen daarom nalaat? Dit is verschrikkelijk verkeerd. Waarom toch zo geredeneerd? Waar al die andere stemmen van binnen gehoor gegeven? Waarom niet liever het door de Geest eerst gewerkte zonder meer opgevolgd en al het andere tegengestaan? Weet u wel, dat dit behoort tot het bedroeven van de Heilige Geest? O, u zou de Geest als het ware in de hand werken wanneer u met een zucht alles los liet en *Vader* riep. Want vrienden, dit is dé weg om onder de kinderen te worden gezet (Jer. 3:19). Dan zou het licht u verder kunnen opgaan.

3. Ik zeg daarom nog dat het volgende de grond voor u moet zijn om *Vader* te zeggen.
 - Op de grond van uw hart ligt er toch iets van eerbied, hoogachting en tederheid, hetwelk zich op sommige tijden ook openbaart.
 - U hebt zo veel bevindingen van het Vaderlijke hart over u. Waar komt het toch anders vandaan dat dit vonkje tot nu toe in uw hart is bewaard?
 - Ook hebt u er soms een bijzondere betrekking op om God als een Vader aan te roepen. U kent dan geen heerlijker zaak. En het zou u immers niet tot nadeel zijn. Integendeel, uw hart zou daar breken en ongedeeld worden, ja het zou in liefde wegsmelten. Het zou u bedachtzaam maken en u in het zondigen tot schaamte veroorzaken. Het zou meer ernst in u verwekken en hoop op God en op de verzoening door Christus. Ja, het zou u ook ingekeerd doen wandelen en een innerlijke tederheid bij u veroorzaken.

Ten tweede staan wij er hier vervolgens nog bij stil wat de Heere Jezus hier door het woord "**Onze**" te kennen geeft. Wanneer Hij niet "*Mijn Vader*" leert bidden, maar "*Onze Vader*."

1. Hiermede leert de Heere Jezus Zijn volk meergeloof te oefenen, opdat zij meer bewustheid van hun geestelijk kindschap verkrijgen. Want in die weg wordt de verzekering verkregen (Jer. 3:19). Dan steekt een gelovige het hoofd wel eens op uit de strijd door te zeggen: *Mijn*, of *Onze Vader*, Jesaja 36:16): "Gij zijt toch onze Vader."
2. Hiermede leert Jezus Zijn volk ook hun betrekking op Christus in het toenaderen tot God te betuigen en uit te drukken. Het is of zij dan al naderende zeggen: *o mijn Vader en Jezus' Vader, onze beider Vader*. En dat uit kracht van de vereniging met Christus tot onzer beider Vader. Juist zoals Jezus tot Maria zeide (Joh. 20:17): "*Mijn Vader en úw Vader*", en dus *Onze Vader*, tot Hem vaar Ik op.
3. Hier leert Jezus Zijn volk liefde te oefenen ten aanzien van hun medegelovigen. Dus de oefening van de gemeenschap der heiligen, door elkanders lasten en dus enerlei last te dragen en zo de wet van Christus te vervullen. Johannes zegt (1 Joh. 1:3): "Opdat ook gij gemeenschap met ons zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus."
4. Ja, dat er zal zijn een rechte gesteldheid des harten ten aanzien van alle vromen. O, men moet voor hen kunnen bidden. Men moet hier eerst alles uit het hart weg doen wat men tegen zijn medebroeder zou hebben, en dan in de geest met hen tot de Heere naderen. Anders deugt het niet en ontbreekt de rechte gestalte. O vrienden, Jezus wil hier zeggen: Wanneer u recht zult bidden, dan moet u eerst "*Onze Vader*" kunnen zeggen. Men kan het zo spoedig gewaar worden of men alleen maar op het zijne ziet, of dat men ook ziet op hetgeen des anderen is (Filipp. 2:4). Jezus zegt (Matth. 5:23-24): "Laat daar uw gave, en word eerst verzoend met uw broeder." En dat wil ook zeggen: innerlijk.
5. Wanneer Jezus leert bidden "*Onze Vader*", en niet "*Mijn Vader*", dan leert Hij daarmede ook dat de meeste kracht en de vaste grond van hoop op verhoring ligt in het *algemeen gebed* van de ganse christenheid. Dus wanneer de Heilige Geest de harten der gelovigen algemeen bewerkt, dat zij geleid worden om enerlei zaken te begeren. Wanneer zelfs zij, die elkander nooit tevoren hebben gekend of gezien, in het gebed enerlei belangen bij God voorbrengen. Dat zij dus allen in het bidden door de Geest naar de eeuwige wil worden bestuurd. O, hier ligt een uitnemende grond van hoop, dat hierop verhoring is te verwachten. De algemene kerk, in het gebed tot hun aller Vader biddende, heeft de verhoring van al de nog volgende beden te verwachten. Hierin ligt ook grote kracht voor een tedere en zwakgelovige,

die menigmaal voor zichzelf niet durft zeggen: *Mijn Vader*. Het schijnt hem wat al te intiem, en daarom vreest hij. Maar als die mens in vereniging met andere gelovigen samenkomt voor hun Vader, en zij over een zaak op aarde samenstemmen (Matth. 18:19), dan kan hij dikwijls met dit algemene gebed zo meegaan en zoiets krijgen waar hij voor die tijd zijn voet op vast zet. Ja, wanneer hij er dan als het ware niet om denkt het ongeloof voedsel te geven, kan hij dikwijls alles loslaten en roept mede uit: "Onze Vader." Zie eens welk een gronden van kracht en troost er voor een duistere en bestreden ziel liggen in de woorden van Jezus: *Onze Vader*.

Toepassing

Ziedaar vrienden, een gedeelte van de aanspraak van het gebed des Heeren enigermate geopend.

Het is zulk een heerlijke stof, en de tijd is kort. Daarom zullen wij de uitbreiding van de onderwijzer, waarom de Heere Jezus bevolen heeft God alsoo aan te spreken, alsook waarom Hij aan deze aanspraak heeft toegevoegd: "Die in de hemelen zijt"; voor een volgende oefening bewaren.

A. Nu willen wij liever nog enige zaken noemen ter nadere ontdekking, besturing en opwekking.

1. Mensen in uw natuurstaat, hebt ge nu zulke lage gedachten van de grote God, dat Deze als het ware met louter woorden, met het zeggen van "Onze Vader", tevreden is? En is dat zeggen bij u dan de zaak zelf? Kunt u uit hetgeen wij naar de Schrift gezegd hebben niet zien dat er veel meer toe behoort om God in waarheid onze Vader te noemen? O vrienden, zoveel kracht als er ligt in die woorden voor een ieder, die er recht toe heeft, zoveel nadeel ligt er in voor degene, die er geen recht toe heeft. Die hier dus liegt en roemt tegen de waarheid. Och mens, weet u niet dat u het hier met de papisten en de Joden eens zijt? U hebt dezelfde natuurgrond. Papisten rusten ook in het uitwendige stoffelijke werk en in zulke woorden. En de Joden (Joh. 8) roemden ook dat God hun Vader zou zijn en zij Abrahams zaad. Maar de Heere Jezus zei *dat zij uit de vader de duivel waren, en kinderen van Hem, ja der hel*. Wel mens, wat hebt u er toch aan om, zo gesteld zijnde, "Onze Vader" te roepen? O, u maakt er uw natuurstaat vaster mede. U maakt uzelf zonder grond hoe langer hoe geruster op uw valse inbeelding. Ja, u maakt er uzelf bitterder mee tegen Gods ware kinderen. u zult hen hoe langer hoe minder, kunnen dulden. U wordt het zelf wel gewaar, dat ge door al dat "onze Vader" bidden met uw hart niet dichter bij hen komt. Vooral als u het weet dat zij u niet voor Gods kinderen houden. Dat is waar, vrienden, zij erkennen u daar niet voor. Zij hebben medelijden met uw geestelijke blindheid en dood, en uit liefde voor uw ziel vrezen zij dat ge u aan dat "Onze Vader" nog dood zult bidden.
2. En door al dat bidden en die verbeelding hebt u hier ook een zeer ellendig leven. Vooral zulken, die de haat tegen Gods volk van binnen zo sterk voeden. Het is hier voor u immers menigmaal als een hel in uw binnenste, wanneer u aan dat arme en verachte volk op aarde denkt, welke de Heere uit de drek heeft verhoogd en onder de kinderen gezet. Wel mens, zo vol met vooroordelen tegen dat volk bezet te zijn, ja geheel met vijandschap tegen hen te zijn vervuld, en dan toch tegen God "Onze Vader" te zeggen, hoe kan dat toch samengaan en overeenstemmen? Waar zal het met dat liegen aanlanden? u kwelt uw ziel over dat volk, met haat vervuld zijnde,

en voor God houdt ge u alsof ge er mede zoudt verenigd zijn en zegt: "Onze Vager." O, mocht de Heere u dit eens doen zien, want uw tijd gaat snel voorbij.

3. Mensen, weet ook tot uw ontdekking en besturing dat u geen "Onze Vader" moogt zeggen. Zo oordeelt ook de onderwijzer naar Gods Woord. Hij zegt: *Wanneer God uw Vader is, dan moet Hij het door Christus geworden zijn.* Vrienden, wat heeft Christus dan aan uw zielgedaan? Heeft Hij u van een vijand van God, van een kind der hel en des duivels, tot een kind van God gemaakt? Wat ging er toen in uw ziel om, toen een vertoornd God en Rechter, Die voor u een verterend Vuur is, uw Vader werd? Ja, nogmaals, wat deed de Heilige Geest aan u, toen u van een hater van Gods volk een broeder of zuster werd, en dus nauw in Christus met hen werd verenigd? Zodat u nu geen heerlijker zaak of heerlijker band kent dan de zalige oefening van de gemeenschap der heiligen? O mens, dit zijn geen praatjes, niet maar woorden of fraaiigheden. Het zijn eeuwige waarheden, waarvan een ieder de waarheid der zaken eens zal geloven, hetzij nog op tijd, ofwel te laat. Ja, het zijn geen zaken, waarvan een mens zich onbewust blijft wanneer ze aan hem geschieden. Wanneer hij van een gekluisterde slaaf van de duivel een kind van de grote God wordt.
4. Weet ook dat u in waarheid "Onze Vader" zult moeten bidden, of anders eeuwig zult moeten omkomen. Ja vrienden, God moet hier uw Vader worden, en Zijn volk uw volk. Zo zal het moeten zijn, al staat uw natuur daar nog zo afwijzend tegenover. Deze zal moeten buigen en onder de hemel moeten vallen, of u zult voor eeuwig vallen en wegzinken. En weet dan ook dat dit buiten uw bereik is. U bent in Adam dood en in onmacht gevallen. U kunt uzelf daartoe niet meer veranderen. Al wat in u is, is louter vijandschap en als vuur en vlam er tegen gekant. Het wil en kan zich hier niet onderwerpen. Kan ook een moorman zijn huid veranderen? Nee toch! U kunt het niet, en dit is een zwaar gedeelte van uw ellende en het verzwaart uw oordeel. Ja, dit niet kunnen maakt u des te verdoemelijker.
5. Maar weet ook dat u evenwel niet verloren behoeft te gaan wanneer u niet wilt en de dood niet liefhebt. O, hier sterft niemand, die niet sterven wil. Indien er geen Jezus was, indien er geen Held was, bij Wie hulp is besteld en Wiens werk het is om vijanden van God en kinderen des duivels en der hel tot kinderen van God en tot hemelingen te maken, ja, dan zou er in eeuwigheid niet anders zijn dan te sterven in de zonden.
Daarom, o mens, is het u daar om te doen? Zoek dan door Jezus met God verzoend te worden. Zaagt u maar eens recht welk een bergen van scheiding er zijn tussen een vertoornd God en tussen uw vijandige en schuldige ziel. Dan zou u niet zo onbedachtzaam Vader durven roepen. Dan zou u uitroepen: *Wie onzer kan bij een verterend Vuur, wie onzer kan bij een eeuwige Gloed wonen?* Gelukkig hij, die dit onderschrijft.

B. En mensen, die er iets van ziet dat God uw Vader niet is, en dat u uit het recht van kindschap bent uitgevallen, en nu daarmee min of meer werkzaam en roepende zijt. God, mocht uw Vader in Zijn Zoon nog eens worden. Ziet uit hetgeen de Heere Jezus hier leert waartoe het met u zal moeten komen, zult u ooit recht bidden.

- (1) Dan zal God uw Vader moeten worden, en bij u van binnen zal het ten aanzien van de Heere moeten veranderen. Eerst dan zult u als tot *een Vader* kunnen roepen en eerst dan zult u de rommelende ingewanden over u gewaar worden.
- (2) Het soms zo vergenoegd zijn in het verrichten van uw plichten zal u ook moeten ontvallen. O vrienden, voor een ogenblik de plichten eens hartelijk en met tranen te verrichten, dat doet het hem alleen niet. O, dan zult u geen vrede hebben voordat u

de Heere vindt als *een verzoend God in Zijn Zoon*. Job zegt (Job 23:3): "Och, of ik wist dat ik Hem vinden zou, ik zou tot Zijn stoel komen." Dezulken dringen door en zijn zeer gezet op de tegenwoordigheid huns Vaders en om Zijn aangezicht te zien. Daarom zijn zij zo gezet op de gemeenschap met Christus. Jezus zegt (Joh. 14:9): "Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien."

- (3) Dan zal *de Heilige Geest* daartoe menigmaal Zijn hand aan u moeten leggen. Paulus zegt (Rom. 8:14): "Zo velen als er door de Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods." Die alleen hebben de Geest der aanneming tot kinderen ontvangen. En door die Geest roepen zij, ja roept de Geest in hen: "Abba, Vader."

Moge het volgende nog tot uw besturing en opwekking dienen.

- Zucht toch veel om het licht des Evangelies. O, dat alleen maakt klein en dat verandert de gesteldheid des harten ten aanzien van de Heere. Dat doet smelten vanwege de zonden en veroorzaakt een droefheid naar God. Ja, dat ontnemt het hart de harde gedachten, welke daarin tegenover de Heere zijn.
- Ontvangt u eens iets van binnen, en komen er enige tedere opwellingen in uw hart naar de Heere op? Zou u wel eens 'Vader' en "Onze Vader" willen zeggen, maar durft u het niet uit vrees voor bedrog? Och vrienden, staat dat niet tegen, maar volgt deze wenken liever eenvoudig op, ook al zegt uw oordeel dat u geen grond voor uw kindschap hebt. O, wanneer het hart evenwel *Vader* zegt, laat het dan ook uit uw mond vloeien. Ik denk dat u anders de Geest zult bedroeven door dit tegen te gaan. U weet dat er staat (Jer. 3:19): "Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten?" Hoe zal Ik dat doen? En dan is het Goddelijk antwoord (vers 4): "Gij zult tot Mij roepen: *Mijn Vader! Gij zijt de Leidsman mijner jeugd!*"
- Houdt u ook veel onder Gods kinderen en zoekt met hen over één zaak, ja over deze grote zaak samen te stemmen. Houdt u vooral dicht bij diegenen, die daarvan de meeste kennis en daartoe Geest en hulp hebben. Die werkzaam zijn met zielen voor de troon. Want dit heeft heel wat meer kracht en vrucht dan dat houwen en hakken op zulke zielen. Dat wordt dan wel dikwijls *getrouwheid* genoemd, maar het is veelal vreemd vuur en zeer ver van de rechte liefde en getrouwheid af. O, wie weet hoe spoedig de tijd zal aanbreken, dat u uit de voorhof ook in het Heilige zult worden binnengelaten. En dat u dan *de Vader van Jezus* ook als *úw Vader* zult kennen. Ja, dat ook u iets zult zien van het land van Immanuël als uw vaderland. Dat u het toegenegen hart uws Vaders tot u ook met kracht zult ondervinden. Houdt toch aan, want de Heere maakt alle dingen schoon op Zijn tijd.

Nog een woord tot u, kinderen van God.

- Ziet gijlieden hier toch de oneindige liefde van God. En dat tot u, en dat van eeuwigheid! Terwijl toch uw goedheid tot Hem niet raakt, ja, terwijl uw huis en hart bij Hem zo niet was, noch is. En dat evenwel het Vaderlijk oog op u is gevallen, ook toen u nog een kind der hel en des duivels waart.
- Houdt u daarom toch voor een zodanige, waar de Heere u voor houdt. En leert hier op Jezus' bevel ook *Vader* zeggen. U weet welk een kracht daarin ligt en welk een invloed dit heeft op het ongeloof, op de banden, op de kracht der zondige bewegingen, op de wettischheid en op de hardheid des harten. O vrienden, het *Vader* zeggen verbreekt en verscheurt de banden. Dit weet de duivel ook wel, en daarom legt hij het er steeds op toe om het u te beletten. Daarom, zie de gepastheid van deze Naam, welke overeenkomt met de volmaaktheden van God, geopenbaard in het verbond der genade. Ja, ziet ook de gepastheid daarvan ten aanzien van uw noden en ellenden. O vrienden, bent u in duisternis of wordt het u betwist dat God

uw Vader is, klaagt deze nood eenvoudig aan uw Vader in de hemelen; minder dan een kind bent u niet. Roept daarom toch ten spijt van de duivel: *Abba, Vader. Onze Vader!*

- Zoekt nu ook vooral zonder woorden tot de wereld te spreken, dat God uw Vader is. Toont het namelijk door uw wandel en gedrag dat God uw Vader is en u Zijn kind bent. Vrienden, de goddelozen zullen het niet met woorden zeggen dat zij kinderen des duivels zijn. Maar zij zeggen het wel met hun wandel en met sprekende daden, ja onbeschoemd. Wel, doet dan ook zo: Spreekt met uw wandel. Zij kunnen het toch niet verdragen dat u het in nederigheid met woorden zegt *dat de Heere uw Vader is geworden*.
- Toont ook door de oefening der liefde met de heiligen dat God uw Vader is. O, draagt elkanders lasten. Bidt veel met elkander, in de Geest verenigd zijnde, en latende algemene toestand en de gevaren voor land en kerk, de toeleg der vijanden, u alle op het hart wegen voor de Troon. Ja, roept met al deze dingen als tot één Vader: *Onze Vader, zie toch neer!* Ja, biedt u steeds tezamen aan, opdat er voor het algemeen iets in uw hart worde gelegd. De Heere vervult toch Zijn eigen werk.
- Zoekt toch die deur open te houden, om *Vader* te kunnen zeggen en om in de vereniging met Gods kinderen "*Onze Vader*" te kunnen zeggen. Och, dat hier geen zonden, ongeloof en vijanden tussenbeide mochten komen en dit beletten. O vrienden, daarin alleen bestaat onze kracht. Alleen in deze weg kunnen wij voor onszelf vrede hebben, en ook voor anderen en voor het algemeen in deze hachelijke tijden nuttig worden.

De Heere schenke ons daartoe Zijn Geest, om de Zoon, Die Hij Zich heeft gesterkt.
Amen.

ZONDAG 46 (tweede deel)
(Vraag 120)

DE VOORREDE OF AANSPRAAK VAN HET GEBED DES HEEREN
(Onze Vader, Die in de hemelen zijt)

Vraag 120: *Waarom heeft ons Christus geboden God alzo aan te spreken: Onze Vader.*
Antwoord: ***Opdat Hij van stonde aan in het begin onzes gebeds in ons de kinderlijke vreze en toevorzicht tot God verwekke, welke beide de grond onzes gebeds zijn, namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal datgene, wat wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen.***

B. Gezien hebbende hetgeen de Heere Jezus Zijn volk leert zeggen in hun toenadering tot God in het gebed, namelijk: "Onze Vader", komen wij nu tot het tweede stuk, de redenen, waarom de Heere dit wil (vraag en antwoord 120). Hier wordt ons geleerd het doel en oogmerk van de Heere Jezus. Dit wijst de onderwijzer aan: ***Opdat Hij (Christus) van stonde aan in het begin onzes gebeds in ons de kinderlijke vreze en toevorzicht tot God verwekke.***

Wat is de aard van deze kinderlijke vreze?

Deze kinderlijke vrees is *het ontzag voor de hoge God, dat gepaard gaat met een tedere en heilige bekommernis om de Heere enig misnoegen te geven. En met een zorgvuldig de wacht houden over het hart vanwege een bijzonder inwonende zonde. En dit alles vloeit voort uit innige liefde tot en hoogachting voor God als Vader en wordt in het hart gewerkt door de Geest der aanneming tot kinderen.* De gelovige, die in Christus als tot een Vader roept, wandelt daardoor in vreze de tijd zijner inwoning (1 Petrus 1:17). Zo heeft Abraham God gevreesd (Gen. 22:12) en Jozef (Gen. 42:18). Gelijk ook de vroedvrouwen in Egypte (Ex: 1:17).

Hoe zeer is deze vreze Gods in haar natuur onderscheiden van *de vrees voor God als Rechter en als een heilig en rechtvaardig God.* Want deze hebben de goddelozen, ja zelfs de duivelen in nog groter mate. Wij lezen toch in Jak. 2:19, dat zij sidderen voor het Opperwezen. Menig goddeloos mens weet daar maar weinig van. Deze vrees is uitsluitend een slaafs werk. Het is een zich onderwerpen onder de grote en machtige God omdat zij niet anders kunnen. Dus het geschiedt tegen hun wil. Ja ook omdat zij het niet veranderen kunnen wat zij tegen God hebben. O, een natuurlijk mens heeft tegen God dat Hij zo machtig, zo heilig en zo rechtvaardig is. Dus vreest hij die deugden Gods en de daaruit voortvloeiende straffen.

- De vrees van Kaïn was van deze aard (Gen. 4:13-14). Deze doolde op de aarde om met een verschrikkelijk benauwd gemoed, met schrik op schrik van binnen.
- Van deze natuur was ook de vrees van Farao (Ex. 8:28). Hij onderwierp zich voor een tijd, hoewel met knersing zijner tanden. En uit die toestand riep hij dan dat er vurig voor hem zou gebeden worden.

- Dit was ook de vrees van Saul (1 Sam. 15:24-25). Hij beleed zijn kwaad en sprak als een misdadiger op de pijnbank. Samuël zeide daarop: "God heeft u verworpen." En zo zijn nog wel meer voorbeelden te noemen.

De kinderlijke vreeze Gods is hemelsbreed onderscheiden van deze slaafse worm van binnen, die niet sterft. Deze is een toegekeerd liefdewerk tot God en een tederheid des harten voor de Heere om Hem te dienen (Psalm 2:11): "Dient de Heere met vreeze." Paulus zelf maakt dit onderscheid (Rem. 8:15-16): "Gij hebt niet ontvangen de Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze; maar u hebt ontvangen de Geest der aanneming tot kinderen, door Welke wij roepen: Abba, Vader! Dezelve Geest getuigt met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn."

Wat is dan de aard van dit kinderlijk toeverzicht?

Dit kinderlijk toeverzicht is de vrijmoedige toewenden tot en het aanbetrouwen van zijn zaken aan de Heere. En dit vloeit voort uit het gevoel van de afdalende liefde van God als Vader, en uit de tere kinderlijke gestalte. Daardoor vindt een gelovige het leven zijner ziel, ja zijn sterkte in het gelovig wentelen van zijn weg op de Heere en in het voeden en aankweken van gunstige gedachten van de Heere en van Zijn wegen. Zoals een kind met zijn allergrootste vrees, kommer en zorg naar zijn vader loopt, en als hij daar is alle goeds van zijn vader vertrouwt en zich dus veilig en zonder zorg bevindt. O, die mens laat zijn Vader zorgen (Hebr. 4:16): "Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade." Dit is hetgeen Johannes bedoelt (1 Joh. 3:21-22): "Geliefden, indien ons hart ons niet veroordeelt, zo hebben wij vrijmoedigheid tot God. En zo wat wij bidden, ontvangen wij van Hem, dewijl wij Zijn geboden bewaren, en doen hetgeen behagelijk is voor Hem."

Hieruit volgt ook dat dit kinderlijk toeverzicht in zijn aard zelfs zeer is onderscheiden van dat soort vertrouwen, hetwelk in natuurlijke mensen, ja dikwijls in de meest goddeloze mensen gevonden wordt. Zij oefenen dit met een soort vrijmoedigheid; wanneer wij het zo mogen noemen, op de macht en de algemene goedheid van God. In benauwdheden tot God roepende om redding, oefenen zij zelfs een soort geloof en worden zij in dat stuk ook geholpen. Dan roepen zij als de raven, en God hoort hen. Evenwel, hoe hoog dit algemeen toeverzicht op en toevertrouwen van een natuurlijk mens aan de Heere ook moge gaan, het is niet anders dan een koud en levenloos werk. Het ontbindt de banden der ziel voor God niet. Het veroorzaakt geen vleugelen als van een duif, overtogen met géluwen goud (Psalm 68:14), waarmee de ziel naar boven vliedt, waar zij bij de Heere wil blijven. O vrienden, zulk een toeverzicht laat die ziel in dezelfde grondstaat van vervreemding van God, waarin zij tevoren was. Ja, dit is ook een zeer vermetel werk. Naar buiten gezien, is het een vrijmoedigheid, welke in haar trap en maat menigmaal de kinderlijke vrijmoedigheid ver overtreft. Het is een vrijmoedigheid, die meer voortvloeit uit blindheid in de scheiding, die er is tussen een heilig God en tussen de door de zonde ellendige mens. O, daarom is een natuurlijk mens zo vrijmoedig. Hij weet van geen kwaad en hij hoopt zonder enige grond het beste. Daar komt nog bij, dat een natuurlijk mens dit toeverzicht meestal eerst oefent als een laatste en uiterste middel, wanneer alle tweede oorzaken hem begeven, waarbij hij het eerst vruchteloos heeft gezocht.

Vrienden, dit kinderlijk toeverzicht is anders. Het spruit voort uit het kinschap en het Vaderschap, en dus uit de verzoende staat met God. Naar de mate nu een kind van God daar licht in ontvangt, naar die mate is hij vrijmoedig en kan hij zijn weg in het geestelijke en in het tijdelijke verder aan de Heere toevertrouwen en zijn zorg op Hem

wentelen, als Die het maken zal (Psalm 37:5). Ja, dit is een liefdewerk, waarin die ziel zichzelf ook verliest en zich mede aan de Heere overgeeft en weggeeft. Dan vindt de ziel geen vrede voordat zij zichzelf met haar zaken enigmate aan de Heere kwijt raakt.

Dit toevoezicht en deze vrijmoedigheid vloeien voort uit haar gemeenschap met Christus. O, in Hem is de ziel vrij man. Niemand kan beschuldiging tegen haar inbrengen (Rom. 8:33). Daar schuilt de ziel en wordt zij moedig in de Heere. De Heere Zelf doet alle bergen van onvrijmoedigheid, van ongeloof en wantrouwen daar voor Zijn aangezicht vervlieten en moet ook dezelve gedurig opruimen.

Dit toevoezicht is dus een werk der kinderen alleen. Ja, in ongelegenheden stellen kinderen hun Vader tot een eerste, en niet tot een laatste toevlucht. Wanneer zij recht gesteld zijn, wordt het Gods kinderen eigen eerst tot de Heere de toevlucht te nemen, en dus in die weg, uit gehoorzaamheid aan de Heere, getrouw de middelen te gebruiken. In Davids grootste ongelegenheden was dit het eerste in zijn hart (Psalm 91:2): "Ik zal tot de Heere zeggen: Mijn toevlucht en mijn Burg, mijn God, op Welke ik vertrouw."

Nu dan, dit doel en oogmerk is van de Heere Jezus Zelf, wanneer Hij Zijn volk gebiedt in het gebed God hun Vader te noemen. Naar het woord van de onderwijzer: Opdat Hij (Christus) ***van stonde aan in het begin onzes gebeds in ons de kinderlijke vreze en toevoezicht tot God verwekke.***

Vraag. *Hoe worden deze twee gestalten in het hart van een kind van God door het op een rechte wijze noemen van Vader verwekt?*

1. Het woord Vader wijst Gods kinderen op en voert hen binnen het verbond der genade, waarin de grote en heilige God, de majestueuze Rechter der ganse aarde, hun Vader is.
2. Deze Naam geeft uitdrukking aan de innigste liefde en toegenegenheid, welwillendheid en toegekeerdheid van God tot Zijn kinderen. Door deze Liefdenaam van Vader worden de vrees, het zich onttrekken aan de Heere, het ongeloof en het wantrouwen uitgebannen en uitgesloten. O, de volmaakte liefde drijft de vrees buiten (1 Joh. 4:18). Wanneer de ziel haar van nature afgescheiden staat ziet, kunnen de woorden Rechter en Heere daarentegen zo licht in de ziel dit ongeloof, dit zich onttrekken en dit wantrouwen teweeg brengen en sidderingen veroorzaken.
3. Door deze liefdenaam van Vader wordt dus in het hart van een kind van God veel meer een hartelijke wederliefde tot de Heere veroorzaakt. Ja tederheid, ontzag, eerbied en een kinderlijk aanbetrouwen. Jan geven Gods kinderen alles in die wijze, machtige en goede hand en kunnen het daar zonder bekommering laten.
4. Het woord Vader leert Gods kinderen ook heilig te redeneren. *Is dit waar, dat het in het natuurlijke de aard van een recht kind is zijn aardse vader te vrezen?* (Lev. 19:3) *O, hoe veel te meer past het mij dan mijn Vader te vrezen, te ontzien, Hem welbehaaglijk te zijn en voor Hem te leven* (Matth. 10:28). *Hij is toch de oneindig Heerlijke, de Algenoegzame en de Machtige om zelfs te verderven in de hel.* Dit alles vloeit toch uit het woord Vader voort (Mal. 1:6): "Een zoon zal den vader eren.; ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer en waar Mijn vrees?" Zie ook 1 Petrus 1:17.
5. Het woord Vader leert hun ook aldus te overleggen: *Is God mijn Vader en ben ik Zijn kind, dat Hij uit de drek verhoogd heeft? Aan mij was toch niets waarom Hij dit deed. Integendeel, bij mij werd alle hatelijkheid gevonden. En heeft Hij mij evenwel aangeslagen en gezet tot verkrijging der zaligheid? Wel, zou ik dan nu*

*mijn weg aan deze zijde van de eeuwigheid in het geestelijke en in het tijdelijke niet aan Hem toevertrouwen? Heeft mijn Vader het met mij niet altijd welgemaakt? Past het mij nu en heb ik redenen om mijn Vader te wantrouwen? O vrienden, dit verwekt het blindelings kiezen en overgeven, ja de betamelijke gestalte (Hebr. 4:16): "Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade." En Psalm 23:1: "De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken." Ook Psalm 73:23-24: "Ik zal dan gedurig bij U zijn; Gij hebt mijn rechterhand gevat. Gij zult mij leiden door Uw raad, en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen." Zie uit dit alles eens hoe gepast het is dat de Heere Jezus Zijn volk God als *hun Vader* leert aanspreken, en niet als *hun Rechter en Heere*.*

Nog beschouwen wij *van welke zaken in het hart van Jezus' Vader Christus bij Zijn doel en oogmerk is uitgegaan, om Zijn volk Vader te doen zeggen; en wat houdt dit in?* Dat Jezus Zijn volk Vader leert zeggen bij de aanvang van het gebed, heeft naar hetgeen de onderwijzer ons leert deze oorzaak: *Om van stonde aan in het begin des gebeds in ons een kinderlijke vreze en toevoorzicht tot God te verwekken.* Dit houdt in:

1. Jezus gaat er dus van uit, dat het in het hart Zijns Vaders alzo is gesteld, dat het Zijn Vader niet aangenaam is dat Zijn kinderen in het naderen tot Hem zullen sidderen, gelijk de duivelen dit doen. Jezus wil zeggen: Mijn Vader wil niet dat u ongelovig tot Hem komt. Hij wil niet dat u denkt, dat u Hem moet bewegen en tot u overhalen, alsof Zijn hart niet zozeer tot u gekeerd en genegen zou zijn. Maar Hij wil dat van het begin van uw bidden af uw nauwe en tedere betrekking op uw Vader onder uw oog zal zijnen blijven. Ja, dat u daardoor een vrijmoedigheid des geloofs hebt en behoudt, zodat u tot Hem zult roepen als tot een Vader, en niet als tot een Rechter (Jer. 3:4).
2. Jezus gaat er vanuit, dat Zijn Vader behagen heeft dat Zijn kinderen van het begin van hun gebed af een liefdevertrouwen op de gunst van hun Vader oefenen. Dat zij zichzelf voor gunstgenoten houden, en dat zij in hun bidden van gevoelen zijn, dat zij niet te groot en niet te gunstig voor hen van hun Vader denken kunnen, en dat zij nooit te weinig van hun Vader moeten verwachten. Ja al is het dat zij zozeer misdoen, dat Hij dan evenwel hebben wil dat zij dit gul in hun belijdenis voor Hem erkennen en toch zullen geloven dat Hij Dezelfde en de Onveranderlijke blijft (Mal. 3:6). Dat zij zullen zeggen (Rom. 8:32): "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?" Ja, dat Hij getrouw en rechtvaardig is (1 Joh. 1:9), zo dikwijls als zij zondigen, om hen hun zonden te vergeven wanneer zij deze maar belijden.
3. Jezus gaat er van uit, dat het Zijn Vader zeer welbehaaglijk is, dat Zijn kinderen van het begin van hun gebed af als kinderen gesteld zullen zijn en zich gedragen en dus aan hun Vader geen wetten stellen. Jezus wil hier zeggen: *O, dat is Mijn Vader zo aangenaam, dat gij uzelf recht als dwaze kinderen ziet en dat u tot Hem als uw wijze Vader komt. Dat u er een indruk van hebt dat u, aan uzelf overgelaten zijnde, om een steen in plaats van om een brood zou kunnen bidden. Ja om zaken, welke tot uw verderf zouden dienen. En dat u daarom alles overgeeft in de wijze hand van uw Vader, opdat Hij u geve hetgeen Hij weet dat u nodig hebt; en opdat Hij u onthouden zal hetgeen nadelig voor u zou zijn* (Rom. 8:26).
4. Ja, Jezus gaat er hier van uit dat Zijn Vader als het ware verlangt, dat Zijn kinderen van het begin van hun gebed af oneindig hoge gedachten in hun hart zullen hebben en voeden wat betreft de goedheid van hun Vader en van Zijn sterke liefde tot hen. Ja, dat deze de sterkste liefde van aardse vaders tot hun kinderen oneindig te boven

gaat. Jezus wil zeggen: *hier ligt zulk een kracht in. Want is het waar* (Matth. 7:8), *dat degenen, die boos zijn, hun kinderen goede gaven geven, hoe veel te meer en zekerder kunt u er dan staat op maken dat uw Vader u zal verhoren!* De Heere zegt Jesaja 49:15): "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontferme over de zoon haars buiks? Ofschoon deze vergate, zo zal Ik u toch niet vergeten."

5. Het is de Heere Jezus zo behagelijk, dat Zijn kinderen van het begin van hun bidden af Zijn Vader overwinnen en Zijn hart als het ware overweldigen met de wapenen, die Hij hun Zelf in de hand geeft. En met pleitredenen, die Hij hun Zelf in de mond legt. Ziet hoe Jezus het er in deze aanspraak op toelegt dat Zijn Vader maar overwonnen zal worden. Hij leert hun Zelf *Vader* zeggen, omdat Hij weet dat daar niets voor staat. Ja dat hierdoor als het ware vanzelf het hart van God tot Zijn kinderen wordt getrokken en overgaat. Daarom pleit de kerk Jesaja 63:16: "Heere, Gij zijt toch onze Vader", enz. Zo geeft dus Jezus Zelf de wapenen en doet geweld op het hart van Zijn Vader.
6. En ook Zijn Vader wil Zichzelf laten overmogen. Ziet eens met welk een nadruk de Heere vraagt (Jer. 3:19): "Hoe zal Ik u onder de kinderen zetten, en u geven het gewenste land?" En dan antwoordt de Heere Zichzelf dat Hij het zo zal doen en dat daar niets voor zal staan: "*Gij zult tot Mij roepen: Mijn Vader! en gij zult van achter Mij niet afkeren.*"

Bovendien, wanneer Jezus Zijn volk Vader leert zeggen, om dus van stonde aan in het begin van hun gebed een kinderlijke vreze en toevorzicht tot God te verwekken, houdt dit doel van Jezus nog meer in.

- (1) Dan wil Jezus dat Zijn kinderen van stonde aan in het begin huns gebeds zullen indringen in het tedere hart van hun Vader, en in Zijn liefde en goedheid. Dus van het ogenblik af dat zij zich daartoe stellen, of het in hun hart krijgen om het naar de Heere te wenden, dat dan hun hart vooral eerst naar boven zal trekken, maar ook naar binnen zal keren om te zien wat zij daarvan hebben of daarvan missen.
- (2) Dan wil Jezus dat Zijn kinderen van stonde aan bij het begin van hun gebed niet zullen worden afgeschrikt of zullen terugdeinzen vanwege hun zonden en ongeschiktheid. Dus hoe ellendig en goddeloos van hart, hoe dwaas en verkeerd het ook gesteld is, dat zij evenwel naar God als tot hun Vader zullen gaan met hun Borg en Hoge priester en daar het pak zullen brengen. Ja, daar zullen zoeken en ontvangen die gestalten, welke hun ziel mist. O vrienden, het welgeordeneerde verbond is ertussen.
- (3) Jezus wil dus ook dat Zijn kinderen van stonde aan in het begin van hun gebed hun voeten vast zullen zetten op de beloften, en dus grond zullen ontvangen voor hun geloof en voor hun hoop op verhooring (1 Joh. 5:14-15).

Wij komen nu tot de nadere aandrang en uitbreiding, welke de onderwijzer ons leert. *Hij zegt dat deze twee gestalten, de kinderlijke vreze en het kinderlijk toevorzicht, beide de grond onzes gebeds zijn, namelijk dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen dat wij met een recht geloof van Hem bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen.*

De onderwijzer dringt hier wel zeer op aan, dat deze twee gestalten, de kinderlijke vreze en het kinderlijk toezicht, beide de grond van ons gebed zijn.

De onderwijzer wil hiermede uitdrukken, dat zonder deze kinderlijke vreze en zonder dit kinderlijk toevorzicht het bidden niet recht kan geschieden. En dat men dan ook geen grond heeft om de verhooring ervan te verwachten. Integendeel, zonder deze grond

moet het gebed wel ongelovig en twijfelachtig geschieden, en daarom kan dit Gode niet aangenaam zijn. Hiertoe vinden wij de duidelijke bewijzen in Gods heilig Woord.

- Wat betreft de kinderlijke vrees Gods, dat deze een grond is voor ons gebed, dat God verhoren wil, lezen wij (Psalm 145:18-19): "De Heere is nabij allen, die Hem aanroepen; allen, die Hem aanroepen in der waarheid. Hij doet het welbehagen dergenen, die Hem vrezen, en Hij hoort hun geroep, en Hij verlost hen."
- En wat betreft het kinderlijk toevorst, dat dit mede de grond is van ons gebed, dat God verhoren wil, dan lezen wij (Matth. 21:22): "Al wat gij zult begeren in het gebed, gelovende, zult gij ontvangen", enz.

Bij de nadere uitbreiding van de onderwijzer wat betreft de bron en oorsprong, waaruit deze gestalten moeten voortspruiten, staan wij thans stil. De bron en oorsprong van de kinderlijke vrees is het geestelijk oogmerk van een waarachtige kindschap en Vaderschap. Dit leert de onderwijzer ons met de woorden: *Namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is.*

- (1) Niemand mag zich verbeelden van nature enige kinderlijke vrees te hebben. Want elk mens, wie hij ook zijn moge, moet van een kind des duivels en der hel tot een kind van God gemaakt zijn. De onderwijzer zegt: **God moet onze Vader geworden zijn.** En dat wil zeggen: In de korte tijd van ons leven. Want niemand komt met dit kindschap in de wereld. O, wij komen allen in de wereld als kinderen des toorns (Ef. 2 :3 en 4:18): "Vervreemd zijnde van het leven Gods door de onwetendheid, die in hen is, door de verharding hans harten." En vrienden, wanneer God dat aan een mens doet, dan gaat dat niet ongemerkt of onbewust toe aan de zijde van de uitverkoren zondaar. O, de zaak is te groot, het veranderen van Heere en Koning, ja van Vader, en daaruit een ander hart te bekomen, dan dat het slechts een verandering in de kracht der verbeelding zou zijn. Al zou deze ook nog zo sterk zijn.

- (2) Ja, ook Christus komt in dit werk te pas. De onderwijzer zegt: *God moet onze Vader geworden zijn door Christus.* O, Christus moet als die grote Held der hulp, in de kracht van Zijn verdiensten en zoenbloed, dit werk aan elk mens doen. Daarom staat er geschreven (Ef. 2:14, 16): "Hij is onze vrede." Hij is de verzoening, het verzoendeksel, dat alles bedekt. En daaruit volgt dat niemand een kind van God kan zijn geworden zonder dat hij Christus kent aan zijn hart en de onderhandelingen met Hem. Johannes zegt (Joh. 1:12), dat elk mens Christus moet aangenomen hebben, zal hij recht gekregen hebben om een kind van God te worden. Ja elk, die (Ef. 1:5-6) tevoren verordeneerd is tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus, naar het eeuwig vrije welbehagen van Zijns Vaders wil, ontvangt hier (Rom. 8:15) de Geest der aanneming, tot kinderen, waardoor hij kinderlijk roept: "Abba, Vader."

Vrienden, dit is de bron en oorsprong van de kinderlijke vrees. Waar dit is, daar is de kinderlijke vrees het gevolg.

Wanneer de gelovigen in hun bidden zien op dit zalige kindschap en Vaderschap, worden zij eerbiedig en gelovig, en krachtig in het gebed. Dan lezen wij Jesaja 63:15-16): "Zie van de hemel af, en aanschouw van Uw heilige en van Uw heerlijke woning; waar zijn Uw ijver en Uw mogendheden, het gerommel Uws ingewands en Uwer barmhartigheden? Zij houden zich tegen mij in." En dan volgt er, om het hoofd boven te krijgen: "Gij zijt toch onze Vader; Gij, o Heere, zijt onze Vader, onze Verlosser van ouds af is Uw Naam." Dies zegt de kerk ook Jesaja 64:7-8): "Heere, Gij verbergt Uw aangezicht voor ons, en Gij doet ons smelten

door middel van onze ongerechtigheden." Maar dan beurt dit weer op: "Doch nu, Heere, Gij zijt onze Vader; wij zijn leem" enz. Ziet vrienden, waar zal toch in het bidden uw oog op gericht zijn wanneer u dit werk niet kent?

- (3) En wat betreft de bron en oorsprong van het kinderlijk toevoorzicht, deze is het geloof ten aanzien van het liefdehart van God de Vader in Christus tot ons. Dit toont ons de onderwijzer aan met de woorden: ***En dat God ons veel minder afslaan zal hetgeen dat wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen.***

Niemand mag zich verbeelden dat hij van nature enig kinderlijk toevoorzicht heeft, tenzij de reeds genoemde grond er is, namelijk dat God zijn Vader door Christus is geworden. Dit alleen is de bron en oorsprong, en alleen de grond van het waarachtige toevoorzicht en vertrouwen. De onderwijzer koppelt dit daarom aan de vorige grond vast door het woordje en, als daaruit voortvloeiende. Er zou ook kunnen staan: *derhalve*. Hij zegt: *En (of derhalve) dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen dat wij van Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen.*

- a. Dit toevoorzicht of betrouwen wordt in het hart van een kind van God wel het meest veroorzaakt door het gevoel van het tedere Vaderlijke liefdeoog en liefdehart over hem. En dit wordt dan door de bevindingen in vroegere tijden en de nog gedurige bevindingen gesterkt. Dit werkt en verwekt dan wederom opnieuw hoop, zodat zij wederom alles met zichzelf aan hun Vader toevertrouwen en overgeven kunnen. Dan zeggen zij: *O, Gij zijt toch mijn Vader. Ik werp mij en al mijn zaken op U. Gij zorgt voor mij en Gij zult ook voor mij zorgen en het alles wel maken* (Psalm 37:5): "Wentel uw weg op de Heere, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken." En Spr. 16:3: "Wentel uw werken op de Heere, en uw gedachten zullen bevestigd worden." Ook 1 Petrus 5:7: "Werpt al uw bekommernissen op Hem, want Hij zorgt voor u."
- b. Ziet dan hoe een kind van God, aldus met een recht geloof biddende, zekere gronden heeft om de verhoring van zijn gebed te verwachten. De onderwijzer zegt: *Hij zal niet afslaan*. Ja, deze gronden zijn voor een kind van God te meer zeker, omdat hij met geen aards vader te doen heeft, welke menigmaal aardse dingen en verzoeken ontzegt. Waar deze boos is, geeft hij wel eens een steen in de plaats van het verzochte brood. Maar hij heeft te doen met een Vader, Die Zich onveranderlijk ontfermt, en in Wiens Vaderlijke liefdehart en ontferming een eeuwigheid is. Die zegt (Jer. 31:20): "Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstelijk aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem; Ik zal Mij zijner zekerlijk ontfermen, spreekt de Heere." En Hos. 11:8: "Hoe zou Ik u overgeven, o Efraïm?; u overleveren, o Israël? Hoe zou Ik u maken als Adama?; u stellen als Zeboïm? Mijn hart is in Mij omgekeerd; al Mijn berouw is tezamen ontstoken."
- c. De onderwijzer zegt: *Dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen wij Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardse dingen ontzeggen*. En hij gebruikt deze woorden om aan Gods volk te kennen te geven en hun indrukken te schenken dat zij gemakkelijker geestelijke en hemelse dingen van hun hemelse Vader, dan aardse dingen van hun aardse vader kunnen bekomen.

Zie dan eens hoe zeer dit antwoord is tot sterkte van een kind van God. En welk een krachtige reden de Heere Jezus heeft, waarom Christus Zijn volk gebiedt God in hun bidden als *hun Vader* aan te spreken.

Toepassing

Ziedaar vrienden, hoe Jezus wil dat Zijn kinderen Zijn en hun Vader aanspreken. Alsook de reden waarom u voorgehouden. Mocht de vreze Gods maar op ons vallen, opdat wij nog wat nader mochten horen aan ons hart. Vrienden, wij hebben onszelf hier neer te leggen bij de kentekenen van het geestelijke kindschap, namelijk de kinderlijke vreze en het kinderlijk vertrouwen.

A. Mensen, die lieden van de wereld zijt, och, bezie uzelf hier eens bij. Is God in waarheid uw Vader? Dan zult u de volgende zaken in u moeten bevinden.

1. Dan zult u een kinderlijke vreze ten aanzien van Hem in uw hart hebben. Ik zeg u: Bezie het eens. Wij zullen de zaken nu niet vermenigvuldigen. Wij vragen u nu alleen maar: Weet u, o mens, wat het is liefde tot de Heere in uw hart te hebben, zodat u in uw hart bevreesd bent om Hem met daden, met woorden, ja zelfs met gedachten ongenoegen te geven? En wanneer u dat gedaan hebt, smart u dat dan aan uw hart?
2. Ja, weet u ook wat het is, de zonden meer te vrezen dan de straffen der zonden? Zie vrienden, die zijn de meeste wezenlijke eigenschappen, welke er in de vreze Gods gevonden worden. Deze hebben zowel in de kleinste als in de grootste christenen plaats. Mocht ge u nu hier maar bij neerleggen en het besluit ten aanzien van uw staat opmaken, wie en wat u voor God bent. Daar zou u zelf het voordeel van genieten.
3. Ja, als God in waarheid uw Vader is, dan zult u ook in uw hart een kinderlijk toevorrecht of vertrouwen op Hem hebben. Wederom zullen wij u ten aanzien van dit maar iets vragen. Weet u wat dat is, bij tijden een gevoel te hebben van de afdalende liefde Gods tot u, als uw Vader in Christus geworden zijnde, en van een teer hart en een kinderlijke gestalte tot Hem? Zodat u in de uiterste ongelegenheden zelfs uw weg op de Heere, als op uw Vader overwentelt, dat u de zorg kwijt raakt? Weet u, vrienden, wat het is, met uw allergrootste kommer, zorg, slaafse vrees en duistere zaken de toevlucht tot de Heere te nemen, zodat ge uzelf met al uw zaken door een werkzaam overgeven aan de Heere als uw Vader, aan- en toevertrouwt dat Hij het maken zal? Vrienden, zoals een kind, wanneer het in gevaar is, tot zijn vader vlucht en zich daar geheel veilig bevindt?
4. Ja, weet u ook wat het is, in alle wederwaardigheden God tot uw eerste Toevlucht te stellen? Dus niet eerst de middelen of de tweede oorzaken? Om maar een voorbeeld te noemen, wanneer u ooit ernstig ziek was, vluchtte u toen met uw hart eerst naar de Heere, of eerst tot de medicijnen? En wanneer ons land in gevaar is, denkt u dan meer aan de Heere en zoekt u Hem eerst aan onze zijde te mogen genieten? En is uw zorg het meest daarover, dat God vertoornd, misnoegd en onverzoend is? Of denkt u het meest aan, spreekt u het meest over en vlucht u het meest eerst en het meest tot soldaten, wapenen en andere sterkten? Zie vrienden, aan dit alles kunt u uzelf zien wie u voor God bent.
5. Is God in waarheid uw Vader geworden, dan zal het u ook niet vreemd zijn, wanneer ge u maar voor God neerlegt, ja eer u nog iets voortbrengt, zulk een toegekeerd liefdehart tot uw Vader te gevoelen. En dat reeds van stonde aan, bij het

begin van het gebed, zodat u uw voet reeds op de verhoring kunt zetten. Vrienden, weet u wat dit is? Indien nee, bent u dan evenwel gerust?

6. Och blinde mens, mocht u het toch eens geloven dat God uw Vader niet is, en dat u nooit kinderlijke vreze, noch kinderlijk vertrouwen hebt gehad. Maar dat is het werk van God. Het is wel waar, u zult wel vrees kennen, en ook vertrouwen. Vrienden, de duivelen kennen dat ook. Die hebben nog heel wat meer dan u. Zij geloven zó, dat zij sidderen. Uw vrees spruit voort uit het ingeschapen licht, dat er een heilig en rechtvaardig God is. U zou dat wel anders wensen. Maar vrienden, het is niet anders. En uw vertrouwen vloeit voort uit uw blindheid, dat u God niet kent, noch ook de oneindige tussenstand tussen uw ziel en de Heere door de zondeval. Maar u weet van geen vreze voor God en van geen vrees voor de zonde uit liefde tot God. En ook niet van een vertrouwen op God, voortspruitende uit het vinden van de Weg van verzoening in Christus. Ik beroep mij in deze op uw binnenste.
7. En voorts, o mens, wanneer u blijft die u bent, dan zal de vrees, welke u nu bij tijden hebt en soms zelfs in zo grote mate, dat u afleiding zoeken moet, eens zo groot worden, dat deze een worm zal worden die niet sterft. Sommigen weten hier in de tijd er al iets van wat het is, te sidderen voor God. Maar elk onbekeerd mens zal dit eenmaal ten volle ondervinden als hij zijn lichamelijke ogen sluit. Ja, u hebt een vertrouwen op allerlei welvaart en op de hemel. Het is evenwel een vertrouwen zonder toevlucht nemen. Maar dit, en zelfs uw allersterkste verwachting en hoop zullen eens vergaan. Het zal als een huis der spinnenkoppen door één vaag van de bezem des doods worden weggevaagd. O, het zal door één slag van de ontzaggelijke maaiers, de engelen, worden afgemaaid. En waar zult u dan blijven met al uw vrees en met al uw vertrouwen? Met al uw zo onbedachtzaam "Onze Vader" bidden? O, dan zult u tot uw eeuwige spijt zien dat ge u daaraan dood gebeden hebt, en dat u ook uw kinderen of anderen zich daaraan hebt doen dood bidden.

B. Maar u, die niet zo zorgeloos en gerust bent, en er dikwijls over bekommerd bent wat er van u zal worden, o, laat mijn raad u behagen.

- (1) Zoekt toch veel het gewicht van het eeuwig belang en van hetgeen tot uw vrede dient, op uw hart te hebben. Vrienden, u gaat evenwel en waarlijk naar een eeuwigheid. O, dat ge u toch met enige dingen of veranderingen in uw levenswijze niet laat gerust stellen. Zet u toch niet neder op valse gronden, welke u dan begeven zullen, wanneer hart en vlees bezwijken en wanneer u zozeer een goede grond van node hebt om de donkere eeuwigheid in te gaan.
- (2) Zoekt het toch bij de Heere Jezus. Hij is er toe gesteld om vijanden van God met Zijn Vader te bevredigen en om hen tot Hem te brengen. O, mocht ge uw gehele gestalte, zo onoprecht als deze is, maar ruim voor Hem open leggen. Dan is er geen toestand zo desolaat, of Hij weet er wel raad mee. En wanneer iemand waarlijk zijn ongerechtigheid niet verheelt, wanneer iemand het waarlijk moede is van zichzelf te zijn, wanneer iemand het waarlijk om verzoening en vrede met God te doen is, en om heilig voor de Heere te leven, o, hoe goddeloos zulk één zijn hart ook bevinden moge, de Heere zal hem op Zijn tijd helpen.
- (3) Stelt het niet te lang uit, want de tijd is kort en het werk is groot, om van een kind des satans en der hel tot een kind van God te worden gemaakt. En daarbij, u hebt daartoe geen kracht. O, u zoudt uw uitstel zeer beklagen wanneer de deur der genade toe zou zijn.

- (4) Zijn er bij u uitgestrekte begeerten naar verzoening met God? En naar de weg van vrede in de Zoon van Zijn liefde, naar Zijn vreze in uw binnenste? Ja, hebt u zin in dat kinderlijk toevorst of vertrouwen? Zucht u daarom naar de openbaring van Christus en naar de overhaling van uw hart door Zijn Geest? Ziedaar vrienden, Jezus wil dan ook dat u met begerige zuchtingen naar de waarheid der zaken naar boven roept: *Onze Vader*. Wie weet, Hij mocht u met zulk een windje de haven eens in helpen en ook u onder de kinderen zetten (Jer. 3:19). Staat dan toch geen werkzaamheden tegen uit vrees voor bedrog. Die vrees is wel goed en zoekt ze te behouden, maar laat het andere ook zijn gang gaan, opdat u de Geest niet bedroeft. Die zulk een vrees van binnen hebben, God zal hen wel voor bedrog bewaren. Wacht maar op de Heere en houdt Zijn weg. De Heere heeft Zijn eigen tijd, op welke Hij alle dingen schoon maakt.

C. Maar nog een kort woord tot u, kinderen van God.

Zie eens wat dit is, dat Gods liefdehart tot u is. De Heere laat u niet alleen toe dat u in het gebed tot Hem mag komen, maar Hij legt Zelf in uw hart en mond die zoete Vadersnaam. Daardoor kunt u reeds in het begin van uw gebed het hart uws Vaders als het ware overweldigen en innemen, en zo tot u gekeerd krijgen. O, beziet het nog eens wat van nabij welk een liefde dit is! Dat zondig stof, slijk, modder en as vrijheid heeft de God des hemels *Vader* te noemen. Ja, dat een sterfelijk mens de Onsterfelijke, dat een verderfelijk mens de Onverderfelijke *Vader* mag noemen. Dat een ellendige aardworm, die in de tijd is geworden en gisteren of eergisteren nog slijk was, de eeuwige God, ja dat een rebel en vijand van het eeuwige Wezen, die al zijn dagen dat Wezen naar kroon en troon heeft gestaan, zulk een grote en rechtvaardige en heilige God *Vader* mag noemen. Ja, dat geduchte Wezen, voor Wie de heilige engelen neervallen en Hem aanbidden. En zulks dan met macht en recht, dat zij daartoe verkrijgen! (Joh. 1:12) O vrienden, het zijn zulke ongekend heerlijke dingen. Wat moesten ze toch veel in het hart nalaten en teweeg brengen!

Moge het volgende nog tot uw besturing en opwekking dienen.

- Zoekt deze deur open te houden, om van stonde aan in het begin van uw gebed "Onze Vader" te kunnen zeggen. Vrienden daarvan hangt af de gehele verhooring van al de volgende beden, welke u bidt. Het zal altijd wel gaan, als uw gebed altijd begint met "Onze Vader." En dan bedoel ik daarmee niet met de woorden alleen. Wij hebben het reeds getoond dat duizenden zich zo dood bidden. Maar ik bedoel met zulk een open deur en toegang met vrijmoedigheid steeds tot de Vader te behouden door de Geest in de Zoon. Dat er dus geen merkelijke scheiding en tussenstand tussen de Heere en de ziel veroorzaakt wordt door vermetele zonden, door onvernederdheid of ook door onoprechtheid ten aanzien van iets.
- En is God uw Vader door Christus geworden? Wel volk van God, schaamt u dan toch dat u het eind van het bestuur over uzelf en over al uw zaken zo in uw hand houdt. Dat u dat niet stelt in de hand van uw Vader, het daarin niet overgeeft en overlaat.
- Is de aarde en al haar volheid het goed uws Vaders? En moet u hier in het tijdelijke zoveel missen? Of bent u nog als een onmondige, als een zoon of een dochter aan wie het nog onthouden moet worden, omdat uw Vader u liefheeft en u er uzelf kwaad mee zou doen? Wel, verblijd u dan over uws Vaders voorzorg. Ja, verblijd u dan nu reeds in uw rijke Vader. Dat goed zal dan toch ook u niet kunnen ontgaan. Het zal u in bezit gegeven worden wanneer u beter in staat zult zijn het te bewaren. O, hierna zult u het aardrijk beërven. Intussen zal genoegzame nooddrift voor

lichaam en ziel van Hem voor u afdalen. Jezus zegt (Matth. 6:32): "Uw Vader weet dat u al deze dingen behoeft."

- Kinderen van God, komt er vrees over de aarde en wordt de toorn van God van de hemel geopenbaard over de ongerechtigheid der mensen? Worden het zulke benauwde tijden? O, laat uw Vader zorgen. Vertrouwt alles Hem toch blindelings toe. Het moge hier dan gaan zoals het gaat, de overalteenwoordige bescherming uws Vaders zal met u zijn en blijven.

En wanneer u ondertussen enige toegang hebt tot uw Vader, o, ziet dan ook met de zaken des lands enige toegang en vrijheid te mogen krijgen, om het eens in Zijn hand kwijt te raken. *De Heere zij u nabij in de Heere Jezus! Amen.*

ZONDAG 46 (derde deel)
(Vraag 121)

**DE REDEN WAAROM DE HEERE JEZUS AAN DE AANSpraak
TOEGEVOEGD HEEFT: DIE IN DE HEMELN ZIJT**

Vraag 121: *Waarom wordt hier toegedaan: Die inde hemelen zijt?*

Antwoord: ***Opdat wij van de hemelse majesteit Gods niet aards gedenken, en van Zijn almachtigheid alle nooddrift des lichaams en der ziel verwachten.***

II. Wij komen nu tot het tweede hoofddeel, hoe Jezus wil dat Zijn volk hun Vader zal aanmerken in hun toenadering tot Hem. Namelijk met betamelijke ootmoed en nederigheid, en evenwel in de verheffing of opheffing van het hart naar boven, als zijnde in de hemelen. Hij leert hun dus zeggen: *Die in de hemelen zijt*.

Bezien wij:

- A. hetgeen de Heere Jezus Zijn volk leert zeggen in hun toenadering tot hun Vader in het gebed, namelijk: *Die in de hemelen zijt* (Matth. 6:9); en
- B. *de reden*, waarom de Heere Jezus bij de woorden "Onze Vader" dit voegt: *Die in de hemelen zijt* (vraag en antwoord 121).

A. *Wat moeten wij hier door de hemelen verstaan?*

Wij weten dat er in Gods heilig Woord van drie hemelen gesproken wordt.

- Eerst een luchthemel. Dat is dan de onderste hemel, waarin de vogels zich ophouden. Daarom worden deze de vogelen des hemels genoemd (Matth. 6:26). Daarin leven wij ook door het inademen van de lucht. Aldus wordt hiervan ook gesproken in Deut. 28:12.
- Vervolgens is er het firmament of de sterrenhemel. Dit is de tweede of middelste hemel, de onmetelijke ruimte waarin de zon, maan en al de sterren zijn en hun loop hebben, en van zo grote afstand door ons worden gezien. Hiervan wordt gesproken in Psalm 8:4.
- En dan is er nog de hemel der hemelen. Dit is dan de derde hemel, ook een geschapen heerlijke ruimte, onzichtbaar voor het lichamelijk oog. Hoewel het gezichtsvermogen van Stefanus zo zeer is gesterkt geweest, dat hij deze zag, en Christus daarin (Hand. 7:55). Dit is de woonplaats van God, waar Hij Zijn heerlijkheid allermeeft openbaart. Daar is de Heere Jezus, daar zijn de engelen, de geesten der volmaakt rechtvaardigen, en ook sommige heiligen met hun lichamen. Deze hemel wordt genoemd (Openb. 2:7): *het paradijs Gods*, en (Joh. 14:2) *het huis van de Vader van Jezus*. Ook Jesaja 66:1) *de troon van God*. Deze hemel wordt onderscheiden van de twee hemelen er onder (1 Kon. 8:27): "Maar waarlijk, zou God op de aarde wonen? Ziet de hemelen (de eerste en de tweede hemel), ja de hemel der hemelen (de derde hemel) zouden u niet begripen²."

Dus hebben wij hier door het woord hemelen in het meervoud vooral *de derde hemel* te verstaan, de hemel der hemelen. Of naar de kracht van de Hebreeuwse wijze van spreken: de allervoortreffelijkste hemel, de hemel bij uitstek, gelijk de Hebreëen dan

² Begripen is een oud-Nederlands woord voor omvatten.

doorgaans in het meervoud spreken. Dit zien wij ook in Psalm 103:19, waar alleen van de derde hemel gesproken wordt: "De Heere heeft Zijn troon in de hemelen bevestigd, en Zijn Koninkrijk heerst over alles." Maar wij moeten het ook weer niet verstaan, alsof hier van de derde hemel gesproken wordt met algehele uitsluiting van de twee andere hemelen.

Wij verstaan door deze derde hemel of hemel der hemelen, welke Jezus *het huis Zijns Vaders* noemt (Joh. 14:2) geen 'aardse' hemel, geen Turkse hemel of een sociniaanse hemel, welke overal is waar men genoeg en blijdschap vindt. Het Woord spreekt duidelijk van een plaatselijke hemel (Gen. 1:1), welke de Heere God geschapen heeft. Doch zo, dat de Heere God wel aan alle plaatsen is, maar daardoor niet kan worden omvat. Daaruit volgt dat Hij ook door de hemel der hemelen niet omvat wordt (1 Kon. 8:27). En hieruit volgt ook dat wij hier niet alleen de derde hemel kunnen of moeten verstaan, met uitsluiting van de twee andere hemelen.

Dan mogen wij de drie hemelen wel samen nemen, dewijl de Heere ook uit de onderste twee hemelen op bijzondere wijze Zijn grootheid, majesteit, heerlijkheid, almacht, rechtvaardigheid, wijsheid en goedheid aan Zijn schepselen luisterrijk vertoont. En daaruit zegent Hij ook Zijn volk.

- God betoont Zich heerlijk en ook verschrikkelijk aan ons uit de onderste hemelen. Psalm 104:2-3: Hij rekt de hemel uit als een gordijn. Die Zijn opperzalen zoldert in de wateren, Die van de wolken Zijn wagen maakt, Die op de vleugelen des winds, wandelt."
- Van daaruit bedeeft God de wereld de wijze en bestendige verwisseling van de jaargetijden, van hitte en koude, van dag en nacht, en ook vele dingen boven de nátuur. De Heere God, wijs van hart en sterk van kracht zijnde, maakt de Wagen, de Orion, het Zevengesternte en de binnenkamers van het zuiden (Job 9:9). Daar hebt ge de oorsprong van de hitte en de koude. Job 9:10: "Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; en wonderen, die men niet tellen kan."
- Menigmaal doet God niet grote verschrikking vandaar de beweging van Zijn stem horen, en het geluid, dat uit Zijn mond uitgaat (Job 37:2, 4-6, 9-13). O, Hij brult en dondert wonderlijk, en Hij vertrekt die dingen niet als Zijn stem zal gehoord worden. Hij zendt de sneeuw en de plasregen Zijner sterke regenen. Ja, dan komt er uit de binnenkamers eens een wervelwind, en van de verstrooiende winden de koude. God blaast maar, en daar hebt ge de vorst. Dan gebruikt Hij weer dikke wolken, welke Hij vermoeit en verstrooit en keert naar Zijn wijze raad, zodat zij alles doen wat Hij hun gebiedt op het vlakke der wereld, hetzij tot een roede, of tot weldadigheid. Hoe nadrukkelijk spreekt hiervan ook Psalm 29. O vrienden, wat is hij gelukkig, die daar maar stil bij kan gaan neerzitten en met de psalmist kan zeggen (Psalm 97:1-5): "De Heere regeert; de aarde verheuge zich; dat vele eilanden zich verblijden. Rondom Hem zijn wolken en donkerheid; gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Zijns troons. Een vuur gaat voor Zijn aangezicht heen, en het steekt Zijn wederpartijen rondom aan brand. Zijn bliksemen verlichten de wereld; het aardrijk ziet ze en beeft. De bergen smelten als was voor het aanschijn des Heerei, voor het aanschijn des Heerei der ganse aarde."

God betoont Zich ook *in de derde hemel* allerheerlijkst aan degenen, die rondom Hem zijn.

O, daar bedekt de Heere Zich met het licht als met een kleed (Psalm 104:2). Daar bewoont Hij een ontoegankelijk licht (1 Tim. 6:16). Men kan het enigszins afleiden uit de gestalte van de profeet Jesaja (Jesaja 6:1). Toen hij de Heere op Zijn troon had

gezien, riep hij uit (vers 5): "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en woon in het midden van een volk dat onrein van lippen is." Men kan het ook afleiden uit de heerlijkheid, welke er op de berg op Mozes en Elia lag toen Christus met Zijn discipelen daar was (Matth. 17). Het aangezicht van Jezus blonk gelijk de zon, en Zijn klederen waren wit als sneeuw.

Maar hoe is God dan in de hemelen, en hoe moeten Zijn kinderen Hem aanmerken daar te zijn?

a. Vrienden, God is of woont daar niet bij wijze van het vervullen van een bepaalde plaats, alsof de Heere daar zou ingesloten zijn. Want God vervult hemel en aarde (Jer. 23 v 24). En Hij is niet ver van een iegelijk van ons (Hand. 17:2.7, 28). O, de Eeuwige, de Oneindige, de Overalteenwoordige, de Onafmetelijke heeft geen tijd of plaats van node. Ook geen plaats om Zijn heerlijkheid te vertonen gelijk deze is. Want de Heere is oneindig heerlijker dan dat Hij Zich aan de engelen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen vertoont. Daarom getuigt David tweemaal dat de Heere verheven is boven de hemelen (Psalm 57:6, 12). En Jesaja zegt, dat God in de eeuwigheid woont en in het heilige Jesaja 57:15). Maar God woont daar wel bij gelijkenis als in een paleis, waar Hij de glans der heerlijkheid Zijner tegenwoordigheid op het luisterrijkst vertoont aan degenen, die rondom Hem zijn. En zo moet Hij daar door Zijn kinderen worden aangemerkt. Daarom wordt de hemel Gods troon genaamd (Jesaja 66:1, vergeleken met Hand. 7:49). Jesaja zag in een Goddelijk gezicht de Heere daar zitten op een hoge en verheven troon Jesaja 6:1). Daar was het ook, dat Stéfanus God zag, en Jezus staande aan Zijn rechterhand, zodat van dat zien zijn aangezicht blonk als van een engel (Hand. 7:55). Ja, daar is het, dat Paulus is opgetrokken geweest (2 Kor. 12:2, 4). Daar heeft hij gezichten gezien en onuitsprekelijke woorden gehoord, welke aan geen mens geoorloofd waren uit te spreken. Dit zegt ook Daniël (Dan. 7:9-1U): "Dit zag ik, totdat er tronen gezet werden, en de Oude van dagen Zich zette, Wiens kleed wit was als de sneeuw, en het haar Zijns hoofds als zuivere wol; Zijn troon was als vuurvonken. deszelfs raderen een brandend vuur. Een vurige rivier vloede en ging van voor Hein uit, duizendmaal duizenden dienden Hem, en tienduizend maal tienduizenden stonden voor Hem."

Maar wij moeten ook zeggen, vrienden, hoe God daar, woont, kan geen sterveling uitdrukken. Die er iets van hebben gezien, zoals Jesaja, Stéfanus, Paulus en Daniël, kunnen er eigenlijk in het geheel niets van zeggen. Wanneer hij heerlijke dingen genoemd heeft, zegt ook Job (Job 26:14): "Ziet, dit zijn maar uiterste einden Zijner wegen; en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord? Wie zou dan de donder Zijner mogendheden verstaan?"

b. God woont daar ook bij gelijkenis als in Zijn schatkamer of magazijn van allerlei voorraad en behoeften. O, vandaar zegent God Zijn volk.

- Uit de luchthemel deelt de Heere de regen, sneeuw, winden, de lucht waarin wij leven, enz. mede. (Deut. 28:12): "De Heere zal u opendoen Zijn goede schat, de hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd, en om te zegenen al het werk uwer hand." Ook uit de middelste of de sterrenhemel, ook wel het firmament genaamd, deelt de Heere Zijn schatten mede, namelijk licht, warmte en vruchtbaarheid (Ezech. 32:7-8). En dus bewoont God deze hemelen ten goede van Zijn kinderen. Hij ziet van daar op hen neder en slaat met een zeer nauw oog gade wat zij in het tijdelijke van node hebben.
- En de hoogste hemel, de hemel der hemelen, is de schatkamer van alle geestelijke en hemelse genaden, gaven en gunstbewijzen (Jak. 1:17): "Alle goede gaven en

volmaakte giften zijn (of komen) van boven." O, vandaar zendt God Zijn Geest in de harten van Zijn uitverkoren volk tot hun verlichting en overtuiging van zonde, gerechtigheid en oordeel (Joh. 16:8). Tot ontdekking van verkeerdheden en wettischheid. Tot een Leidsman naar Christus en in de weg des Evangelies. Tot een Overhaler en Onderwijzer in de wegen, brengend onder de band des verbonds. Ja, tot een Bevestiger, Heiliger en Trooster, tot een Verzegelaar en Volmaker van Zijn volk voor de eeuwigheid.

En omdat God de Vader nu geen genaden, noch enige tijdelijke weldaad van de hemel kan schenken of mededelen, dan in en door Zijn geliefde Zoon, heeft Hij die Zoon bij Zich in de hemel opgenomen. Nu zegent Hij Zijn volk vandaar door en in Hem. Petrus zegt (Hand. 2:33): "Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de beloften des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van de Vader, heeft dit uitgestort, dat gij nu ziet en hoort."

Jezus wijst dus Zijn kinderen in het begin van hun bidden daarheen. Naar boven, naar de hemel, naar dat paleis, dat schathuis. Daar is hun Vader, daar is hun Borg, waarmede zij verenigd zijn. Hij stond toen gereed om ook met Zijn lichaam daar weldra heen te gaan.

Daarheen hebben de gelovigen van alle tijden zich ook gewend. Het is wel waar, dat de Heere oudtijds ook woonde in het wereldlijk heiligdom, boven het verzoendeksel, tussen de vleugelen van de cherubim. God wilde daar ook aangesproken worden, en van daar wilde Hij ook tot het volk spreken en hen zegenen en hen heiligen door Zijn heiligheid (Lev. 29:42). Daarom was het dat zij zich met eerbied neigden naar dat paleis van Gods heiligheid (Psalm 5:8), de aanspraakplaats van Gods heiligheid (Psalm 27 :2). Daarom aanbaden zij God met de aangezichten en ogen derwaarts gekeerd (1 Kon. 8:28, 44 en Dan. 6:11).

Maar vrienden, hierover moet niemand te gering of te sober van denken. De zaak is deze, dat de gelovigen van het Oude Testament in hun bidden evenzeer opzagen naar de hemel, als die van het Nieuwe Testament. Het onderscheid was daarin gelegen, dat zij een afbeelding, een schilderij hadden, waarin en waardoor zij zowel naar boven zagen als de gelovigen van het Nieuwe Testament dit doen zonder afbeelding. Deze afbeelding of dit schilderij behoorde maar tot de bedeling van die tijd, de kerk toen in haar kindsheid zijnde (Gal. 4:1). Zij werden door afbeeldingen tot dezelfde zaken opgeleid als naderhand zonder deze.

Het wereldlijke heiligdom was dus een schilderij en een voorbeeld van de hemel, waar de Israëlieten op zagen. Maar die geestelijk licht hadden, bleven daar niet in hangen. Net zo min als zij, die nu geestelijk licht hebben, blijven hangen in het gebruiken der sacramenten en in andere godsdienstige verrichtingen. Daarom zeg ik, zij zagen er doorheen, op naar de hemel. Ziet dit toch bevestigd toen Salomo de tempel inwijdde. Hoe menigmaal riep hij. tot de Heere (1 Kon. 8:30, 32), dat God toch uit de hemel zou willen horen, de vaste plaats Zijner woning. En Josafat zegt in zijn gebed (2 Kron. 20:6): "O Heere, God onzer vaders, zijt Gij niet die God in de hemel?" Dus lezen wij ook dat de kerk bidt Jesaja 63:15): "Zie van de hemel af, en aanschouw van Uw heilige en Uw heerlijke woning" enz. Ook Klaagl. 3:41: "Laatons onze harten opheffen, mitsgaders onze handen, tot God in de hemel."

Het behoort echter tot de uitnemendheden van onze kerkstaat, op welke de einden der eeuwen gekomen zijn, dat Jezus Zijn kinderen direkt naar boven naar de hemel wijst, zonder dat zij naar een aards heiligdom behoeven te vragen of te reizen. Dat maakte oudtijds de godsdienst ook zeer kostbaar. Alles richt zich nu naar het nieuwe

Jeruzalem, dat uit de hemel nederdaalt. Als Johannes dat gezien heeft, zegt hij (Openb. 21:22): "En ik zag geen tempel in dezelve; want de Heere, de almachtige God, is hun tempel, en het Lam." Dit was voorzegel Jesaja 8:14): "Dan zal de Heere der heerscharen ulieden tot een heiligdom zijn."

B. Wij komen nu tot het tweede stuk, de reden waarom de Heere Jezus bij de woorden "Onze Vader" dit er aan toe voegt: *Die in de hemelen zijt*. Deze wijst de onderwijzer aan in vraag en antwoord 121. In zijn antwoord geeft hij twee belangrijke bedoelingen van de Heere Jezus aan.

Ten eerste. De Heere Jezus doet dit om Zijn kinderen met hun harten van de aarde naar boven te helpen en om hen dus hemelsgezind te maken. De onderwijzer zegt: ***Opdat wij van de hemelse majesteit Gods niet aards gedenken.***

1. Met en door deze woorden leert de Heere Jezus Zijn kinderen hun Vader aanbidden als de enige en waarachtige God. Dit in tegenstelling tot het aanbidden van alle afgoden of zogenaamde goden, of ook het verwachten van heil. van tweede oorzaken. O, het heil komt toch van Hem, Die in de hemelen is (Matth. 23:9). De discipelen zagen dat de heidenen hun afgoden aanbaden en dat de één zijn heil hiervan, en de ander daarvan verwachtte. Verlegen wordende hoe zij zouden bidden, leerde Jezus het hun (Matth. 6:9): "Gij dan, bidt aldus: Onze Vader, Die in de hemelen zijt."
2. Hiermee leert Jezus Zijn kinderen daarbij *niet aards te gedenken van de hemelse majesteit van hun Vader*. Om ook Zijn handelingen niet te vergelijken bij die van hun aardse vaders, want deze laatsten zijn begrensd van macht, veranderlijk van zinnen en aan allerlei ongesteldheden onderworpen. O vrienden, wat zouden wij toch bedenken en enig begrip van Hem kunnen maken? (Jesaja 40:22-23) "Die daar zit boven de kloot der aarde, en derzelver inwoners zijn als sprinkhanen. Hij is het, Die de hemelen uitspant als een dunne doek, en breidt ze uit als een tent om te bewonen. Die de vorsten teniet maakt." Ja, wat zult gij van Hem toch denken of begrijpen? Hij is een God van verre en van nabij. Hij heeft alles uit niet, alleen door het bevel van Zijn almachtige wil voortgebracht en onderhoudt het nog. Hij is één in Wezen en Drie-enig. In de Persoon Zijns Zoons bestaat de menselijke natuur, waarbij elke natuur haar eigenschappen behoudt. O vrienden, die hier indringen willen, kunnen daar wel in zinken, ja hun zinnen verliezen. O, wij kunnen God niet doorgronden. De Heere zegt Jesaja 40:25): "Bij wie dan zult gijlieden Mij vergelijken, die Ik gelijk zij?"
3. Jezus wil daarom zeggen: Het zal nederigheid zijn uw onvatbaarheid te belijden met te zeggen: "Onze Vader (zo oneindig ver boven het bereik van ons verstand), Die in de hemelen zijt." Door dit niet aards gedenken van de hemelse Majesteit leert de Heere Jezus Zijn kinderen de hemelse gezindheid des harten in het bidden. Om met de harten naar Boven, meer het hemelse dan het aardse te zoeken. Jezus wil hier zeggen: *O, zullen ogen, handen en mond zich naar boven verheffen, dan zal het hart moeten voorgaan. Anders zal het niet gaan.* Eerst zal het hart hier beneden los moeten raken, want aardsghezindheid en hemelsgezindheid kunnen niet samengaan. Jezus wil Zijn volk van de aarde en uit het aardse naar boven helpen. David zegt (Psalm 123:1): "Ik hef mijn ogen op tot U, Die in de hemelen zit." En de kerk zegt (Klaagl. 3:41): "Laat ons onze harten opheffen, mitsgaders de handen tot God in de hemel."
4. Dan wil de Heere Jezus dus zeggen: *Mijn Vader staat Zijn kinderen alleen in de hemel te woord, en wel als zij los van de aarde zijn.* Wanneer zij dus

hemelsgezinde harten of pogingen hebben. Daarom: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."

5. Jezus leert Zijn kinderen door dit niet aards gedenken van de hemelse Majesteit hun Vader te verheerlijken en grootheid te geven, ja grote verwachtingen van Hem te hebben. Hiertoe leiden deze woorden, "Die in de hemelen zijt", op. Want het is toch zo in het natuurlijke, dat men de heerlijkheid van een persoon wel eens afleidt van of opmaakt uit de heerlijkheid van zijn gebouw of woonplaats. Met verwondering in het hart blijft men voor zulk een heerlijk gebouw wel eens staan en roept dan uit: *O, wat moet dat een heerlijk persoon zijn, die dit gebouw gemaakt heeft bewoont. Wat moet die een rijkdom en een wijsheid bezitten!*
De beschrijving door de Heere Jezus wat betreft de woonplaats Zijns Vaders dient dan om Zijn kinderen te doen stilstaan voor de heerlijke hemel, met diepe verwondering over hun heerlijke Vader. Dat zij zich zullen verlustigen in hun grote, wijze en rijke Vader, en in het voeden van hoge gedachten en verwachtingen van Hem. Daarom is het: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."
6. Jezus wil Zijn kinderen ook door dit niet aards gedenken van de hemelse Majesteit leren, dat zij zullen zien de oneindige tussenstand, welke er aan deze zijde van de eeuwigheid nog is tussen hen en hun Vader. En wel om hen dus verlangende naar de hemel te maken. Dan wil Jezus zeggen: *Mijn Vader woont in het hoge en heilige, in de eeuwige volmaaktheid, en gij woont nog in de onvolmaaktheid, in de onreinheid, ja onder een volk dat onrein is. U bent voor de hemel nog niet bekwaam. Gij moet daartoe nog geheilgd worden. Maar het is toch uw vaderland. Verlangt er dan toch naar en zegt: Vader, Gij zijt daar reeds, ik wil er ook wel zijn. Vader, wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstige* (Hebr. 13:14). Zo leert de Heere Jezus leert Zijn volk hun harten met verlangen naar boven te verheffen door te zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt".

Ten tweede.

Maar dan noemt de onderwijzer nog een tweede bedoeling van de Heere Jezus op, waarom de Heere aan de aanspraak "Onze Vader", nog toevoegt: "Die in de hemelen zijt." Namelijk om Zijn kinderen een volkomen vertrouwen op hun hemelse Vader in' te boezemen. De onderwijzer zegt: ***Opdat wij van Zijn almachtigheid alle nooddrift des lichaams en der ziel verwachten.***

1. Wanneer de Heere Jezus Zijn volk leert alle nooddrift des lichaams en der ziel van Gods almachtigheid te verwachten, wijst Hij hun daarmede aan dat zij behoeftigen zijn en dat zij dit voor ogen hebben te houden. Maar daarbij ook dat zij de vervulling van hun noden alleen bij hun Vader in de hemelen hebben te zoeken. Niet dat zij geen middelen mogen gebruiken. Integendeel, de Vader gebiedt getrouw te zijn in het gebod en in de middelen, en blind in de uitkomst. Maar wel, dat zij deze gevestigde indrukken zullen hebben, dat de middelen op zichzelf hun niets kunnen toebrengen, hoe zeer zij ook door de Heere zijn ingesteld. Dus dat alles wat de middelen toebrengen, evenwel van God komt. Dat zij daarom al hun nooddrift des lichaams en der ziel alleen van hun Vader in de hemelen hebben te zoeken, als Die weet dat zij al deze dingen behoeven (Matth. 6:32). Daarom leert de Heere Jezus hun zeggen: "Onze Vader (onze Verzorger), Die in de hemelen zijt."
2. Door dit verwachten van alle nooddrift des lichaams en der ziel van Zijn almachtigheid, leert de Heere Jezus Zijn volk de wijze, hoe zij deze dingen van hun Vader moeten begeren en verwachten. En wel dat zij zich voor hun Vader niet al te zeer moeten uitbreiden. Dit is naar het woord van Salomo (Pred. 5:1): "Wees niet te

snel met uw mond, en uw hart haaste zich niet een woord voort te brengen voor Gods aangezicht; want God is in de hemel, en gij zijt op de aarde; daarom laat uw woorden weinig zijn." Jezus zegt dat dit uitbreiden *een werk der heidenen is* (Matth. 6:7-8). O vrienden, die veelheid van woorden voor God, en dat geen rust in het gemoed vinden voordat men zich in den brede over al zijn nooddrift voor God heeft uitgebreid, spruit voort uit diepe onkunde van de grote en alwetende God. En uit vleselijke gedachten van het Opperwezen. Het is een bewijs van de wettische gesteldheid of van het diep gezonken zijn onder de banden van het verbroken werkverbond. In de zojuist genoemde plaats zegt Jezus: *Wordt hen niet gelijk, want uw hemelse Vader weet wat gij van node hebt eer gij Hem bidt*. De heidenen toch, en alle natuurlijke mensen met hen, gedroegen zich voor God alsof de Heere het niet wist en alsof zij hem alles moesten zeggen. Het is dus of de Heere Jezus hier zegt (Hoogl. 2:14): *Toont maar uw gedaante aan uw Vader*. Bidt aldus: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."

3. Jezus leert hier Zijn volk ook dat zij nooit te morren of te knorren of te murmureren hebben over Gods wegen, maar dat zij met hun ganse hart hun Vader soeverein zullen laten en verklaren. Jezus wil zeggen: *O, door murmuringen zijn er toch geen zaken van Mijn Vader te verkrijgen*. Want deze spruiten voort uit hoogmoed en opgeblazenheid, en naar Judas:16 ook uit onvergenoegdheid. Daarom, aanschouwt uw Vader in de hemelen. Dan zult gij Hem soeverein verklaren en al de door u begeerde zaken in Zijn hand loslaten en aanbetrouwen. Dan zult gij geloven dat Hij het alles tot uw nut en voordeel zal maken, naar Zijn eeuwige goede wil tot Zijn eigen heerlijkheid. Dan zult gij de bede ontvangen, die gij van Hem gebeden hebt door hartelijk te zeggen: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."
4. Door dit te bidden leert Jezus Zijn volk hun toevlucht te nemen tot en met vrijmoedigheid hun vertrouwen te stellen op de almacht huns Vaders. De Heere Jezus wijst daarom naar de hemel, omdat de Almachtige daar woont. Dit is toch aan elkander verbonden (Psalm 145:3): "Onze God is toch in de hemel." En dan volgt daarop: "Hij doet al wat Hem behaagt." En Josafat zegt in zijn gebed (2 Kron. 20:6): "O Heere, God onzer vaders, zijt Gij niet die God in de hemel?" En dan volgt daarop: "Ja, Gij zijt de Heerser over alle koninkrijken der heidenen; en in Uw hand is kracht en sterkte, zodat niemand zich tegen U stellen kan." Daarom kan men al zijn zaken, zelfs in het duister, aan de hemel toevertrouwen, wetende dat er een God in de hemel is, Die verborgenheden openbaart (Dan. 2:28). Vandaar leert Jezus Zijn volk zeggen: *"Onze Vader, Die in de hemelen zijt."*
5. Tenslotte leidt de Heere Jezus Zijn volk door deze aanspraak op tot de gronden voor hun hoop en verwachting, dat het hun hier in het geestelijke en in het tijdelijke, en hierna eeuwig zal welgaan. Dit doet Hij naderhand ook in het besluit van het gebed. Jezus leidt Zijn volk hier in de deugden Zijns Vaders. En wel in de goedheid, algenoegzaamheid en voorzorg van hun Vader over hen, om hen te willen helpen. In de almacht van hun Vader om hen te kunnen helpen, ja om meer te kunnen doen dan zij kunnen bidden of denken (Ef. 3:20). Alsook in de wijsheid van hun Vader, als die wel en ook het beste weet hoe Hij hen zal helpen. Hetzij dan door middelen, hetzij door ongenoegzame middelen, hetzij zonder middelen, ja hetzij tegen de middelen. Zo wil Jezus hier dat hun handen nooit slap worden, maar dat de kracht van deze waarheid in hun ziel praktisch zal zijn (Matth. 19:26): "Alle dingen zijn mogelijk bij God." Job had daarvan in zijn laatste veel. Hij zegt tot de Heere (Job 42:2): "Ik weet dat gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden."

Wanneer een christen zich dus in het begin van zijn gebed wendt, ja verheft naar de woonplaats van zijn Vader, toont hij daarmee:

- in Wie hij gelooft (2 Tim. 1:12), ja Wie en waar zijn Borg is. O, anders zou hij wel bij de hemel vandaan blijven. Hij toont daarbij zijn geloof, dat Hij machtig is zijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag.
- Ja, een christen leert door dit opzien en zich wenden naar de woonplaats van zijn Vader niet alleen het doorbreken met de Zoon tot de Vader, maar ook het gelovig aangaan, het staat maken op deze eens in waarheid gelegde en menigmaal vernieuwde grond van verzoening in Christus. Het staat maken op de onveranderlijke verbondsliefde en gemeenschap met een Drie-enig God in de Borg. In Christus een recht op de goederen Zijns Vaders gekregen hebbende, haalt hij alle dagen zijn nooddrift direkt van de hemel. Dit is de rechte, eenvoudige en nederige weg naar de hemel. Dan hoeft hij niet elke dag het fundament van zijn gebouw op te graven.

Zie dan vrienden, hiertoe leidt Jezus Zijn volk in deze aanspraak op. Jezus zegt het met nadruk (Joh. 16:26-27): "In die dag zult gij in Mijn Naam bidden, en Ik zeg niet dat Ik de Vader voor u bidden zal. Want de Vader Zelf heeft u lief, dewijl gij Mij liefgehad hebt, en hebt gelooft dat Ik van God ben uitgegaan." Daarom, kinderen van God, bidt dan ook vrijmoedig, met verheffing naar boven: "Onze Vader, Die in de hemelen zijt."

Toepassing

Ziedaar vrienden, de aanspraak van het gebed des Heeren behandeld. Hoe moet een ieder onzer zich daar nu bij neerleggen. Bij de nederige, ootmoedige, maar tevens zielverheffende gestalte des harten in het bidden. Het wordt toch in meerdere of mindere mate door al Gods kinderen bij bevinding gekend, dat hun Vader in de hemelen is. Mocht de Heere elk onzer daartoe genade en licht geven.

A. O mensen, die nog blind en onbekeerd bent, en die evenwel in de waan en verbeelding verkeert dat ge u in uw bidden naar de hemel wendt. Wanneer dat waar is, dan zult u tijden hebben dat uw ziel zich naar boven verheft. En dan is daarvan het gevolg dat u al de dingen hier beneden met een ander oog beschouwt.

1. Dan zijn de huizen, de plaatsen, de klederen zo schoon niet in uw oog. Integendeel, dan worden de kostelijkste gebouwen en de gestukadoorde gewelfde zolderingen en galerijen gering en veracht, al zouden zij van marmer en elpenbeen zijn. Dan staat men er verbaasd over dat men soms met zijn klederen en met al die dingen zo veel op heeft en daarover zo veel drukte maakt. Dit geeft dan stof tot treuren.
2. Dan zijn staat en geld in de wereld, hoge geboorte en adeldom zo groot niet. Integendeel, zij verachten zulks als dingen, die in het geheel geen wezen hebben en vergaan zullen. Dan zien zij dat deze dingen niemand geschikt maken voor deze hoogste heerlijkheid, waarvan hun ziel op dat ogenblik een stukje der zaak ziet.
3. Dan is er voor die tijd zulk een schrik niet wanneer volkeren en koninkrijken met hun legers en opgestoken vaandels, ja met ruiters en omhoog geheven wapenen voorttrekken en dooreen zwieren. Integendeel, dan ziet de ziel dit alles maar voor een eng aardrijk, zwart van mieren, welke maar dooreen wriemelen. Maar dat over hun voetstappen en zelfs hun minste bewegingen de voorzienige hand van hun hoge Vader gaat, Die van de hemel daar Zijn hand in heeft, hun ten beste.

4. Ja, dan heeft iemand zijn eigen huid zo lief niet. De angstige verschrikkingen ten aanzien van kwaden, die zijn lichaam zouden kunnen treffen, zijn dan zo groot niet. Integendeel, in die tijd valt voor deze ziel de eigenliefde en het achten van zichzelf weg bij het zien op haar heerlijke Vader en Zijn bestuur in de hemel. Dan is er aan haar niet zo veel gelegen.
5. O vrienden, dan is de ziel enigermate boven en gesteld onder de rang dergenen, die boven zijn. Dan is zij reeds in die rijen ingelijfd en gekomen tot deze algemene vergadering (Hebr. 12:23). Maar o, hoe ras daalt zij weder tot haar smart. Daarvan is dan ook een wezenlijk gevolg dat u een vaste geest verkrijgt. Afgezien van grote ongestalten, zoekt en wacht u dan al het heil, dat u naar lichaam en ziel nodig hebt, van de hemel.
6. O, dan kan het er van binnen soms wel donker uitzien. Dan kan de redding of het komende licht voor het hart wel onwaarschijnlijk lijken. Dan kan het hart zo desolaat ten aanzien van de zonde gesteld zijn. Maar op die tijd gaat de ziel met geheel haar gestalte zich naar boven verheffen, naar de hemel. Want alleen van daar wacht zij haar hulp, ja de dingen, die zij dikwijls als het ware niet weet te zoeken.
7. Dus wordt het haar in de grond des harten eigen, het hart naar boven, naar de hemel te keren in al haar omstandigheden, want daar is haar Vader. En wel in al wat zij doen of laten zal. Hoe zij de zaken zal besturen in haar beroep of anderszins, in haar handel, handwerk, studie. Eer zij ergens de hand aan slaat, is er van binnen iets dat naar de hemel opziet, hetzij dan op plechtige wijze, of met een zucht. Daar is haar Vader, en Die zendt van daar de Geest der talen, en der wetenschappen, Die op de Pinksterdag met stromen nederdaalde, en Die heeft zij nodig. Daarom roept zulk een ziel naar boven: *o Vader, de gewone werking van die Geest, Die in mij werkt, heb ik zo nodig. Om Uw licht, Uw wijsheid, Uw leiding, Uw wil te weten, en Uw gunstige voorzienigheid met mij.*
8. En zo is het ook in eten en in drinken. Dan zien zij uit waarachtige nood eerst naar Boven op. Het is maar geen sleurwerk en het prevelen van enige woorden en daar dan op rusten, als bij het pausdom. Maar het geschiedt in navolging van de Heere Jezus (Matth. 14: 19). De broden en vissen stonden voor Hem, maar Hij zag eerst opwaarts naar de hemel en dankte Zijn Vader. Waarom? Wel vrienden, omdat de voeding en kracht niet in de schepselen ligt, maar in de zegen van boven bij het schepsel. Want het schepsel kan niet voeden, al heeft men het. Het zijn maar instellingen Gods, God wil dat wij de schepselen gebruiken, maar de voeding, de kracht, het vermogen er uit, welke weinig, maar evenwel genoeg is, moet alleen van de hemel, uit dat schathuis komen.
9. Ook wordt dit haar betrachting in de herstelling door geneesmiddelen, de verkwikking en de opleiding. Hieruit ziet men dan dat zelfs de allerrijkste, die er met alles warm bij zit, zowel uit nood naar de hemel heeft op te zien als de allerarmste. En wat betreft degene, die gebrek aan brood heeft en menigmaal niet meer heeft dan wat hij voor één dag nodig heeft, en dus dagelijks uit de hand des Heergin moet leven. Die heeft ook alleen maar het oog te houden op de hemel, die schatkamer en dat magazijn, waar zijn Vader woont. O, die waarlijk nederig en recht gesteld is, en daarbij gelovig werkzaam, die zendt maar een verzoekschrift naar dat schathuis op. Die zegt maar: *Vader, u weet dat ik er ben.* En wanneer hij al wat minder krijgt dan hij meende nodig te hebben, dan zegt hij: *Vader, Uw staf daarbij, opdat ik met mijn kinderen genoeg heb.* Ja, wanneer die mens bij deze nederigheid bewaard wordt en het zoete van hetgeen hij krijgt recht mag smaken, kan hij aan dat leven zo gewennen, dat hij het verkiest boven het bezit van

honderdduizend gulden. Welk een heerlijke weg om zo geoefend en gelovig te worden. Dit zijn maar geen praatjes. O mens, bij wie het tijdelijke altijd het zwaarste drukt, kent u daar iets van? Wanneer een kind van God in deze zaak dikwijls gebogen gaat en in ongestalte verkeert, komt dit gewoonlijk uit hoogmoed voort. Dat het dus niet recht gesteld is tussen de Heere en zijn ziel, en hij er ver van af is nabij God te zijn.

Vrienden, ziet u niet dat deze zaken oneindig verschillen van dat opzien naar de hemel, dat bij, natuurlijke mensen op hun manier in ongelegenheden wel gevonden wordt, maar dat niet met de zaligheid gevoegd is? O mens, leg u eens neer bij deze zaken. Namelijk welk soort geloof een mens, nog in zijn natuurstaat levende, wel op de hemel kan oefenen.

- (1) Een natuurlijk mens kan voor zijn eigen ziel een allersterkste verwachting op de hemel hebben en ook volstandig behouden totdat hij de geest gegeven heeft. Bij zulk één staat het altijd vast, ja in de uiterste zwarigheden zoekt hij bij deze sterk verbeeldende verwachting zijn sterkte, en niemand kan hem dit ontnemen. Soms wordt dit eerst door de dood weggevaagd als een huis der spinnenkoppen (Job 8:14).
- (2) Onder zware tijdelijke omstandigheden overtreft een natuurlijk mens dan dikwijls een christen, zulk een sterk algemeen vertrouwen hebbende. Hetzij in het huwelijk, hetzij in het staande houden van een groot gezin met geringe middelen, zodat zij daarbij praktisch geen zorg voor het toekomstige hebben. Zij hebben alle vrezen, waar de oprechten zo mee bezet kunnen zijn, als overgegeven door dat algemene opzien naar boven en door een algemeen vertrouwen, waarover men verbaasd moet staan. En wat komt het bij deze mensen met zulk een algemeen vertrouwen in uitwendige zaken dikwijls nog goed uit ook. Verschillende goddeloze koningen van Israël, zoals Saul, Achab enz., hebben hiervan veel gehad. Zo geniet menig natuurlijk mens hier in de tijd het goede in alles wat hij ter hand neemt. Maar vrienden, beziet diezelfde mens eens aan een andere kant. Leidt zulk één eens naar binnen. Wijst hem eens op zijn verdoemelijke staat, op de steilte en afgrond van zijn natuurstaat, op de steilte van de soevereine vrijheid der genade Gods, Die Zijn Zoon openbaart in het hart van wie Hij wil. En op zijn onmacht en vijandschap. En laat hij daarop ook eens geloof gaan oefenen. O vrienden, hier staan alle raderen stil. Hier doet zich van binnen niets anders dan blindheid voor, welke uit het hart opkomt. Aan dat stuk mag men niet komen. Zulk een arme mens waagt zijn eeuwige staat op niets anders dan op dat algemene vertrouwen, hetwelk hij in tijdelijke zaken heeft.
- (3) Hoe menig natuurlijk mens kan in groot gevaar iets van het geloof der wonderen hebben, waarop hij gered wordt. Dan zijn er wel voorbeelden van mensen, die door het ijs zakten of reeds in diepe wateren wegzonken, en daaruit zonder uiterlijk waarneembare hulp op wonderlijke wijze werden gered, alleen door de hemel. Dan kan er een geloof zijn, waarvan wij lezen in 1 Kor. 13:2: "Al ware het dat ik al het geloof had", enz.

Ik ken een man, die in een zeer breed en diep water was gevallen en reeds aan het zinken was. Op dat ogenblik kreeg hij tot God te roepen, als de Almachtige in de hemel. Zoals hij dat uitdrukte, kreeg hij toen innerlijk moed. Daarbij voelde hij onder zich een hand, die hem oplichtte, zodat hij weer boven kwam en gered werd. Toen deze man enige tijd daarna op zaligmakende wijze werd ontdekt en tot het geloof in Christus gebracht, verklaarde hij duidelijk te zien, dat hij toen hij in het

water lag, een soort gegeven geloof ontvangen had. Maar hij zei daarbij ook, dat wanneer hij zou zijn verdronken, hij met dat geloof verloren zou zijn gegaan.

Zie hieruit vrienden, hoe, een mens zijn vorige bevindingen nooit beter kan bezien, om te weten wat deze zijn geweest, dan daarna, wanneer God hem er licht over geeft. Maar ook hoe niemand een ongenoegzaam werk uit de hand zal laten vallen voordat hij een beter werk in zijn hand krijgt. Het is als wanneer iemand het goud heeft horen verklaren. Wanneer hij dan een stuk koper vindt, is het hem niet uit hart of hand te krijgen, dat dit geen goud zou zijn. Maar als hij daarna goud vindt, ziet hij het onderscheid wel.

Daarom, o natuurlijke mens, wat waagt u toch veel wanneer u op uw hart en op al die stemmen en verbeeldingen van binnen vertrouwt. En wanneer u uw eeuwige staat vestigt op uw vertrouwen, hetwelk u hebt in tijdelijke aangelegenheden. Weet toch dat het u zal bedriegen. Weet toch dit ene, dat nooit het zaligmakend geloof kan worden geoefend buiten de kennis van en buiten de onderhandeling met Christus om. *O, geve de Heere u dat te zien en te geloven!*

B. Wanneer u zo gelukkig zijt dat u enige achterdocht en bekommering over uzelf krijgt, dan raad ik u dat u dit toch niet tegengaat of het maar wegduwt als nare en zwaarmoedige gedachten. O vrienden, koestert en voedt dat, kweekt het veeleer aan door met die benauwdheid veel uw knieën te buigen.

Wanneer u eerlijk bent, dan weet u wel dat u de oefening van het geloof in Christus met betrekking tot uw eeuwige staat niet hebt en niet kent. Doch dat u alleen maar op een algemeen vertrouwen rust, en dat u niet wilt hebben dat iemand dat aantast. Gij kent Jezus niet anders dan bij gerucht. Roept in het verborgen veel tot Hem, dat Hij Zich als Profeet aan u openbare en Zijn hand aan uw ogen legge, opdat Hij uw blindheid wegneme. O, dan zal Hij u wel verder leren en brengen.

C. Maar mensen, die dikwijls bedrukt daar heengaat over uw eigen staat, en zo diep in uzelf zit in allerlei tijdelijke ongelegenheden. Altijd neergebogen met de ogen nederwaarts gericht vanwege drukkende zonden en onwaardigheden. Vanwege veel vrees ook voor nog al zwaarder en donkerder wegen, en vanwege de verwachting dat er op het einde nog niets van zal worden.

De Heere mocht u het schadelijke eens doen zien van het zoeken van uw heil in uzelf. Weet toch dat u het dáár moede zult moeten worden eer u een waaghals zult kunnen worden. O, al blijft u honderd jaar in die gestalte, u zult geen stap verder komen. Het is daar een arm en slecht logement, waar men van honger en allerlei gebrek moet vergaan.

Vrienden, ziet daarom eens wat omhoog uit uw druk, namelijk opwaarts naar de hemel. U moet uw heil niet van binnen, maar van de hemel verwachten. Is het dan te vergeefs, dat Jezus Zijn volk in dit gebed naar de hemel wijst? Wel, de discipelen wisten ook wel dat God in de hemel is. Maar het was om hen, en het is ook om u uit uzelf naar de hemel te drijven. *De harten naar boven dan*, zoals Lodensteyn het zegt (Uitspanningen, deel 2, bladzij 158):

*Hoog, omhoog! mijn ziel, naar boven!
Hier beneden is het niet.
't Rechte leven, lieven, loven,
Is maar waar men Jezus ziet.
Al wat gij ziet op aard',*

*Al wat gij hoort op aard',
Is uw kost'lijk leven, lieven, loven,
Al wat u wenst op aard'
Is uw kost'lijk hart niet waard.*

O, wie weet wat ge dan wel te wachten had!

D. Kinderen van God, ziet toch hoe verheven uw gestalte hier op aarde behoorde te zijn, namelijk als kinderen van een Vader.

- (1) Een Vader, Die hier beneden niet op een elpenbenen troon zit, zoals een aards monarch, omringd door duizenden dienaren. Dat alles zal eens vergaan en ineen worden gerold (Hebr. 1:12). Maar Wiens paleis de hemelen zijn, en Die daar tienmaal tienduizenden, de duizenden verdubbeld, rondom Zich heeft, welken Hem en u dienen. O vrienden, waarlijk, het is niet geopenbaard wat wij zijn zullen. Er kan geen begrip worden gemaakt van de heerlijkheid, welke voor Gods volk is weggelegd. Daarom, wat moest de aarde en het aardse hier gering worden. Ja, hoedanig behoorden wij te zijn in heilige wandel en Godzaligheid.
- (2) Zie hier ook uit waar u uw Vader zoeken en vinden kunt, zelfs in de allerdiepste ongelegenheden. Jezus, uw Overste Leidsman, leidt u hier bij de hand naar de woonplaats van Zijn en uw Vader. Jezus zegt: *O, naar boven, daar kunt u Mijn Vader vinden.* Staat dan toch niet verlegen hoe en waar u Hem zoeken zult. Houdt u maar dicht bij uw Overste Leidsman. Hij zal u steeds wijzen waar uw Vader woont. Wij lezen het met nadruk (Joh. 1:39). Twee discipelen van Johannes hoorden Jezus spreken en hun harten werden voor Hem ingewonnen en zij volgden Hem reeds achterna, tot Hij Zich omkeerde en hun vroeg: "Wat zoekt gij?" Zij antwoordden slechts: "Rabbi, waar woont Gij?" En dan zegt Jezus: "Komt en ziet." Zulks zegt Jezus hier in dit gebed ook van Zijn Vader. *Komt en ziet, daar boven woont Mijn Vader.*
- (3) Ja vrienden, wanneer de woonplaats van Jezus en van uw Vader in de hemelen is, dan is deze hemel immers uw vaderland en dan zal dáár ook eenmaal uw thuiskomen zijn. Wel, dan hoort ge hier beneden niet. Dan zijt ge hier maar reizigers, maar vreemdelingen. Zoekt u op uw doorreis dan toch niet te veel te verbinden, maar u veel meer te gedragen als zulken, die hier geen blijvende stad hebben, maar die de toekomstige zoeken (Hebr. 13:14). U zou dan meer hemelsgezind worden. Uw hart zou meer boven geraken, waar uw schat is. En hoe betamelijk is dat voor een volk, dat van alle eeuwigheid voor de hemel is uitverkoren!
- (4) Is uw gehele geestelijke familie in de hemel? Is uw Vader daar? Is uw Bruidegom en Man, uw Borg, uw Hoofd daar? Heeft Die uw plaats daar reeds ingenomen om ze voor u te bereiden (Joh. 14:2)? Ja, is de Heilige Geest daar als uw Onderpand? En hoort u soms uit de mond van uw zusters of broeders dat zij daar ook heengaan? Ofschoon het meestal zo is, dat hoe meer zij te zien krijgen van het heerlijke Immanuëlsland, hoe meer hun smaak en kennis hier beneden vergaat. Wel vrienden, dan zult u daar ook noodzakelijk moeten komen. God heeft hier grote dingen aan u gedaan. Hij heeft u in Zijn kerk gebracht. En dat niet alleen in de voorhof, maar Hij heeft de deur van het heilige voor u geopend en u daar binnen gelaten. Zulks in onderscheiding van vele duizenden, die in de voorhof sterven. Dus heeft Hij uw staat een eeuwige grondvest gegeven. Maar het ingaan in het heilige der heiligen, in de hemel zelf, dát zal nog wat anders zijn. Achter de voorhang is de Ark. Daar zult u niet meer zuchten en bidden in geloof. Want daar

zult u zien en wandelen ín aanschouwen. Daar zult u aanbidden en prijzen, en eeuwig in de hemel wandelingen hebben onder degenen, die voor de Troon staan. *De Heere doe het ons geloven tot onze sterkte in de hoop en heiliging; om Jezus' wil. Amen.*

ZONDAG 47 (eerste deel Vraag 122)

DE EERSTE BEDE
Uw Naam worde geheiligd

In de vorige oefeningen hebben wij in het bijzonder de voorrede of aanspraak van het gebed des Heeren, als het volmaakte patroon of voorschrift, behandeld (zondag 46).

Nu komen wij met de onderwijzer tot het gebed zelf, hetwelk zes beden bevat (zondag 47 tot en met zondag 52, vraag 127). De onderwijzer behandelt dit gebed zó, dat hij bij zijn verklaring de volgorde van de Heere Jezus navolgt.

- Eerst verklaart hij die bede, welke het hoge doel inhoudt, hetwelk een recht gesteld christen in al de nog volgende beden voor ogen heeft. Dat is de bede, welke wij nu hebben te behandelen (zondag 47).
- Vervolgens behandelt hij dan de drie beden, welke de middelen inhouden om tot het bereiken van dat hoge doel te komen, dus de tweede, derde en vierde bede (zondag 48 tot en met 50). En deze middelen zijn dan geestelijk (de tweede en derde bede), of lichamelijk (de vierde bede).
- De vijfde en de zesde bede zijn tenslotte dan de afbiddingen van die dingen, welke hinderpalen zijn tot het bereiken van het eerste en hoogste doel: de heiliging van Gods Naam (zondag 51 en 52, vraag 127). En deze hinderpalen zijn of aanwezig (de vijfde bede), of toekomende (de zesde bede).

Onze stof voor dit ogenblik is dus de eerste bede, welke het hoge doel inhoudt, dat een recht gesteld christen in al de volgende beden voor ogen heeft (zondag 47).

In de verklaring daarvan behandelen wij de twee voornamen hoofddelen:

- I. De eerste bede, gelijk wij deze vinden in Matthéüs 6:9 en Lukas 11:2.
- II. De uitbreiding van de onderwijzer daarover, geheel naar het Woord van God.

In de behandeling van het eerste hoofddeel bezien wij:

- A. de bede zelf: *Uw Naam worde geheiligd*, en
- B. de gestalten, welke bij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.

A. Het onderwerp, waaromtrent deze bede werkzaam is, is de Naam des Vaders: *Uw Naam*.

a. *Wat moeten wij door deze Naam verstaan?*

In het algemeen moeten wij daardoor verstaan alles, waardoor dit geduchte Wezen geëerd of onteerd kan worden. O, wie zal hier aan de Onbegrijpelijke Namen geven? Tot de volmaakte Adam kwamen al de dieren, aan wie hij een naam gaf. Maar om aan dat onbegrepen Wezen een Naam te geven, zulks onderwond hij zich niet. Hier past de vraag (Spr. 30 :4): "Hoe is *Zijn Naam*, zo gij het weet?" Hoe zult ge een Naam geven aan Die, Welke de hemel, ja de hemel der hemelen niet omvatten kan (1 Kon. 8:27)? Toch is hiervan evenwel van de zijde Gods iets voor de dag gekomen, opdat de schranderste en meest verlichte schepselen een peilloosheid in dit Wezen vinden en in elk van de uitdrukkingen daarvan zich zouden verliezen.

1. Daarom verstaan wij door deze Naam hier in het bijzonder, zoals dit in deze bede wordt bedoeld, de grote God Zelf. O, Hij is *Zijn Naam*, en *Zijn Naam* is Hij. Jer. 10:6: "Omdat niemand U gelijk is, o Heere, zo zijt Gij groot, en groot is Uw Naam

in mogendheid." In die zin lezen wij ook van Gods Naam (Deut. 28:58, Psalm 20:2, Jes. 50:10). Wij verstaan daardoor dan in het bijzonder de eretitels, waarmee de Heere Zichzelf of Zijn Wezen verklaart. Zoals Elohim, El-schaddaï, Adonai. Deze namen zijn zeer vele en elke titel in het bijzonder dient om het schepsel in te voeren in het oneindige en onafmetelijke Gods. Neemt hierbij eens de Gedenknaam des Heeren: JeHoWaH (Ex. 3:14, overeenstemmende met Openb. 1:8). God zegt: "Dat is Mijn Naam: IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL. Gij zult tot Israël zeggen: IK ZAL ZIJN heeft mij tot ulieden gezonden." Dat wil zeggen: Ik ben geheel en al Wezen, Ik ben dat Ik geweest ben, Ik zal zijn Die Ik ben. Ik ben dezelfde Ik, alle wezen is van Mij en alles zal Ik wezen geven, waarvan Ik wil dat het wezen hebben zal.

2. Wij verstaan daardoor ook al die woorden, waarmee de Heere de Personen in dat Wezen, alsook hun huishoudelijke werken uitdrukt. Zoals Vader, Zoon en Heilige Geest, Schepper, Verlosser en Heiliger. Hierdoor maakt God Zich bekend in Zijn werken, zowel in de schepping als in de voorzienigheid, alsook der genade en der heerlijkheid. De bewijzen daarvan zijn Psalm 8 en 145.
3. Ja, wij verstaan daardoor ook alle omschrijvingen, waarmee de Heere bekend maakt Zijn eigenschappen en volmaaktheden, welke machtig zijn de ziel te verrukken. Hiertoe noemen wij nu alleen maar Exodus 34:6-7. God ging daar met Zijn Naam aan Mozes voorbij, uitroepende: "Barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid. Die de zonden vergeeft; Die de schuldige geenszins onschuldig houdt." Dit vergeleken met Psalm 86:10-13, 15.
4. Het is die Naam, welke Jezus met woorden en daden krachtadig heeft geopenbaard aan de mensen, welke Zijn Vader Hem uit de wereld gegeven had (Joh. 17:6). Ja, hierdoor heeft Jezus Zijn Vader verklaard (Joh. 1:18) en het gehele verbond der genade geopend (Joh. 17:89): "De woorden, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen en zij hebben waarlijk bekend, dat Ik van U uitgegaan ben, en hebben geloofd dat Gij Mij gezonden hebt."
5. Tenslotte verstaan wij door deze Naam ook al die uitdrukkingen, welke het Woord en de dienst van God te kennen geven, dewijl God daarin en daardoor Zich aan het schepsel bekend maakt. Betreffende het Woord Gods lezen wij (2 Thess. 2:11 dat aan hetzelfde *een loop* wordt toegeschreven, alsook een *verheerlijkt worden*. David zegt (Psalm 138:2): "Gij hebt vanwege Uw ganse Naam Uw Woord groot gemaakt." En ten aanzien van de dienst van God lezen wij (Gen. 4:26): "Toen begon men de Naam des Heeren aan te roepen." En Zach. 14:9: "Te dien dage zal de Heere één zijn, en Zijn Naam (te weten Zijn dienst) één, over de ganse aarde." Dat dit alles samen hier moet worden verstaan, blijkt wel daaruit, dat de Heere God door dit alles kan worden geëerd of onteerd.

Vervolgens moeten wij met een enkel woord aanwijzen welk een kracht hier ligt in het woordje *Uw* in de mond van de bidder: *Uw Naam*.

- (1) Daarmee verklaart de bidder dat hij in zijn hart de uitwerking van de rechte liefde en hoogachting ten aanzien van Zijn Vader gevoelt. En wel zo, dat hij niet zoekt hetgeen het zijne is, maar dat hij zijn heerlijkheid stelt in de Naam en de roem van Zijn Vader.
- (2) Daarmee verklaart de bidder ook dat hij dus afziet van zijn eigen naam en van die van alle schepselen, alsook van de roem van eigen daden en die van alle schepselen. Het tegendeel lezen wij bij de mannen van Babel (Gen. 11:4). Zij bouwden een toren om een naam te maken en om roem te verkrijgen. Maar hier verzaakt en verloochent zulk één zichzelf en werpt zijn naam, achting, eer en

fatsoen als het ware als een verrot kleet van zich. Zo helpen deze twee woorden "Uw Naam" die mens om het belang en de heerlijkheid van Zijn Vader alleen te zoeken. Juist als in het eerste gebod. Daarin eist God geen andere goden dan Hem alleen te dienen. Zo is het hier ook de lust van een christen geen andere naam te beogen dan die van Zijn Vader.

b. Nu komen wij tot de bede zelf omtrent dit onderwerp, namelijk: *Uw Naam worde geheiligd*. Wat moeten wij door *de heiliging* van Gods Naam verstaan?

Dan moeten wij vooraf weten dat de Heere en Zijn Naam heilig is (Psalm 8:2, 99:3) en dat Deze dus niet heiliger kan worden. O, de goedheid van het schepsel raakt niet tot God (Psalm 16) en wij kunnen Gode niet profijtelijk zijn (Job 22:2-3). Maria riep het uit (Lukas 1 :49): "Heilig is Zijn Naam." En wij lezen ook (Ex. 15:1): "Hij is hogelijk verheven." Daarom verstaan wij door het heiligen van Gods Naam alleen net voor heilig verklaren en roemen van Gods Naam, welke heilig is. Dit is de enige betekenis van het woord heiligen, dat hier aan de orde is. Het is hetzelfde als God grootmaken en verheerlijken, gelijk deze woorden ook verwisseld worden (Lev. 10:3, Ezech. 28:22 en 38:23).

De heiligheid is de eer en het sieraad van al Gods deugden. In eigenlijke zin is deze de liefde van God tot Zijn deugden, ofwel de reinheid, waardoor God niets wil of werkt, dan wat met Zijn deugden overeenkomt. Al het Gode betamelijke en al de heerlijkheid, welke er is in al de Goddelijke deugden en daarvan afstraalt als een glans, wordt daarom aangewezen door deze ene benaming van Gods heiligheid. Daarom wordt van God gezegd, dat Hij (Ex. 15:11): "Verheerlijkt is in heiligheid."

Wij kunnen uit dit alles dus opmerken dat God en Zijn Naam niet heiliger kan worden. En door dit *heiligen* moeten wij daarom alleen verstaan *het verhogen en roemen van God en Zijn Naam, en Hem te verklaren zoals Hij is*.

Waarom staat hier nu onbepaald: *Uw Naam worde geheiligd*, en niet: *Laat ik* (of wij) *Uw Naam heiligen*, of ook: *Heilig ons*?

1. Omdat Jezus wil, dat Zijn kinderen, wanneer zij tot hun Vader naderen, niet alleen bidden, maar dat zij ook erkennen wat zij reeds innerlijk door genade hebben. Daarom moet een ieder, die genade heeft, in zijn bidden die genade ook erkennen, daar dit toch het patroon voor het gebed is. Dan zeggen zij: *Vader, dat heb ik reeds van U, die zucht en liefde dat Uw Naam geheiligd worde; ja, dat Gij mocht wassen en ik minder worden. Ziedaar Vader, Uw eigen werk breng ik weer tot U. Uw Naam worde geheiligd, dat vind ik in mijn binnenste*.
2. Voorts ook om deze reden, dat Jezus wil dat Zijn kinderen voor hun Vader in hun bidden een uitgebreid hart zullen vertonen. Namelijk een onbeperkte gezetheid op de heiliging van de Naam huns Vaders. En dat niet alleen door henzelf, maar zelfs op allerlei wijze door God Zelf en door allerlei soort van schepselen. Zij moeten dus onbeperkt de heiliging van Gods Naam voor ogen houden.

1. *Deze heiliging van Gods Naam geschiedt door God Zelf*.

- (1) En wel in het werk der schepping, wanneer God Zich verblijdt in de werken Zijner handen, en Zichzelf in Zijn eigen deugden verlustigt (Spr. 16 :4): "De Heere heeft alles gewrocht om Zijns Zelfs wil."
- (2) Ook dan wanneer God de heerlijkheid van Zijn werken aan Zijn schepselen openbaart. Dus wanneer Hij Zijn volk Zijn heerlijkheid, wijsheid, almacht en goedheid daarin doet zien.

- (3) Ja ook wanneer Hij Zijn eeuwige kracht en Goddelijkheid daarin zelfs aan goddelozen en heidenen ontdekt (Rom. 1:19-20).
- (4) Deze heiliging geschiedt ook in het werk der regering van al het geschapene. En wel dan, wanneer God Zijn almacht, wijsheid, goedheid enz. betoont in de bewaring van al de ordeningen. De ordeningen van dag en nacht, zomer en winter enz. Ja, in de onbegrijpelijke voorzienigheid en het beleid van God in de gehele wereld, door deze op zulk een gepaste wijze op zijn tijd te bezoeken met regen en zonneschijn, opdat zij vruchtbaar zij en noch het één, noch het ander zal worden benadeeld.
- (5) Deze heiliging geschiedt voorts wanneer God Zijn almacht en wijsheid toont in de veranderingen, welke zich in de wereld voltrekken. Wanneer volkeren en koninkrijken door Hem worden uitgebreid of ingekort. En wanneer God de overwinning in de oorlog niet geeft aan de trotsten of aan die de meeste wagens en paarden heeft, maar aan wie Hij wil. Dit wisten onze Staten zeer wel toen zij aan de koningin van Engeland lieten antwoorden: *God wordt genoemd de Heere der heirscharen, omdat Hij de overwinning niet aan de sterksten geeft, maar aan wie Hij dit wil.*
- (6) Deze heiliging door God Zelf in het werk der regering van al het geschapene geschiedt ook dan wanneer de Heere Zijn barmhartigheid en waarheid ontdekt over allerlei ellendigen en ongelukkigen in de wereld. Vrienden, hoe gaat Hij hier als een Ontfermer rond. Elk krijgt kracht naar kruis, en kruis naar kracht. Ook wanneer Gods volk onder de roede Zijner kastijding verkeert en zij de bitterheid van de zonde smaken, wat zijn daar dan een ontfermingen mee vermengd. Doet God hun dan niet het meeste goed aan hun hart? Maakt Hij het dan met het kwade niet zo, dat het niet te zeer smart? O, wat gaat er dan een barmhartige Samaritaan rond met olie en wijn, om deze in ieders wonden te gieten naardat de toestand vereist.
- (7) Deze heiliging geschiedt voorts ook dan wanneer God Zijn gerechtigheid, ofwel Zijn wrekende gerechtigheid van de hemel openbaart. Wanneer Hij dit doet over een land of volk in het algemeen. Wanneer de Heere uit Zijn plaats uitgaat om de zonden te bezoeken, en wanneer de dagen der wraak en der vergelding daar zijn. Wanneer de ontzagelijke oordelen Gods de één na de ander geopenbaard worden en treffen. O, dan overwint God als Hij oordeelt en heiligt Hij Zichzelf. God zegt (Ex. 14:17): "Ik zal aan Farao verheerlijkt worden."
- (8) Ook wanneer God dit doet over een mens in het bijzonder. Wanneer God over een vermetel zondaar, over een sabbatschender of over een spotter en zijn huis het kwade brengt en hem daarin doet storten (Spr. 21:12). Ja, ook wanneer God zulke goddelozen (Psalm 92:8) groeien en bloeien laat opdat zij in der eeuwigheid verdelgd worden.
- Vrienden, de vermetele sabbatschender wordt nog wel gedood, al geschiedt dit dan niet als oudtijds door de wereldlijke rechter. O, dan heiligt God Zijn Naam, en dan wordt Jesaja 5:16) "de Heere der heirscharen verhoogd door het recht; en God, die Heilige, wordt dan geheilgd door gerechtigheid." Dit doet God nog dagelijks, maar wij zijn er blind voor. Anders zouden wij op zulke mensen en op hun huizen letten, en (Psalm 94:15) de oordelen Gods navolgen.
- (9) Gods Naam wordt ook door God Zelf geheilgd in de uitvoering van Zijn eeuwige besluiten. O vrienden, God verheerlijkt Zichzelf in alle dingen te werken naar de raad van Zijn wil. Wanneer Hij naar zulk een goed en gesloten boek over ieder brengt wat Hij van eeuwigheid over hem bescheiden heeft.
- En vooral in de uitvoering van het besluit der verkiezing. O vrienden, hier is het dwaze Gods wijzer dan de mensen (1 Kor. 1:25). Ons trots en arm verstand zou

anders spreken. Het zou zeggen dat God Zich meer verheerlijkt zou hebben in de zaliging van alle engelen en mensen. Zo spreekt de eigenlievende en zondige mens, die zijn belang schat boven de Heere. Maar wij lezen in Spreuken 16:1, dat de Heere alle dingen gewrocht heeft om Zijns Zelfs wil, ja ook de goddelozen tot de dag des kwaads. En wanneer dit dan zo is, dan heiligt en verheerlijkt God Zijn eigen Naam immers ook in de verkiezing van engelen en mensen. Want God doet het om Zijns Zelfs wil. Dan is de verheerlijking van zichzelf immers Zijn hoogste doel? Leest maar eens Romeinen 9. Vrienden, konden wij in het verliezen van onszelf maar eens zeggen: *Hij is de Heere, de onafhankelijke Soeverein. Wanneer Hij maar verheerlijkt worden mag, wat is er dan aan mijn naam en eer gelegen?* O, dan hadden wij van binnen een bewijs, dat wij in de grote dag niet zouden worden gemist.

- (10) Welnu, aldus heiligt God ook Zijn Naam in het grote werk der verlossing. Wanneer God Zijn onafhankelijke soevereiniteit betoont in het opnemen van mensen, met voorbijgang van gevallen engelen (Hebr. 2:16). Ook wanneer de Heere vele landstreken, steden en dorpen voorbijgaat, en andere in genade bezoekt. Wanneer God sommige geslachten verkiest, om daaruit de Zijnen te roepen. Wanneer God Zijn genade verhoogt aan dit of dat huis. Ja, ook in die of die persoon uit een huis inwendig te roepen. En dan is het dikwijls de geringste en allereenvoudigste in vermogen, verstand en gaven. Dikwijls één die in het huis zelfs niet wordt geteld. Zo was het bij David. Er was er nog één achter de schapen! En dit met het voorbijgaan van de wijzen, de machtigen en de edelen.
- (11) God heiligt Zichzelf wanneer Hij Zijn hand aan die mens legt om hem tot Zijn gemeenschap te brengen. O, dan verheerlijkt God al Zijn deugden, wanneer Hij alle tegenstand in het hart verbreekt. Wanneer Hij de ziel in haar schuld voor Hem doet vallen en haar in de weg der verzoening inleidt, haar tot Christus brengt, Zijn heilig beeld in haar indrukt, de Geest van heiligheid haar schenkt en wanneer Hij Zijn beloften aan en in haar vervult als de God der waarheid, Die trouw houdt tot in eeuwigheid.
- (12) God heiligt Zichzelf ook wanneer Hij Zijn Goddelijke walging en haat tegen de zonden vertoont. En wel in het bijzonder toen Hij de zonde zonder ontferming achtervolgd heeft in Zijn Eigen, eniggeboren, geliefde en allerheiligste Zoon, Hem daarin tot een doelwit stellende, waarop al de pijlen van Zijn eeuwige toorn hebben getroffen. Ook toen Hij Hem na de voldraging van het lijden volmaakt heeft, Hem verhoogd en gekroond met eer en heerlijkheid. En ook wanneer Hij dit Evangelie heeft bekend gemaakt en uitgebreid, en het nog steeds uitbreidt.

Maar waaruit blijkt dat de Heere Jezus dit alles mede in deze bede heeft bedoeld?

Omdat de Heere Jezus, Zijn lijden nabij zijnde, Zich in de nare klachten heeft doen horen (Joh. 12:27): "Nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? Vader, verlos Mij uit deze ure. Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen." O vrienden, Jezus zag het voor Zijn ogen, en Hij wilde ook dat anderen zouden weten hoe het met Hem was. Hij begeerde, indien het zijn kon, dat het zou voorbijgaan, dus dat Hij enige verpozing zou verkrijgen. Maar Hij bevond Zich ook gewillig. Dit was de voorwaarde van Zijn Middelaarsambt. Daarom voegt Hij er aan toe (vers 28): "Vader, verheerlijk Uw Naam." Namelijk in de betoning van Zijn rechtvaardigheid en heiligheid, en ook in Zijn verlossing uit al die diepten, en in de verlossing van Zijn kinderen uit al hun banden om Zijnentwil. Toen kwam er ook direct daarna een stem van de hemel: "En Ik heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem wederom verheerlijken." Het oogwit van de Vader is de heiliging en verheerlijking van Zijn eigen Naam in alles. Hij had Zich

reeds verheerlijkt in het werk der schepping, in de zending van Zijn Zoon, in de vereniging van Hem met de menselijke natuur en in de loop van het Evangelie. Nu zou Hij Zijn Naam weer verder verheerlijken in de dood van Zijn Zoon om der zonden wil, in de aanneming van deze ter voldoening, en in de opkomst en verhoging van Christus. Ja ook daarin, dat Hij Zijn kinderen de vrucht daarvan doet genieten.

Dat de Heere Jezus dit alles mede heeft bedoeld in deze bede volgt ook wel hieruit, dat de Heere God duidelijk Zijn Naam heiligt in de uitvoering van het grote werk der verlossing.

2. Vervolgens geschiedt de heiliging van Gods Naam ook door het redeloze en levenloze schepsel, elk op zijn wijze. De bewijzen daarvoor vinden wij in de laatste drie psalmen van David. Vooral ook in Psalm 145:10. Wij behoeven niet meer te noemen dan Psalm 148:3-10, alsook Psalm 19:2 en meer andere plaatsen.

- (1) Dit geschiedt wanneer het redeloze en levenloze schepsel op zijn wijze zucht onder de ontheiliging van Gods Naam. En wanneer het verlangt naar een andere tijd, als hun Maker Zijn eer zal ontvangen. Wij lezen met nadruk in Rom. 8:19-22, dat het schepsel als met opgestoken hoofde de openbaring der kinderen Gods verwacht. Dat het de ijdelheid is onderworpen, en dat het hoop heeft te zullen worden vrijgemaakt van de dienstbaarheid der verderfenis, ja dat het tezamen zucht en als in barensnood is.
- (2) Het geschiedt ook dan wanneer het redeloze en levenloze schepsel aan engelen en mensen de heerlijkheid van Gods deugden vertoont, welke God er op heeft gelegd, opdat dezen zouden doen wat zij niet kunnen. O vrienden, op dit voordoen van het schepsel moest een kind van God wel uitroepen: "O, God, wat zijt Gij groot; Uw grootheid is ondoorgrondelijk" (Psalm 145:3). Ja, dan kunnen zij het de beesten vragen en als het ware met hen spreken (Job 1-2 :7-8). Tot dat doel liet de Heere al het redeloze schepsel tot Adam komen, en dagelijks doet God het nog tot ons komen, opdat wij dit ziende, God zouden grootmaken.

3. Verder geschiedt deze heiliging van Gods Naam ook door de goddelozen ja zelfs door de duivelen.

Dan namelijk wanneer zij sidderen voor het Opperwezen, wanneer verschrikkingen en bevingen de huichelaren aangrijpen en zij het uitroepen Jesaja 33:14): "Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwige gloed wonen kan? Dan zeggen de Egyptenaren (Ex. 8:1): "Dit is Gods vinger." Dan roept Farao uit (Ex. 9:27): "De Heere is rechtvaardig; ik en mijn volk zijn goddelozen. O, wanneer God voor Israël strijdt, beven de volkeren (2 Kron. 20:29). Dan rilt en beeft Felix (Hand. 24:25) wanneer hij maar van het laatste oordeel hoort. En vrienden, deze heiliging van Gods Naam geschiedt nog dagelijks. Wanneer hij dan geen afleiding had, de goddeloze zou niet kunnen leven, zóveel knagende wormen heeft hij van binnen. En wat zal het dan toch eens te zeggen zijn: een worm te hebben, die niet sterft!

4. Deze heiliging van Gods Naam geschiedt ook door de engelen. O, die zijn daartoe voor de troon geplaatst Jesaja 6).

- Ja, zij juichten reeds bij de eerste schepping, toen God de aarde grondvestte (Job 38:7).
- En zij zijn zeer begerig in het werk der verlossing in te zien (1 Petrus 1:12). Zij zijn vol blijdschap en verhoging van God over deze hoge uitgevonden weg van verzoening en over de bekering van mensen.

- Ja, wanneer er op de wereld maar iets te doen is, zijn zij er direct bij. Zie het vooral ook in de velden van Bethlehem-Efrata. Daar kwam een menigte des hemelsen heirlegers, het uitjubelende (Lukas 2:14): "Ere zij God in de hoogste hemelen."

5. *En deze heiliging van Gods Naam geschiedt tenslotte ook door Gods kinderen.* O, Jezus legt met dit hoge doel deze bede in hun mond. Hiertoe zijn zij van alle eeuwigheid afgezonderd, en hiertoe zijn zij ook geroepen. Namelijk om verkondigers te zijn van de deugden Desgenen, Die hen geroepen heeft, enz. (1 Petrus 2:9). Ja, God zegt Jesaja 43:21): "Dit volk heb Ik Mij geformeerd; zij zullen Mijn lof vertellen."

Ook de onderwijzer ziet dit stuk zo. Daarom zullen wij het aan de hand van Zijn uitbreiding nader zoeken te behandelen, en het dus nu laten rusten.

Maar dan moeten wij nu nog bezien waarom de Heere Jezus bij het eerste begin van hun gebed Zijn kinderen leert zeggen: *Onze Vader, Uw Naam worde geheiligd!*

Als redenen hiervoor kunnen wij het volgende noemen.

- Opdat zij hun nieuwe natuur aan hun Vader zullen vertonen, als de kinderen van een Vader, Die zóveel werk maakt van Zijn eigen Naam, en Die deze ook in alles bedoelt (Spr. 16:4 en Rom. 11:36). Dies past het hun dat zij daarvan ook iets hebben en vertonen (Psalm 34:4, 145:1-7, enz.). O, het is onder alle volkeren een sieraad wanneer een kind zijn vader eert en voor zijn naam zorg draagt. Daarom zegt God: "Ben Ik een Vader, waar is Mijn eer?" (Mal. 1:6)
- Ook opdat zij in de aanvang van hun gebed zouden tonen dat zij het beeld van Jezus dragen. Dit toch was altijd het hoogste doel van Jezus (Joh. 8:49, 54): "Ik zoek Mijn eer niet, Ik eer Mijn Vader." Zie ook Joh. 17:4. En hoe gebrekkig het ook mag zijn, het zou in hen een kenteken en een bewijs zijn van één geest met Christus te zijn (1 Kor. 6:17), wanneer zij ditzelfde oogmerk hebben. Dit zou een bewijs zijn dat Hij een gestalte in hen heeft (Gal. 4:19), dat zij hetzelfde gevoelen hebben dat in Christus is, en dus de zin van Christus (1 Kor. 2:16). Dus dat er uit dit alles volgt dat er tussen de Heere Jezus en hen een gelijkheid is in soort, hoewel niet in trap. Wanneer Gods kinderen recht gesteld zijn, is er door dit hun oogwit een oneindig onderscheid tussen hen en alle nabijchristenen. De heersende lust en begeerte bij deze laatsten is niet dat de Heere maar mocht verhoogd worden, en dat zij zichzelf daarin mochten verliezen en dus maar minder worden.
- Jezus leert Zijn kinderen deze eerste bede in het begin van hun gebed omdat deze ook in de hemel gebeden zal worden, waar al de nog volgende beden niet meer nodig zullen zijn. Dus geeft Jezus hun hier iets van hetgeen inde hemel volmaakt geschiedt. Ook omdat Gods kinderen toch in de grond des harten naar huis verlangen. O, het volmaakt heiligen, dat zouden zij hier wel reeds willen. Dit wordt zelfs bij de meest duistere Godzalige gevonden, en daartoe zijn dan de volgende beden als bij trappen dienstbaar. Hoe meer nu God Zijn Naam heiligt en deze door Zijn schepselen geheiligd wordt, hoe verder zij van zichzelf afraken en hoe dichter zij aan de Godzaligheid komen (Rom. 5:2): "Roemende in de hoop der heerlijkheid."

Zie hieruit dan waarom deze bede de eerste is.

B. Nu wat betreft het tweede stuk, de gestalten, welke bij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.

a. Eerst dan de gestalten, welke de volkomenheid - *in delen* - van het werk Gods in het hart uitdrukken.

- (1) In zulk een ziel wordt gevonden een verliezen van zichzelf, van zijn hart, van zijn liefde, zijn naam, eer en glorie in de wereld, ja zijn roem, zijn lof en zijn fatsoen aan de Heere. En voegt daarbij dan ook nog zijn leven, zijn ziel en al het zijne. O vrienden, God te heiligen in het hart wil ook zeggen God te rechtvaardigen, en zijn ziel en leven aan de Heere los te laten en te willen drijven op de wateren van eeuwige vrije genade. Die zijn leven en zijn ziel zo wil verliezen (Matth. 10:39), die zal dezelve vinden. Hoe is hier de gestalte met nadruk getekend (Psalm 72:15): "Men zal geduriglijk voor Hem bidden; de ganse dag zal men Hem zegenen." Men zal dus als het ware zichzelf vergeten en alleen de heerlijkheid des Konings zoeken en daar zijn heil in vinden.
- (2) In zulk een ziel wordt gevonden een het eens zijn met God, welke wegen Zijn Majesteit ook houdt.
 - En dit betreft dan de wegen met *de wereld in het algemeen*. Wanneer God de fiolen van Zijn gramschap om der zonden wil over de aarde uitgiet. Wanneer de volkeren beven voor de vale dood, voor het gewette zwaard, voor de verschrikkelijke donderen en bliksemen van Gods krachten voor de oceanen van Zijn toorn. O, dan is het een kind van God zo goed wanneer hij dan in zijn hart vindt: *Uw Naam wonde geheiligd*. O, dan verheugt de ziel zich in haar grote Vader en in Zijn werken. Dan is zij zo blijde en kan soms wel danken dat haar Vader over de wereld toont Wie Hij is, hetwelk anders niet wordt geloofd. Ziet dit ook in Hábakuk. Die verheugde zich in de Heere wanneer er geen rund meer in de stalling was en toen alles ontbrak (Hab. 3:18).
 - Maar dit betreft ook de wegen met de ziel in het bijzonder. Dan is er een het eens zijn met God, welke weg Hij ook met de ziel houdt. Dan zegt zulk één: *Vader, Uw Naam worde geheiligd*. En dan wil dat zeggen: *Vader, ik wil onvoorwaardelijk door Uw weg tot zaligheid en heerlijkheid gebracht worden, of dat dan wat smartelijker voor vlees en bloed, dan wel wat verkwikkelijker is. Van al dat eigen beleid en bestuur zie ik aan Uw voeten af*. Die mens zal eigen ongemak heel wat geringer achten dan het breken van de eeuwige ketenen.
- (3) In die ziel wordt ook gevonden een benauwdheid en een bevreesd zijn ooit den Heere te zullen ontheiligen, ooit in de zonde te zullen vallen; of ooit met het hart van de Heere afraken. Dan zal men toch voor alles open liggen en nergens te goed voor zijn. O, deze heilig bevreesde en bezorgde gestalte behoort bij deze bede in het hart van de zelfs de allergrootste christen. De grootste christen zal over zijn hart en de verdorvenheid daarvan de meeste bekommerning hebben. Met degenen, die daar niet van weten, durf ik het niet wagen. O, de vreze Gods en de vrees voor te zondigen, deze zijn het beste middel ter bewaring.
- (4) In zulk een ziel wordt ook gevonden een gevoel van onmacht en algehele ongeschiktheid, en deswege een schuilen in de Heere Jezus, om in Hem die Naam volmaakt te heiligen. Jezus zegt (Joh. 17:4): "Vader, Ik heb Uw Naam verheerlijkt op de aarde." En daarop eist Hij Zijn verheerlijking, maar ook de verheerlijking van Zijn volk. Zo staat dus Zijn volmaakt doen op hun rekening. Dan begeert de ziel het dicht bij Hem te houden. Vanwege de armoede des geestes begeert zij steeds alle hulp en licht door het geloof van Hem te verkrijgen om aldus steeds in Zijn kracht te kunnen staande blijven.

b. Bezien wij vervolgens nog de gestalten, waarin de begeerten naar de volkomenheid in trappen, ofwel *de volmaaktheid*, tot uitdrukking komen.

Vrienden, in de geringste gelovige wordt gevonden een niet rusten voordat hij van alles verlost is wat hem ten onder houdt. Ja, een niet verzadigd zijn zonder

volmaaktheid. Al is dit dan maar dat men alle dagen zucht onder een hart, dat uit de aarde aards, werelds, ja duivels is. Daaronder zucht die mens zolang, tot hij het in de dood als een kleed aflegt. O, die ziel schreeuwt tegen zulk een hart wanneer zij bidt: *Uw Naam worde geheiligd*. In de geringste gelovige zelfs wordt ook gevonden een hartelijk verlangen naar bevrijding van al het kwaad, dat hij al zijn dagen heeft aangeleerd. O, het ongelovig zien op verouderde kwaden van binnen, en op de onwaarschijnlijkheid dat deze ooit zullen worden uitgeroeid, kan die mens wel eens, hoewel op verkeerde manier, naar de dood doen verlangen.

Ja, hoe gruwelijk het er ook bij staan moge, in zulk een ziel wordt een innerlijke verzuchting gevonden dat het nog eens anders woeden moge en zij de Heere mocht verheerlijken. Het ligt de ziel toch bij om met de kerk uit te roepen (Jesaja 26:8): "Tot Uw Naam en tot Uw gedachtenis is de begeerte mijner ziel." Hoe wonderlijk is hier Psalm 38:9-10, wanneer David licht krijgt over hetgeen hij nog heeft onder al het kwaad. Vrienden, verzwakt en uitermate verbijzeld zijnde, ja onder een innerlijk gebrul vond hij dit stille gebed: "Heere, voor U is al mijn begeerte; en mijn zuchten is voor U niet verborgen." Dan ligt er bij de geringste gelovige een volle begeerte op de bodem van het hart, welke voortspruit uit de liefde tot God en Zijn lof. En wel dat niet alleen hij eens volmaakt God mag loven, maar dat de gehele schepping, welke nu zucht (Rom. 8:22), dat eens op haar wijze zal mogen doen. Ja, dat daartoe de dag der heerlijkheid spoedig moge komen.

Toepassing

Vrienden, wanneer u hebt opgemerkt en verstaan hetgeen een mens bidt en voor God brengt als hij zegt: *Vader, Uw Naam worde geheiligd*, en u daarmee enigszins naar binnen werkzaam bent geweest, dan zult u spoedig hebben gezien wie deze bede niet, en wie deze bede wel recht bidden.

A. Deze bede past niet in de mond van al die mensen, die hun eigen naam heiligen of verheerlijken.

1. O mensen, die God niet kent, zou u durven zeggen: *Vader, Uw Naam worde geheiligd*? Gij, die met Samaritanen (Joh. 4:22) aanbidt hetgeen gij niet weet, zegt u Vader tegen een onbekende God, Wiens Naam u nog onbekend is? Jezus zei eens tegen de Joden (Joh. 8:41): "Gij zegt dat God uw Vader is." Maar dan zegt Hij heel iets anders (vers 44): "Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen." O, er zijn er duizenden, die wel enige letterkennis hebben, maar God in Zijn werken niet zien. O mens, wat ziet u van de heerlijkheid van Gods Naam?
 - Wat ziet u daarvan in Zijn schepselen? Wat in Zijn regering en voorzienigheid? Wat ook in Zijn oordelen over de gehele wereld en bijzonder over uzelf?
 - Wat ziet u van die heerlijkheid in de uitvoering van Gods eeuwige besluiten, in de verkiezing en de verwerping?
 - Wat ziet u daarvan in de werken van Gods genade? In die wonderbare wegen, waarlangs God in en door Zijn Zoon zondaren zaligt? En voegt daar dan nog eens bij: Wat ziet u van de heerlijkheid van Gods Naam in uw eigen vrijmaking en verheffing uit zulk een zware nood tot zulk een toppunt van geluk? De engelen, hoewel zij daaraan geen deel hebben, zijn begerig om in te zien en om Gods Naam deswege te verheerlijken.
 - Wat ziet u van de heerlijkheid van Gods Naam in Zijn kerk? O vrienden, daar woont God. Daar luistert Hij naar Zijn eer en lof (Ex. 20:24, Matth. 18:20 en Psalm

- 22:4). Bent u niet veeleer een mens die de godsdienst veracht, deze licht verwaarloost, of blij is als er wat tussen komt?
- Deze bede past niet in de mond van hen, die er geen zorg over hebben, of die het in hun hart niet gevoelen wanneer de Naam des Heeren ontheiligt wordt. Wel vrienden, de Heere zorgt allermeeest voor Zijn eigen Naam en eer. Maar u kunt Gods Naam horen aantasten met vloeken, lasteren enz., en het raakt als het ware uw koude kleren niet. Integendeel, wanneer iemand uit het gevoel van zijn hart zulk een vloeker eens bestraft, dan zoudt u de man wel zijn, die tot deze mens zeide: *zulk een bestraffen komt nu niet te pas*. Menigmaal zou u het aan de kant van de vloeker houden.
2. Deze bede past ook niet in de mond van hen, die met de heidenen geheel moedeloos zijn wanneer God Zijn oordelen van de hemel zendt en Zijn Naam in gerechtigheid heiligt. Vrienden, juist dan steken de allerzwakste en voor zichzelf meest duistere christenen menigmaal hun hoofden omhoog. O, wanneer u niet het uwe zou zoeken, maar wel de eer des Heeren, dan zou u zeggen: *hoe het met alles ook gaan moge, ik zal slechts blijde zijn wanneer mijn Vader maar verheerlijkt wordt*. De Heere zegt (Ezech. 38:23): "Alzo zal Ik Mij groot maken en Mij heiligen, en bekend worden voor de ogen van vele heidenen; en zij zullen weten dat Ik de Heere ben." O, dan verheugen zij zich in de werken van hun Vader.
 3. Dus past deze bede ook niet in de mond dergenen, die nooit zuchten onder hun onvolmaaktheid, onder hun zonden en onder hun kwaden, welke hen ten onder houden. Wel vrienden, dat is een bewijs dat God geen goed werk in uw ziel begonnen is. En dan kunt u ook nooit verlangen naar de heerlijkheid, waar Gods Naam volmaakt zal worden geheiligt.
 4. Ja, durft ook u te zeggen: *Vader, Uw Naam worde geheiligt*, die in uw hart vooral voor ogen hebt, en dit ook vertoont in al uw doen en laten, maar groot te mogen worden in de wereld? Of u het openlijk erkent dan wel verzwijgt, in de grond uws harten hebt u het gezet op rijkdom, staat of eer, om daardoor uw eigen naam, fatsoen en achting op de troon te brengen. Menig een zoekt in de regering van de staat te komen. En wanneer hij dat bereikt heeft, dan behoudt hij dezelfde ambitie en zoekt hij de top daarin te bereiken. En dit ook bereikt hebbende, is die persoon niet meer te kennen naar hetgeen hij tevoren was, vanwege zijn hoge naam en aanzien, hetwelk hij nu verworven heeft. Ziet de waarheid hiervan in Farao, die ook zo hoog verheven was. Hij zegt (Ex. 5:2): "Wie is de Heere? Ik ken Hem niet." Zie het ook in Nebukadnézar en in Belsazar, ja ook in Herodes. Deze laatste liet het zich aanleunen dat men van zijn woorden uitriep: "Een stem Gods." O, dat was de reden waarom God hem niet langer kon dragen. De lankmoedigheid nam een einde en hij werd door de wormen gegeten.
- O, wanneer die mens de verheerlijking van Gods Naam en Zijn eer en aanzien had gezocht, en zijn eigen heerlijkheid er bij ingeschoten was, hoe anders zou het zijn geweest. Wanneer God hem dan in Zijn gunst tot Zijn heerlijkheid op een aardse troon zou hebben gezet, zou het gevolg daarvan zijn geweest dat hij nog meer ingezonken, klein en nederig zou zijn geweest dan ooit tevoren, voordat hij dus zo groot was.
- Zo zoekt menig jongeling het predikambt. Wanneer hij nog maar pas het Latijn begint te leren, heeft hij Amsterdam al in het oog. Dat doet hem zijn studie nacht en dag onvermoeid voortzetten en grote vorderingen maken. O, die eigen naam,

eer, achting, aanzien, dat geeft wind genoeg in de zeilen. Weer een ander zoekt dat voortreffelijk ambt omdat hij meent op geen andere wijze spoediger met onderscheiding te zullen worden behandeld. En weer een ander omdat hij op die manier, van hoe geringe en ongelijke geboorte hij ook is, meent een fatsoenlijke en rijke vrouw te kunnen krijgen. Vrienden, het doel van alles is om maar een naam te maken, om eigen eer en fatsoen op de troon te helpen.

Dit was hetgeen in de grond der zaak Simon de tovenaarsbewoog. Hij had er zin in om mede zulke wonderen te doen, om voor wat groots te worden aangezien. Maar ziet eens hoe dit vreemde vuur de zonen van Aaron bekwam. God is heilig. Wij lezen dat vuur van de hemel hen verteerde (Lev. 10:2).

Hoe anders zou het zijn wanneer zulk een jongeling het Nazireeërschap uit de handen van Jezus had ontvangen. Wanneer hij iets had van de gestalte van Jeremia en anderen: *Och Heere, zend mij toch niet tot dat grote werk. Ik ben jong en ik kan niet spreken. Er zijn anderen, die veel nuttiger kunnen zijn; zend toch een ander.* Al zijn dagen zou God met zulk één en met zijn dienst wezen. Die man zou zijn eer en kracht vinden in de heiliging van Gods Naam en in eigen ingezonken nederigheid.

Dit was Johannes de Doper eigen. Toen men hem wilde eren, wees hij op Jezus en zeide: "Ik ben niet waardig Zijn schoenriem te ontbinden. Hij moet wassen, en ik moet minder worden."

Ja, zo zoeken duizenden mensen de heerlijkheid van hun eigen naam in alles waar zij de hand aan slaan. Alles alleen maar om de verwondering van anderen tot zich te trekken. Deze beweegreden doet in de één of andere faculteit zo sterk studeren. Het doet een ambachtsman vlijtig werken en zet het aan tot schranderheid in zijn beroep. Dit doet huizen bouwen en opschikken. Het doet klederen maken en verscheuren. Een ieder zet zo zijn hart te pronk en hangt het als het ware op. En dat opdat een ieder, die voorbijgaat, zou kunnen zien welk een man, ja welk een dwaas hij is, en waarom het hem te doen is. Salomo zegt (Pred. 10:3): "Wanneer de dwaas op de weg wandelt, hij zegt tot een iegelijk dat hij dwaas is."

Ja, dit verheerlijken van de eigennaam behoeven wij niet alleen te zoeken bij de groten, de rijken en de burgers. Deze beweegreden wordt gevonden bij de geringste bedelaar. Dit zet hem aan om ernstig te bedelen, om daardoor wat boven een andere bedelaar te kunnen uitsteken.

O mens, durft u met zulk een bestaan tot God, tot de God der waarheid te komen? En dat onder de schijn van te bidden, alsof het uw bedoeling is met de Heere te spotten en te zeggen: *Vader, Uw Naam worde geheiligd.*

Weet u wel, dat u onwetende bidt om uw eigen bekering, of om uw ondergang? En geen van beide is toch waarlijk uw lust. Wel, wat bidt u dan? Denkt u er dan nooit aan, dat de Heere een alwetend en alomtegenwoordig God is? Ja, weet u ook niet wat er voor u op en om zulk een bidden te wachten is? Denkt u er nooit aan dat God heilig is? Wij vragen u met Job (Job 13:9-10): "Zal het goed zijn als God u (hieromtrent) zal onderzoeken? Zult u met Hem spotten gelijk men met een mens spot? Hij zal u gewisselijk bestraffen." O, de Heere heeft alleen lust tot waarheid in het binnenste. u zijt de allergrootste geveinsde en een misbruiker van de heilige Naam des Heeren. Daarom zal de Heere u niet onschuldig houden (Ex. 20:7).

Ook willen wij u nog vragen: Is het waar, wat wij lezen (Lev. 10:3), dat de Heere wil geheiligd worden in al degenen, die tot Hem naderen? En dat Hij Zichzelf verhogen wil door het recht (Jesaja 5:16), ja, dat de heilige God Zichzelf heiligen wil door

gerechtigheid? Och vrienden, vuur van de hemel verteerde Nadab en Abihu, en de Heere verheerlijkte daarin Zichzelf voor het aangezicht van al het volk.

B. En mens, die daarvan iets ziet en enige indruk hebt van uw bidden, wat nu te doen? Het is niet genoeg het bidden: *Uw Naam worde geheiligd* na te laten. Daar sterft u zowel mee als wanneer u het doet. Het is waar, dat het wel beter is het uit enige indruk en vrees te laten, met de verzuchting dat de Heere uw zonden vergeve en uw ziel heilige, dan dat u die woorden maar valselyk uitspreekt in de tegenwoordigheid van de God der waarheid. Maar een ieder, die zalig zal worden, zal deze bede recht moeten bidden. En niemand is daartoe van nature in staat.

Daarom vrienden, mijn enige en eenvoudige raad is deze: Zoekt licht bij de Heere Jezus, opdat Hij het u doe zien dat u onbekeerd bent en dood in de zonden en misdáden. En dat daaruit volgt dat u deze bede tot hier toe valselyk gebeden hebt. O, uw heil zal hiermee moeten beginnen. Met het belijden van deze zaken voor de Heere. Zoekt daarom door Jezus bekeerd en vernieuwd te worden. U moet God en uzelf leren kennen. U moet een nieuw beginsel hebben, waaruit, en een nieuw doel, waartoe u werkt. Dan zal de heiliging van Gods Naam uw hoogste doel en heerlijkheid worden.

Dit alles nu is alleen in de hand van de Heere Jezus, en Hij wil het geven aan een ieder, die het werkelijk wil hebben. O, u behoeft niet verloren te gaan omdat ge het uzelf niet geven kunt. Want er is een Jezus, een Held, bij Wie de Vader hulp besteld heeft. Hoopt dan op die Heere Jezus en loopt naar Hem toe. Hij wil toch leren op Hem te wachten, en Hij zal u niet laten versmachten.

C. Maar wat u aangaat, kinderen van God, in uw mond alleen past deze bede. Gij zijt van eeuwigheid uitverkoren, tot prijs van Gods heerlijkheid (Ef. 1:5-6). Gij zijt door Jezus gekocht en verlost om onder die eerstelingen te zijn, die Gode en het Lam heilig zijn (Openb. 14:4). Gij zijt daartoe door het Evangelie geroepen en door de Heilige Geest vernieuwd en geheiligd om te verkondigen de deugden Desgenen, Die u geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht (1 Petrus 2:9). Ja, deze bede, deze aanbidding van God, deze lofzang is wat de natuur betreft dezelfde als het nieuwe lied, dat volmaakt zal worden gezongen voor de troon. En niemand anders voegt dat lied, en ook niemand anders kan het leren, dan die van de aarde zijn gekocht (Openb. 14:3).

1. Daarom, zoekt dit meest heerlijke werk hier op aarde toch meer in praktijk te krijgen. Zoekt toch meer van. uzelf af te raken, en in al uw doen en laten meer te zien op hetgeen uws Vaders is. Wanneer uw naam wordt aangetast en u omlaag gehaald wordt, o staart er dan maar niet zo op om uw eigen naam te bewaren of deze weder op te halen. Die dan schielijk te paard zitten en zo geestdriftig zich achter de tekst verschuilen, dat "een goede naam beter is dan een goede olie" (Pred. 7:1), hebben of kennen er niet veel van. Dat is maar een onverloochende hoop, die weinig of niet met God werkzaam zijn, dat de Heere op Zijn tijd hun verantwoording zal zijn. O, denkt hier liever aan het woord van Petrus (1 Petrus 4:14): "Indien u gesmaad wordt om de Naam van Christus, zo zijt gij zalig; want de Geest der heerlijkheid en de Geest van God rust op u. Wat hen aangaat, Hij wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, Hij wordt verheerlijkt."
2. Verblijdt u veel in uw grote en aanzienlijke Vader en in Zijn werken. Wanneer de oordelen over de wereld in het algemeen zijn, en vooral wanneer deze in het bijzonder neervallen over de goddelozen en vijanden van God en van Zijn zaak en werk in het hart, verheugt u daar dan veel in, dat uw Vader de strijd tegen hen wint (Psalm 58:11-12): "De rechtvaardige zal zich verblijden als hij de wraak

aanschouwt; hij zal zijn voeten wassen in het bloed des goddelozen. En de mens zal zeggen: Immers is er vrucht voor de rechtvaardige; immers is er een God, Die op de aarde richt."

3. Verblijdt u ook veel in de besturingen van de oorlogen ten goede voor het lieve vaderland en voor de kerk daarin. O, eindigt in uw Vader, Die Zijn eigen Naam daarin heiligt (Ezech. 36:23-24). En kinderen van God, laat het gevolg van Zijn genadige handeling met Nederland dan zijn dat u Hem kinderlijk vreest!
4. Ten laatste, volk des Heeren, weet ook dat deze bede zo heerlijk is, dat ze het geloof als het ware te boven gaat. Men zou het nog kunnen begrijpen dat Jezus Zijn volk leert bidden voor henzelf en voor hun naasten. Maar hier leert Hij hun voor God bidden, om Zijn heerlijkheid. Het is alsof de Heere niet heerlijk wil zijn dan op de gebeden van Zijn kinderen. Ziet hier dan eens welk een liefde God voor Zijn heerlijkheid moet hebben, en tegelijk ook voor Zijn kinderen.

Daarom, volk van God, laat dit woord veel in uw gedachten bewaarheid worden, hetwelk wij lezen in Psalm 72:15: "Men zal geduriglijk voor Hem bidden, de ganse dag zal men Hem zegenen." Dat wil dan zeggen: Men behoort zichzelf te vergeten en men behoort de meest ernstige zorg te hebben voor de Naam en de heerlijkheid des Heeren. Zó zou men ook op de meest rechte wijze voor zichzelf bidden. Want er is toch geen heerlijker Voorwerp, waaromtrent men kan werkzaam zijn.

Daarbij komt nog, dat men door zo te bidden het meeste bidt overeenkomstig de eeuwige en verborgen raad des Heeren. En ons heerlijkste bidwerk is eigenlijk daarin gelegen, dat wij die raad willen dienen, langs welke de Heere God Zijn Naam en heerlijkheid doorluchtig maken wil. Wij zouden dan zowel onze verlustiging als de heerlijkheid van God zoeken en vinden. *O, de Heere werke door Zijn Geest krachtadig in ons, tot Zijn heerlijkheid, om Jezus' wil. Amen.*

ZONDAG 47 (tweede deel) (Vraag 122)

DE EERSTE BEDE VAN HET GEBED DES HEEREN

Vraag 122: *Welke is de eerste bede?*

Antwoord: *Uw Naam worde geheiligd. Dat is: Geef ons eerstelijk, dat wij U recht kennen en U in al Uw werken, in welke Uw almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen; daarna ook, dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken also schikken en richten, dat Uw Naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.*

Wij komen nu tot het tweede hoofddeel: De uitbreiding, welke de onderwijzer over deze bede geeft, geheel naar het Woord van God. Wij staan daarin stil bij:

- A. De voornaamste hoofddeugd, welke dient tot heiliging van Gods Naam, en hetgeen daar onmiddellijk als een wezenlijk gevolg en bewijs uit voortvloeit, waarop een christen gezet is; en
- B. De tot dit voorname doel ondergeschikte en dienstbaar zijnde zaken, welke een christen in zichzelf nodig ziet en hartelijk begeert.

A. Eerst dus de voornaamste hoofddeugd, welke dient tot de heiliging van Gods Naam, waarop een christen, dit biddende, gezet is. O, hij begeert de rechte kennis van God, en wel uit gevoel van zijn onkunde. De onderwijzer zegt: *Uw Naam worde geheiligd. Dat is: Geef ons eerstelijk, dat wij U recht kennen.*

Waarin bestaat deze rechte kennis van God?

- Deze bestaat niet in een beschouwing van het Goddelijk Wezen als de Opperoorzaak van alle dingen. Of in een overreding dat er een God is, uit overweging van Zijn Goddelijkheid en kracht, welke openbaar komt in Zijn werken. Want die kennis van God hebben de heidenen zelfs (Rom. 1 :20) en zo kennen de goddeloze en de duivelen zelfs God wel.
 - Deze kennis bestaat ook niet in een met verschrikking ongaarne inzien in sommige deugden Gods, zoals in Zijn heiligheid en rechtvaardigheid. O, daar hebben de duivelen meer van dan menig goddeloos mens. Want de duivelen sidderen (Jak.2:19).
 - Ja, deze kennis bestaat ook niet in een verstandelijke letterkennis van God zonder meer. Dus zoals Hij Drie-enig is en zoals de Goddelijke Personen huishoudelijk werkzaam zijn. Ook niet in een kennis van al de deugden Gods, gelijk deze afstralen in Gods werken in natuur en genade, noch ook in een kennis van al de waarheden van het Evangelie.
 - O vrienden, het is het niet van al deze dingen bij algemeen licht bevattingen te hebben, of door daarin onderwezen te zijn, dat men daarvan wijd en breed, ja op een geleerde wijze kan spreken, maar niet een koud hart. Hoe hoog deze kennis ook gaan moge, menigeen zinkt daarmee ten verderve.
1. Maar deze kennis bestaat in een kennen van het Opperwezen bij Zijn eigen licht, en door de openbaring van Zijn Geest door middel van het Woord. Het is dus een hartveranderend zien en kennen van God, waardoor men van gedaante veranderd

- en gereformeerd wordt (2 Kor. 3:18). In deze kennis toch is het eeuwige leven (Joh. 17:3).
2. Het is een kennis van God als een Drie-enig God, zoals Deze noodzakelijk is ter zaligheid. Die het ook alleen waardig is om van al Zijn maaksel volmaakt gediend te worden (Openb. 4:11): "Gij, Heere, zijt alleen waardig te ontvangen de heerlijkheid, en de eer, en de kracht."
 3. Het is een kennen van God, Wiens deugden alle volmaaktheden zijn, en dat in elk van die een eeuwigheid is om te behouden. Zoals Hij dus oneindig de almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid Zelf is. Aldus verklaarde de Heere Zich aan Mozes toen Hij hem voorbijging en Zich aan hem ontdekte (Ex. 34:5-7).
 4. Het is een kennen van God als een *God des aanzien*s in Christus, en als de God des verbonds, waarbij de ziel ingezonken klein wordt, en zowel in haar onwaardigheid en vloekwaardigheid, als in het hoge en vrije van de genade wegs melt. Deze kennis is een goed van het verbond (Jer. 31:33-34), door de Heere Jezus verkregen. O vrienden (Matth. 11:27) "niemand kent de Vader dan de Zoon, en die het de Zoon wil openbaren." Zo moet de Zoon aan ons allen de Vader verklaren (Joh. 1:18), of wij kennen God niet. Het is een kennis van God in het aangezicht van Zijn Zoon. Jezus zegt (Joh. 14:9): "Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien."

Maar wat bidt de oprechte dan, wanneer hij zegt: *Geef ons eerstelijk, dat wij U recht kennen?*

- (1) Dan betuigt hij daarmede, dat hij deze kennis van God van nature niet heeft. Integendeel, hij belijdt daarmede zijn algehele blindheid, zijn diepe onkunde van God en het algehele onvermogen van zijn ziel om God recht te kennen (2 Kor. 3:5). Hij betuigt daarmede ook dat het alleen in de hand des Heeren is om het hem te geven.
- (2) Ja, dat hij met al zijn vermogens, hoe wijd en hoe breed deze ook zijn, niet in staat is om zichzelf één straaltje licht in het rechte kennen van God te geven. Dus dat hij dodelijk onmachtig en onwijs is. Daarom roept Paulus uit deze diepte (Ef. 1:17): "Opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis."
- (3) De oprechte betuigt daarmede ook zijn hoogachting en liefde voor God, alsmede de hoge noodzakelijkheid, welke hij hier in deze kennis van God ziet. En dat hij zonder deze nooit de Naam Zijns Vaders kan heiligen (1 Joh. 2:2-3). O vrienden, de onderwijzer zegt: *Eerstelijk*, dat wil zeggen in de eerste plaats heeft hij dit van node. Want hij weet dat als de Heere Zich bekend maakt, hij dan ook zichzelf zal kennen en hartelijk zal werkzaam zijn. Want dit behoort in de eigenlijke zin tot de rechte kennis van zichzelf dat men bij Gods licht, dus bij hetgeen men van de Heere te zien gekregen heeft, afdaalt en zichzelf ziet. O, dat is het eerste dat een mens ootmoedig maakt.
- (4) Ja, de oprechte eist deze kennis uit Gods hand op een nederige, evangelische wijze, als een goed, dat hem toekomt in en om de Zoon. En dit uit kracht van het verbond, geheel om niet. Het is hier slechts: *O Vader, geef*. Het is een afhangen van en een ademen naar boven, om het *om niet* te krijgen. *Geef; dat wij U recht kennen!* Maar dan is er ook een onmiddellijk en wezenlijk gevolg en bewijs, dat uit deze rechte kennis van God voortvloeit.

Verder zegt de onderwijzer: *Geef, dat wij U in al Uw werken, in welke Uw almachtigheid, wijsheid, goedheid, gerechtigheid, barmhartigheid en waarheid klaarlijk schijnt, heiligen, roemen en prijzen.* Welke een stellige waarheid is deze, dat in al Gods werken al de hier genoemde deugden Gods zo klaarlijk schijnen.

Vrienden, het is onze blindheid, dat wij het niet zien. Evenwel is het een eeuwige waarheid, dat al Gods deugden zich vertonen in al Gods werken, zowel die der schepping, als die der dagelijkse voorzienigheid en der genade. Ja, het redeloze en levenloze spreekt tot ons en zegt: *doe gij wat ik niet recht doen kan.* Wij lezen (Psalm 111:2-3): "De werken des Heeren zijn groot; zij worden gezocht van allen, die er lust in hebben. Zijn doen is majesteit en heerlijkheid." En in Psalm 145:10: "Al Uw werken, Heere, zullen U loven, en Uw gunstgenoten zullen U zegenen." En waarom anders zou dit geschreven staan, dan omdat er in die werken zulke overheerlijke dingen te zien zijn voor de mens, die zien kan, namelijk Gods deugden en eigenschappen?

Het is een zekere waarheid, niet alleen dat al Gods werken op zichzelf goed, getrouw, ja onvergelijklijk zijn (Psalm 145:17, 33:4 en 86:6), maar wel voornamelijk dat in elk van die al de deugden van God uitblinken. En dit ten opzichte van het natuurlijke niet alleen in de voortbrenging en onderhouding, maar ook in de wonderlijke besturing, schikking, uitkomsten en einden van alle zaken.

1. De onderwijzer zegt, dat aldus in al Gods werken *Gods almacht* klaarlijk schijnt. Mozes zegt (Deut. 3:24): "Heere, Heere, Gij hebt begonnen Uw knecht te tonen Uw grootheid en Uw sterke hand; want wat God is erin de hemel en op de aarde, Die doen kan naar Uw werken en naar Uw mogendheden?" En Maria zegt (Lukas 1:51-52): "Hij heeft een krachtig werk gedaan door Zijn arm: Hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten. Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd."
2. Gods werken schijnen ook klaarlijk in *Gods wijsheid* (Psalm 104:24): "Hoe groot zijn Uw werken, o Heere. Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van Uw goederen." Paulus zag een ondoorgrondelijkheid in Gods oordelen en een onnaspeurlijkheid in Gods wegen (Rom. 11:33). Daarom roept hij daarvan uit: "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods."
3. Ook in *Gods goedheid*. David getuigt hiervan overal, zoals Psalm 106:1, 107:1 en op verscheiden plaatsen in Psalm 118, ook in Psalm 136 enz.): "God is goedertieren in al Zijn werken."
4. En in *Gods gerechtigheid*. Mozes zegt in zijn lied (Deut. 32:4): "Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is; want al Zijn wegen zijn gericht." En Psalm 145:17: "De Heere is rechtvaardig in al Zijn wegen." En Dan. 9:14: "De Heere onze God is rechtvaardig in al Zijn werken, die Hij gedaan heeft."
5. Gods werken schijnen ook klaarlijk in *Gods barmhartigheid*. Dan zingt David de Heere een lofzang (Psalm 145:9): "Zijn barmhartigheden zijn over al Zijn werken." En Maria (Lukas 1:54): "Hij heeft Israël, Zijn knecht, opgenomen, opdat Hij gedachtig ware aan de barmhartigheid." En Zacharias noemt deze wegen en werken Gods (Lukas 1:73): "Innerlijke bewegingen der barmhartigheid."
6. Eveneens in *Gods waarheid*. (Psalm 111:7): "De werken Zijner handen zijn waarheid en oordeel; al Zijn bevelen zijn getrouw." Maria zegt (Lukas 1:55), dat de Heere doet hetgeen Hij gesproken heeft tot onze vaders. En Zacharias (Lukas 1:73), dat God gedachtig is aan de eed, die Hij aan Abraham, onze vader, gezworen heeft ons te geven.

Maar nu moeten wij bezien wat een christen bidt, als hij zegt: *Geef ons, dat wij U in al Uw werken - waarin al Uw deugden uitblinken - heiligen, roemen en prijzen.*

Dit heiligen, roemen en prijzen van God is hetzelfde als het erkennen van God, namelijk dat de Heere is Die Hij is, hetwelk uit het recht kennen van God voortvloeit. En dan is dit heiligen, roemen en prijzen in de grond der zaak één en hetzelfde werk, namelijk een uitspruiten van hetgeen men werkelijk van God kent.

(1) Wil men de drie uitdrukkingen evenwel onderscheiden, dan zou het *heiligen van God* in Zijn werken kunnen zien op de inwendige gestalte van de mens zelf (1 Petrus 3:15): "Heiligt God de Heere in uw harten."

- Dit geschiedt wanneer de ziel van een kind van God iets van de deugden in deze of gene werken of wegen Gods ziet afstralen, en zij alsdan klein voor de hoge God wordt. O, dan mag zij wegzinken in de grootheid van God en in haar eigen geringheid, laagheid, ja haar niet- en vloekwaardigheid. En wel zó, dat zij niet diepe hoogachting, verwondering, aanbidding en een verliezen van zichzelf in deze verrukkensmachtige volmaaktheden het met haar hart wel duizendmaal met Job moet uitroepen (Job 36:26): "*O God, wat zijt Gij een groot God!*" *O, wat is het een zaligheid U te kennen. O, ik begrijp U niet, maar wat zijt Gij mijn hart waardig!* David zegt dat het hem te wonderbaar is (Psalm 139:6), het is mij te hoog, ik kan er niet bij. En in vers 17: "Hoe kostelijk zijn mij, o God, Uw gedachten. Hoe machtig vele zijn haar sommen." Vrienden (Job 26:14), dit is maar een klein stukske der zaak, o, wie kan dan de donder Zijner mogendheden verstaan?

- Dit heiligen van God in Zijn werken geschiedt ook wanneer de ziel zich inwendig verheugt, dat ze een groot, machtig, wijs, goed, rechtvaardig, barmhartig en waarachtig Vader heeft. Wel vrienden, dan kan zij overal door en staat ze nergens voor. Als dan de oven al zevenmaal heter gemaakt wordt, dan zit ze er met de jongelingen in (Dan. 3:17). Dan gaat ze met Daniël in de kuil der leeuwen (Dan. 6:17). O vrienden, dat gaat dan maar op haars Vaders almacht aan. Wanneer Sanballat Nehemia en de zijnen eens bespotten, vragende wat zij toch wel zouden uitrichten en of zij tegen de koning Arthasasta wilden rebelleren, antwoordde Nehemia (Neh. 2:19-20): "God van de hemel, Die zal het ons doen gelukken." Dan is het (Ef. 3:20): "O, Gij zult doen boven bidden en denken."

Dan mag Jozef aan vreemde volkeren worden verkocht en mogen zijn broeders het ten kwade denken. Maar hij ontving in de droom bevinding van de wijze en onnaspeurlijke wegen zijns Vaders en hoe het zou zijn om een groot volk in het leven te behouden (Gen. 50:20). O, hij heiligt God in zijn hart, en dat gaat maar op de onnaspeurlijke wijsheid zijns Vaders aan.

- Ja, hoe donker het er dan met een land uitziet, en welke lagen en listen de vijanden mogen leggen of verbergen, welk verraad er al worde gesmeed, Gods wijsheid zal afstralen in de verbreking of in de ontdekking van de raadslagen. De koning van Assyrië vroeg eens (2 Kon. 6:11-12): Wie is toch die verrader in mijn koninkrijk? Maar één van de kamerlingen antwoordde: O koning, het mankeert niet aan uw eigen volk. Maar er is een profeet in Israël, en die geeft de koning van Israël te kennen de woorden, die gij in uw binnenste slaapkamer spreekt. Zo heiligen de gelovigen God in hun hart wanneer zij deze wijsheid van God in al Zijn wegen van bewaring enerzijds en van vele onwaarschijnlijke uitredingen anderzijds zien. Dan roept hun ziel met de profeet uit Jesaja 40:28): "Er is geen doorgronding van Uw verstand." En Psalm 147:5: "Zijns verstands is geen getal."

- En wanneer iemand dan voor zichzelf of met de kerk (Klaagt. 3:25) in diepe druk en ellende zit? O, dan is het de ziel al goed wanneer zij maar mag wachten op de Heere. Dan ziet en verhoogt de ziel Gods goedheid in die weg en hoopt daar verder op, dat (Rom. 8:28) "haar alles zal medewerken ten goede", en dat (Psalm 89:32-34) er aan het einde van de roeden goedertierenheid zal zijn.
- En wanneer God Zijn toorn openbaart van de hemel over de ongerechtigheid der mensen, en wraak oefent in gerechtigheid, dan heiligen zij Gods rechtvaardigheid in hun harten. O, dan verblijden zij zich in hun rechtvaardige Vader, en dat Hij het van Zijn vijanden wint (Psalm 58:11-12). Dan roepen zij het in liefde tot Gods rechtvaardigheid met Abraham uit (Gen. 18:25): "Zou de Richter der ganse aarde geen recht doen?" En dan volgen ze verder de oordelen Gods over de goddelozen, de atheïsten, de libertijnen, de vermetele sabbatschenders en spotters en hun huizen na (Psalm 94), ziende waar de oordelen vallen. Ziende wie ze al treffen, hoe zwaar ze treffen en welke uitwerkingen ze hebben. Vrienden, dit heiligen van Gods rechtvaardigheid zullen Gods kinderen ook ten volle oefenen op de jongste dag. Dan zullen zij hun hoofd anders opsteken.
- Ja, wanneer hun Vader hen dan al eens zwaar kastijdt, zij kunnen het Hem niet kwalijk nemen. Het is dan alles barmhartig en Vaderlijk. Dan is het maar: *O, Gij handelt niet naar onze zonde. Gij bezoekt de mensen niet van harte. U maakt het zo met mij, dat het kwade niet zeer smart. O, wat helen Uw handen, nadat Gij hebt verwond. Wat hebt Gij toch een olie en wijn bij de hand om in de wonden te gieten. O, wat is daarin Uw gunst. Wat doen Uw wegen dan een goed aan mijn hart.*
- Dan heiligen zij Gods barmhartigheid in hun harten en roepen het menigmaal met David uit (Psalm 103), dat het is als de ontferming van een vader over een kind. Ja, het gaat de ontferming van een moeder over een zuigeling te boven (Jesaja 49:15). *O, dat ik dan maarlijdzaamheid hebben mag en Uw doel in de roede mag zien, dat Gij zulk een Ontfermer zijt* (Jak. 5:1 1); *dat is Uw werk. O mijn Bloedbruidegom, dit hebt Gij verworven en veroorzaakt.*
- Al houdt de Heere dan nog zulke tegenstrijdige wegen, schijnbaar tegen Zijn beloften in, dan ziet de ziel doorgaans achteraf dit evenwel en heiligt dan Gods waarheid en getrouwheid in haar hart. Vrienden, dan kan een martelaar lijden en zingen (Psalm 25:5, Datheen):

*Goedheid en waarheid verheven
Zijn des Heeren wegen al.*

Dan zeggen zij: *O Vader, ik heb nooit enige feil aan U gevonden, in alles wat Gij in Uw boek geschreven hebt. O zie toch, het gaat weer op Uw waarheid aan.*

- Wanneer zij dan eens iets mogen zien van de waarachtige wegen Gods reeds in het Paradijs, van de zware val aldaar en van de verschrikkelijke gevolgen daarvan. Wanneer zij iets mogen zien van de eeuwige grond- en moederbelofte, welke de Waarachtige na vierduizend jaren heeft volbracht en vervuld. Ja, wanneer zij daarbij iets mogen zien van de soevereine, vrije en onderscheiden genade, dat zij er door zijn geraakt. Dat de God der waarheid zorg heeft gedragen dat zij onderweg niet zijn blijven steken, hetwelk toch met zo menigeen wel gebeurt, maar dat zij waarheid in het binnenste ontvingen. O, dan moeten zij de waarheid en de getrouwheid van God aanbidden (Jer. 10) en zich te meer verwonderen. Want zij zien, dat zij zelf net als alle anderen in de grondslag enkel leugen zijn.

- (2) Wij zeiden reeds: Wil men deze drieërlei uitdrukkingen onderscheiden? Dan zou het *roemen van God in Zijn werken*, waarvan de onderwijzer spreekt, kunnen zien op andere werken Gods naar buiten. O vrienden, wanneer Gods kinderen iets van Gods heerlijke deugden in Zijn werken zien, dan kunnen zij niet zwijgen. Dan moet het er uit. Dan moeten zij met Jeremia spreken om lucht te krijgen. Wanneer zij zouden zwijgen, de stenen zouden haast roepen. O, dit roemen is (Psalm 107:22) een vertellen van Gods werken met gejuich. Hiertoe zijn Gods kinderen geroepen (1 Petrus 2:9): "om te verkondigen de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht." Zie dit in David, als hij zegt (Psalm 34:1-4): "Mijn ziel zal zich beroemen in de Heere." En vrienden, dat was in de tijd toen hij zijn gelaat veranderd had voor Abimélech, die hem wegjoeg, dat hij doorging. O, toen riep hij uit: "Maakt de Heere met mij groot!" Ja, dan wekken zij hun huisgenoten, vrienden en bekenden op (Psalm 145:5): "Geslacht aan geslacht zal Uw werken roemen." Ziet ook Jer. 9:23.
- (3) Ja, dan kan hetgeen de onderwijzer zegt van het *prijzen van de Heere in Zijn werken* ook zien op God Zelf. En dan wil het zo veel zeggen als een eindigen met alle lofzeggingen en halleluja's in den Heere. Dan is het iets van hetgeen Gods kinderen in de heerlijkheid volmaakt zullen doen. David zegt (Psalm 146: 1-2): "Hallelujah! O mijn ziel, prijs den Heere! Ik zal den Heere prijzen in mijn leven; ik zal mijn God psalmzingen terwijl ik nog ben." Vooral de laatste drie psalmen van David zijn niet anders dan de taal der heerlijkheid. Het zijn alle halleluja's.

En wanneer nu een christen bidt: *Geef ons, dat wij U in al Uw werken* - waarin al deze deugden samen geopenbaard worden - *heiligen, roemen en prijzen*; wat toont hij daarmee dan aan de Heere?

1. Dan doet hij daarmee zien waar het leven van zijn geest is. Dan zegt hij daarmee: O, al wat ik van U en van Uw deugden zie, is telkens weer nieuw, vers en wonderbaar voor mij. En dus zucht hij hier naar Boven om er wat meer van te ontvangen, opdat het hem sterke op de weg en het voor hem een kenteken van genade in het hart zijn moge. Zo kon David uit deze vrucht opmaken dat hij een ingeënte en verplante boom in de Messias was.
2. Ja, dan toont hij daarmee aan de Heere zijn zuchten onder zijn blindheid en onder een onheilig en aardsgezend hart, alsook zijn zich uitstrekken naar de volmaaktheid. O vrienden, dit heiligen, roemen en prijzen van God in Zijn werken, ook hier op de aarde - gelijk wij onlangs nog zagen uit Jeremia 33:17 - zal mede de hemel ingaan en daar volmaakt geschieden. O, dat vergelegen land zal daar ook worden bereisd!
3. Dus heeft een christen hier bij het begin van zijn rechte bidden het laatste eind van zijn weg en loop voor ogen, namelijk *de volle heerlijkheid*. En zo grijpt hij steeds naar hetgeen, tot hetwelk hij reeds gegrepen is.

B. Wij komen dan tot het tweede, de tot dit voornamen doel ondergeschikte en dienstbare zaken, welke een christen in zichzelf nodig ziet en hartelijk begeert. Dit wijst de onderwijzer aan met de woorden: ***Geef ons daarna ook, dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken alsoo schikken en richten, dat Uw Naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.***

Wij zien hier met enkele woorden de zaak genoemd, welke tot deze verhoging van God zo zeer dienstbaar is: *dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken alsoo*

schikken en richten, dat Uw Naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.

Bezien wij eerst de onderwerpen, waarvan de onderwijzer spreekt. Dan noemt hij: *al ons leven, gedachten, woorden en werken*. Door al ons leven moeten wij in het algemeen verstaan *onze gehele werkzame wandel hier op de wereld*. Dus niet alleen ons lichamelijk leven, maar vooral ons geheel geestelijk leven, het leven van ons leven, onze Gode welbehaaglijk dienende werkzaamheden, waarmede wij de liefde tot God oefenen. En dan moeten wij door *onze gedachten, woorden en werken* vooral de bijzonderheden verstaan, waardoor dat leven tot uitdrukking komt en vertoond wordt.

- (1) Allereerst dus door onze gedachten. Wij verstaan daardoor de allereerste opklimmingen van zaken, welke er van binnen zijn eer men ze gewaar wordt en welke uit het hart voortkomen. Gelijk Jezus zeide (Lukas 24:38): "Waarom klimmen zulke overleggingen in ulieder hart op?"
- (2) En voorts ook al de verdere overdenkingen. Deze heeft een mens vooral over de dingen, waar hij met zijn gedachten het meest en vrijwillig bij is, welke hij in zijn gedachten voedt en waarin hij zich vermaakt.
- (3) Voorts onze woorden. En daardoor verstaan wij dan de uitwerking van onze gedachten naar buiten door de tong. Daarvan zegt Jezus (Matth. 12:37): "Naar uw woorden zult gij geoordeeld worden."
- (4) En tenslotte ook onze werken. En daardoor verstaan wij de uitwerking van onze gedachten naar buiten door daden, hetzij dan van doen of van laten. Paulus zegt daarvan (2 Kor. 5:10): "opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad." Daarvan zal de Heere in het oordeel spreken (Matth. 25): "Ik ben hongerig geweest, en gij hebt mij te eten gegeven", of; "gij hebt Mij niet te eten gegeven." Nalatigheden zijn dus ook daden.

Maar dan moeten wij nu voorts letten op de plichten of werkzaamheden omtrent deze onderwerpen. Daarvan zegt de onderwijzer: ***Dat wij deze also schikken en richten, dat Gods Naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.*** Dan willen wij vooraf aanwijzen wanneer Gods heilige Naam om onzentwil, dus door onze gedachten, woorden en werken, wordt gelasterd. En dan wanneer deze daardoor geëerd en geprezen wordt.

1. Gods Naam wordt om onzentwil gelasterd door *onze gedachten*,
 - wanneer wij ons verbeelden dat de gedachten tolvrij zijn. Dus dat God daarop niet acht. O, dan lastert men Gods alwetendheid, voor Wiens heilige ogen niets bedekt is (Hebr. 4:13). De Heilige Geest zegt (Ezech. 11:5): "Ik weet elkeen der dingen, die in uw geest opklimmen."
 - Ook wordt Gods Naam om onzentwil gelasterd wanneer wij ons toegeven in zondige, ijdele en onmatige aardse *gedachten* en overleggingen. Of wanneer wij ons met onze gedachten vermaken in onreinheden en de boze lusten van ons vlees. Wanneer men niet bevreesd wordt wanneer zulks opwelt. Dit lastert het alwetende, overalteenwoordige en heilige Wezen. Ja, hierin ligt een afslaan en weigeren van de roeping Gods. Ziet eens wanneer Jezus de mensen tot Zijn gemeenschap liet roepen en nodigen (Lukas 14:17-20). De één verontschuldigde zich met de door hem gekochte akker, dus met zijn rijkdom. De ander met zijn juk ossen, dus met zijn beroep of handel. Maar hij, die een vrouw getrouwd had, verontschuldigde zich niet eens. Hij zei alleen maar: *ik*

kan niet komen. Dit is maar een afslaan, en wij kunnen daardoor de vleselijke wellusten en de kracht daarvan op het gemoed verstaan. De profeet zegt (Hos. 4:11): "Hoererij, wijn en most nemen het hart weg." O, waar deze dingen van binnen heersen, daar wijst men de roepende God van de hand.

2. Door onze woorden wordt Gods faam om onzentwil gelasterd:
 - wanneer wij onbedacht, of zonder indruk van God, ijdel, of zondige taal, of ook de zonden zelf vrijuit spreken. O, hierdoor worden al de deugden van het alles alleen waardig Opperwezen door de mens zelf en door anderen dubbel geleuterd. Vrienden, daarom zal elk mens van ieder ijdel woord rekenschap geven in de grote dag des oordeels (Matth. 12:36).
 - Ook wanneer wij woorden spreken, welke daarna in het hart van onze naaste aanleiding tot zonden geven. Wanneer wij onze woorden niet overdenken voordat wij ze spreken. Wanneer wij integendeel maar haastig het één en ander voortbrengen. O, vrienden, welke gevolgen kan dat wel hebben! Wat kan een klein vuur dan ras een grote hoop hout aansteken. O, wat wordt Gods Naam dan toch gelasterd.
3. En Gods Naam wordt om onzentwil ook gelasterd door onze werken,
 - wanneer wij leven in de zonde. Ook wanneer wij in alles, waaraan wij onze hand slaan, onszelf zoeken. Dus wanneer onze eigen naam, eer en fatsoen op de troon komen. Ja, wanneer wij al ons doen en laten doen of laten buiten God. Wanneer wij God niet kennen in onze wegen, lasteren wij Hem en verloochenen Zijn hoge deugden.
 - Dus ook wanneer wij naar buiten in ergerlijke zonden vallen. En dit is zo veel te zwaarder naardat de personen zijn, die deze zonden begaan. Neemt hier eens de zonden van de voorgangers in de kerk. Dan zegt Paulus (Rom. 2:23-24): "Die op de wet roemt, onteert gij God door de overtreding der wet? Want de Naam van God wordt om uwentwil gelasterd onder de heidenen." Nathan zegt tot koning David, vanwege zijn zonde ten aanzien van Uria en Bathséba (2 Sam. 12:14): "Gij hebt door deze zaak de vijanden des Heeren grotelijks doen lasteren." O vrienden, hier mocht toch elk onzer in vreze leven. Die staat, zie toe dat hij niet valle.

Maar nu wat betreft het eren en prijzen van Gods Naam om onzentwil.

1. Dit geschiedt door onze gedachten:
 - wanneer wij ons hart, waaruit de uitgangen en de gedachten voortkomen, veel aan de Heere Jezus aanbieden en overgeven ter bewaring. En zulks uit de bewustheid en uit het gevoel van de grote onkunde en de arglistigheid van het hart, en van de eigen onmacht daartegen. De raad van Salomo is (Spr. 4:23): "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is; want daaruit zijn de uitgangen des levens."
 - Dit geschiedt ook dan, wanneer wij in de sterkte des Heeren de eerste boze opwellingen van binnen tegengaan en bestrijden. Wanneer wij temidden van alle beslommingen des levens ons er allermeeft op richten, ja ten hoogste zijn gezet op de doding van datgene, wat het hier in het bijzonder doet, namelijk de grond en wortel. En dat niet door maar na te praten, maar door de kracht en de Geest van Jezus. O, Zijn dood alleen moet de doodsteek veroorzaken. Vrienden, dit eert en prijst God. Hierdoor doen wij zien dat er een indruk van God in het hart is en dat er een oprechtheid is ten aanzien van God en ook ten aanzien van de strijd tegen de zonde. Dus dat (Gal. 5:17) "de Geest begeert

tegen het vlees." Paulus zegt het met grote nadruk (2 Tim. 2:31): "Indien dan iemand zichzelf van deze reinigt, die zal een vat zijn ter ere, geheiligd en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toebereid." Hieruit kunt ge zien hoe nauw het met deze verborgen zonden luistert. En vrienden, keert dan deze tekst eens om. Wanneer deze dingen worden gevoed, wat voor een christen levert dat dan in Gods huis op?

2. Zo wordt Gods Naam om onzentwil geëerd en geprezen ook door onze woorden.
 - Wanneer wij namelijk uit een indruk van Gods aanwezigheid traag zijn om te spreken. Wanneer wij vele dingen van binnen maar smoren, en veel ook vooraf zuchten en bedenken of onze woorden in Gods hand wel nuttig zouden kunnen zijn tot des Heeren eer en tot welzijn van onze naaste. Hetzij dan tot zijn geestelijk, of tot zijn tijdelijk welzijn.
 - En ook dan wanneer ons hart vervuld is met Gods lof en uit deze volheid tot de naaste spreekt. Ja, wanneer men zich er aan gewent om God te verhogen, welke wegen Hij ook met de ziel houden moge. Dit deed David in zijn zo nare omstandigheden (Psalm 34:4). Hij riep evenwel uit: "Maakt de Heere met mij groot; laat ons tezamen Zijn Naam verhogen." Daarom wordt onze tong onze eer genaamd (Psalm 16:9 en 71:15), waarmede wij God loven (Jak. 3:9).

3. Eveneens wordt de Naam van God om onzentwil geëerd en geprezen door onze werken.
 - En wel dan wanneer wij de heiligheid in al ons doen en laten beminnen. Wanneer wij werkelijk door de genade oprecht staan in de strijd tegen de zonde, opdat er toch geen bekende, vermetele daden uit voortkomen. Wanneer wij daartoe veel met Jezus werkzaam zijn en het dichtbij Hem houden om gewapend te worden en te blijven.
 - Hiertoe behoort ook dat wij in onze bevattingen van de waarheden Gods en de onderwijzing daarvan en de praktijk naar buiten een teder hart voor God hebben en Hem zoeken te behagen. Vrienden, dat is de bekommring in het hart van de rechtzinnige. Hij begeert de zin van God en van Christus in de Bijbel te zoeken, en niet de eigen zin of die van deze of gene drijvers.

Zie dit met nadruk aangewezen als Paulus Timothéüs vermaant (2 Tim. 2:14-21), dat hij zich Gode beproefd moet voorstellen in het Woord der waarheid recht te snijden, en in zich te stellen tegenover het ongoddelijk ijdel roepen van anderen. Want de valsheid van hun leer zou daarin bekend worden, dat zij in goddeloosheid zouden toenemen en dus lossen in hun wandel zouden worden. Ook zou hun woord voort eten als de kanker. O, het kwaad wil er wel in, dat loopt altijd schielijk voort. Maar het goede is van binnen en van buiten gedurig aan strijd onderworpen.

Zelfs waren er twee onder hen, die reeds zo ver waren weggevoerd, dat zij de opstanding der doden durfden te loochenen. Zij hadden de oude ketterij weer overgenomen, welke beweert dat deze opstanding reeds geschied is.

Nu zegt Paulus tot Timotheüs, dat deze dwaalgeesten aan het door God gelegde fundament geen kwaad zouden doen. En tevens toont hij aan, dat het een kenteken van genade is, en een vrucht van de vereniging met Christus, wanneer men van deze gezindheid tot dwalen afstaat. Dan wijst de apostel ook verder de nuttigheid van dit weerstaan der dwalingen aan, omdat Gods Naam daardoor grotelijks wordt verheerlijkt (vers 21).

- Gods Naam wordt ook om onzentwil geëerd en geprezen door onze werken wanneer wij in alles wat wij doen of laten het oog op God hebben en Zijn eer in doen en laten zoeken (1 Kor. 10:13 en Kol. 3:17). Wanneer wij ons licht, hoe klein het ook moge zijn, evenwel laten schijnen voor de mensen (Matth. 5:16), opdat zij, de goede werken ziende, God verheerlijken mogen. Jezus zegt (Joh. 15:8): "Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt."
- Ja, wanneer wij in alles niet onze eigen naam, lof, eer en grootheid in de wereld zoeken. Maar wanneer wij de Naam, glorie en grootheid van Gods Naam zoeken en zulks ook naar buiten vertonen. Wanneer de andere mensen daarvan overreed worden, zullen zij moeten zeggen: *Och, die man zoekt geen naam, geen rijkdom, staat of eer, geen grootheid in de wereld. Gij kunt het wel zien dat het hem niet te doen is om in de wereld uit te munten, maar hij zoekt voor God te leven.* O dan wordt God zelfs door de vijanden verheerlijkt en verhoogd, welke Hem anders zullen lasteren (1 Petrus 2:12).

Nu zullen wij nog met een enkel woord bezien wat deze plichten of werkzaamheden inhouden, waarvan de onderwijzer spreekt: *Dat wij die alle, ons leven, gedachten, woorden en werken, also schikken en richten, dat Gods Naam om onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde.*

Met dit *schikken en richten* bedoelt de onderwijzer te zeggen dat elk mens en elk christen een waarachtige oorzaak van zijn daden is. Dus dat hij in deze niet moet blijven staan bij een zuchten en wachten zonder meer. Dat hij maar zou denken: *De Heere moet mij bewerken.* Nee, de onderwijzer bedoelt dat een ieder zelf de handen aan het werk moet slaan.

Vrienden, wij zijn ware *tweede* oorzaken. Daardoor komt het dat wij goed of kwaad doen, en dat wij ook beloond of gestraft worden. Daarom ligt het hier voor de verantwoordelijkheid van een ieder, dat een ieder zijn leven, gedachten, woorden en werken also moet schikken en richten, dat Gods Naam om zijnentwil niet wordt gelasterd, maar geëerd en geprezen. Paulus zegt tot de mens (Filipp. 2:12): "Werk uws zelfs zaligheid met vreze en beven."

Hieruit volgt dan dat de onderwijzer met dit schikken en richten ook te kennen geeft dat elk mens zich tot dit schikken en richten met alle ernst en alle macht moet zetten. Dus moet een ieder zulk een orde houden in zijn beroep en levenswijze, dat hij geen zorgeloos oorkussen wordt voor al hetgeen er in zijn hart opkomt, of voor hetgeen de duivel en de verzoekers in de wereld hem inblazen. Dus dat hij de tijd aan de verzoekers en aan de streken van zijn niet te kennen hart moet ontnemen. Een ieder moet de gelegenheden vermijden, die tot het vormen of voeden van boze gedachten, woorden of werken voordeel zouden behalen in zijn hart. Israël werd verhit toen het slechts de schilderijen zag, geschilderde Chaldeeën; en zo zijn er wel duizend zaken en wegen, waardoor de zonde inkomt of opkomt en post vat in het hart. En vrienden, wanneer de zonde de wil verstrikt heeft, daar zit ge dan.

En is er dan iemand, die gevoelt dat hij met al zijn schikken en richten hoe langer hoe erger wordt? O mens, mocht u het geluk eens hebben dat al uw gewicht van doen en plichten u waarlijk en recht ontviel. Dan zoudt u moeten uitroepen Jesaja 57:10): "Het is buiten hoop." En dat ge dan mocht schreeuwen om die Held (Psalm 89:20), bij Wie hulp is besteld. O, u zou uw geluk niet kunnen overzien. Dan zou u van binnen het bewijs hebben, niet alleen van de waarheid dat elk mens een volstrekt afhankelijke tweede oorzaak is, maar ook daarvan, dat de grote God Zijn hand gelegd heeft aan uw deerlijke staat van nature. En ook dat de oneindige Goedheid u door Zijn Geest bekwaam maken wil tot het gebed. Daarvan moeten wij nu nog iets zeggen.

Wat bidt nu een christen, wanneer hij zegt: *Geef ons, dat wij al ons leven, gedachten, woorden en werken, alzo schikken en richten, dat Uw Naam om, onzentwil niet gelasterd, maar geëerd en geprezen worde?*

1. Hiermede erkent een christen zijn volstreckte afhankelijkheid en zijn algehele ongeschiktheid ten goede, niettegenstaande hij een ware oorzaak is van zijn doen. Dus dat hij een gans verdorven vat is, een oorzaak, welke na de val uit zichzelf niets dan kwaad kan voortbrengen. Dat hij alleen bekwaam is om God te verlaten en alles te verderven waar hij zijn handen aan slaat. Dies betuigt hij hier zijn lust om van al het zijne, zijn gerechtigheid en kracht te mogen afdrijven, gelovende hetgeen Jezus zegt (Joh. 15:5): "Zonder Mij kunt gij niets doen." Ja, zo erkent hij, gelijk een kind tot zijn vader opziet, dat hij alleen in 's Vaders hand is (Judas:24): "Hem nu, Die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor Zijn heerlijkheid in vreugde."
2. Voorts begeert hij daarmede van Zijn Vader, dat hij al zijn dagen blijvende bewaard moge, worden voor ooit te zondigen of te vallen. Dat dus de heerlijke Naam van zijn Vader om zijnentwil nooit zal worden gelasterd, of dat hij door een onheilige wandel, of door niet voorzichtig te wandelen, een blaam op het christendom zou leggen.
3. Hij begeert dat het zondige eigen, en het verheerlijken en verhogen van zijn eigen naam en roem in alles, toch meer stinken moge in zijn geestelijke neusgaten. Ja dat Zijn Vader veroorzaken zal dat er hoe langer hoe duidelijker en oprechter scheiding kome tussen zijn ziel en tussen deze zonde.
4. Hij begeert dat hij in Gods hand nuttig moge zijn en gebruikt moge worden naar zijn stand of betrekking in de wereld.
5. Dan bidden zij, die de macht in het burgerlijke of kerkelijke in de hand hebben, hier dat de Heere hen gebruiken zal om alle goddeloosheden en ontheiliging van Gods Naam en van Gods dag te stuiten. Om de afgoderijen, welke zijn tot oneer van de ware God, uit het land te mogen wegdoen. Om de verdere onwetendheid, welke zo dodelijk voor de religie is, te voorkomen, ja om hun handen met vrucht te mogen leggen aan al hetgeen Gods Naam onteert.
6. Alle anderen bidden met deze bede dat het verhogen van God hun enige en zuivere doel moge worden in al hun denken, spreken, doen en laten. In hun eten en drinken, in hun lijden, ja in hun gedrag onder de algemene oordelen, welke de Heere over de wereld brengt (Joz. 7 :19, 2 Kon. 19:15-18, 2 Kron. 20:12, Psalm 19:14).
7. Hier bidt en begeert ook elk christen voor zichzelf, en ook de ene voor de andere, dat het gehele lichaam van Gods volk als één enig man in de Heere Jezus gevonden moge worden. Ja, dat zij gestaltelijk mogen schuilen bij Hem, Die als Borg de Naam en de eer van Zijn Vader volmaakt geheiligd heeft, en de Naam en de eer van Zijn Vader altijd gezocht heeft. Om Zijnentwil is de Naam des Heeren nooit gelasterd (Joh. 14 en 17). Om dus in Hem volmaakt gerekend te mogen worden en uit Hem steeds alle nodige hulp, invloeden leiding van Zijn Geest ter verheerlijking van God te mogen trekken door de genade des geloofs. Zo zeggen zij in de Zoon, in de vereniging met Hem en door Zijn Geest: *Onze Vader, Uw Naam worde geheiligd.*

Toepassing

Zie vrienden, om tot onderscheiding uit het hier verhandelde te komen, wie van de inhoud van deze bede vanbinnen iets heeft. Legt u er toch eens bij neer. U kunt er toch ook uit opmaken wat u mist. Mocht de één dan God de eer geven en voorts hoger worden opgeleid in dit werk van de verhoging van God en de heiliging van Zijn Naam. En mocht de ander zijn ontbloot zijn van genade zien en aan het roepen en het zoeken van Gods aangezicht geraken.

Die van deze bede van binnen iets heeft, is bij aanvang genezen van zijn aangeboren blindheid, diepe onkunde en zorgeloosheid. Die mens rust niet meer in de door hem verkregen en aangeleerde letterkennis van God en van de weg der zaligheid. O nee, want Jezus heeft door Zijn Geest Zijn hand aan de ogen van deze mens gelegd. Hij heeft hem bij aanvang Zijn Vader geopenbaard als een heilig en rechtvaardig God, Die het alleen maar waardig is gezocht en gediend te worden, ja als *een God des aanzien* in Hem. Dus is hij met deze God in een bovennatuurlijke onderhandeling over zijn eeuwige staat gekomen. En bij dat licht ziet zulk één zichzelf, waarvan hij tevoren zo onroepbaar ver verwijderd was. Hij ziet zijn zonde, zijn diepe onkunde van God en van Christus, de vijandschap van zijn hart, zijn zondige bedoelen van zichzelf en zijn liefde tot zichzelf in het zoeken en in alles waaraan hij zijn handen slaat. Dit alles doet die mens uitroepen: *O, geef mij toch vooreerst en vooral dat ik U recht kenne.*

Daarom zal zulk één steeds in het verborgene voor de Heere uitroepen: *Och Heere, ik ken U niet. Ik ben zo blind. Bij mij is de minste geschiktheid niet, ja in mij is niets anders dan hetgeen maar bekwaam is om Uw licht uit te doven. Het is alleen in Uw hand. Ik ben zo onmachtig. O, zal ik Uw Naam ooit heiligen? Ik heb het zo nodig. Ik ben bekommerd over mijn hart, want het is zo gevaarlijk. Daarom Heere Jezus, ik werp mij daartoe in Uw handen zoals ik ben.*

Zie vrienden, in de weg van zo laag te handelen voor de Heere verkrijgt men door openbaring iets van de kennis van God (Lukas 10:22). Niemand kent toch de Vader, dan die het de Zoon zal openbaren. De kennis van God bij die mens zal hem niet ledig laten. Deze openbaart zich overal in.

- (1) Neemt het maar eens in Gods wegen en werken. O, die mens doet niet als de zwijnen, die altijd naar de aarde zien en alles maar vertreden en opvreten wat zij hier beneden vinden, zonder ooit eens naar boven te zien om te weten van welke boom de vrucht valt. Zulk een tijd heeft hij tevoren wel gekend. Maar nu heeft hij tijden, dat hij God ziet in Zijn werken en in de toediening van hetgeen hij geniet. Hij ziet Zijn deugden, Zijn macht, Zijn wijsheid, Zijn goedheid, Zijn rechtvaardigheid, Zijn barmhartigheid en Zijn waarheid.
- (2) En wanneer hij eens iets zien mag van de genadige weg Gods over zijn ziel, en van de wegen, waarlangs de Heere hem geleid heeft, zonder dat er dan grote duisterheid of bestrijding aanwezig is, dan verliest die mens zich in de eeuwigheid van Gods deugden. Dan is het (Jer. 10:6-7): "O Heere, wat zijt Gij groot, en groot is Uw Naam in mogendheid. Wie zou U niet vrezen?" En dan wordt hij ootmoedig en klein voor de hoge God, en verheugd in de Heere. Dit is hem in alle

wederwaardigheden zozeer tot sterkte. Daarvan is dan tot anderen hart en mond vervuld. Dit is iets van het werk des hemels.

- (3) Wanneer zulk één enige smaak ontvangen heeft van het heiligen van God in zijn hart en van het naar buiten uitbreken in roemen en prijzen, wordt hij op niet te verzadigen wijze begerig naar meer daarvan. Dat doet hem uitroepen: *Och, daarbij leeft mijn ziel. Het is zo waar, dat Uw Naam wonderlijk is. O, wat is het toch, dat ik zulk een ellendig en een U gedurig ontterend hart omdraag? Dat houdt mij onder. O Vader, leg toch Uw hand aan dat hart. En al kan ik het dan niet, dat toch evenwel Uw Naam geheiligd worde, en geef toch dat ik óók U heiligen, roemen en prijzen moge.* De mens, die God recht kent, die dus van binnen iets heeft dat hoort bij hetgeen van de Heere komt, ziet en gevoelt van binnen ook iets, dat zeer gevaarlijk is. O, Hij zucht onder een goddeloos hart, onder een onnoemelijke en ongekennde boosheid in gedachten, in woorden en in alles waar hij zijn handen aan slaat. Hij vindt de strikken zich steeds gespannen, en hij is dikwijls zeer bevreesd dat hij nog eens tot oneer van de Heere zal zijn. En daarbij komt dan, dat hij het niet te boven kan komen. Al zijn doen en plichten, al zijn schikken en richten is niet met al. Hij is er bij Gods licht van overreed, dat hij zonder Jezus niets kan doen (Joh. 15:5). En dan is het: *O Heere, geef u toch dat Uw Naam om mijnentwil niet worde gelasterd, maar geëerd en geprezen.*
- (4) En deze mens zal uit die diepte aan het roepen raken: Och, bewaar mij er toch voor, dat ik ooit een struikelblok zou worden, waarover een ander ten verderve zou vallen, waardoor Uw Naam zou worden onteerd, of waardoor ik ooit een blaam op het christendom zou brengen. O, ik lig er zo voor open. Wanneer Gij Uw hand maar loslaat, wat zou er van mij worden? De zaden van alle boosheden zijn toch in mij. Evenwel ligt het óók op de bodem van mijn hart: *Och, mocht ik eens voor U leven, U dienen en tot eer van U zijn!* En vrienden, zulk één werpt zich radeloos in de handen van een almachtige Middelaar. O, dat is de Eerste en de laatste Toevlucht. Ja, wanneer dit de ziel gegeven wordt, dan schuilt zij bij Hem, zo vuil en bevlekt en krachteloos als ze is, om het beter te kunnen maken. Ziedaar vrienden, die enige kennis van de inhoud van deze bede hebben, die zullen ook enige bevindelijke kennis aan de genoemde handelingen hebben:

A. Och mens, die hier nu niets van kent en daarbij toch evenwel gerust neerzit.

Weet toch dat het zoeken van uzelf, het beogen om groot in de wereld te worden of een eigen naam te maken, of het verhogen van uzelf, een bewijs is dat u nog onveranderd zijt. O, kunt u het geloven? Ja, hoe verder u het hier in brengt, hoe dieper uw zinken zal zijn in die ure, als het u zal verlaten. Als u arm en ontbloot van ware genade een ontzagelijke eeuwigheid zult ingaan. Uw deel, dat u hier zoekt of vindt, zal u niet langer verkwikken dan ten hoogste totdat u die grote en eeuwige stap zult doen. O, noch goed, noch rijkdom, noch grote staat, noch eigen naam, noch grote achting in de wereld zal u enig nut kunnen doen ten dage van de verbolgenheid des Heeren. Integendeel, dan zal dat alles u te meer benauwen. Mocht dit u toch brengen tot het rechte bezien van uw staat. Want zult u ooit iets van dit werk van God ontvangen, dan zal Jezus Zelf Zijn hand aan uw gehele grondstaat moeten leggen. Dan zal Hij een nieuw beginsel en andere doeleinden in u moeten werken door Zijn Geest. En u zult er uit gevoel van onmacht, en van de noodzakelijkheid om het evenwel te moeten hebben, er sterk om tot God moeten roepen. O, hoe zou u het anders krijgen? En o mens, u bent van dit zoeken nog zover af.

Daarom, vrienden, het is waar, u zorgt wel veel voor uzelf. Maar hebt toch voor uw arme, onsterfelijke ziel zo veel liefde, dat u er een weinig verder voor zorgt dan tot aan

de dood. Het einde zal immers de last dragen. Wel, waarom voor uw ziel niet gezorgd tot even over de dood? O, merkt toch op het einde van uw wandeling.

B. En u, die enige overreding van uw gemis hebt, zoekt toch de Heere terwijl Hij is te vinden. Laat er geen stilzwijgen bij ulieden zijn. De zaak, die u moet hebben, is daarvoor te groot. En gelooft toch ook dat God goed is, dat het in de hand van Jezus is, en dat Hij het geven wil. Is hier deze of gene, die bedroefd van hart is omdat hij God niet kent? Of zucht er één, die bedroefd is omdat hij of zij niet lezen kan en dus de Heere uit Zijn Woord niet kan leren kennen? Ja vrienden, het is wel naar en droevig als de Bijbel zo dubbel gesloten is. Maar weet ook dat het wel meer is gebeurd met die niet konden lezen, dat Jezus Zijn hand aan de ogen van die man of die vrouw legde, en dat Hij Zichzelf en Zijn Vader daar openbaarde. O, de Heere Jezus kan u spoedig zo leren lezen, dat u zalig wordt. Legt u maar veel aan de voeten van deze almachtige Leraar neer, en biedt uw hart en uw droefheid over hetgeen u drukt maar veel Hem aan. O, klaagt en schreit maar veel aan Zijn voeten. Op Zijn tijd zal Hij komen.

C. Nog een woord tot u, volk des Heeren, in wier hart de Heere op een vrijmachtige wijze Zijn werk, ja het begin van het hemelwerk gelegd heeft. Want in de hemel zal volmaakt geschieden wat de ziel hier poogt en wat zij op haar best hier maar gebrekkig doet.

Ei, beziet uzelf hier eens. Is dit de eerste bede, welke Jezus u in de mond legt? Wanneer men bidt, moet dan deze bede het eerst hart en mond vervullen? Moet men eerst voor de Heere bidden en voor Zijn heerlijke Naam zorgen? Ja, moet dit het hoogste doel zijn in al ons doen en laten? Moet daarin de rust onzer zielen zijn in alle wederwaardigheden? En moet dit heiligen van God in het hart, dit roemen en prijzen het werk zijn en blijven hoe het hier ook alles moge gaan, zelfs tegen zin en wil in? O vrienden, mochten wij hier dan beschaamd worden voor God!

Hoe worden de gedachten, woorden en werken tot dat hoge einde geschikt en gericht? Vrienden; kunt u daar wel door komen? Ja, woog en drukte het maar, zodat wij onder het drukkend gevoel van onze onverloochendheid eens bankroet gingen. Asaf moest eens zeggen (Psalm 73:22): "O God, ik ben een groot beest bij U." Het zal bij hem ook wel aan de inhoud van deze bede gemankeerd hebben. O, hier zullen de beste en de slechtste christenen wel met één mond moeten spreken.

Toch moet ik zeggen dat er een groot onderscheid is tussen de ene en de andere christen.

- De één wandelt als in zijn schulden. Hij leeft slordig en hoopt zijn schuld maar op en wordt maar zelden eens een vrij man. En ten aanzien van de inhoud van deze bede blijft zijn hart maar woest en ledig. God onttrekt en verbergt Zich, zodat hij bidt als tegen een muur. O, er wordt niet vaak over gesproken hoe menigeen het in het eenzame wel bevindt.
- Maar de ander kan juist daarom de Heere Jezus en Zijn bloed, en ook Zijn volmaakt heiligen van Zijn Vader niet missen. Hij heeft de Borg telkens nodig. Het ontbreekt hem zo zeer aan kracht. De oprechtheid in het pogen heeft hij wel, maar hij kan het niet ten uitvoer brengen. Zulk één heeft maar kleine kracht, maar hij is geen verloochenaar van Gods Naam (Openb. 3:8).

Mocht het één en ander, dat hier gezegd is, een ieder onzer maar tot zichzelf doen inkeren en werk geven. Job zei eens (Job 23:3): "Och, of ik wist dat ik Hem vinden mocht; ik zou tot Zijn stoel komen!" Dan zal er mogelijk ook hier wel één zijn, die zo

gaarne de Heere Jezus zou willen vinden om in zijn toestand gevonden te worden. Die dus zeer gaarne door Hem wil gevonden worden om Hem te kunnen vinden. O, wandel in vreze vanwege dat ongekende, boze en verraderlijke hart, en vanwege de kracht van het verderf en de verzoeking in de wereld. En houd u dicht bij de Heere Jezus.

Wij eindigen met het woord van de apostel Judas (vers 24-25): *"Hem nu, Die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor Zijn heerlijkheid in vreugde, de alleen wijze God, onze Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en macht, beide nu en in alle eeuwigheid. Amen."*

Zondag 48 (eerste deel, Vraag 123)
DE TWEEDE BEDE

**De vermeerdering van Gods Koninkrijk
UW KONINKRIJK KOMT**

In onze oefeningen over de zes bijzondere bedden van het gebed des Heeren hebben wij de behandeling van de eerste bede beëindigd. Deze heeft tot inhoud het hoge doeleinde van de recht gestelde christen in al de volgende bedden (zondag 47).

Nu gaan wij dan met de onderwijzer over tot de behandeling van de drie bedden, welke tot inhoud hebben de middelen om dat hoge doel te bereiken, namelijk de tweede, derde en vierde bede (zondag 48 tot en met 50). De onderwijzer doet dit naar de orde, welke de Heere Jezus aangeeft, Dus behandelt hij in de tweede en de derde bede eerst de geestelijke middelen (zondag 48 en 49). Daarna behandelt hij in de vierde bede de lichamelijke middelen (zondag 50).

Aangaande de geestelijke middelen, welke dienstbaar zijn tot de heiliging van Gods Naam, kunnen wij nog de volgende onderscheiding maken.

- In de tweede bede het middel, dat de vermeerdering van het rijk des Konings betreft, waardoor Zijn heerlijkheid uitblinkt (zondag 48).
- En dan in de derde bede het middel, dat het gedrag van de onderdanen ten aanzien van hun Koning betreft, hetwelk mede tot Zijn heerlijkheid strekt (zondag 49).

Nu staat ons dan te behandelen het geestelijke middel, hetwelk de vermeerdering van het Rijk des Konings betreft, waardoor Zijn heerlijkheid uitblinkt, ofwel Zijn Naam geheiligt wordt. De tweede bede dus, welke de onderwijzer in zondag 48 uitbreidt.

Wij behandelen deze weder in twee voorname hoofddelen.

- I. De tweede bede, gelijk wij deze vinden in Matthéüs 6:10 en Lukas 11:2.
- II. De uitbreiding van de onderwijzer daarover, geheel naar het Woord van God.

Van het eerste hoofddeel sprekende, staan wij stil bij:

- A. De bede zelf: *Uw Koninkrijk kome.*
- B. Bij de gestalten, welke bij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.

A. Laten wij eerst op het onderwerp, ten aanzien waarvan deze bede handelt, namelijk *het is de komst van Uw koninkrijk.*

Wat moeten wij door dit Koninkrijk verstaan?

Wij verstaan hierdoor niet zo zeer het algemene Koninkrijk van God. Dit algemene Koninkrijk zouden wij als volgt kunnen beschrijven: *Het is de oneindige, almachtige, soevereine, vrije heerschappij van de grote God over alles in de hemel en op de aarde en onder de aarde. En dit naar Zijn eeuwige wil en tot Zijn eigen heerlijkheid.* Dit wordt ook wel genoemd het Koninkrijk van Gods macht of het Koninkrijk der natuur. Hiervan lezen wij (1 Kron. 29:11-13): "Uwe, o Heere, is de grootheid, en de macht, en de heerlijkheid, en de overwinning, en de majesteit; want alles, wat in de hemel en wat op de aarde is, is Uwe; Uwe, o Heere, is het Koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles." David zingt deswege de Heere een lofzang (Psalm 145:13). Ja, Nebukadnézar beleed dit toen hij zijn verstand terug kreeg (Dan. 4:34-35): "Zijn

heerschappij is een eeuwige heerschappij, en Zijn Koninkrijk is van geslacht tot geslacht. En ál de inwoners der aarde zijn als niets geacht, en Hij doet naar Zijn wil met het heil des hemels en met de inwoners der aarde, en er is niemand die Zijn hand afslaan, of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?"

Vanwege dit Koninkrijk wordt de Heere *een groot Koning* genoemd (Psalm 95:3). En Paulus getuigt van Hem (1 Tim. 6:15-16): "Welke te Zijnen tijdvertonen zal de zalige en alleen machtige Heere, de Koning der koningen en Heere der heren; Die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont; Dewelke geen mens gezien heeft, noch zien kan; Welke zij eer en eeuwige kracht."

Dit is het Koninkrijk van God, waaraan alles onderworpen is. De hemel, de aarde, de hel, met al hun schepselen, goede en kwade. God zet hier koningen af en hij bevestigt koningen (Dan. 2:21). Ja, de duivelen en de goddelozen dienen hier Gods raad en zij zijn de uitvoerders van het Goddelijk gericht op aarde en in de hel. Ook de zon, maan en sterren met hun loop; de zee met al wat er in is, haar golven, eb en vloed; de stormwinden, de jaarseizoenen, de ordeningen van dag en nacht, de lucht met alle boosheden daarin, de wolken met de opgebonden wateren, de donder en bliksem van Gods mogendheid met al hun gevaren. Deze alle zijn Gods dienaren en behoren tot dit Koninkrijk, al Gods welbehagen doende. Wanneer een godzalige daar oog voor krijgt, moet hij zich in de grootheid van God wel verliezen (Psalm 103:19-22).

Maar dit Koninkrijk verstaan wij hier niet verder, dan alleen in zover het aan het geestelijk of bijzonder Koninkrijk van God dienstbaar of ondergeschikt is.

Want verstaan wij er in deze bede het bijzonder of *geestelijk Koninkrijk van God* door. En wel in tweeërlei vorm, namelijk de staat der kerk hier aan deze zijde van de eeuwigheid, of de staat hierna.

1. Dus *het Koninkrijk der genade*, waarvan David in zijn oorlogen tegen zijn vijanden een type was. En het Koninkrijk der heerlijkheid, waarvan vooral Salomo in zijn gerust, bevredigd en allerheerlijkst rijk een voorbeeld was. Deze twee rijken verschillen niet in wezen, maar alleen in trappen, zoals genade of heiligheid en heerlijkheid. Het ene is het begin, en het andere is het einde of de volmaaktheid. De onderdanen zijn ook dezelfde personen. Die hier in het Koninkrijk der genade binnengebracht zijn, die zullen ook alleen in het Koninkrijk der heerlijkheid aanlanden. Hieruit volgt dus dat in deze bede *het Koninkrijk der genade* wordt bedoeld. Dit is de bijzondere, geestelijke regering van God over Zijn van eeuwigheid tot de zaligheid uitverkoren volk, door Zijn Zoon Jezus Christus als de gezalfde Koning over dat geestelijke Sion. Hij eigent hen de één na de ander door koping met Zijn dierbaar bloed en verlossing van henzelf en uit de macht der hel, en brengt hen door Zijn Woord en Geest in Zijn Koninkrijk over. Hij regeert hen ook verder naar Zijn Koninklijke wetten. Hiervan lezen wij (Matth. 6:33): "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid" enz. En Kol. 1:13: "Die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde."

2. Dit Koninkrijk is een wonderlijk en geestelijk rijk.

De zonde van de gevallen engelen was ook in de wereld gekomen, en dus viel de wereld van God af en de satan toe. Door de Goddelijke toelating ontving satan over de wereld een recht en macht als koning. Maar het heeft God behaagd in het midden van het rijk des satans, ja zelfs uit dat rijk Zijn rijk op te richten. Zó zelfs, dat onderdanen in dit rijk des duivels dit Koninkrijk beschermen en er in Gods voorzienigheid ten goede voor werkzaam zijn (Gen. 50:20 en Jer. 24:5). En temidden van dat rijk der hel wordt dit rijk van God op een wonderbare wijze bewaard en geregeerd. En dus is het

terecht een geestelijk Koninkrijk (Lukas 17:20-21): "Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat, want ziet, het is binnen ulieden." Het is niet van deze wereld (Joh. 17:16). En Rom. 14:17: "Het Koninkrijk Gods is niet spijs en drank, maar rechtvaardigheid, en vrede, en blijdschap, door den Heilige Geest."

3. In wezen is dit Koninkrijk van God onder de oude dag hetzelfde geweest als nu.

Al is het wel waar, dat de huishoudelijke bedeling van God onder Israël in haar omstandigheden niet op die van nu geleek. De kerk was toen een kind en moest als een kind worden onderwezen door prenten en schilderijen. God had over Israël een schaduwachtig Godsrijk opgericht, en Hij had Israël door zekere wetten aan Zich verbonden. Door de zedelijke wet, dewijl zij redelijke schepselen waren, en door de burgerlijke en schaduwachtige wetten, omdat zij Israëlieten waren. Door deze laatste wetten ging hun het licht des Evangelies op.

Door deze regering gaf de Heere een afbeelding van de heerlijkheid van de regering van Christus, toen reeds over het geestelijke Israël in die tijd, maar vooral in de dag van het Nieuwe Testament, wanneer Hij Zelf als Koning in Zijn heerlijkheid zou opgevaren zijn om uit de hemel Zijn kerk te regeren. In deze laatste zin komt het Koninkrijk van God in de Heilige Schrift dikwijls voor.

Maar al is dit waar, er was in deze beide bedelingen toch geen wezenlijk verschil. Want dit verbond met Israël had ten opzichte van de gelovigen in die tijd tot zijn grondslag het verbond der genade, dat in het Paradijs werd geopenbaard en met Abraham, Izak en Jakob duidelijk is opgericht.

En ten opzichte van de grote hoop der vleselijke Israëlieten hadden de eisen van dit verbond hun grondslag in het verbond der werken. Zij waren gevallen Adamskinderen, op wie de Heere God Zijn recht om te eisen behield. Het verbond aan de Sinäi was dus geen opnieuw opgericht werkverbond. De Heere Jezus richtte toch ook geen werkverbond op toen Hij tot de jongeling zeide (Matth. 19:17): "Onderhoud de geboden." Wanneer wij dus spreken van een schaduwachtig Koninkrijken schaduwachtige goederen, dan bedoelen wij daar geen Koninkrijk mede, dat oudtijds niet werkelijk bestond maar alleen in de nieuwtestamentische dag gevonden zou worden en waarvan de goederen eerst lang daarna zouden worden genoten. Dat zij verre. Wij verstaan het zo, dat die schaduwen voorbeelden, zinnebeelden, heilige tekenen en zegelen, ja sacramenten waren van de zaken, welke toen terzelfder tijd door de gelovigen onder Israël ook geestelijk genoten werden.

Hieruit blijkt ons dus dat dit rijk in zijn wezen onder het Oude Testament hetzelfde is geweest als onder het Nieuwe Testament. Want dit Koninkrijk is op Christus, het ware Vrouwenzaad, als de grond van hetzelfde, van het begin der wereld opgericht (Gen. 3:15). Zijn eenmalig lijden en sterven is er altijd de grondslag en de kracht van geweest.

Ter overtuiging van allen, die dit tegenspreken, lezen wij het met nadruk (Hebr. 9: 26): "(Anders had Hij dikwijls moeten lijden van de grondlegging der wereld af) maar nu is Hij eenmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde teniet te doen door Zijnszelfs offerande."

- De gelovigen van het Oude Testament zijn ook op dezelfde wijze tot dit Koninkrijk der *genade toegebracht* en binnen gebracht als die van het Nieuwe Testament. Christus trof ook toen met Zijn scherpe pijlen hun hart, en trok hen door Woord en Geest met kracht uit zichzelf, uit de macht des satans en uit de boze wereld, en Hij zette hen in de weg Zijner voetstappen. Door alle schaduwen heen zagen zij zowel op Christus en kleefden zij Hem aan, zoals Hij komen zou, als nu de gelovigen op

Christus zien, Die gekomen is. En daarin werden zij ook door de sacramenten gesterkt. En werden sommigen toen bestreden of de Borg wel komen zou? Wel, worden sommigen nu niet bestreden of Hij wel gekomen is, en of de gehele weg der verzoening, ja de gehele Bijbel niet maar een fabel is? Daarom vrienden, dit is maar blind geoordeeld. Want waarmede kan een christen onder Gods toelating al niet bestreden worden. De gelovigen van de oude dag zijn dus op dezelfde wijze zalig geworden als ook wij (Hand. 15:11), want Christus is gisteren en heden Dezelfde, en tot in der eeuwigheid (Hebr. 13 ; 8).

- Ja, de gelovigen van het Oude Testament hebben *de goederen* van de kroon der genade zowel bezeten als de gelovigen van het Nieuwe Testament. Als tegenstelling tot hetgeen de gelovigen oudtijds wezenlijk bezaten, geldt hier niet (Rom. 14:17), dat het Koninkrijk van God nu geen spijs of drank is, maar gerechtigheid en vrede en blijdschap door de Heilige Geest. Wil dit zeggen dat de gelovigen oudtijds niet anders hebben gehad dan spijs en drank? Zo zou Paulus nu nog kunnen zeggen dat het Koninkrijk van God niet bestaat in eten en drinken bij het Avondmaal, in lezen, bidden, kerkgaan of in uitwendige oprechtheid, en ook niet in burgerlijke rechtvaardigheid. O, die nu daarin blijven hangen, behoren net zo min tot het Koninkrijk Gods als zij, die voorheen bleven hangen in spijsen, dranken, wassingen, reinigingen en alle andere plechtigheden.
- Daarom zeggen wij, dat de gelovigen van het Oude Testament ook toen *gerechtigheid* bezeten hebben, als een vrucht van het verenigend geloof in de Messias, tot rechtvaardigmaking en heiligmaking (Psalm 32:1, 2, 5, 6). Daar spreekt niet alleen David als een voorbeeld. Want hij getuigt in vers 6 dat iedere heilige dit geniet in zijn vindenstijd. Dit vergeleken met Rom. 4:6-7.
- Zij hebben ook de *ware vrede* bezeten, en de rust der ziel in de Heere. Alsook de bewustheid daarvan in hun gemoed (Psalm 4:9). Job wist dat zijn Verlosser leefde, en dit deed zijn nieren naar de hemel verlangen (Job 19:25).
- Ja, zij genoten ook de *ware blijdschap* door de Heilige Geest (Psalm 51:10, 14). David erkent dit (Psalm 4:8): "Gij hebt vreugde in mijn hart gegeven, meer dan ter tijd als hun koren en hun most vermenigvuldigd zijn." Hierdoor had ook Asaf zulk een volle voldaanheid en berusting in de Heere, met ver2aking van alles wat buiten God is (Psalm 73:25-26): "Wie heb ik nevens U in de hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart, zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn Deel in eeuwigheid." Daarom moest hij het uitroepen (vers 28): "Mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen."

Er was wel onderscheid tussen het Koninkrijk der genade onder de oude dag, en hetzelfde Koninkrijk onder de nieuwe huishouding des verbonds.

Maar *niet* hierin, dat Christus onder de oude dag medegenoten zou hebben gehad, en dat Hij onder het Nieuwe Testament alleen als Koning zou regeren. Daartoe brengt men dan bij Psalm 45:8: "Gij hebt gerechtigheid lief, en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven Uw medegenoten." Maar deze schriftplaats mag men niet uitleggen, alsof Christus onder het Oude Testament niet alleen als Koning zou hebben geheerst. Want het Koninkrijk der genade is te allen tijde van binnen in het hart geweest. En daar komt niemand anders de heerschappij toe dan Christus alleen. Wat mens is er, die de naam kan hebben dat hij over de geest des mensen kan of mag heersen? Daarom riep de Joodse kerk uit Jesaja 33:22): "De Heere is onze Rechter, de Heere is onze Wetgever, de Heere is onze Koning; Hij zal ons behouden." Israël was aan de - als tuchtmeesters - over hen gestelde priesters

weliswaar onderworpen, maar niet als gelovigen of uitverkorenen ten opzichte van het verbond der genade. Daar is wel een oneindig groot onderscheid in.

Ook blijkt het in het geheel niet uit deze Psalm dat door de medegenoten van Christus de priesters moeten worden verstaan, alsof dezen goden waren en met en naast Christus regeerden in het Koninkrijk der genade. Wij moeten hier Gods Woord met Gods Woord vergelijken, en dan moeten wij hier door de medegenoten van Christus alle ware gelovigen verstaan, die er toen waren en die er nu zijn. Want zij hebben ook dezelfde Geest ontvangen, Die in Christus is, en dus zijn zij door die zalving medegenoten van Christus, Die deze zalving zonder mate van eeuwigheid had. Dit geldt tevens ook van alle profeten, priesters en koningen, in zover zij ook zijn gezalfd geweest, daarin voorbeelden van Christus zijnde.

Waarin het onderscheid bestaat tussen het Koninkrijk der genade oudtijds en nu, leert ons Gods Woord.

- (1) En wel hierin, dat het Koninkrijk der genade in de nieuwe bedeling des verbonds over de kerk in het algemeen met meer heerlijkheid en blijdschap geopenbaard wordt. Nu wordt er geroepen: Daar is Hij nu, de Messias Zelf; wij hebben Hem gevonden. Komt en ziet waar de vaderen zo naar hebben verlangd. *O mens, hebt ge nu zin in Hem? Wilt u Hem nu tot uw eeuwig deel hebben? Daar is Hij!* O, wat riep Johannes de Doper het menigmaal uit: Ziet, daar is Hij (Joh. 1:29): "Ziet het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt." En Matth. 3:2: "Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen." Dat wil zeggen: De deur zal nu wat verder open gaan. De tijd is daar, dat al de schaduwen en voorzeggingen van de heerlijke werkingen des Geestes onder het Nieuwe Testament hun vervulling zullen krijgen.
- (2) Het onderscheid bestaat ook hierin, dat het Koninkrijk niet meer zou worden begrensd alleen onder de Joden in Palestina. Nu zou het zich gaan uitstrekken zonder enige beperking over de gehele wijde wereld, onder alle volkeren, talen, tongen en natiën. De middelmuur tussen Jood en Griek zou worden weggeruimd. God zegt Jesaja 49 :6): "Het is te gering, dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob, en om weder te brengen de bewaarden in Israël. Ik heb U ook gegeven tot een Licht der heidenen, om Mijn Heil te zijn tot aan de einden der aarde." Christus zou door Zijn Geest wonderlijk werken en heersen van zee tot zee, en van de rivieren tot aan de einder der aarde (Psalm 72:8). Daarom is er nu het woord Jesaja 45:22): "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde." De huishouding Gods in dit Koninkrijk der genade onder het Nieuwe Testament zou geheel anders en geheel bestendig zijn. In algemene zin zouden dan alle schaduwen en uitwendigheden ophouden. Het ware Pascha geslacht en het tegenbeeld daar zijnde, zou men geen Paasfeest meer vieren. Al de heerlijkheden van de schaduwwet van Mozes zouden met Christus begraven worden. En daarentegen zou de regering van Christus geheel geestelijk zijn, en de bediening der genade helderder, rijker en overvloediger. Ja ook zonder verandering totdat het Koninkrijk der heerlijkheid daar zal zijn.

Van de bestendigheid dezer nieuwe bedeling lezen wij met grote nadruk in Psalm 72 en Daniël 2 :44. Wij lezen daar hoe aan de avond van de vierde of laatste monarchie, die der Romeinen, de God des hemels een Koninkrijk verwekken zou, dat in eeuwigheid niet zou worden verstoord. Het zou al die koninkrijken vermalen en teniet doen, maar zelf zou het tot in eeuwigheid bestaan. Vanwege deze bestendigheid noemt Paulus het (Hebr. 12:28) "een onbewegelijk Koninkrijk."

- (3) En omdat deze nieuwe huishouding van God zonder verandering tot aan de hemel duren zal, wordt het Koninkrijk der genade in de dag des Nieuwen Testaments ook dikwijls het Koninkrijk der hemelen genoemd. Het Koninkrijk Gods, dat nabij gekomen is, hetwelk de gelovigen verwacht hebben (Matth. 3:2 en 4:17, Lukas 1:31-33 en 23:51).

4. *Dit Koninkrijk der genade heeft zich te allen tijde in tweeërlei gedaante geopenbaard.*

- En wel in een *uitwendige* gedaante, voor zover er velen in schijn en in waarheid aan dit Koninkrijk worden toegevoegd. In deze zin vergelijkt de Heere Jezus het bij een net, waarin goede en kwade vissen zijn (Matth. 13:47), en (vers 24), bij een akker, waarop tarwe en onkruid tegelijk groeien. Alsook (Lukas 3:17) bij een dorsvloer, waarop tegelijk kaf en koren is.
- En in een *inwendige* gedaante, ook wel genoemd de onzichtbare kerk of het werk der genade in het hart. Dezulken kent alleen God innerlijk en onmiddellijk. Daarom hebben wij, schepselen, iets zichtbaars, ofwel uitwendige bewijzen van heiligheid nodig. Oudtijds noemt men dit de besnijdenis des harten (Rom. 2:29). Nu noemen wij dat meer *de wedergeboorte*. Petrus noemt het ook wel (1 Petrus 3:4) *de verborgen mens des harten*; en Salomo (Hoogl. 4:12) *een besloten hof, een gesloten wel, een verzegelde fontein*, en nog zo veel meer.

5. *Vervolgens kan in deze bede door het Koninkrijk ook het Koninkrijk der heerlijkheid worden verstaan.*

Dit is de aller gelukzaligste en geheel onzondige staat der kerk in de hemel, boven alle bereik der vijanden, in de onmiddellijke gemeenschap met een Drie-enig volzalig God. Op 's Heeren tijd worden alle gelovigen, van het begin der wereld tot aan de oordeelsdag toe, door de dood en door vele verdrukkingen heen daartoe verzameld. Dan worden zij van stutten in dit benedenhuis tot pilaren daarboven. Paulus spreekt hiervan in den brede (1 Kor. 15:24 enz.), en ook de Heere Jezus Zelf (Matth. 25 enz.).

6. *Deze staat der kerk, zowel in genade als in heerlijkheid, wordt terecht een Koninkrijk genoemd.*

- (1) De staat der kerk hier *in genade* wordt terecht *een Koninkrijk* genoemd, omdat zij *een Eenhoofdige* regering heeft, welke alleen aan Christus toekomt, hoewel Hij deze hierin deze bede aan de Vader toekent. En wel om redenen, welke wij nog nader zullen zien. Ook lezen wij het woord des Vaders (Psalm 2:6): "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid."
- (2) Het wordt een Koninkrijk genoemd, omdat het zijn *onderdanen* heeft. En wel de ware gelovigen, de met Christus verenigden, en die in Hem met elkander zijn samengevoegd in de liefde (Joh. 17:21, Ff. 3:17 en 4:15, 16, Kol. 2:7).
 - Van de zijde Gods gerekend, zijn deze onderdanen ook mede alle onbekeerde ter zaligheid uitverkorenen. God kent toch allen, die de Zijnen zijn. Al zijn zij nu nog verraders, al horen zij nu nog bij de duivel thuis, zij zullen evenwel op Gods tijd uit de macht der duisternis worden getrokken en overgezet in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde (Kol. 1:13). Jezus noemt hen tevoren reeds Zijn schapen (Joh. 10:16): "Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn. Die moet Ik ook toebrengen, en zij zullen Mijn stem horen; en het zal worden één kudde en één Herder."
 - En van verre en in een geheel ruime zin, zijn allen onderdanen, die zich door Doop of belijdenis uitwendig bij de zichtbare kerk voegen. Zij allen zijn in het

net, dat zowel goede als kwade vissen opbrengt. Zij zijn op de dorsvloer, maar als kaf. Zij staan mede op de akker, maar als onkruid. Zij leven als verraders daar, waar Jezus Koning is. De Heere Jezus Zelf noemt hen kinderen des Koninkrijks, die buiten geworpen zullen worden (Matth. 8:12).

- (3) De staat der kerk in genade wordt een Koninkrijk genoemd omdat het ook zijn *wetten* heeft. En wel de regel des Woords, Wet en Evangelie, waarnaar een ieder zal worden geoordeeld (Rom. 2:12). Wij lezen ook Jesaja 8:20): "Tot de wet en tot de getuigenis, zo zij niet spreken naar dit woord, het zal zijn dat zij geen dageraad zullen hebben."
- (4) Ook omdat het zijn *vijanden* heeft. De eeuwige ervijand, de duivel, met al zijn onderhorigen. En voorts de wereld en de zonde (Matth. 13:28, Joh. 14:30, Ef. 2:2, Openb. 12:1).
- (5) Het wordt een Koninkrijk genoemd omdat het zijn *voorgangers en soldaten* heeft. Al de burgers moeten hier gewapend zijn, hun wapenen gebruiken en de strijd aanbinden. En wel onder de leiding van hun Overste, Die vooraan gaat (Ef. 3:6, 7, Ef. 6, 1 Kor. 4:1, 2 Tim. 2:3, 4:7, Hebr. 13:7, 17, enz.).
- (6) Omdat het ook zijn *gezanten* en zijn ambassadeurs heeft, welke de Koning met geloofsbrieven zendt in 's vijands land om vrede aan te bieden en te verkondigen. Om een heerlijk en welgeordineerd verbond bekend te maken en te openen, en allen, die maar willen, daarin te nodigen. Ja, dezen bidden en smeken steeds (2 Kor. 5:20): "Laat u met God verzoenen."
- (7) Het is een Koninkrijk, dat zijn *voorrechten*, of privilegiën en vrijheden heeft. O, daar en daar alleen is rechtvaardiging, heiliging, vrede met God, allerlei verkwikking en troost. Daar is alle tijdelijke welvaart, een zeker brood, een gewis water, een welverzekerde woning te genieten Jesaja 33:16, Joh. 18:36, 14:27, 2 Kor. 1:20, Rom. 5:1, Filipp. 3:10, enz.).
- (8) En het wordt ook een Koninkrijk genoemd omdat het zijn *uitnemendheden*, zijn tekenen van koninklijke waardigheid heeft.
 - Vóór de Koning uit wordt hier door Zijn volk een kroon gedragen, zijnde de heiligheid van Zijn volk tot Zijn heerlijkheid (Psalm 24:2, 94:5).
 - Ook een scepter, namelijk hun heilige onderwerping onder 's Konings bestuur (Psalm 45:7)
 - De Koning heeft ook een ijzeren scepter, om de vijanden van Hem en van Zijn volk daarmee te vermorzelen (Psalm 2:9).
 - En deze Koning heeft ook een zwaard, dat Hij soms aangordt (Psalm 45:4). O, wanneer Hij dat gebruikt, dan gaat het als een tweesnijdend zwaard uit Zijn mond (Openb. 1:16, Hebr. 9:12, Joh. 18:16). En óf dit zwaard zal de sterkste banden van de natuurstaat op zalige wijze afsnijden, óf het zal op rampzalige wijze doden. Dit zwaard heeft dus een tweeërlei uitwerking: óf het dient tot een reuk des levens ten leven, of tot een reuk des doods ten dode (2 Kor. 2:16).

B. Maar ook de staat der kerk in *de heerlijkheid* wordt terecht een *Koninkrijk* genaamd.

- (1) Want de *Eenhoofdige regering* van dit Koninkrijk blijft. De glansrijke Koning van dit Koninkrijk zal God de Vader in Christus zijn, voor wie een ieder zal neervallen, zich verliezende in deze eeuwige Onbegrijpelijkheid en het steeds uitroepende: *O, wat zijt Gij groot! Ik begrijp het niet!* (Job 36:26) Want Paulus zegt ons (1 Kor. 15:24), dat Jezus het Koninkrijk, dat Hij nu ,als Middelaar bedient, Gode, Zijn Vader, dan zal overgeven.
- (2) Want dit Koninkrijk heeft zijn *onderdanen* en zal deze behouden, duizend maal duizenden en tienduizend maal tienduizenden heilige engelen, ja gezaligde mensen,

als eenschare, die niemand tellen kan (Openb. 7:9). Zij zijn in menigte als de sterren des hemels, en als het zand aan de oever der zee.

- (3) Ook dit Koninkrijk heeft zijn *wetten* en zal deze tot in eeuwigheid behouden. O, naar de eeuwige wil en het welbehagen van de Drie-enige God zullen de hemelingen Hem eeuwig dienen, op een volmaakte wijze, dag en nacht (Openb. 4:8).
- (4) Ook zullen de triomferende en rustende *krijgsknechten* daar hun Voorganger, hun Overste Leidsman blijvend behouden. En dan niet meer om onder Hem te strijden, maar als hun zegepralend hoofd. Daar zullen zij eeuwig wegzinken in Zijn wijsheid, macht en beleid, waarin Hij Zich hier in de tijd aan Zijn vijanden heeft betoond. Daar zullen zij Hem bewonderen en Hem deswege groot maken. Ja, zij zullen Hem daar als hun Leidsman onmiddellijk en eeuwig volgen waar dat Lam hun voorgaat (Openb. 7).
Dan zullen zij dus geen andere leidslieden of voorgangers meer nodig hebben. O, Hij zal onmiddellijk hun eeuwige Leidsman zijn (Openb. 7:17), tot de levende Fontein der wateren, tot de volle Oceaan Zelf.
- (5) Het wordt een Koninkrijk genoemd, omdat het zijn hoge *voorrechten* en bezittingen zal hebben en behouden. Zaken, welke geen ogen ooit gezien, geen oren ooit gehoord hebben, ja die nooit in het hart van een mens zijn opgeklommen (1 Kor. 2:9). Volmaakt licht, kennis, heiligheid, eeuwige vrede, eeuwige blijdschap op hun hoofd, eeuwige volmaakte liefde tot God, en een overstroming van de eeuwige liefde des Vaders in Christus, zonder dat deze ooit weer ophoudt. Deze zaken zullen de goederen van de Kroon zijn, welke Gods kinderen daar eeuwig zullen bezitten. Daar zal het zijn (Psalm 16:11): "Verzadiging der vreugde is bij Uw aangezicht; liefelikheden zijn in Uw rechterhand, eeuwiglijk."
- (6) Ja, het wordt een Koninkrijk genoemd omdat het zijn hoge *uitnemendheden* en tekenen zal hebben en behouden. O, volmaakte heiligheid van al de onderdanen zal de kroon van deze grote Koning zijn. Zij zullen die kroon eeuwig voor Hem uit dragen, vervuld zijnde met al de volheid Gods. Met eeuwige verwondering, met eeuwige onderwerping en met eeuwige halleluja's in hun kelen zullen zij de scepter, de regering en het bestuur van hun Koning, en ook al de in de tijd met hen gehouden wegen verheerlijken. En dus zal dit prijzen daar hun werk eeuwig blijven.

7. Nu moeten wij nog een weinig nader het woord *Uw* bezien, hetwelk de Heere Jezus hier gebruikt en Zijn volk in de mond legt, en wat dit te kennen geeft. Hij zegt dan: *Vader, Uw Koninkrijk*.

- (1) Daarmede doet de Heere als het grote Voorbeeld ter navolging zien hoe Hij het Zelf doet. O, Hij draagt het Koninkrijk aan Zijn Vader op, gelijk Hij het in de voleinding der eeuwen geheel aan Zijn Vader zal overgeven (1 Kor. 15:24, 28), wanneer God alles zal zijn in allen.
- (2) Dit moeten wij aldus verstaan, dat God de Vader in Christus heerst. Hij heeft Hem tot Koning gezalfd, om door Hem Zijn kerk te regeren tot de tijd toe, dat Christus deze heerschappij, in de redding en de thuisbrenging van Zijn onderdanen, weer geheel zal overgeven. Daarom wordt dit Koninkrijk tegelijk aan de Vader en aan de Zoon toegekend (Openb. 12:10): "Nu is de zaligheid en de krachten het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van Zijn Christus."
- (3) Maar ook moeten wij het aldus verstaan, dat toen de Heere Jezus deze bede in de mond van Zijn volk legde, Hij dit niet deed als Koning, maar als de *Knecht des Vaders*, als een Dienstknecht. In die gestalte verklaarde Hij meermalen (zie Joh.

7:18) dat Hij niet gekomen was om Zijn eer te zoeken, maar de eer Desgenen, Die Hem gezonden had.

En zo wil de grote Heere Jezus aan Zijn kinderen hiermede leren hoe zij nu in navolging van Hem ook moeten doen. Dat zij ook moeten zeggen: *Vader, Uw Koninkrijk*. O, was Hij hun voorgegaan om de heerschappij aan Zijn Vader op te dragen, hoe betamelijk is het dan voor hen, dat ook zij mede alle regering, zowel over de kerk als over zichzelf, in de hand huns Vaders zullen laten.

- De Heere wist wel welke wortel van hoogmoed, zondig zelfbedoeling, zelfliefde en zelf willen regeren er in hun hart lag. Waar zij dus steeds voor zouden open liggen.
- De Heere wist wel dat op aarde menigmaal een koning zijn handen aan de kerk zou slaan, om haar met zijn dwingende, vleselijke en op gezag berustende macht te regeren. Dat zo'n koning dus licht vergeten zou, hoe groot hij in de wereld ook zijn mocht, dat hij evenwel in dit geestelijke rijk niet meer dan een medelid is. Deze zou licht handelen tegen het woord (Psalm 2:10): "Nu dan, gij koningen, handelt verstandiglijk; laat u tuchtigen, gij rechters der aarde." O vrienden, in de kerk bestaat geen vleselijke rang. Daar is hij de grootste, die het nederigst en het meest dienstbaar aan de Heere is. Daar wordt niemand naar zijn gouden ring geschat (Jak. 2:2), maar alleen naar zijn gewicht van genade. Een bedelaar kan daar groter zijn dan een koning, die de wortel der zaak dan wel hebben moge, aar waar het werk veel onder de as ligt. In Jes. 49:23 staat geschreven, *dat koningen maar voedsterheren, en dat de vorstinnen maar zoogvrouwen van de kerk zijn*. Zij moeten dus zo veel goed aan de kerk doen als zij maar kunnen, maar zij mogen geen heren en meesters over haar zijn. O, het is zo goed voor een koning der aarde, ja voor een ieder, om de kroon alleen maar te zetten op het hoofd van *Jozua*, de zoon van Jozadak, ik bedoel de Heere Jezus.
- Ja, de Heere wist wel dat een leraar of opziener van de kerk, wanneer deze soms zulk een ruime plaats ontvangen zou, er voor kan open liggen om te vergeten dat zijn macht onder Christus slechts *een bedienende macht* is. En dus een klauw van het beest zou vertonen (Openb. 17:14) om heerschappij te voeren over het erfdeel des Heeren. Petrus waarschuwt hiervoor (1 Petrus 5:3).
- De Heere wist ook wel waar een ieder van Zijn kinderen voor open lag en in het vervolg voor open zou liggen. Om namelijk het bestuur over zichzelf en overal zijn eigen zaken in zijn eigen handen te nemen en te houden, en om dus zichzelf te verderven. Daarom leert Jezus hun bidden: Vader, niet mijn, maar Uw Koninkrijk kome."

Toepassing

Vrienden, ziet hier de onbegrijpelijke ingewanden van Gods ontferming en mensenliefde, in het oprichten van zulk een wonderlijk genaderijk temidden van het rijk des satans, dat door de Goddelijke toelating over de gehele wereld heerst. O, de Heere God had dit als een soeverein God ook kunnen laten, en dan was Hij rechtvaardig geweest. Daarom vrienden kunt gij hier zien, en mocht gij het eens recht zien, dat nu niemand in satans macht behoeft te blijven en dus om te komen, die dat zelf niet wil.

O, hoe nodig is het dan dat een ieder met ernst onderzoekt waar hij staat. Dus of hij wel binnen het Koninkrijk van Christus gekomen is!

A. Ik zal hier niet spreken van degenen, die openlijk met woorden of daden zeggen (Lukas 19:27): "Ik wil niet, dat Deze over mij Koning zal zijn", en die, wanneer

anderen hen aanspreken, het openlijk zeggen (Job 21:14): "Wijk van mij, aan de kennis van Uw wegen heb ik geen lust." Maar ik zal nu spreken tot de meeste en grootste hoop van uitwendig godsdienstige mensen, die menen zo veel goede dingen te hebben, en die in de waan en verbeelding leven dat zij tot het Koninkrijk van Christus behoren. Zie hier dan met enkele woorden enige gronden van verbeelding u aangewezen.

1. Velen menen en verbeelden zich dat zij niet tot het rijk van satan, maar tot het rijk van Christus behoren, omdat zij in de Gereformeerde kerk thuis horen en daar Jezus als Koning belijden en de voorrechten der kerk genieten.
2. Of ook omdat zij van zeer goddeloos duidelijk veranderd en tot de kerk bekeerd zijn, en nu getrouw zijn en ordentelijk leven. En dan is het in die mens een werkelijke en zichtbare verandering, maar hij zit er op en het is zijn Christus geworden. O, dat is een zich neerzetten op de zandgrond van de burgerlijkheid.
3. Weer anderen verbeelden het zich omdat zij veel algemeen licht hebben, hetwelk zij voor zaligmakend licht houden. Daardoor hebben zij veel verstandelijke bevattingen van de weg des Evangelies, en door veel omgang met de vromen spreken zij van hetgeen waar dezen over spreken. Namelijk van dorheid en opgewektheid, van verscheidene bestrijdingen van de boze, en van reddingen uit bijzondere ongelegenheden, van dodigheid of afgezaktheid. En als zij wat horen waar zij niet bij kunnen, dan stellen zij zich maar liever onder zulke vromen, die hun eerste liefde hebben verlaten. Zo sterken zij dan zichzelf en zitten op een zeer verfijnde klip, waar menigten op vergaan en schipbreuk lijden.
4. En dan zijn er ook sommigen, omdat zij in hun oordeel soms wel eens over hun staat bekommerd zijn, die zich verbeelden dat het bekommerd zijn alleen aan de oprechten eigen is. O, deze arme mens gaat daar opzitten, dat hij enige bekommerning heeft. O mens, indien gij waarlijk enige bekommerning had, gij zoudt uw ziel zo ras niet kunnen dekken. Dan zou er een andere Medicijnmeester aan uw wonden te pas moeten komen dan al uw eigen pleisters. Maar uw bekommerning gaat niet zo diep en daarom Jesaja 57:10) wordt gij niet ziek. Gij hebt het leven van uw hand gevonden.

Wilt u eens enige bewijzen in u zien, dat u nog tot het koninkrijk van satan behoort?

- (1) Dan zult u het in de diepste grond der zaak niet met Koning Jezus houden. Daar zullen uw hart en mond niet met liefde van zijn vervuld. Denkt u maar eens in dat Jezus nog op aarde was. Daar ging zulk een arme, heilige Man met zulk een schare geringe mensen door het land, Die het zeggen kon waar het bij een ieder van binnen aan scheelde. Ja, Die de leraars van die tijd wel aandurfde en hun vrijmoedig durfde zeggen dat zij bij het rijk van satan thuis hoorden (Joh. 8:44). Wat denkt u, aan wiens zijde zou u het houden? Op zijn allerzachtst gesproken, zou u Hem tegenspreken en Hem voor een zeer onvoorzichtig man houden, die wat te veel beroering en onrust in de huizen en harten maakte. O mens, u zou het niet met Christus houden. En u weet dit ook wel, wanneer u het maar weten wilt. Of u zou iets van Hem en in Hem moeten zien, wat de moordenaar aan het kruis in Hem zag.
- (2) Dan zult u het in de diepste grond der zaak ook niet eens zijn met de vromen, dus de ware kinderen des Koninkrijks. Degenen, waar u het meest hartelijk mee omgaat zullen die zijn, die in de diepste grond des harten dat volk niet liefhebben. Ziet daarin de tweedracht, welke reeds in het Paradijs gezet is. Paulus zegt het ons (Gal. 4:29): "Gelijkerwijs toen die naar het vlees geboren was, vervolgde degenen, die naar de Geest geboren was, alzo ook nu."
- (3) Dan zult u er bij bevinding niets van weten wat het inhoudt, dat Gods Koninkrijk eerst geweld doet op het hart, en u daardoor een geweldige geworden zijt om

hetzelve met geweld te nemen. Integendeel, u bent onder de genademiddelen steeds harder geworden; en het niet kunnen verdragen dat men aan uw gronden of bolwerken van spinnenwebben komt. Dan zult ge uw hovaardij en uw lieve lusten, ja niet één derzelve over hebben voor de Heere Jezus. U hebt dan meer liefde om zorgeloos en gerust te blijven.

- (4) In uw verborgen eenzaamheid zult u dan ook nooit handen vol werk voor God hebben met het gevaar van uw lieve en dierbare nabestaanden en bekenden. Dat u niet rusten kunt vanwege hun ongeluk. Vrienden, wat gevoelt u daarvan? Wanneer u het dan voor uzelf verbeeldt, verbeeldt u deze grote zaak dan ook voor uw man, uw vrouw, uw kinderen, uw vrienden en bekenden, zonder dat u ook maar over één onder die alle enige bekommering hebt? O, zie hieruit dan dat u blind bent en het voor uzelf ook mist. U weet wel dat u het niet gaarne zou zien, dat één van uw kinderen de brede en burgerlijke weg, waar vernieling en ellendigheid op is, of ook zijn volk en zijns vaders huis verlaten zou. Ja, dat hij of zij een ander hart, een andere Koning en een ander volk kreeg. Jezus zegt (Lukas 11:52): "Gij zelf zijt niet ingegaan, en die ingingen, hebt gij verhinderd."
- (5) Dan hebt ge er ook in uw hart geen drukkend gevoel uit liefde tot God over hoe het in de wereld met de zaak van God en het Koninkrijk van Jezus gaat. Dus of het rijk van God bloeit, dan wel dat het rijk van satan bloeit. Dan zult u het op zijn best maar aanhoren als een zaak, welke in een ver land gebeurt; zo weinig belang stelt ge er in. Maar dat is immers een bewijs, dat u noch deel, noch lot daarin hebt. Wanneer u maar kunt, zult u zulken buiten uw kerk of buiten uw gezelschap houden, of hen tegenstaan, die al te fijn zijn, zoals u dat noemt. O mens, hebt u nog meer bewijs nodig? Kunt u hierin uzelf niet zien?

Weet dan, o mens, dat het rijk, waar u in zijt, het niet zal houden. U behoort wel tot een zeer machtig en onzichtbaar rijk, maar geloof het toch, Jezus zal het eens winnen. O, indien er geen Leeuw uit de stam van Juda zou zijn, Die overwonnen had, u zou het misschien mogen wagen. Maar aan het kruis is úw koning, ja is dat serpent de kop reeds vermorzeld. Maar onze Koning is reeds in het stof des doods gevallen, maar ook verhoogd en daardoor boven uw bereik. U kunt Hem geen kwaad meer doen. Maar wel Zijn leden, die hier nog zijn, want die zijn uw smaad en vijandschap nog niet te boven. O mens, uw weg is niet goed! Wanneer u blijft waar u bent, zult u voor eeuwig omkomen. U meent dat u van alles iets hebt, maar u ontbreekt alles. U mist de rechte ontdekking en het rechte geloof dat u in de macht van satan leeft. En u mist het rechte gevoel van uw onmacht om daaruit werkzaam te worden in de sterkte van Jezus. U mist de rechte openbaring van Christus en de voorkomingen van Hem aan en in uw ziel, gepaard gaande met de trekkingen van God tot Hem (Kol. 1:13). Daarom hebt u de eed van getrouwheid als Zijn onderdaan in Zijn hand nooit afgelegd, om Hem alleen en eeuwig te willen dienen.

B. Maar dan zijn er ook nog zulken, die te veel hebben om terug te keren naar hun oude koning, doch die te weinig hebben om zichzelf te durven rekenen tot de onderdanen van Koning Jezus. Vrienden, legt u eens bij het volgende neer.

- (1) Dat zijn dezulken, die hun werk van binnen zo gaarne van rondom geheel recht zouden hebben, dat het de proef voor God zal kunnen doorstaan. Daarover gaat al hun zorg. Het ontbreekt hun alleen maar aan een straaltje licht in de Evangelieweg. O, met een kleine hulp kunnen zij geholpen worden. Het ontbreekt hun niet aan de bewustheid van wat er tussen God en hun ziel omgaat, maar zij kunnen het niet

voor het zaligmakend werk van God houden. Zij hebben geen licht om in zichzelf natuur en genade te onderscheiden.

- (2) Het leven van hun best is bij dezulken, dat zij zich, zo ellendig als zij zijn, aan de voeten van deze Koning neerleggen, zich Hem aanbieden en daar mogen wachten. En dat met al hun banden van blindheid, ongeloof, verkeerdheid en vijandschap. Ja, dikwijls zijn zij zo nabij en komen zij als aan de oever, om eens op duidelijke wijze door de hand van God te worden overgehaald. Maar dan zijn zij daar vol vrees en aan de pijlen van de boze in het hart onderworpen. En dan zijn zij zo vol bekommering en benauwdheid voor zelfbedrog, dat zij ongelovig blijven en hun doorbraak wordt verhinderd.
- Wel dan, o lieve vrienden, houdt in die weg toch maar aan, aan de voeten van de Heere Jezus. Hij heeft Zijn eigen tijd wanneer Hij Zich openbaart. O, eens zal Hij het licht in de duisternis doen opgaan. Hij maakt toch alle dingen schoon op Zijn tijd. David zegt (Psalm 31:16): "Mijn tijden zijn in Uw hand." En aldus spreekt ook de profeet van een tijd des welbehagens (Jesaja 49:8).
 - U moet het ook wel eens onderzoeken voor het aangezicht des Heeren om te mogen zien of er ook redenen aan uw zijde zijn, behalve de soevereiniteit aan de zijde Gods. Of er iets is, dat u niet ziet, en dat een reden en oorzaak zou kunnen zijn waarom de Heere niet tot uw ziel nadert en dus uw banden verbreekt. Maar hier moogt gé niet al te sterk op staan, want de Heere is vrij.
 - En gebruikt toch uit gehoorzaamheid aan de Heere in een nederige gestalte al Zijn instellingen. Handelt toch niet zo straf met uzelf en sluit uzelf toch niet te straf van het Avondmaal uit. Maar wees nederig en sluit zelf de weg, waarin u licht zou kunnen krijgen, niet toe. Bezieet liever achteraf eens of het Avondmaal nadelig voor u is geweest. O vrienden, wanneer ge van binnen maar niet zulke rationalisten waart, wanneer de rede maar eens meer onderlag en het geloof maar eens meer opkwam. Dan zou de ziel spoedig genezen zijn. O, wie weet hoe spoedig en onverwacht u Hem zult vinden, Welke uw ziel liefheeft. *Hij, Die te komen staat, zal eens gewisselijk komen en niet achterblijven.*

C. Maar volk van God, bent u dan niet verwonderd dat de hoge God naar zulk één heeft omgezien? En daarbij, welk een hoog Koninkrijk hebt u nog te wachten. Wat heeft die kroon al een goederen, welke u eens zult bezitten. Is het een wonder, vrienden, dat u als het ware uzelf niet kennen zult wanneer u daar komt?

- Daarom, leeft hier voor die alles alleen waardige Koning. Draagt nu Zijn kroon al voor Hem uit. Ik bedoel daarmee: Zoekt de heiligheid en jaagt die na. O, dat zal tot heerlijkheid des Konings zijn.
- Zoekt veel van de Koning Zelf onderwezen te worden in de wondere aangelegenheden van Zijn Koninkrijk. Mocht u daar maar wat in geoefend worden. O, draagt toch alle bestuur aan Zijn scepter op.
- Wees toch in Zijn kracht voor Hem ook veel werkzaam onder uw nabestaanden en anderen. O, dat is Hem zo aangenaam. Werft toch volk. Het is wel waar dat de duivel hier een grote toorn heeft, maar geen nood, hij weet ook wel dat zijn tijd kort is (Openb. 12:12). Uw Koning wil aan uw hand meewerken. Maar laat uw wapenen tegen allerlei vijanden en partijschappen toch geestelijk zijn. Vleselijke wapenen zullen het nooit kunnen houden. Daar maakt u het meestal erger mee.
- Houdt u dicht bij uw Koning en bij de medeburgers van Zijn rijk. O, staat in de liefde, en waakt tegen persoonlijke partijschappen. Want daar zult u van binnen

niet vet bij worden. En die van binnen niets wezenlijks hebben, die zijn in groot gevaar om daardoor ook nooit iets te krijgen. Want dit is de weg niet.

- Ja zweert uw Koning veel trouw en verbindt u gedurig opnieuw aan Hem. Hij is die geestelijke Melchizédek, die Koning des vredes (Lukas 1:33). Hij heeft een bestendig rijk. O, Hij zal Koning zijn de troon van Zijn vader David tot in eeuwigheid bezitten, en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde zijn, maar het zal eindigen in de onbegrijpelijke eeuwige heerlijkheid. Daar zult u Hem volmaakt dienen, zonder enig gebrek. Amen.

ZONDAG 48 (tweede deel, Vraag 123)

DE TWEEDE BEDE
UW KONINKRIJK KOME

In de voorgaande oefening hebben wij het onderwerp gezien, ten aanzien waarvan deze bede handelt. Nu willen wij vervolgens de bede ten aanzien van dit onderwerp zelf gezien. Jezus zegt: *Uw Koninkrijk kome*.

Dan moeten wij hier acht slaan op de **onderscheidene komsten** van dit Koninkrijk.

- I. Dus hoe dit Koninkrijk ten tijde van de Heere Jezus reeds gekomen was,
- II. En hoe het naar de voorzeggingen, gegrond op de eeuwige raad, nog komen moest.
- III. Verder ook hoe de komst van dit Koninkrijk ook in onze dagen nog wordt verwacht.
- IV. Dan moeten wij daarbij ook gezien hoe dit Koninkrijk komt in het hart van een ieder.
- V. En dan de bede zelf gezien.

I. Eerst dan hoe dit Koninkrijk reeds gekomen was ten tijde van de Heere Jezus.

- Dit Koninkrijk is opgericht in het Paradijs, in de bekendmaking van de moederbelofte (Gen. 3:15), naar het welbehagen van de eeuwige God. Het Zaad der vrouw zou het serpent de kop vermorzelen; en de slang zou Hem in de verzenen steken. Dus kwam dit Koninkrijk in het midden van het rijk des satans en kwam er op aarde direkt de strijd tussen de tweeërlei onderdanen van deze twee rijken. Dit bleek terstond al bij Kaïn en Abel. De laatste werd de eerste bloedgetuige op het grote register. Verder was dit Koninkrijk gekomen en voortgezet van Adam tot Noach in de heilige linie.
- En na de zondvloed van Noach tot Abraham in het geslacht van Sem.
- Toen Abraham 75 jaar oud was, werd hij getrokken uit satans macht. Hij zou een vader van veel volkeren zijn, en ook de vader van alle gelovigen. Duidelijk richtte de Heere met hem het Verbond der genade op, dat zijn zaad zou zijn als de sterren des hemels in menigte. En dit zal tot kort vóór de oordeelsdag nog in de wereld zijn, gelijk blijkt uit de voorzeggingen van de wederoprichting van Israël in het laatst der dagen.
- Dit Koninkrijk werd voorts opgericht van Abraham tot Christus onder het zaad van Abraham. Namelijk Izak, Jakob, de patriarchen en alle gelovigen, welke onder Mozes en de profeten hebben geleefd. En hoe dichter de tijd der vervulling naderde, hoe meer licht deze profeten verkregen in de aangelegenheden van dit Koninkrijk. Dit zien wij in Jesaja en Maleáchi duidelijk. Aldus maakte de Heere (Psalm 147: 19, 20) aan Jakob Zijn woorden bekend, en aan Israël Zijn inzettingen en rechten, hetgeen Hij aan andere volken niet deed.
- Dit koninkrijk was ten tijde van Jezus ook reeds gekomen met de opkomst van Johannes de Doper. Hij was de Elias, waarvan Jezus zeide dat hij reeds gekomen was. Deze riep de heerlijkheid van het Nieuwe Testament uit (Matth. 3:2): "Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen." Hij wees Christus telkens met de vinger aan en riep uit: "Hij moet wassen, en ik moet minder worden."

II. *Maar nu vervolgens hoe dit Koninkrijk ten tijde van Jezus nog moest komen, naar de voorzeggingen, gegrond op de eeuwige raad van God.*

Vlees geworden zijnde en tot de Zijnen gekomen, maar door hen niet aangenomen, moest de Koning Zelf de macht van satan verbreken. En Hij Zelf moest in de verzenen gestoken worden, dat Hij viel in het stof des doods. Hierdoor moest de voorhang des tempels scheuren van boven naar beneden, en dus de middelmuur des afscheidsels tussen Jood en Griek worden weggenomen. Daardoor zouden de weg en de deur tot dit Koninkrijk worden gebaad en geopend voor allerlei volken, geslachten, talen, tongen en natiën (Openb. 5:9).

Het Koninkrijk moest toen nog komen in de openbaring van Christus als Koning in de staat en langs de trappen van Zijn verhoging. Want daarna zou Hij Zijn Geest overvloedig uitstorten op de Pinksterdag en zou Hij Zijn gezanten uitzenden, eerst onder de Joden, en daarna door de gehele wereld. Nu achteraf kunnen wij zien dat dit ook geschied is.

- Dit werkte de Heere God eerst onder de Joden. Drieduizend werden er op één dag bekeerd (Hand. 2:41). En in korte tijd groeide dit getal tot vijfduizend aan (Hand. 4:4).
- Daarna lezen wij dat die van Jeruzalem uitriepen (Hand. 21:20): "Ziet broeders, hoe vele duizenden van Joden er zijn, die geloven." En dezen namen ook in het geloof toe. Ja, dit werk kreeg zelfs ingang aan het hof des konings. Wij lezen (Hand. 26:18) dat een koning bijna bewogen werd een christen te worden.
- Daarna werkte de God der wraak krachtadig onder de weerspannige Joden, die het werk van God lasterden en de voortgang van dit Koninkrijk met alle kracht tegen stonden. En wel door hen te vernielen, hun republiek om te keren, hun stad te verwoesten en hun heiligdom te verontreinigen. Toen is Lukas 19:27 vervuld: "Deze Mijn vijanden, die niet hebben gewild dat Ik Koning over hen zou zijn, brengt ze hier en slaat ze voor Mijn voeten dood." Van *deze komst* sprak de Heere Jezus vrijmoedig tot Kájafas (Matth. 26:64).
- Toen ging God onder de heidenen werken, nadat Hij de Joden onmachtig had gemaakt om Zijn rijk kwaad te doen. God liet het Evangelie verkondigen (Rom. 15:9) van Jeruzalem af en rondom, tot Illyrikum toe. Ja, uit Macedonië riepen zij tot de gezanten van Jezus (Hand. 16:9): "Komt over en helpt ons." Dan lezen wij (1 Thess. 1:8) dat het Woord des Heeren luidbaar geworden was in Macedonië en Achaje.
- De God der wraak heeft daarna Zijn krachtig werk getoond onder die heidenen, welke driehonderd jaren lang bezig waren geweest om dit Koninkrijk af te breken. Wij lezen (Openb. 12:6) toen de Kerk was vluchtend in de woestijn dat God haar heeft verlost uit de vervolging door de heidense keizers. Als middelen gebruikte de Heere daartoe Constantijn de Grote, en vooral op wonderlijke wijze zijn moeder, keizerin Helena. Toen is vervuld geworden hetgeen Paulus aan het einde van zijn brief aan de Romeinen toewenste en voorzegde (Rom. 16:20). Namelijk, *dat de God des vredes de satan haast onder hun voeten zou verpletteren*. God zou de heidenen spoedig onmachtig maken om het Koninkrijk van Jezus te benadelen. Vandaar de uitroep der kerk (Openb. 12:10): "Nu is de zaligheid, en de kracht en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van Zijn Christus; want de verklager onzer broeders is nedergeworpen." Wij lezen in Lukas 10:18 dat Jezus dit reeds zag: "Ik zag de satan, als een bliksem uit de hemel, vallen." Toen kwamen ook de overheden tot het christendom over. De afgoderij werd uitgeroeid en de religie naar de Bijbel werd de religie van de staat. Zo vrienden, is het eerste Beest, namelijk *het Romeinse keizerrijk*, vertreden geworden.

- Daarna heeft het Rijk van Jezus, ofwel de kerk, enige tijd gebloeid en is zij alle worstelingen met allerlei ketters te boven gekomen. Maar mogelijk is de kerk toen in een slaap van zorgeloosheid geraakt, want daarna heeft God de Antichristelijke tirannie wel duizend jaren over de kerk losgelaten. En deze zocht te vermoorden en om te brengen al degenen, die de zuivere waarheid aankleefden.
- Maar op het sterke roepen (Openb. 6:10): "O Heere, hoe lang wreekt gij ons bloed niet?" heeft de Heere de kerk zichtbaar verlost uit de wrede vervolging van de Antichrist. God heeft de paus van Rome als de Antichrist openbaar gemaakt. Hij heeft de kerk uit Babel doen uitgaan om alleen de zuivere leer der apostelen en profeten te belijden en voor te staan, en om in die weg op de Geest des Heeren te wachten. Dus is ook de val van de antichrist, van het tweede Beest begonnen en het Koninkrijk der genade uitgebreid (Openb. 14:6-8). Er vloog een engel door de lucht met het eeuwig Evangelie. En een andere engel volgde en riep met een grote stem: "Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die grote stad." O vrienden, toen kwam de Reformatie het te boven. De voortgang van het Koninkrijk der genade kon niet worden gestuit. Net zo min als men een engel kon stuiten om door de lucht te vliegen.
- De Heere heeft dan Zijn Koninkrijk der genade doen komen en uitgebreid in al de delen van de wereld. In Europa, Azië, Afrika en Amerika, en Europa bezit daarvan niet het minste deel. Ja, ons zondig Europa, en onze eilanden - daarmede bedoel ik ons land en het land van onze broeders aan de overzijde van de zee - genieten er het grootste deel van. De profeten hadden het reeds voorzien, dat deze zouden wachten op de leer van de Messias Jesaja 42:4). En aldus genieten zij dit reeds lange tijd, naar de profetie Jesaja 43:6-9): "Ik zal zeggen tot het noorden: geef; en tot het zuiden: Houd niet terug. Breng Mijn zonen van verre, en Mijn dochters van het einde der aarde. Een ieder die naar Mijn Naam genoemd is, en die Ik geschapen heb tot Mijn eer, die Ik geformeerd heb, die Ik ook gemaakt heb. Breng voort het blinde volk, hetwelk ogen heeft, en de doven, die oren hebben. Laat al de heidenen samen vergaderd worden" enz.

Zie vrienden, op deze wijze moest het Koninkrijk - in de tijd toen de Heere Jezus deze bede leerde bidden, - nog komen. En wel als vrucht van Zijn toen aanstaande verhoging aan de rechterhand des Vaders, hetwelk nu reeds is vervuld.

III. Maar zien wij verder hoe de komst van dit Koninkrijk nog te wachten is, als een vrucht van de verhoging van Christus.

Want naar de voorzeggingen en beloften moet het nog komen. Wij weten en geloven uit het profetisch Woord, dat zeer vast is, dat:

- de laatste en verschrikkelijke val van de Antichrist, en dus de gehele versterking van Zijn rijk aanstaande is. O, het beest woedt nog en het zal nog meer woeden. Maar Koning Jezus zal eens tussenbeide komen en zal hem geheel tenietdoen. Dit blijkt wel zeer duidelijk uit Openbaring 18 in de gehele samenhang van dit hoofdstuk. En daaruit kunnen wij met grond besluiten dat de oordeelsdag daarop nog niet onmiddellijk zal volgen. Alsook dat zijn nederwerping plotseling en met één slag zeer duidelijk zal zijn. Hij zal zeer zeker en schielijk zinken, gelijk een molensteen in de zee zinkt.
- Door deze val zal het Koninkrijk van Jezus zeer worden uitgebreid. Dit lezen wij duidelijk in Openbaring 19:1, 6, 11. En dit blijkt vervolgens ook uit hetgeen Johannes terstond na de val van Babel gehoord en gezien heeft, Openbaring 20:1, enz.).

- *Daarom geloven wij ook naar de Heilige Schrift, dat er een heerlijke staat der kerk te wachten is.*

Wij durven niet te zeggen dat deze heerlijke kerkstaat zal bestaan in de oprichting van een vijfde monarchie. Dus dat de stad Jeruzalem in eigenlijke zin zal worden herbouwd, en dat er dan geen dwalingen, geen ketterijen, geen verdeeldheden en geen oorlogen meer zullen plaats vinden. Ja, dat men nergens leed zal doen en dat de ganse aarde zal vervuld zijn met allerlei vrede, wijsheid en heiligheid. En dit alles dan zó, dat de zielen van degenen, die onthoofd zijn om het getuigenis van Jezus, dan met Jezus op aarde duizend jaren zullen leven en heersen. Dus wanneer de satan zou gebonden zijn, Openbaring 20:1, enz.

Het is wel waar, dat wij deze heerlijke tijd van duizend jaren niet kunnen bepalen tot de staat der eeuwige heerlijkheid zelf. Want wij lezen uitdrukkelijk in Openbaring 20:7, 8, dat de satan, wanneer de duizend jaren zullen zijn geëindigd, weer zal ontbonden worden om de volkeren te verleiden. En daaruit volgt dat er hier dus van een heerlijkheid der kerk sprake is aan deze zijde van de grote eeuwigheid. Maar evenwel menen wij wat betreft zulk een vijfde monarchie in heerlijkheid op de aarde dat dit op deze wijze niet letterlijk mag worden gesteld.

Want oudtijds hebben de profeten ook van zeer heerlijke zaken en van grote vrede geprofeteerd, welke onder het Nieuwe Testament zouden geschieden Jesaja 2:4, 9:6 en 11:6. Maar de Joden hebben door hun eigenwijze uitleggingen zichzelf er mede bedrogen. Want de Heere Jezus zeide tot hen (Matth. 10:34): "Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard." En Hij voorzegde aan Zijn volk (Joh. 16:33): "In de wereld zult gij verdrukking hebben." Het moet ons daarom tot een eer zijn onze blindheid in de nog onvervulde profetieën te erkennen.

Het is wel waar, dat de profeten van grote vrede en van zeer heerlijke zaken gesproken hebben. Maar waarom mogen de profeten ook niet zien op de vrede van binnen, welke alle verstand te boven gaat? (Filipp. 4:7) En ook op die vrede tussen twee soorten van mensen, die vóór hun bekering als wolven en lammeren tegen elkaar waren, en die nu samen in één Geest verenigd zouden worden? En vrienden, ziet dan nog, dat er hier of daar in het Koninkrijk der hemelen, dus in de één of andere gemeente een stilte van een half uur, dus een korte tijd moge zijn (Openb. 8:1), maar de vijanden zullen nooit rusten.

En afgezien van dit alles, er zijn bij de profeten geen teksten, of zij kunnen in alle nederigheid als volgt worden thuis gebracht.

- Hetzij tot de verlossing van Israël uit Babel en hun bekering tot Christus.
- Hetzij alleen geestelijk ten aanzien van het Koninkrijk van Christus in de Nieuwtestamentische dag.
- Hetzij ook tot de krachtige uitbreiding van dit Koninkrijk der genade onder de heidenen.
- Ook tot de particuliere gestalten van sommige gelovigen door de heerlijke invloeden van de Heilige Geest.
- En tenslotte tot de hemel der heerlijkheid zelf.
- En voegt hier dan nog bij, dat wij het de gehele Bijbel door lezen, dus ook het gehele Nieuwe Testament door, dat het te allen tijde aan deze zijde van de eeuwigheid voor de gelovigen op de aarde zo heerlijk niet is, en dat het hier het land der rust niet zal zijn. De Heere God moet altijd weer hun harten van de aarde losmaken. God noemt de wereld voor Zijn volk een tranendal, een staat van vreemdelingschap, waaruit zij naar de rust verlangen moeten (Hebr. 5:9, 11).

Daarom vrienden, durven wij het niet aan uit een tekst in Openbaring 20, welke voor ons zeer duister is, zulke zaken maar zo los te stellen.

Wij houden het daarom maar met de grote Witzius, welke zegt: *De uitkomst zal de beste uitlegger van deze duistere profetie zijn.*

Vrienden, het is hier als oudtijds met de profetieën aangaande de Nieuwtestamentische dag. Wat dwaalden de Joden toen en wat raadden en gisten zij er slechts naar. En zij verstonden de profetieën niet eerder dan ten tijde van de vervulling op de Pinksterdag, toen de Geest werd uitgestort, door Welke de profetieën oudtijds waren ingegeven. Aldus is het ook gelegen met oude voorzeggingen, welke hun vervulling nog niet hebben. En ook met sommige zaken in de Openbaring van Johannes, vooral met hoofdstuk 20. Vóór de tijd der vervulling zullen deze nooit recht worden verstaan. De Geest, - Welke ze heeft ingegeven, - moet ze ook leren verstaan.

Men vraagt dan mogelijk: *Waar toe dient het dan dat zo vele profetieën beschreven zijn, wanneer wij toch niet mogen proberen deze met ons verstand te verklaren?*

Dan antwoorden wij, dat dit is om ons nederig te maken, zodat wij er ons heil in stellen onze blindheid voor God te erkennen en het nalaten hier bepalingen te maken. Om dus de beloofde zaken zonder bepaling bij God te zoeken. Want het gebed is het middel en de weg, waarin God de vervulling wil geven.

Voorts zijn de profetieën vóór de vervulling er van dienstbaar om, wanneer de tijd der vervulling daar is, de echtheid der vervulde zaken aan het profetische Woord bij het licht des Geestes te toetsen. Om daardoor dus meer ingeleid te worden in de waarheid en de Goddelijkheid der zaken. Vandaar haalde de Heere Jezus ook bij vele zaken de profetieën uit het Oude Testament aan. De profetieën zijn er dus niet om er met het dartel verstand en het oneerbiedige en trotse hart mee te spelen. O, mochten wij hier wijs worden tot matigheid.

Daarom willen wij alleen maar volgen wanneer de Bijbel ons daarin voorgaat. Gelijk het navolgende, door vergelijking van de Schrift met de Schrift, ten aanzien van de heerlijke kerkstaat onder ons volkomen zekerheid heeft.

1. Dat met de val van de Antichrist de bekering der Joden tot Christus zal gepaard gaan, en dat daaruit een heerlijke staat der kerk zal voortkomen. Dit getuigt Paulus (2 Thess. 2:3-8, vergeleken met Rom. 11:25-26). Paulus waarschuwt hier eerst: "Dat u niemand verleide op enigerlei wijze, want die dag (des oordeels) komt niet, tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mens der zonde, de zoon des verderfs" enz. Dan zal de Verlosser uit Sion komen en Hij zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.
2. Dan zal de volheid der heidenen ingaan in dit Koninkrijk. Zij zullen dan met de Joden tot één, tot de vernieuwde kerk vergaderd worden. Een opmerkelijk woord is hier ook Jesaja 19 :. 24-25): "Te dien dage zal Israël de derde wezen met de Egyptenaren en met de Assyriërs, een zegen in het midden van het land. Want de Heere der heirscharen zal hen zegenen, zeggende: Gezegend zij Mijn volk, de Egyptenaars, en de Assyriërs, het werk Mijner handen, en, Israël, Mijn erfdeel." Niet geheel zonder grond scheppen enigen hier hoop voor de bekering van de Turken, onder het zinnebeeld en de naam van de Assyriërs. Want dezen worden onder die andere naties tegelijk in de profetieën genoemd.
3. Ook is daarbij zeker dat de bekering der Joden voorgaat, en dat daardoor de heidenen en de andere volkeren zullen worden uitgelokt. Dit blijkt uit Paulus' betoog (Rom. 11:15). Deze spreekt aldus: *Is het waar, dat de verwerping der Joden de aanneming of de verzoening der heidenen is geweest? Heeft dat de deur voor de*

heideneu geopeno? Wat zal hun aanneming dan anders zijn dan een leven uit de doden? Welke uitwerking zal de wederaanneming der Joden dan anders hebben dan leven onder de heidenen? De heidenen zullen door de Joden dus tot jaloersheid worden gewekt.

4. Het is dus zeker dat het althans dan een heerlijke tijd zal zijn. Dan zal er een glans van heiligheid liggen op het volk van God; en in kerk en staat zullen de Godzaligen boven drijven. Dit toch wordt voorzeggd Jesaja 60:1-3): "Maak u op, word verlicht; want uw Licht komt, en de heerlijkheid des Heeren gaat over u op. Want zie, de duisternis zal de aarde bedekken, en donkerheid de volken; doch over u zal de Heere opgaan, en Zijn heerlijkheid zal over u gezien worden. En de heidenen zullen tot uw licht gaan, en koningen tot de glans, die u is opgegaan."

Maar wij weten en geloven tenslotte ook naar de Heilige Schrift dat dit Koninkrijk der genade in volle glans zal komen en dus verwacht kan worden op de jongste dag en in de heerlijkheid. Doch dit moeten wij wel goed verstaan.

Deze jongste dag of de heerlijkheid wordt niet onmiddellijk na de genoemde heerlijke staat der kerk verwacht. Ziet eens welk een bewijs hierin is tegen degenen, die een duizendjarige vreedzame regering van Christus met de heiligen op aarde leren. Want de blijdeste tijden van de kerk worden hoogstens afgeschaduwd door het viereu van het feest der Loofhutten, en wel in het laatst van het heilige jaar (Zach. 14:9, 16). Nu is het zeer opmerkelijk in het Loofhuttenfeest, dat in het aflopen er van elke dag het getal der brandofferen verminderde (Numeri 29:13 enz.). Welnu, Schrift met Schrift vergelijkende, kan men hieruit afleiden dat deze heerlijkheid van de kerk niet zal voortduren tot de dag des oordeels. Maar dat integendeel de zorgeloosheid onder vroom en onvroom, en de goddeloosheid de wereld weer zullen overstromen (Lukas 18:8). En dan zullen deze zonden weer opnieuw worden bezocht, doordat de Heere God weer nieuwe vijanden zal verwekken. Deze komen ons in de Schriftvoor onder de benamingen van Gog en Magog, welke zware, verwoede en wrede verdrukkingen zullen aanrichten (Openb. 20:8). Deze zware verdrukking zal aan de jongste dag voorafgaan, ja het zal zulk een meest duistere tijd zijn, waarvan de Heere Jezus zegt (Lukas 18:8), dat deze zó donker zal zijn, dat Hij nauwelijks geloof op de aarde zal vinden.

Maar dan zal het klare en heldere licht der heerlijkheid opgaan. En wel in één ogenblik, zó uit het donker in het heldere zonlicht, hetwelk de verandering te groter maken zal. Zoals het ook wel eens toegaat in het hart van een mens voordat hij Jezus vindt. Dan is het tevoren ook wel eens donkerder en hopelozet dan dit ooit geweest is. Dit alles bevestigt ons de voorzegging van Jezus (Matth. 24:29-30): "En terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van de hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden. En, alsdan zal in de hemel verschijnen het teken van de Zoon des mensen." O, dan zal dit Koninkrijk der genade in dat der heerlijkheid worden verwisseld, en zal het door Christus aan Zijn Vader worden overgegeven (1 Kor. 15:24) "opdat God zij alles in allen."

Op ons zijn de einden der eeuwen gekomen, daarom moeten wij deze laatste komst in deze bede ook voornamelijk bedoelen.

IV. Maar bezien wij nu nog hoe dit Koninkrijk der genade door alle tijden heen komt in het hart van degene, die daartoe verwaardigd wordt.

1. God brengt een afdwalend mens tot de genademiddelen, ofwel de genademiddelen tot hem. En dit Koninkrijk komt dan in de ziel van die mens wanneer God het licht

van Zijn Geest schept in de ziel. Dan wordt deze (Joh. 16:8) ten volle overtuigd van zonde, gerechtigheid en oordeel. Wanneer Jezus dan aan en in zijn ziel geopenbaard wordt, kan en wil hij buiten Christus geen rust vinden, het gevaar daarvan gevoelende. Maar hij wordt tegelijkertijd uit liefde naar Hem gedreven en neemt Hem om zijns levens wil hartelijk aan. Dit is (Kol. 1:13) de trekking en overzetting door God in dat Koninkrijk. O, dan rijdt de Koning (Psalm 45:5) voorspoedig op het Woord der waarheid in het hart, en daar leert Zijn rechterhand Hem vreselijke dingen.

2. Dit Koninkrijk der genade komt ook dan in het hart, wanneer God het licht en de kracht in een gelovige vermeerderd. Dit geschiedt wanneer God hem armer maakt, zodat hij (Joh. 15:5) zonder Christus niets kan doen. Wanneer de Heere dus zijn ingang in dit Koninkrijk voor hemzelf en voor anderen meer openbaar maakt. Wanneer Hij hem ook uit zijn diepten en ongestalten doet opkomen, dat hij die weg vindt, waarvan Paulus zegt (1 Kor. 12:31): "Ik wijs u een weg, die nog uitnemender is." En daarin zal hij uitblinken in meer heiligheid, en een overwinnaar worden over zichzelf en het zondige eigen ik, en ook over zijn vijanden. Ja, daarin leert hij door de Geest van Jezus, in Zijn krachten door Zijn dood de zonden te doden en gemoedigd te strijden onder de banier van zijn Vorst.
3. En dit Koninkrijk der genade komt ook in het hart wanneer God Zijn kind thuishaalt. Wanneer Hij bij de dood hem geheel losmaakt van het lichaam der zonde. O, bij het sluiten van de ogen breekt de dageraad der heerlijkheid aan in de ziel. Ja, dan komt dit Koninkrijk in zijn volle kracht, wanneer de Heere hem met ziel en lichaam ten jongsten dage tot Christus zal opvoeren in de wolken, om altijd bij de Heere te zijn, dat hij mede zal zitten op de troon van Jezus (Openb. 3:21). Vanwege de toekomst van het Rijk des Heeren, ja vanwege de volle uitroeiing van al de vijanden des Heeren, en ook vanwege zijn eigen heerlijkheid daarin, zal hij de Heere dan eeuwig verhogen, rechtvaardigen, prijzen en verheerlijken.

V. Maar nu moeten wij de bede zelf nog bezien, hoewel slechts kort, want daarop richt zich ook de uitbreiding van de onderwijzer. Daarom hier maar een enkel woord. Wanneer Jezus de ziel leert bidden: *Vader, Uw Koninkrijk kome*, wat bidt de ziel dan

- met betrekking tot dit reeds gekomen Koninkrijk,
- wat met betrekking tot de nog verwacht wordende komst daarvan,
- en wat met betrekking tot de komst daarvan in het hart?

1. Eerst wat betreft de werkzaamheid van de gelovigen in deze bede met betrekking tot dit reeds gekomen Koninkrijk der genade.

- Dan verhoogt de ziel in deze bede God vanwege Zijn eeuwige wegen. O, de ziel prijst het eeuwig voornemen der genade en erkent de deugden Gods daarin.
- Dan verheerlijkt de ziel hier de onveranderlijke getrouwheid en waarheid van God in het vervullen van Zijn beloften en voorzeggingen, want Hij heeft dit Koninkrijk trots alle tegenstand reeds opgericht.
- En wanneer de ziel dit alles voor haar Vader neerlegt, schept zij uit dit alles hoop en moed. Dan maakt de ziel er in het geloof staat en dat waar het één en ander reeds vervuld is, ook al het andere vervuld zal worden. Wanneer aldus de bevinding hoop gewerkt heeft, zal de ziel de verdere toekomst van dit Koninkrijk aan haar Vader en in Zijn handen gelovig aan- en toevertrouwen.

2. Vervolgens wat betreft de werkzaamheid van een kind van God in deze bede met betrekking tot de nog verwacht wordende komst van dit Koninkrijk.

- Dan bidt Gods kind dat de kerk heerlijk moge worden uitgebreid en dus de voorzeggingen hun vervulling mogen krijgen. Want God heeft het gebed daarbij als middel ingesteld. O vrienden, wanneer die tijden aanbreken, dan raken de vromen aan het bidden, zoals wij in Daniël en anderen zien. Dan bidden zij dat de laatste val van de Antichrist verhaast moge worden, dat Joden en heidenen toegebracht mogen worden en daardoor een heerlijke staat der kerk moge aanbreken.
- Ja, dan bidt de ziel dat de dag der heerlijkheid komen moge, waarin dit Rijk in volle glans zal zijn.

3. En ook wat betreft de werkzaamheid in deze bede met betrekking tot de toekomst van dit Koninkrijk in het hart van een ieder, die daartoe verwaardigd worden zal.

- Dan bidt de ziel de krachtige trekking Gods uit satans macht met kracht te mogen ondervinden, tegen alle innerlijke vijandschap in. O, dat hij voor God moge neervallen en alle wapenen van opstand voor deze grote Koning zal mogen neerwerpen.
- Dan bidt die mens dat Koning Jezus maar in zijn ziel wil doordringen. O, dat Hij de ijzeren grendelen en koperen deuren van het hart wil openen en daar Zijn heerschappij wil voeren.
- Dan stelt hij zijn eigen heerschappij over zichzelf, zowel in geestelijke als in tijdelijke zaken, in de hand van Koning Jezus, en laat deze ook gestaltelijk daar. En wel om aldus van Hem te leren in alles van Hem af te hangen en door en onder Hem alles te besturen. O vrienden, al is er dan in de tijd veel op onze schouders gelegd, het zou dan gemakkelijk zijn, en ook zeer vruchtbaar. Zo te mogen werken in zijn geslacht en onder zijn huisgenoten en anderen tot de uitbreiding van dit Koninkrijk.
- Dan bidt de ziel dat de Heere Jezus binnen in het hart meer een gestalte krijgen moge en het genadeleven van binnen meer groeien zal. En wel opdat hij meer de hem in het bijzonder ten onder houdende kwaden moge overwinnen, en meer oprechtheid en kracht in deze strijd moge verkrijgen. En dit tot doding van zijn zonde en tot ten onderbrenging van het gehele koninkrijk van zijn zondig eigen ik. En dit alles door de kracht van de dood van deze Koning.
- Ja, dat hij ook meer moge toenemen in de gelijkvormigheid aan het beeld van deze Koning, en bekwamer moge zijn om het Rijk van Jezus voordeel aan te brengen. Deze beloften zijn toch aan de schapen gedaan, die uit de wasstede opgekomen zouden zijn (Hoogl. 4:2). Niet één van die zou jongeloos verschijnen, maar allen zouden zij tweelingen voortbrengen.
- Dan bidt het kind van God dat zijn ziel soms eens iets heerlijks uit dat land van Immanuël mag verkrijgen, ter ondersteuning en tot opwekking van zijn verlangen. Opdat zijn hoop meer opgewekt, zijn liefde vuriger en zijn verlangen naar de heerlijkheid zuiverder moge worden.
- Ja, dan bidt zulk een dat hij de Koning in Zijn schoonheid zal mogen zien om eens alles te mogen verliezen en kwijt raken waaraan het hart buiten God waarde hecht en hetwelk dit innerlijk steeds bezighoudt.

B. Wij komen tot het tweede stuk, *de gestalten, welke hij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.*

- (1) Vrienden, in het hart van die mens wordt gevonden een hartelijk zuchten onder de macht van de eigen heerschappij en de onverloochendheid in deze. Want hoe menig een zit maar met het bestuur in eigen hand en kan het maar niet kwijt

worden. O, in deze bede biedt hij zich met dit alles aan de Heere aan, in de grond des harten begerig gemaakt zijnde om van alle regering maar afstand te doen en deze te geven in de hand van Zijn Vader in Christus. Dan is het: *Vader, niet mijn, maar Uw Koninkrijk kome.*

- (2) In het hart van die mens wordt ook gevonden een gevoel van onmacht. Bij Goddelijk licht ziet de ziel dan dat de Heere alleen vermag dit Koninkrijk uit te breiden. O vrienden, eerst moet dit Koninkrijk geweld doen op het hart, zal de ziel ooit een geweldige worden en geweld kunnen doen. Daarom roept zulk één: *Vader, Uw Koninkrijk kome.*
- (3) In het hart van die mens wordt ook gevonden een onvoorwaardelijke overgave van het hart, en wel met een blinde keus der ziel, zonder enige reserve, welke wegen de Koning ook met hem in het bijzonder houden moge. Hoe donker het ook naar buiten met land en kerk er uit moge zien, wanneer het grote oogmerk van de Koning maar bereikt wordt. Dan is het van binnen maar: *Vader, Uw Koninkrijk kome.*
- (4) Ja, ook een gelovig opheffen van het hoofd boven alle tegenheden. Dan is er een verdragen, ook al gaat dit gepaard met allerlei pakken en verdrukkingen. Dit is het verheffen van de ziel in de wegen des Heeren (2 Kron. 17:6). Dan weet de ziel wel dat dit alles eens een einde nemen zal en roept zij uit die diepte: *Vader, Uw Koninkrijk kome.*
- (5) Dan is er een verliezen uit het hart van alles wat daar heerlijkheid heeft buiten God. En zulks vanwege het zien dat de Koning en Zijn heerlijkheid alles alleen waardig is. O vrienden, dit Koninkrijk heeft daartoe alleen de kracht. En wonderlijk, het is in de onmogelijkheid gegrond, gelijk de grote **H. Witzius** het zo wonderwel uitdrukt in zijn "Over het gebed des Heeren", bladzij 151, par. 35. Dan wordt er in de ziel niet anders gevonden dan: *Vader, Uw Koninkrijk kome.*
- (6) Bij die mens wordt ook gevonden een lust en een volvaardig gemoed om naar de belofte in de hand des Konings tot de uitbreiding van dit Koninkrijk te mogen worden gebruikt. O vrienden, dit is het wat Gods volk moed geeft in hun werkzaam zijn voor de Heere. Het is en blijft altoos het werk van God, en de Heere gebruikt daartoe het middel dat Hij wil. En dan niet hetgeen voor ogen is, of dat veel gerucht maakt, maar veelal het allergeringste en zonder veel uiterlijk gelaat. Dan worden door zulken, die al hun wijsheid, kracht en sterkte in de Heere hebben, dikwijls diegenen beschaamd, die met hun gewaande gaven als op paarden rijden. Derhalve geeft die mens zich in deze bede tot dit doel aan Zijn Vader en Koning over, erkennende de geringheid van zijn werk. *O, de kracht van mijn woorden kunnen het niet doen. Het raken van de harten is boven mijn bereik, ja boven het bereik van al de beste middelen. Die eer hebt Gij voor Uzelf behouden. Daarom, ik zie van al mijn doen af. O Vader, Uw Koninkrijk kome.*

Toepassing

Vrienden, uit al het hier verhandelde, en ook uit de zojuist genoemde gestalten, welke er liggen in het hart van de rechte bidder; kunt u als met één oogopslag zien in wiens mond deze bede alleen past.

A. U, die van deze zaken niets kent, u bent een vijand van het werk van God in het hart van een ander en stuift daar tegenop en druist daar tegenin. U zou liever hebben dat alle Godzalige leraren weg waren, of in het oosten of westen stonden. U zou ze weren zolang ge maar kunt en dus de duivel in de hand werken en zijn rijk uitbreiden. Maar

weet dan toch, wanneer u dit bidt: Uw Koninkrijk kome, dat ge uzelf dood bidt. Want u wilt uit uw rijk niet worden overgezet in het Koninkrijk van de Zoon van Gods liefde (Kol. 1:13), en u wilt niet onder Koning Jezus vallen. En aangezien u niet wilt, zult u door de ijzeren scepter van deze Koning schielijk worden verbroken.

Och mens, op één van deze beide manieren komt Gods Koninkrijk en zal het ook waarlijk eens tot u komen. O, zie dan toch hetgeen waarom u bidt. O ongelukkige mens, wanneer u al uw dagen blijft in het rijk, waarin u nu zijt, dan zou u gelukkiger zijn indien u nooit geboren was.

Ik moet het u zeggen, al ziet ge u ook in satans macht, u kunt uzelf daaruit onmogelijk redden. Het is hier als wanneer u in het natuurlijke in een vijandig rijk bent. En dan in een allersterkste gevangenis zit met uitgestoken ogen en van rondom gebonden en gekluisterd in de kerker. Hoe zou ge uzelf daaruit kunnen redden? En hoe zou ge dan in eigen kracht dat andere Rijk kunnen innemen, dat ook zijn sterkten en vestingen heeft? Het is zeer opmerkelijk, wanneer Jezus de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen aan Zijn knechten geeft (Matth. 16:19), dat Hij dan niet spreekt van sluiten en openen, maar van binden en ontbinden. Jezus zegt: "Ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen; en zo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn." Dit zegt de Heere om daarmede uit te drukken dat een mens van nature in de meest wanhopige gevangenis zit. Niet alleen in een gesloten gevangenis, maar ook daarin gekluisterd en aan handen en voeten gebonden.

Maar dan moet ik u daarbij ook zeggen, dat hetgeen bij de mens onmogelijk is, evenwel mogelijk is bij God. Weet toch dat Jezus de sleutel van het hart heeft, en wel om te sluiten en te openen. O, de heerschappij is op Zijn schouder. Hij heeft aan het kruis overwonnen, opdat Hij zou overwinnen in de ziel. En daarom, o mens, hoe ellendig het ook met u gesteld is, kom met uw boeien maar aan de voeten van de Heere Jezus, zo blind en zo onmachtig als u bent. O, Hij weet raad om u te verlossen. Ja, is het u ernst? Dan zal Hij u ook helpen in een aanbreken van de dageraad.

B. Hierheen dan, zielen, die vermoeid zijt van het arbeiden in eigen kracht. Onder al uw zelf willen uitbreken zijt ge dezelfde gebleven. Maar ziet hier een sterke toren, een hoog en veilig vertrek. Daarom zeg ik: *hierheen, allen die uw ziel niet in het leven kunt houden*. De grootste zondaar mag hier komen, en vrienden, zou u dan niet komen? Jezus beveelt het uitdrukkelijk (Matth. 6:33): "Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid." De enige sleutel aan uw zijde is dat u door de genade des geloofs de gerechtigheid van de Heere Jezus ziet machtig te worden. Dit is de enige weg en deur tot dit Koninkrijk. Maar vrienden, uw algehele verlorenheid buiten dit Koninkrijk, en de absolute noodzakelijkheid om Jezus en Zijn gerechtigheid deelachtig te zijn, zult u dan ook recht moeten zien en dit zal op uw hart moeten drukken. Want anders zal er van binnen geen recht werk zijn.

Vrienden, om uws levens wil, u mag niet rusten vóór en aler u binnen dit Koninkrijk en dus veilig bent. O, het is een Koninkrijk dat midden tussen de vijanden ligt. Er moet dus om gestreden worden en het moet met geweld genomen worden. Koninkrijken zijn niet zo gemakkelijk te gewinnen; daar moeten aanvallen op worden gedaan.

Ja vrienden, zult u niet komen? Alles wat u nodig hebt, zal Jezus u geven. Hij wil het in u werken. Daarom, komt dan toch, u behoeft maar te komen zoals u bent.

En kunt u niet? O, Hij wil Zich naar u wenden. Vrienden, wie weet of er hier mogelijk zitten of staan, die de dood niet zullen smaken totdat zij het Koninkrijk van God met kracht in hun harten hebben zien komen (Matth. 16:28).

C. Maar volk des Heeren, wat u betreft, wat is het een geluk, dat dit Koninkrijk binnen u gekomen is.

O vrienden, wij beseffen het niet recht welk een geluk het is, dat wij leven in een tijd dat het Koninkrijk Gods zo algemeen in ons land gekomen is. Dat wij het brood des Evangelies bij ons hebben. Ja, dat wij niet in holen of spelonken der aarde behoeven te vergaderen, maar openbaar mogen samenkomen. Wij mogen het Woord des Koninkrijks zo nabij hebben, de Bijbel in onze huizen. Wat zijn dat grote en ongekende dingen. Tevoren werden zij in dit land ook belet, en in andere landen worden deze dingen nu nog aan vele christenen belet.

Maar wij beseffen nog minder recht welk een geluk het is wanneer men de gegronde hoop op Hem heeft, dat dit Koninkrijk in het bijzonder ook tot de ziel gekomen is. Vrienden, dan is het Koninkrijk binnen in ulieden (Lukas 17:21). Dus niet alleen nabijgekomen (Matth. 3:2), maar enigermate in zijn volle kracht, zodat het u in eeuwigheid niet meer kan worden ontnomen. Hoogstens kunnen de vijanden van dit Koninkrijk u het leven ontnemen, maar dit niet. En vrienden, wanneer dit gebeurt, dan geeft de Koning wel eens zoveel van Zijn liefde en heerlijkheid van binnen. Een martelaar, op weg naar de brandstapel, moest uitroepen dat niets hem meer speet dan dat hij voor zijn Koning maar één keer één leven kon afleggen. Gaarne had hij duizend levens voor Hem gegeven. Ziet dan eens hoe God het bittere zoet kan maken! O, hier mag men wel zeggen, volk van God, dat heden deze Schrift in uw oren, ja in uw harten is vervuld (Lukas 4:21).

Vrienden, om vurig te kunnen roepen: *Vader, Uw Koninkrijk kome*, hebt u van node dat ge uzelf bij Gods licht recht onderscheidt, als een zaad dat de Heere zo bijzonder gezegend heeft. En wel dat u niet alleen op goede gronden uw Koning en Rechter tot uw Vader mag rekenen, maar ook vooral dat u uw toegang tot uw Koning door hulp van boven dagelijks moogt openhouden.

1. Om dit vurig te kunnen roepen, moet u door de daartoe ingestelde middelen er kennis van zien te krijgen welke wegen de Heere met Zijn Koninkrijk houdt. Of dit Koninkrijk hier en daar vermeerdert, dan wel ingekort wordt. Met dit doel voor ogen moet men de kranten en de geschiedenissen van het land lezen, om in het verborgen met dit Koninkrijk werkzaam te worden. Daartoe moet u bij Goddelijk licht de heiligdommen, de kerken in het land bezien. Om uit blindheid maar niet mee te juichen met de grote hoop, die de eerste tempel niet gekend hebben. Maar om de geringheid, de vleselijkheid, het zoeken van zichzelf, en het veraf zijn van hoe het behoorde te zijn, op uw hart voor de Heere te mogen dragen. Om u maar veel aan te bieden of u ook aan het bidden voor de leraars mocht geraken.
2. Daarbij hebt u ook nodig een indruk van het gevaar, waarin ge gedurig zelf verkeert door het grote verderf van binnen, en door de macht der vijanden van buiten. En dus ook van uw onmacht daarin en van de noodzakelijkheid om u dicht bij uw Koning te houden. Opdat u gedurig Zijn licht, hulp en lering moogt genieten.
3. Om dit vurig te kunnen roepen is het ook nodig dat u in uw hart liefelijke gedachten van uw Koning en van Zijn wegen behoudt. Wel vrienden, Jezus legt deze bede Zelf in uw mond, en Hij weet dat u vanbinnen iets hebt wat daar lust in heeft. Waarom zou Hij dan de begeerde zaken niet geven? O vrienden, voor wie gelooft, zijn alle dingen mogelijk.

Kinderen van God, zo gering als gij zijt, zoekt toch een elk naar uw stand werkzaam te zijn voor uw Koning en Zijn Rijk.

- Vergeet Jeruzalem toch niet. Mocht de Heere Zijn volk vergaderen, vooral in een zo boze en donkere tijd als het nu is.
- *Vergeet ook het oude Israël niet.* O vrienden, zij hebben in hun tijd om ons heidenen wel gedacht. Wij zijn het uit dankbaarheid verplicht om aan hen te gedenken. Zie eens welk een billijkheid daarin ligt. En dit te meer daar zij nog de beminden om hunner vaders wil zijn, en zij nog zulke heerlijke beloften hebben.
- Zoekt dan in vereniging met al Gods volk te staan in één Geest, om samen gemoedigd te kunnen strijden tegen de vijanden van dit Koninkrijk. O, uw Koning is een groot Koning, en Hij is machtiger dan alle machtigen.
- Ja, houdt ook uw oog gevestigd op het Koninkrijk der heerlijkheid. Dat zal boven het bereik van alle vijanden zijn, opdat gij teer van hart voor uw Koning zult worden bewaard. O, het zal aan deze zijde van de eeuwigheid een verborgenheid blijven, *wat wij eens zullen zijn* (1 Joh. 3:2).

De Heere geve dat onze blijdschap worde opgewekt en vervuld! Amen.

ZONDAG 48 (derde deel, Vraag 123)

DE TWEEDE BEDE
Uw koninkrijk kome
 (De uitbreiding van de onderwijzer)

Vraag 123: *Welke is de tweede bede?*

Antwoord: ***Uw Koninkrijk kome. Dat is: Regeer ons also door Uw Woord en Uw Geest, dat wij ons langs zo meer U onderwerpen; bewaar en vermeerder Uw kerk; verstoor de werken des duivels en alle geweld, hetwelk zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig Woord bedacht worden; totdat de volkomenheid Uws rijks kome, waarin Gij alles zult zijn in allen.***

Wij komen nu tot het tweede hoofddeel: De uitbreiding van de onderwijzer over deze bede, geheel naar het Woord van God (vraag 123).

Slaan wij het oog op:

- A. De verklaring van deze bede; en
- B. Bij het gedurig bezig zijn en het verlangen van de bidders in deze bede.

A. Eerst dan de verklaring van deze bede.

Jezus omschrijft met de woorden: *Uw Koninkrijk kome*, de bede, welke de bidder bidt voor zichzelf en zijn medegelovigen, om de inwendige komst van Gods Koninkrijk in het hart. Zoals de onderwijzer dit hier zegt: ***Uw Koninkrijk kome. Dat is: Regeer ons also door Uw Woord en Uw Geest, dat wij ons langs zo meer U onderwerpen.***

De grote verzuchting van de bidder is hier, dat de heerschappij des Heeren innerlijk in zijn hart heerlijk moge worden. Dat hij dit bestuur van binnen moge gevoelen, en dan is het (Psalm 145:1): "O mijn Koning en mijn God!" En vrienden, wanneer de ziel dit ondervindt, kan het niet anders zijn, of hij begeert dit ook voor zijn medebroeders. Dan is het: *Vader, regeer ons*. Van de regering Gods hebben wij in den brede gesproken bij de behandeling van de tekst, daarom gaan wij daaraan nu voorbij.

De onderwijzer toont de oprechtheid van dit werk Gods in het kort daaruit aan, dat er dan een gezetheid op en een verkleefdheid der ziel aan Gods inzettingen en ordinantiën is, waarlangs deze grote Koning Zijn onmiddellijke werkingen en besturingen wil doen ondervinden. Dan is het: *Vader, regeer ons door Uw Woord en door Uw Geest*.

- Een oprechte kleeft aan het Woord, *aan het Goddelijk beschreven Boek*, hetwelk de gehele geopenbaarde wil van God tot inhoud heeft. En dus ook de verklarende verkondiging daarvan, buiten welke God niet werkt. Het geloof is toch alleen uit het gehoor (Rom. 10:17). O, al wat Gode behagelijk is, is naar Wet en getuigenis Jesaja 8:20).

Aan dit Woord moet alle verklaring en verkondiging worden getoetst en beproefd. En niet minder al de werkzaamheid der ziel, hoe schoon deze op zichzelf ook schijnen moge. Want alle gewaande werk en gewaande bevinding buiten dit Woord is verdorven geestdrijverij. Daarom vermaant Johannes de gelovigen (1 Joh. 4:1-3): "Geliefden, gelooft niet een iegelijke geest, maar beproeft de geesten, of zij uit God zijn." Er zijn toch ook valse profeten uitgegaan in de wereld. En dan geeft hij

vervolgens de kenmerken op van de Geest, Die uit God is, alsook van de geesten, die niet uit God zijn. En deze merktekenen worden alleen in het beschreven Woord gevonden. Het is bij een oprechte dus te doen om de besturing van God langs Zijn eigen Woord: *Vader, regeer ons door Uw Woord.*

- Maar daarbij kleeft een oprechte ook de *Geest Gods* aan, bij en langs dat Woord. Hij weet het bevindelijk naar het Woord, dat de letter zonder de Geest doodt, ja een dode letter is (2 Kor. 3:6). Dus dat de letter op zichzelf de mens zo dood laat als hij is. Ja, dat de letter uiteindelijk zal doden en verdoemen al degenen, die daarmede zichzelf op de been houden, zonder dat de Geest hen door middel van de letter daarin helpt. Vrienden, het is het werk des Geestes, door middel van het Woord te verlichten, te leiden en te beheersen. Daarom riep David uit (Psalm 143:10): "Leer mij, Heere, Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God; Uw goede Geest geleide mij in een effen land." Ja, Paulus getuigt (Rom. 8:24) dat die alleen kinderen Gods zijn, die door de Geest Gods geleid worden, en geen anderen.

Dat nu *Woord en Geest* in alle zalige leiding, besturing en regering door God onafscheidelijk moeten samengaan, blijkt ons uit de grote voorzegging en belofte Jesaja 59:21): "Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen, zegt de Heere: "Mijn Geest, Die op u is, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, die zullen van uw mond niet wijken, noch van de mond van uw zaad, noch van de mond van het zaad uws zaads; zegt de Heere, van nu aan tot in eeuwigheid toe." En ziet dit ook bevestigd in Hand. 10:44, waar de Geest viel op allen, die het Woord hoorden.

Daarom is het een oprechte ook zeer te doen om de leiding en besturing van de Heilige Geest bij en langs het Woord. *Vader, regeer ons door Uw Woord. en door Uw Geest.*

En daarom is ook de grote reden van het zuchten en begeren van de bidder naar die zalige heerschappij vanbinnen en naar het gevoel daarvan, dat hij zijn eigen onverloochendheid en zijn diep gewortelde eigen heerschappij over zichzelf zo moede is. Hij zou dit alles gaarne aan de Heere verliezen en kwijt raken. Gelijk ook de onderwijzer zegt: *Vader, **alzo, dat wij ons langs zo meer U onderwerpen.***

Die mens is zo hartelijk gezet op en ziet zo veel heerlijkheid in de zelfverloochening en in de onderwerping van zichzelf. Het is dan met de onderwijzer: *Vader, o alzo, dat wij ons U onderwerpen.* En wel omdat hij ziet hoe betamelijk het is om gestaltelijk des Heeren te zijn en dit in de praktijk te tonen. Dan heeft hij zelfs liefde tot de volmaakte verloocheningen is totdat doel hartelijk met de Heere werkzaam. Paulus zegt (2 Kor. 10:3-5): "Want wandelende in het vlees, voeren wij de krijg niet naar het vlees; want de wapenen van onze krijg zijn niet vleselijk, maar krachtig door God, tot nederwerping der sterkten. Dewijl wij de overleggingen terneder werpen, en alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus."

Ja, de liefde hiertoe is vrucht van en vloeit voort uit de eerste verschijning en openbaring van God in de ziel in het aangezicht van Zijn Zoon. Dus uit deze eerste overheersing van God in het hart. Dit blijkt de gehele Bijbel door. Toen Job met zijn ogen God zag (Job 42:5-6), en toen Jesaja de Heere zag op een hoge en verheven troon (Jesaja 6:1), verloren zij zichzelf. Wanneer God tot een ziel zegt (Hoséa 1:12): "Ammi, Ruchama", Mijn volk, Mijn ontfermde, dan zegt de ziel: "O mijn God." Toen Jezus tot de vrouw zeide: "Maria" (Joh. 20:16), viel zij in een verbondskeuze aan Zijn voeten en riep het uit: "Rabbouni."

O vrienden, er staat niets voor de openbaring van God in Zijn Zoon en voor Zijn heerlijkheid in het hart. Hoogten, sterkten, liefde tot het kwaad, onverloochendheid, alles valt daarvoor als Dagon voor de ark. Daar wordt het schepsel zo klein en het onderwerpt zich.

- Ja, zulk één weet ook wel dat hij tot dat grote stuk van de zelfverloochening maar niet op één dag komen zal, hoe zeer hij daartoe ook begerig is. En daarom houdt die mens zich aan Gods weg en zoekt het in trappen, zoals ook de onderwijzer zegt: **Langs zo meer**. Dat wij ons langs zo meer U onderwerpen. O, hoe zeer de begeerten zich daarnaar uitstrekken om de onverloochendheid als een kleed ten enenmale af te leggen, hij weet evenwel dat Gods weg anders is. Paulus wijst het ons aan dat dit bij trappen geschiedt (Ef. 3:14-19). Daarom boog hij zijn knieën, opdat de Heere het aan Zijn volk bij trappen geven zou. "Dat zij naar de rijkdom Zijner heerlijkheid met kracht gesterkt zouden worden door Zijn Geest inde inwendige mens." Ja, opdat Christus door het geloof in hun harten zou wonen, en zij in de liefde geworteld en gegrond zouden worden. "Opdat gij ten volle zoudt kunnen begrijpen met al de heiliger, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij, en bekennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods."
- Ja, al weet de ziel dan wel dat zij bij trappen zal sterven en Gode bij trappen zal leven, zij is de overgebleven tegenstand en vijandschap zo moede, dat bij de minste gelegenheid, welke zich maar opdoet, de ziel innerlijk naar de onzondigheid jaagt. Daardoor komt het, wanneer: Gods kinderen eens toegang hebben met hun zo onverloochend hart; dat zij het wel met wortel en tak kwijt zouden willen zijn. Ja, daardoor komt het dat verschillenden van Gods kinderen, wanneer zij op hun sterfbed lagen, met blijdschap riepen om de verhaasting van Jezus' toekomst. O vrienden, zo gaat het met de kerk in het algemeen, met dat gehele lichaam van Gods volk tot aan het einde der eeuwen. Hoe meer de toekomst van Christus naderbij komt, hoe meer het verlangen daarnaar zal zijn opgewekt. Wanneer Jezus dan zal uitroepen (Openb. 22 :20): "Zie Ik kom haastelijk", roepen de Geest en de bruid, welke innerlijk het *amen* daarop gevoelt, als antwoord daarop uit: "Amen, ja kom, Heere Jezus." En aldus is het ook bij elke verlangende ziel in het bijzonder.

Maar wat bedoelt de bidder van deze bede met de woorden van Jezus: *Uw Koninkrijk kome, ten aanzien van de kerk in het algemeen, dus met betrekking tot de komst of de verdere openbaring van de heerlijkheid van het Koninkrijk Gods naar buiten over de gehele aarde?*

Ja, de bede van zulk een bidder is om de komst of de verdere openbaring van de heerlijkheid van Gods Koninkrijk naar buiten over de gehele aarde. Zoals de onderwijzer zegt: **Bewaar en vermeerder Uw kerk**.

Behoort dan de bewaring van de kerk tot de heerlijkheid van dit Koninkrijk?

Ja, want er wordt een gedurige beschutting beloofd over al wat heerlijk is, Jesaja 4:5-6, en wel in het bijzonder: "De Heere zal over alle woning van de berg Sions, en over haar vergaderingen scheppen een wolk des daags, en een rook, en de glans eens vlammen des nachts."

Ook is dit zeer noodzakelijk tegen alle dwalingen en valse leringen, tegen alle binnendringende goddeloosheden en verval van zeden, ja tegen allerlei afbreuk of vermindering van de kerk. Anders zouden de poorten der hel de kerk mogelijk overweldigen (Matth. 16:18).

En dat de vermeerdering van de kerk ook tot de heerlijkheid van dit Koninkrijk behoort, wordt wel duidelijk:

- Volgens hetgeen wij lezen (Spr. 14:28), dat de heerlijkheid des Konings ook bestaat in de menigte van Zijn oprechte onderdanen.
- En vooral wanneer er uit allerlei soort van mensen tot dit Koninkrijk worden toegevoegd. Zowel uit de voorgangers inde kerk en in de overheid, als wel uit de mensen in het algemeen. Wij lezen (Hand. 6:7), dat het Woord Gods wies en het getal der discipelen te Jeruzalem zeer vermenigvuldigde. En let wel: "Een grote schare der priesters werd het geloof gehoorzaam." Wij lezen ook in Hand. 19:20: "Alzo wies het Woord des Heeren met macht en nam de overhand."
- Ja, tot de heerlijkheid van dit Koninkrijk behoort ook dat het zich uitstrekt over de gehele aarde (2 Thess. 3:1). Dan krijgt het Woord van God zijn loop en wordt verheerlijkt. Het was ook voorzeggd (Psalm 72:8), dat de Messias zou heersen van de zee tot aan de zee, en van de rivieren tot aan de einden der aarde.
- En dus bidt de bidder in zijn bede ook om die middelen, welke dienstbaar zijn tot de komst en de verheerlijking van dit Koninkrijk.

De onderwijzer zegt dan verder: ***Verstoort de werken des duivels en alle geweld, hetwelk zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig Woord bedacht worden.***

Letten wij er eerst op wat deze woorden inhouden.

Door *de werken des duivels* verstaan wij alles wat deze boze geest uitvindt en uitvoert tegen het Koninkrijk van Jezus. Vanwege dit uitvoeren van zijn boosheid is er toch een eeuwige en onverzoenlijke haat en een voortdurende krijg tussen Michaël en de draak en zijn engelen (Openb. 12:7-9).

Voorts wordt genoemd alle of *allerlei geweld*, waardoor hij zich tegen Christus verheft, en *alle boze aanslagen*, die tegen Gods heilig Woord bedacht worden. Hierdoor verstaan wij de onderscheidene manieren, waarop de duivel zijn boze plannen tegen Christus en Zijn Koninkrijk uitvoert.

1. De duivel voert zijn boosheid door alle of *allerlei geweld*, waarmede hij zich tegen Christus verheft. Want hij vertoont zich als een duivel en tegenpartijder van Christus door het bezitten en ophitsen van vijandige en antichristelijke voorgangers in kerk en burgerstaat. En dit om de kerk van Christus te verdrukken en te vervolgen, soms zelfs ten bloede toe. En soms ook door consciëntiedwang.
2. Hij voert zijn boosheid uit door alle of *allerlei boze raadslagen*. Dan vertoont hij zich als een engel des lichts en maakt zich onder de toelating Gods op een boze, verfijnde en verborgen manier meester van het verstand der geleerden in de wereld. En daardoor voert hij dan allerlei soorten van dwalingen en ketterijen op een bedekte wijze in.
 - Hij doet dit dan zelfs onder een schijn van meerdere wijsheid of van meerdere heiligheid of tederheid. En vrienden, wanneer de harten der mensen door zulke dingen worden ingenomen, dan verkeert het Koninkrijk van Christus in gevaar. Hiervoor waarschuwt Paulus met nadruk (Hand. 20:30): "En uit uzelf zullen mannen opstaan, sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich." Ja, Paulus zegt (2 Tim. 4:3): "Er zal een tijd zijn wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelf leraars opgaderen naar hun eigen begeerlijkheden."
 - En hij doet dit ook door bij de mensen schijnbaar de onnodige zorgen en kommer weg te nemen en hun meer vrede te beloven. Dan tast hij het bestaan van God aan en zegt: Ach, Hij is er niet! Er is geen God! En dus werkt hij de godloochening.

- Of hij tast de deugden van God aan. Dan zegt hij: "Hij ziet het niet. De wolken zijn Hem een eerberging" (Job 22:14).
 - Of ook tast hij de wet van God aan. Dan zegt hij tot de volgeling van Van Hattem of Deurhof: "*Er is geen wet en er is geen zonde*. Het is alleen maar zonde wanneer gij gelooft dat er een wet is en dat ge daaronder staat als een waarachtige oorzaak van uw daden. Ja, het is maar hoogmoed, dat gij niet gelooft dat er maar één oorzaak is, welke alles werkt, en dat gij niets werkt en ook niet werken kunt."
 - Of hij neemt die geboden uit Gods wet weg, welke hem het meest hinderlijk zijn in de uitbreiding van zijn rijk. Dan zegt hij tot een papist, tot een sociniaan en tot anderen: *Dit gebod raakt u niet; ga er maar gerust tegen in*.
 - Ook tast hij de *voorzeggingen*, de bedreigingen en de waarschuwingen van God door Zijn knechten aan. Dan zegt hij: *Alle dingen zijn en blijven als voorheen*.
 - Ja, dan tast hij wel zichzelf en zijn bestaan aan. Dan boezemt hij maar in en beweert met kracht dat hij er niet is. Dat hij in de hel is opgesloten en dat hij op de wereld dus niet werkt. En wel om te gemakkelijker en te ongevoeliger zijn rijk te kunnen uitbreiden. O vrienden, hij is er wel degelijk. Hij is een machtige, geschapen geest, die een heerlijke woonstede heeft gehad. Maar hij heeft deze verlaten, en hij is nu wel losgelaten op de wereld, maar hij is opgeschreven tot het eeuwig oordeel. En voorts, in plaats van er niet te zijn, is hij juist daar het dichtst bij en werkt hij het krachtigst waar men zonder vrees is en de leugen gelooft. Paulus zegt (2 Tim. 2:26): "Hij houdt de zijnen gevangen naar zijn wil."
3. Voorts voert de duivel zijn boosheid uit door allerlei boze gedachten of *bedenkingen tegen Gods heilig Woord*. Want de Bijbel leert ons, dat hij onnavolgbare diepten en listen heeft om de mensen te misleiden en tot de strik en de val te brengen, ofwel om Gods volk tot geen nut en onbruikbaar te doen zijn. Hij heeft daartoe wel duizend wegen en listen. O, hij is oud en ervaren. Dat kan men wel verstaan uit Job 1:7, waar hem gevraagd werd vanwaar hij kwam. Toen was zijn antwoord: "Van om te trekken op de aarde, en van die te doorwandelen." Paulus zegt (2 Kor. 2:11): "Zijn gedachten zijn ons niet onbekend." Maar wij moeten ook zeggen dat ze ons meestal wel degelijk onbekend zijn.
 4. Hij voert zijn boosheid ook uit *door allerlei dingen, gedachten of overleggingen in het hart te geven*. Door het verstrikken van de wil zonder dat men de Heere in zijn wegen heeft gekend. En vrienden, dit kan ook plaats hebben in zaken, welke anders op zichzelf genomen wel geoorloofd zijn. Bijvoorbeeld in het afzien van het ene beroep en het aanvaarden van het andere. Ook in huwelijken, verandering van woonplaats, enz. Ja, wat kan hij wel ingeven wanneer het hem toegelaten wordt. Ook kan hij zich onder goede bevindingen inmengen. Om zo te doen geloven dat zijn werk mede van de Heere is. Dan is het als bij een rivier. Het schone water komt van boven, maar er wordt soms zo veel ingesmeten, dat mede afdrijft en wat wij dan ook aanzien als van boven komende. Maar daarin zijn wij dan mis. Ja, wat kan hij ook het humeur van een mens verheffen en trots maken op bevindingen.
 5. Hij voert zijn boosheid uit *door te werken op de zonden van het humeur en van de natuur*. En welzo, dat de één altijd weer hierop, en een ander immer weer op wat anders vast zit. Dan heeft een mens er handen volwerk mee om zijn wellust of

hoogmoed te voeden en steeds maar te bedenken hoe hij tot rijkdom, staat, eer, achting of welke dingen ook zal komen.

6. Ja ook *door het werken op de kwalen des lichaams*. En waarom niet? Wij lezen toch dat hij op Jezus' bevel wel in de zwijnen voer? (Matth. 8:32)
7. Hij voert zijn boosheid ook uit *door met de godsdienstplichten te spelen*.
 - Hetzij dat hij ontijdig aanzet tot de plichten van de godsdienst, om van binnen maar alarm te maken en dus verwoesting aan te richten.
 - Hetzij dat hij, wanneer het wel de tijd is, allerlei voorwendsels aanvoert om maar van de plichten van de godsdienst af te raden. Dan zegt hij: *Ge zijt nu niet in staat. Uw hart is nu niet geschikt, en wacht daarom nog maar wat, dan zult ge wel een betere gestalte krijgen.*
 - Dan zegt hij weer: *Er is nog zo veel te doen. Ik zou dit of dat werk eerst maar afdoen.*
 - Of hij geeft onder het waarnemen van de godsdienstplichten een menigte overleggingen in, waardoor de mens bijvoorbeeld ineens doorzicht krijgt in het behandelen van deze of gene tijdelijke zaak. En dat gebeurt dan zeer schielijk, zodat het hart er door wordt vervoerd, niet tijdig merkende dat het van een verkeerde kant komt.
 - Ook werkt hij daartoe wel op het luie, lome en trage temperament, zodat de mens maar weer begint uit te stellen. Dit alles en nog veel meer werkt de vorst der duisternis, daarin samenspannende met het boze hart en met het verraad van binnen. Hij werkt overeenkomstig ieders humeur, natuur en temperament, en zo is het gewoonlijk zijn werk om van binnen een valse vrede te veroorzaken en de ware vrede te verstoren. Paulus zegt dat het juist toegaat als bij de eerste verleiding (2 Kor. 11:3): "Doch ik vrees, dat niet enigszins, gelijk de slang Eva door haar arglistigheid bedrogen heeft, also uw zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid, die in Christus is."

Maar wat bidden wij dan wanneer wij met de onderwijzer zeggen: *Verstoort de werken des duivels en alle geweld, hetwelk zich tegen U verheft, mitsgaders alle boze raadslagen, die tegen Uw heilig Woord bedacht worden?*

- (1) Dan bidt een gelovige dat hij de satan, als een bliksem uit de hemel, moge zien vallen (Lukas 10:18). Aan de duivel werd gevraagd vanwaar hij kwam (Job 1:7). En zijn antwoord was: "Van om te trekken op de aarde."
- (2) Dan bidt de gelovige dat het Koninkrijk Gods ook over de aarde omtrekken moge, en dat de kerk, welke in de verdrukking is, moge worden gered. Ja, dat wij ons de verbreking van Jozef hartelijk mogen aantrekken.
- (3) Hier bidt de gelovige ook dat er getrouwe arbeiders mogen worden verwekt, die hun werk in de Geest verrichten. Die dus hun sterkte alleen in de Heere stellen, en die het niet verwachten van de kracht van hun eigen zeggen, maar nederig zijn. En dat dan daardoor de landpalen van het Koninkrijk van Christus wijder mogen worden uitgezet. Ja, dat deze arbeiders mogen worden gesteld (Jesaja 41:15) "tot nieuwe, scherpe dorssleden, die scherpe pinnen hebben; om bergen te dorsen en te vermalen, en om heuvelen te mogen stellen tot kaf". Dit gebed wordt ook bevolen (Matth. 9:38): "Bidt dan de Heere des oogstes, dat Hij getrouwe arbeiders in Zijn wijngaard uitstote." En zulks opdat de dwaalgeesten bekeerd, dan wel uitgeroeid of tot geen nut gemaakt mochten worden, en in die weg het Woord van God zijn loop krije en verheerlijkt worde (2 Thess. 3:1).

- (4) Zulk één bidt dat overheden mogen worden verwekt, en zo deze er zijn, mogen worden bewaard, welke het Koninkrijk en de kerk van God heil aanbrengen. Ja, dat alle antichristelijke en wereld openbaar en onnut worden mogen. En dat de Heere krachtig moge werken door de hand van diegenen, die het waarlijk met Sion menen en die Christus voor de enige Koning van Zijn kerk erkennen (Psalm 2:6).
- (5) Dan bidt een gelovige ook dat de Heere Zijn Geest over de hogescholen wil uitstorten, opdat de hoogleraren van, de hemel onderwezen zijnde, al hun werk in de Heere en met een betrekking op God zullen verrichten. En dat dan de leerlingen aan hun voeten mogen zitten, het oog op die grote Leraar met macht geslagen, om onder en door middel van hun onderwijs Zijn onderwijs te mogen ontvangen. En dat er dan mannen uit mogen voortkomen, bij wie al hun wetenschap, zelfs hun natuurlijke wijsheid geheiligd is, en dus recht nuttig mogen worden voor land en kerk. Zo waren toch oudtijds de schatten van Egypte dienstbaar voor het huis des Heeren.
- (6) Ja, dan bidt een gelovige dat een ieder, waar hij ook moge zijn geplaatst, zijn talent moge aanleggen in zijn huis of in de onderlinge bijeenkomsten der christenen, om tot de openbare bediening behulpzaam te zijn. Want zo heeft de Heere (1 Kor. 12:28) daartoe ook behulpzels in Zijn kerk aangesteld, welke de Heere te allen tijde tot dat doel heeft gebruikt. En dit vooral in de tijd der Reformatie, alsook daarna om Zijn kerk staande te houden in donkere tijden, als het op de waarheid en de Godzaligheid werd gemunt. Dan is het zelfs zo geweest, dat in donkere tijden over de kerk door de particuliere samenkomsten de kerk werd bewaard en uit deze eenvoudige lieden de predikanten moesten worden gemaakt.
- (7) Dan bidt de gelovige ook dat de Heere Zijn Geest eens krachtig zal uitstorten, en dat daardoor een ieder krachtig moge worden in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Ja, dat een ieder de gehele wapenrusting Gods mocht aandoen (Ef. 6:11), om daardoor de boze en zijn werkingen, alsook de werkingen van zijn instrumenten te kunnen wederstaan, bestrijden en overwinnen.

B. Nu nog het tweede stuk: het gedurig bezig zijn en het verlangen van de bidders in deze bede: *Uw Koninkrijk kome*. O, in zulk een hart is door alles heen een uitzien naar de heerlijkheid, zoals de onderwijzer dit uitdrukt: ***Totdat*** (of ook opdat) ***de volkomenheid Uws rijks kome, waarin Gij zult zijn alles en in allen***.

De onderwijzer geeft hiermee de tijd te kennen, hoe lang een christen de regering van God door Woord en Geest nodig heeft, en dus hoe lang hij daar om bidden moet. Namelijk totdat de volkomenheid van het rijk van Jezus daar is, dus totdat de heerlijkheid aanbreekt. Want wat zou men zich toch anders inbeelden van een heerlijke regering van Christus op aarde zonder strijd? De onderwijzer zegt: *Er zal strijd op aarde zijn totdat Christus het Koninkrijk aan Zijn Vader zal overgeven* (1 Kor. 15:28) *en God zal zijn alles en in allen*.

Maar eindelijk, de onderwijzer geeft hiermede ook te kennen hoe de ziel van een recht gesteld christen onder al dit bidden en onder al zijn druk hier beneden naar de heerlijkheid verlangt. Het is alsof hij zegt: Het is steeds nodig dat gij roept om de gedurige regering in uw hart (ter bekwaammaking voor de volmaaktheid) *en dat door Woord en Geest; ja om bewaring en vermeerdering van de kerk, en om versterking van alle vijanden en van hun geweld, listen en gedachten*. En dit alles met dit doel, dat de dag der heerlijkheid als het ware moge worden verhaast. In welke dag de Zoon het Koninkrijk aan Zijn Vader zal overgeven en waarin Hij Zelf eeuwig zal blijven het geslachte Lam, Dat dood geweest is en nu levend is tot in alle eeuwigheid. Ja eeuwig zal blijven het Voorwerp van verwondering en de Leidsman, Welke Gods kinderen

voor die Troon voor eeuwig zullen volgen, waar Hij voorgaat. Paulus zegt (1 Kor. 15:25-28): "Want Hij moet als Koning heersen, totdat Hij al de vijanden onder Zijn voeten zal gelegd hebben. De laatste vijand, die tenietgedaan wordt, is de dood. Want Hij heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen. Doch wanneer Hij zegt, dat Hem alle dingen onderworpen zijn, zo is het openbaar dat Hij uitgenomen wordt, Die Hem alle dingen onderworpen heeft. En wanneer Hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon Zelf onderworpen worden Die, Die Hem alle dingen onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen."

Toepassing

Welk een heerlijke dingen, vrienden! O, is er iets wat wij in deze benauwde tijd en na de zojuist gehouden algemene biddag zeer, ja ten hoogste van node hebben, dan zijn het wel deze dingen, waarvan wij deze avond hebben gesproken.

A. O, het zal er bij de Godzalige nu toch allermeeft om te doen moeten zijn om vooral de heerschappij en het bestuur over zichzelf, maar ook de gesteldheid van ons land in het algemeen kwijt te raken aan de regerende hemel. Het moet dus te doen zijn om de regering van God door Zijn Woord en Geest in het hart. Vrienden, dit door genade genietende, zal dit alleen de ziel moeten sterken opdat de handen kunnen blijven opgeheven naar omhoog. Namelijk de leiding van de Geest der genade en der gebeden temidden van de zonden, in het werk der reformatie, op een biddag en in het bidden en zoeken van Gods aangezicht om redding en verlossing van het land.

1. Hoe zal het er ons anders hartelijk om te doen kunnen zijn innerlijk te worden genezen en bekwaam te worden om het algemeen te hulp te komen? Dan is het nodig hoe langer hoe meer aan onszelf te sterven, alsook aan alle eigen bewind en regering, opdat wij ons recht aan God onderwerpen en de hemel laten heersen en regeren. Weet toch, dat de heiligmaking niet bestaat in verstandig en mooi van het doen te praten, maar in het doen zelf. Dus in het genieten van de kracht dezer zaken door de Geest, en deze in de voorkomende omstandigheden naar buiten te vertonen. De in het hart overgedrukte zaken der woorden moeten daden worden. De ziel moet door de Geest van Christus in die weg worden gezet, zodat het van binnen als vanzelfsprekend die weg heen gaat, dat is heiligmaking. Dan zegt Jezus ons (Joh. 3:21): "Die de waarheid doet, komt tot het licht." Dat wil zeggen, niet alleen ter toetsing, waartoe hij ook wel bereid is, maar zulk één komt tot het licht. In die weg wordt zijn werk zo duidelijk, dat het voor hemzelf en voor anderen openbaar wordt dat zijn werken in God gedaan zijn.
2. Ja, indien onze handen door de Geest niet worden opgeheven, en ook opgeheven niet worden bewaard, hoe zouden wij toch in een benauwde tijd, in deze donkerheid, tussen een vertoornd God en tussen een zondig land aan de voeten van Nederlands Ontfermer kunnen blijven liggen? Ja, hoe zouden wij dan de werken des duivels aan de voeten van Jezus kunnen brengen? Al zijn geweld en dat van zijn instrumenten in deze wereld tegen de Heere en tegen Zijn kerk. Al zijn boze listen en raadslagen, en die van zijn helse sprinkhanen. Al zijn pogingen om deze uit te voeren door een wel zeer ten onrechte genoemde allerchristelijkste koning. En dit alles naar het plan van een oude, snode, reeds veroordeelde Achitófel. Dit alles wordt bedacht tegen Gods heilig Woord, tegen de kerk van God en tegen ons Nederland. Daarom zeg ik: Hoe zouden wij zonder de leiding van de Geest van Christus al deze helse samenzweringen kunnen brengen tot en neerleggen aan de voeten van de Leeuw uit de stam van Juda? Bij het zien van eigen onwaardigheid

nederig pleitende dat Koning Jezus de versterking van al die werken en de verbreking van al die vonden zal ter hand nemen.

En vrienden, dit zal het werk van het volk van God moeten zijn en blijven. Niet alleen voor een tijd na een biddag, maar al hun dagen, tot aan hun dood toe, ja totdat de laatste en volkomen toekomst van dit heerlijk Koninkrijk in volle kracht komt op de jongste dag. Dus totdat alle koninkrijken tegen Christus ten enenmale vermaald zullen zijn (Dan. 2:44), dan zal de dag der heerlijkheid daar zijn. O, de duivel heeft een grote toorn (Openb. 12:12), wel wetende dat hij een kleine tijd heeft. Daarom zal het aan deze zijde van de grote eeuwigheid op aarde een voortdurende strijd blijven.

B. Weet toch, o mens, die het werk van een biddag maar tot één dag terugbrengt en dan verder uw handen aan niets meer slaat, u hebt voor uw eigen ziel, noch voor de uwen, noch voor het algemeen de vrede te verwachten. O, breekt u geen zonden af? Verstoort gij dus als een tweede oorzaak de werken des duivels niet, daartoe het licht, de leiding en de kracht van Jezus inroepende? Verandert u op grond van Gods Woord geen zaken in uw hart, in uw huis en in uw handelingen naar buiten? Dan verklaart u met uw daden dat u met de grote God van hemel en aarde in oorlog wilt blijven staan. En wie zal dit toch doen, die niet als een doorn en een distel met vuur zal worden verbrand (Jesaja 27:4)? O, wanneer God ons tegenkomt (Job 34:9) en Zijn gunstig aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen? En dit zowel voor een volk, als voor een mens alleen.

Dan is er meer afbreking in de toorn te verwachten, dat een ieder in zijn stand en familie aan de hoeken als het ware staat te worden afgekort. Wanneer ouders dan geen lust hebben om God te zoeken, wat moesten zij het evenwel toch doen uit liefde voor hun kinderen en het volgende geslacht. Wij zien in het Woord, dat zelfs op een uitwendige vernedering, als in Ninevé, Gods toorn werd opgebonden. En u die daar begint, God mocht u wat meer geven dan u begeert, namelijk genade in uw hart.

Ja vrienden, het is dan tenslotte te verwachten dat er een wind van oordelen zal komen, welke voor ons land te sterk zal zijn (Jer. 4). Dat God het berouw moede zal worden en dat dan de dag van de toorn des Heeren komt (Zef. 2:2). O, dan is het te laat. Dan zal het nacht voor Nederland worden. Daarom zeg ik met Jozua (Joz. 24:15): "Doch zo het kwaad is in uw ogen de Heere te dienen, kiest u heden wien gij dienen zult. Maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen." God geve die genade aan allen die er lust in hebben, om in de sterkte des Heeren daarop *Amen* te zeggen.

C. Mochten die zielen iets meenemen, die het hier om waarheid te doen is. Zij, die God en Christus, en de heerlijkheid van Zijn dienst in het oog gekregen hebben en daarbij dus ver buiten de wereld en de dienst der zonde zijn gestapt. Vrienden, hebt u iets gezien van de banden, die de Heere nog van u scheiden? En wat het is, waardoor u niet los komt? Ja, welke de oorzaak is dat het maar meest een werk alleen aan uw zijde is en dat u zo dit getuigenis van God over uw werk blijft missen? O, het is wel gebeurd dat op biddagen, of ook er voor of er na, de weg des verbonds werd geopend en een ellendige en onwaardige werd ingelaten. Hebt u zo niet voor het algemeen nut kunnen werkzaam zijn? Maar hebt ge uzelf, zo ellendig als u bent, aan de Heere Jezus aangeboden? Was het uw verzuchting dat Hij uw geheel verkeerde gesteldheid eens wilde aanzien en de hand er aan leggen? O, dan moet ge aanhouden om aan die deur te blijven bewaard. De Heere helpe u om recht uit de laagte en uit de diepte te leren roepen. Mocht u daar worden bewaard. Want het hart is zo ellendig, dat het daar niet lang blijft. En toch moet het daar blijven en God moet het er houden, zal ooit Jezus en

de weg van vrije genade recht dierbaar worden. O, roept dan toch om al meer en meer ontdekking, en dat Jezus Zijn laatste hand eens aan u leggen mocht. En neem dan dit woord met u, dat u wel weet Jesaja 64: "Vanouds heeft men niet gehoord wat God doen wil aan die, die op Hem wacht."

D. Kinderen van God, tot uw besturing dient:

1. Ziet toch eens wat u te wachten staat wanneer ge uzelf heimelijk aan de regering van God door Zijn Woord en Geest onttrekt. En dit in plaats van mede werkzaam te zijn tot de verbreking van de macht en het rijk van satan. Ja, wanneer u heimelijk de vijand in de hand werkt, in plaats van mede werkzaam te zijn tot versterking van de werken des duivels. Wanneer u zo ongelovig zijt en werkt, u gewent om Gods goede woorden en stemmen van u af te keren. Dan is het waar, dat men het door toegeven zover kan hebben gebracht, dat het nu niet mogelijk is om op te komen. Ook dat is zeer nadelig.
2. Ontvangt u een woord, en meent u het onderwerp van zulk een belofte niet te zijn, wees met dat woord evenwel werkzaam en brengt het voor de Heere. Klaagt Hem dan dat u bekommerd zijt voor bedrog, maar weer het niet zomaar af. God mocht in die weg het licht eens doen opgaan. Het is het werk van mensen, die niet oprecht zijn, om al wat inkomt maar onbekommerd voor zich aan te grijpen, zonder verdere strijd tegen de inwonende verleiding der zonde. Of wanneer u op een verkeerde wijze werkzaam zijt, om de zonde te doden door redeneringen. Wanneer u het lichaam der zonde niet aan de voeten van de Heere Jezus zoekt te brengen. Wanneer u dit in de weg van de rechtvaardigmaking niet zoekt te doden, en ter doding daarvan de dood van Christus niet door het geloof tot de ziel brengt. Paulus zegt dat dit door de Geest geschieden moet (Rom. 8:13).
3. Zie wat u te wachten staat wanneer u de tucht niet liefhebt. Salomo noemt die mens een zot (Spr. 1:7). Het is dan wel naar gesteld, en toch is dit kwaad zeer groot en algemeen. Dan onttrekt men zich ter heiliging en verbetering aan Gods weg.
4. Zie ook wat u te wachten staat als u veel van de aarde inneemt en uw hart daaraan vast raakt. O, dan staat Baäl tegenover Christus, Dagon tegenover de ark. Wat de één verliest, wint de ander.
5. Ja zie ook wat u te wachten staat wanneer God u wil leiden door kruisen en proefwegen, en u niet geleid wilt zijn. Wanneer uw hart zich daartegen verheft in plaats van laag te buigen.
6. Zie ook wat u te wachten staat wanneer u dit nauwe pad verlaat, dat de Geest u tot uzelf brengt en u bepaalt bij uw machteloosheid en zondige onwaardigheid, bij uw eigenliefde en het zoeken van uzelf, om uit de diepte werkzaam te zijn. O, dan alleen zijn Jezus en de vrije genade recht dierbaar, en dan alleen kunnen Gods kinderen de lasten van het algemeen, van land en kerk en van anderen dragen. Dan behoeven er geen andere drangredenen ter meerdere opwekking van Gods volk te zijn dan deze, dat zij toch door God geroepen zijn en van eeuwigheid door de hemel afgezonderd en gesteld om hier Gods beeld te dragen en Zijn deugden te verkondigen (1 Petrus 2:9).

Nog een woord ter moedgeving voor diegenen onder Gods volk, die lust hebben om op te staan en de handen aan het werk te slaan, om mede wat toe te brengen ter opbouw van het Koninkrijk van Jezus. O, die er in deze dagen wat van hebben gezien dat dit gewapend zal moeten toegaan.

- (1) Weet dan vrienden, dat u moogt bespot en veracht worden omdat u het zo nauw neemt. Zij mogen u tot een roof stellen omdat u van het boze zoekt af te wijken.

Maar u zult daarbij inwendig vrede hebben. U hebt dan de Heere uw God aan uw zijde, en Zijn Woord is met u. Wanneer u kunt, geeft dan maar alles en laat dan maar alles in Zijn handen. Hij zal dan op Zijn tijd uw verantwoording zijn. Dan zullen de beloften u toebehoren, dat u in een tijd van algemene oordelen in de binnenkamers zult worden geleid en bewaard totdat de gramschap overgaat. God zegt Jesaja 32:18-19): "Mijn volk zal in een woonplaats des vredes wonen, maar daarbuiten zal het hagelen." Dan zult u al die trotse grootsprekers beschamen, die nu het woord voeren en op paarden rijden.

- (2) Vrienden, de rust is voor u aanstaande. O, wat zult u in Zijn kracht rusten van alle moeilijkheden hier beneden. Van zonden, van ongeloof en van uw ellendig strijden. De dagen van uw treuren zullen een einde nemen, en eeuwige blijdschap zal op uw hoofden wezen. En wel dan, wanneer de eeuwige verschrikkenden voor de goddelozen aanstaande zijn (Mal. 4:1-2).
- (3) Mocht u uit een gevoel van uw algehele ellende en onmacht toch steeds naar Christus dorsten. Dat toch uw gestalte bij al het nog volgende op uw hand gezette werk dorstte naar de leiding van Jezus en naar het onderwijs van Zijn Geest. u hebt het toch bij bevinding tenslotte wel geleerd, dat het woord van Jezus een eeuwige waarheid is (Joh. 15:5): "Zonder Mij kunt u niets doen."
- (4) Waakt dan tegen de inwonende zonde en de afgoderij van het hart. David zegt (Psalm 66:18): "Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben." Zoekt een indruk te behouden van hetgeen u op biddagen en andere tijden hebt gezien van de gesteldheid tussen de Heere en het land in het algemeen, en dat u in deze weg van billijken en rechtvaardigen moogt worden voortgeholpen. Zoekt u ook aan te bieden om de zaken, hoe hopeloos zij er ook bij staan, evenwel in de hand des Heeren te geven.
- (5) Zoekt ook veel te zuchten dat de oordelen, welke er vallen, mogen zijn om te wannen en te zuiveren. Ja, dat u deze oordelen moogt navolgen waar zij vallen (Psalm 94:15). Het oordeel zal eens wederkeren tot gerechtigheid, en alle oprechten van hart zullen het navolgen.
- (6) Houdt uw oog gevestigd op de tekenen der tijden, wanneer de dag van Gods wraak en vergelding nadert.
- (7) Gedenkt ook veel voor 's Heeren aangezicht aan Zijn verdrukte kerk en aan de gevangenen, alsof u mede gevangen waart. Gedenkt ook de Joden, dat zij bekeerd mogen worden. Ja, dat de Antichrist moge zinken, opdat in die weg in ons land en hart een leven uit de dood voortkome. Nu zucht u wel in het donker onder de wegen Gods, maar de belofte zal worden vervuld (Psalm 138:5): "Zij zullen zingen van de wegen des Heeren." Amen.

ZONDAG 49 (eerste deel, vraag 124)

DE DERDE BEDE**Uw wil geschiedde**

In de oefening over de Catechismus zijn wij nog steeds bezig met de behandeling van de drie beden, welke betrekking hebben op de middelen ter bereiking van het hoge doel: de heiliging van Gods Naam. De tweede en de derde bede betreffen dan de geestelijke, en de vierde bede betreft de lichamelijke middelen daartoe.

In de vorige oefening beëindigden wij de behandeling van de tweede bede, welke tot inhoud heeft de vermenigvuldiging van des Konings onderdanen, waarin de heerlijkheid des Konings luisterrijk uitblinkt (zondag 48).

Wij komen nu tot de behandeling van het tweede geestelijke middel, hetwelk spreekt van het gedrag van deze onderdanen ten aanzien van hun Koning, en hetwelk mede tot Zijn heerlijkheid is (de derde bede).

Daarin behandelen wij wederom als twee voorname hoofddeelten:

- I. De derde bede, zoals wij deze vinden in Matthéüs 6:10 en Lukas 11:2.
- II. De uitbreiding van de onderwijzer daarover, geheel naar het Woord van God.

Van het eerste hoofddeel sprekende, staan wij stil bij

- A. de bede zelf; en
- B. bij de gestalten, welke bij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.

A. Welk een korte bede is dit: *Uw wil geschiede*. Maar het onderwerp, waaromtrent deze bede werkzaam is, is niet minder dan de wil des Vaders. *Uw wil*.

Wat moeten wij door deze wil van God verstaan?

Hier moeten wij vooraf opmerken, dat God een oneindig, allervolmaaktst, geestelijk, verstandig Wezen is, en dus de Allerhoogste en de Vrijmachtige. Hieruit vloeit voort, dat Zijn bevel over alles gaat en Hij Zijn wetten geeft, omdat dit alleen aan dit zalige en vrijmachtige Wezen toekomt. En hoewel aan dit Wezen soms in oneigenlijke zin zaken worden toegeschreven, als bijvoorbeeld menselijke ledematen enz., de Heere heeft in de meest eigenlijke zin van het woord een soevereine en heilige wil. Anders zou God geen God of Koning zijn, of slechts een Koning zonder wil. En wij lezen toch van David zelfs in het natuurlijke (2 Sam. 24:4): "Des konings woord nam de overhand." Merkt hierbij aan hoe ongerijmd het is wanneer men zegt dat een geest slechts een gedachte is.

Van zulk *een wil* in God lezen wij met nadruk (Rom. 9:18-19): "Zo ontfermt Hij Zich dan diens Hij wil, en verhardt wie Hij wil. Want wie heeft Zijn wil wederstaan?" Zie ook Rom. 2:18: "En gij weet Zijn wil."

De vraag vervolgens beantwoordende, wat wij door deze wil van God moeten verstaan, mogen wij deze heilige wil van God naar de Heilige Schrift als volgt omschrijven.

Gods wil is dit heilig vermogen in God, als soeverein Koning, hetwelk zich uitstrekt om te doen, om toe te laten of om te hebben al hetgeen tot Zijn eer en heerlijkheid dient.

En dan niet zo, dat God de zaak wil omdat ze goed is. Maar wel, dat de zaak goed is, omdat de Heere God als de soeverein en vrije deze zo wil. Daarom moet een zaak, welke door Gods toelating geschiedt, goed geacht worden.³ Al is het ook, dat de uitvoerder van deze zaak zich ten hoogste bezondigt tegen Gods gebod.

Vrienden, men moet wel trachten dit goed te verstaan. O, dan is de wil van God niet anders dan opperhoogheid, vrijmacht en naar buiten geopenbaarde almacht (Openb. 4:11): "Door Uw wil zijn zij, en zijn zij geschapen." En Psalm 115:3: "Onze God is toch in de hemel, en Hij doet al wat Hem behaagt." Ook 1 Sam. 3:18: Hij is de Heere, Hij doe wat goed is in Zijn ogen." Ja, de Heere vraagt: Ben Ik niet vrij? (Matth. 20:15): "Mag Ik met het Mijne niet doen wat Ik wil?" O, dit verklaarde de grote Nebukadnézar welke al wat hij verkregen had aan zichzelf toeschreef. Maar toen hij weer tot zichzelf kwam, moest hij uitroepen (Dan. 4:34-35): "Nu prijs ik de Allerhoogste en eeuwig Levende." Toen erkende hij dat de Heere God was, "Die met het heir des hemels en met de inwoners der aarde doet naar Zijn wil. En niemand kan Zijn hand afslaan, of tot Hem zeggen: Wat doet Gij?"

Tot duidelijker bevatting voor onze enge begrippen mogen wij deze wil in God op tweeërlei wijze aanmerken of onderscheiden, dewijl de Bijbel ons daartoe aanleiding geeft.

1. a. Gods Woord spreekt van *een besluitende wil* van God. Deze kunnen wij als volgt omschrijven. *Het is het willende of besluitende Wezen Gods Zelf, zoals de Heere God onafhankelijk, soeverein en vrijwillig van alle eeuwigheid bij Zichzelf heeft vastgesteld wat er in de tijd zou zijn en geschieden, en wel tot Zijn eigen heerlijkheid.*

Deze besluitende wil is ten aanzien van het voornemen en ten aanzien van zijn uitwerking één en dezelfde. Want hetgeen wordt uitgevoerd, is niet anders dan hetgeen waar dit eeuwig voornemen mede werkzaam is. Op zulk een onderscheidende wijze spreekt ons Gods Woord daarvan Jesaja 46:10): "Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen." Dit vergeleken met Ef. 1:11: Die alle dingen werkt naar de raad van Zijn wil." In deze teksten ziet ge hoe het voornemen of de raad van God is onderscheiden van het doen naar Gods welbehagen of van het werken van alle dingen naar die raad. Maar dat daarbij toch beide tot één en hetzelfde besluit behoren. Want het uitvoeren is niet anders dan een openbaar maken van hetgeen in Gods hart was (Openb. 15:3-4).

Deze besluitende wil voert de Heere God uit. Hetzij door deze vrijmachtig onmiddellijk te werken, óf door Zich vrijmachtig te onttrekken en niet tegen te houden dat iets geschiedt, dus *het toe te laten tot Zijn hoge doeleinde.*

Vrienden, naar deze laatste weg van God is de zonde in de wereld gekomen en over de gehele aardbodem doorgebroken. En zo zondigt een ieder alle dagen nog. O, dit zijn de rechte wegen des Heeren (Hos. 14:10), waarin de één zich vermaakt en verlustigt tot zaligheid, en waarin de ander doolt en valt ten verderve. "De rechtvaardigen zullen daarin wandelen, maar de overtreders zullen daarin vallen."

Wij zien deze besluitende wil van God in Zijn Woord (Dan. 4:35 en Ef. 1:5) onder verscheidene benamingen aangewezen.

(1) Dan wordt het genoemd *het voornemen van God*. Het eeuwige, vrijmachtige, vrijwillige, onafhankelijke en onveranderlijke voornemen in het ene te besluiten en het andere niet te besluiten. Ja ook in het vrijwillig, onafhankelijk en onveranderlijk zo of zo te besluiten (Ef. 1:9, 11).

³ Niet de zaak, die zondig kan zijn is goed, maar Gods besluit en toelating is goed

- (2) Ook wordt het genoemd *het besluit van God* (Zef. 2:2): "Eer het besluit bare." En Jes. 14:27: "De Heere der heirscharen heeft het in Zijn raad besloten." Dus ook de raad Gods, of het besluit van Zijn raad, of de raad en het welbehagen van Zijn wil (Ef. 1 :5, 11). In Matthéüs 11:25-26 dankt Jezus Zijn Vader daarvoor: "Ja Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U."
- (3) En het wordt ook *Gods verborgen wil* genoemd (Ef. 1:9): "Ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van Zijn wil." Daarom wordt het ook een gesloten boek genoemd, waarin niemand mag of kan zien. Het zijn de gedachten en raadsragen van Gods hart, welke de Heere op Zijn tijd daarstelt, en waarop in de tijd der uitvoering eerst recht gelet wordt (Jer. 30:24) en welke nu dus niet worden ontdekt dan door beloften, door voorzeggingen, of ook door de zaak zelf, wanneer deze er is. Hier is zeer opmerkelijk wat wij lezen in Dan. 12:8-13. Daniël ziet iets, en dan wil hij meer zien en raakt aan het vragen. Maar dan is het antwoord: Daniël, blijf daar af. "Ga heen, Daniël, want deze woorden zijn toegesloten en verzegeld tot de tijd van het einde. Welgelukzalig is hij, die verwacht. Maar gij, Daniël, ga henen tot het einde; want gij zult rusten, en zult opstaan in uw lot, in het einde der dagen." En zo ook Johannes (Openb. 5:1). Hij zag een wonderlijk boek, met zeven zegelen gesloten, en hij werd er wonderlijk ingeleid. Ja, hij zag de opening daarvan door de Leeuw uit de stam van Juda, en hij zag daarin ook hoe dit de stof van eeuwige verwondering en verhoging van God daarover zou zijn in de heerlijkheid.
- O vrienden, dit alles behoort tot de verborgen dingen (Deut. 29:29), welke voor de Heere zijn. Hoewel wij naar het Woord van God wel vast moeten houden dat de Heere (Amos 3:7) Zijn knechten en Zijn volk door de leiding van Zijn Geest in hun bidden naar die raad soms zo bestuurt, dat er een profeet onder een volk is. Dan wordt achteraf pas gezien en bekend dat er een proleet onder hen geweest is, en wel dan wanneer het geprofeteerde kwaad er is (Ezech. 33:33).

2. b. Maar Gods Woord spreekt ook van *een gebiedende wil van God*, welke wij als volgt kunnen omschrijven. *Deze is een ontdekking van hetgeen God wil dat verstandige, redelijke schepselen, die onder Zijn zedelijk bevel staan, moeten doen.* Daardoor verbindt Hij hen tot gehoorzaamheid aan Zijn bevel, maar niet altijd aan Zijn raad of besluit.

Dit is, niet altijd en in eigenlijke zin Gods wil, gelijk wij nog nader zullen zien, maar in eigenlijke zin *Gods bevel of gebod*, hetwelk aan alle mensen tot een regel is gegeven. In de betrachtning daarvan is voor een ieder het heil en het leven gelegen. En dit is naar het woord van Salomo het einde van de zaak (Pred. 12:13): "Vreest God en houdt Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen." Maar door de zondeval is een ieder zo afgeweken (Rom. 3:13), dat er niet één is, die goed doet. Een ieder moet dus in Christus worden overgeplant, en de wet moet weer opnieuw in zijn hart worden overgedrukt, zal hij ooit Gods wil kunnen betrachten.

Van deze wil lezen wij verder (Matth. 17:21): "Niet een iegelijk, die tot Mij zegt: Heere, Heere, zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil Mijns Vaders." En 1 Thess. 4:3: "Dit is de wil van God, uw heiligmaking." Deze wordt ook genoemd (Rom. 12:2) de goede en welbehaaglijke en volmaakte wil van God. Maar deze besluitende en deze gebiedende wil van God, hoe zeer ook onderscheiden naar onze enge menselijke bevattingswijze, zijn evenwel nooit met elkaar in strijd.

3. *Daarom moeten wij eens bezien waarin de besluitende wil van de gebiedende wil van God is onderscheiden.*

- (1) Dit onderscheid is hierin, dat de besluitende wil van God zich uitstrekt over alles, niets uitgezonderd, dus het meeste en het minste, het goede en het kwade.

Maar de *gebiedende* wil strekt zich alleen uit over hetgeen goed is.

- (2) De besluitende wil van God Zelf wordt altijd en onveranderlijk uitgevoerd, hetzij dan onmiddellijk, hetzij door het onttrekken van Zijn hand en dus door toelating, hetzij ook middellijk door tweede oorzaken. En deze tweede oorzaken kunnen dan zelfs levenloze en redeloze schepselen zijn, bijvoorbeeld vuur, hagel, wind, donder, bliksem, hitte, koude, regen, droogte, het gedierte enz. Deze alle doen Zijn woord (Psalm 147:8), en wel onveranderlijk. O, er is niet één grote in de wereld, ja zelfs alle monarchen samen niet en de duivel zelfs niet, welke daar iets tegen kan doen (Rom. 9:19): "Wie heeft ooit Zijn wil wederstaan?" En (Psalm 33:11) de raad des Heeren bestaat in eeuwigheid. Deze wil geschiedt altijd.

Maar de *gebiedende* wil van God wordt alleen uitgevoerd (of niet uitgevoerd) door redelijke schepselen, die zedelijk onder Gods bevel staan, in de kwaliteit van het redelijke maaksel Gods en onder hun onafhankelijke Soeverein. Deze wordt wel duizend maal wederstaan. Deze wil wordt door de één gehoorzaamd, en door de ander niet (Rom. 8:7-8): "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God. Want het onderwerpt zich der wet Gods niet." Ja, zonder de genade en hulp van boven "kan het ook niet."

- (3) Het onderscheid is ook hierin, dat een mens, wanneer hij de besluitende wil van God uitvoert, zich grotelijks kan bezondigen, ja wel schelmstukken kan begaan, want deze is niet zijn regel. Van Judas staat geschreven (Lukas 22:22): "De Zoon des mensen gaat wel henen gelijk besloten is, doch wee die mens, door welke Hij verraden wordt." Dit was ook zo bij Herodes en Pontius Pilatus (Hand. 4:28). Wij lezen daar dat zij deden "hetgeen Gods hand en raad tevoren bepaald had dat geschieden zou." En menigeen beging daarbij de zonde tot de dood.

Maar een mens, welke aan de *bevelende* wil van God gehoorzaamt, doet altijd goed, al zou het ook tegen de besluitende wil in zijn. Want deze bevelende wil is voor de mens de regel, waarnaar God wil dat hij zal denken, spreken, werken en wandelen. Zo wil God dat alle mensen zalig worden en tot de kennis der waarheid komen. Wij zien dit ook duidelijk in Abraham (Gen. 22 :2), toen hij tegen het besluit van God gehoorzaamde aan de bevelende wil van God in het offeren van zijn zoon. En ook in David (1 Kon. 8:18-19). Deze wilde, maar het was tegen het besluit in, de Heere een huis bouwen. En de Heere zeide: "Gij hebt welgedaan, dat het in uw hart geweest is. Evenwel, gij zult dat huis niet bouwen; maar uw zoon, die uit uw lenden voortkomen zal, die zal Mijn Naam dat huis bouwen." Dus niemand, die de wil des bevels niet gehoorzaamt, behaagt Gode, al doet hij ook naar het besluit van God.

4. *Maar hoewel deze twee willen naar ons begrip zeer duidelijk van elkaar onderscheiden zijn, wij moeten nu nog met een enkel woord aanwijzen dat deze evenwel nooit met elkaar in strijd zijn.*

Want deze willen staan niet tegenover elkaar, maar zij behoren bij elkaar. Want het gehoorzamen van of het overtreden van de bevelende wil van God is dienstbaar ter uitvoering van de onveranderlijke, vaste, besluitende wil van God, hetzij dan ten goede of ten kwade. De ene ziet op de uitkomst van alle zaken, en de andere op hetgeen God gebiedt. En bij dit laatste is het Gods doel niet altijd om te bewijzen dat Zijn besluit ook zo is. Dit zagen wij in Abraham reeds (Gen. 22:2). Gods bedoeling in Zijn bevel was niet dat Izak zou geofferd worden, maar Gods bedoeling was de liefde en de gehoorzaamheid van Abraham te beproeven, en dit voor hemzelf en voor anderen

openbaar te maken. Zo zou Hij Zijn raad doen bestaan, welke was Izak in het leven te behouden.

Vraag 1. Maar men zou hier de tegenwerping kunnen doen (1 Tim. 2:4), dat de apostel zegt: "God wil dat alle mensen zalig worden." En dit terwijl duidelijk blijkt dat God dit naar Zijn besluit niet wil. Want anders zou het toch zekerlijk geschieden.

Ons antwoord is, dat deze tekst niet spreekt van Gods eigenlijke wil, welke Zijn behagen en voornemen is. Maar slechts in oneigenlijke zin, en dus alleen van hetgeen de Heere gebiedt en wil. Dan eist en beveelt God dat de mens zich bekeert en zijn zaligheid bevordert, en de heiligmaking najaagt (Ezech. 16: 63) En dan volgt de uitvoering van het besluit op het betrachten of niet betrachten van Gods bevel.

Vraag 2. Hier zou men ook kunnen tegenwerpen (Hand. 20:22), waar Paulus zegt dat hij door de Geest gebonden was om naar Jeruzalem te reizen, waar banden hem aanstaande waren. En dit dan vergeleken met Hand. 21:4, waar wij lezen dat de discipelen (let wel) door dezelfde Geest tot Paulus zeiden dat hij niet naar Jeruzalem zou opgaan. Hoe kan ik dit nu samenbrengen? Zijn dit dan geen twee met elkaar strijdende willen en werkingen door de Geest?

Wij antwoorden hier dat men duidelijk kan zien in deze teksten, dat Paulus werd bestuurd door de Geest naar de raad van God, en dat de discipelen door de Geest werden bestuurd naar en langs de wet der liefde. Dit is niet met elkaar in strijd, maar dit behoort bij elkaar. Dit zien wij in Hand. 21:12-15. Zij baden hem om toch niet op te gaan naar Jeruzalem. En Paulus werd te meer gesterkt in zijn bereidwilligheid om gebonden te worden en om voor de Naam van de Heere Jezus te Jeruzalem te sterven. En daarop volgt dat de discipelen tenslotte loslaten, namelijk hun wil of liefde naar de wet der liefde. Deze verliezen zij en deze wordt versmolten in de verborgen wil van God. Wij lezen: "En als hij zich niet liet afraden, hielden wij ons tevreden, zeggende: De wil des Heeren geschiede." O, zij verloren alles onder de wil des besluits.

Men ziet derhalve uit dit alles dat het aan God toekomt én te besluiten hetgeen Hij wil dat er onveranderlijk zal zijn, én te bevelen hetgeen Hij soeverein wil dat de mens zal doen. Want dit komt God beide toe dewijl Hij het Hoofd van alles is en een onafhankelijke soevereiniteit bezit. Wij zien dit zo duidelijk in Dan. 4:34-35, en ook in Jes. 33:22, vergeleken met Jak. 4:12. En hieruit volgt dus dat de mens, welke zijn wezen en alles uit de wil van Gods besluit ontving, ook verplicht is onderworpen te zijn aan de wil des bevels. Want daarin is zijn ware dankbaarheid, ja zijn zaligheid gelegen.

4. Maar hoewel dit alles dan naar onze bevattings kan en mag onderscheiden worden, indien het maar niet tegen Gods Woord is, er is evenwel in God, in dit éénvoudige Wezen, maar *één wil*. Men moet dit wel zoeken te verstaan, om toch niets ongerijms van de Almachtige te denken en te spreken. Daarom zeg ik: *Er is in eigenlijke zin maar één wil in God, en deze is de willende God Zelf*. O, in dat zalige en eenvoudige Wezen zijn geen drie willen, naar de Drieheid der Personen. Want dit voert naar een driegodendom: Drie geesten, drie willen, drie goden. Er is maar één verstand, één wil, één werkkraft in dit Wezen (Joh. 5:19). De Zoon doet hetzelfde wat de Vader doet.

Als u de wil beschouwt, zoals deze voortvloeit uit de almachtige en vrije soevereiniteit, dan is deze het vrije en onafhankelijke besluit, hetwelk God uitvoert. Maar als u deze beschouwt, zoals deze voortvloeit uit Gods heiligheid, dan is deze het patroon van

heiligheid voor redelijke schepselen. En aldus maakt God Zijn wil in Zijn Woord en wet bekend.

5. Bezien we nu de onderscheiden voorwerpen, omtrent welke deze wil van God werkzaam is.

Er zijn wel oneindig veel zaken, waaromtrent deze wil van God werkzaam is, en evenwel is er maar één wil van God. Laten wij een flauwe gelijkenis nemen. Hoeveel zaken zijn er welke een mens wil? En toch heeft hij maar één wil, waarmee hij alles wil. De Heere God wil en werkt alles door één eenvoudige daad. Maar daarbij is het wel waar dat wij geen twee dingen tegelijk willen en werken, maar het ene na het andere. Want wij zijn maar eng en eindig, en kunnen niet alles tegelijk denken, spreken, willen en doen. Daarom volbrengen wij maar iets door vele en verscheidene daden.

Dan kan men hier ook nog tegen inbrengen: *Maar wanneer de Heere iets gebiedt, hetwelk Hij niet wil hebben uitgevoerd, zijn dat dan geen twee willen? Ja, noemt men dat in de mens geen geveinsdheid?*

Wij antwoorden hierop wat wij daar straks reeds zeiden: Er kunnen geen twee willen in het Opperwezen zijn, want de Heere wil én werkt alles door één eenvoudige daad. Zelfs in een mens is dit altijd nog geen geveinsdheid. Bijvoorbeeld: Een vader gelast aan zijn kind een boodschap. Het is niet zijn doel dat die boodschap wordt uitgevoerd, of dat daar zo'n haast bij is. Maar het is zijn bedoeling dat hij zijn kind op een weg wil hebben waar hij dit kind iets goeds wil doen ontmoeten. Of het kan zijn dat hij in de afwezigheid van het kind iets wil uitvoeren. Dan zijn het besluit en het bevel van deze vader twee zaken, en evenwel blijft het in die vader toch slechts één wil.

Maar bezien wij nu vervolgens nog de betekenis van het woordje *Uw*, wanneer Jezus leert zeggen: *Uw wil*.

a. De Heere Jezus geeft hiermee te kennen *hoe Hij Zelf doet als het grote Voorbeeld*. Zoals Hij niet Zijn eigen Naam en heerschappij op aarde zoekt, maar hetgeen Zijns Vaders is. Hij onderwierp Zijn menselijke wil op een volmaakte wijze aan Zijn Vader, en Hij gehoorzaamde op een volmaakte wijze aan de bevelende wil van Zijn Vader. Daarom zegt Hij in Zijn zwaarste lijden (Matth. 26:39): "Vader niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede." En daarom getuigt Hij ook (Joh. 4:34) dat het Zijn spijze is de wil Zijns Vaders te doen. Dus is Jezus hierin een voorbeeld van zelfverloochening.

b. En daarmee leert de Heere Jezus Zijn volk *hoe zij ook in hun bidden moeten doen*. Zij moeten zichzelf, hun eigen zin en wil verloochenen, en dit wel uit kracht daarvan dat God hun Vader en tevens hun Koning is. Het is alsof Hij hen leert zeggen: Vader, zijt Gij onze Koning? Dan komt het ook U alleen toe onze Wetgever te zijn. (Jesaja 33:22)

Met de woorden *Uw wil* betuigen Gods kinderen, dat zij met het kiezen van God tot hun Heere en Koningin de grond der zaak waarlijk van zichzelf zijn afgebracht. En dat zij dus enig en alleen hun heil en zaligheid daarin stellen dat zij niet meer roepen om hun wil. Zij zeggen dus: *O Vader, niet het mijne, maar het Uwe, Uw Naam, Uw heerschappij, Uw wil*. Vrienden, dan wordt Gods wil het beweegrad van een recht gesteld christen. En dan roepen zij als kinderen en onderdanen: *Vader, Koning! o, het is ons nu te doen om het believen van Uw Majesteit, gelijk rechtgeaarde kinderen en onderdanen hierin hun vermaak hebben, dat hun Vader en Koning zijn genoeg heeft*. Zo volgen zij de Heere Jezus na en is het hier dus ook: *Vader, Uw wil*.

Toepassing

Ziedaar vrienden, dan iets flauw gezegd aangaande het soevereine Gods. Wat betreft de betrachting van dit stuk, dus dat deze geschiede, de inhoud van deze bede, daarvan zullen wij in een volgende oefening wel handelen, en nu liever overgaan om de genoemde zaken ten nutte te maken.

Ziet uit het hier gezegde hoe betamelijk het is, dat het maaksel van Gods hand, dus door de onafhankelijke en soevereine God geformeerd, dan God voor God erkent en de Heere ook de Heere onafhankelijk en soeverein verklaart.

Vrienden, kunt u niet zien dat het alleen aan God toekomt om soeverein te willen wat Hij onafhankelijk wil? En ook te bevelen wat Hij wil en uit te voeren wat Hij wil? Of Hij dit dan Zelf werkt, of dat Hij dit doet door Zich te onttrekken. Wel, is God niet vrij? Mag de Heere met het Zijne niet doen wat Hij wil? De heidense koning Nebukadnézar kon daar iets van zien, maar miljoenen naamchristenen morren, twisten en murmureren dagelijks tegen de Heere over Zijn wegen.

Ja vrienden, kunt u het niet zien hoe zeer het een mens past, waar hij toch leem is in de hand van de grote God, als het ware geen wil te hebben? Maar dat het hem betaamt te buigen en zijn zaligheid daarin te stellen dat hij zijn eigen zin en wil recht verliest. O, wat zal toch het leem tegen een pottenbakker zeggen? Wat zijn de hoogten en sterkten van de tegen God opstaande krachten van het geredeneer en het verstand toch zielverdervend. Wat behoort het er dan toe dat men zijn gedachten gevangen geeft, ja dat men gevangen genomen wordt. Daarom vrienden, kunt u niet zien dat het enkel genade is wanneer een ziel tot dit geluk komt? En zulks te meer daar het bestaan van de mens na de zondeval zo is, dat hij er als vuur en vlam tegen is gekant om van zijn wil af te gaan en die te laten varen. Ja, hij kant zich met alle kracht tegen de Al-machtige wanneer God Zijn hand bij aanvang aan hem legt om hem tot dit geluk te veranderen. Hij weert God van zijn ziel zo veel hij maar kan. Hij strijdt met en tegen de Geest van God. Hij bedroeft deze goede Geest wel duizenden malen, en daarentegen is God menigmaal zo goed dat Hij door die Geest Zijn liefde uitstort in het hart. En dan moet zulk één achteraf wel met Efraïm uitroepen (Jer. 20:7): Heere, het is alles van U. "Gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden. u zijt mij te sterk geweest en u hebt overmocht." O, wat zal ik U vergelden? Ik ben geringer dan al zulke dingen. Dan zegt koning David zelf (2 Sam. 7:20): Wie is toch David? "Heere, u kent Uw knecht."

A. U, die nog uws zelfs zijt, leg u hier nu eens tot uw zalige ontdekking bij neer.

1. O onbekeerde mens, die zo goddeloos daarheen leeft, alleen maar naar uw eigen wil, naar de wil des vleses en der gedachten, u meent nu dat ge een vrij man zijt en doen kunt wat u wilt. Want uw voeten lopen vrijwillig ten kwade. U weet niet welke noodzaak daar achter zit, waarom u zo moet doen. En dus bent u een allergrootste slaaf van de duivel en van uw eigen zin, wil, lusten en begeerlijkheden. Wanneer de soevereine Heere zware wegen over u brengt naar Zijn eeuwige wil en vrije raad. Wanneer Hij eens één van uw geliefde nabestaanden van u wegneemt, of Hij bezoekt u met zware plagen. Wanneer Hij u eens aanmerkelijk inkort in uw tijdelijk bestaan, zodat God u tegenkomt in alles waar ge uw handen aan slaat. Wanneer God u dan zo zwaar slaat en straft, zijt geer nog zover vandaan als het oosten van het westen om de hemel toe te vallen en in liefde te buigen onder Zijn eeuwige wil. Dan bent u er ver vandaan de oorzaken van de slagen bij uzelf te zoeken, en die gevonden hebbende, dan meer te klagen

over de zonden dan over de plagen. En dus zijt ge er ver vandaan om de hand Gods over u met uw hart goed te keuren en tot uw zaligheid te omhelzen.

2. En wanneer ge al meent te buigen onder Gods wil en hand, dan is het op zijn allerbest omdat ge moet buigen. En omdat ge de hemel en Zijn wil niet kunt weerstaan. Dan zegt u zelfs wel: Men moet dat en dat ook al hebben; wij kunnen niet tegen Gods hand op! O mens, wanneer ge het zoudt kunnen, dan zou u God ontronen, zulk een vijand bent u. O, u kent er niets van om uit liefde tot God te bukken onder Zijn hand, in de wetenschap dat er aan de Heere en aan het bestaan van Zijn raad meer gelegen is dan aan u, die maar een aardworm zijt. U weet er niets van om in dat zalige bukken uw heil en uw zaligheid te zien en te stellen.

Maar mensen, wat zal er dan toch van u worden? Wat hebt ge meer van het onderwerpen onder de soevereine wil van God, dan de duivelen hebben? Die moeten ook buigen. u leeft nu in vreugde als ge uw wil maar hebt en opvolgen moogt. Maar weet dat uw lachen zal veranderen. Het zal schreien worden, ja het zal eens wenen zonder tranen worden. Het zal een huilen worden van weedom des harten en van een gedurige verbreking des geestes. Salomo zegt van de blijdschap en de vreugde der goddelozen (Pred. 7:6) dat deze is als het geknetter van doornen onder een pot. Zult u het nog langer zo wagen? Heeft God nog niet lang genoeg aan uw deur geklopt? Heeft Jezus niet lang genoeg door Zijn knechten uw hart en uw wil opgeëist? Wilt u dan sterven en omkomen? Ja vrienden, het is een eeuwige waarheid, u wilt niet sterven. u wilt niet tot Jezus komen opdat u het leven zoudt hebben. O, waarom wilt u sterven, o huis Israëls ? Wel, weet dan dat gij, die verloren gaat, wel noodzakelijk verloren gaat ten aanzien van het besluit van God, maar aan uw kant is het vrijwillig, ja moedwillig. Och vrienden, het uws zelfs eigen te zijn en dit te willen blijven, dat zal het doen. U spreekt nu menigmaal een harde taal, alsof het aan God en aan Zijn besluit mankeert. Maar gelooft toch dat u in eeuwigheid niet achter Gods besluit zult kunnen schuilen, noch u zult kunnen verbergen. En wel omdat u de geopenbaarde wil, het bevel van God voor u hebt gehad.

De Heere maakte veel werk van u en liet u al uw levensdagen de weg om zalig te worden verkondigen. En dat zou voor u en voor uw kinderen een middel geweest zijn tot uw bekering, van wedergeboorte en van verloochening van uzelf, en om zo een kruisdrager achter Christus te worden. De profeet zegt het met nadruk (Jer. 2:17): "Doet gij u dit niet zelf, doordien gij de Heere, uw God, verlaat ten tijde als Hij u op de weg leidt?" O, dit zult u in de eeuwigheid moeten bekennen en het dan eeuwig moeten uitroepen. Mocht u nu nog aan de toekomstige toorn ontvlieden.

B. En u vrienden, die er wel wat van ziet dat er veel bij u hapert, maar bij wie het altijd ontbroken heeft en nog ontbreekt dat ge uzelf en uw leven verliest. Die dus dagelijks weer met kracht, hoewel vruchteloos, maar arbeidt om uzelf, uw ziel en uw leven te behouden. Tot u moet ik zeggen dat de Heere van zulk een handel wel eens Zijn weg maakt. Maar dan loopt en werkt die mens zich dood in de weten in zo zijns zelfs zaligheid uit te werken, en hij valt dan in zijn schuld en onmacht. Dan wordt hij een verderver van zichzelf, ja een goddeloze en een vijand van Gods weg in eigen ogen. Hij ziet dat hij met al zijn doen en met zijn verbeteren zijn verderf als het ware verhaast. Aldus wordt hij een voorwerp voor Christus, Die het einde der wet is, tot rechtvaardigheid voor een iegelijk, die gelooft (Rom. 10:4). Maar vrienden, het is ook waar dat menigeen daar onderweg sterft, en die het geluk niet heeft dat hij ooit aan de wet sterft. En zulk één komt dus nooit tot Christus, Die alleen het leven is. O, die in het wettisch werken rust, zijn staat is zeer gevaarlijk.

Daarom vrienden, ziet dan uit dit verhandelde waar het met u zal moeten komen. O, u zult in het vlieden naar Christus uzelf, uw leven, uw naam, uw voorwaarden, uw regeren over uzelf, uw zin en wil moeten vaarwel zeggen, laten varen en verliezen. En daar eerst zult u uw leven moeten vinden. Dan zal het zijn: *Vader, Uw Naam, Uw heerschappij, Uw wil. O, dat niet mijn, maar Uw wil*, dat is een bewijs dat de ziel met Christus verenigd is. Want dit was ook Zijn spijze.

O vrienden, rust toch niet waar u nu staat. O, mocht u daar eens komen, wat zou u toch gelukkig zijn. Houdt het toch in het oog, want dan zou u spoedig ondervinden dat het niet aan de Heere, maar aan uw wil mankeert. Dan zou naar de beloften het licht in de duisternis opgaan.

C. Kinderen van God, komt dan eens hier, want deze beden zijn ook toetsstenen om zich aan te beproeven, net als de volmaakte wet van God. O, wanneer het iemand past God soeverein te verklaren en Hem welbehaaglijk te leven, dan past het wel diegenen, en met name u, waaraan de Heere Zijn eeuwig soevereine en vrije genade ten koste heeft gelegd en verheerlijkt. Die dus geroepen zijt om eeuwig de Heere volmaakt te verhogen vanwege Zijn eeuwig soevereine wegen.

En ziet hier dan tot uw vernedering wat u gestaltelijk bezit of mist van dit zalige bukken onder de soevereine handelingen van God. O, u bent geen groter, geen sterker, geen beter gesteld christen, dan zoals ge u bevindt *voor de Heere* in de voorkomende omstandigheden. U gaat wel zeer mis wanneer u uw kracht afmeet naar het licht van uw eigen oordeel, en naar de gaven, of naar het napraten, waarmee men dikwijls schranderder van deze dingen kan spreken.

Hoe bent u gesteld wanneer de Heere naar Zijn eeuwige wil eens zware, vreemde, ja bittere wegen in het geestelijke of in het tijdelijke met u houdt? Wanneer God de vijand eens loslaat, zodat u gejaagd wordt door allerlei soorten van kwellingen? Wanneer u wordt gekweld en bestreden met de verkiezing en verwerping? Of met Adams val, en dat zijn zonde onze zonde is? Of met het gesloten boek, alsof daar niet in zou staan dat u ooit terecht zult komen? Of dat die en die van de uwen of van anderen, welke u soms op uw hart gebonden vindt, niet bekeerd zouden worden? Ja, wanneer God met sprekende daden eens toont anders te willen dan u wilt, en zulks in dingen waar u uw hart reeds op had gezet?

O vrienden, wat zegt het hart daar dan op? Wat is er dan toch, indien al niet in het openbaar, een verborgen twisten met de Almachtige, en een morren over Zijn wegen. Wat is het er dan dikwijls ver vandaan om te zeggen: *Vader, Uw wil*, en dus van de betamelijke gestalte daaronder. En dit terwijl u uit de Bijbel weet en het ook menigmaal ondervonden hebt dat zware, bittere en smartelijke wegen achteraf, ja zelfs eronder, voor uw ziel goed waren en u ten beste. Ja, terwijl ge het voor uw ogen ziet dat een goede herder der schapen ook wel een hond gebruikt, welke hij uitzendt om de schapen wakker te maken, ze te verschrikken en ze uit hun verstrooiing weer naar de kooi te halen. Dus slechts om ze harder aan te drijven. O, met dat doel laat Jezus de duivel dikwijls los.

Daarbij weet ge toch ook, dat een rechtgeaarde vader of moeder nooit zonder meer aan het kind zijn zin of wil geeft, of zij hebben eerst beproefd of het voor het kind wel goed is. Ja, dan geven zij het dikwijls daarom niet, omdat zij in zulk een kind de zin en wil willen verbreken. Wat zouden zij anders moeten doen, en wat zou er anders van zulk een kind terechtkomen?

Maar vrienden, waar komt deze diepe wangestalte van het hart onder zulke omstandigheden vandaan? Waarvandaan anders dan vanwege zulk een geringe stand in

de genade? Er is zo zeer een zoeken van zichzelf, een onverloochendheid, een niet gestorven zijn aan zichzelf; de oude zuurdesem van het zondige eigen ik en de liefde tot zichzelf zit er zeer diep in. Och, mochten wij eens beschaamd en schaamrood worden, dat wij nog zo zeer onbekwaam zijn voor de hemel!

Laat het dan nog tot uw onderrichting en besturing dienen, opdat u recht en hoe langer hoe meer sterven en u meer in het soevereine Gods verliezen mocht. Want daarin zal toch uw eeuwige zaligheid bestaan.

1. Staat er eens naar om bij Goddelijk licht te zien wie ge van nature in uzelf zijt, en om ook te zien wie u door louter soevereine genade in de grond des harten geworden zijt. En om dan ook te zien wie zulk één voor God behoorde te zijn. En hoe ge in de trein des levens in de voorkomende omstandigheden en nu op dit ogenblik wel gesteld zijt. O vrienden, daar zou wat te zien en te gevoelen zijn.
2. Verwaardigt de Heere u met Zijn gewone verzoenende genade op uw gelovig komen tot Christus? O vrienden, loopt daar dan niet te ver mee weg, maar hebt dan een veel groter zaak in het oog. En wel deze: de genezing van uw geestelijke ziekte, kwalen, uw krachteloosheid in de voorkomende omstandigheden. Ja, de genezing van uw geestelijke wonden, waardoor u zo krachteloos, ja waardoor menigeen zelfs nutteloos naar buiten geworden is. En waardoor u zo geen lasten van anderen en van het algemeen voor God nu dragen kunt. Vrienden, dit is wat anders dan maar wat tot zijn troost te genieten en daarmee weg te lopen. Het toenemen als een mestkalf wil nog heel wat anders zeggen.
3. Ziet vrienden, dat u over deze grote zaak met de Middelaar Christus handelt. Dit is geen mensenwerk of het werk van één dag. O, zet u er veel voor open, opdat Hij door Zijn Geest het willen en het werken in u werke. Ja, mocht u hier als een kindeke zijn.
4. Voegt u maar het meest bij zulken van Gods volk en knechten, die geen triomf zingen wanneer iemand maar even binnen is, of wanneer iemand tijden heeft dat hij vrede met God vindt. Maar die deze grote zaak voor ogen hebben en welke God ook tot zulke doeleinden in Zijn hand gebruikt.
5. Zoekt dan dagelijks deze grote zaak langs de gebaande weg van het eenvoudig klagen en kermen over de onverloochendheid des harten, over het kleven aan hetgeen de Heere niet is, en over de ongevoeligheid, geesteloosheid en indrukkeloosheid, ja over het verraad van binnen tegen dit alles. En wel opdat u veel gebruik van Christus als Hogepriester ter verzoening mocht maken. En ook kracht uit Hem moogt zoeken te halen en te zuigen door het geloof. De sappen uit die vruchtbaarmakende Wijnstok. O vrienden, het lage bukken voor de hoge God moet in uw ogen steeds dierbaar zijn en u moet daarin een hoogte van betamelijkheid zien.
6. En weet dan tot uw opwekking en verlevendiging, dat u eerst dan zult weten wat het Gode leven en vruchten dragen zeggen wil. En ook wat in de eigenlijke zin van het woord hier een gemakkelijk leven is, wat hier ook de ziel of het lichaam naar de eeuwige wil des Heeren moge overkomen. Ja, dan zoudt ge grote dingen in de wereld kunnen ten uitvoer brengen. Want dan eerst is het gebed krachtig. Dan bidt men niet meer naar eigen oordeel, maar dan staat men er meer naar, ja hunkert om wat van Gods wil te krijgen; om dus begeerten naar deze eeuwige wil gelovig te mogen opzenden. O, waar God dan niet met die mens is, daar houdt hij zijn handen van af. Ja, dan zou u met uw gestalte het dichtst bij de hemel zijn.

Vrienden, u zult onvolmaakt blijven. Maar als het volmaakte zal gekomen zijn, dan zal het voor u maar een stapje zijn. Het wonder zal wel groot zijn, maar u zult er evenwel hier iets van hebben gekend.

Ik eindig met de vermaning van Paulus aan de gelovige Romeinen, welke wij zo zeer van node hebben (Rom. 12:2): *"Wordt deze wereld niet gelijkvormig; maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat u moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil van God zij."* Dit zij zo. Amen.

ZONDAG 49 (tweede deel, Vraag 124)

DE DERDE BEDE
Het doen van de wil van God

Ons staat dan nu nog te letten op de bede zelf ten aanzien van dit onderwerp, namelijk: *Uw wil geschiede*. Welke wil heeft Jezus hier voor ogen als Hij leert zeggen: *Uw wil geschiede*?

Er zijn er, die van mening zijn dat *de besluitende wil* van God hier in het geheel niet in aanmerking komt, want deze geschiedt altoos en onveranderlijk Jesaja 46 :10): "Mijn raad zal bestaan, en Ik zal al Mijn welbehagen doen." Hetzij dan onmiddellijk door de Heere Zelf, hetzij middellijk door allerlei tweede oorzaken, engelen, duivelen, mensen, ja door de redeloze en levenloze schepselen. En daarom zijn zij van mening dat het bidden hierom vruchteloos en te vergeefs zou zijn.

Maar dan antwoorden wij hierop naar het Woord van God:

- dat Jezus hier zeker ook leert bidden om zich recht te mogen gedragen, en om Gode te mogen zwijgen.
- Ja, om achteraf in een rechte zin de uitvoering van het besluit Gods te mogen aanbidden en goedkeuren, al is het zelfs tegen Gods bevel geschied.
- Ook leert Jezus hier aan iedere christen te bidden om in de hand des Heeren te mogen worden gebruikt als een tweede of werkende oorzaak ter uitvoering van het besluit Gods, doch alleen naar Gods gebod en in Zijn gunst.
- Daarom zeggen wij dat Jezus hier zowel leert bidden *om de uitvoering van de wil des besluits, alsook om de uitvoering van de bevelende wil van God*. Ja, daartoe bestaan overvloedige redenen.

- (1) De Heere Jezus leert het ons doordat Hij Zelf naar het voorbeeld van dit gebed dezelfde woorden in de hof gebruikte, toen de zonde van het uitverkoren mensdom en de toorn van God Hem zo drukten (Matth. 26:42): "Mijn Vader, indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan." Indien dit niet mogelijk is, tenzij dat Ik hem drinke, "Uw wil geschiede." Hier onderwierp de heilige Mens Jezus Christus Zich zeer zeker aan de besluitende wil. Het is alsof hij daar vroeg: Is er dan geen andere weg om een zondaar te zaligen? Leidt de eeuwige raad naar zulk een uiterste weg heen? O, zie daar, hier ben Ik dan (Psalm 40:8-9): "Zie, Ik kom; inde rol des hoeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen."
- (2) Onze nood vereist dit gebed ook ten hoogste. O vrienden, wij hebben goddeloze harten; wij hebben onze eigen voornemens en besluiten, tegen de besluiten van God in. Ja, wanneer God Zijn raad uitvoert, is er direkt bij ons innerlijk zulk een wrevel. Dan is er nog dezelfde wrevel, waarmede de aarde na de val werd vervuld (Gen. 6:11). Naar het oordeel van de beste verklaarders ging deze wrevel vooral hierover, dat het besluit van God dit inhield, dat aan de zijde Gods het mensdom noodzakelijk vallen moest. O, zo is er in het hart nog een voortdurend murmureren en opstaan tegen en een onvergenoegd zijn over de eeuwige wegen Gods. Kunt ge het niet zien, vrienden, dat een ieder deze bede in het hart van node heeft, ook met betrekking tot de wil des besluits?

- (3) Het vloeit ook uit het besluit zelf noodzakelijk voort, dat om de uitvoering daarvan gebeden wordt. Want de Heere heeft in Zijn besluit ook de middelen ter uitvoering daarvan bepaald. Bijvoorbeeld: de vergeving van zonden volgt naar het besluit op de rechte belijdenis van zonden (Psalm 32:5). En dan volgt (vers 6): "Hierom zal een ieder heilige God aanbidden in vindenstijd." Dan zullen in een overloop van grote wateren (Gods oordelen) deze hem niet aanraken. Ook lezen wij in Ezech. 36:37, dat de Heere naar Zijn eeuwig besluit grote weldaden aan een volk wil doen. Maar dat dit besluit mede inhoudt: "Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe. Ik zal ze vermenigvuldigen van mensen, als schapen."
- (4) Het moet ons genoeg zijn dat de Heere God dit wil. Waarom zou de Heere zo menigmaal Zijn raad door beloften en voorzeggingen openbaren? Wel, opdat het hart van Gods kind door de Geest der gebeden in die richting zou worden geleid en zo deze raad zou worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld: het merendeels zo verborgen boek der Openbaring en ook vele delen van Gods Woord zijn met profetieën vervuld betreffende dingen, die hierna zullen geschieden. Wij noemen slechts *de bekering van Joden en heidenen, en de algehele nederwerping van het rijk van de Antichrist*. Maar wat staat er nog meer bij, dat dan zal gebeuren? Wij lezen dat wanneer die tijd er zal zijn (Openb. 22:17) dan de Geest en de bruid zullen roepen: "Kom!" En die het horen, zullen ook roepen: "Kom." Dat zullen zij zelfs roepen met betrekking tot de dan naderende komst van Christus. Jezus zegt (Openb. 22:20): "Ik kom haastelijk." Maar als het met de wereld naar het einde gaat, wat zal er dan gebeuren? O, dan zal het algemeen gebed en het sterke geroep zich naar die komst uitstrekken en zal het in het hart van al de kinderen Gods liggen: "Amen, ja kom, Heere Jezus." En zo zal de raad worden uitgevoerd.
- (5) Het ligt toch in het hart van elke christen en het vloeit vanzelf uit het leven der genade voort, dat men zal bidden om de uitvoering van de verborgen raad en wil van God. Wanneer hij recht gesteld is, is het immers zijn lust, blijdschap en hartelijke begeerte dat God Zijn eer en Zijn genoeg heeft. Vrienden, het is aan een rechtgeaard kind of onderdaan in het natuurlijke eigen om veel op te hebben met de plannen, welke in het hart van de vader of de koning zijn, alsook met de uitvoering van deze zaken. Dan verlangt zulk één dat nog meer van zulke wijze raadslagen uit dat hart openbaar zullen worden. Wel, waarom moet dit minder plaats hebben in het hart van Gods volk ten aanzien van, hun Heere en ten aanzien van de raadslagen in Zijn hart? Zou een aardse koning, een worm slechts, dit mogen genieten? Waarom dan de Koning van hemel en aarde ook niet?

Uit dit alles zien wij dus dat het wel uit verrotte beginselen voortvloeit wanneer men stelt dat niet mag worden gebeden om de uitvoering van de wil des besluits.

Nu willen wij vervolgens zien *hoe* de wil van God geschiedt, alsook wat de Heere Jezus daarmede leert bidden wanneer zo onvoorwaardelijk gevraagd wordt: *Uw wil geschiede*.

Eerst dan *hoe* de wil van God geschiedt. We kunnen dat met enkele woorden zeggen.

a. De *besluitende wil* van God geschiedt wanneer de Heere al hetgeen Hij van eeuwigheid besloten heeft tot Zijn eer daarstelt en volbrengt of laat uitvoeren. Om maar één tekst te noemen Jesaja 14:24-27): "Indien niet, gelijk Ik gedacht heb, het alzo geschiede, en gelijk Ik beraadslaagd heb, het bestaan zal! Dat Ik Assur in Mijn land zal verbreken, en Hem op Mijn bergen vertreden; opdat zijn juk van hen afwijke en zijn

last van hun schouder wijkte." Dit is de raadsdag, die beraadslaagd is over dat ganse land; en dit is de hand, die uitgestrekt is over alle volken. Want de Heere der heirscharen heeft het in Zijn raad besloten, wie zal het dan breken? En Zijn hand is uitgestrekt, wie zal ze dan keren?" En wat de bevelende wil van God betreft, deze geschiedt wanneer de mens tot heerlijkheid van God gelooft en betracht al hetgeen Hem naar Zijn bevel welbehaaglijk is. Zie daartoe (Micha 6:8): "Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is. En wat eist de Heere van u dan recht te doen en weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God?" Dit vergeleken met Hebr. 13:21: "God volmake u in alle goed werk, opdat gij Zijn wil moogt doen; werkende in u hetgeen voor Hem welbehagelijk is, door Jezus Christus. Dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid." En 1 Thess. 1:3, waar Paulus de Heere dankt en gedenkt aan het werk des geloofs van de Thessaloniszen, de arbeid hunner liefde en de verdraagzaamheid hunner hoop op de Heere Jezus.

Maar nu vervolgens hetgeen de Heere Jezus Zijn volk leert bidden wanneer zij dus *onvoorwaardelijk* zeggen: *Uw wil geschiede*.

- (1) Ten aanzien van de *wil des besluits* leert Jezus hier aan Zijn kinderen te bidden, dat toch de Heere alles zal doen, werken of toelaten, hetgeen tot de roem van Zijn Naam en tot de heerlijkheid van Zijn Raad kan strekken. En zulks dan onvoorwaardelijk. Al zou het zelfs zijn ten nadele van onszelf, van onze nabestaanden, van anderen, van onze kerk of van ons land. O, dat wij dan nochtans de Heere mogen danken en verhogen wanneer Hij Zijn goede raad uitvoert. En dat Gods heerlijkheid ons daarbij zo hoog ter harte mocht gaan, dat wij om geen oorzaken zouden wensen of willen dat Zijn besluit ooit werd veranderd.
 - Aldus bad Jezus als het grote Voorbeeld Zelf (Matth. 26:39): "Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan. Doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt."
 - Dit baden ook de discipelen (Hand. 21:13-14). Go sprak ook Job (Job 23:14): "Hij bringe over mij wat Hij over mij bescheiden heeft." Job dankte de Heere toen hij alles kwijt was en van zijn kinderen en goederen was beroofd (Job 1:21). Hij wilde het kwade zowel van de Heere ontvangen als het goede (Job 2:10).
- (2) De Heere Jezus leert Zijn kinderen bidden dat zij zich mogen open zetten voor Goddelijk licht bij het profetische Woord. En wel opdat zij de vastheid daarvan mogen zien en dus mogen worden ingeleid in de dingen, welke naar deze eeuwige raad over de kerk en over de gehele wereld moeten geschieden. Zo openbaart de Heere nog verborgenheden aan Zijn knechten en volk. Weliswaar op een andere wijze en in een andere trap en maat als in oude tijden (Amos 3:7) en als aan Johannes, die een openbaring ontving van die dingen, welke haast geschieden moeten (Openb. 1:1). Maar evenwel toch ook zeer vast, door de leiding des Geestes door middel van het Woord. Dan zegt Petrus (2 Petrus 1:19): "Wij hebben het profetisch Woord, dat zeer vast is, en gij doet wel dat gij daarop acht hebt als op een licht, schijnende in een duistere plaats, totdat de dag aanlichte en de Morgenster opga in uw harten."
- (3) De Heere Jezus leert hier Zijn kinderen dus ook bidden om ervarenheid in het verstand der tijden, zoals dit staat geschreven van de kinderen van Issaschar, opdat zij zouden weten wat zij moeten doen en waarom zij moeten bidden. Daniël deed ook zo (Dan. 9:24). Hij onderzocht het profetische woord aangaande de verlossing

uit Babel. En hij bevond toen dat er zeventig jaren zouden verlopen. Hierom ging deze man toen bidden.

b. En ten aanzien van de wil des bevels leert Jezus Zijn volk bidden om heiligheid, om gelijkvormigheid aan Gods beeld. *Dat de Heere geven zal hetgeen Hij gebiedt, opdat Hij niet vergeefs gebieden zal*, gelijk Augustinus dit zegt. De psalmen van David zijn hier vol van, vooral Psalm 119.

- De Heere gebiedt (Ezech. 18:31): "Maakt u een nieuw hart." En dan roept de ziel hier (Psalm 51:12): "Scheep mij een rein hart, o God, en vernieuw in het binnenste van mij een vaste geest."
- De Heere gebiedt te geloven in de Naam Zijns Zoons. Ja, het is Zijn gebod dat gij gelooft (1 Joh. 3:23). Hier ziet de ziel naar boven om dat werk Gods. Zij ziet naar Christus op om het geloof en om de vermeerdering des geloofs (Lukas 17:5), gelijk de discipelen deden.
- God gebiedt: Bekeert u (Jer. 3:7, 10, 12). En de ziel draait het dan om en zegt met Efraïm (Jer. 31:18): "Heere, bekeer mij, zo zal ik bekeerd zijn." En met de bruid (Hoogl. 1:4): "Trek mij, en wij zullen u nalopen."
- God gebiedt ook te leven naar Zijn wil en welbehagen, en naar Zijn heilige wet. Zo is (Kol. 1:27) de wil van God onze heiligmaking. Ja, God zegt (1 Petrus 1:16): "Zijt heilig." En Matth. 5:48: "Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is." O, hier zegt de ziel: *ziedaar Heere, hier is mijn hart; schrijf er Uw wet toch in. Vervul Gij Uw verbondsbelofte* (Ezech. 36:27): "Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen, Mijn rechten bewaren en zult doen. Zo bad ook David, (Psalm 119:4-5): "Gij hebt geboden, dat men Uw bevelen zeer bewaren zal. Och, of mijn wegen gericht waren om Uw inzettingen te bewaren."
- De Heere Jezus leert hier Zijn kinderen bidden, dat zij het van wensen en begeren tot doen mogen brengen. Dus om de overdruk van de zaken der woorden in het hart. Zodat de ziel niet alleen de wil des Heeren weet en er om zucht deze te mogen doen, maar ook de kracht, ja krachtdadige genade moge krijgen om gestaltelijk in die weg te worden gezet. Om dus door de hulp van boven daarin te gaan en daarin te wandelen. Dit bad David (Psalm 143:10): "Uw goede Geest geleide mij in een effen land."
- Dan is het de ziel niet alleen om het willen, maar ook om het werken te doen (Filipp. 2:13). Dat wil zeggen, om als het licht, der wereld, als een stad op een berg (Matth. 5:14-16) zich voor de mensen naar buiten te vertonen, opdat zij God verheerlijken moge.

Het doen en betrachten van al Gods geboden is Gods volk zo dierbaar, omdat zulks hen eerst recht vast maakt aan Gods wet. En omdat het betrachten daarvan hen onvatbaar maakt voor de bedrieglijkheden van hun eigen hart, ja hen er voor bewaart om aan anderen anders te leren.

Jezus zegt het met grote nadruk wanneer Hij spreekt van de eeuwigdurende wet der zeden (Matth. 5:19): "Zo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden en de mensen alzo zal geleerd hebben, die zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen. Maar zo wie dezelve zal gedaan en geleerd hebben, die zal groot genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen."

In het eerste gedeelte van dit vers wordt een valse leraar genoemd. Deze ontbindt één van de geboden en hij leert zulks aan anderen. En geen wonder ook, want de zoetigheid van het doen en betrachten van het gebod, dat hij ontbindt, kent hij niet. Maar de rechte leraar heeft dat gebod eerst gedaan en betracht, en dus kent hij de

zoetigheid er van, en daarom kan hij de mensen niet anders leren dan ook zo te doen. Want hier in de tekst is het leren aan anderen een gevolg van het doen. Daarom, wanneer iemand en zo lang iemand iets van het betrachten van het gebod in hart en gestalte heeft, op die tijd en zo lang zal hij er ook niet kwalijk van spreken of het anders leren. Iemand kan dan zo veel van binnen hebben, dat hij er naar het getuigenis van Jezus (Markus 9:39) niet spoedig kwalijk van spreekt. Maar vrienden, hij ligt er daarna voor open, dan wanneer dit van binnen wat wijkt. Jezus zegt in een gelijkenis zeer uitdrukkelijk (Lukas 5:39): "Niemand, die oude wijn drinkt, begeert terstond nieuwe; want hij zegt: de oude is beter." En dat wil zeggen: zo lang hij van de oude wijn drinkt, voelt hij daarvan innerlijk de gezondmakende en versterkende kracht, wat een ander dan ook van de nieuwe moge zeggen en aanprijzen. De tekst zegt dat hij dan niet terstond nieuwe begeert. En als reden wordt dan genoemd: *Want hij zegt*. Hij is dan vol van zeggen. Zijn hart zegt, zijn bevindelijke kracht en gevoel zeggen, zijn woorden en daden zeggen, ja zijn consciëntie zegt op die tijd: "*De oude is beter.*" Maar vrienden, o, daarna. De tekst zegt: "*Hij begeert niet terstond nieuwe.*" Maar wanneer hij het drinken van de oude wijn ontwent? Wanneer hij de rechte smaak daarvan en het gevoel van de gezondmakende en sterkende kracht verliest? Wanneer hij in verzoeking raakt door de aanprijzingen en verzoekende woorden van zulken die, zoals Petrus dit noemt (2 Petrus 2:3) met gemaakte woorden van de zielen een koopmanschap maken? Ja, wanneer hij dat eerste kwijt raakt? Dan krijgt hij lust tot het verbodene. Hij krijgt er zin in en wordt verstrikt door de nieuwe, dampende, springende wijn. Hij drinkt er van en wordt verhit en ongezond. Daar gaat dan die man of vrouw heen en wordt van de kinderen der waarheid diefelijk ontstolen.

Ziet hieruit dan hoe zeer het betrachten en het doen der waarheid dienstig is om vastte worden aan Gods wet. En hoe noodzakelijk het is wat Jezus Zijn kinderen leert bidden: *Uw wil geschiede*. Dat wil zeggen: *Ze worde gedaan, zij worde betracht*.

Maar letten wij er dan ook nog op dat de Heere Jezus zo onbepaald zegt: *Uw wil geschiede*. Zonder dat daarbij gevoegd wordt: *door mij*.

1. Daarmede leert Jezus dat elk kind van God al deze zaken niet alleen voor zichzelf moet begeren. Maar deze ook moet begeren voor al zijn naasten, en bijzonder wel voor al de met hem in de Heere verenigde broeders en zusters over de gehele aardbodem. Dus dat een ieder inwendig belang heeft en gevoelt bij de rechte gesteldheid van alle anderen. Ja, dat alle leden van het zalige Hoofd Jezus het blindelings eens mogen zijn met Gods besluiten, met de uitvoering daarvan en met Gods gebod. Dus dat zij allen en altijd daartoe de genoegzame hulp des Geestes van boven mogen ontvangen.
2. Door dit zo onbegrensd te zeggen: *Uw wil geschiede*, leert Jezus ook dat er andere willen op de aarde zijn, welke gedaan worden. En dus dat al Gods kinderen zich als een enig man zullen mogen zetten tegen de wil van de werelden van de overste van de wereld. Dus tegen het wandelen naar de eeuw dezer wereld, naar de overste van de macht der lucht, welke krachtig werkt (Ef. 2:2).
3. Dat zij zich er ook tegen mogen zetten om de mensen welbehaaglijk te zijn, in tegenstelling tot het Gode welbehaaglijk zijn. Paulus zegt (Gal. 1:10), als een spiegel om daarin te zien wie de rechte dienaars van Christus zijn: "Want predik ik nu de mensen, of God? Of zoek ik mensen te behagen? Want indien ik nog mensen behaagde, zo ware ik geen dienstknecht van Christus." Paulus wil daarmee zeggen,

dat indien het behagen van mensen bij hem het overheersende doel en oogmerk was in zijn werk, hij dan Jezus niet diende, maar de mensen.

4. En ook leert Jezus daarmee Zijn kinderen dat zij zich zullen zetten tegen hun eigen wil. Vrienden, onze eigen wil, ons welbehagen, dat hebben wij en daar zitten wij vol mede (Ef. 2:3). Zo is er in ons een wil des vleses en der gedachten. Wij hebben (Rom. 8:5) een bedenken des vleses, dat niet slechts vijandig, of zelfs zeer vijandig tegen God is, maar dat enkel vijandschap tegen dat volzalige Wezen is. O, wanneer God aan iemand licht geeft en hij zijn ogen naar binnen keert, dan ziet hij wat! Ja, dan kan hij het woord van Jezus geloven (Joh. 8:44): "Gij zijt uit de vader de duivel, want gij wilt de begeerten uws vaders doen." En welk een macht van overblijfselen wordt hiervan nog gevonden in het hart van een kind van God.
5. Door onbepaald te zeggen: *Uw wil geschiede*, wil Jezus hier dat al de kinderen Sions, al de onderdanen van de grote Koning over de gehele aardbodem als een enig, man voor hun Vader en voor hun Koning op hun knieën vallen. Ja, dat zij zichzelf uit liefde verliezen in de gedachten van het hart huns Vaders, in de uitvoering van Zijn raadslagen en in Zijn bevelen. En wel zo, dat dit alles geen woorden van zaken, blijven, niet slechts bevattingen van een verlicht oordeel. Maar dat al deze zaken door de Heilige Geest in hun zielen zullen worden overgedrukt.

Toepassing

Zie vrienden, wat er behoort tot het rechte bidden: *Vader, Uw wil geschiede*.

Wij zullen vanwege de volheid der nog volgende stof het nu hierbij laten: Ons staat nog te behandelen het onder het bidden zich gesteltelijk naar de volmaaktheid uitstrekken van een kind van God. Daarin heeft Jezus lust en dat leert Hij Zijn volk met de woorden: *Gelijk in de hemel, also ook op de aarde*. Maar dit willen wij liever voor een volgende oefening bewaren.

A. Daarom gaan wij er nu toe over de in deze oefening genoemde zaken wat nader over te brengen tot ons eigen gemoed en gesteldheid, opdat een ieder moge kunnen zien waar hij voor zichzelf staat wanneer Hij deze uitdrukking voor God doet: *Uw wil geschiede*.

Vrienden, mochten wij hier eens stil staan en tot God roepen, om licht, opdat wij mochten zien het betamelijke en het zalige, hetwelk voor een kind van God in deze bede ligt opgesloten. En hoe alles in deze bede uitkomt op het grote stuk, hetwelk Jezus leert (Matth. 16:24): "Wie achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf." Dus het komt uit op de zelfverloochening. O, een recht gesteld kind van God stelt daarin al zijn heil, lust en zaligheid.

- Met te zeggen: *Vader, Uw wil geschiede*, betuigt hij dat zijn eigen zin en wil niet deugen. En dat hij door genade lust gekregen heeft die te laten varen.
- Hij betuigt daarmee dat alleen de wil van zijn Vader heilig en goed is. Hij ziet daarin heerlijkheid, dat zijn Vader Zijn genoegen krijgt.
- Voorts betuigt hij daarmee dat de bestekken, bevelen en doeleinden van Zijn oneindige Vader boven zijn bereik zijn. O, hij kan deze niet doorgronden met zijn verstand, en daarom wil hij zijn verstand en redeneren als het ware verliezen in de uitvoering van die eeuwige wil. Daarom heeft hij het gebod lief, al is het dat zijn gevoel er soms kwaad van wil zeggen.
- Hij betuigt daarmee dat hij geheel onmachtig en niet deugend is om deze bede recht te bidden. Ja, dat er in hem van nature niets is dat daar voor is. Maar integendeel, dat er in zijn hart een opstand en een eeuwige afkeer is van de inhoud

van deze bede. Want deze bede raakt de hartader, ja de gevoelige plaats van de oude mens.

- Maar ook betuigt hij met deze bede dat hij iemand is, die door genade in al deze voor de natuur onmogelijke zaken lust heeft gekregen. Dus dat hij op de grond van zijn hart iets vindt dat begerig is gemaakt om er toe te komen. Ja, om in de kracht des Geestes daarin te wassen, op te groeien en toe te nemen, dewijl toch de voorname groei en wasdom van een christen daarin gelegen is.
- Ja, daarmee betuigt hij ook dat het inde hand van zijn Vader en Koning is om zijn gesteldheid, zijn hart op te nemen zoals het is, en het te formeren zoals het zijn moet. Zo wenst hij dan dat God maar werken zal. Al zijn de zaken voor hem dan nog zo onbereikbaar, ja ziende wie hij is, ook nog zo onwaarschijnlijk, hij heeft evenwel hoop op God. O, er is een God in Israël, en dat houdt hem staande. Hij zegt: *Ziedaar Vader, werk Gij maar. Doe Gij maar wat er aan mij gedaan moet worden, want dan zal Uw wil door mij ook geschieden.*

B. Ach blinde mens in uw natuurstaat, die toch telkens maar bidt: *Vader, Uw wil geschiede*, leg u hier eens bij neer.

1. Hoe is het bij u gesteld ten aanzien van het geschieden van de verborgen wil wanneer God Zijn besluit eens uitvoert tegen al uw voornemens en besluiten in?

- (1) Neem eens, u neemt een beroep ter hand om rijk te worden, maar God komt u daarin tegen en maakt u arm. U zet uw hart op dit of dat kind, of op een ander mens, waar gij grote dingen mee voor hebt, en de Heere neemt het weg. Gij verbeeldt u, na dit of dat in de wereld verworven te hebben, rust te zullen vinden, maar dan brengt het zovele scherpe doornen mee, dat uw onrust dan eerst recht begint. U begeert oud te worden, en God klopt telkens met ziekten aan het huis van uw lichaam aan.

Vrienden, hoe bent u dan bij dat alles gesteld? Weet u er dan van om met bedaardheid en goedkeuring op de hand des Heeren in die weg te zien en de uitvoering van Gods raad te aanbidden? Weet u er dan van om met Gods wegen de Heere toe te vallen, en meer te zuchten om het bereik van het zalig doel van die wegen, dan daarover maar te morren en te twisten? O mensen, het is een liefdewerk en een willen dat Gods wil geschiedt dewijl Hij de soevereine Heere is. O, indien gij hier uw gesteldheid zoudt kunnen zien, dan zoudt gij het wel met Asaf uitroepen (Psalm 73:22): "Ik ben een groot beest bij U." En toch durft ge maar te bidden: *Vader, Uw wil geschiede.*

- (2) Hoe is het bij u wanneer God u eens niet die zaken geeft, waar gij een algemene overtuiging van hebt dat ge ze nodig hebt, en waar gij óf niet om bidt, óf niet recht om bidt? Bij voorbeeld: Uw ontwaakte consciëntie zegt u dat gij genade in Gods ogen nodig hebt, de vergeving van al uw zonden, deel en gemeenschap aan Christus, enz. Daar zit u dan maar slap en biddeloos bij neer en zegt: *Och, ik kan het mezelf toch niet geven. Wanneer God het mij niet geeft, dan is alles vruchteloos, wat ik ook doe.* Of u zegt als de Joden (Ezech. 33:10): "Dewijl wij in onze ongerechtigheden versmachten, hoe zouden wij dan leven?" Wel vrienden, dat is trotse taal, en om het maar recht te zeggen: het is bij u zo, dat gij geen andere kracht kent dan die van uzelf. U zit achter uw onmacht en achter het besluit van God maar biddeloos en trots neer. Wat kunt u nijdig en boos zijn wanneer God deze zaken wel aan anderen, en niet aan u geeft. Is het nu wel zo wonderlijk, dat gij het niet krijgt? De Heere wil er toch vanwege het gevoel van onmacht en onwaardigheid en het niet kunnen van den huize Israëls om gezocht worden, opdat Hij het hun doe (Ezech. 36: 37). De Heere heeft toch bij het geven van de zaken het gebed

ingesloten. O, ziet liever op uzelf en zoekt daar de schuld. En komt dan zo tot vernedering en bidt niet langer zo onbedachtzaam: *Uw wil geschiede*.

- (3) En wanneer de Heere naar Zijn raad, voorzeggingen en beloften eens donkere wolken over Zijn kerk brengt? En ook wanneer Hij nog eens heerlijke wegen met haar houdt, stelt ge daar dan hartelijk belang in? Behoort het tot de voornaamste zaken, welke u van God begeert, dat de Heere Zijn goede beloften aan Zijn kerk vervullen moge? Wanneer de wereld op het einde loopt, zou u dan ook onder diegenen zijn, die sterk roepen om de komst van Christus ten gerichte op de wolken des hemels? Denkt u dat, o mens, dat u dan ook zou roepen (Openb. 22:17, 20): "Kom haastelijk, ja, kom haastelijk"? O, wie weet of gij er wel iets van kent *u te verlustigen in het lezen van de voorzeggingen over de kerk*. En of u daar wel ooit enig belang in stelt. Misschien moet ge wel beven als gij er aan denkt dat Christus op weg is voor Zijn laatste komst. En toch bidt u maar: *Vader, Uw wil geschiede*.

2. En vrienden, hoe is het bij u gesteld ten aanzien van het geschieden van de *bevelende wil* van God?

- (1) Hoe staat het dan bij u met het vierde gebod? Of sluit u dat uit? En als God u beveelt dat ge u tot Hem bekeren zult? Dat ge u een nieuw hart zult maken, dat ge uw ongerechtigheden zult kennen, en dat ge daartoe zo goddeloos als u bent tot Christus zult komen om door Hem veranderd en geholpen te worden? Is dit dan op de grond van uw hart ook de innigste lust en begeerte uwer ziel en al de stof van uw bidden? O, weet u daar niets van, en durft u toch maar te bidden: *Vader, Uw wil geschiede*? O, tegen een vooraanstaand mens zou u niet zo durven liegen.
- (2) En wanneer de Heere u Zijn wil ontdekt, dat Hij geen lust heeft in alleen maar offeranden, godsdienst, en in een alleen maar verstaan en bevatten van de woorden der zaken, welke het Koninkrijk Gods aangaan. En u doet zien dat Hij alleen maar daarin lust heeft, dat de zaken der woorden zijn overgedrukt in het hart ter hervorming van de gehele mens. Dus dat de Heere alleen maar lust heeft in de praktijk der Goddelijke leerstukken. Vrienden, is dan al uw zorg en uw uitzien naar de Heere daar ook over? Buigt ge dan daarom dikwijls uw knieën voor de Heere? Hebt ge dan lust tot waarheid in het binnenste, dewijl de Heere daar ook lust in heeft? (Psalm 51). Ja, hebt u dan lust om in al uw doen en laten Gods wil te mogen kennen, opdat de wil des Heeren geschiede, en niet de uwe? Of durft u alles maar te doen, maar hierheen en daarheen te reizen, alles, maar naar uw wil en goedvinden? Durft, waar u maar aan toe kunt komen? En dat alles dan maar zonder een zeer diepe zorg of het Gode welbehaaglijk is en of God het wil. Jakobus zegt (Jak. 4:15): "Indien de Heere wil en wij leven zullen, zo zullen wij dit of dat doen." En gij bidt maar door: *Uw wil geschiede*.

Mensen, zou het zo vreemd zijn wanneer gij eens achterdochtig werd, of zulk een bidden wel meer is dan te spotten met de alwetende en alziende God, Die heilig is en geheiligd wil worden van allen, die tot Hem naderen? Och, mocht u eens zo gelukkig zijn, dat gij uw bidden eens recht beschouwde. Ja, dat het u tot vernedering bracht, en tot een vallen in uw schuld en vloekwaardigheid onder de hemel. Dat u aldus eens aan het zoeken raakte van een Borg, Welke gij ook vanwege de schuld van uw bidden zo zeer van node hebt. Maar kunt u die missen, zonder ooit naar Hem te vragen? Blijft u maar in zulk een zorgeloze staat? O, dan zult ge dit over uzelf halen, dat de rechtvaardige wil van God aan u zal geschieden en uitgevoerd worden. En daar roept u nu alom: *Uw wil geschiede*.

C. Maar ook een woord tot u, die niet gerust zijn. Die sedert enige tijd enige zorg gekregen hebt over de dingen der eeuwigheid, waar toch elk heengaat. En die daarbij dikwijls gekweld wordt met de vraag of het besluit van God wel u ten voordele zijn zal. En dan wordt u daardoor wel eens zeer traag en slap in het zoeken. Laat mij u enige raad geven.

- (1) Weet dan vrienden, dat gij God bijzonder daarin verheerlijkt wanneer gij deze stemmen van binnen afwijst en geen ingang geeft. Ge kunt dit zelfs met uw verstand wel begrijpen. De Heere heeft een gesloten boek, waarnaar alles geschiedt. U bent een mens, die van de gemeenschap met God is afgescheiden, en daar houdt ge u ook voor. En evenwel hebt u zulk een hoge dunk van uzelf, dat God Zijn verborgen raad over u zou openbaren, welke Hij zelfs voor Zijn gunstgenoten verbergt. Wel foei vrienden, schaamt u toch.
- (2) Maar om u moed te geven en ernstig in het zoeken te maken moet gij ook weten dat het niet zeldzaam is wanneer de Heere Zijn volk, hetwelk Hij voornemens is tot Zijn gemeenschap te brengen, met zulke verzoeken laat kwellen. Want dit is een zaak waar de gehele natuur van de mens het meest recht tegenover staat, en eerst onder deze hooggaande kwellingen komt zij dat tot vernedering en ootmoed. Daarom zou het u moeten bemoedigen. Mocht u er maar eens overheen kunnen zien, en dus liever denken: Wie weet wat er achter al deze kwellingen en bestrijdingen van de boze is? Want vrienden, de aartsvijand van het menselijk geslacht is hier altijd dichtbij, en in het leven heeft hij met deze kwelling reeds veel veld voor zich gewonnen. En daarom vrienden, zoekt u maar telkens uw leven in uw hand te nemen, en dan maar een waaghals te worden en los te laten. O, hoe meer u de Heere vrij verklaart, en uzelf waardig dat God u verdoemt vanwege uw zonden, hoe dierbaarder werk gij met uzelf krijgen zult en hoe minder u door deze kwellingen van satan zult worden gedrukt en onder gehouden. U leeft toch onder de aanbidding van Christus. O, ziet meer op Hem en vlucht met al zulke inwerpingen en redeneringen naar Hem toe. Wanneer gij Hem hebt, dan eerst zult gij uw roeping en verkiezing vast maken. Vrienden (Joh. 6:38): "Dit is de wil Desgenen, Die Jezus gezonden heeft." Aan Deze geven al de profeten getuigenis (Hand. 10:43): "Dat een iegelijk, die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het leven ontvangen zal in Zijn Naam."

D. Volk van God, dat lage leven buiten de Heere, en dus buiten het gezicht van de heerlijkheid, heiligheid en goedheid van Zijn eeuwige besluiten en bevelen, mocht uw zielen eens tot een last worden. Mocht gij zo eens opkomen uit al uw diepten, om uw hoofd eens boven al het uwe, al het vleselijke, al het ongedode en al dat afkerige van recht te sterven eens op te heffen. O, indien er al smart in de hemel zou kunnen zijn, wat zou er een eeuwigheid toe nodig zijn om het te betreuren dat de zielen in hun tijd op de aarde niet meer hebben opgehad met de uitvoering van de wijze bestekken en met de bevelen van hun Vader. Deze alle waren toch tot hun heiliging en om hen meer gelijkvormig te maken aan Zijn beeld.

Daarom vrienden, laat het volgende nog tot uw besturing dienen.

- Dat wij er toch naar mogen staan om de soevereiniteit, de heiligheid, de goedheid en de nuttigheid van *de eeuwige wil* van God, en ook de uitvoering daarvan, voor ogen te houden. O, dat wij mogen zuchten om recht gezuiverd en gereinigd te worden van al datgene, wat zich daar innerlijk tegen keert. Mocht dat alles door genade er eens recht onder komen!

- En dat wij er dan ook naar staan dat *de gebiedende* wil van God in al ons doen en laten onze regel is. Dan zullen wij een hebbelijkheid en een vaste geest ontvangen om in alles wet en getuigenis te kennen en te raadplegen. Ja, dan zal het woord van Jezus (Matth. 4:4): "Er staat geschreven", in alle voorkomende gevallen ons tot een zwaard zijn. O vrienden, wat de mensen, ja zelfs de vromen doen, mag voor ons de regel niet zijn. Een ieder onzer moet er maar de nauwste zorg over hebben of hij de Heere zelfs in de minste zaken wel welbehaaglijk is in al zijn doen. En wanneer wij dan licht in deze wil van God hebben, o, dan hebben wij ook getrouw te staan en daarvan in het minste niet af te wijken. De Heere geeft soms een weinig licht, en dan moeten wij daar in alle nederigheid ook mee tevreden wezen. Want wanneer wij daaraan ontrouw zijn, kan het wel zijn dat de Heere ons het meerdere licht onthoudt. En wil de wereld dát dan stijfhoofdigheid noemen, wel, laat zij dat doen. Zij weten niet wat zij zeggen of bevestigen. Zij weten er niet van wat het is waarvan Job spreekt (Job 31:13), dat de vreze Gods hem tot een schrik was, en dat hij niet vermocht vanwege Gods hoogheid. O, laat de gunst van God ons meer waard zijn, opdat wij in het rechte spoor mochten gaan.

Daarom het volgende nog tot uw opwekking.

- U zult vrede vinden bij een stille en een zachtmoedige geest, en bij het bezitten van uw zielen in uw lijdzaamheid. De zelfverloochening in de grond des harten maakt toch alle plagen licht. Wij lezen van Aaron, toen twee van zijn kinderen schielijk van hem werden weggenomen, dat Hij stil zweeg (Lev. 10:3). Aaron zweeg stil, want hij had iets om te buigen. Vrienden, om hier wat van te krijgen en daarin toe te nemen, moeten wij ons dicht bij de Heere Jezus als de overste Leidsman houden. Om gebruik te maken van Zijn bloed en van Zijn Geest tot wegneming van de schuld, en tot verbreking en doding van de kracht der zonden en der onverloochendheid.
- Dan moeten wij steeds door het geloof bij Hem schuilen, in Zijn Zich volmaakt gedragen onder de uitvoering van *de besluitende wil* van de Vader over Hem, en in Zijn volmaakt betrachten van *de gebiedende wil* Zijns Vaders. O, dan zullen wij rein getekend staan. Want Hij staat er voor om al Zijn kinderen te helpen tegen al het boos bedenken dat in hen is. Daarom eindig ik met de bede van David, welke voor ons allen nodig is (Psalm 143:10): "*Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God! Uw goede Geest geleide mij in een effen land.*" Amen.

ZONDAG 49 (derde deel, vraag 124)

DE DERDE BEDE

(De gelijkvormigheid met het doen der hemelingen: Gelijk in den hemel, also ook op de aarde)

De derde bede, gelijk deze in de Schrift voorkomt, hebben wij nu behandeld. Vervolgens moeten wij nog bezien het gestaltelijk zich uitstrekken naar de volmaaktheid, hetwelk Jezus wil dat in het hart van Gods kind zal zijn wanneer hij dit bidt: *Vader, Koning, Uw wil geschiede*. O vrienden, een recht gesteld kind van God grijpt en tast naar het volmaakte doen der hemelingen en hij heeft zin om hen na te doen. Ook al kan hij dit niet bereiken aan deze zijde van de grote eeuwigheid, en al weet hij zulks ook zeer wel. Dit ligt opgesloten in de woorden van de Heere Jezus: ***Gelijk in de hemel, also ook op de aarde***.

- I. Bezien wij eerst de zin van deze woorden.
- II. De gestalten, welke bij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.

I.

- Door *de hemel* moeten wij hier niet datgene verstaan, wat wel zo genoemd wordt en dat overal is waar een kind van God het innerlijk goed heeft. Hier moeten wij denken aan de geschapen hoogste of *derde hemel*, het paradijs Gods, en zijn inwoners. Daar woont de verheerlijkte Godmens. Daar wonen ook de heilige engelen en de geesten der volmaakt rechtvaardigen, als ook enige verheerlijkte mensen met hun lichamen, die zijn opgevaren zonder op de gewone manier te sterven. Dus Henoch en Elia, of zij, die uit de doden reeds zijn opgewekt en op de aarde niet meer worden gevonden. Hier wordt dus dezelfde hemel genoemd, waarheen Jezus Zijn kinderen in de aanspraak van dit gebed reeds heen wijst, waar de zojuist genoemden zijn en waar hun Vader is.
- En door *de aarde* moeten wij hier niet verstaan de ganse aarde, in tegenstelling tot het Joodse land. Want het Joodse land had deze bede net zo goed nodig als alle vreemde volkeren. Maar wij moeten hier de gehele aarde verstaan, in tegenstelling met de hemel (Lukas 2:14), en dus de mensen die op de aarde wonen (Openb. 3:10).
- En wat betreft *de gelijkheid van het geschieden van de wil Gods op de aarde als in de hemel*, daardoor moeten wij niet verstaan alsof de Heere hiermede leren wil dat er op aarde onder de heiligen een volmaaktheid kan gevonden worden. Dus een volmaaktheid der trappen. Wij hebben dit stuk in den brede behandeld en tegengesproken bij zondag 44, vraag 114.

En wij moeten het dus ook niet aldus verstaan, alsof de Heere hiermee wil leren dat Zijn volk moet bidden om de voleinding van de zondige wereld, en dus om een aardrijk waarop gerechtigheid woont, Jesaja 45:17. Want dan zal de wil des Heeren op de aarde geschieden als in de hemel. Deze zaak is wel beloofd, maar toch behoort dit niet tot deze bede. Want Jezus legt dit gebed in de mond van Zijn volk aan deze zijde van de grote eeuwigheid, hier op de zondige aarde, waar men dagelijks voedsel nodig heeft, vergeving der zonden en sterkte tegen de verzoeking. Jezus spreekt hier dus van

deze aarde (Joh. 17:4). Wij moeten dan hier door de gelijkheid van het geschieden van de wil van God op de aarde als in de hemel, het volgende verstaan. *De Heere wil hier Zijn kinderen leren bidden om enige overeenkomst, niet in trap, maar in soort met het doen van de wil Gods door de hemelingen.* Dus dat het doen van de bewoners der aarde daarmede van één natuur zal zijn. En dit wat de zaak betreft, zoals die in de hemel geschiedt en ook naar de wijze van doen door de hemelingen.

Wat betreft deze zaak, zoals deze in de hemel geschiedt, daarvan kunnen wij in het algemeen dit zeggen:

- (1) dat allen zich daar algemeen en in alle zaken zich schikken en richten naar en onder de besluitende, de besluiten uitvoerende en gebiedende wil van God. Zij hebben zich daar allen onvoorwaardelijk overgegeven aan de dienst van God. Daarom lezen wij (Hebr. 1:14): "Zijn zij niet allen gediensstige geesten?" En Matth. 18:10: "Zij zijn in de hemel en zien altijd het aangezicht Gods." En wel om op de wenk des Heeren te letten, wanneer God iets gebiedt. Dan lezen wij (Hebr. 1:7): "Hij maakt Zijn engelen geesten, Zijn dienaren een vlam des vuurs." Ja, daarom worden zij in Psalm 103:20 krachtige helden genaamd, gehoorzamende de stem Zijns monds.
- (2) En hier kunnen wij ook met betrekking tot het werk der hemelingen en de wijze van hun doen nog in het bijzonder iets zeggen. O vrienden, zij doen zo veel, wij kunnen er slechts van stamelen. En dan nog het vele dat wij niet weten.
 - a. Wat betreft het besluit van God, dan zijn zij wanneer God dit beveelt de bereidvaardige ontdekkers en aankondigers daarvan. Dan voorzegt God door hen sommige dingen naar Zijn verborgen raad. Dit zien wij bij de vrouw van Manóach (Richt. 13:3), en bij Daniël ten opzichte van de tijd van de komst van de Messias (Dan. 9:21-27). Ook verschillende malen bij Zacharia (Zach. 4, 5, 7) enz. Eveneens bij Maria (Lukas 1:26-38), enz.
 - b. Zij zijn ook snelle uitvoerders van Gods raad. God gebruikt hiertoe ook wel zijn schepselen op de aarde, maar ook de engelen uit de hemel. Eén engel sloeg in één nacht honderd vijf en tachtig duizend mensen dood in het leger der Assyriërs Jesaja 37:36). Ook sloeg een engel de koning Herodes toen deze zich als God verhief, dat hij van de wormen gegeten werd (Hand. 12:23). Zie ook Openbaring 16 enz.
 - c. En zij zijn ook de stille berusters in de uitvoering van *de wil des besluits* van God, met een allervolste vergenoeging en blijdschap daarin. O, zij zijn ten volle voldaan in al wat God doet. Openb. 16:5: "En ik hoorde de engel der wateren zeggen: Gij zijt rechtvaardig Heere, dat Gij dit geoordeeld hebt." En ook Openb. 19:1, 3, 4, 6. Daar hoort Johannes een stem veler wateren uitroepén: Gods oordelen zijn waarachtig en rechtvaardig. En in het laatste vers roepen zij een- en andermaal uit *het Hallelujah* over Gods wegen, zodat de dieren en ouderlingen voor God neervallen, aanbeddende en uitroepende: Amen, Hallelujah!
 - d. En wat betreft het welbehagen van *Gods bevelende wil*, dan zijn zij bereidvaardige, wijze, bestendige, eerbiedige en volmaakte gehoorzamers van al hetgeen de Heere gebiedt, hetzij dan in de hemel, of op de aarde (Psalm 103:20-21). Of God hen dan zendt in een vurige oven (Dan. 3:25) om de drie jongelingen te bewaren, of in een leeuwenkuil (Dan. 6:23) om Daniël te beschermen, zij doen het. Zo bewaren zij op Gods bevel dikwijls de godzaligen en dienen de Heere op een volmaakte wijze. Trouwens, in de hemel wordt geen

zonde of ongehoorzaamheid gevonden. Wie daar is, heeft óf, nooit zonden gedaan, óf hij heeft alle zonde als een kleed afgelegd.

Nu, *deze hemelse geesten worden in deze bede ten voorbeeld gesteld voor de gelovigen op aarde.*

- Deze snelle gewilligheid, deze wijze, bestendige, eerbiedige en volmaakte gehoorzaamheid van deze hemelse geesten, wordt ons bijzonder duidelijk afgebeeld in de gestalten der dieren en der Cherubim (Ez. 1:4 enz.). Hun bereidwillige en snelle gewilligheid blijkt wel hieruit dat zij vier vleugelen hadden. Zij liepen en keerden weder als de gedaante van het weerlicht.
- Hun wijze en tedere gehoorzaamheid blijkt hieruit, dat zij handen onder hun vleugelen hadden, en zij waren van binnen en van buiten vol ogen. Hun bestendige gehoorzaamheid blijkt hieruit, dat zij, rechte voeten hadden, en zij keerden zich niet om als zij gingen. Zij maakten dus een vaste gang en gingen waar de Geest was om te gaan. Hun eerbiedige gehoorzaamheid blijkt daaruit, dat zij met twee vleugelen vliegende, hun aangezichten met twee vleugelen, en hun voeten met twee vleugelen bedekten.
- En hun volmaaktheid blijkt uit hun personen en uit hun doen, hetwelk alles werk is van inwoners van de hemel, zoals wij duidelijk zien Jesaja 6, Ezech. 1 en 10, Openbaring 4 en 5).

Dat nu deze geesten en hun doen ten voorbeeld zijn voor de gelovigen op de aarde, blijkt in het bijzonder wel hieruit, dat de cherubim niet alleen geplaatst waren boven de ark en aan de wanden in het heilige der heiligen, maar ook en vooral ten voorbeeld aan de wanden in het heilige. Dit was om te bewijzen dat er een gelijkheid is tussen de leden van de strijdende en de leden van de triomferende kerk. Alsook dat elke christen daarnaar ook gestaltelijk heeft te staan.

De bijzondere gezichten, welke Jesaja zag (Jesaja 6), de cherubim met de raderen, welke Ezechiël zag (Ezech. 1, 10), alsook de vier dieren, welke Johannes zag (Openb. 4, 5), waren dus alle om in het hart een uitroepen naar boven te verwekken: *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.*

Nu moeten wij nog bezien *wat de Heere Jezus Zijn volk hier leert bidden met deze woorden: Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.*

1. Ten opzichte van zichzelf leert de Heere hiermede Zijn kinderen bidden:

- om de overtuigingen des Geestes, opdat zij zullen zien hoe ver zij van dit doen af zijn. En om de onderwijzingen en leidingen van de Geest van Christus, om de Heere Jezus tot dat doel te gebruiken. Om door de gerechtigheid en gehoorzaamheid van Christus geheilgd te worden en om Zijn volmaakte doen te krijgen toegerekend.
- Voorts om in die weg een grotere maat en trap van heiligheid te mogen verkrijgen, opdat zo meer evangelische oprechtheid of volmaaktheid van hen moge afstralen.
- Ja ook om meer te mogen grijpen naar de volmaakte trap, naar een volmaakte inklevende heiligheid, zonder enige zonde, want daarnaar strekt zich toch het hart van de kleinste gelovige zelfs uit. Dit deed Paulus (Filipp. 3:12). Hij greep er dagelijks naar, maar aan deze zijde van de eeuwigheid kon hij het evenwel nooit grijpen. En daarom legt hij zich onder dit alles met een zucht neer, begerende ontbonden te worden en met Christus te zijn.

2. Vervolgens leert de Heere Jezus met deze bede Zijn kinderen ten opzichte van anderen in het algemeen, en daarbij henzelf ingesloten, te bidden om verandering over de gehele aarde onder vromen en onvromen.

- En wel dit, dat algemeen door allen een Drie-enig, zalig God mocht worden gekend en erkend. En wel opdat daardoor een algemene onderwerping en gehoorzaamheid op de aarde mocht worden veroorzaakt, zó algemeen, Jesaja 11:9, als de wateren de bodem van de zee bedekken. En dan in het bijzonder dat daardoor de kerk heerlijk mocht worden en een glans van zich verspreiden mocht gelijk de maan (Hoogl. 4:10).
- Ja ook, dat een ieder in zijn huis, familie en geslacht de Heere dienen mocht met een eenparige schouder (Zef. 3:9). Dat er velen de Heere mochten worden toegevoegd met een eeuwig verbond, die elkander helpen om God te verhogen, zeggende met David (Psalm 34:4): "Maakt de Heere met mij groot; laat ons tezamen Zijn Naam verhogen."
- Aldus zucht hier een ieder voor de zijnen. O, de één heeft haar man, een ander zijn vrouw, een ander zijn kinderen, een ander zijn ouders, een ander zijn nabestaande en ook wel zijn lieve bekenden, welke hij het zo gunnen zou. O, dan gaat er onder deze bede wel eens een *och en ach* in het hart naar boven, gelijk van Abraham over Ismaël (Gen. 17:18).
Och onbekeerde mens, zal al dat zuchten voor u naar boven, van uw ouders, kinderen, vrienden of anderen, eens zonder vrucht terugkeren? O, dit zal voor u wat te zeggen zijn. Was u dan maar nooit geboren geweest.

2. De Heere Jezus leert in deze bede Zijn kinderen ook dit, dat wanneer de één begint God te dienen en te loven, dan allen gaande worden en eendrachtig moeten toeschieten. Dan gaat het net als bij de engelen. Zodra er één begon in de velden van Bethlehem (Lukas 2:13), was er terstond een menigte van hemelse heirlegers.

3. De Heere Jezus leert hier Zijn kinderen voor anderen en ook zichzelf te bidden opdat zij nuttig mogen zijn op de aarde, ja zelfs dienstbaar te mogen zijn aan het verborgen boek, evenwel naar de geopenbaarde wil van God. En ook om een kinderlijk welgevallen te mogen hebben in en liefde tot de gedachten van het hart van God. Met David (Psalm 62:2): "Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem is mijn heil." Ja ook om een volle omzetting van het hart naar hetgeen de Heere gebiedt, en dat de liefde Gods in het hart het beweegrad moge worden van alle werkzaamheden.

4. De Heere leert hier bidden om vermeerdering van oprechtheid, dit de ziel van binnen een getuigenis gevoelen mag dat zij aller zonde vijand is en het geheel min (te zijde vair God e» Zijn gebod houdt. Dit bad Jeremia (Jer. 12: 3). Deze man Gods zegt: "Gij, o Heere, kent mij, Gij ziet mij en proeft mijn hart, dat het met U is." Dit had ook David (Psalm 119:128): "Ik heb al Uw geboden in alles voor recht gehouden, en alle valse pad heb ik gehaat."

5. Ook om een heilige ijver, om vurigheid van geest en gewilligheid voor God (Psalm 110:3): "Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag Uwer heirkraft, in heilig sieraad." David spreekt daarvan (Psalm 119:60): "Ik heb, gehaast en niet vertraagd, Uw geboden te onderhouden."

6. Ook om een bestendige gehoorzaamheid. Van de inwoners des hemels lezen wij (Openb. 4:8) dat zij voor de troon zijn en onvermoeid God dienen, dag en nacht. En hiervan heeft de Heere aan Zijn kinderen hier reeds iets beloofd Jesaja 40:31): "Maar die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen. Zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden. Zij zullen lopen en niet moede worden; zij zullen wandelen en niet mat worden." Ja, dit is ook de inhoud van hetgeen Paulus vermaant (1 Kor. 15:58): "Zo dan, mijn geliefde broeders, zijt standvastig, onbewegelijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in de Heere."
7. De Heere leert Zijn kinderen bidden om een onbevreesde en evenwel diep eerbiedige vrijmoedigheid, gelijk dezulken, die door de Geest der aanneming tot kinderen "Abba, Vader" roepen (Rom. 8:15). Want dezen hebben niet een geest der vreesachtigheid ontvangen (2 Tim. 1:7), of de Geest der dienstbaarheid wederom tot vrees (Rom. 8:45), maar een Geest der kracht. En toch dienen zij dan de Heere met eerbied en godvruchtigheid (Hebr. 12:28).
8. Ook leert de Heere hier Zijn kinderen bidden om getrouwheid, zoals dit dienstknechten en dienstmaagden van God past, welke niet hun eigen eer, maar de eer en het welbehagen van hun Vader en Koning in alles zoeken en bedoelen. Dit doen toch ook de hemelingen (Openb. 4:11). Paulus zegt (Gal. 1:10): "Indien ik nog mensen behaagde, zo ware ik geen dienstknecht van Christus." Daarom bindt hij ook zo sterk aan (1 Kor. 10:31): "Hetzij dat gijlieden eet, hetzij dat gijlieden drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter ere Gods." Ziet vrienden, al deze dingen maken in soort een gelijkheid uit met de werkzaamheden van de hemelingen. En dit bedoelt de Heere als Hij leert bidden: Uw wilgeschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.

II. Wij komen tot het tweede stuk: *de gestalten, welke bij de rechte bidder van deze bede worden gevonden in het hart.*

Vrienden, wie deze bede recht bidt, kent bij bevinding iets van de volgende gestalten.

A. Ten opzichte van de wil van God in het algemeen:

- (1) wordt er dan in het hart een zucht naar boven gevonden, ook onder al de pakken van ongeloof, zondig bedoelen van zichzelf en eigenliefde, onverloochendheid en anders willen dan de Heere wil. Zulk een ziel klaagt dit dan menigmaal voor de Heere uit: *O, mijn wil, die doet mij het kwaad.*
- (2) In zulk een hart wordt ook gevonden een gevoelig gezicht van de onkunde van en de tegenstand tegen zowel de wil des besluits als de wil des bevels. Als ook van de noodzakelijkheid van de verlichting en leiding in de waarheid door de Heilige Geest. Het ontbreken daarvan doet het voor de oprechte duister zijn en doet hem met David sterk roepen (Psalm 143:10): "Leer mij, Heere, Uw welbehagen doen. Uw goede Geest geleide mij." Uit dezelfde oorzaak is er in zulk een hart ook een waarachtige en overheersende begeerte naar ontbinding en vrijmaking, om het hoofd eens te mogen opheffen en recht aan zichzelf te mogen sterven, ja om Gode te leven. Dan zegt zulk een ziel: *O, hoe kom ik ooit uit deze diepte.* Er gaat wat om onder zulk een duisternis, welke gepaard gaat met zulk een kracht van ongeloof en moedbeneming. Die mens brengt zijn gehele gesteldheid, zo vuil als hij is en zo onmogelijk als hij het zelf veranderen kan, aan de voeten van de Heere Jezus. En dit met een schreiend oog over de plagen van zijn hart. Hij grijpt naar Christus en

neemt Hem gedurig aan om door Hem en in Zijn bloed verzoening, en vrede te verkrijgen, alsook kracht tegen de zonden en het ongeloof, en de, verbreking van zijn ongedode natuur door de kracht van Zijn dood en opstanding deelachtig te mogen worden. En dus zoekt zulk een deze deur open te houden door dagelijks te bidden: *Vader, Uw wil geschiede.*

- (3) Want in zulk een hart is de liefde van God uitgestort door de Heilige Geest. De Heere heeft Zijn liefdehand niet alleen aan dat hart gelegd, maar in die ziel is ook een bewijs dat de liefde tot God er in gevonden wordt. De liefde is daar het beweegrad. Daarom is er in zulk een ziel zo'n onvergenoegdheid, onvoldaanheid en zuchten onder het twisten, het tegenstreven en murmureren tegen de Almachtige. Ja, daardoor is er bij hen in de grond des harten zulk een liefde en vereniging met de Heere en met Zijn wil. Er zijn in elk geval minstens die pogingen en zich daarnaar uitstreckende begeerten, welke de ziel gaarne tot doen zou willen brengen.

B. Ten opzichte van het besluit van God:

- (1) ligt er in zulk een hart een volle lust om de Heere met het gehele hart soeverein te verklaren. Dan zegt die mens menigmaal: *Heere, Gij zijt de Pottenbakker* (Rom. 9:21), *de soevereine, vrijmachtige en eeuwige beschikking over het schepsel is aan U.* Het is zo zalig daar iets van te zien en door de Geest hierin met Jeremia (Jer. 18:1-6) enigermate te worden ingeleid. Daar twist men niet meer over de verkiezing en de verwerping, maar daar dankt men met Christus en zegt (Matth. 11:26): "Ja Vader, also is geweest het welbehagen voor U."
- (2) Wanneer de Heere Zijn raad heeft uitgevoerd, ligt er in zulk een hart iets, dat het niet anders zou willen dan het is. Althans zoals het dit achteraf beziet als aan de zijde Gods. Tevoren kan zulk een ziel dan soms blindelings en onvoorwaardelijk de Heere kiezen, met al Zijn wegen waarin Hij de ziel tot aan haar dood toe wil lijden. Maar wanneer deze en gene smartelijke weg voor het vlees en voor de nog ongedode natuur er dan is, dan staat men daar. Doch dan is God zo goed, dat de ziel wel achteraf de Heere mag aanbidden en prijzen. Dan mag de ziel met Eli (1 Sam. 3:18) de Heere zwijgen en de hand op de mond leggen. Met Hiskia mag zij dan wel zeggen Jesaja 39 :8): "Het woord is goed, dat de Heere gesproken heeft." Ook al zegt het gevoel het wel eens anders en dat het kwaad is. Wanneer dan de ziel maar iets te zien krijgt van de gunst van God onder het uitvoeren van Zijn verborgen wil. En wanneer zij maar iets daarvan ziet, dat hetgeen de Heere van eeuwigheid over haar in het bijzonder besloot, voortvloeit uit de ingewanden van eeuwige liefde. Dat alles zal dan dienen om haar te zuiveren. O, wanneer zij dat zalig doel maar mag bereiken, dan kan zij het kiezen en omhelzen met haar gehele hart.
- (3) In het hart van die mens is het kiezen van God en Christus het leven der ziel. Ja, het zich weer overgeven en toevertrouwen aan Hem, Die alles wel zal maken. Die ziel kiest en keurt het goed en zegt met David (2 Sam. 15:26): *Gij zijt de Heere, doe Gij maar met mij zoals het goed is in Uw ogen.* David liet de Heere maar werken en voor Hem zorgen. Dus sprak ook Job (Job 23:14): "Want Hij zal volbrengen dat over mij bescheiden is."

C. Ten opzichte van het bevel van God:

- (1) vindt men in zulk een hart een duidelijk zuchten onder de zonde en onder alles wat zich van binnen daartegen verheft. Zulk een is de klacht van Paulus eigen (Rom. 7): "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen?" "Zo vind ik dan dat het kwade mij

bij ligt." Ja, zulk. één zegt: "Ik voel een andere wet in mij, welke mij gevangen houdt."

- (2) In die ziel wordt ten opzichte van het bevel Gods een lust en trek naar vordering gevonden, opdat het beeld van God meer in de ziel zal zijn overgedrukt. De ziel heeft dan grote lust om voor God te leven. Zij ziet zo veel heil, heerlijkheid en betamelijkheid er in, dat zij zelf en alle mensen in de geboden Gods zullen wandelen (Pred. 12:13). Daardoor komt het ook, dat zulk één er zo op gezet is om de wil van God te kennen. Ja, die ziel begeert met David Gods weg maar te weten (Psalm 143:8): "Maak mij bekend de weg, die ik te gaan heb, want ik hef mijn ziel tot U op." En dit zowel in het tijdelijke, in alles wat men ter hand neemt, als in het geestelijke. O, dit niet recht te weten, dat maakt voor de oprechte duisternis uit.
- (3) Zo ligt er ook ten opzichte van het volmaakt dienen en gehoorzamen naar de wijze der hemelingen in zulk een hart een zuchten onder de onvolmaaktheid en gebrekkigheid. O, waar vanbinnen licht en leven is, wordt dit ontdekt, erkend, gevoeld en betreurd. Zelfs in de kleinste gelovige wordt dit duidelijk gezien. Ja, in zulk een hart is iets dat naar de zalige volmaaktheid trekt. Bij een kind van God is van binnen iets nieuws geschapen, dat verontrust, onvergenoegd en ontevreden zal blijven zo lang de volmaaktheid er niet is, dus zo lang hij hier aan deze zijde van de eeuwigheid is. Wanneer een voor zichzelf duistere ziel dit maar eens in zichzelf kon zien, dan zou zij als het ware met de handen kunnen tasten dat zij genade bezit. Want dan ligt er in het hart een bewijs van een allernauwste gemeenschap met de hemelburgers. Dus een toewijs (Filipp. 3:20), dat de ziel bij aanvang reeds gekomen is tot die algemene vergadering dergenen, die in de hemel zijn opgeschreven, en tot de geesten der volmaakt rechtvaardigen (Hebr. 12:22-24). De Heere Jezus wist wel dat er in het hart van Zijn kinderen iets is dat de hemelingen wil nadoen. Daarom werkt de Heere Jezus dit als het ware in de hand en maakt hen te meer gaande door hen te leren bidden: *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.*"

Uit dit alles ziet u dan, vrienden, dat al dit pogen en doen eens geheel waar en volmaakt zal worden. Trouwens, de één na de ander zal daar zeker komen en het reeds hebben, en de één zal daar de ander ook zeker verwachten.

Toepassing

Zo ziet u dan in de woorden van Jezus en dus ook in het hart van de rechte bidder dit liggen, dat het Koninkrijk van Christus boven eerst volmaakt is en zijn zal. En dus ook dat hier alles maar ten dele en tijdelijk is, ja slechts voor een korte tijd, en dat er hier nog niet veel op lijkt. En daaruit volgt dan dat die mens met dit te bidden erkent dat hier de tijd van zijn vreemdelingschap is, maar dat boven zijn burgerschap is. En intussen tracht de ziel naar enige gelijkheid met degenen, die boven zijn, wanneer zij bidt: *O Vader, Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, alzo ook op de aarde.*

Toepassing

Vrienden, ziet dan uit dit alles waarin de Heere Jezus lust heeft. En wel hierin, dat Zijn kinderen in hun bidden zullen verloochen hun van nature het liefste is, en zich daarbij gestaltelijk zullen uitstrekken naar de volmaaktheid en naar de gelijkvormigheid met het doen der hemelingen.

De uitbreiding van de onderwijzer zullen wij maar overlaten voor een volgende oefening. Nu willen wij het verhandelde liever voor onszelf toepassen en nader bezien.

A. Ach onbekeerde mens, ziet u wel wat u bidt? Ziet u wel dat uw hart zo onroepbaar ver er van af is wanneer u zegt: *Vader, Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde?* Weet u wel, dat u met deze woorden voor de Heere betuigt, dat u op de grond van uw hart lust hebt om nog heiliger en tederder voor de Heere te leven dan de allerheiligste godzalige hier op aarde? En dat u daarom niets minder beoogt dan het nadoen van de hemelingen: O mens, is dat wel waar? Zie dan eens naar binnen.

1. Weet u wel, dat u met deze uitdrukking voor God betuigt dat u lust hebt om voor Hem te werken in Zijn huis? Met betrekking tot Gods besluit betuigt u daarmee dat u lust hebt om anderen te ontdekken en te waarschuwen voor wat er naar dat verborgen boek boven hun hoofd hangt. Ja, dat u lust hebt om Gods volk tot hun opwekking te tonen wat zij naar de beloften te wachten hebben.
2. U betuigt daarmee dat u lust hebt én uzelf aanbiedt om in Gods hand tot Gods heerlijkheid gebruikt te worden, om een medeuitvoerder van Zijn besluit te zijn, hoewel u gedragende naar de geopenbaarde wil. U betuigt met uw bidden dat ge op uw plaats en omstandigheid tracht om mensen tot bekering te brengen. Maar wanneer het dan in plaats van dit uit te werken, in de heilige voorzienigheid dient tot meerdere verharding, dan zult u het nog een voorrecht en privilege achten dat u slechts de Heere dient en dat u maar uw werk voor de Heere wilt doen. Ja dat u in Gods hand zowel tot een reuk des doods ten dode (wel verstaan zijnde) wilt dienen en gebruikt worden, als tot een reuk des levens ten eeuwigen leven.
3. Dan betuigt u daarmee ook dat het uw lust is wanneer de Heere Zijn raad over uzelf, over een zinkend land of over Zijn vervallen kerk uitvoert. Ja, welke oordelen en roeden de Heere ook zenden moge, u begeert daarin in stilheid uws geestes met genoegen, zelfs met blijdschap te berusten en de wegen des Heeren goed te keuren, te aanbidden en te prijzen.
4. En ten aanzien van Gods bevel betuigt u door zo te bidden, dat u de gehele wet van God, niet één gebod uitgezonderd, wilt gehoorzamen. Dat u begeert uw doen en laten daarnaar te schikken en alles te haten wat daarvan afwijkt. Dus gelijk de hemelingen, welke thans in de eeuwige sabbat leven, waar volmaakte liefde der wet is en waar zij zich in de Heere verlustigen, zonder de beslommeringen van het tijdelijk beroep. Zij dienen daar de Heere dag en nacht op een volmaakte wijze, waarvan wij in onze wekelijkse sabbat maar eenflauw afschijnsel hebben. God wil dat op deze sabbat over de gehele aarde een rusten zijn zal van alle tijdelijk beroep, en dat wij dus iets van de hemel op de aarde zullen hebben, ofwel dat het op de aarde is als in de hemel.
5. Door zo te bidden betuigt u ook ten aanzien van alle mensen over de gehele aarde dat u er lust in hebt dat van de opgang der zon tot aan haar ondergang God wordt gediend, grootgemaakt en verheerlijkt (Mal. 1:11). Ja, dat u daartoe mede het uwe moogt bijdragen. O mens, in zulk een ziel is geen plaats voor een Kaïns gestalte (Gen. 4:9): "Ben ik mijns broeders hoeder?" Integendeel, in dat hart is een liefdezorg over de naaste, en wel uit liefde tot Gods heerlijkheid.
6. Dit gebed houdt ook in dat u met deze uitdrukking voor de Heere betuigt dat niets u smartelijker is dan de zonde van onverloochendheid, welke uw hart en de gehele aarde overstroomd heeft, maar welke de Heere God niet wil. En dat u dus niets liever wenst dan dat de grote God gekend, gediend, gehoorzaamd en verhoogd zal

worden onder alle volkeren in het algemeen, maar ook in het bijzonder in uw eigen huis, familie, geslacht en onder uw bekenden. Vrienden, is dit wel waar?

7. Dit bidden houdt ook in dat u uzelf aanbiedt om de Heere te dienen en om naar buiten nuttig te zijn tot uitbreiding van Gods Koninkrijk. En dat u daarbij begeert dat de liefde Gods in uw ziel de drijfveer zal zijn. Vrienden, is het wel waar dat het zo in uw hart ligt?
8. Ja, dit gebed houdt ook in dat u betuigt dat Christus u dierbaar is. Dus dat u zuchtende onder de zonde en onder de onvolmaaktheid van al uw doen Christus alleen hebt om uit uzelf te vluchten en Hem tot uw enige toevlucht en sterkte te stellen. Ja dat Zijn werk, hetwelk Hij in al Zijn ambten verricht, dierbaar is voor uw ziel. O, dit is de laatste en algenoegzame reserve voor een zondig en voor een onvolmaakt mens. Vrienden, is dit bij u ook zo? Zou het wel waar zijn?
9. En mensen, weet u wel dat u met deze uitdrukkingen voor God betuigt dat de burgers in de hemel uw vrienden zijn, waarmee u op het allernauwst verenigd zijt? Ja, dat u door de genade daar reeds toe gekomen zijt (Hebr. 12:22-24) en dat u dit leven maar houdt voor uw vreemdelingschap. Is het wel waar, dat de hemel uw burgerstaat is? O mens, wanneer dit waar is, dan zullen de vromen op aarde uw volk, en hun God uw God ook zijn. O, u hebt met een waarachtig, heilig en rechtvaardig God te doen. Ik spreek tot u als tot verstandigen. Oordeelt dan zelf.

Mensen, wat zal er van zulk een bidden worden? Zult u zo blijven liegen voor de God der waarheid, Die naar waarheid in het binnenste ziet? "O Heere, zien Uw ogen niet naar waarheid?" Eén ding weet ik heel zeker uit het Woord, en mocht de Heere het u doen zien en geloven. En wel dit, dat wanneer u zo blijft, u dit bidden voor eeuwig zult beklagen.

- C. Is er nog iemand onder u die hiervan enig besef heeft en soms enigszins mede werkzaam is, ofwel benauwdheid daarover kent? Vrienden, ik raad u dat u dit belijdt en de geesteloosheid en leugenachtigheid van uw bidden maar veel voor de Heere uitbreidt. Ziet er toe te komen dat ge uzelf veroordeelt, en roept daarom tot Christus om Zijn Geest. Want Deze moet het u doen zien. Wees liever werkzaam met uw staat zoals u in de grondslag voor God leeft, zoals u gezonken ligt in uw diepe afgescheidenheid van God en uw vervreemding van al deze dingen, welke de inhoud van deze bede zijn. Ja, zoals u enkel vijandschap tegen God zijt (Rom. 8:7).
- D. Bent u gekomen "tot de tastelijke berg, en het brandende vuur, tot de donkerheid en duisternis en onweder, en tot het geklank der bazuin en de stem der woorden, welke, die ze hoorden, baden dat het woord tot hen niet meer zou gedaan worden" (Hebr. 12:18-20)? Ik bedoel tot het wettisch omzwerven, tot het zoeken van uw heil in de dingen, welke der wet zijn? O vrienden, de wet werkt toorn en is een bediening der verdoemenis. U weet misschien niet dat Israël het aan de berg Sinai zo zeer verdierf, dat zij veertig jaren in de woestijn moesten omzwerven. O, hadden zij die berg maar mis kunnen reizen. Ja, kon ook u die berg maar mis reizen, waar u het ook zo verderft! Mocht u door licht van boven maar spoedig uit de wet komen, om daar uw leven niet in te zoeken. Wie weet hoe spoedig u dan het einde der wet, Christus, zou vinden. Israël kon langs een veel nadere weg in Kanaän komen, maar dit is ook een weg tot heerlijkheid van God. Maar weet dan ook dat er velen, ja honderdduizenden bij die berg geweest zijn, die Kanaän nooit hebben gezien. Daarom raad ik u, u mag dan staan waar u staat, rust toch niet voordat u daar vandaan zijt gehaald (Hebr. 12:22) en gebracht en gekomen zijt tot de berg Sion,

tot de stad des levenden Gods (de kerk), tot het hemelse Jeruzalem en tot de vele duizenden der engelen, tot God, de Rechter over allen, en tot de geesten der volmaakt rechtvaardigen. En tot de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus, en tot het bloed der besprenging. Vrienden, deze grote verandering en omwending van binnen brengt haar bewijzen naar de Bijbel met zich mee. O, die het daar waarlijk om te doen is, die zal er komen, vroeg of laat.

C. Maar kinderen van God, u zijt wat uw grondstaat betreft, burgers van de hemel.

- (1) Ziet toch en geloof dat op de grond van uw hart niet minder dan de inhoud van deze bede ligt. Dat u namelijk zo gaarne van zonden en gebreken en van alle beletselen in de godsdienst zoudt zijn vrijgemaakt. Ja, dat u lust hebt om de hemelingen na te doen, al komt u er ook niet toe. O, weet dan dat een christen de Heere aangenaam is naar hetgeen hij heeft (2 Kor. 8:12). De Heere ziet op de pogingen en op de goedwilligheid, op de oprechtheid en op de ware begeerte op de bodem des harten. En Hij ziet er niet naar hoe ver u hier vordert in de volmaaktheid in trap. Gods wijze weg is u onder de zonde te laten, totdat u uw lichamelijke ogen zult sluiten. Daarover zult u God nog eens eeuwig verheerlijken.
- (2) Maar ziet dan ook tot uw beschaming, en vernedering hoe ver u nog van de wijze van het werk der hemelingen af zijt. O, mochten vele onverloochende christenen zich hier met hun ongedode naturen eens bij neerleggen. Vrienden, Jezus leert ons in dit gebed dat het gestaltelijk zich uitstrekken naar de volmaaktheid iets is, waar Hij en Zijn Vader lust in hebben. O, de Heere ziet gaarne dat Zijn volk de hemelingen poogt na te ogen en na te doen, zoals men ook in het natuurlijke de natuur en de aard van het kind daaruit graag ziet, al kunnen zij het hier dan niet bereiken. O, wat moet menig een hier uit een diepten worden opgehaald om daartoe te worden gebracht. Vrienden, u weet dat het in de hand van Jezus is u daar te brengen. Ja, weet ook dat Hij het zal doen, wanneer het u maar recht ernst wordt en wanneer u het omzwerven en het lage leven hier maar moede wordt.
- (3) Weet u waar ik denk dat het bij u het meest aan mankeert? Vrienden, *menig een staat met evangelische begrippen bij de berg Sinai*. Hij is dan werkzaam met grote gaven en met weinig genade. Hij schat dat zo hoog, maar hij is zó klein in de genade, dat hij het minste zure gezicht, ja het minste ongelijk niet met een christelijk vergenoegen kan verdragen. Wanneer maar het minste zeer wordt aangeraakt, zit hij te paard. En sommigen hebben daarbij een boze wortel van bitterheid en wraakzucht, hetwelk alles zeer in strijd is met de praktijk der zelfverloochening. O vrienden, wie zal u van de Libanon af naar Christus helpen? (Hoogl. 4:8). Wie zal hetgeen u hebt en waardoor uw hoofd zo groot en mismaakt wordt, in uw ogen gering maken? Dat er bij de Heere een weg is, weten wij allen met ons verstand, maar er moet wat anders bijkomen. En daarom moeten wij ook weten en goedkeuren de korte, maar indringende uitspraak van Paulus, welke hij aan zulken doet, die een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, en waarmede ik nu eindig, namelijk: "Onze God is een verterend Vuur" (Hebr.12:28-29). *De Heere zegene dit woord en drukke het in het bijzonder op de harten van Zijn volk, omwille van de eeuwige voorbidding van Christus. Amen.*

ZONDAG 49 (vierde deel, vraag 124)

DE DERDE BEDE

Volgens de uitbreiding van de onderwijzer

Vraag 124: *Welke is de derde bede?*Antwoord: *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde.****Dat is: Geef, dat wij en alle mensen onze eigen wil verzaken en Uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn; opdat also een iegelijk zijn ambt en beroeping zo gewillig en getrouw moge uitvoeren als de engelen in de hemel doen.***

Wij komen nu tot het tweede hoofddeel: de uitbreiding van de onderwijzer over deze bede, geheel naar het Woord van God in deze 49^e zondagsafdeling.

Wij zien hierin

- A. het grote doel, hetwelk een recht gesteld christen voor zichzelf en voor Zijn naaste hier in de tijd voor ogen heeft wanneer hij deze bede bidt. Zoals de onderwijzer dit zegt: *laat een iegelijk zijn ambt en beroeping zo gewillig en getrouw moge bedienen en uitvoeren als de engelen in de hemel doen.*
- B. En wij letten er dan vervolgens op hoe in het hart van een christen de bede is om de middelen, welke dienstbaar zijn om dit hoge doel te bereiken, zoals de onderwijzer deze in zijn verklaring van deze bede aanwijst: *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde. Dat is: Geef dat wij en alle mensen onze eigen wil verzaken, en Uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn.*

A. Eerst willen wij dan zien wat wij moeten verstaan door de woorden: ***Een iegelijk zijn ambt en beroeping.***

Sommigen maken onderscheid tussen de woorden ambt en beroeping. Zij verstaan door het ambt het ambacht, de werkkring of de dienst, waartoe een ieder mens hier op aarde is gesteld en geroepen, gelijk wij nog nader zullen zien. En dan verstaan zij door de beroeping de weg, de manier en de middelloorzaak, waardoor een ieder tot zijn ambt, werkkring of dienst is geraakt. Naar onze gedachten behoeft men zulk een onderscheid hier niet te maken. Want alle mensen in de wereld, hetzij in het lichamelijke of het geestelijke, hebben hun ambt of beroep, waartoe zij zijn geroepen, of zij dit kunnen of niet. En voorts schijnen de woorden van *een eigenlijke beroep* door de onderwijzer er hier vooral te zijn bijgevoegd om elk tot zichzelf te doen inkeren, opdat een iegelijk moge zien hoe hij aan zijn tijdelijk of geestelijk ambacht, werkkring of dienst gekomen is. Want dit is zeer dienstbaar tot de gewillige en getrouwe bediening en uitvoering er van, waartoe hij God nodig heeft. En wanneer er wat aan de rechte beroeping tot zijn ambacht, werkkring of dienst mankeert, dan zal er aan de hulp van God in de bediening en uitvoering er van ook wat mankeren. O, hier is zeer veel aan gelegen. Daarom laten wij dit aan het onderzoek aan een ieder over.

Een iegelijk mens heeft dus in deze wereld een werkkring, ambacht of dienst, hetzij geestelijk of tijdelijk, waartoe hij is geroepen. Hoe waar het is, dat een ieder zijn ambacht en beroeping in deze wereld heeft, blijkt niet alleen uit de aard der zaak zelf,

maar ook uit de aard *der schepping*, waardoor elk mens zoals Adam, niet op de wereld van Gods aardrijk is gezet om ledig te zijn. En het blijkt ook uit de aard *der herschepping*, waardoor iemand in Gods huis Jesaja 54:5) een plaats en een naam krijgt, beter dan der zonen en der dochteren. Gelijk ook het werk van een christen eerst dan begint wanneer hij ergens een ambtsdrager wordt, die zijn ambt moet bedienen, waartoe hij geroepen is.

De waarheid hiervan blijkt ten opzichte van het lichamelijke ambt of dienst uit het onfeilbaar Woord van God. Wij lezen het met nadruk (1 Kor. 7:20-24): "Een iegelijk blijve in die beroeping, waarin hij geroepen is. Zijt gij, een dienstknecht zijnde, geroepen, laat u dat niet bekommeren. Want die in de Heere geroepen is, een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren. Desgelijks ook die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus. Gij zijt duur gekocht. Een iegelijk, waarin hij geroepen is, broeders, die blijve in hetzelfde bij God." Zo ook ten opzichte van de geestelijke dienst of het ambt van een gelovige. Dan lezen wij (Ef. 4:1-4): "Zo bid ik u dan, ik, de gevangene in de Heere, dat gij wandelt waardiglijk de roeping, met welke gij geroepen zijt. U benaastigende te behouden de enigheid des Geestes door de band des vredes. Eén lichaam is het, en één Geest, gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot één hoop uwer beroeping."

Het zal er dan op aankomen dat een ieder weet welke post, ambacht of dienst hij bekleedt, waarin hij is geroepen. Vrienden, menigeen weet het niet. Wij zullen eens zien welke beroepen er zoal in de wereld zijn, zowel tijdelijk als geestelijk, opdat een ieder moge zien welk het zijne is.

A. De *tijdelijke beroepen* kunnen wij tot deze vijf hoofdberoepen samenvatten.

1. Dan zijn er eerst de beroepen in huis. Zoals dat van vaders en moeders, van heren en vrouwen, een ieder in hun betrekking tot hun kinderen of huispersoneel. En dan is er de beroeping van kinderen en dienstpersoneel in hun betrekking tot hun ouders, heren en vrouwen.
2. In de tweede plaats zijner dan de regeringsambten en -beroepen van koningen en vorsten in hun betrekking tot hun onderdanen. Eveneens van allerlei overheden, hoge en lage, tot hun ingezetenen. En andersom dan van alle onderdanen in hun betrekking tot hun koningen en vorsten, en de ingezetenen in hun betrekking tot hun overheden.
3. In de derde plaats zijn er de kerkelijke ambten en beroepingen van opzieners, diakenen en schoolmeesters, allen in hun betrekking tot hun gemeenten, tot de armen en tot hun leerlingen. En andersom weer van de gemeenten, armen en leerlingen, in hun betrekking tot hun opzieners, armbezorgers en onderwijzers.
4. Dan zijn er in de vierde plaats de ambten en beroepingen, welke in de menselijke samenleving met liefde tot elkander er moeten zijn. De één krijgt dan wel eens meer hart en gaven ten aanzien van het ene, en de ander ten aanzien van het andere. En worden zulken wel inwendig en uitwendig geroepen, zoals advocaten, doktoren, procureurs, artsen, chirurgen, apothekers, enz.
5. En dan zijn er in de vijfde plaats de ambachten en diensten, waarin de één de ander met liefde zoekt te dienen om deze van de nodige voeding en dekking en al wat daar verder toe behoort in het tijdelijke te verzorgen. Hierin krijgt ook de één meer gaven tot het ene werk, en de ander tot het andere werk. En dus wordt ook hier een ieder inwendig of uitwendig ofwel in beide opzichten door de Heere geroepen en gezet. Dit moeten liefdeberoepen zijn, ook aan de zijde van degenen, die daarvan genieten. Want dezen worden dan weer geroepen om uit wederliefde het

arbeidsloon niet in te houden of te verkorten, maar dit blijmoedig en met een zegenbede te geven. Dit alles behoort toch tot de betrachting van de wet der liefde tot God en tot de naaste.

B. Dan zijn er de *geestelijke ambten en beroepingen*, welke wij tot deze drie kunnen brengen.

1. In de eerste plaats wordt een ieder mens geroepen om zijn Maker te verhogen en groot te maken. Daartoe is hij geschapen en op de wereld van Gods aardrijk gezet. Deze opdracht zal geëindigd zijn wanneer zijn proeftijd eindigt en hij rekenschap zal gaan geven van de bediening daarvan.
2. In de tweede plaats wordt elk onbekeerd mens, die onder het licht des Evangelies leeft, geroepen tot de gemeenschap van Gods Zoon. Hij wordt geroepen om de eis van God in Zijn heilige wet in te zien en daardoor aan de voeten van Christus dood te vallen, stervende aan deze wet, en dus in Christus te geloven. En dit geschiedt zelfs met de bedreiging, wanneer hij niet in de Zoon gelooft, dat hij dan daardoor alrede veroordeeld is en verdoemd zal worden. Ja, dat de toorn van God op hem zal blijven en hij een dubbele vervloeking, *een Maranatha* zal ondergaan (Joh. 3:36, 1 Kor. 16:22). Deze beroeping zal eindigen met het eindigen van de tijd der genade.
3. En in de derde plaats wordt iedere christen geroepen, dat hij in de tijd zal verkondigen de eeuwige wegen van God, met hem gehouden, en de uitvoering daarvan tot heerlijkheid van God. Dus "om te verkondigen de deugden Desgenen, Die hem geroepen heeft uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht" (1 Petrus 2:9). Dan wordt hij geroepen om heilig te leven. God zegt: "Wees heilig, want Ik, de Heere, ben heilig" (Lev. 19:2). En: "Dit is de wil van God, uw heiligmaking" (1 Thess. 4:3). Gods volk wordt geroepen tot deugd (2 Petrus 1:5).
 - Hij wordt geroepen om voor de Heere in Zijn geestelijk huis te werken. Dus om zijn ambten als een geestelijk profeet, priester en koning hier in de tijd ten opzichte van zichzelf en ten opzichte van zijn naasten tot uitbreiding van Gods Koninkrijk te bedienen.
 - Dit houdt in dat elk kind van God geroepen wordt om lastdrager te zijn niet alleen van eigen lasten, maar ook van die van anderen, ja ook de lasten van het algemeen voor de Heere te dragen. Om dus een steunsel te zijn voor land en kerk, net als de haageik Jesaja 6:13). God vraagt naar zulken, of er zo iemand is, ja Hij zoekt naar dezulken (Ezech. 22).
 - Ook houdt dit in dat iedere gelovige geroepen wordt om de eenheid en de vreedzaamheid onder Gods volk te behartigen en zijn hand daartoe uit te strekken. Want wij lezen (Ef. 4:3, 4) dat zij tot ongedeeldheid geroepen zijn, dewijl noch Christus, noch Zijn Koninkrijk verdeeld is. Het is toch één lichaam en één Geest, en zij worden geroepen tot één hoop hunner beroeping. Daarom worden de vreedzamen - dat zijn de vredemakers - zalig gesproken (Matth. 5:9). Daarom mag Gods volk ook niet in onenigheid leven of verdeeld zijn: O, het is het ambt der gelovigen in de wereld om alle verdeeldheid en zelfs de oorzaken daarvoor weg te nemen. Dit zal aan deze zijde van de grote eeuwigheid nooit ophouden.
 - Voorts heeft elk kind van God dan nog een beroeping, waarvan hij de beroepsstukken reeds thuis heeft, maar in welk ambt hij nog niet is ingewijd. Dat is de beroeping tot heerlijkheid, om een eeuwig Koninkrijk ongestoord te bezitten, om de wereld te oordelen, mede op tronen zittende, en om dus eeuwig als een koning te heersen. Dit ambt gaan Gods kinderen eerst in wanneer zij de lichamelijke ogen sluiten. En daar zullen zij naar ziel en lichaam op de daartoe reeds bestemde dag op plechtige wijze worden ingezegend. Dit zal de laatste of

jongste dag van de wereld zijn. Dan zal tot elke christen deze stem geschieden (Matth. 25:34): "Kom, gij gezegende Mijns Vaders, beërf dat Koninkrijk, hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld." Dit is het Koninkrijk, hetwelk Daniël met nadruk zag tegenover de aardse monarchieën en dat alles zou vermalen. Alleen de heiligen van de hoge plaatsen zouden dat ontvangen.

Maar dan willen wij nu ook bezien het doel en de lust der ziel van een recht gesteld kind van God ten aanzien van dit zijn ambt en beroeping, alsook ten aanzien van dat van zijn naaste. Namelijk: ***dat een iegelijk zijn ambt en beroeping zo gewillig en getrouw moge bedienen en uitvoeren als de engelen in de hemel doen.***

Welke ambten en beroepingen hebben de engelen in de hemel, en hoe gedragen zij zich daarin?

Om niet in herhaling te vallen, herinneren wij hier aan hetgeen reeds gezegd is, dat wij hier door de engelen al de hemelingen verstaan. Zowel het grote Voorbeeld van volmaaktheid, de Heere Jezus Zelf (Psalm 40:8-9), als ook de heilige en reeds gezaligde zielen (Openb. 5:8). Maar de onderwijzer noemt met name alleen de engelen, omdat men in Gods Woord aangaande hun diensten, zo lang de wereld nog staat, het meeste leest (Dan. 7:10, Hebr. 1:14).

Daarom willen wij nu met de onderwijzer eens bezien ***welke ambten en beroepingen de engelen in de hemel hebben.***

1. Hun beroeping en ambt is de grote God te dienen. Om lijfwacht te zijn rond de troon van God (Matth. 18:10). Dus staan zij altijd voor het aangezicht van God en zien dit om op de bevelen des Heeren, te passen, om Hem te dienen en Hem tot knechten te zijn. Daniël zag (Dan. 7:10): "Duizendmaal duizenden dienden Hem, en tienduizendmaal tienduizenden stonden voor Hem."
2. Hiertoe behoort dat zij geroepen zijn om verkondigers te zijn van Gods raad en eeuwige wil op de wereld. Ook om de uitvoerders van deze raad op de wereld te zijn. En dit zowel van het goede, dat daarin is bepaald, als van de oordelen van God. God voert veel door deze hemelse geesten uit (Psalm 103:20-21). Het zal zelfs het werk der engelen zijn bij het eindoordeel de gelovigen te vergaderen, en het onkruid af te scheiden en in bossen te binden tot het eeuwige vuur (Matth. 13:30).
3. Ook is het hun ambt en beroeping Gods kinderen te dienen, die op de aarde zijn (Hebr. 1:14). De Heere bewaart Zijn volk dikwijls ook naar het lichaam door de dienst van de goede engelen. Daardoor is er menigmaal zulk een onwaarschijnlijke bewaring, zulke voorkomingen in zware gevallen, bij zware ongelukken dikwijls zulke wonderlijke reddingen. Psalm 34:8: "De Engel des Heeren legerd Zich rondom degenen, die Hem vrezen, en rukt hen uit." En Psalm 91:11-12: "Hij zal Zijn engelen van u bevelen, dat zij u bewaren in al uw wegen. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stoot." Ziet de bewijzen van zichtbare bewaringen bij Daniël in de leeuwenkuil, bij de drie jongelingen in de vurige oven. *Zo genieten Gods kinderen dagelijks de onzichtbare bewaring van deze onzichtbare geesten.*
4. Ja, dan dient God menigmaal Zijn volk naar de geest ondersteuning toe door middel van deze goede geesten. Bijvoorbeeld: God geeft aan Zijn kinderen onder

zware omstandigheden dikwijls een raadgevend of een afmanend woord, hetzij door een plaats uit de Heilige Schrift, hetzij ook zonder deze. Om het één of ander te doen of niet te doen, ergens heen te gaan of te reizen, of niet. Of ook wel om de reis te doen langs deze of die weg. En zo meer andere zaken. Deze ondersteuning door middel van deze geesten zou men dan kunnen onderscheiden van die, welke *de Heere onmiddellijk door Zijn Geest* aan de ziel toedient.

- De eerste zijn dan eenvoudiger en laten doorgaans niet meer na dan dat zij de vrome mens met raad, met áfmaning of aanmaning en met besturing ondersteunen. De Heere gebruikt deze dan wel in Zijn hand en het strekt tot zegen, maar veel meer laat het niet na.
 - Maar de ondersteuning van de Heilige Geest, wanneer Deze Zijn Woord op de ziel drukt, veroorzaken iets anders. Dan is er een diepe indruk van God bij dat woord, en een diep gevoel van eigen geringheid en onwaardigheid. Dan is het: *O, wie ben ik en wat is mijns vaders huis, dat de hoge God tot zulk één spreekt als ik ben, die het zo slecht voor de Heere maakt.* Ja, dan is er een nederig inzien in het hoge en gunstige van de soevereine leiding Gods. En dat leidt dezulken tot vernederende en ootmoedige verwondering en verheerlijking van God in die ziel.
5. Zo is het ook het ambt en de beroeping der engelen God te verheerlijken Jesaja 6. Zij juichten reeds op de eerste dag van het grote werk der schepping en zongen hun vrolijke halleluja's voor de Heere (Job 34). Ja, dit doen zij nog en dit zullen zij eeuwig blijven doen. Maar niet minder juichen zij vanwege het grote werk der verlossing. Hier staan de verstandenen van deze schrandere geesten bij stil. Hier is maar een altoos blijvend en onverzadigbaar begerig inzien, zonder doorzien, in die eeuwige raad, dat God Zich langs zulk een hoge weg heeft willen verheerlijken in de zaliging van een minder soort dan zij. En bij een andere gelegenheid barsten zij deswege uit in de hoge verheerlijkingen van God. Dit geschiedde bij de geboorte van Jezus (Lukas 2:14). Toen was er terstond uit de hemel op de aarde een legioen, dat het uitgalmde in de velden van Bethlehem: "Eer zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen." En waarover? Zij konden niet meer zeggen dan: "In de mensen een welbehagen."
6. Wanneer er hier op aarde een mens bekeerd wordt, dan is daarover in de hemel onder de engelen zelfs blijdschap. Die gaan daar dan hun gang om God deswege volmaakt te verhogen. En terwijl dit wonder toch eigenlijk aan een mens geschied is, is Gods volk hier dikwijls zo stilzwijgend.

Bezien wij vervolgens hoe deze geesten zich in hun ambten en beroepingen gedragen. Slechts een kort woord, om niet in herhaling te vallen van hetgeen wij reeds zeiden bij de verklaring van deze bede. ***Zij doen dit gewillig.***

- (1) Zij bedienen hun ambten en beroepingen gewillig en in een overgegevenheid des harten. De inwoners des hemels kennen de wil van God volmaakt (1 Kor. 13:12). Zij gehoorzamen deze wil volmaakt met de grootste lust en ijver. Dan zijn zij als een vuur (Psalm 104:4): "Hij maakt Zijn dienaars tot een vlamvend vuur."
- (2) Zij zijn in hun diensten ten uiterste vaardig (Psalm 104:4). God maakt hen geesten, dat wil zeggen, zeer snel in hun gehoorzaamheid.

De onderwijzer zegt verder ***dat zij hun ambten en beroepingen getrouwelijk doen.***

- (1) Hiertoe behoort dat zij dit doen zonder om te zien naar wat zij of wat anderen daarvan zeggen. Zij luisteren slechts naar wat God zegt. Het bereiken van Gods woord, Gods eer en Gods doel is hun innigste lust in hun gehoorzaamheid. Zij benijden elkander niet in hun diensten, en ook steekt de één zich deswege niet in het werk van de ander. Maar zij dienen de Heere en zij verblijden zich in elkanders diensten. Het zondige zoeken van zichzelf kent men daar niet.
- (2) Tot dit getrouwelijk bedienen en uitvoeren behoort ook dat het hun om het even is wat God hun beveelt. Zij schamen zich niet om een geringe gelovige te dienen, die omzet is met zonden, ja wiens ontrouwheid aan de Heere hun ook wel bekend is en waar zij leed over drager. Ik herhaal dit, zij schamen zich evenwel niet om zulken te dienen (Hebr. 1:141. Zij zijn maar getrouw en zij laten de Heere Zichzelf verheerlijken in hun diensten.
- (3) Tot dit getrouw bedienen en uitvoeren behoort ook dat hun gehoorzaamheid volstandig en zonder ophouden is (Matth. 18). Niemand van hen weigert ooit zijn dienst aan de Heere. Elk is daar onveranderlijk volmaakt in het gewillig en getrouw bedienen van zijn ambten en beroepingen. Aldus worden deze dienst en gehoorzaamheid, welke in de hemel volmaakt beoefend worden, hier op aarde aan Gods kinderen tot een voorbeeld van navolging voorgesteld.

Daarom moeten wij er nu op letten hoe dit ook bij een recht gesteld christen het doel en de lust van zijn ziel is. Dit toont de onderwijzer aan als hij zegt dat dit onder zijn bidden in zijn hart ligt: *dat een iegelijk zijn ambt en beroeping - dus hier in de tijd - mede zo gewilliglijk en getrouwelijk moge bedienen en uitvoeren als de engelen in de hemel doen.*

a. *Gewillig*, wil zeggen:

- Er is dus een gelijkheid met het doen der hemelingen, welke een recht gestelde christen onder het bedienen en uitvoeren van zijn ambten en beroepingen hier op aarde voor ogen heeft, en welke hij hier ook bereikt. Want dit brengt zijn genadestaat mee en vloeit uit het nieuwe leven voort. En er is ook een gelijkheid, welke hij wel voor ogen heeft, maar welke hij hier niet bereikt. Evenwel is hier een pogen, en deze pogingen blijven er tot aan het einde van zijn leven toe.
- Het is de lust hunner zielen om hun ambten en beroepingen gewillig te bedienen en uit te voeren, zoals het gewillige volk op de dag van Gods heirkracht (Psalm 110:3). Dat wil zeggen: Niet met onwilligheid, of uit vrees of uit bedwang, maar met de volle aanbieding van het hart aan de Heere. Dan is hun dienst als bij David (Psalm 116:16): "Heere, ik ben Uw knecht, ja, ik ben Uw knecht." En met Jesaja (Jesaja 6:8): "Zend mij henen." En toen kreeg Jesaja toch de zware post om te prediken tot verharding.
- Zij bedienen hun ambten en beroepingen gewillig, dat wil ook zeggen: uit liefde tot God, met blijdschap (Psalm 100:2) en met lust. Zoals er van de Messias staat geschreven (Psalm 40:9): "Ik heb lust, o God, om Uw welbehagen te doen." En met een bereidvaardigheid des gemoeds, als bij David (Psalm 57:8): "Mijn hart is bereid, o God!"
- Gewillig, dat wil ook zeggen, met alle ijver en naarstigheid (Rom. 12:2). Niet traag in het benaastigen, maar vurig van geest.

b. En ook is het niet minder het doel en de lust hunner zielen om hun ambten en beroepingen *getrouw* uit te voeren.

- En dan wil dit zeggen dat zij ook zonder naar mensen om te zien hun werk alleen voor de Heere doen. Dat zij in hun ambt of beroeping niet verdrietig zijn of

gevaaren vrezen, ofwel hun talent in de aarde verbergen, dat zij het niet op winst voor God zouden zoeken aan te leggen. O, dat zou niet getrouwelijk zijn. Wij lezen (Lukas 9:62): "Niemand, die zijn hand aan de ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods."

- Getrouw, dat wil ook zeggen in oprechtheid, zoals Hizkía deed, Jesaja 38:3. Er is geen groter bewijs van godzaligheid dan oprecht voor God te zijn in zijn beroeping. Dit overtreft alle schone woorden.
- Getrouw, dit wil ook zeggen standvastig (Psalm 119:112): "Ik heb mijn hart geneigd om Uw inzettingen eeuwiglijk te doen, ten einde toe." En daartoe behoort dan ook ootmoedigheid en nederigheid (Micha 6:8). Want wanneer men trots wordt, dan verliest men zijn standvastigheid in zijn beroeping, dan wordt men deze zo licht moede en verlaat haar ook licht. Maar wanneer men standvastig is en in ootmoed wandelt, kan men maar zo licht niet afstaan van hetgeen waar God toe geroepen heeft. Dan is het (1 Kor. 7:20): "Een iegelijk blijve in die beroeping, daar hij in geroepen is", en dat wil hij dan ook. Die mens is bekommerd dat hij zijn beroeping verlaten zou. Dan zegt hij: Ik heb daar zo veel licht toe nodig, om er met ruimte van te kunnen scheiden, net als toen ik mijn beroeping ontving. Paulus zegt (1 Kor. 7:24): "Een iegelijk blijve daarin bij God." Menigeen verliest in zulke wegen veel van de gunstige wegen en leidingen Gods in zijn beroepingen.

Maar wij zeiden ook, *dat er een gelijkheid met het doen der hemelingen is*, welke een recht gestelde christen hier op aarde wel voor ogen heeft, maar welke hij hier niet zal bereiken. En dat is de volmaaktheid en onzondigheid van de inwoners des hemels in het bedienen en uitvoeren van hun ambten en bedieningen. Het is evenwel niet tevergeefs, dat de onderwijzer dit volmaakte doen der hemelingen hier in navolging van de Heere Jezus voorstelt. Het is niet tevergeefs, dat hij het tot een voorbeeld, ja tot een paal stelt, waarnaar een christen hier zijn gehoorzaamheid aan God heeft te richten. En waar hij dus ook eerst in zijn werken zal kunnen en mogen rusten.

- Daaruit volgt dan dat het een recht gestelde christen eigen is om met de onvolmaaktheid der heiligen hier op de aarde niet te capituleren. Integendeel, hij zal onder de zonden een rusteloos hart behouden en met Paulus (Rom. 7:18) onder de onvolmaaktheid blijven zuchten.
- Zo wordt dan het volmaakte doen der hemelingen ook voorgesteld om de pogingen daartoe bij een christen op te wekken, zijn begeerten gaande te maken en hem steeds met Paulus naar de volmaaktheid te doen grijpen (Filipp. 3:12). En al kan hij het dan hier niet grijpen, dan zal dit hem toch dagelijks meer gebruik doen maken van de volmaakte Borg. Hoe ouder en armer hij dan wordt, zal hij door de genade des geloofs te meer schuilen in Zijn volmaakte doen en zo in Hem volmaakt worden aangezien. Want het zijn hier bij Gods volk op zijn best maar pogingen naar volmaaktheid, en dat zullen het blijven tot aan het einde van de reis toe.
- Zo is dus deze voorstelling der volmaaktheid bijzonder nuttig om het volk des Heeren tot zichzelf te doen inkeren en hun daar tot hun sterkte te doen zien wat de Heere hun heeft geschonken. Want dan worden zij uit deze ware pogingen om de Heere volmaakt en naar Zijn wil te dienen de waarheid van het werk Gods in het binnenste gewaar en daarin bevestigd. En daaruit kunnen zij dan hun vereniging met de hemelingen opmaken, waartoe zij reeds gekomen zijn. Want daaruit volgt toch dat de staat der volmaaktheid hun niet zal ontgaan. Nee, hier hebben zij de beginselen en de eerstelingen van deze volle oogst, en dus zullen zij zeker de volmaaktheid eens grijpen, waartoe zij bij aanvang gegrepen zijn. Dit is naar het woord van Jezus (Matth. 13:12): "Want wie heeft, die zal gegeven worden."

B. Nu volgt nog het tweede stuk: De bede in het hart van een christen om de middelen, welke dienstbaar zijn om dit hoge doel te bereiken, zoals de onderwijzer deze in zijn verklaring van deze bede aanwijst: Dat is: ***geef dat wij en alle mensen onze eigen, wil verzaken, en Uw wil, die alleen goed is, zonder enig tegenspreken gehoorzaam zijn.***

De inhoud van deze bede in het hart van een christen is dus naar het woord van de onderwijzer: *het verzaken van de eigen wil, en het zonder enig tegenspreken gehoorzamen van de wil des Heeren, welke alleen goed is.*

Wij zullen dan de hoofdzaken bezien, welke dienstbaar zijn om het hoge doel in het leven van de christen te bereiken: ***dat een ieder zijn ambt en beroeping,*** enz.

In algemene zin moeten wij door dit verzaken van de eigen wil en het gehoorzamen van Gods wil de algehele verandering en omwending van hart, staat en weg van een iegeljk mens verstaan. Want zo is hij, door met de schuld zijner zonden ter verzoening waarlijk tot Christus gekomen te zijn, door de vereniging met deze nieuwe Levensbron een nieuw leven, nieuwe en overheersende pogingen, lust en liefde in zijn hart deelachtig geworden. Daardoor wil hij onvoorwaardelijk en volstrekt in al zijn omstandigheden voor de Heere leven, Hem alleen dienen en gehoorzamen. Want uit deze drang tot wederliefde oordeelt hij "dat indien Eén voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn" (2 Kor. 5:14-15). Ja, dan zegt Paulus dat het dit doel heeft: "Opdat degenen, die leven, niet meer zichzelf zouden leven, maar Die, Die voor hen gestorven en opgewekt is."

En in bijzondere zin moeten wij hier door het gehoorzaam zijn aan deze wil van God, welke alleen goed is, dit verstaan, dat hierbij wordt uitgegaan van een kennis van deze goede wil van God, als alleen goed, door de verlichting des Heiligen Geestes (Ef. 5:17-18). Dat men niet onverstandig is, maar verstaat welke de goede wil van God is, vervuld zijnde met de kennis van Zijn wil in alle wijsheid en geestelijk verstand. Dus dat men beproefd heeft welke de welbehaaglijke en volmaakte wil van God is (Rom. 12:2) en dat het hart daarmee nu is ingenomen en bezet.

Dit gehoorzaam zijn aan de wil van God, welke alleen goed is, sluit dus in dat men in het hart een overklimmende lust, liefde én toegekeerdheid heeft tot al wat God wil. En dat men daardoor de ogen strak gevestigd heeft op de Heere, en in afhankelijkheid op Hem en op Zijn bevel wacht.

Ja, daardoor zoekt men al wat men in het tijdelijke of geestelijke verricht, voor de Heere en met een opzien tot en betrekking op Hem te verrichten. En zulk alles uit gehoorzaamheid aan Hem, voortdurend door een hebbelijkheid en door een vaste geest daarin, "gelijk de ogen der dienstknechten zijn op de hand hunner heren, en gelijk de ogen der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw" (Psalm 123:2).

Hieruit volgt dan *dat een ziel, welke de wil van God als alleen goed kent en in het hart een lust en liefde daartoe ontvangen heeft, deze wil ook een onvoorwaardelijke lust en gehoorzaamheid toedraagt.* Daarom zegt de onderwijzer: ***Zonder tegenspreken.*** Dit geeft de onbegrensdsheid van deze gehoorzaamheid te kennen, welke God in Zijn volk vereist. En deze is voor hen zeer dienstbaar en nuttig *om hun ambten en beroepingen op aarde zo getrouw en gewillig te bedienen en uit te voeren als de engelen in de hemel doen.*

- Het wil niet alleen zeggen, dat zij niet door morren of knorren voor God of mensen zoeken uit te meten hoe zwaar de zaak wel is, waartoe God hen roept, of welk een last hun ziel daardoor moet dragen.

- Het wil ook zeggen dat zij deze gehoorzamen zonder dat hun hart er tegen opkomt. En welke stemmen in dit hart al gehoor gegeven worden, ondervinden zij tot hun smart, die daarover licht ontvangen hebben. Dit zonder tegenspreken gehoorzaam zijn aan de wil van God, welke alleen goed is, wil dus zeggen dat de kinderen des Heeren niet in aanmerking nemen hetgeen waar hun hart niet aan wil. Welke bevelen God ook geeft, welke ambten of beroepingen de Heere ook oplegt, en door welke wegen dan ook de Heere Zijn kinderen hier in de tijd wil oefenen en hen tot de volmaaktheid der hemelingen wil leiden. *Gods wil* is hun genoeglijke wet, en dus is hun vermaak alleen maar dat zij God dienen en gehoorzamen.
- Het sluit dus het gehele stuk van de verloochening in, waarvan wij nu gaan spreken. Want wij willen vervolgens de weg bezien, waardoor een mens tot deze volle evangelische gehoorzaamheid aan de wil van God en de vereniging met Christus komt.

De onderwijzer zegt dat deze is: ***Onze eigen wil te verzaken.***

Door de eigen wil van de mens moeten wij hier niet de wil als *wil* verstaan. Want het is onmogelijk deze te verlaten. Maar hier moeten wij de wil verstaan, zoals deze verkeerd en enkel vijandschap tegen God is, (Rom. 8:7). Zoals deze enkel opstand en rebellie tegen de Heere is. Gelukkig is hij, die dit recht ziet. Door deze eigen wil moeten wij ook verstaan zowel de wil van andere mensen, en dus het mensen willen behagen in ons werk (Gal. 1:10), als de wil van de boze. Want de mens is van nature in diens strik gevangen tot zijn wil (2 Tim. 2:26). Hij is toch in de val de vader van het mensdom geworden, en ook na de aanvankelijke vernieuwing oefent hij door de heilige toelating nog een grote kracht in Gods volk uit, zodat zijn wil en begeerten nog veel gedaan worden (Joh. 8:44).

De onderwijzer zegt *dat deze eigen wil moet worden verzaakt*. Dit verzaken wil dus zeggen, dat men kennis heeft van zijn eigen wil en die van anderen. En wel dat deze niet anders dan boosheid is en maar een twisten tegen het besluit van God en een begeren tegen de wil van God (Rom. 8:7).

1. Dat men dus weet dat deze eigen wil de afgod is, welke in het binnenste des harten zijn troon heeft en daar met liefde wordt gediend en aanbeden.
2. En daaruit volgt dat men weet dat deze wil allerschadelijkst en zielverdervend is. Want deze wil is dit niet alleen voor de onbekeerde mens, hem ten verderve slepende, maar deze is ook in Gods volk de grootste verrader en inwonende vijand. Deze is de bron van alle beroering en moedeloosheid, ja een gedurige verstoorder van al hun rust, die het leven voor hen zo bang en verdrietig maakt.
3. Dus wil dit verzaken van de eigenwil ook zeggen dat men bij Goddelijk licht er gezicht en gevoel van heeft dat men daaraan zo verkleefd is. Ja, dat men onwillig is om daarvan te worden losgemaakt. En ook dat men bekend is met eigen algehele en dodelijke onmacht. De mens wil en kan er niet af. En dus ook bekend met de gevolgen hiervan wanneer er geen kracht van God aan de ziel verheerlijkt wordt.
4. Dit verzaken van de eigen wil en die van anderen houdt ook dit in, dat men met dit gedrocht tot de Heere Jezus komt, opdat Hij zal opstaan en deze vijand verstrooien. Opdat deze Dagon door het inkomen van de ware Ark in het hart van zijn troon valt en zijn kop verliest. Het is waar, menigeen probeert het zelf. Maar dat is tevergeefs. Wie zal dit monster, dit gedrocht, deze afgod, welke door de gehele wereld wordt aanbeden, van zijn altaar werpen en aan de wil van God onderwerpen? Dat kan alleen de Machtige Jakobs, de Sterke God, Die (Filipp. 2:13) het willen en het werken naar Zijn welbehagen moet werken.

5. Dus is het verzaken van de eigen wil en die van anderen ook een dadelijk werk, hetwelk door de ziel geschiedt in de vereniging met Christus. Dit is een dadelijk zwichten en wijken voor God als de soevereine Opperbestuurder en voor Zijn wil. En dit geschiedt met bewuste bewegingen van het hart, waaruit de wil, de uitgangen en de liefdebetrekkingen voortvloeien. Ja, het is een dadelijk kiezen van Christus met het hart.
6. Zo is het dan op de grond des harten een heilige overeenstemming met de voetstappen van de soevereine en gunstige voorzienigheid van God. En daarom is het ook een dadelijk opgeven en geheel. weggeven van zichzelf en van al wat de mens lief is, alsook dat de mens dan dadelijk het bestuur over zijn eigen geestelijke of tijdelijke stand stelt in de handen van de door hem gekozen en aangenomen Heere, Koning en Opziener over zijn ziel. En zulks opdat Deze zorge, doe en late naar Zijn welbehagen. Wij zien dit verzaken zeer levendig in David, als hij zegt (2 Sam. 15:26): "Indien de Heere also zal zeggen: Ik heb geen lust tot David; zie, hier ben ik, Hij doe mij zoals het in Zijn ogen goed is."

Maar bezien wij dan nu de bede zelf, *zoals deze in het hart van een christen voortvloeit uit het gevoel van algehele onmacht in deze.*

De onderwijzer zegt dat het bidden: *Uw wil geschiede, gelijk in de hemel, also ook op de aarde*, dit wil zeggen: ***Geef dat wij en alle mensen onze eigen wil verzaken***, enz.

1. Sions onderdanen vallen hier dus voor hun Vader en Koning in hun onmacht neer. Gesterkt in de hoop en het, geloof, dat Hij uit Zijn volheid hen in hun diepe gebrek zal bezoeken in genade, ja dat Hij Zijn beloften, welke Hij in Zijn verbond aan hen heeft gedaan, zal vervullen. En zulks hoe onwaarschijnlijk dit er van binnen en van buiten ook uitzielt. Dan zeggen zij gelovig en evangelisch: *Vader, Koning, o geef*. Hetgeen zij begeren merken zij dan met een nederig hart aan als hun eigen goed in Christus, dat voor hen verworven is. Dan zeggen Gods kinderen met deze bede: *O Vader, o Koning, hier ben ik voor U zoals ik ben. Een samenknoping van onbekwaamheid en onwilligheid om Uw wil te kennen en te doen. Er woont in mij geen goed. Integendeel, ik gevoel boze hellingen en neigingen tot rebelleren en twisten tegen Uw wil en voorzienigheid, ja het doen van de wil van het vlees en van de duivel. Daarom Vader, wanneer Gij naar de zonden handelen zoudt, dan zoudt Gij mij rechtvaardig mogen verstoten*. Dit breiden Gods kinderen met hun hart voor God uit.

2. Onder de indrukken daarvan vloeit dan de bede uit het nieuwe leven voort: *O, Vader, o Koning, wanneer Gij naar Uw raad met mij zware en smartelijke wegen houdt in het geestelijke of in het natuurlijke, och, bewaar mij dan toch voor mijn boze hart, voor ongevoeligheid en ook voor biddeloosheid. O, laat ik dan niet met vlees en bloed te rade gaan, maar laat mij Uw weg dan goedkeuren. Laat mij daar dan mijn voordeel mee doen en laat mij dan voor u, den Heere zwijgen (Psalm 62:6). Laat mijn verwachting dan van U zijn en laat mijn handen dan tot U opgeheven blijven*.

Aangestoken door de Geest der gebeden, roept het nieuwe leven dus om de kracht des geloofs en der heiligheid om steeds die deur open te houden. Om in alle omstandigheden gebruik van Christus te maken ter verzoening en sterkte, en om den Heere vruchten te dragen, waardoor de Vader van Jezus verheerlijkt wordt.

3. Ja ook, opdat men zijn ambten en beroepingen voor de Heere en niet voor de mensen zal verrichten, en dus om God daarin te dienen. Dan is het zoeken in de tijdelijke bezigheden dat men met zijn ambt, zijn beroeping, zijn handwerk, zijn studie

en zijn, handel de naaste dient uit liefde tot God. *O, zegt zulk een ziel, daarin is nu mijn leven. Och, dat dan mijn oog in alle omstandigheden op U gevestigd zij en daar bewaard blijve. Och, dat ik in al mijn tijdelijke dingen de gunstige voetstappen van U moge bemerken, en dat ik U en Uw wil moge kennen in al mijn wegen. En dat toch de doornen, de roeden en de kastijdingen, welke overal in zijn, dan met mate zijn mogen. Ja, dat ik maar gewillig en getrouw blijven moge en de uitkomst van alle zaken aan U met weldoen zal kunnen bevelen.*

Hoe zal de ziel bij dit alles zuchten, en dan ligt het in het hart: *O, wat is alles nog onzuiver waar ik mijn handen aan sla. Och Heere Jezus, het believe U toch steeds Uzelf als het grote Voorbeeld van volmaakte gedrag in lijden en in doen aan mij te openbaren, en mocht ik veel aan het werk der hemelingen denken. Door het zien op U zal er toch kracht van U uitgaan. Ja Heere, het zijn maar pogingen en ik zal het hier niet kunnen grijpen. Houd toch Uw hand aan mij totdat ik bij U ben.*

4. En dan hebben Gods kinderen hier geen Kaïnsgehalte. Dan is het niet: *Wat raakt mij mijn broeder? Ben ik mijns broeders hoeder?* Integendeel, het ligt in hun hart, het is aan het genadeleven eigen, om te zuchten dat anderen ook zullen mogen zien alle mensen op de aarde: *O Vader, o Koning, wat is Uw dienst hier op aarde toch gering en beperkt, terwijl U toch de heerlijkheid van de gehele aarde toekomt. Och, dat dit mij recht wegen mocht. Och, dat alle volkeren, natiën en tongen uit liefde tot U werden onderworpen aan Uw wil. Zulks zou toch iets van de hemel op aarde zijn. O, U gelieve dan naar Uw belofte een reine spraak te wenden tot alle volkeren, opdat zij U dienen mogen met een eenparige schouder, en Gij also mocht heersen van de zee tot de zee, en van de rivieren tot aan de einden der aarde (Psalm 72:8). Ja, dat alle koningen en alle volkeren, vorsten, alle richters der aarde, jongelingen en maagden, ouden en jongen Uw Naam loven. Uw Naam alleen is hoog verheven, Uw Majesteit is over de aarde en de hemel. En zulks omdat Gij, o grote God, de hoorn Uws volks verhoogd hebt. Gij zijt de Roem van al Uw gunstgenoten, van de kinderen van Israël, van het volk, dat nabij U is. Hallelujah.*

5. En met betrekking tot Gods volk en Gods kerk hier op aarde bidden Gods kinderen in het bijzonder: *O Vader, o Koning, zie, hier breng ik een arme hoop aan Uw voeten. Zij zijn zo zeer gewond en zijn gebonden aan banden van onwilligheid, van zondig zoeken van zichzelf en van onmacht. Zij liggen daar in hun laagheid aan Uw voeten, niet uit hun diepten kunnende opkomen. Gij zijt hun Vader en hun Koning, och, doe eens aan hen en aan Uw ganse kerk naar Uw beloften. Help hen eens, Heere Jezus, opdat wij allen samen, zij en ik, een gewillig volk worden op de dag van Uw heirkracht, in heilig sieraad (Psalm 110:3). Ja, wil mijn en hun geloof toch doen wassen wanneer Uw wegen met ons donker worden. O, dat wij in de donkerheid dan geloven mochten dat Gij Uw heerlijkheid zult openbaren, en dat naar Uw belofte (Psalm 97) de oprechten het licht in de duisternis zal opgaan.*

Toepassing

A. Natuurlijke mens, kent u dit? U weet hier niets van, en evenwel bidt u telkens weer: *Onze Vader, Uw wil geschiede.*

Och mens, u hebt met een heilig God te doen. Hij kent en ziet uw hart. Leeft u hier naar de wil van satan en van het vlees en van de wereld, en volgt u al de stemmen maar op, welke u van binnen hoort? En gelooft u dan toch niet dat uw bidden vals is? Wat zal dan toch uw einde en uw verwachting zijn? Immers niet anders dan een

verschrikkelijk vuur, hetwelk de tegenstanders zal verslinden. O mens, het zal wat te zeggen zijn, altijd uw eigen wil te hebben volbracht en Gods wil te hebben tegengestaan, en dan aan de wil van de helse geesten te worden overgegeven, zonder dat u ooit iets van uw eigen wil meer zult krijgen. En dat voor eeuwig. *O, de Heere wijze u zelf aan hoe te vlieden van de toekomende toorn!*

B. Maar u, die hier niet geheel ledig onder zijt, wilt uit het verhandelde toch zien welke de weg is, waarlangs een ziel tot een Gode waardig en Godverheerlijkend leven moet geraken.

- Niet in het zoeken van de heiligmaking vóór de rechtvaardigmaking, maar in het afraken en verzaken van zichzelf en in het komen tot Christus, zo goddeloos als de ziel is. O, zoekt dan geen andere gehoorzaamheid dan alleen uit het in Christus verenigend geloof. Want daar moet u eerst gemaakt worden die u wezen moet.
- Wees toch getrouw aan, uw licht. En dit zelfs in de minste tijdelijke zaken, wanneer u er overtuiging van hebt. Dus in al uw doen of laten, eten, drinken, kleding, enz. Gaat toch nooit in tegen uw licht, tegen de inwendige afrading of beklemdheid en benauwdheid van het hart. Want daar ontdekt God menigmaal Zijn wil. O, acht het toch niet gering om daar tegenin te gaan en er overheen te stappen. Vrienden, dan zou de Heere het meerdere licht u wel kunnen onthouden. Wanneer een oprechte wel gesteld is, wenst hij de Heere in alles welbehaaglijk te zijn, tot in het geringste toe.
- Wees ook waakzaam tegen het maar veranderen in uw ambten en beroepingen, en tegen het moede worden op die posten, waar God u in geroepen heeft, en dus tegen het telkens iets anders willen. O, dit heeft veel invloed op de stand van binnen, en u zult daarbij verliezen en de Heere zal u tegenkomen. Het gaat dikwijls zo, dat wanneer men een houten juk afschudt, men er een ijzeren juk voor in de plaats ontvangt.

En u vrienden, die dikwijls bij uzelf denkt dat deze bede voor u te hoog is, en die vreest dat u nooit tot deze zaak zult komen, laat mij dit tot uw moedgeving zeggen.

- Weet dan dat dit iets van deze bede is, wanneer de ziel de Heere Jezus onvoorwaardelijk met al Zijn wegen kiest, en wanneer de ziel zulk een onbetamelijkheid ziet in al het eigen willen.
- Of u het gelooft of niet, u moet ook weten dat wanneer u met uw schuld tot Jezus komt en aan Zijn voeten met uw pakken blijft liggen kermen, dit reeds een eerste trap naar de volmaaktheid is. De Heere moge u daar veel van leren, en Hij beware u om daar aan te houden.

C. Kinderen van God, indien één zaak waar is, dan is het wel deze, dat elk uwer zal moeten zeggen: *O, er wordt niet minder dan een reformatie in mij vereist. Ik moet nog eens waarlijk gereformeerd worden. Wanneer ik aan de stukken in deze bede toekom, dan mankeert het bij mij overal.*

Vrienden, het is waar, maar ik moet u ook zeggen dat daar ook een fontein tegen de zonden geopend is. Wanneer ge u aan het dagelijks gebruik daarvan ter verzoening mocht wennen, dan zou u wel een stapje verder komen. Dan zou u meer heerlijkheid zien in het volmaakte bidden van Jezus onder al Zijn omstandigheden (Matth. 26:42): "Vader, Uw wil geschiede." Dan zoudt u daarvan meer gebruik leren maken dan van uw eigen goed. O, kunt u het niet bidden? Wel, bidt het dan in Hem. Ik bedoel: Schuilt bij en in Hem, en in Zijn volmaakt bidden en doen. Het is wel waar, dat er bij u van binnen een monster, een gedrocht zit. Het vertoont zich wel niet altijd, maar het zit er

evenwel. Maar laat dit u tot sterkte dienen, dat de Heere Jezus van Zijn Vader dit wel weten. Ja, Hij slaat u gade, al staat Hij dan als achter een muur. O vrienden, daarom dit monster veel gebracht en aangeklaagd aan de voeten van de Sterke God. Daardoor is men de aanklager der broederen voor.

Vrienden, wanneer u de lasten van het algemeen, of van particulieren, van uw nabestaanden of van anderen op uw hart draagt, doen de onwaarschijnlijkheden dan uw geloof dikwijls schudden en zakken? O vrienden, ziet op God. Voor Hem is niets te wonderlijk. Het buigen en omzetten van hun wil is alleen Zijn werk, en wanneer het Zijn tijd is, doet Hij dit onwederstandelijk en met kracht. O, geeft het in de hand des Heeren over. Hij heeft verborgen toegangen tot de wil van een iegelijk. Wanneer het Hem maar behaagt, zal Hij een kracht aanleggen, waardoor dat binnenste getroffen wordt, waaruit de wil en de uitgangen zijn, en daardoor zal dan het hart gewillig worden gemaakt. O vrienden, God is machtig om in onze harten en in die van anderen uit te werken wat Hij wil. Volgt het Lam maar waar Het voorgaat.

Wij eindigen met wat de dichter zingt in Psalm 37:4, Datheen:

*"Laat God doen, wacht op Hem, wilt stille wezen!
Zijt onbezwaard, vergramt u noch zorgt niet."*

En dit met een werkzaam uitzien. *De Heere lere het ons door Zijn Geest!* Amen.

ZONDAG 50 (Vraag 125)

DE VIERDE BEDE
(Geef ons heden ons dagelijks brood)

Vraag 125: *Welke is de vierde bede?*

Antwoord: ***Geef ons heden ons dagelijks brood.***

Dat is: Wil ons met alle nooddrift des lichaams verzorgen, opdat wij daardoor bekennen, dat u de enige Oorsprong alles goeds zijt, en dat noch onze zorg en arbeid, noch Uw gaven, zonder Uw zegen ons gedijen, en dat wij derhalve ons vertrouwen van alle schepselen aftrekken en op U alleen stellen.

De stof onzer behandeling houdt thans in de drie beden, welke tot inhoud hebben de middelen ter bereiking van het hoge doel, *de heiliging van Gods Naam*. De geestelijke middelen daartoe (de tweede en de derde bede) hebben wij in de voorgaande oefeningen geheel behandeld.

Daarom gaan wij er nu toe over de lichamelijke middelen te bezien, welke ook dienstbaar zijn tot de heiliging van Gods Naam (zondag 50, de vierde bede).

De Heere Jezus leert Gods kinderen eerst en boven alles de eer van hun Vader te begeren, de komst van Zijn Koninkrijk te zoeken en Zijn wil uit te voeren. Maar omdat zij hier in het lichaam uitwonen, hebben zij daartoe ook lichaamskrachten nodig, en de middelen tot de onderhouding daarvan. En daarom leert Hij hen tot hun Vader op te zien en naar Hem uit te zien om de nodige voeding en dekking. En gelijk Hij hun in de vorige beden de verloocheining van eigen eer, zin en wil leert, zo leert Hij hen ook in deze bede *van hun Vader af te hangen, om uit Zijn hand al datgene te ontvangen, wat zij op de weg voor hun lichaam nodig hebben*. Hij doet hen met deze woorden erkennen: *dat dit alles in Zijn hand is. Dat Hij als een almachtig God en Vader alles bestuurt, en zij zonder Zijn wil en goede hand niets kunnen genieten. Dat hun wijsheid en kracht niets is en zij in en door Hem moeten leven en bestaan.*

Zeer vele zaken zijn in de woorden van deze bede begrepen. In de behandeling van deze stof zullen wij op twee hoofdzaken letten:

- I. Op het onderwerp van deze bede. *Ons dagelijks brood.*
- II. De bede ten aanzien daarvan is: *Geef ons dat heden.*

I. Brood

Onder *brood* wordt hier alles begrepen wat de mensen in het algemeen, al Gods kinderen bijzonder nodig hebben voor het lichaam, ter voeding en dekking. Dus voedsel, kleding, vrede bewaring, zegen over het werk hunner handen, afwending van plagen, of kastijding met mate, redding uit nood en zwarigheden. En zulks opdat zij een stil en godzalig leven mogen leiden en hun brood met rust mogen genieten. Dit alles komt ons in het Woord des Heeren voor onder de benaming van brood (Gen. 3:19): "In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt; want gij zijt stof, en gij zult tot stof wederkeren." En Spreuken 30:8: "IJdelheid en leugentaal doe verre van mij; armoede of rijkdom geef mij niet; voed mij met het brood mijns bescheiden deels." En zo leert

de Heere Jezus Zijn kinderen met dit woord, dat zij met weinig, al zou het zelfs gering zijn, tevreden moeten zijn.

Ons brood.

- Wanneer de Heere hen voor en tot hun Vader doet zeggen: *Óns brood*, dan leidt Hij hen daarmee op tot de raad van God, waarin dit voor hen bescheiden en opgelegd is. Dat zij dat en niet anders op des Heeren tijd en wijze willen verwachten, daarin zullen berusten en zich aan Zijn wil zullen onderwerpen (Spr. 30:8): "Voed mij met het brood mijns bescheiden deels."
- Dan leidt de Heere Zijn kinderen op tot hun kinderlijk en deugdelijk recht, dat zij door de Middelaar tot dit brood hebben. Want het is door Hem verworven en zo duur gekocht. Hij is toch arm geworden om hen rijk te maken. En hun wordt met Hem toch al het nodige geschonken (2 Kor. 8:9): "Want gij weet de genade van onze Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden." En Rom. 8:32: "Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem voor ons allen overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken?"
- Dus leidt de Heere Zijn kinderen tevens op tot de wijze waarop het hun wordt toegediend en hoe zij het bezitten. Wanneer dit de wil huns Vaders is, zullen zij hun eigen brood mogen eten en zal dit hun op deugdelijke wijze toekomen door erfenis of gift, door zegen over het werk hunner handen. Dan wordt dit *het brood van hun bescheiden deel genoemd* (Spr. 30:8). En 2 Thess. 3:12: "Doch de zodanigen bevelen en vermanen wij door onze Heere Jezus Christus, dat zij met stilheid werkende hun eigen brood eten."

De Heere noemt het *dagelijks* brood.

- Daarmede doet Hij Zijn kinderen erkennen dat het de wil van hun Vader is door brood hun lichamen te voeden en te doen bestaan. Dat de Heere in Zijn wijsheid daartoe vele middelen en gaven heeft beschikt, en dat zij deze dagelijks nodig hebben. Daarom wordt het *dagelijks voedsel* genoemd (Jak. 2:15).
- Ja, daarmee doet de Heere hen erkennen dat zij iedere dag en ieder uur, ja elk ogenblik om te kunnen bestaan Zijn kracht, Zijn invloed, Zijn machtig woord, Zijn ondersteunende hand nodig hebben onder en bij de middelen, welke de Heere hun tot hun bestaan beschikt en toedient (Matth. 4:4): "De mens zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord, dat door de mond Gods uitgaat." En Hand. 17:28: "Want in Hem leven wij, en bewegen ons, en zijn wij."
- Daarmede doet de Heere hen ook erkennen dat zij gedurig dag en nacht door Hem bewaard en steeds verzorgd moeten worden. Dus dat zij noch zichzelf, noch het hunne kunnen bewaren. Dat zij noch leven, noch bestaan kunnen zonder Zijn goede hand over hen. Dat hun wijsheid en hun goedéren hen niet kunnen helpen zonder Zijn dagelijkse zegen (Psalm 127:1-2): "Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan; zo de Heere de stad niet bewaart, tevergeefs waakt de wachter. Het is tevergeefs dat gijlieden vroeg opstaat, laat opblijft, eet brood der smarten; het is also, dat Hij het Zijn beminde als in de slaap geeft."

II. De bede ten aanzien daarvan is: **Geef ons dat heden.**

- Christus doet Zijn kinderen zeggen: *Geef het ons*, dus als een vrij geschenk. En zulks om hen onder het gezicht en gevoel van hun onwaardigheid te houden. Ja, hen te doen erkennen dat zij het door hun zonden verbeuren, en hun Vader het

daarom rechtvaardig aan hen zou kunnen onthouden. Opdat zij dus zullen smeken om uit vrije goedheid enige gaven van de Vader der lichten te mogen ontvangen (Jak. 1:17): "Alle goede gave en alle volmaakte gift is van boven, van de Vader der lichten afdalende, bij Welke geen verandering is, of schaduw van omkering." De Heere doet hen zeggen: Geef het ons, dat voor ons bescheiden en verworven, en beloofd is door de Heere Jezus Christus. Opdat wij door Zijn hand en om Zijnentwil het nodige mogen ontvangen (Spr. 30:8).

- En daarmee erkennen zij dan dat zij het door hun wijsheid en kracht niet kunnen verkrijgen. Dat al hun zorgen en moeiten niet helpen kunnen en dat zij zonder Zijn zegen en gunst niets zullen hebben. Dus dat het alles van en door Hem is, en Hij Zijn hand zal moeten opendoen, zullen zij iets genieten (Psalm 104:27-28): "Zij wachten allen op U, dat Gij hen hun spijze geeft te zijner tijd. Geeft Gij ze hun, zij vergaderen ze; doet Gij Uw hand open, zij worden met goed verzadigd."

De Heere leert Zijn kinderen hier zeggen: *Geef het ons heden.*

- Dan wil Hij hen door Zijn Geest indachtig maken, dat zij als vreemdelingen hier maar een korte tijd van verblijf hebben. Hun leven gaat maar voorbij als een dag. Zij zijn vandaag hier en met de avond kunnen zij wel thuis zijn, want zij zijn als reizigers op de weg, die een vaderland zoeken (Hebr. 11:13-14, Psalm 39:6), waar David zegt: "Zie, Gij hebt mijn dagen een handbreed gesteld, en mijn leeftijd is als niets voor U; immers is een ieder mens, hoe vast hij staat, enkel ijdelheid. Sela."
- Met dit woord leert de Heere Zijn kinderen vergenoegd te zijn met het tegenwoordige. Dus hetgeen de Heere op Zijn tijd en dag geeft. En dat zij dus de zorg ten aanzien van de volgende dagen aan hun Vader moeten overlaten (Filipp. 4:6): "Weest in geen ding bezorgd; maar laat uw begeerten in alles, door bidden en smeken, met dankzegging bekend worden bij God." Dat zij het de Heere zullen toevertrouwen, dat Hij het heden en de nog volgende dagen met hen zal maken zoals dit tot Zijn eer en hun ten beste is (Psalm 37:5): "Wentel uw weg op de Heere en vertrouw op Hem, Hij zal het maken."
- Daarmede leert de Heere Zijn kinderen dat zij de gehele dag, ofwel de gehele tijd huns levens, door Hem zullen moeten worden opgenomen en gedragen. Ja, dat zij met de hunnen, met al Zijn volk en met al wat zij hebben of bezitten door Hem bewaard en gedurig opnieuw door Hem gevoed en gesterkt zullen moeten worden, zoals zij gisteren en heden en altijd weer geholpen moeten worden Jesaja 46:3-4): "Hoor naar Mij, o huis van Jakob, en het ganse overblijfsel van het huis Israëls, die van Mij gedragen zijt van de buik aan, en opgenomen van de baarmoeder af. En tot de ouderdom toe zal Ik Dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe. zal Ik ulieden dragen. Ik heb het gedaan, en Ik zal u opnemen, en Ik zal dragen en redden."

En de Heere doet Zijn kinderen ook zeggen: *Geef óns.*

- Daarmede doet hij hen in de geest onder andere dit zeggen, dat zij het niet voor zichzelf alleen bidden, maar ook voor hun naasten. Voor allen, wie en waar zij zijn, van welke staat of rang, in welke nood of toestand. Dan bidden zij het in het bijzonder voor al Gods kinderen, hun broeders, opdat hun Vader die ook helpen en van het nodige verzorgen zal.
- De Heere leert hun hiermede de verplichting tot weldadigheid aan allen, en vooral aan de huisgenoten des geloofs. Dus dat zij zich zullen verbinden voor hun Vader, als Hij hun rijkelijk geeft, het niet alleen voor zichzelf te zullen houden. Maar dat zij als rentmeesters waar nodig van hun overvloed wat zullen uitdelen (Hebr.

13:16): "Vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zodanige offeranden heeft God een welgevallen."

- Ja, dat Gods kinderen zullen erkennen dat zij allen behoeftigen en onwaardigen zijn. Dat zij allen uit Zijn hand alles moeten ontvangen, en dat zij van en door Hem in dit alles op Zijn Vaderlijke vrije goedheid moeten wachten. De Heere moet toch steeds Zijn hand opendoen en hun al het nodige geven (Psalm 145:15-16): "Aller ogen wachten op U; en. Gij geeft hen hun spijs te zijner tijd. Gij doet Uw hand open en verzadigt al wat er leeft, naar Uw welbehagen."

Toepassing

Ziet hier dus in het kort de inhoud van deze bede; om welke zaken en op welke wijze de Heere Jezus deze van de Vader leert bidden.

A. Dit dient tot ontdekking en overtuiging van degenen:

- die alleen met hun mond en lippen naderen, en hun hart verre van de Heere houden (Jesaja 29:13), of die alleen en het meest om tijdelijke zaken bidden.
- En inzonderheid tot overtuiging van hen die, wanneer zij iets verkrijgen, dit aan zichzelf toeschrijven, alsof zij het door hun vermogen hadden verkregen.
- Ja ook van degenen, die veel hebben en bezitten, en daarop steunen, overdadig etende en drinkende, zich veel vrede en goede dagen belovende, en God niet in erkentenis houden (Amos 6:4-6).

B. Maar in het bijzonder worden door deze bede Gods kinderen gewaarschuwd tegen:

1. Het ongelooft, de onnodige en schadelijke bezorgdheid ten aanzien van het aardse. Hen wordt aangewezen dat deze zorg hun niet past. Deze zorg komt hun Vader toe (Matth. 6:25-34). Zij behoren het meest bezorgd te zijn over hun Vaders eer, over Zijn Koninkrijk en het doen van Zijn wil. Hun brood is toch gewis en zal hun niet ontbreken, Jesaja 33:16.
2. Deze bede moet Gods kinderen vooral opleiden tot de macht van hun Vader in de hemel en op de aarde. In Zijn hand zijn alle dingen en Hij kan doen boven hetgeen zij bidden of denken kunnen (Ef. 3:10). Hij schiep alles door Zijn Woord, bracht het uit het niet voort en onderhoudt het nog dagelijks, dus zal Hij ook hen niet verlaten (Hebr. 13:5).
3. Deze bede moet Gods kinderen opleiden tot Zijn wijsheid. Hij heeft zo wijs buik en spijs gemaakt en het aldus geschikt, dat de mens Zijn goedheid zou smaken in velerlei gaven. Hoe blijkt Zijn wijsheid door op Zijn tijd zulk een overvloed van voeding en dekking uit Zijn schatkamers, de aarde en de wateren, te doen voortkomen (Psalm 104:24): "Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt; het aardrijk is vol van Uw goederen."
4. Dan moet deze bede Gods kinderen ook opleiden tot Zijn onnaspeurlijke wegen, waarin Hij een ieder van Zijn kinderen zijn bescheiden deel als met Zijn hand geeft. En dat zowel van nabij als van verre, ja zelfs door de hand van vreemden en vijanden, die het als de knechten van hun Vader voor hen moeten halen. Dan brengen dezen het soms op deze of die wijze bij hen thuis, soms onverwacht en langs hoge en wonderbare wegen (Psalm 139:6, 17, 18).
5. Ook tot Zijn algenoegzame goedheid. Hij zal toch als een getrouw Vader Zijn kinderen van al het nodige verzorgen, opdat zij de weg kunnen gaan (Psalm 103:13). Zij mogen wachten en zien op Hem, Die aller harten in Zijn hand heeft, aller gangen bestuurt om hun het zo duur gekochte brood te doen toekomen. Door

erfenis, leegat of gift werpt Hij in verlegen tijden hun wat toe tot hun verkwikking in de nood (Matth. 6:33).

6. Ja, deze bede moet Gods kinderen opleiden tot een kinderlijk toevorzicht of vertrouwen op hun Vader in tijden van algemene of bijzondere zwarigheden. Want Hij ziet hun wegen en geeft er acht op. Hij belooft het met het kwade zó te maken dat het hun niet smart. Dit moet Zijn kinderen leren om wanneer het er zeer, duister uitziet, het Hem in handen te geven, Die haastelijk uitkomst kan en zal geven en hen nooit zal verlaten (Psalm 22:5).
7. Ook leidt deze bede hen tot gewilligheid om hun arme en naakte broeders te voeden en te kleden met hetgeen hun werd verleend, want zij hebben het toch ook voor anderen en voor hun broeders van Hem gebeden. Dat zij van hetgeen God hen gegeven heeft iets mogen medelen waar het nodig is, en zich zo te laten gebruiken om daar dan over de weg te helpen en blijmoedig te geven, zo ver hun hand in deze reiken kan. Daarbij erkennende dat zij slechts uitdelers zijn van het goeds des Vaders, een algemeen dagelijks brood, hetwelk zij op Zijn bevel moeten medelen (2 Kor. 9:7).
8. Door deze bede moeten Gods kinderen worden opgeleid tot waakzaamheid tegen het onmatig najagen van overvloed. Dat zij meer bekommerd zouden zijn over rijkdom, dan daarnaar begerig te zijn, dewijl deze voor hen maar een last is en ook met veel moeite en smarten gepaard gaat. Daarom moeten zij leren slechts een stil en onbekommerd lot te begeren, om dus ongehinderd in de loopbaan te mogen lopen en niet te zeer met pakken en lasten te zijn beladen (Spr. 30:8-9).
9. Ja, hierdoor worden zij opgewekt om steeds weer uit te zien naar en op te zien tot hun Vader, opdat Hij hun lichaamskracht zal geven tot Zijn dienst. Opdat Hij Zijn zegen zal gebieden over alles en hun deel en bezittingen zal behoeden. Opdat zij dus gemoedigd Zijn raad mogen uitdienen en de tijd van hun ontbinding en ontslag van het aardse gewoel mogen inwachten, om over te gaan in de rust, die er voor hen overblijft. *"Er blijft dan een rust over voor het volk van God."* Amen.

ZONDAG 51 Vraag 126

DE VIJFDE BEDE
En vergeef ons onze schulden

Vraag 126: *Welke is de vijfde bede?*

Antwoord: *En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.*

Dat is: Wil ons, arme zondaren, al onze misdaden, en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om des bloeds van Christus' wil niet toerekenen, also wij ook het getuigenis. Uwer genade in ons bevinden, dat ons ganse voornemen is onze naaste van harte te vergeven.

In de behandeling van de zes hoofdbeden van het gebed des Heeren zien wij steeds het hoge doel van een recht gestelde christen: *de heiliging van Gods Naam* (de eerste bede). Wij behandelden reeds de geestelijke en lichamelijke middelen tot het bereiken van dit hoge doel (de tweede, derde en vierde bede). Nu gaan wij er dan met de onderwijzer toe over de laatste twee beden te behandelen, welke tot inhoud hebben de afbedding van die zaken, welke hinderpalen zijn in het bereiken van het eerste en hoogste doel, de heiliging van Gods Naam (Zondag 51 en 52, vraag 126-127, de vijfde en de zesde bede).

Naar de orde, welke de Heere Jezus Zelf aangeeft, behandelt de onderwijzer hierin de hinderpalen, welke tegenwoordig zijn (de vijfde bede, zondag 51). En ook de hinderpalen; welke toekomstige zijn (zondag 52, vraag 127, de zesde bede).

Onze stof voor dit ogenblik zijn dus de nu aanwezig zijnde hinderpalen bij het bereiken van dit hoogste doel, de heiliging van Gods Naam, in deze vijfde bede (Zondag 51, vraag 126). De Heere Jezus heeft Gods kinderen geleerd het eerst en het meest de eer van hun Vader te zoeken, de heiliging van Zijn Naam, de uitbreiding van Zijn Koninkrijk, en ook licht en kracht om gewillig Zijn raad te dienen. En dat zij daartoe de Heere ook zouden vragen om hun dagelijks brood. Nu leidt Hij hen vervolgens op tot de vergeving van hun schulden, en dus tot de verloochening van alle eigen gerechtigheid, en tot erkenning van hun schuld en onwaardigheid voor Hem, om in die weg barmhartigheid en verschoning bij Hem te vinden. Zij komen dan als kinderen tot en voor hun Vader, met Hem verzoend zijnde door de dood Zijns Zoons, en lust hebbende tot Zijn eer, enz. Ziende en gevoelende hun ontrouw en afwijking in Zijn dienst, hoe dikwijls zij tot oneer van hun Vader zijn en Hem vertoornen, en dat Hij toch niet met hen naar hun zonden wil handelen, maar deze vergeven wil.

In de behandeling van deze stof willen wij op twee hoofdzaken acht geven:

- I. Op de bede. *Vergeef ons onze schulden.*
- II. Op de samenhang in deze bede.

I. Bezien wij eerst het onderwerp, waar omtrent Gods kinderen bidden in deze bede: ***Onze schulden.***

Deze komen hier voor *als schulden in het meervoudig getal*, vele zijnde (Job 13:23), groot en zwaar (Psalm 25:11), meer dan de haren des hoofds.

Ten opzichte van de zonden van het hart, hoe machtig veel zijn deze. Wie zou de afdwalingen verstaan? En dan nog de verborgene (Psalm 19:13). Zo ook ten opzichte van de zonden van hun mond, want zij zondigen dikwijls met hun tong, welke een onbedwingelijk kwaad is (Jak. 3:8). Dan moeten zij zich schamen en de hand op de mond leggen vanwege de veelvuldige afwijking. En ook ten opzichte van hun andere daden, waarin zij de overtredingen veel maken. Ja van de morgen tot de avond, en ook in de nacht, dagelijks in alles en gedurig weer zich onbetamelijk voor God gedragende.

En hoe groot en zwaar zijn al deze zonden, *begaan toch tegen de Heere, tegen de hoge God (Psalm 51:6), hun hemelse Vader*, Die het waardig is en Wie het toekomt dat men Hem vreest, en Die aan hen veel meer goed doet dan aan anderen. Zij ontvingen van Hem steeds veel licht en genade, en veel middelen mogen zij genieten ter bewaring tegen de zonden, besturingen en aandrang van binnen en van buiten. En nochtans worden zij door hun misdaden overvallen en weggevoerd. Tegen al hun beloften, betuigingen en voornemens in vallen zij af als een blad Jesaja 64:6): "Doch wij allen zijn als een onreine, en al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijke klee; en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind." Zij keren dikwijls tot dwaasheid weder, nadat hun Vader tot hen van vrede gesproken heeft (Psalm 85:9).

Het is zeer opmerkelijk, dat de Heere Jezus Zijn kinderen de zonden hier leert noemen en belijden onder het zinnebeeld van *schulden*. En dit om hun gezicht en gevoel te geven van de aard en natuur van hun zonden. Hun hemelse Vader gaf hun de adem, het leven en alle dingen (Hand. 17:25). Zij werden dag bij dag door Hem overladen (Psalm 68:20). Zij genoten sommen van goedertierenheden, alle morgen verse en nieuwe, een rijkdom en overvloed, welke in orde niet is te verhalen (Psalm 40:6). En hiervoor waren zij dankbaarheid en gehoorzaamheid schuldig. De Heere verwachtte vruchten, ofwel winst van de talenten, aan hen besteed. Hij zond Zijn dienstknechten en liet hen manen. En hoewel zij tienduizend ponden schuldig bleven (Matth. 18:24-28). Hij was lankmoedig en goedertieren en schoot hun opnieuw alweer het één bij het ander voor. Dies werd de som zo machtig veel. Maar in plaats van deze te betalen, maakten zij de schuld dagelijks meer, zo hoog en groot, dat zij de grootste schuldenaars zijn, die niets hebben om te betalen, in vuile klederen voor hun Vader staan (Zach. 3:3). Zij kunnen hun mond niet openen, zo veel verkwist en doorgebracht hebbende, en daardoor zijn zij voor Hem straf-, ja doodschuldig. Dit zien wij in de tollenaar (Lukas 18:13): "En de tollenaar, van verre staande, wilde ook zelfs de ogen niet opheffen naar de hemel, maar sloeg op zijn borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig." Dit zien wij ook in de verloren zoon (Lukas 15:17-24).

En wel *onze schulden*. De Heere Jezus legt hen in de mond: *Vader, vergeef ons onze schulden*. Met dit woord onze leert de Heere Jezus Zijn kinderen voor hun Vader deze twee zaken bekennen.

1. Eerst dat deze zonden en schulden, dat dit verderf uit hen en van henzelf is. Dat zij gezondigd en dat kwaad tegen Hem begaan hebben (Psalm 51:6). Zij zijn door hun begeerlijkheid, hun boos en bedrieglijk hart terzijde afgeleid Jesaja 44:20). De schuld is niet in Gods wegen met hen, of in de voorkomende gelegenheden, en ook niet alleen bij de verleidende wereld en de duivel, maar dat het voor 't meest hun schuld is. Zij zijn aan hun licht en plicht niet getrouw geweest. Zij lieten zich gemakkelijk aftrekken en vervoeren door de inwonende zonden en de omringende verzoeking. Zij moeten zeggen: *door mijn eigen dwaasheid en schuld is dit*

gekomen. De Heere heeft rechtvaardig, wijs en goed met mij gehandeld, maar ik heb zottelijk gehandeld. Dit sprak David (2 Sam. 24:10): "En David zeide tot de Heere: Ik heb zeer gezondigd in hetgeen ik gedaan heb. Maar nu, Heere, neem toch de misdaad Uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gedaan."

2. En in de tweede plaats, dat zij allen, niemand uitgezonderd, met alle mensen onder een grote en onoverkomelijke schuld liggen. Of het dan hun vorsten of hun vaders zijn, ook leraars en al Gods kinderen geldt dit. Zij maken allen samen de afval en de overtredingen dagelijks veel. De één doet de ander zondigen en in het slijk vallen, en allen zijn steeds van de buik af overtreders van Gods wet Jesaja 48:8). Zij zijn tot zondigen geneigd. Zij zijn gereed om het gedurig te verderven. Dus getuigen hun ongerechtigheden alle samen tegen hen en liggen zij in hun schuld en schande voor Hem. Dit ziet men in Ezra (Ezra 9:6): "En ik zeide: Mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood, om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God. Want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel."

A. Ten aanzien van deze hun schulden leert de Heere Jezus Zijn kinderen bidden: *Vergeef die*.

1. Wanneer Hij hun deze woorden in de mond legt: *Vader, vergeef ons onze schulden*, doet Hij dit opdat zij eerst in algemene zin de hoogheid, heiligheid en rechtvaardigheid des Vaders zullen erkennen. En dat zij om en door hun zonden Zijn toorn en ongenade zich waardig maken, ja zich overwaardig maken om door Hem gestraft en verstoten te worden. Elke zonde, zelfs de minste, welke volgens de eis der wet hun wordt toegerekend, moet toch naar verdienste gestraft worden, want hun Vader kan de schuldige niet onschuldig houden (Ex. 34:7), en deze schulden hen voor Hem verdoemlijk maakten. Daardoor was hun mond voor Hem gestopt, omdat zij al Zijn geboden overtreden hebben en geen daarvan gehouden, en zij nog steeds tot alle boosheid geneigd zijn en het niet beter maken (Rom. 3:19).
2. De Heere Jezus doet dit opdat zij zullen erkennen dat zij voor des Vaders aangezicht niet kunnen bestaan vanwege hun schulden. Zij hebben toch niets om te betalen. Met hun bidden, tranen, klachten en voornemens van verbetering, ja met hun afbreken van hun zonden kunnen zij niet één kwadrantpenning ter vermindering van hun schuld inbrengen. Zij zijn doodarm en hebben geen geld. Zij zijn naakt, en hebben geen klederen om voor Zijn heilig aangezicht te staan. Zij kunnen op duizend vragen niet één antwoorden wanneer Hij met hen in het gericht zal treden (Psalm 143:2). Zij moeten schuldig uitgaan en zeggen: "Gij zijt rechtvaardig in Uw spreken en rein in Uw richten" (Psalm 51:6).
3. Daarmee doet Hij hen ook erkennen dat noodzakelijk moet worden voldaan aan het recht der wet. Dat er geen vergeving der zonden is dan in de weg van betaling van deze schulden. Dat de straf ten volle moet worden volbracht, zullen zij barmhartigheid en vrede verkrijgen en door Hem op- en aangenomen worden. Paulus zegt (Rom. 3:25-26): "Welke God voorgesteld heeft tot een verzoening, door het geloof in Zijn bloed, tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid, door de vergeving der zonden, die tevoren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods. Tot een betoning van Zijn rechtvaardigheid in deze tegenwoordige tijd; opdat Hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende degene, die uit het geloof van Jezus is."
4. De Heere leidt hen door het woord vergeven als met de hand tot de verlossing, welke in Christus Jezus is, tot de Borg, Middelaar en Voorspraak. Hij leert hen op Hem zien, Die een verzoening is voor de zonde. Die het alles heeft volbracht en be-

taald (Joh. 19:28, 30). Die Zijn ziel tot een rantsoen gegeven heeft en Die in hun plaats is getreden (Matth. 20:28). En Die in de hemel verschijnt hun ten goede en daar leeft om voor hen te bidden. Hij doet hen zeggen: Niet om onzentwil, maar om de Naam Uws Zoons wil, om deze Zoon Uwer liefde, Die volmaakt Uw wil gedaan heeft, en Die ons van U geschonken is tot rechtvaardigmaking. Vader, zie ons aan in Uw Zoon, en schenk ons om Zijn genoegdoening en aangebrachte gerechtigheid de vergeving van onze misdaden of schulden. Zo lezen wij dit in Psalm 80:16: "En dat om de Zoon, Die Gij U gesterkt hebt."

5. Dan geven zij met dit woord *vergeef* te kennen dat de schuld en smet van hun zonden op hun ziel drukt en dat zij daarover bekommerd zijn (Psalm 38:19). Dat deze hen tot een last zijn en dat zij daarvan gezicht en gevoel hebben. Dat het hen smart aan het hart dat zij tegen hun Vader overtreden hebben. Ja, dat zij zich verfoeien en beklagen dat zij met hun overtreding Hem hebben vermoeid (Jes. 43:24), en tegenover zo veel liefde en trouw zich zeer schandelijk hebben laten gaan. Zij geven te kennen dat de zonden hun bitter zijn, en dat zij deswege verlegen, redeloos en radeloos zijn bij zichzelf. Dat zij er bedroefd over, zijn en niet, kunnen rusten vanwege hun schulden. Paulus roept daarover uit: Wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"
6. Ook geven zij met deze bede te kennen dat zij Zijn sterkte aanrijpen (Jesaja 27:5), de gerechtigheid van de Heere Jezus, als de enige grond en oorzaak van de vergeving. Dat zij deze om niet, uit Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is, van hun Vader verwachten (Rom. 3:24). En zulks omdat Hij in het verbond der genade de belofte van de vergeving der zonden gedaan heeft en deze door Zijn Zoon verworven is. Zij geven, daarmede te kennen dat zij deze Zoon kussen (Psalm 2:12) en aannemen (Joh. 1:12), om naar Zijn rechtvaardigheid en getrouwheid in en door Hem barmhartigheid en genade te ontvangen.

B. Maar dan in de tweede plaats leert de Heere Jezus Zijn kinderen hier in het bijzonder met deze bede:

- (1) Dat zij naar de wil des Vaders zullen begeren en ootmoedig smeken dat hun genadige Vader om Zijns Zoons wil hen gunstrijk zal verschonen, zoals een man zijn zoon verschoont (Mal. 3:17). Dat Hij hen niet zal straffen of met hen zal handelen naar hun zonden, of ook zal kastijden in Zijn toorn, naar hetgeen zij verdiend hebben. Zo bad David (Psalm 38 :2): "O Heere, straf mij niet in Uw grote toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid."
- (2) Dan smeken zij dat de Heere Zijn Vaderlijk aangezicht toch niet zal verbergen, en dat deze zonden geen scheiding zullen maken. Maar dat de Heere die wil uitdelgen, deze niet wil toerekenen en ze achter Zijn rug wil werpen en er niet meer aan denken. Dit bad David (Psalm 51 :3): "Delg mijn overtredingen uit naar de grootheid Uwer barmhartigheid." En vers 11: "Verberg Uw aangezicht van mijn zonden, en delg uit al mijn overtredingen."
- (3) Zij smeken dat de Heere hun de vrijmoedige geest weder geven moge (Psalm 51:14). Dat zij weder toegang tot Zijn troon en genade in Zijn ogen vinden mogen, en dus hun hoofd uit de gebreken mogen opheffen. Ja, dat zij de vreugde des heils weder mogen smaken, en het getuigenis des Heiligen Geestes, dat Hij hen weder als Zijn zonen en dochteren heeft aangenomen (2 Kor. 7:17-18), en dat zij dus als eertijds vrede in Zijn ogen mogen vinden, gelijk de bruid (Hoogl. 8:10).
- (4) Door het woord ons, *vergeef ons onze schulden* leert de Heere Jezus hen ook bekommerd en gevoelig te zijn over de zonden van al Gods kinderen. Dat zij er smart over zullen hebben wanneer deze door de misdaden zijn overvallen en

afkerig heengaan. Dat zij zullen begeren dat deze weer tot gezicht en gevoel daarvan mogen komen in en door de Middelaar, en met smekingen en geweent tot God mogen wederkeren, en dus hun vorige vrede en sterkte weer opnieuw mogen krijgen (Gal. 6:1): "Broeders, indien ook een mens overvallen ware door enige misdaad, gij, die geestelijk zijt, brengt de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt.

II. De samenhang van deze bede is: Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. Hiermee leert de Heere Jezus:

- Dat Hij weet en wil het hun op het hart brengen, dat zij zich dikwijls tegen elkander bezondigen. Dat de één de ander oorzaak geeft tot klagen en zuchten over aangedaan ongelijk en dat zij mishandeld worden.
- Door deze woorden leert de Heere Zijn kinderen dat zij alle kwaadheid af zullen leggen. Dat zij hun broeders zullen vergeven hetgeen zij hebben misdaan, en dat zij met hun gebreken medelijden en geduld zullen hebben (Ef. 4:32): "Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkterwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft." Zie ook Kol. 3:13.
- De Heere leert Zijn kinderen dat ook zij dan vergeving van hun Vader ontvangen. Dus dat hun harten recht gesteld moeten zijn ten aanzien van hun naasten en broeders. Dat zij hun moeten vergeven, in liefde met hen moeten verkeren, en dus navolgers van God, hun Vader, zullen worden bevonden. Daarom zegt Jezus (Matth. 6:14-15): "Want indien gij de mensen hun misdaden vergeeft, zo zal Uw hemelse Vader ook u vergeven. Maar indien gij de mensen hun misdaden niet vergeeft, zo zal ook uw Vader uw misdaden niet vergeven."
- Daardoor leert de Heere Zijn kinderen ook, dat indien hun hart hen in deze niet veroordeelt, zij vrijmoedigheid voor God, hun Vader, en een grond van verwachting zullen hebben, dat Hij hun deze bede zal geven en hen als Zijn kinderen zal aannemen, niet gedenkende aan hun veelvuldige en zware misdaden (1 Joh. 3:21-23).

Toepassing

- A. Ziet dan uit deze bede de weg, langs welke de zonden vergeven worden. De Heere Jezus leert daarin dat de zonden moeten worden gezien als schulden, en dus moeten worden gevoeld en betreurd. Dat er een mindere of meerdere mate van overtuiging van zonden en droefheid naar God noodzakelijk is. Ja, dat er moet zijn een besef van de schuld der zonden en van de onmacht om voor een rechtvaardig God te kunnen bestaan. Ook dat het licht en de leiding des Geestes tot de Heere Jezus nodig is om door Hem tot God te gaan.
- B. En hoe dus zij nog onder hun zonden en schulden, ja onder de vloek der wet liggen, die vreemdelingen zijn van deze werkzaamheden. Met deze bede leert de Heere dat zij er nog ver van af zijn de vrede bij God te vinden, die zelf de toorn behouden, twistgierig en wraakgierig zijn en hun naasten niet vergeven (Markus 11:26). Zie ook Matth. 18:22.
- C. De Heere Jezus leert in deze bede dat voor Gods kinderen een dagelijkse vergeving nodig is, dewijl zij gedurig in vele struikelen, dewijl zij de Naam huns Vaders niet heiligen gelijk het behoort, niet zonder afwijkingen Zijn wil doen, enz. Dat zij zich steeds besmetten en verontreinigen, en daarom gedurig een Voorspraak nodig hebben, en zij steeds in die Fontein moeten gewassen worden. En dat hiertoe

dezelfde weg nodig is als in de eerste rechtvaardigmaking of verzoening met God. Namelijk:

- (1) Dagelijks opnieuw de zonden belijden met smart, schaamte en droefheid gepaard, en met een haat en afkeer van de zonde. Dus is er dagelijks opnieuw nodig een afzien van alles, en een verootmoediging vanwege de schuld en onmacht, zichzelf veroordelende en doem- en strafschuldig verklarende (1 Kor. 11:31).
- (2) Ja dagelijks een nieuw gezicht van de Heere Jezus, Die voor de ziel weer dierbaar en noodzakelijk wordt. En een aannemen van Hem om door Hem vrede te vinden in de ogen des Vaders (Joh. 1:12).
- (3) Ook een oprechte haat tegen deze zonden, omdat zij er hun Vader door hebben vertoornd, de Heere Jezus door hebben doorstoken, en de Heilige Geest er door hebben bedroefd (2 Kor. 7:11): "Want ziet, ditzelfde dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe grote naarstigheid heeft het in u gewrocht? Ja verantwoording, ja onlust, ja vrees, ja verlangen, ja ijver, ja wraak; in alles hebt gij uzelf bewezen rein te zijn in deze zaak." Dat er opnieuw een kinderlijke vreze in het hart verwekt wordt om nu in de sterkte des Heeren, te staan én tegen alle zonden te strijden. Vooral de hun dichtbij liggende natuur- en humeurzonden. En dit met een voornemen tegen alle valse pad. Dit deed David (Psalm 18:24). En een oprechte, broederlijke liefde, ja een liefde jegens allen. Gaarne vergevende, alle kwaadheid afleggende (1 Petrus 2:1), medelijden hebbende met degenen, die van de Heere afwijken, en lust hebbende om hen door woord en wandel terecht te brengen.

D. Kinderen van God, ziet dan dat er bij uw Vader vergeving is, opdat Hij gevreesd wordt (Psalm 130:4) en neemt dan het volgende tot uw besturing.

- Verwerpt uw staat en weg niet. De vrede door Christus is onveranderlijk. God blijft getrouw in het geven, hoewel wij ontrouw zijn. De zonden maken wel scheiding en veroorzaken verberging van het aangezicht des Vaders, maar de Heere verandert niet (Mal. 3:6).
- Weet ook dat enige moedgeving of ondersteuning in een weg van zonde verschilt van de dagelijkse vergeving. U kunt in een af- en omzwervende stand (Hoogl. 5:2, 7) met de bruid onteerd worden, enz., en nog niet in de gunst van God weer hersteld zijn. Wederkeren en rust is de weg Jesaja 30:15).
- Weet ook dat er geen dagelijkse vergeving is zonder hartelijk en oprecht berouw, zonder afstaan van de zonden en een opnieuw lopen en komen tot de Heere Jezus. Het is als met een kind, dat niet weder wordt aangenomen dan na berouw over zijn kwaad.
- Weet dan ook dat er bij de Vader op belijdenis van zonden vergeving gevonden wordt, ook al geniet men daarvan dan niet direkt de verzekering. Laat het u groot zijn dat gij weer toegang vindt in het gebed, enz.
- En staat dan toch naar oprechtheid in alles. En vooral, jaagt de vrede na. Zoekt zachtmoedigheid in uw omgang te oefenen. En wast u dagelijks (2 Kor. 6:11), en gebruikt de Heere Jezus om verzoening door Hem te ontvangen. Dan zult gij bij de Vader barmhartigheid vinden. Amen.

ZONDAG 52 (Vraag 127-129)

DE ZESDE BEDE

(De afbedding van den boze, alsook de verheerlijking van God en het vertrouwend woord: Amen)

Vraag 127: *Welke is de zesde bede?*

Antwoord: *En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.*

Dat is: Dewijl wij van onszelf zo zwak zijn, dat wij niet één ogenblik kunnen bestaan, en daartoe onze doodsvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees, niet ophouden ons aan te vechten, wil ons toch hoeden en sterken door de kracht Uws Heiligen Geestes, opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, maar altijd sterke wederstand doen, totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden.

Vraag 128: *Hoe besluit gij uw gebed?*

Antwoord: *Want Uw is het Koninkrijk, en de kracht en de heerlijkheid in der eeuwigheid. Dat is: Zulks alles bidden wij van U, daarom dat Gij, als onze Koning en aller dingen machtig, ons alles goeds te geven de wil en het vermogen hebt, en dat al opdat daardoor niet wij, maar Uw heilige Naam eeuwiglijk geprezen worde.*

Vraag 129: *Wat beduidt het wordeke: Amen?*

Antwoord: *Amen is te zeggen: Het zal waar en zeker zijn. Want mijn gebed is veel zekerder van God verhoord dan ik in mijn hart gevoel, dat ik zulks van Hem begeer.*

De stof van deze zondagsafdeling handelt over de laatste verzuchting, welke de Heere Jezus in de mond van Zijn volk legt. Het is de aandrang van al het gebedene, of wel het doel waartoe alles moet worden begeerd. Want dit houdt het besluit van het gebed in.

Hoe zeer gepast is deze bede na de vorige vijf beden.

De eerste bede: Uw Naam worde geheiligd, moet toch het doel en oogmerk van de gelovige bidder zijn. En de daarop volgende vijf, beden zijn de wegen, welke de ziel voor ogen heeft om tot dit hoge doel te geraken. En deze wegen komen alle alleen uit op het grote stuk van de zelfverloochening en het kwijtworden van zichzelf. Dus was om de heiliging van Gods Naam nodig het verzaken van en het sterven aan alle eigen heerschappij en regering over zichzelf (de tweede bede), aan eigen wil en zin (de derde bede), aan de liefde tot de wereld en het schepsel (de vierde bede), en aan alle eigengerechtigheid, welke zo diep geworteld zit (de vijfde bede). En dus is ook alle eigen kracht en sterkte tot dit alles zeer hinderlijk (de zesde bede). En dit alles leert de Heere Jezus nu Zijn volk begeren en al dit heil zoeken. Maar niet voor zichzelf, dat zij daarvan ooit enige roem bekomen zouden, doch voor de Heere. Het doel van de rechte bidder is: *Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam willen wij prijzen tot in alle eeuwigheid.* En dit bevestigt de ziel met het woord *Amen*.

Ook is deze bede zeer gepast na de zojuist er aan voorafgaande, omdat een gelovige in gevaar van verzoeken is en er voor open ligt om door de boze en door zijn verdorven deel te worden aangevochten. Dit is naar de Heilige Schrift. En wel vooral wanneer zijn zonden door zijn Vader vergeven zijn en hij recht gesteld mag zijn ten aanzien van zijn naaste. Dan leert de Heere Jezus Zijn volk als onmachtigen roepen:

Vader, wij kunnen de gevaren, waar wij voor open liggen, niet zien, en nog veel minder onszelf bewaren. Wij liggen open voor de verleiding. Leid Gij ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze. Want Uw is het Koninkrijk, en de kracht.

In deze stof zijn twee hoofdzaken:

- I. De zesde bede (vraag 127).
- II. Het besluit van het gebed (vraag 128 en 129).

In de behandeling van de eerste hoofdzaak, de zesde bede, letten wij:

- A. op de bede zelf, en
- B. op de nadere verklaring van de onderwijzer.

A. Wat dan de bede zelf betreft, de Heere Jezus leert Zijn volk hier zeggen: *En leid ons niet in verzoeking.*

Hier wordt gesproken van verzoeken. Het heilige Woord leert ons dat er verzoeken of beproevingen door God zijn (Psalm 66:10-11): "Gij hebt ons beproefd, o God! Gij hebt ons gelouterd, gelijk men het zilver loutert. Gij had ons in het net gebracht", enz.

- Dit doet God door aan een mens bevelen te geven, zoals Hij deed aan Abraham (Gen. 22) om hem te doen weten wat er in zijn hart was.
- Ook door aan een mens kruis en verdrukkingen toe te zenden, om hem dus aan zichzelf te ontdekken en beter te maken. Dit zien wij bij Job en David (Psalm 119:67): "Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw Woord."
- God doet dit in het bijzonder wanneer Hij bij Zijn bevelen en onder de kruiswegen Zijn hulp onttrekt. In zulk een tijd roept de kerk in Jesaja 63:17: "Heere, waarom doet Gij ons van Uw wegen dwalen? Waarom verstokt Gij ons hart, dat wij U niet vrezen?" Jakobus 1:13): "Niemand, als hij verzocht wordt, zegge: Ik word van God verzocht. Want God kan niet verzocht worden met het kwade, en Hij Zelf verzoekt niemand."
- Dit verzoeken doet de duivel, en wel op velerlei wijze. Daarom wordt hij de verzoeker of de hoofdverzoeker genoemd (1 Thess. 3:5): "Of niet misschien de verzoeker u zou verzocht hebben."
- Dit doet ook de wereld (Spr. 1:10): "Mijn zoon, indien de zondaars u aanlokken, bewillig niet." Daarom wordt bevolen om te ontvlieden aan het verderf, dat in de wereld is (2 Petrus 1:4), of aan de verzoeken, welke de begeerlijkheden gaande maken en dan verderven.
- En dit doet ook het eigen vlees, het overgebleven lichaam der zonde in een gelovige (Jak. 1:14): "Een iegelijk wordt verzocht als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verleid wordt."

Deze kwade verzoeken werkt God op geen enkele manier (Jak. 1:13): "God Zelf verzoekt niemand." Want God is het hoogste Goed, de wezenlijke Goedheid en Heiligheid Zelf. Hij is te rein van ogen dan dat Hij het kwade kan aanschouwen, enz. (Hab. 1:13), veel minder nog kan Hij het kwade werken. God laat evenwel deze kwade verzoeken toe. Hij bepaalt ze, hoe, wanneer, hoe lang, hoe veel en hoe zwaar zij zullen zijn. En God beperkt het einde, en daarin betoont Hij Zijn opperbestuur, dat het alles moet uitvallen als voor Hem heerlijk en welbehaaglijk is. Dit is te zien in Job (Job 1 en 2), en ook in Davids val. In deze opzichten mag men met Amos zeggen (Amos 3:6): "Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heere niet doet?" Namelijk *door*

Zijn toelatende en besturende voorzienigheid. Maar ten aanzien van de werking van het kwaad zelf, dan geldt hier (Job 34:10): "Verre zij God van goddeloosheid, en de Almachtige van onrecht." En vers 12: "Ook waarlijk, God handelt niet goddelooslijk" enz.

De bede hiertegen is dan: ***En leid ons niet in verzoeking.***

a. Wat betreft de verzoeken door God ter beproeving:

- (1) Bidt een gelovige ziel hier dat Gods niet zal bevelen dat te zwaar is, wanneer het met Zijn raad kan bestaan. Dus dat wij voor zware beproevende bevelen worden bewaard en naar de beloften zachtens mogen worden geleid (Jesaja 49:10).
- (2) Dan bidt de gelovige ziel dat de Heere toch geen te zwaar kruis zal opleggen, maar dat de kastijdingen met mate mogen zijn (Jer. 10:24). De recht gestelde vrome zoekt geen kastijdingen af te bidden, dewijl zij hem goed doen. Maar al te zwaar zijnde, zou hij mogelijk met Heman zeggen (Psalm 88:4): "Mijn; ziel is de tegenheden zat, en mijn leven raakt tot aan het graf." Zo is er dan vrijheid om het al te zware af te bidden, want tot de beloften behoort dat God niet meer zal opleggen dan men dragen kan. Daarom mag men bidden om hetgeen beloofd is (1 Kor. 10:13): "God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt; maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen."
- (3) In deze bede bidt de gelovige ziel, dat God toch niet Zijn hulp onttrekken zal wanneer Hij zware en beproevende bevelen geeft of de ziel in donkere kruiswegen leidt en onder verdrukkingen houdt, dat Hij toch Zijn hulp niet onttrekt, noch Zijn aangezicht verbergt. Dit verbergen van God bidt de ziel af, maar zij kiest wel Gods wegen. Als zij met David maar kan zeggen (Psalm 40:18): "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij. Gij zijt mijn Hulp en mijn Bevrijder" enz. En Psalm 94:17: "Ten ware dat de Heere mij een Hulp geweest ware, mijn ziel had bijna in de stilte gewoond."

b. Maar ten aanzien van de zondige verzoeken, of de verzoeken tot zonden:

- (1) Bidt de ziel, dat God ons zal bewaren voor zulke wegen of posten, waarin wij voor de verzoekers open liggen. O, het was in de heilige voorzienigheid dat David op zijn dak wandelde en Bathséba zag. Het was ook in de heilige voorzienigheid dat Petrus inde zaal van Kájafas kwam. De val van beiden volgde in zulk een weg. Daarom bad Agur de weg van armoede en de weg van rijkdom af (Spr. 30:8-9).
- (2) Wanneer wij in wegen en moeilijke posten geroepen worden, dan bidt de ziel dat de Heere op ons hart moge liggen en God de verzoekers niet zal willen toelaten op de ziel aan te vallen. En wanneer zij zullen worden losgelaten, dat wij dan door de bewaring er onvatbaar voor mogen zijn. Dat wij niet mogen samenspannen en verleid worden, noch in de zonden mogen vallen. En daarbij wel in het bijzonder dat wij mogen worden bewaard voor de hoogmoed van ons hart. Want het bekende spreekwoord zegt *dat deze vóór de val komt* (Spr. 29:23). Van Hizkia staat geschreven (2 Kron. 32:25-31) toen zijn hart verheven werd, dat God hem verliet om hem te verzoeken, om te weten al wat in zijn hart was. Dat wil zeggen: om dit Hizkia te doen weten.
- (3) In deze bede bidt de ziel dat God, wanneer wij in verzoeken gevallen zijn, ons naar Zijn beloften weer zal ophelpen, opdat wij met de kerk onze vijanden wat te antwoorden hebben (Micha 7:8): "Verblijd u niet over mij, o mijn vijandin, wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan."

- (4) Ook bidt de ziel dat de Heere ons niet te lang onder de verharding van deze val zal laten liggen, maar Zich zal haasten tot onze hulp (Psalm 22:26). Zoals de kerk bidt (Klaagl. 5:20-21): "Waarom zoudt Gij ons steeds vergeten? Waarom zoudt Gij ons zo lange tijd verlaten? Heere, bekeer ons tot U, zo zullen wij bekeerd zijn; vernieuw onze dagen als van ouds."
- (5) Dan bidt de ziel ook dat wij in de verzoeken voor afvallen bewaard mogen worden. Dit is wel onmogelijk, want de beloften zijn dat wij daarvoor bewaard zullen worden. Maar daarom is toch de tussenkomst van het gebed de christenen van node, omdat de tussenkomende voorbidding van de Heere Jezus hiertoe nodig is. Jezus zegt tot Petrus (Lukas 22:31-32): "Simon, Simon, zie, de satan heeft ulieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe. Maar Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude."

Het tweede gedeelte van deze bede luidt: *Maar verlos ons van den boze.*

1. Door *den boze* wordt hier de duivel verstaan, hoewel het ook waar is dat men er hier in deze bede ook het boze door kan verstaan, het kwaad der zonden. Doch omdat de verzoeking veelal de werkende oorzaak is van het vallen in het kwaad der zonde, kan men met onze overzetters hier zeer wel de boze duivel (Matth. 13:19): "Als iemand dat Woord des Koninkrijks hoort en niet verstaat, zo komt de boze en rukt weg hetgeen in zijn hart gezaaid was." En 1 Joh. 3:12: "Niet gelijk Kaïn, die uit den boze was."
2. Door *den boze* verstaan wij hier ook zijn engelen en instrumenten, welke *geestelijke boosheden* genoemd worden (Ef. 6:12). En in Matth. 12:45 boze geesten, die inkomen in het huis, dat met bezemen is gekeerd. Zo ook (vers 35) boze mensen, die het boze voortbrengen uit de boze schat van hun hart. En (Gal. 1:4) de tegenwoordige boze wereld, waar men moet uitgetrokken worden. 1 Joh. 5:19: "Wij weten dat wij uit God zijn; en dat de gehele wereld in het boze ligt."
3. Ja, door dit boze verstaan wij alles wat naar de Heilige Schrift van de duivel voortkomt. Dus boze dingen (Matth. 12:35), boze bedenkingen (Matth. 15:19), alle boos werk (2 Tim. 4:8): "En de Heere zal mij verlossen van alle boos werk." Ook het boze (Rom. 12:9): "Hebt een afkeer van het boze, en hangt het goede aan."

Deze allen worden *den boze* genoemd, omdat zij door de val geheel duivels geworden zijn, geheel zondig en boos, en niet anders dan boosheid voortbrengen. Want alle zonden zijn baarmoeders van zonden. Ook worden zij zo genoemd vanwege hun schadelijkheid, want dit alles doet de mens in het verderf storten (1 Tim. 6:9): "Welke de mensen doen verzinken in verderf en ondergang."

De bede hiertegen is: *Maar verlos ons van den boze.*

- (1) Daar bidt de ziel dat God haar voor de aanvechtingen van de boze beware, welke zo rond gaat. Dit is gegrond op de voorbidding van Christus (Joh. 17:15): "Vader, Ik bid niet dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van den boze."
- (2) De ziel bidt hier dat God ons daarin en daartegen versterke, opdat de boze ons niet zal vatten (1 Joh. 5:18). En wanneer wij onder bestrijdingen zijn, bidt de ziel dat wij dan nederig van hart mogen zijn (1 Petrus 5:6): "Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd." Ja, dat God ons op Zijn tijd uitredde, dat wij mogen overwinnen (Rom. 8:37): "Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door Hem, Die ons liefgehad heeft." Dus als jongelingen, die den boze hebben overwonnen (1 Joh. 2:13-14). Dit was Davids bede (Psalm

39:11): "Neem Uw plaag van op mij weg. Ik ben bezweken van de bestrijding Uwer hand." En vers 14: "Wend U van mij af, dat ik mij verkwikke, eer dat ik heenga en ik niet meer zij."

- (3) Eindelijk bidt de ziel ook dat God de satan eens onder onze voeten zal verpletteren, naar de belofte (Rom. 16:20). Ja ook onze voeten eens zal maken als der hinden, zodat onze ziel op haar hoogten treedt (Psalm 18:34). Dat de Heere ons dus eens in heerlijkheid zal stellen boven het bereik van de duivel en van allerlei verzoeken. Daar zal God "alle tranen van onze ogen afwissen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan" (Openb. 21:4).

Eindelijk zien wij nog hoe dat deze bede aan de vorige vierde en vijfde bede wordt vastgemaakt, en ook de delen onderling in deze bede zijn aan elkaar verbonden door de woorden *en* en *maar*: ***En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.***

- Dit geeft te kennen dat niemand het recht heeft om vergeving te bidden, tenzij hij de zonden moede is en op heiligmaking is gezet, enz.
- Ja, dat niemand ooit heiligmaking deelachtig zal worden, dan in de weg van het dagelijks gebruik maken van Christus tot rechtvaardigmaking. Daarom gaat aan deze bede vooraf: *Vergeef ons onze schulden*, en dan volgt: *En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.*
- Dit geeft ook te kennen dat het een dagelijks werk voor de gelovige is en tot aan zijn dood toe nodig. Want tot zijn laatste ure toe kan hij het dagelijks brood niet missen, en aan deze bede om dagelijks brood nu zijn deze twee beden vastgemaakt door het woordje *en*. Dus heeft de gelovige ook tot zijn dood toe nodig de vergeving der zonden en de heiliging van het hart, enz.

II. Bezien wij nu nog in het kort de uitbreiding van de onderwijzer.

Deze wijst de begeerte der ziel met betrekking op God aan, Wiens werk het is te behoeden enz.: ***Wil ons toch behoeden en sterken door de kracht Uws Heiligen Geestes.*** Dit bad Paulus (2 Kor. 12:7-9): "Mij is gegeven een scherpe doorn in het vlees, namelijk een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen. Hierover heb ik de Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zou wijken. En Hij heeft tot mij gezegd: Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht. Zo zal ik dan veel liever roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone." En Ef. 3:14-16: "Om deze oorzaak buig ik mijn knieën tot de Vader van onze Heere Jezus Christus, uit Welke al het geslacht in zie hemelen en op de aarde genoemd wordt. Opdat Hij u geve, naar de rijkdom Zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door Zijn Geest in de inwendige mens."

Ook wijst de onderwijzer daarin de begeerte der ziel met betrekking tot onszelf aan, om door de genade ook te mogen werken en in de strijd te staan: ***Opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, maar altijd sterke wederstand doen.*** Dit werk is aan de gelovige bevolen (Ef. 6:10-11): "Voorts, mijn broeders, wordt krachtig in de Heere en in de sterkte Zijner macht. Doet aan de gehele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels." En Jak. 4:7: "Wederstaat de duivel, en hij zal van u vlieden." Ook 1 Petrus 5:9: "Dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof." Dit werken is ook aan de genadestaat der gelovigen eigen. Want er staat geschreven (1 Joh. 5:4): "Al wat uit God geboren is, overwint de wereld." En in vers 18: "Die uit God geboren is, bewaart zichzelf, en de boze val hem niet." Let wel, hij is

geen stok of blok. Daarom wordt van de gelovigen gezegd dat zij het vlees en de begeerlijkheden hebben gekruisigd, enz. (Gal. 5:24).

De onderwijzer noemt hier ook de begeerte naar volstandigheid in de strijd zonder daarin te vertragen, en naar de overwinning: ***Totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden.***

Hier is die overhand ten dele, en de bewijzen daarvan zijn reeds in hen. Want wat hun staat betreft, zijn de gelovigen uit de macht des satans verlost, omdat hem het recht om hen te verderven is ontzegd.

Het blijkt ook veeltijds dat de gelovigen hem door de genade kunnen weerstaan en hem afwijzen. En dat zij wanneer zij eens gevallen liggen, weer opstaan. En wat is dat toch anders? Dat men niet in zijn val blijft liggen, ligt daarin geen hoop op de overwinning? O ja, het zijn de eerstelingen van de overwinning. Maar evenwel is het hier nog niet ***ten enenmale***. ***Totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden.*** De reden hiervan is dat een gelovige aan deze zijde van de eeuwigheid niet ontslagen wordt van zijn lichaam der zonden. Daarom is dit zijn weg hier tot aan zijn dood en zal het altijd zijn een weg van strijden, van vallen en opstaan. Maar deze strijd zal dan met de dood eindigen in de aflegging van het lichaam der zonden. Hieruit kan men zien hoe gepast deze bede is, ja nooit ontijdig, zelfs tot op het laatste ogenblik van het leven van de mens.

Maar bezien wij ook de drangreden, waarmede de onderwijzer deze begeerte van de gelovigen aandringt. Deze wordt ontleend aan hun eigen zwakheid: ***Dewijl wij van onszelf zo zwak zijn, dat wij niet één ogenblik kunnen bestaan.*** De zwakheid van een kind van God bestaat in de kleinheid van zijn geloof, hetwelk anders zijn schild is om de vurige pijlen te weerstaan. En ook in de tederheid van het nieuwe schepsel. En ten aanzien van de gehele persoon van de gelovige bestaat zijn zwakheid in de kracht van de verdorvenheid, het verraad dat in hem is en dat met de vijanden samenspant (Matth. 26:41): "De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak." Daarom riep Paulus (Rom. 7:24): "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?"

Deze drangreden wordt door de onderwijzer ook ontleend aan de boosheid van de vijanden. ***En daartoe onze vijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees, niet ophouden ons aan te vechten.***

- De boosheid van deze vijanden blijkt uit hun natuur; het zijn doodsvijanden, de duivel, de wereld en het vlees. En deze vijandschap is bij de oprichting van de moederbelofte in het paradijs onverzoenlijk en dodelijk voor eeuwig gezet (Gen. 3:15).
 - De boosheid van deze vijanden blijkt uit hun werk. Zij houden niet op aan te vechten.
- (1) De duivel weet wel dat er geen verdoemenis is voor degenen, die in Christus Jezus zijn (Rom. 8:1) en dat hij dus Gods volk niet naar de hel kan krijgen. Maar zijn toeleeg is toch om hun leven hier bitter te maken. Om hen hier listig, geveinsd, bedriegelijk, hetzij door geweld als een duivel, of als een engel des lichts, in hun geestelijk leven te hinderen en dit te onderdrukken (2 Kor. 11:14). Zo gaat hij ook om, zoekende te verslinden (1 Petrus 5:8), passende op alle gelegenheden om struikelblokken op hun weg te leggen en hen te doen vallen, enz.

- (2) De wereld heeft een onverzoenlijke haat tegen Gods volk. Jezus zegt (Joh. 15:19): "Omdat gij van de wereld niet zijt, daarom haat u de wereld." "Verwondert u niet broeders, zo u de wereld haat."
- En deze vecht de gelovige aan door vleierij, zoete woorden, aanlokkingen en beloften (Spr. 1:10-11): "Mijn zoon, indien de zondaars u aanlokken, bewillig niet. Indien zij zeggen: ga met ons, laat ons loeren op bloed, ons versteken tegen de onschuldige, zonder oorzaak."
- Of zij vecht aan door boze voorbeelden. Daarom staat er geschreven (Ex. 23:2): "Gij zult de menigte tot boze zaken niet volgen." Dit wordt in Ef. 2:2 *de eeuw dezer wereld* genoemd, waarnaar men niet wandelen moet. De wereld vecht ook aan door haar dreigementen en vervolgingen, en dan is zij niet op haar ergst (Matth. 5:12): "Verblijdt u en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn." En Jezus zegt (Joh. 16:2): "Zij zullen u uit de synagogen werpen; jade ure komt, dat een iegelijk die u zal doden, zal menen Gode een dienst te doen."
- (3) En het eigen vlees, deze verdorven aard, dat verraad van binnen, hetwelk de vijanden van buiten zo gevaarlijk voor ons maakt, vecht ons ook aan en houdt niet op (Gal. 5:17): "Het vlees begeert tegen de Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander." Dit verwekt de zondige gedachten en begeerlijkheden. Dit trekt van God af en dat is de onophoudelijke toeleg. Paulus zegt (Rom. 7:22-23): "Want ik heb een vermaak in de wet Gods, naar de inwendige mens. Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is."

Wij komen nu tot het besluit van het gebed. Wij bezien daarin:

- A. de redenen, welke een rechte bidder hebben moet voor zijn vertrouwen, en waaruit wij tegelijk kunnen zien waar hij eindigt (vraag28); en
- B. het vertrouwend wordeke Amen (vraag 129).

A. De onderwijzer wijst in het besluit van het gebed deze redenen aan: ***Want U is het Koninkrijk, en de kracht, en de heerlijkheid tot in der eeuwigheid.*** En dat dit tevens het doel en de roem van een gelovige bidder is, het alles aan God zijn Vader toe te eigenen, vinden wij reeds in praktijk gebracht door de heiligen in de Heilige Schrift (1 Kron. 29:11-12): "Uwe, o Heere, is de grootheid, en de macht, en de heerlijkheid, en de overwinning, en de majesteit; want alles wat in de hemel en op de aarde is, is Uwe; Uwe; o Heere, is het Koninkrijk, en Gij hebt U verhoogd tot een Hoofd boven alles. En rijkdom en eer zijn voor Uw aangezicht, en Gij heerst over alles; en in Uw hand is kracht en macht" enz.

Wij zien hierin hoe de ziel Gode het Koninkrijk toeëigent.

- Dan geeft zij de opperheerschappij en de soevereiniteit in Gods hand over, aan Wie deze toekomt. Daarmede erkent de gelovige *dat voor hem God alleen Koning is*. Zulk een ziel zegt met David (Psalm 103:19, 22): "Zijn Koninkrijk heerst over alles. Looft de Heere, al Zijn werken, aan alle plaatsen Zijner heerschappij. Loof de Heere, mijn ziel."
- Zij erkennen dat hun Vader *gewillig is om alles goeds te geven*. God heeft toch lust in goedertierenheid, en daarom bad David (Psalm 5:3): "Merk op de stem mijns geroeps, o mijn Koning en mijn God."
- Ook eigent de ziel Gode *de kracht toe*. Door deze kracht moeten wij verstaan dat God alles doet wat Hem behaagt (Psalm 115:3), en dat Hij daardoor machtig is om meer dan overvloedig te doen boven bidden en denken (Ef. 3:20). Daardoor heeft

God ook het vermogen om alles goeds te geven. (Psalm 89:9): "O Heere, God der heirscharen, wie is als Gij, grootmachtig" enz. En vers 14: "Gij hebt een arm met macht."

- Hierin zien wij ook *dat de ziel God de heerlijkheid, de roem en de prijs geeft*. De ziel erkent dat hoe het ook wat betreft de gebeden zaken uitvalt, het toch tot eer en luister van God zal zijn. Ook dat zij berust inde uitvoering van de eeuwige raad, en daarin als God maar verheerlijkt wordt en Zijn volmaakheden worden grootgemaakt (Rom. 11:36): "Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid." Een gelovige bidder erkent hier derhalve mede dat aan hem en aan zijn eer niets gelegen is, maar dat zijn heil nu in de heerlijkheid van een Ander bestaat.

Daarom zegt de onderwijzer: ***En dat al opdat daardoor niet wij; maar Uw heilige Naam geprezen worde.*** Dit is ook naar het heilig Woord (Psalm 115:1): "Niet ons, o Heere, niet ons, maar Uw Naam geef eer."

En dit eigent de ziel Gode toe tot in eeuwigheid.

- Daarmede erkent de ziel dat zij zichzelf door vrije geschonken genade verzaakt en zich aan God in Christus heeft overgegeven en kwijt geraakt is. En dat zij zich nu in eeuwigheid niet meer terug wil hebben. Dus dat haar keuze tot in alle eeuwigheid een onberouwelijke keuze is.

Zou deze keus mij ooit berouwen?

Neen, neen, ik blijf op deze Rotssteen bouwen;

Het eeuwig verbond is al de grond

Van mijn vertrouwen,

dat eer ik was, onwrikbaar stond. (Bundeltje uitgekijpte gezangen)

- De ziel erkent hiermede de onveranderlijkheid van God. Dat God van eeuwigheid tot eeuwigheid Dezelfde is, en dat daarom de grond van het gelovig gebed niet ligt in iets van het schepsel, maar alleen in God, in de eeuwigheid en oneindigheid van Zijn deugden (Mal. 3:6): "Ik, de Heere, word niet veranderd; daarom zijt gij, o kinderen Jakobs, niet verteerd." En zo is in God en in Zijn wegen de eeuwigheid, opdat Zijn volk behouden wordt, Jesaja 64:5.

B. Wat betreft het vertrouwend wordeke *Amen* verklaart de onderwijzer: ***Het zal waar en zeker zijn. Want mijn gebed is veel zekerder van God verhoord, dan ik in mijn hart gevoel dat ik zulks van Hem begeer.***

- Daarmede geeft een gelovige te kennen dat hij weet en verstaat wat hij gebeden heeft. Zo komt dit voor in 1 Kor. 14:16: "Hoe zal een ongeleerde Amen zeggen op uw dankzegging, dewijl hij niet weet wat gij zegt?"
- Hij geeft daarmede ook te kennen dat hij hartelijk begerig is en verlangt naar verhoring (Jer. 28:6): "Amen, de Heere doe also, de Heere bevestig uw woorden."
- Alsook dat hij gebeden heeft met een vertrouwen op verhoring. Het wil zoveel zeggen als: Het zal zo zijn, gelijk de Heere het beloofd heeft, naar de belofte (Joh. 16:23): "En in die dag zult gij Mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar Ik zeg u: Al wat gij de Vader zult bidden in Mijn Naam, dat zal Hij u geven." En Openb. 22:20: "Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, ik kom haastiglijk. Amen."
- Ja, een gelovige erkent hiermede dat alle grond van zekerheid van verhoring ligt in de beloften Gods, die in Christus ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid (2 Kor. 1:20). Ja, de Heere belooft Jesaja 65:24: "En het zal geschieden, eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen." En de apostel Johannes zegt (1 Joh. 5:14-15): "En dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat zo

wij iets bidden naar Zijn wil, Hij ons verhoort; en indien wij weten dat Hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zo weten wij dat wij de beden verkrijgen, die wij van Hem gebeden hebben."

- En daarmee verklaart de ziel ook aan haar zijde, dat zij hetgeen zij gebeden heeft, ook wil bevestigen als met een eed, zeggend: *Amen*.

Toepassing

A. Vrienden, ziet dan uit de hier verhandelde stof in welk gevaar een mens is, die uit satans macht nog niet is verlost. Het hart van die mens is nog als een opengebroken stad zonder muur, waar alle verzoeken en vijanden in- en uitgaan, zonder strijd of tegenstand. Die alles maar opvolgt en opvolgen moet wat maar in de gedachten komt, en die dus naar de wil van de duivel leeft. O, hij gaat om als een briesende leeuw. Het is wel waar, dat hij nu niet tegen u bries, omdat u zijn huis zijt, dat hij nu in vrede houdt. Maar hij bries nu tegen Gods volk. Hij vermaakt zich nu met u, omdat u hem zo getrouw dient, maar o, hij zal eens briesen. En wel dan, als hij u daar heeft, waar geen genadetijd meer is en waar hij zeker is dat u niet bekeerd kunt worden. Nu kent u de duivel niet als uw heer en koning, en de gedurige verzoeken kent u ook niet als verzoeken voor uw ziel.

Maar u zult hem kennen zodra u de ogen van uw lichaam sluit, en dan zult u ook de menigerlei verzoeken kennen. Dan zal de ziel dit licht hebben, en als het ware bij het zonlicht zien waar zij in de tijd haar handen al mee vol kreeg en waardoor zij gehinderd is, dat zij niet bekeerd is geworden als zij eens over zichzelf achterdochtig werd. Waardoor zij werd afgeleid of gerustgesteld en hoeveel duizenden malen de duivel of zijn instrumenten de ziel bedrogen hebben toen zij nog in de genadetijd was. O mensen, wij weten wat een spijt en jammer daarover bij de onbekeerd gestorvenen in de buitenste duisternis een knersing der tanden, een kauwen van de tong, een gewezen, maar niet met tranen in de ogen, want tranen storten is een zegen en verlicht het hart. Het wordt genoemd een gehuil van weedom des harten, een eeuwig gejammer. O, hoe menig is in deze rampzalige staat en al dat verderf hangt boven zijn hoofd, en hij weet het niet, omdat hij een deksel op zich heeft en blind is, dewijl hij al zijn dagen in deze slavernij en in deze gevangenis heeft geleefd. Hij is er in geboren, en dus weet hij van geen vrijheid. Daarom houdt hij zijn slaafse duiveldienst voor vrijheid, omdat hij zo gewillig en vrijwillig daarin leeft. En daarom bidt hij deze bede ook al zonder enige achterdocht of hij er wel iets van meent.

1. Zou u wel denken, dat die mensen deze bede recht bidden, die zichzelf dikwijls, zonder dat het hun beroep is, moedwillig in gevaar begeven? Of die in allerlei verzoeken, bij kwaad en ijdel gezelschap of in drinkhuizen lopen, en die weten en voelen kunnen, als zij het zichzelf maar afvragen, dat daar hun hart is? Wanneer u uzelf eens recht durfde bezien en het durfde zeggen, zou u dan niet moeten erkennen dat het liegen is tegen de Heere? Wat is God dan toch lankmoedig dat u nog bent die u bent.
2. Hoe menig is er, die door zijn eigen toedoen, door het verkwisten van de gaven, die God hem tot onderhoud van zijn huis en kinderen gegeven heeft, en door de drank zichzelf nu tot armoede heeft gebracht. Die door zijn goddeloosheid tegen de Heere nu van God verlaten is en dus de algemene weldaden nu moet missen. Zouden zulken ook al mogen roepen: *Leid ons niet in verzoeking*? God heeft hen door vermaningen en waarschuwingen van de kwade weg af laten raden, maar zij zijn er zelf ingelopen.

3. Hoe menigeen is er, die zich op de dag des Heeren door het één of ander laat hinderen, dat hij niet onder de prediking des Woords is, waardoor hij bekeerd zou kunnen worden. Is dat niet gebeurd? Wie weet hoe vaak bij sommigen! Wanneer zij van plan zijn naar de kerk te gaan, dan spreekt deze of die hen aan en zegt: *Kom, laat ons nu eens uitgaan. Wij zijn de hele week zo bezet, en het is nu mooi weer*, enz. En daar gaat men dan heen. Men merkt niet eens dat het een verzoeking is, noch ook dat de duivel daar zijn hand in heeft, of dat deze daad de oorzaak van het eeuwig verderf zou kunnen zijn. Want het had toen toch juist de tijd der bekering kunnen zijn. En daar legt de duivel het op toe, om de méns van het middel ter bekering af te houden. En hij wil er ook gewillig afblijven en loopt de verzoekers na. En evenwel bidt hij: *Leid ons niet in verzoeking*.
4. Och, overlegt eens bij uzelf: Zou een mens mogen bidden: *Verlos ons van den boze*, die zelf een vriend van de duivel is en van al zijn instrumenten? Die zijn hart nergens liever bij heeft dan bij de wereld, en die ook nog gedachten heeft dat zijn hart goed is, of althans niet van het ergste is? Zal zó een bidden om daarvan verlost te worden, dat hij niet voor boos kent, ja, waar hij integendeel in zijn hart een vijand is van Gods volk? Hij weet wel dat hij in zijn hart tegen dat goede volk is. Al zou het ook komt er een vooroordeel en een tegenstrijdigheid, welke men geen naam kan geven, in het hart op. Maar het is de vijandschap, die in het paradijs is gezet tussen het zaad der vrouw en het zaad der slang. Van dat zaad der vrouw wil de wereld wel verlost worden, maar niet van de duivel, niet van haar allerliefste wereld, en ook niet van het hart, dat het toch zo goed meent: En evenwel bidden zij: *Verlos ons van de boze*. O mensen, oordeelt zelf eens of dit nu het spreken van leugen of van waarheid is.

Mensen, hebt ge wel eens ooit gedacht: *Waar zal het met mij toch aankomen? Wat zal er uiteindelijk van mij nog worden?* Wanneer deze gedachte bij u opkomt, moet ge zien of ge daar wat bij kunt blijven staan, of het in uw hart mocht zinken. Maar dat doet ge niet, anders zou het dat gevolg hebben dat u sterk zou roepen en schreeuwen om uit uw slaap des doods te worden opgewekt. En dan zou u ook van uw zonden scheiden. Ik moet u nog enige dingen aanraden.

- (1) Mensen, denkt er toch aan, hoe ellendig u ook zijt, hoe u het ook gemaakt hebt, hoe ver het met u gekomen is, tot welk een hoogte uw zonden en zondigen tegen licht en overtuigingen in ook gekomen zijn, u kunt nog bekeerd worden. Ja, hoe vijandig en afkerig u zijt, en ook onwillig om bekeerd te worden, dat zelfs uw hart er tegen indruist, ik zeg: *wanneer u kunt, geloof dit dan en laat het u niet ontnemen dat u bekeerd kunt worden, ook dan wanneer u niet wilt, omdat God sterker is dan gij*. Dat is wel meer gebeurd.
- (2) Geloof ook dat uw bekering en de ganse omwending van uw hart en van al uw vermogens alleen inde handen van Jezus is. u komt er nooit toe indien het niet door Christus is. Jezus zegt (Matth. 11:27): "Alle dingen zijn Mij overgegeven van Mijn Vader." En daarop roept Hij in vers 28: "Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven." En geloof ook dit en neemt het mede naar huis, dat de verzoekers en de wereld u bedriegen zullen. Zij hebben aan hun liefhebbers nooit gegeven wat zij beloofd hebben, en in uw uiterste laten zij uw ziel in grote nood. Wereldse mensen verlaten ook dikwijls dat bange uiterste. Dan gevoelen zij dikwijls ook wat van helse benauwdheden, dat zij er heel wat werk mee hebben om deze kwijt te raken. Maar als er eens één bij uw sterfbed komt, die zal u dan nog bedriegen totdat u de laatste adem uitblaast. En zo verzoeken zij u zo lang u er bent. Op het einde zeggen zij tegen u: *Houd u maar*

aan Jezus vast. En u kent noch hebt een Jezus, hoe zou u Hem dan vasthouden? En dan zegt u: *Dat zal ik doen, want ik zal zo veel bidden als ik kan.* En dat prijzen de mensen dan en zo jagen zij u naar de afgrond.

- (3) Gelooft dit ene ook - och dat de Heere het u deed geloven -dat uw tijd kort is, en het werk, dat op uw hand ligt om voor een eeuwigheid te zorgen, zo groot. Wanneer u van nu af verzekering had van nog honderd jaar te zullen leven, dan zoudt ge zonder verzuim haast moeten maken om uw zaligheid uit te werken, omdat het een zeer groot werk, van zulk een grote omvang en gevolgen is, en omdat u geen minuut tijd meer zijt ge niet van enige tijd zeker dan dit ogenblik, en toch bent u zorgeloos. O, hoe zult u er nog komen?

B. Mochten zij, die nu enige werkzaamheden met zichzelf hebben, bewaard worden in zulk een stroom van verzoeken en verleidingen. O vrienden, het is zo aangenaam voor Gods volk wanneer mensen wat beginnen te zien van hun gemis en gevaar. Dan hopen zij al dat God Zijn hand daarin mocht hebben op zaligmakende wijze. Maar wanneer zij zien op de verzoekers en op de kracht van de wereld, en welk een onbegrijpelijk bedrieglijk hart een mens heeft, dan grijpt de vrees over zulke zielen, die daar staan en het niet verder brengen kunnen, wel eens aan. Dan is het voor hen zulk een wonder wanneer een mens er eens door raakt.

Ter bemoediging dient hier echter, dat wanneer iemand op de grond van zijn hart zo innig bekommerd is dat het nog eens weer zal overgaan en zal verdwijnen als een morgenwolk, dat hij God nog eens zal verlaten, en wanneer hij daarmee dagelijks meer werkzaam wordt, dan is dit een goed teken en van zulken is verwachting. Want de Heere verlaat nooit iemand, wanneer deze de Heere niet verlaten wil.

Maar vrienden, wanneer deze bekommering minder wordt en u meer ingewikkeld in de wereld en in de verzoeken, waaruit u een stap scheen te hebben gedaan, o, dat is kwaad. Weest dan op uw hoede, want de duivel slaapt niet wanneer hij u in slaap helpt. *De Heere helpe u er door.* Door roepen en klagen moet u bewaard worden!

C. Maar dat dan in het bijzonder des Heeren volk mocht kunnen onderscheiden wat al tijden van verzoeken er voor hen zijn. Wanneer hun strikken gelegd worden om hen te doen vallen. Dit zou zeer nodig zijn, en daarom zullen wij er in het kort enkele noemen tot uw ontdekking.

1. Wanneer het voorspoedig gaat in de wereld, wanneer men veel gezondheid voor eigen persoon en familie geniet en het tijdelijk beroep zeer voordelig gaat, dan is men in gevaar dat men zijn hart aan de Heere zal onttrekken. Dan ligt men open voor de hoogmoed, en dus voor de val.
2. Ook wanneer een mens veel tegenspoed in de wereld krijgt. In die tijd zei de vrouw van Job tot hem (Job 2:9): "Houd ge nog vast aan uw oprechtheid? Zegen God en sterf." Dit was een grote verzoeking, en het gevolg daarvan was dat hij kort daarna viel en zijn geboortedag vervloekte. Hij zeide (Job 3): "Was ik maar niet geboren."
3. Ook wanneer iemands beroep meebrengt dat hij veel bij de wereld verkeren moet. Daar behoort waken en bidden bij om bewaard te worden.
4. Voorts wanneer men hoog van ogen wordt en op zijn verstand steunt. Wanneer men meent wijsheid genoeg te hebben, en genoeg in staat te zijn om dwalingen tegen te spreken. Dan ziet het er slecht uit. Dan ligt men het meest voor de dwaling open. In Rom. 11 :20 staat dat een gelovige alleenlijk door het geloof staat. En dan wordt er onmiddellijk bij gewaarschuwd: "Zijt niet hooggevoelende, maar vreest."

5. Wanneer men zo gejaagd en aangepord wordt om dit of dat te doen; dat zijn tekenen van het werk en de manier van de verzoeking des duivels. Ziet dit in David. De satan porde hem aan om het volk te tellen (1 Kron. 21:1). Men ziet wat de nasleep en het gevolg van deze verzoeking was.
6. Ook wanneer men van zijn plichten en in het bijzonder van de plicht des gebeds in de eenzaamheid afraakt. Wanneer men daar traag, ijverloos en lusteloos in wordt. De bruid sliep (Hoogl. 5:2). O, wanneer de dingen van Gods Koninkrijk het hart niet in hebben, dan moet er wat anders zijn. Dan moet de wereld met haar schoon enz. het hart vervullen.
7. En eindelijk ook dan, - velen kunnen het wel niet geloven, tenzij dat zij er de droeve ervaring van hebben, - maar ook dan wanneer Gods volk in hun eenzaamheid, of onder de genademiddelen, of aan een Avondmaal het eens bijzonder goed gehad heeft. Daar ziet men een duidelijk bewijs van in Petrus. Hij was pas tevoren aan het Avondmaal geweest, en kort daarna kwam hij in de zaal van Kájafas, en daar viel hij (Matth. 26). En dit leert de Heere Jezus ook in deze zesde bede, om dan te waken en te bidden tegen de verzoeken, wanneer de ziel vergeving van zonden heeft en recht gesteld is ten aanzien van de naasten,

Moge het volgende tot uw besturing dienen.

- (1) Om tegen de verzoeken te worden bewaard, is het voor een gelovige nodig dat hij er naar staat om tot God *als tot een Vader* te roepen. Er is geen sterker bewaarmiddel dan de kinderlijke betrekking. Want daaruit vloeit voort een wandelen in vreze (1 Petrus 1:7).
- (2) Onder voorkomende omstandigheden, wanneer men bemerkt dat men niet ver is van de verzoeking en van er in te vallen, is er geen sterker wapen dan het gebed (Ef. 6:18). Geen sterker wapen dan het opzenden van uitschietende gebeden. En gevoelt men verraad of het samenspannen van binnen met de verzoeking van buiten, dan is er geen veiliger weg dan te vlieden naar de Heere Jezus en Hem in te roepen. Hij toch alleen is machtig om de werken des duivels te verbreken.
- (3) En eindelijk, wanneer men gevallen ligt onder de overmacht der verzoeking, dan is het wel bijzonder nodig om te waken tegen moedeloosheid. O, wanneer men zo moedeloos blijft liggen, dan wordt het erger. Dan moet het met al de wonden en ellenden, zo krachteloos en onder verhardingen als men is, naar de Heere Jezus toe, opdat Hij de ziel haar schuld, waardoor zij in de verzoeking is geraakt en weggevoerd, onder het oog brengen wil. Langs die weg moet de ziel toch weder worden geholpen. Daarom is het nodig daar werkzaam te blijven wachten om de vrede weer te mogen genieten.

Voor het volk des Heeren, dat lust heeft in deze strijd, moge het volgende nog tot bemoediging strekken.

- De volle overwinning is aanstaande (Rom. 16:20): "God zal de satan haast onder uw voeten verpletteren." Hij zal u brengen boven het bereik van zonden, duivel en wereld. Daar zullen die geen vat meer op u hebben.
- Welhaast zal er een nieuw lied in de mond van Gods volk liggen om al die wegen, hoe donker zij in de tijd ook geweest mogen zijn, te aanbidden. Het lied des Lams is: "Gij hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslachten, talen, volken en natiën, en Gij hebt ons tot koningen en priesters gemaakt; - als overwonnen hebbende - en nu zullen wij als koningen heersen op de aarde."
- Ja eindelijk en ten laatste, het besluit van dit gebed dient om met alle ontvangen genaden in God te eindigen en die voor God te bezitten. Dit is hier een hoogte waar

Gods volk niet bij kan. Hierin komen zij niet verder dan enige pogingen en begeerten, en daarbij worden zij nog door vele en gedurige bij-oogmerken gehinderd. Dan moeten zij veel klagen over hetgeen hen daarin ten onder houdt en dat niet omhoog wil. Maar ook dát zal welhaast in een lofzang veranderd worden, in een Hallelujah (Openb. 7:12), wanneer gij zult uitroepen: "Amen. De lof, en de heerlijkheid, en de wijsheid, en de dankzegging, en de eer, en de kracht, en de sterkte zij onze God in alle eeuwigheid. Amen."

En het is zo opmerkelijk, dat daarop volgt dat één van de ouderlingen antwoordt (vers 13-17): *"Dezen, die bekleed zijn met de lange witte klederen, wie zijn zij en vanwaar zijn zij gekomen?"*

Het waren toch zulke slechten in zichzelf, het was zulk een zwarte bruid hier, en nu zo verheerlijkt? Was haar vader niet een Amoriet, en haar moeder een Hethitische, van de zondige aarde? En dan volgt:

"En ik zeide: Heere, Gij weet het. En hij zeide tot mij: Dezen zijn het, die uit de grote verdrukking komen; en zij hebben hun lange klederen gewassen, en hebben die witgemaakt in het bloed des Lams." Het bloed des Lams is alleen de oorzaak dat zij hier zijn.

"Daarom zijn zij voor den troon van God en dienen Hem dag en nacht in Zijn tempel. En Die op de troon zit, zal hen overschaduwen. Zij zullen niet meer hongeren, en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen, noch enige hitte. Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen." Amen.